

סיפורי צדיקים

גליונות שנת תשפ"ו

נערך בטוב טעם ודעת
בעזרת החונן לאדם דעת
על ידי הגה"ח רבי פינחס שיינברגר שליט"א

נסדר והובא לדפוס לזיכוי הרבים
עזרי מעם ה'
גמליאל הכהן רבינוביץ

©

כל הזכויות שמורות
להגה"ח רבי פינחס שיינברגר שליט"א
לתרומות ולהנצחות בגליון לפנות 0527144471
וכן למייל sipureitzadikim@gmail.com

הוספות והארות ניתן לפנות
להרב גמליאל הכהן רבינוביץ
ת.ד. 539 בני ברק
טל 052-71-28-536
71-28-536@GMAIL.COM

גליון 700
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

דרשו ה' בהמצאו

מעשה שסיפר רבי חייא בר אבא, שהיה בימיהם זקנים, שכל מי שהיה נותן להם צדקה בין ראש השנה ליום הכפורים, היו מקבלים, ואחרי זמן זה לא היו לוקחים, ואמרו הטעם שכך הם עושים, כי זה המנהג ביניהם, או אפשר הטעם שלקחו דוקא רק בעת הזאת, לפי שכל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה עד יום הכפורים, ומכה רמוז זה לא לקחו רק בין כסא לעשור, ועוד אפשר שהטעם הוא, שרצו לזכות את הרבים בזה, כי זה הזמן הוא יותר מרוצה ומקובל, כדכתיב דרשו ה' בהמצאו, היינו בין ראש השנה ליום הכפורים, ויש דרשו ה' בהמצאו היינו בין ראש השנה ליום הכפורים, ויש מפרשים שלכן לקחו רק בעת הזאת, לפי שהיו נותנים להם די פרנסתם, והיה די להם, לכן לא רצו לקחת עוד.

(מעשי הגדולים מסבת פאה)

פרשת השבוע

מדוע איחר הצדיק לסליחות

ערב ראש השנה

מסופר על סניגוריהם של ישראל, הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, שפעם אחת איחר לבוא לסליחות בערב ראש השנה. כל הקהל המתין ולא ידעו פתר דבר. פתאום נראה הצדיק שבא מהשוק עם צלוחית של משקה, ניגש במהירות לעמוד, ופתח לומר הסליחות בהתלהבות נורא כדרכו בקודש. אחרי הסליחות, ביקש הקהל מרבם הקדוש, שיפתור להם מדוע בושש היום שלא כטבעו, ומאין בא עם הצלוחית. ויספר להם הרב הקדוש, ראיתי קטרוג גדול על כלל ישראל, וחיפשתי להראות איזהו זכות שאמליץ בעדם להמתיק הדינים, והנה נפל בדעתי, ולקחתי באשמורת הבוקר צלוחית עם יין שרף ומגדנות, והערתי יהודים שכנים הדרים ברחוב, גם מהישנים בחוץ בספסלי השוקים, ורציתי לכבדם ביין שרף עם מגדנות, אבל כולם מיאנו, אחד בתירוץ שלא נטל ידיו, השני שלא אמר סליחות, השלישי שלא התפלל, ונסיתי לעורר ולכבד במשקה כמה גויים, ואף אחד מהם לא עשה חקירה ודרישה, רק שתו

בעוד שענייהם לא נפתחו כהוגן. אז רצתי במהרה לומר הסליחות, כי כבר היה לי די חומר לבטל הקטרוג של השטן.

תחל שנה וברכותיה

מסופר על הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א, שבשנה האחרונה לחייו בליל ראש השנה, האריך בדברי תורה אחרי הקידוש, וכה אמר: שהיהודי לתכליתו נחוצה לו הרחבה יתירה, ואזי יוכל ללמוד ולעשות מצות בשמחה ובהרחבת הדעת, והרי הקב"ה הוא קל מלא רחמים, ומה נחשב לעומת זה, אפילו עושה אדם איזו עבירה ח"ו, הלא היא בטלה ומבוטלת כטיפה בים, נגד הרחמים הגדולים של הקב"ה, ואמנם, כלל ישראל צריכים לרחמים, וכך סיים בלשונו הקדוש, אבל כבר אמרו מדה טובה מרובה על מדת פורענות וכו', ולפי מה שסבלו ישראל צרות ויסורים ר"ל בשנה החולפת, תכלה שנה וקללותיה, על אחת כמה וכמה שתהיה אי"ה השנה הזו טובה ומבורכת לישראל בישועה כללית, תחל שנה וברכותיה.

זמני השבת

זמני יציאת החג

ירושלים: 7:11 ת"א: 7:13 ר"ת: 7:49

ראש השנה

זמני כניסת החג

ירושלים: 6:00 ת"א: 6:15

לחשוב רק טוב על כל יהודי באשר הוא

סיפור זה התחרש בראש השנה באחת השנים אצל הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, תפילת ראש השנה התנהלה לאיטה, יחד עם עשרות תלמידיו הקדושים וסתם יהודים פשוטים שהגיעו מכל קצות מעוזיבו וסביבותיה, עסוקים בעבודת יום הדין, מפילים תחינתם ובקשתם לפני בורא העולם שיזכה אותם בשנה טובה.

עומד הבעל שם טוב במזרח בית המדרש, ודומה שרק גופו נמצא שם, ואילו רוחו מפליגה הרחק הרחק. פניו בוערות כלהבת אש והוא לא נע ולא זע, שקוע בשרעפיו, מלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין, אימת יום הדין ניכרת בכול, גם פשוטי העם שבאו לחזות בבעל שם טוב ולהתבונן בתפילתו, רועדים מאימת יום הדין.

תלמידיו הגדולים של הבעל שם טוב שקועים בתפילתם, מתלהבים בהתלהבות יקוד קודש שהולכת וגוברת מרגע לרגע, זה עומד סמוך לכותל פניו שטופות באגלי דמע, זה עומד כשראשו טמון במחזור ומתייפח בבכי, אחד מהם הלה מתנועע מעל גבי המחזור בהתלהבות רבה, לעתים סופק כף בהתלהבות, לעתים עוצר בעצמו, תומך את ראשו בידו וממולל את זקנו העבות מכווץ עיניו בהתבוננות ומחשבה עמוקה, ולעתים מושיט את ידו לעמקי הכיס, מוציא מבלי משים קופסה של טבק, נוטל קמצוץ ושואף את ניחוחו החריף עמוק לריאותיו, ומיד ממשיך בהתלהבות כמקודם בעבודתו הקדושה, שקוע התלמיד הרחק הרחק בשרעפיו, ולא שם לב שקופסת הטבק נשמטה מכיסו ונפלה בנקישה חלשה על רצפת בית המדרש.

זמן מה עבר והתלמיד הושיט את ידו כהרגלו פעם נוספת אל כיסו להוציא את קופסת הטבק, והנה הכיס ריק, השפיל התלמיד את מבטו לארץ והבחין בקופסת הטבק הזרוקה על הרצפה, התכופף והושיט את ידו, נטל את הקופסה והרימה מן הארץ, והוציא שוב קמצוץ טבק, תחב באפו ועד מהרה המשיך בתפילתו, כאילו מאום לא אירע, שב להתבוננותו ברוי התפילה, אימת יום הדין חזרה ושרתה עליו ונראה היה כאילו מקרה זה נשכח.

אך לא כן היה, אחד מפשוטי היהודים תושב מעוזיבו שישב בבית המדרש, הבחין כיצד תשומת לבו של החסיד ניתקה לרגע קצר מן התפילה אל קופסת הטבק, וכעין תרעומת

התגנבה לליבו, הייתכן, בעיצומה של תפילת ראש השנה, ראשו של זה נתון בדברים פחותים מעין אלה, ביום כה נשגב חורג החסיד מכוונת התפילה בשל קמצוץ אבקת ריח? פליאה, וכיוון שעלו הדברים בהרהור לבו, עלו ועמדו לפני כיסא הכבוד בעת שישב קודשא בריך הוא על כס משפט, כשקטגור וסגור עומדים זה מול זה, מתנצחים ומתאבקים.

צהל הקטגור ובא בטענה: ריבונו של עולם, ראה כי גם חסיד גדול זה מתלמידי חביבך, אין ראשו נתון ביום הנורא לתפילת היום, אלא בקמצוץ טבק שגורם לו תענוג וקורת רוח גשמית, כיצד רוצה הנך לזכותו בדין? השפיל הסגור את ראשו בכאב ובמבוכה ולא מצא מילים שיסגרו על יהודי זה. באותה שעה עומד הבעל שם טוב הקדוש בבית מדרשו, ראשו ולבו נתונים למאבק האיתנים המתחולל מול כיסא הכבוד, וליבו דואב, מביט הוא בחרדה ורואה כיצד מידת הדין מקטרגת על תלמידו הגדול, מנסה הוא ללמד זכות, להשיא עצה ואין שועה לדבריו, הקטגור עומד בשלו ואף הולך ומתחזק בטענותיו. מוסיף הבעל שם טוב אומץ ומפציר למען נפש תלמידו, אך מידת הדין גברה והגזרה נגזרה.

עיניו הטהורות מוצפות דמעות של רחמים על תלמידו, בוכה הבעל שם טוב ממעמקי לבו שמא ניתן בכל זאת למצוא לו פתח של זכות ולזכותו בשנה טובה, עומד הרבי שעון על מרפקו, מפעם לפעם מנגב את זיעתו, מתאמץ לבטל את הגזרה הנוראה המרחפת על תלמידו, לאחר מאמצים רבים מצליח הבעל שם טוב לפתוח סדק של רחמים במסך הדין הנורא.

הנה הכרוז משמיע, באם אותו יהודי שהרהר בלבו רעה על החסיד, ידון ויפסוק את המעשה לכף זכות, תוסר ממנו הגזרה הרעה. נושא הבעל שם טוב הקדוש את עיניו בתקווה, אנחה כבדה מתמלטת מפיו והוא ממשיך בתפילתו, וכי מה בידו לעשות, מנוע הוא מלגלות ולספר על המעשה שאירע, רק אם אותו יהודי ימצא כף זכות מעצמו, יציל את תלמידו החסיד ויוריד מעליו את הקטרוג.

ליל הושענא רבה, בית מדרשו של הבעל שם טוב הקדוש הומה גם עכשיו, קהל רב בא לומר את התיקון במחיצת הבעל שם טוב, חמימות שוררת בבית המדרש הגדול, בחוץ נושבת רוח סתיו בחזקה, מרעידה את העצים ומשילה מעליהם את העלים. האנשים יושבים סמוכים זה לזה כדיבוק חברים, שקועים בספר המונח לפנייהם וממלמלים את התיקון..

משל ונמשל

למענו יתן לנו חיים טובים, וככה ניטיב את דרכנו פעם אחת הגיע החפץ חיים הקדוש זיע"א לעיר ווארשא, וכל אנשי העיר באו לראותו, והתאספו בבית הכנסת ציבור של אלפים, וביקשו מהחפץ חיים שידרוש בין מנחה לקבלת שבת. והחפץ חיים נעתר לבקשתם, ועלה על הבימה ואמר דברי מוסר, והקשה על הא דאמרינן, "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים למענך אלקים חיים" והקשה מהו הפירוש של למענך? ותירץ כדרכו:

על פי משל שפעם אחת היה בעל פונדק, שהיה לוקח הלוואות מאנשי העיר לתקופה של שנה, והיה סוחר עם הכסף, ובהגיע זמן הפירעון, היה מחזיר את ההלוואות. והנה הגיעה שנה אחת אשר הפונדק לא הלך ולא הצליח במכירת הסחורה, לא היה בידו די כסף לשלם את חובותיו, והתאספו הבעלי חובות יחד, והביאוהו למשפט, בגמר המשפט, קם העורך דין ואמר לשופט, הן אמת שלהאדם אכן מגיע עונש חמור, וצריכים להובילו לכלא כי כאשר לוויים צריכים לשלם, אבל מה יהיה לבעלי החובות מזה שהאדם ישב בכלא, וכי ככה יחזיר להם את הכסף? רק יש לי עצה אחרת, שיתנו לו עוד הלוואה שיוכל להתחיל לסחור כבראשונה, ויעמידו עליו אנשים שישמרו עליו, שלא יבזבז את הכסף, וככה ישלם את כל חובותיו. וסיים החפץ חיים את דבריו, הן אמת שלא התנהגנו כדבעי, ומגיע לנו על זה ח"ו עונשים, ולא שנה טובה, אולם איזה תועלת יהיה מזה להקב"ה, אלא אם יכתוב לנו הקב"ה שנה טובה ומבורכת, ככה שלא יחסר לנו כלום, ועל ידי זה ניטיב דרכנו ונוכל לעבדך, וזהו שאנו מבקשים מאת הבורא יתברך שמו, זכרנו לחיים וכו' למענך אלקים חיים, כי מה יהיה להקב"ה בזה שיעניש אותנו, אלא למענו יתן לנו חיים טובים, וככה ניטיב את דרכנו.

גם היהודי שקטרג בלבו על החסיד בראש השנה יושב יחד עם הציבור, הוא מנסה לקרוא את הכתוב לפניו ולשקוע בספר, אך ללא הצלחה, אדי הזיעה והחום שממלאים את בית המדרש נראה שנכנסו ובאו למוחו, ראשו כאילו נתון בערפל כבד, מחשבותיו רבות מתערבבות זו בזו ללא סדר, וראייתו מעורפלת. התאמץ האיש לנער את הערפל, לגרום למחשבותיו להתרכז בתיקון, וככל שהתאמץ והתכוון, כן הלך הערפל והתפזר וכמו מאליה צפה ועולה תמונה בראשו,

הוא רואה כיצד החסיד מתכופף ומרים את קופסת הטבק בתפילת ראש השנה, ותמה מדוע נזכר במקרה ההוא שכמעט נשכח ממנו, אך התמונה לא הרפתה ממנו, והמחשבות החלו לרדוף זו את זו, מדוע חשבתי רעה על אותו חסיד מופלא? הררה בצער, בוודאי עשה את מה שעשה מסיבה מוצדקת, וטעם הטבק בוודאי החיה את נפשו בעת שמחשבותיו עסקו בספירות ומדרגות עליונות, בוודאי היה מוכרח לדבר כלשהו כדי להשיב את רוחו, הוא עשה זאת לטובה, ואני החשבתי לו לרעה. חשק היהודי את שפתיו בכאב ודוק של דמעות הציף את עיניו, לבו התמלא רגשות חרטה.

לאחר הרהורים רבים החליט בלבו: אלך אל הבעל שם טוב הקדוש והוא בוודאי ידריכני בדרך ישרה לתקן את אשר עשיתי. עד מהרה מצא את עצמו עומד נבון קמעה מול עיניו הסהורות והאוהבות של הבעל שם טוב, הוא לא ידע כיצד להתחיל בדבריו, עד שלפתע פרץ בבכי נורא תוך כדי שהוא משיח למקוטעין את אשר אירע בראש השנה, אנא יורני רבנו דרך תשובה סיים את דבריו בקול חנוק ומיוסר. הביט בו הבעל שם טוב בחמלה, וזיק של שמחה ריצד בעיניו, הררה מעט ואחר נשא מבטו והתחיל מספר ליהודי את אשר התחולל בשמי רום, כיצד גרמה מחשבתו לקטרוג וגזר דין נורא נגזר על אותו חסיד, היהודי עמד עמידה אומללה כשהוא נחרד, האומנם עד כדי כך הזקתי לו? זעק בקול לא לו, האין דרך תשובה ותקנה? עתה בני, הוטר הקטרוג מעל היהודי, אמר הבעל שם טוב בקול אוהב, בזכות לימוד הזכות שלימדת על החסיד, אך להבא היוזהר בני לנפשך מאוד, חשוב רק טוב על כל יהודי באשר הוא.

צ'ין אדם לחברו

סוד התקיעות – לאהוב כל יהודי

הרה"ח ר' אברהם מאיר מווארשא ז"ל היה בעל תוקע אצל הרה"ק בעל "ישמח ישראל" מאלכסנדר זיע"א. ובכל שנה ביקש מרבו שיאמר לו סוד התקיעות ולא אמר לו, בשנה האחרונה לחייו של ר' אברהם מאיר, אמר לו רבו, תמיד רצית לדעת את סוד התקיעות, עכשיו אומר לך, הסוד הוא לאהוב כל יהודי ויהודי יהיה מי שיהיה, כלום סבור אתה שכוונתי ליהודי המתפלל בכל יום? ושמה אף לזה המתפלל רק בשבתות? ואולי תחשוב שכוונתי לאהוב גם את היהודי שמגיע לבית הכנסת רק ביום כיפור? ובכן כל זה פשיטא, על זה איני צריך הסכמתך, ובכן כוונתי היא ליהודי פשוט ונבער ההולך ביום הכיפורים ורואה לתימהונו כי החנויות סגורות, ושואל מה זה? ואומרים לו היום הוא יום משפט, כששומע זאת, מתעוררת בקרבו הנקודה היהודית, ורץ לביתו ואומר לאשתו, את יודעת היום הוא יום משפט, ואנחנו צריכים לילך לבית הכנסת, כי זוכר אני שסבי היה הולך להתפלל בזה היום, והיא אומרת לו, עוד לא בישלתי סעודת צהרים כי החנויות סגורות.

מיד לובש כלי קרב, ורוכב על סוסו היערה, וצד ארנבת ומביא לאשתו לבשל צהריים, והולך ולוקח הסכין ומגלח עצמו לכבוד היום, ואוכל צהרים, ולוקח את אשתו ורוכב ומגיע אל בית הכנסת. וכשבא לפני שער ביהכ"ס, אומר: "רבונו של עולם, אתה יודע שאני נבער וריק, איני יודע

לקרוא ולהתפלל כי לא למדו אותי, ולמה אכנס לביהכ"ס, על כן רבש"ע, אני מודה לך על העבר ומבקש ממך על העתיד", ורוכב חזרה הביתה. ליהודי כזה נתכוונתי, כזה יהודי גם כן צריכים לאהוב. השיב ר' אברהם מאיר: יהודי כזה יכול רק הרבי לאהוב, אמר לו רבו: הרי רצית לדעת סוד התקיעות, כלום חושב אתה שהם דברים הנקנים באמירה, צריך לעבוד ולעמול הרבה כדי להגיע למדרגה זו של אהבת ישראל, ואילו זה שרוצה רק לדעת, לא יועיל כלום בכוונותיו.

ומה לא עושים כדי למנוע דמעה

מיותרת מאלמנה

מסופר על הרה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א, ששנה אחת סמוך לראש השנה נפטר בפתאומיות בעל התפילה של בית הכנסת בו התפלל. בא גבאי בית הכנסת לרבי יוסף חיים לשאול את מי לקחת לבעל תפילה? השיב הרב שלא ידאג, הענין יסודר על ידו בע"ה. בראש השנה שלח רבי יוסף חיים לעמוד התפילה את בנו של בעל התפילה הקודם. הדבר הפתיע את המתפללים בהיות הבעל תפילה אבל על אביו ואסור היה לו להתפלל ביום טוב. כששאלוהו על כך, השיב רבה של ירושלים: בעזרת הנשים עומדת אלמנתו השבורה של בעל התפילה הקודם, והנה אם היתה שומעת את קולו של יהודי אחר מתפלל, היתה נשברת יותר, ועכשיו שבמקום את בעלה שמעה את בנה, זה הרגיע אותה במקצת, ומה לא עושים כדי למנוע דמעה מיותרת מאלמנה.

תלולא דעדקיא

שבת קודש כ"ז אלול

הרה"ק רבי נתן אדלר ב"ר יעקב שמעון (רבו של החתם סופר – ק"ט)
הרה"ק רבי יעקב אריה לייב קאוולער ב"ר מרדכי מנעשחין (תקצ"ז)
הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא ב"ר אלעזר (תרס"ו)
יום שני כ"ט אלול
הרה"ק רבי משה ב"ר ישראל פערלוב מסטאלין (תש"א)
הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר יצחק מרדכי מגוואדיץ – סטאלין (תש"ב)
רבי נחום שלמה ב"ר משה מקאנונין (תש"ב)
יום שלישי א' דראש השנה
שרה אמנו
הרה"ק רבי מאיר לייבוש (מלבי"ם) ב"ר יחיאל מיכל
הרה"ק רבי נחום ממאקרום ב"ר מרדכי מטשרנוביל
הרה"ק רבי מאיר בארדיטשוב ב"ר לוי יצחק
יום רביעי ב' דראש השנה
רבי אמנון ממאנצא (בעל ונתנה תוקף)
הרה"ק רבי נחמן צבי אפשטיין ב"ר יצחק אב"ד קאלמי
הרה"ק רבי ישראל מטטולין ב"ר אשר
הרה"ק רבי ברוך מרדכי מקידינוב ב"ר שלמה חיים
יום חמישי ג' תשרי
הגאון רבי ישראל ליפשיץ ב"ר גדליה (תפארת ישראל)
הרה"ק רבי יצחק דוד בידרמן ב"ר משה מלעלוב
יום שישי ד' תשרי
הרה"ק רבי אברהם דאנציג ב"ר יחיאל מיכל (חי אדם)
הרה"ק רבי יואל הלפרין ב"ר יצחק אייזיק מאוסטראה המכונה בעל שם

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מדרש "בם אני אודך" רמזים וספי הדרש" על המצוות.

מאכלים שלא אוכלים בראש השנה

(א) נוהגים שלא לאכול אגוזים בראש השנה, ש"אגוז" בגימטריא "חט", [היו צדיקים שאמרו שיש לזכור שגם "חט" בגימטריא "חט". ודו"ק]. ועוד שהן מרבים כיחה וניעה, ומבטלים התפילה (רמ"א או"ח סימן תקפ"ג סעיף ב').
(ב) טוב לזהר שלא לאכול בראש השנה עוגת דבש שמעורב בו אגוזים (שאלת רב, עמוד ש"פ, סימן ט"ו).
(ג) וכן אין אוכלים פולין וקטניות, שהם גם כן מרבים כיחה וניעה (מטה אפרים סימן תקפ"ג סעיף ג').
(ד) אין אוכלים חמוצים בראש השנה, ולכן אין נוהגים חומץ בתבשילים (משנה ברורה שם ס"ק ד'). ופלפל אינו בכלל זה, לפי שהוא לתיקון המאכל (ערוך השלחן שם, סעיף ג').
(ה) יש נוהגים שאין אוכלים אגוזים וחמוצים עד אחרי שמחת תורה (פסקי תשובות שם, ס"ק ד').

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

כוח"ט ושנה טובה ומבורכת

לכ"ק מן אדמו"ר עט"ר שליט"א

לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

גליון 701
שנה י"ד תשפ"וסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

וכל חפצין לא ישוו בה

מעשה היה ברבי יהודה הנשיא ששלח לו השר ארטבון מתנה מרגלית יקרה ביותר. אמר לו: וכי אתה יכול לשלוח לי דבר שערכו כמרגלית זו, שלח לו רבינו הקדוש מזוזה, אמר לו אותו עשיר, אני שלחתי לך דבר יקר כל כך ואתה שלחת לי דבר ששווה כמה פרוטות! אמר לו רבינו הקדוש אתה שלחת לי דבר שיש לו ערך, שיש דבר שעולה ערכו על זה, ואילו אני שלחתי לך דבר שאין לו ערך, שאפילו תעריף כנגדה את כל הכסף והזהב והמרגליות שבעולם לא ישוו כנגדה, כמו שנאמר "וכל חפצין לא ישוו בה" (משלי ג' - ט"ו). ועוד, אתה שלחתי לי דבר שצריכים לשומרו, שלא יבואו גנבים ויגנבו אותו, ואילו אני שלחתי לך דבר שאתה ישן בפנים והוא שומר עליך מבחוץ, שנאמר "בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצותך היא תשיחך" (משלי ו' - כ"ה) "בהתהלך תנחה אותך" - בעולם הזה, "בשכבך תשמור עליך" - בשעת המיתה, "והקיצותך היא תשיחך" - לעתיד לבוא! באותה שעה נכנס שד בביתו של ארטבון שהיתה בת יחידה, ובאו כל הרופאים ולא הועילו לה, כיון שנטל ארטבון את המזוזה ושם על הפתח, מיד ברח אותו שד, ונטל רבינו הקדוש את המרגלית לעצמו.

(ירושלמי פאה פ"א)

פרשת השבוע

לא ירפך ולא יעזבך (ל"א - ו')

שאלו פעם את הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק זיע"א, אמונה מהו? ענה הצדיק, כמו שנאמר אצל משה רבינו, "בכל ביתי נאמן הוא", שאינו לוקח לעצמו כלום, וכך צריך לעבוד את ה' באמונה שלמה, (זיר גורניט מיינען) וכל מעשהו באמונה. אבל אל תחשבו שעבודה זו כל כך קלה, אדרבא, יצר הרע משתדל תמיד להפריע בעבודה זו, ומה אפשר באמת לעשות נגדו, שאל את עצמו הצדיק, והוא בעצמו הסביר, לעשות תמיד בדיוק כמו שהשטן עושה, מה הוא אינו עושה שום דבר לשם פניה, אף לנו לעשות הכל בלי כל פניה, אלא להתכוון לעשות רצון אבינו שבשמים

ואנכי הסתר אסתיר וגו'

(ל"א - י"ח)

הרה"ק ה"סבא" משפאלי זיע"א (יומא דהילולא ו" תשרי) היה עושה עצמו כמי שלא קרא ולא שנה, אלא שצדיקי דורו ידעו עד היכן הדברים מגיעים, פעם הפציר בו הרה"ק רבי נחום מטשערנוביל זיע"א לומר דברי תורה, פתח ה"סבא" ואמר, "שמעתי שכתוב במקום אחד בתורה "הסתר" והיכן? נענה רבי נחום: כן, כתוב "ואנכי הסתר אסתיר", המשיך הסבא ואמר, אם כתוב כך, כן הוא פירושו, אומר הקב"ה אוהב

אני להתחבא ולהסתיר את עצמי, אצל מי שמסתיר אותי אצלו.

כי ידעתי את יצרו (לא - כ"א)

סיפר הרה"ק רבי יוסף כהנמן מפונוביז' זיע"א: לאחר חתונתו ישב החפץ חיים הקדוש זיע"א ולמד מתוך עוני רב ודחקות, בכל בוקר היתה הרבנית קונה בהקפה אצל האופה, את הלחם הפשוט ביותר, במחיר זול, ומביאה את הלחם לבעלה הצדיק, אשר היה שורה אותו בכוס תה ואוכלו. בוקר אחד, כאשר הגיעה הרבנית לבית האופה, סירב הלה למכור לה לחם, בטענה, כי היא חייבת כבר סכום גדול. שבה הרבנית לביתה בידים ריקות והגישה לבעלה כוס תה ללא לחם. בהגישה את כוס התה פרצה הרבנית בבכי מר. ישב ה"חפץ חיים" ושתק זמן מה, ולאחר מכן דפק על השולחן ואמר: "שטן! שטן! יודע אני מה אתה רוצה! שאניח את הגמרא. דע לך כי לא אשמע בקולך!"

היום - סיים הגאון מפונוביז' את סיפורו - יודעים אנו כי ה"חפץ חיים" לא נכנע לעצת היצר, מה היה קורה לו נכנע ח"ו? לא היו לנו את ספרי ה"משנה ברורה", ולא את ספר ה"חפץ חיים", ולא היו לנו את אלפי תלמידיו שהעמיד וחינך אשר גדלו והיו למורי האומה כולה.

זמני השבת

פרשת וילך-שובה

זמני כניסת השבת

ירושלים 5:55 ת"א: 6:09

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:06 ת"א: 7:07 ר"ת: 7:43

דרשת שבת שובה שהצילה את הרב והמשלחת

היה זה באחד מ"עשרת ימי תשובה" הג'ר מאיר ליהמן זיע"א קם השכם בבוקר, התפלל ואכל ארוחת בוקר, והתכוון לצאת לתחנת הרכבת, הוא עמד לנסוע אותו היום בראש משלחת שעמדה להיפגש עם שר החינוך בעיר הבירה, מלבד הרב היו במשלחת עוד שני יהודים מחשובי הקהילה, ושלשתם נדברו להיפגש בתחנת הרכבת. רגעים אחדים לפני צאת הרכבת המהירה, הרב כבר לבש את המעיל העליון ועמד לצאת לכרכרה, כאשר שמע מהפרוודור קול בלתי מוכר מדבר עם הרבנית: "אני מוכרח לראות את הרב תיכף" "אולם בעלי מוכרח לצאת ברגע זה לתחנת הרכבת, בוא מחר" ניסתה הרבנית להיפטר מהאורה הבלתי קרוא. אולם ההוא לא הירפה "לא לא, לא אוכל לדחות הענין עד מחר" הכריז הקול בתוקף רב, "עלי לראותו תיכף ומיד, מדובר בהצלת נפשות פיקוח נפש", בשמעו את הדברים האלה פתח הרב את הדלת וביקש את האיש להיכנס פנימה.

"שלום עליכם רבי" פתח הזר שהיה ישיש נמוך קומה ובעל שערות שיבה, "האין כבודו מכירני?" "עליכם שלום" השיב הרב קצרות, "לא, אין לי הכבוד להכיר את כבודו, אולם במה הענין מה "בוער" כל כך לכבודו שמוכרח להיכנס אלי באופן כה דחוף? אתה מוכרח לעשות זאת בקצור נמרץ כי יש לי מעט מאד זמן." "תהיה בריא ושלם רבי" השיב הישיש בנחת "אולם המדובר כאן בפיקוח נפש" הרב עמד וחיכה לפרטים נוספים, ואילו הישיש התיישב בנחת, פתח ואמר: "באמת מפליא אותי שכבודו אינו מכירני, לפני שנה בשבת שובה שמעתי דרשה של כבודו, זו היתה דרשה, ממש בלעתי כל מלה, דרשה כזו לא שמעתי מימי חיי, אם ברצונך, אחזור עליה כאן מלה במלה" "לא, לא מה אתה שח, אני מוכרח לרוץ לתחנת הרכבת, אני מבקש אותך מאד לדבר לענין, יש לי רגעים ספורים בלבד" "כן כן" גיחך הישיש "רגעים ספורים, לכולנו רגעים ספורים, אני מספר על הדרשה רק כדי להסביר מדוע באתי דווקא אל כבודו, הודות לדרשה זו יש לי אמון מלא אל כבודו, איי איי זו היתה דרשה, לי יש זיכרון טוב מאד רבי, דרשה זו חדרה והתפשטה בכל אברי, חבל באמת חבל שאין לכבודו זמן, הייתי חוזר על הדרשה מלה במלה ולא הייתי מחסיר אות או תג".

"ידידי היקר" קרא הרב אל היהודי בקוצר רוח "אני אמרתי לך כי עלי לרוץ לתחנת הרכבת, אם לא תגיע לענין עצמו בלי הכנות מיותרות, אאלץ לעזוב אותך כאן", "בריא ושלם היה רבי" חזר הישיש על פזמונו בלי ניד עפעף, "הלא כל רצוני לספר

לכבודו את כל הענין, לפני כשלושים שנה התחתנתי וחייתי עם זוגתי כעשרים וחמש שנים, היא היתה כה טובה ועדינה אשת חיל אמיתית, אולם לפני חמש שנים עזבה אותי פתאום ונפטרה לעולמה לא עליכם". "ר' יהודי" קרא הרב בכעס עצור "אם באת לבקשני שאחזיר אותה לחיים, הרי שחבל הן על זמנך והן על זמני, אנא תבוא בזמן אחר כשאינני ממחר כל כך, ואקשיב בסבלנות לקורות חיך, אולם עתה עלי למחר לרכבת העומדת לנסוע בעוד רגעים ספורים", הישיש תפס את הרב בשרוולו ואמר: "אנא הבן אותי נכון רבי, מדובר כאן בהצלת חיי אדם, אני מבקש את כבודו לשמוע אותי, השם יתברך נתן לנו ילדים טובים ההולכים בדרכי האבות, אולם הם נסעו לאמריקה ואחרי שנשארתי אלמן, כותבים לי כי אין טעם לשבתי כאן גלמוד ושאבוא אליהם והם ישאוני על כפיים.

ואכן נסעתי לי לאמריקה אולם שם לא מצא חן בעיני וחזרתי, זה היה לפני שנה, ובאמת איך שחזרתי שמעתי את הדרשה של כבודו איי איי, זו היתה דרשה" "שוב אתה מדבר על הדרשה" קרא הרב והעיף מבט מלא יאוש על שעונו, "טוב חסל סדר דרשה רק שישמעני כבודו, ובכן חזרתי מאמריקה בדיוק לברית של בתי הצעירה כלומר של נכדי הקטן, כיבדו אותי לשמש סנדק, אולם יום לפני הברית חלה הילד ונפטר בפתאומיות, "פתאומיות? אני באמת משתתף בצערך" אמר הרב "אבל בשביל זה באת אלי, התחשוב שאני יכול להציל את הילד?" "לא, לא, לא בגלל הילד שמת באתי אל כבודו, אלא שלבתי נולד אתמול בן למזל טוב" "שיהיה במזל טוב לחיים טובים ארוכים, ומה אתה רוצה סוף סוף ממני?" "בתי ביקשה אותי שוב להיות סנדק ואני מפחד שהילד, חלילה לבל אחטא בשפתי חלילה, האם עלי לקבל להיות סנדק?" "שיהיה מישוהו אחר הסנדק, סליחה אני מוכרח לרוץ, שלום, אני מאחל שהברית תתקיים בשעה טובה". באומרו זאת יצא הרב במרוצה דרך הדלת, בחוץ המתינה לו הכרכרה זה זמן רב, הישיש המופתע רץ אחריו, וכשהרב כבר נכנס לכרכרה הוא עוד שאל שאלה אחרונה: "רבי איזה שם לתת לילד? זוהי שאלת חיים בשבילי" "שם נחוץ לך" קרא הרב בחוסר סבלנות, "חיים, צבי, דב, זאב, זרח, ברוך" אחרי שגמר בשעה טובה עם הישיש, נשם הרב לרווחה הוא אמר לבעל עגלה, כי אם יצליח להגיע לתחנת הרכבת בעוד מועד, יכפיל לו את שכרו.

כשהגיעו לתחנת הרכבת, נכנס הרב בצעדים מהירים אל תוך התחנה פנימה, אולם הוא רק הספיק לשמוע את השריקה האחרונה של הרכבת שכבר עזבה את הרציף, נבוך ונכלם עמד הרב בתחנת הרכבת, מה יגיד עכשיו השר שהוא מחכה למשלחת בשעה היעודה, ואילו ראש המשלחת מאחר, וכל כך למה, בגלל יהודי שצריך שם בשביל נכדו.

משל ונמשל

לומדי התורה ערכם רב מאד

משל ליהודי כפרי שנודמן לעיר, נטלו אחד מידידיו מתושבי העיר והוליכו ברחובות העיר, כדי להראותו את פאר בתיה ורוב הודה והדרה. הקדימו והלכו לרחוב שבו שוכנים רוב בתי המסחר הגדולים, וראו בתחילה את החנויות שבהן מוכרים כל מיני תבואה ושאר דברי מזון בסיטונות. תמה הכפרי למראה המחסנים הגדולים שהיו מלאים מזון אל זן, שקי חטה וקמח, חביות שמן ארגוני סוכר וכו'. משם פנו והלכו לבתי מסחר של אריגים, חנויות אלה לא היו גדולות כל כך, ואף המדפים שבתוכן לא היו גדושים סחורה ביותר. החנויות המיוחדות לסחורות משי היו קטנות יותר, ומלאי הסחורות שבהן מועט, בחנויות של צורפי הכסף נמצאו אך שנים שלושה ארונות ובהם חפצי כסף לא רבים. בחנויות של צורפי הזהב וסוחרי האבנים היקרות לא נמצא אלא ארון אחד בלבד, ובו היו סדורים שעונים אחדים, ותכשיטים מעטים משובצים באבנים טובות ומרגליות, ואילו החנות כולה היתה כמעט ריקה. חזר הכפרי לביתו וסיפר למכריו על גדולתו ויפיו של הכרך, ועל כל הדברים הנפלאים שראה בו. תיאר בפניהם את המחסנים העצומים של תבואה, וכן את חנויות האריגים שהיו מלאות מפה לפה, אך הוסיף כי בחנויות המשי לא היתה הסחורה מרובה כל עיקר, וסיים סיפורו ואמר, כי למרבה התמיהה, מצא בעיר חנויות כגון אלה של צורפי הכסף והזהב, שהסחורה שבהן מועטת ביותר, ואינה מגיעה אפילו לכמות הסחורה המצויה בכל חנות לדברי סדקית שבכפר, ונשגב מבינתו להבין כיצד מצויות חנויות קטנות שכאלו, ברחובות היפים ביותר שבכרך. היה שם אחד בן כרך ששמע את דבריו ואמר: יהודי כפרי, כלום אינך מבין כי ככל שהסחורה פשוטה יותר, כן היא מצויה בכמויות גדולות יותר, ואילו חפצי זהב ואבנים טובות ומרגליות שדמיהן יקרים מאוד, מספרם מועט, שהרי אי אפשר למלא בהם חנות גדולה מפה אל פה, אבן אחת קטנה אפשר שדמיה מרובים מדמיהם של אלפי שקים מלאים קמח.

הנמשל: רבים מתאוננים רע באונינו, על אשר פוחת והולך בעוה"ר מספר לומדי התורה ומחזיקיה, על אשר מתמעטים והולכים גדולים בתורה, ומי יודע מה יהיה בסופו של דבר היאך נתייצב לפני ית"ש וידינו ריקות? ברם אין הדבר כך, בזמן הזה שמועט מספרם של לומדי תורה, הרי הם יקרי מציאות כאבנים יקרות ממש, כל אחד ואחד דומה לכלי של זהב משובץ באבנים טובות וערכם רב ביותר, שקולים הם כל אחד ואחד בעיניו יתברך כנגד אלף אלפי פשוטי בני אדם הממלאים מזויו של העולם השפל מזון אל זן.

(בשם הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

הרב עמד מיואש כאשר שמע פתאום שמברכים אותו לשלום, התברר כי שני חברי המשלחת לא רצו לנסוע בלי הרב, והם חיכו כאן בתחנה לבואו,

הרב סיפר להם את סיבת איחורו, ולמרות המצב הבלתי נעים פרצו השניים בצחוק רם כאשר שמעו את פרטי השאלה של "פיקוח נפש", לא היה מה לעשות והם נאלצו לרכבת הבאה שתצא בעוד שעתיים, הם ייאלצו להתנצל איכשהו בפני השר, נדברו כי ייפגשו בעוד שעה וחצי, והלכו הביתה.

בשוב הרב בשעה היעודה היתה תחנת הרכבת כמרקחה, נתקבלה ידיעה כי רכבת מהירה התנגשה ברכבת שניה, וקרתה תאונה קטלנית איומה, בה נהרגו רבים ועוד יותר נפצעו, כאשר התעניין הרב לדעת איזו רכבת היתה זו שהתנגשה, עבר רעד בגופו, היתה זו הרכבת המהירה אותה הוא איחר לפני שעתיים, בינתיים הגיעו גם שאר חברי המשלחת, וגם הם נדהמו לשמוע את הידיעה המרעישת, וכאשר נזכרו בשיש ה"טרדן" שוב לא צחקו, הם האמינו כי הישיש היה איזה מלאך שהשם יתברך שלח כדי להציל אותם מהסכנה, בהגיעם אל שר החינוך קיבל אותם בסבר פנים יפות, הוא חשב שהם היו על רכבת האסון והצטער מאד על כך, וכשסיפרו לו את אופן הצלתם המופלא, הוא שמח מאד על כך, בכלל כל השליחות הצליחה באופן יוצא מהכלל.

שנים לאחר מכן ביקר פעם הרב בעיירה קטנה, וכל יהודי המקום יצאו לקראתו לקבל את פניו, בין הבאים הכיר הרב את הישיש הלז, הישיש ניגש בריצה אל הכרכרה בה נסע הרב ואמר: "שלום עליכם רבי האם כבודו מכיר אותי? לפני כמה שנים שמעתי דרשה של כבודו בשבת שובה אי, אי, אי, זו היתה דרשה וזהו נכדי" באמרו זאת, הוא הרים ילד בריא מראה, הושיבו על ברכי הרב ואמר: "בחור כארו זה הנכד שלי, חיים צבי דב זאב זרח ברוך". "כל כך הרבה שמות נתת לזי" שאלו הרב בהשתוממות. "בריא ושלם היה רבי" קרא הישיש "הלא שוב שכח כבודו כי הוא בעצמו אמר לי לתת לילד את השמות הללו, לי יש זיכרון טוב, אני לא שכחתי" אני זוכר עדיין כל מילה מהדרשה של כבודו". הרב לחץ את ידיו של הישיש ודמעות חמות זלגו מעיניו.

צין אדם לחברו

שומעים חרפתם ואינם משיבים

הרה"ק רבי אבוש רבה של פרנקפורט היה גאון עולם וצדיק תמים, הוא היה מחזר על פתחי בתים ופתחי חנויות ומעשה לדברים שבצדקה. פעם אחת בימי אלול בא לעשיר אחד סוחר מעיר אחרת לגבות ממנו צדקה, הסוחר לא הכיר את רבי אבוש, וראה אותו כקבצן שהקבצנות אומנותו, ולפי שהיה הסוחר טרוד באותה שעה בחשבונותיו, גער בו ברבי אבוש בנויפה "צא מכאן אין לי פנאי". רבי אבוש שמע חרפתו ולא השיב, נפטר מן הסוחר ויצא.

כשיצא, פשפש הסוחר ולא מצא את מקלו, אמר, חזקה לאותו קבצן שגנב את מקלי. רדף אחריו בחוץ והשיגו, התחיל שופך עליו קיתון של זלולים: רמאי, גנב, השב לי את מקלי, וכי בשביל שנתבעתי ולא נתתי לך ראוי אני שתגנוב את מקלי? חלילה לי, עונה רבי אבוש, לא שלחתי ידי במקלו. נתמלא הסוחר כעס והתחיל מכה את רבי אבוש. קיבל רבי אבוש את המכות בשתיקה, ולא גילה לו מי הוא ומה שמו.

בשבת שובה דרש הרב בבית הכנסת כנהוג בתפוצות ישראל, הלכו כל בני העיר לשמוע את דרשתו של הרב, הסוחר האורח אף הוא הלך לבית הכנסת. כשנכנס היה בית הכנסת מלא קהל וצפוף, והרב עומד על הבימה ודורש,

נדחק הסוחר בין הקהל ונתקרב אל הבימה כדי לשמוע יפה את הדרשה, כשזקף את עיניו וראה את תואר פני הרב, חשכו עיניו ונתעלף. מיד הוציאוהו לפרוודור והשיבו את רוחו אליו, התחיל הסוחר גועה בבכיה אוי לי וי לי, את רבנו מרא דאתרא בזיתי והכיתי, העומדים מסביב הפיסו את דעתו והשיאו לו עצה לילך אל הרב ולרצותו, וחזקה על צדיק כמותו שלא יקום ולא יטור, אלא יתרצה ויתפייס. עשה הסוחר כן, לאחר שסיים הרב את דרשתו וכל הקהל נדחק אליו לאמר לו יישר כח, נדחק אף הסוחר עמהם לרצות את הרב ולבקש מחילתו. כשראה אותו רבי אבוש אמר: על עסקי המקל בא זה, הלך לקראתו והתחיל מרצה ומפייס אותו בפני כל עם ועדה: יסלח לי כבודו שגרמתי לו צער מעיד אני עלי במקום מקום קדוש זה שלא שלחתי ידי במקלו.

טוב ומטיב לרעים ולטובים

מסופר על הרה"ק רבי מנחם נחום בעל ה"מאור עיניים" מטשערנוביל זיע"א, שהיה נוהג לקרב כל נפש מישראל ולהיטיב עמה, אפילו על הריקנים שבהם היה מסתכל בעין יפה, מימיו לא הביט און ביעקב ונהג לקרוא לכל יהודי בשם צדיק, ולעזור לו יותר מיכולתו. פעם הסביר הרבי את מנהגו ואמר: אני מתכוון לתפוס בקצה מידותיו של הקב"ה, מה הוא "טוב ומטיב לרעים וטובים" אף אני רוצה להיות כך.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ה' תשרי

זבולון בן יעקב משבטי י-ה

יום ראשון ו' תשרי

הרה"ק רבי אריה לייב הסבא משפאלע ב"ר ברוך (תקע"ב)

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר דוד מטאלנא (תרל"ב)

יום שני ז' תשרי

זבולון בן יעקב (ב' אלפים שי"א

יום שלישי ח' תשרי

הרה"ק רבי נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש (תקצ"ד)

הרה"ק רבי אלעזר ניסן מדראביטש ב"ר משה

מאיהעל (תרט"ו)

יום רביעי ט' תשרי

הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל (תלמיד

הבעש"ט - תקע"א)

יום חמישי יום הכיפורים י' תשרי

רב אחאי בריה דרבה בר אבוהו (ד"א-רע"א)

הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציקל) מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז)

הרה"ק רבי שמעון נתן נטע ב"ר משה מרדכי

מלעלוב (תש"ע)

יום שישי י"א תשרי

רב טביומי דהוא מר בר רב אשי (ד"א-רכ"ה)

רב הונא בריה דמר זוטרא (ד"א-רכ"ז)

הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה

(תקע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטליאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר "בם אני אודך" רפרים יוסף הדרש" על המצוות.

הכנת מאכל ביצה עם בצל בשבת

הנהגה בהכנת מאכל ביצה עם בצל בשבת, אפשר להיכשל ח"ו בכמה איסורים, ולכן כתבנו כאן כמה הלכות בזה, על קצה המזלג.

(א) יזהר לקלף את הבצלים ואת הביצים תוך חצי שעה שמתחיל הסעודה, ולא קודם לכן. (שו"ע או"ח סימן שכ"א סעיף י"ט ברמ"א)

(ב) המחמיר לקלף את הבצלים מערב שבת, תבוא עליו ברכה. (שו"ת באר משה ח"א סימן ל"ח)

(ג) יתן שמן בקערה לפני הביצים והבצלים משום לש, (פסקי תשובות סימן שכ"א אות ו'), ויש שסוברים שעיקר הקפידא הוא רק שיתן השמן לפני נתינת המלח, (וע"ע בספר עם מקדשי שביעי חלק א' עמוד קל"ה באריכות).

(ד) יזהר לחתוך את הבצלים חתיכות גדולות קצת ממנהגו בימות החול. (משנה ברורה סימן שכ"א ס"ק מ"ה)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

גמר חתימה טובה ושנה טובה ומבורכת

לכ"ק מן אדמו"ר עט"ר שליט"א

לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

גליון 702
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ביום הכפורים אראה כבודו של הקב"ה ואח"כ אני מכפר על עונותיהם של ישראל ביום שניתנה תורה אמר סמא"ל לפני הקב"ה, רבש"ע, על כל העובדי כוכבים נתת לי רשות, ועל ישראל אתה לא נותן לי רשות. אמר לו הקב"ה: הרי יש לך רשות עליהם ביום הכפורים אם יש להם חטא, ואם לאו אין לך עליהם רשות. לפיכך נותנים לו שוחר ביום הכפורים שלא לבטל קרבן של ישראל, גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל, גורלו של הקב"ה קרבן עולה, וגורלו של עזאזל שער חטאת וכל עונותיהן של ישראל עליו. ראה סמא"ל, שלא נמצא בהם חטא ביום הכפורים אמר לפניו: רבש"ע, יש לך עם אחד כמלאכי השרת בשמים, מה מלאכי השרת אין להן קפיצין כך הם ישראל עומדים על רגליהם ביום הכפורים, מה מלאכי השרת אין להם אכילה ושתייה כך ישראל אין להם אכילה ושתייה ביום הכפורים, מה מלאכי השרת שלום מתווך ביניהם כך הם ישראל שלום מתווך ביניהם ביום הכפורים. והקב"ה שומע עדותן של ישראל מן הקטיגור שלהן ומכפר על המזבח ועל הכהנים ועל כל עם הקהל למגדול ועד קטן. אמר משה: ביום הכפורים אראה כבודו של הקב"ה ואח"כ אני מכפר על עונותיהם של ישראל.

(פרד"א פמ"ו)

פרשת השבוע

תחילת תשובה – ואהבת

לרעך כמוך

איתא בשם הרה"ק רבי יחזקאל מקאומיר זיע"א, אפילו בשעה שאדם הולך בערב יום הכפורים מלוכב בקיטל ונרות בידו. אם יאמר לו חברו, לך עמי לטייל ודאגה בלבי אשיחנה, ילך עמו, כי מה הוא רוצה לעשות ביוה"כ? תשובה. וזה תחילת התשובה, כי "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה עכ"ל.

ברכת שהחיינו בשמחה

פעם בליל כל נדרי אמר הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א שאמר בשם אביו הרה"ק מוהרי"ד מבעלזא זיע"א, דאיך יתכן לברך שהחיינו בליל יום הקדוש? הרי שהחיינו בא לשמחה, וביום הקדוש אדם מלא פחד מהדר גאונו ית"ש. אמנם, אם האדם נותן אל לבו צדקת ה' לבני ישראל, לתת לנו יום קדוש ואדיר הלזה ליום סליחה וכפרה על כל עוונותיהם, והקב"ה פותח יד בתשובה, לא כהתשובה נפש החוטאת תמות. א"כ מזה גופא יתמלא האדם ברוב שמחה שיש תקנה לעוונותיו, ושפיר יוכל לברך בשמחה שהחיינו.

שמחה בערב יום הכיפורים

הרה"ק רבי מאיר מארים זיע"א מתלמידי הרה"ק מקוברין זיע"א, היה רב בעיר

קוברין והי' בעל רוח הקודש. ובעיר קוברין התגוררו הרבה אשכנזים. ופעם אחת נכנס אליו אחד מהאשכנזים בערב יוה"כ"פ כי רצה לראות את התנהגותו ביום כזה. כשנכנס ראה את ר' מאיר שמח כמו ביום שמחת תורה. ותמה מאד על המראה שבערב יוה"כ, בעת שצריכים לשבת בפחד מיום הדין, והוא יושב ושמח, אבל לא אמר לו ולא כלום. הבין ר' מאיר את תמיהתו ואמר לו: מדוע אתה משתומם על השמחה? והמשיל לו משל למלך שהכריז על חנינה בארצו, שכל האסירים יצאו לחפשי. מי שמח ביותר? ודאי זה שחטא ביותר, כן הוא הדבר בי, שמי שחטא ביותר כלפי ממו"ה הקב"ה, וישוב בפחד מפני אימת הדין, והוא יודע שלמחר יקבל חנינה, בוודאי שהוא צריך לשמוח ביותר.

היום תאמצנו

מסופר: בשנה אחת ישב הרה"ק בעל ה"חוקי חיים" מ"שומרי אמונים" זיע"א בשולחן הטהור של מוצאי יום הכפורים בדבקות ובשמחה, וכך אמר: אנו מבקשים בראש השנה "אם כבנים אם כעבדים", ואני מבקש ממך אבינו שבשמים: "היום תאמצנו", אם לא כבנים, לפחות תקבל אותנו, כ"בנים מאומצים".

זמני השבת

יום הכיפורים

זמני כניסת החג

ירושלים: 5:48 ת"א: 6:03

זמני יציאת החג

ירושלים: 6:59 ת"א: 7:01 ר"ת: 7:37

ריבון העולמים, לי הפשוט אין באן אלא לבקש בקשה אחת ויחידה: יתגדל ויתקדש שמיא רבא!...

היה זה בשנת תר"ב או תר"ג, שנים קשות עברו על עם ישראל אשר ברוסיה הגדולה תחת מלכותו של הצאר הייתה זו אחת התקופות האיזמות בהיסטוריה של העם היהודי, מהולה היא בדם, בדמעה ובקידוש השם, הגזירה הקשה ביותר שניחתה על עם ישראל באותן השנים הייתה גזירת הקנטוניסטים, שרק מוח אטום ולב אבן יכלו להמציא גזירה כה מחרידה ומועזת את הנפש, מיסודותיה היו אלו חוליות של סדיסטים מצבאו של הצאר שעברו בערים ובעיירות היהודיים ברחבי רוסיה, וחטפו לעבודת הצבא ילדים ונערים צעירים לעבודת הצבא, על הצעירים לתת מחייהם עשרים וחמש שנה בעבור עבודת הצבא בשירותו של הצאר, הילדים נחטפו מבתם ולעתים מתוך זרועותיהם של ההורים ההמונים והבוכיים, ונלקחו בכוח למקומות לא נודעים שם חויבו לעבודות קשות בשירות הצבא, חונכו בקשיחות ואף נדרשו להמיר את דתם, אמנם קנטוניסטים אלו היו צעירים אך רבים מהם מסרו נפשם על קידוש השם, הם עברו עינויי מוות ממש ולא בגדו בתורתם ובעצמם, הם החזיקו מעמד עשרות שנים, לא זו בלבד שלא נתפתו לשידולי הקצינים הרוסיים של הצאר האכזרי, אלא עוד הוסיפו קדושה על קדושתם, עשרות בשנים עונו נתייסרו והוכו עד מוות.

לחיילים יהודים אלה היה בית כנסת עשוי מקרשים פשוטים ללא שום פאר, אולם בעבורם היה זה ארמון, שבאו אליו בשבתות וחגים לשפוך את שיחם לפני הקב"ה. חוק היה בבית הכנסת, שלפני העמוד יעברו רק החיילים, כאשר הם ידעו להתפלל מכל הלב והנפש בעבור חבריהם בצרה. בימים הנוראים באותה השנה הגיעו בנוסף ליהודים וחיילים רבים להתפלל בבית הכנסת הצבאי, גם שני מאורות ישראל שבדור ההוא: הרה"ק ה"צמח צדק" מליובאוויטש ויע"א וראש ישיבת וולאזין הרה"ק רבי יצחק זיע"א. שני צדיקים אלה נודמנו לעיר הבירה בקשר לעניינים ציבוריים שעמדו באותם ימים בראש סדר יומו של העם היהודי ברוסיה, היה עליהם להופיע בפני שרים רמי מעלה ולרגל שליחות המצווה נשאו בפטרבורג גם ליום הכיפורים, מובן ששני הצדיקים באו להתפלל בבית הכנסת היחידי בעיר, הוא בית הכנסת הצבאי.

בית הכנסת היה מלא מפה לפה, חיילים בדרגות שונות ובלבושים שונים התקבצו ובאו, פניהם מלאו חרדה הם ידעו כי כעת נחרץ גורלם שהיה מר בלאו הכי, הם ידעו כי חייהם תלויים להם מנגד במשך כל השנה, וכל לבם היה נתון למחשבותיהם הנוגות, לא היה להם לא בית ולא משפחה, הם נלקחו לצבא בעודם נערים קטנים, לאחדים מהם כבר עברו שנה מהיום המר שבו נקרעו מחיק אמותיהם, רבים מהם כבר לא זכרו את בית אביהם, אפילו מראה הוריהם נטשטש זה מכבר, את עיירתם בוודאי לא זכרו, אולם בלבם נשארו יהודים נאמנים, אחד מהם עוד זכר את פניו של רב העיירה שלו, פניו היו שחורות כשולי קדרה שעה שנלקחו מבתם ומעיירתם בכוח הזרוע, הרב חיבק ונישק את כל אחד מהילדים, ולא הפסיק לבכות ולחמם בשעה שהשיירה האומללה החלה לצעוד, רץ

אחרי הילדים ודיבר אתם וכך אמר להם הרב: הנביא אמר לעמו הציבי לך ציונים, גם אתם ילדי אברהם יצחק ויעקב חייבים להציב לכם ציונים בדרככם הקשה של קידוש השם, חייבים אתם ילדי היקרים לציין את שקורה לכם בציונים של התורה, אל תשכחו את הדרך שהלכתם בה עד עכשיו, כדי שתוכלו למצוא אותה ברצות ה', אם יפריעו לכם להתפלל כל יום אל תשכחו לקרות קריאת שמע שלוש פעמים ביום לכל הפחות, אם יכריחו אתכם לאכול טרפות אל תשכחו לשפוך ארצה מכל מאכל שלוש כפות מן האוכל, כדי שלא תשכחו שאכלתם טרפה, אל תמצצו את לשד העצמות הטרפות, אלו יהיו הציונים בדרככם, וזכר הוא היטב את דברי הרב ואם כי שכח כבר הרבה דברים, את הציונים הללו לדרכי היהדות הוא לא שכח, והנה הוא עומד כעת בבית כנסת אחרי עשרים וחמש שנים של שמד ושל עינויים, אין לו מה לקוות רק כשיזקינו ולא יהיו עוד כשרים לעבודת צבא או אז ישחררו אותם, אולם אז כבר יהיו שברי כלים ולא יצלחו עוד לשום מלאכה, הם יגמרו את שארית ימיהם באיזה בית זקנים לעניים. הבכיות נשמעו היטב בין כותלי בית הכנסת, הקצינים ששמרו עליהם ידעו כי מותר ליהודים להתפלל, הם גם ידעו כי אין להם מה לפחד מהחיילים היהודים, ועזבו אותם לנפשם, משך כל היום לא עזב שום חייל את בית הכנסת שכן היה זה יומו הגדול, פה יהודי חופשי הוא, פה עיניו טהורות כנפשו, וכל נימי נפשו נמסרו ביום זה לאלוקיו.

פנה יום, השמש עמדה בראשי האילנות, הגיעה עת תפילת נעילה רחש בקרב הקהל, יש שרצו לכבד את אחד מגדולי ישראל הנמצאים בבית הכנסת לעבור לפני התיבה בתפילת נעילה, וכי מילתא וזרתא היא שה"צמח צדק" או הגאון מוולוז'ין יהיו שלוחי ציבור, קהילות אחרות היו נותנות כל הון דעלמא בעד כבוד גדול כזה, והנה ניגשו כמה חיילים והביעו את רצונם כי מן הראוי לכבד בתפילה זו את אחד החיילים, יען כי הוא ואולי הוא היחידי שראוי לזה מכל הבחינות, הם סיפרו כי אף לא אחד מהם עבר גיהינום כמו אותו החייל, כל הייסורים עברו על גופו ואין בו איבר שלא ספג ייסורי איוב, הוא קידש את השם כאחד מקדושי ישראל, ולא קם כמוהו שהחזיק בתורת אלוקיו אחרי עינויים כה נוראים, אחד החיילים ניגש אל גדולי ישראל ששמעו על כך ואמר להם תבקשו נא רבותי שיגלה לכם את בשרו ותיווכחו כי אין בו אפילו חוט בשר אחד שאין בו פצעים, הוא כולו שותת דם, תראו נא אין בשרו נראה כלל כבשר אדם אלא כעור חרוך.

מי הוא החייל האלמוני הזה? הנה הוא עומד בפינה כולו נתון בתפילתו, עיניו מעיין של דמעה עומד הוא כפוף על גבי מחזורו, בקושי אומר את התפילה כיוון שבקושי יודע לקרוא בו, לא הספיק ללמוד הרבה ומה שלמד שכח במשך השנים הרבות בין הנכרים, אולם הוא יודע כי הקב"ה חס ושלום לא התרחק ממנו, הוא יודע כמעט את כל התפילות בעל פה, ומכל שכן תפילת יום הכפורים, ושנית הלא הבוחן לבבות, את הלב הוא רוצה, והרי הוא מסר את כל לבו ונפשו את דמו ואת לשדו, הוא לא הויל דמעה של חולין אלא הכול לכבודו יתברך, הוא לא התאנח על כאביו ויסוריו האימיים, אלא על כך שיסורים אלו מקשים עליו לעבוד את ה' מתוך שמחה, הוא מסר את כל גופו כל וריר ועורק שבגופו קודש לה'. הקב"ה יודע ורואה את גופו הקרוע לגורים, אלפי השוטים שעברו על גופו חרטו בו את אותותיהם, יבואו החורים בגופו הצלקות וכו' ויעידו בפני מי שאמר והיה העולם, כי הוא נשאר בכל זאת יהודי וכל בקשתו היא להישאר כזה.

משל ונמשל

פתח לנו שער בעת נעילת שער

משל עד כמה כוחה של תפילת נעילה: מעשה בציד שתעה בנבכי היער, וניסה למצוא את הדרך לחזור לביתו, כל רגע ורגע היה מוכן ומזומן לקדם פני רעה בדמות חיות טורפות או שודדים, וכל כשקשתו בידו הלך בפחד ובאימת מוות, לפתע פתאום שמע תנועה מבין העצים, ומיד שיגר לעברו חץ, כשהתקרב הצייד נוכח לגלות כי אין זה אלא שיח יבש. לאחר מכן שוב ראה משהו חשוד מבין העצים, ושוב שיגר חץ לעבר המקום, אך גם בפעם הזאת גילה כי לא היה זה אלא אבן.

אולם לחרדתו הבחין הצייד כי לא נותר בידו אלא חץ אחד, שהוא החץ האחרון העומד להגנתו מפני המזיקים. ואז נשמעה לפתע שאגה אדירה של אריה, לבו פעם בחזקה כשהוא אוזח את החץ בידו, והוא יודע עד כמה עליו להיזהר בו כי חיו תלויים בחץ היחיד הזה.

כך גם האדם בימים הנוראים האלו, כאשר ספרי החיים וספרי המתים פתוחים לפני הקב"ה, הסכנה אורבת לכל אחד ואחד, כמו שאמרו "בינונים תלויים ועומדים", הנה כבר ירה האדם את החץ הראשון, וגם את החץ השני וגם את השלישי, הלא המה התפילות, אולם אין האדם בטוח שהתפילות אכן התקבלו לרצון לפני אדון כל, כי שמא לא התפלל בכוונה ראויה ורצויה, ושמא מחשבות זרות התערבבו בהם, ולא נותרה בידו אלא התפילה האחרונה, תפילת נעילה, שהיא החץ האחרון, וחיו תלויים בה וממידת הכוונה שיכוון בה.

(המגיד מדובנא זיע"א)

הוא הרים את ראשו ומי שהסתכל בעיניו ראה שהעיניים היה בהן הרבה מן הצער העמוק שרק עיניים יהודיות יכולות להביעו, היה בהן מן הביטחון האיתן שרק עיני יהודי מעונה יכולות להביעו, היתה בהן מן העקשנות האילמת שרק בעיניים יהודיות אפשר למצאה. "שיתפלל הוא תפילת נעילה פסקו הגאונים הצדיקים".

נתעטף החייל בטליתו וניגש לעמוד, שקט של שעת נעילה שקט של הרגעים האחרונים שלפני נעילת השער כל העם עמד מלא רטט, וחיכה לניגונו של החזן אולם הוא לא התחיל לנגן. נו... נו... פתאום מתוך השקט המתוח נשמע קולו של החייל המעונה, קול עבה ומגושם מלא סבל, הקול הדהד בחלל בית הכנסת כאילו מישוהו הכה בקורנס על גבי דבר עמום, כולם הפנו את ראשיהם לעברו, טליתות ניטלו מעל גבי הראשים עיניים הופנו אליו, אולם הוא לא ראה את כל זאת, הוא עמד בעיניים עצומות וראה את כל חייו לפניו, הוא חש את צליפות השוטים על גבו, הוא שמע את צעקות הפרא של הקצינים שהתעללו בו עשרות בשנים, הוא ראה את עצמו הולך בין מאה חיילים כשבדיהם מגלבים ארוכים המצליפים על גבו שותת הדם, באוזנו נחרטה צעקת השבר של אמו בשעה שלקחו אותו לצבא, לפניו עברו לילות ארוכים מלאי כמיהה ותקווה, הוא אסף את דמעותיו והנה הן נהרות, אולם אחרי ככלות הכול הוא בכל זאת נשאר יהודי, והנה הוא עומד לפני העמוד ועל ידו מאורי ישראל הם ישמעו את תפילתו, כי זכה היום להיות שליח הציבור הזה. נו... נו... עובר רחש לחש.

כן, כן! מיד הוא יתחיל להתפלל, אולם קודם לכן עליו להגיד דבר מה לבורא העולמים. אין זו תפילה אלא שיחה קצרה. כי הרי אין לו בעולם אף לא אחד שיוכל לדבר איתו, תמיד הוא צעק אליו וכעת, בשעה שכמעט כל חייו כבר מאחוריו, יש בפיו משהו להגיד לו. והנה נשמע קולו של החייל, קולו של יהודי טהור: "רבנו של עולם! הנה אני עומד לפניך בתפילה, ועלי לבקש כמו כל אדם מישראל המבקש על נפשו ועל נפש ביתו, ובכן, על מה מבקש כל יהודי ממך? שתתן לו בנים, חיים ומוזנות. אולם אני רווק, ולא רציתי להתחתן עד היום מטעמים הידועים רק לך ולי, בורא העולמים. חיים אינני מבקש, כי מי כמון יודע כי טוב מותי מחיי, כי מה הם החיים שלי? דמעה רודפת דמעה, ובכל זאת אני מבקש עלי את המוות, גם על מוזנות אינני מבקש, כי הרי אני משרת בצבא הצאר ואוכל על חשבונו. ובכן, בורא, מה עלי לבקש ממך ברגע זה? הוא השתק קמעה, דומיה נשתררה בבית הכנסת, אף לא אחד לא העז להסב ראשו, שמה יפריע לדומייה: "רבון העולמים, לי הפשוט אין כאן אלא לבקש בקשה אחת ויחידה: יתגדל ויתקדש שמיא רבא!...

בין אדם לחברו

החסד הגדול ביותר

פעם סיפר הרה"ק רבי משה קרלינסקי זיע"א: ביקרתי אצל הרה"ק רבי יחיאל מיכל גורדון זיע"א ראש ישיבת לומז'ה, ביום האחרון לחייו, מצאתי אותו שוכב מיוסר ביסורים קשים ומרים, ואז אמר לי: דע לך, כי החסד הגדול ביותר שאפשר לגמול ליהודי, הוא לעזור לו בשידוכים ולהציע הצעת שידוך ההגונה לו. שזו עשיית טובה לאדם לכל ימי חייו.

סגולה בדוקה למעוכבי שידוך

מהספר "ברכי נפשי" של הגאון ר' יצחק זילברשטיין שליט"א
"כדי להגיע אל הרגע הנכסף שבו נכנסים הילדים בברית האירוסין, יש להשקיע רבות בתפילות ובתחנונים, אין דבר שבכוחו לסייע למעוכבי השידוכין יותר מאשר תפילה. כדאי להביא בהזדמנות זו את הסגולה שהשמיע הגאון רבי שמחה קסלר זצ"ל, רבה של קרית ספר, ומי שכיהן במשך שנים כרב בית הכנסת 'אגודת רעים' בבני ברק. בתקופה מסוימת היו בקהילתו שבבני ברק, כמה מעוכבי שידוך. לפני תפילת נעילה, קם רבה של הקהילה וניגש אל שליח הציבור שהיה אמור לעבור לפני התיבה, ואמר לו שישכחון היטב ב'עלה ויבוא', "במילה 'לטובה'... בשנה ההיא, כך ספרו חברי הקהילה, באו כל המעוכבים בברית הנישואין.

שמענו על קהילה קדושה נוספת בארץ ישראל, שבה היו שש משפחות שלא הצליחו במשך שנים לשדך את ילדיהן. בני הקהילה שמעו על הסגולה של הרב קסלר, והחליטו לפעול לפיה. הש"ץ שעבר לפני התיבה בתפילת נעילה בקהילה

ההיא, היה תלמיד חכם מופלג במיוחד, וירא שמים מרבים. לפני שניגש לעמוד ביקשו ממנו לכוון כנ"ל. ואכן, בהגיעו למילה 'לטובה' התפרץ בבכי במשך כמה דקות, ולא יכול היה להמשיך בתפילתו. באותה שנה התארסו כל שש מעוכבי-השידוכין בקהילה ההיא, ללמדנו כוחה של תפילה.

מי שמר על התינוק לפני כל נדרי

היה זה בשנה אחת, בבית הכנסת חיכו לבואו של הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א לתפלת "כל נדרי" ולא בא, כשנמשך הדבר שעה ארוכה, אמרה לנפשה אחת הנשים שעמדה בעזרת הנשים, את תינוקי השארתי בבית לבדו בוכה, ארוץ ואראה מה שלומו. כאשר פתחה את הדלת נבהלה למראה עיניה, הרבי עמד ושיחק עם התינוק כדי שלא יבכה.

בין אדם לחברו בין איש לאשתו

הרה"ק רבי יצחק בלאזר זיע"א היה נוהג בכל ערב יום הכפורים לשלוח לאשתו, פתקה ממקום התבודדותו, בה הוא מבקש כי תסלח לו פן לא נהג בה כבוד או ציערה, שבהיות דין היחס שבין איש לאשתו כדין היחס שבין אדם לחבירו, שאין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו.

סניגורם של ישראל

פעם שאל והקשה הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, איך יתכן שכל העם יהיו שוגגין ואפילו אחד מהם לא יהיה מזיד, והשיב: ריבוננו של עולם: אוכל להעיד עליהם כי אין בהם אף אחד שיאמר לשם יחוד לפני שחולץ לעשות עבירה, וא"כ אפשר לומר עליהם כי כולם שוגגים.

תולדות דעדיקא

שבת קודש ה' תשרי

זבולון בן יעקב משבטי י-ה

יום ראשון ו' תשרי

הרה"ק רבי אריה לייב הסבא משפאלע ב"ר ברוך (תקע"ב)

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר דוד מטאלנא (תרל"ב)

יום שני ז' תשרי

זבולון בן יעקב (ב' אלפים שי"א)

יום שלישי ח' תשרי

הרה"ק רבי נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש (תקצ"ד)

הרה"ק רבי אלעזר ניסן מדראביטש ב"ר משה מאיהעל (תרט"ו)

יום רביעי ט' תשרי

הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל (תלמיד הבעש"ט - תקע"א)

יום חמישי יום הכיפורים י' תשרי

רב אחאי בריה דרבה בר אבוהו (ד"א-רע"א)

הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציקל) מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ו)

הרה"ק רבי שמעון נתן נטע ב"ר משה מרדכי מלעלוב (תש"ע)

יום שישי י"א תשרי

רב טביומי דהוא מר בר רב אשי (ד"א-רכ"ה)

רב הונא בריה דמר זוטרא (ד"א-רכ"ז)

הרה"ק רבי צבי אריה מאלק ב"ר גדליה (תקע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
תולדות "ד"ר שמואל רחמיסטרוב מנחת אבות" נ"ל הוצאת

מהלכות ערב יום הכיפורים

- מצוה לאכול בערב יום הכיפורים ולהרבות בסעודה. (ש"ע א"ח סימן תר"ד סעיף א')
- המצוה לאכול מתחיל מליל ערב יום הכיפורים. (מג"א שם ס"ק א')
- עבירות שבין אדם לחבירו, אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייס את חבירו. (ש"ע א"ח סימן תר"ו סעיף א')
- כשמפייס חבירו, צריך לפרט לחבירו במה שחטא לו, ואם חבירו יתבייש מזה כשיפרט החטא, לא יפרט החטא, רק יבקש מחילה בסתמא. (ש"ע הרב שם סעיף א')
- צריך להתוודות במנחה קודם סעודת המפסקת. (ש"ע א"ח סימן תר"ו סעיף א')
- צריך להתוודות מעומד, ולא יסמוך עצמו על שום דבר, שאם ינטל אותו דבר יפול. (ש"ע שם סעיף ג', ובמ"ב שם ס"ק י')
- בשעת הוידוי יכופף גופו כמו במודים. (מ"ב שם)

גמר חתימה טובה ושנה טובה ומבורכת
לכ"ק מן אדמו"ר עט"ר שליט"א
לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר
דפוס אישי מקצועי
08-8422112 ההגנה 54 רחובות
P6422112@gmail.com

גליון 703
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

לא עליתי על מיטתי עד שמחלתי
לכל אלו שציערו אותי

מסופר: רבי אבא היה יושב בשער הפתח של לוד, ראה בן אדם אחד שהיה בא ויושב באיצטבא עשויה מן תל עפר, והיה עייף מהדרך ויושב וגם שם. פתאום ראה רבי אבא נחש אחד שהיה בא אצלו להזיקו, ויצא שרץ מן אפעה מין נחש ארסי והרג את הנחש. כאשר נעור האיש ההוא, ראה את הנחש ההוא מולו שהיה מת, נעמד האיש ההוא ונפלה האיצטבא ההיא לעומק שמתחתיו והוא ניצל. בא רבי אבא אצלו אמר לו אמור לי מה מעשיך? שהרי הקדוש ברוך הוא עשה לך שני נסים אלו, אין הם לחינם. אמר לו אותו אדם, כל ימי לא עשה לי בן אדם רע בעולם שלא התפייסתי עמו ומחלתי לו, ועוד, אם לא יכולתי להתפייס עמו, לא עליתי למיטתי עד שמחלתי לו ולכל אלו שציערו אותי, ולא נטרתי לו שנאה כל היום על הרע ההוא שעשה לי, ולא די לי זה אלא שמדיום ההוא והלאה השתדלתי לעשות עמהם טוב.

(וזהר הקדוש פר' מקץ)

פרשת השבוע

הצור תמים פעלו (ל"ב ד')

מסופר על הרה"ק רבי שמעון מירוסלב זיע"א (יומא דהילולא ט"ז תשרי) שהאריך ימים והגיע לזקנה מופלגת, שאלו אותו תלמידיו במה הארכת ימים, השיבם הרבי, תמיד קבלתי הכל באהבה ולא הרהרתי אחר מעשיו של הקב"ה, שברור כשמש כי כל מעשי ה' מוצדקים וטובים, אלא כשאדם אינו מרוצה ושואל קושיות ומתלונן, מעלים אותו השמימה ומראים לו, הכל טוב ובצדק, ואני אינני מתלונן לכן לא מעלים אותי להיווכח בצדקת ה'.

כי חלק ה' עמו (לב - ט)

סיפר החפץ חיים הקדוש זיע"א: מעשה בהרה"ק רבי חיים מוולוז'ין זע"א, שלמד בספר תנא דבי אליהו זוטא, וכשהגיע לפרק שני, מצא שהוא מונה את מדותיו של הקדוש ברוך הוא, ומוכיר בכללו מדה שהוא שמח בחלקו, נתמלא לבו פליאה על הדברים, מה שייך לגבי הקדוש ברוך הוא חלקו? הרי כל העולם שלו. הלך והציע תמיהתו לפני רבו הגאון הקדוש מוילנא, אמר לו הגאון, אין חלקו אלא ישראל כפי שכתוב חלק ה' עמו, והקדוש ברוך הוא שמח בחלקו, שמח בישראל בכל מצב שהם, אפילו בדורות שנמתעטו ממעלתם הרוחנית.

האזינו השמים ואדברה וגו'

מסופר על הרה"ק רבי אלחנן וסרמן זיע"א הי"ד, שהיה נוכח בבית הכנסת הגדול דברנוביץ' בשבת שובה, כשהרב דמתא רבי דוד ווייצל זיע"א עמד להשמיע את דרשתו כמנהג ישראל קדושים. לפתע באו שלוחים להודיע שהרב אינו חש בטוב ולא ידרוש היום. מיד נשאו הכל את עיניהם לעבר ר' אלחנן שידרוש. הוא ניסה לסרב ולא הועיל, האנשים הוסיפו להפציר בו שידרוש. עלה אפוא לבימה ופתח בדברי הקדמה שקישר לפרשת השבוע האזינו. משה רבינו שתורתנו הקדושה מעידה בו שהיה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה. איך הגיע לדבר בנוסח "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי"? הוא בשר ודם בן תמותה, יקח לו עדים שיהיו חיים וקיימים לעולם. אלא המשיך והסביר, משה רבינו בנשימה אחת מתרץ את עצמו "כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקיני" אינני אומר לכם אפילו דבר אחד משלי, רק משל הקב"ה, ובשביל כבודו יתברך, הריני רשאי לקחת אפילו עדים חיים וקיימים לעולם, אף אני הוסיף בהתנצלות, אין לשאול מי שמך מוכיח ומטיף ליהודי ברנוביץ', לא אגיד לכם שום דבר משלי, אלא דברים המפורשים בתורה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:57 ת"א: 6:58 ר"ת: 7:34

פרשת האזינו

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:46 ת"א: 6:06

כספו, אמר להם הוקן כי אין לו מאומה בפניו. אולם החיילים המשחרים לטרף לא האמינו לו, וערכו בבית חיפוש מדוקדק מן המסד ועד הטפחות. משלא מצאו מאומה הרגיו אותם הדבר מאוד, והם תפשו את הוקן טלטלו אותו באוויר, הרביצו לו, קללו אותו ודרשו ממנו בקול מאיים, שיגלה להם תיכף ומיד היכן הוא החביא את כספו. לחינם אמר להם הוקן כשקולו נשבר מבכי שאין לו כל אוצרות, זה רק העלה את חמת החיילים עוד יותר והם הוסיפו להרביץ לו ללא רחם. צעקותיו של הוקן הגיעו אל רבי נחמן שישב בחדרו, מבלי להפסיד רגע של זמן הוא זינק החוצה ורץ כדי להציל את הדייג הוקן.

כאשר נכנס אל החדר וראה את הדייג העני נתון בידיהם של החיילים האכזריים לשבט ולחסד, קרא רבי נחמן בקול גדול: "סלקו ידיכם מהזקן תכף ומיד" החיילים הקשוחים שתאוות רצח ניבטה מעיניהם, הופתעו לראות לפנייהם אדם צעיר שהיה מוכן להתייבב נגדם, אם כי בידיו לא היה כל נשק, הם התפללו כיצד העיזו איש זה להתקומם נגדם ולדבר אתם בסגנון זה. ככה, אתה רוצה לקבל מכות נכון? אמר אחד מהם לרבי נחמן כשחיוך רחב משתפך על פניו, בוא הנה חביבי ותטעם את טעמם של החגורות שלנו, מנהיגם של החיילים המתפרעים שהיה בעל פרצוף של גוי מגושם, צעד קדימה כדי לתפוס את רבי נחמן, אולם כאשר הוא הביט לתוך עינו היוקדות של הרבי הצעיר, נעצרו ידיו המורמות והוא לא היה מסוגל לזוז יותר ממקומו. שניים מחבריו שביקשו לחוש לעזרתו מצאו את עצמם אף הם מסומרים אל מקומותיהם בלי יכולת לנוע. "עתה תנו את כל הכסף שיש אצלכם לדייג הוקן, בתור פיצוי על אשר עוללתם לו" פקד עליהם רבי נחמן. והשלשה פעלו כמהופנטים, רוקנו את כיסיהם והניחו את המעות לפני הוקן, אולם ההוא היה חלש ונפחד מדי, ולא היה יכול לאסוף אותם. "קחו את הוקן והניחו אותו במיטה" פקד עתה רבי נחמן על החיילים, והללו מלאו אחר הוראותיו ללא ערעור, "עכשיו תלכו מכאן ואל תעזו להטריד יותר את תושבי הסביבה" נפרד מהם רבי נחמן. החיילים הסתלקו כל עוד נפשם בם מבלי להוציא הגה.

סיפורו של הרב הצעיר, אומץ ליבו והכח הנפשי הבלתי רגיל, שבעזרתו הוא הכריע קבוצה של חיילים מזוינים. נפוץ חיש מהר במחנה הצרפתי, והפך לשיחת היום בקרב החיילים, אלה שהיו מעורבים בתקרית אף נפחו את הסיפור והוסיפו לו גווני פרטי פרטים, עד כי כל הצבא הצרפתי שחנה על חוף הכנרת היה מספר סיפורים על כוחו המופלא של הרב הצעיר. הסיפור הגיע גם לאזני נפוליאון שלא היה מאושר מכך שיהודי העיז להתנגד לחייליו ואף לתת להם הוראות, הוא פקד איפוא על אחד מקציניו שיחקור את המקרה וידווח לו מה בדיוק קרה, מאז המקרה לא העיזו חיילים צרפתיים להתקרב אל מגורי היהודים בטבריה, לכן התפלאו עתה היהודים בראותם קצין צרפתי בעל דרגה גבוהה, עושה את דרכו ברחובותיהם הצרים של העיר במגמה להגיע אל שכונת הדייגים אשר על שפת הכנרת. הקצין היה מלווה ע"י שני חיילים, ושלושתם נעצרו כאשר הגיעו אל בקתת הדייג הוקן.

שני החיילים שהיו בין אלה שהתקיפו בשעתו את הוקן לא העיזו עתה לעבור את דלתה של הבקתה, הקצין הבין לרוחם ונכנס לבדו, הדייג הוקן שכב במיטה ולידו אדם צעיר שטיפל בפצעיו, הקצין שיער שצעיר זה מוכרח להיות אותו רב שעל אודותיו מספרים במחנה את הסיפורים המופלאים, אולם ליתר בטחון שאל האם אתה זה הצעיר שהעיז להתנגד לחיילי צרפת?

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי נחמן צברסלב זיע"א

י"ח תשרי

נפוליאון בונפרטה שליט צרפת לפני למעלה ממאתיים שנים. רצה לכבוש את כל העולם ולהפוך את אירופה ואיזור הים התיכון למרכז ענקי של התרבות הצרפתית, צבאותיו האדירים כבשו מדינה אחר מדינה, וכמו אלכסנדר הגדול בשעתו האמין הגנרל הצרפתי נמוך הקומה, כי הדרך אל השלטון המוחלט בארצו ובעולם כולו עוברת במזרח התיכון, ואחרי ששטף וכבש את מצרים, המשיך בראש גייסותיו לארץ ישראל. בעת ההיא ביקר בארץ ישראל אברך צעיר בשם רבי נחמן מברסלב, שהיה נין ונכד להבעש"ט הקדוש זיע"א, הוא שהה בצפת והתעמק בלימוד הקבלה, במגמה לשאוב לתוכו מרוחם הגדולה של האר"י הקדוש ושאר מקובלים תלמידי חכמים וקדושי עליון שחיו בערים העתיקות צפת וטבריה. רבי נחמן שעתיד היה להיות רבם של חסידי ברסלב, שהה שעות רבות בעיון והתבוננות כשהוא מתמסר לעבודת הבורא ברוח האר"י ז"ל ותלמידיו. אחד המקומות החביבים על רבי נחמן בו הרבה להתגודד היה בית העלמין של צפת, כאן בין המצבות השקועות למחצה, שחלאת הזמן ומוג האוויר עשו בהם שפטים, ובקושי אפשר היה לקרוא את החרות עליהן, כאן הוא הרגיש את עצמו הכי קרוב אל אותם אנשים קדושים שהקדישו את כל חייהם ללימוד התורה ולחקר אלוהי וסודות הבריאה.

באחד הערבים אחרי שהוא התפלל בדבקות, הניח את ראשו לרגעים אחדים על האבנים העתיקות מכוסות האזוב, ונרדם. בחלומו הוא ראה אדם זקן עומד לפניו וכולו עטוף לבן, הזר ביקש ממנו להפסיק את תפילתו, וללכת תיכף ומיד לים כינרת אשר בטבריה, שם יטיל עליו ה' תפקיד חשוב מאוד. רבי נחמן התעורר משנתו ונזכר בחלום שראה. ללא כל היסוס הלך מיד לאכסניה שלו, נטל את מטלטליו המעטים, ועזב את צפת כדי ללכת לטבריה, בעקבות הקריאה השמימית. בהגיעו לטבריה, הוא שכר חדר קטן קרוב לכינרת וירד אל החוף כדי לראות מה יתרחש. בינתיים הוא המשיך באורח חייו הקבוע, היינו לימוד תפילה והתבוננות, בקרב הכוחות הצרפתיים שחנו בארץ ישראל, הורגש אותה שעה אי שקט שהיה תוצאה של חוסר המעש, חוסר המעש שנכתה עליהם, התברר כי לורד נלסון נחל ניצחון גדול על הצי הצרפתי בקרבת שפך הנילוס, וקטע בכך את קווי האספקה החיוניים של צבאות נפוליאון. למנהיגה הצרפתי שיחק מולו והוא הצליח להימלט מהכוחות האנגליים המנצחים, ולקבוע את המטה שלו בארץ ישראל על חופי הכנרת, בדיוק מול המקום שבו ישב רבי נחמן מברסלב ולמד תורה יומם ולילה. נפוליאון היה מודאג מאוד, מלבד התבוסה בקרב הוסיפו שמועות על מרידות ואי סדרים בצרפת צרות על צרותיו. המורל של צבאותיו היה ירוד למדי והם החלו להטריד את תושבי הכפרים והעיירות הסמוכות.

יום אחד התפרצה קבוצה של חיילים צרפתיים לבתי הדייגים אשר על שפת האגם. האיש אשר אצלו שכר רבי נחמן את חדרו היה דייג זקן ועני, שבילה את מרבית זמנו באמירת תהילים, הוא התפרנס ממה שבניו הרוויחו במלאכת הדייג, כאשר הצרפתים התפרצו לבקתתו ותבעו את

משל ונמשל

צור ילךך משי ותזכח אל מחללך (ל"ב – יח)

הפסוק יובן על פי המשל הבא

ראובן היה חייב סכום גדול לשמעון ולא היה לו מה לשלם לו, הלך ראובן אצל ידידו לוי, וביקש ממנו עצה כיצד להתפטר מבעל חובו, כי שמעון דוחק אותו מאוד שישלם לו מיד את החוב. אמר לו לוי, תעשה את עצמך שוטה, וכאשר יבוא אליך שמעון לתבוע את החוב, תתחיל לצפצף ולשרוק ולרקד במחולות, והוא כבר יתייאש ממך ויעזוב אותך, וכן היה, שכאשר בא שמעון לבית ראובן, וראה אותו במצב כזה, ריחם עליו וחזר לביתו. אחר כך בא ראובן אל לוי לבקש ממנו הלואה למספר ימים, ולוי הסכים לתת לו. וכאשר הגיע זמן הפרעון, בא אליו לוי לתבוע את חובו, מיד התחיל ראובן לצפצף ולשיר כאשר עשה נגד שמעון. כשראה כך לוי, כעס מאוד ואמר לו, נבל שכמותך, הרי אני בעצמי נתתי לך את העצה הזאת, ובעצה זו אתה בא להשתמש?

והנמשל השם יתברך נתן באדם טבע של שכחה, וכל זה לטובתו כדי שישכח את הצרות והיסורים שעברו עליו, כי אם לא היה באדם טבע השכחה, לא היה בונה בית, ולא נושא אשה, וכמו שכתב הרמב"ם, שלולא כת המשוגעים נמצא עולם חרב. והאדם הולך עם זאת השכחה, ושוכח את בוראו, וזהו שאמר הכתוב, "צור ילךך תשי" השם יתברך הוליד בך טבע השכחה, שתוכל לשכוח דברים עצובים, ואתה "ותשכח אל מחוללך" משתמש בשכחה לשכוח אל מחוללך

(אהל יעקב)

"אני רק אמרתי לאנשיך שיפסיקו להכות זקן חף מפשע" השיב רבי נחמן בקול שקט. מי שמך לשופט על מעשיהם של החיילים הצרפתיים? תבע הקצין הצרפתי לדעת. "לא יכולה להיות סיבה שתצדיק את האכזריות אותה ראו עיניי" השיב רבי נחמן והוסיף, כי נסיבות המקרה היו גלויות וברורות והוא רמו בכך על נסיון השוד שהחיילים בקשו לבצע. הקצין הצרפתי התרשם מאוד מהצורה הכנה והתקיפה בה דיבר רבי נחמן, והחלה שיחה ארוכה בה באה לידי ביטוי הבנתו העמוקה של רבי נחמן בבעיות שהטרידו את נפוליאון ומטהו, ידיעותיו הרחבות בפוליטיקה העולמית ובאסטרטגיה הפליאו את הקצין שהפך מבלי משים למעריך נלהב של הרב הצעיר. בשובו למטה הצרפתי דיווח הקצין את רשמיו לנפוליאון.

באחד מלילות הירח היה רבי נחמן יושב על שפת הים שקוע בלימודיו, כאשר לפתע הבחין בסירה המתקרבת אל החוף, נראה היה כי בסירה חיילים אחדים. כאשר יצאו האנשים מהסירה והתקרבו אליו, קם רבי נחמן וקרא "ברוך בואך הוד מלכותך" כיצד זה ידעת מי אני? שאל נפוליאון. התורה נותנת חכמה ללומדיה, השיב רבי נחמן. נפוליאון עמד על כך חיש מהר כי לפניו אדם בלתי רגיל, אחרי שיחה קצרה הוא התרשם ממנו מאוד, ולאחר שהשתכנע כי לרבי נחמן הבנה עמוקה ושיפוט בהיר בענייני העולם, ביקש ממנו עצה אם להמשיך את מסעו לאסיה בנסיון לכבוש את העולם, או לחזור לצרפת ולנסות לפתור את בעייתיה הפנימיות. אחרי שחשב שעה קלה, השיב לו רבי נחמן: אני רואה שצפוי לך עתיד גדול אולם לא בכיבוש העולם, לך הביתה לצרפת ותשתמש בכישרונותיך לטובת ארצך, אולם אל תשלה את עצמך, כי לאיזה גובה שלא ידרוך כוכבך, דע כי קריירה שהחלה בדם מסתיימת בדם, התוצאה של קרבות ומלחמות היא מלחמה חדשה ולא שלום, וההיסטוריה לא נעשית בידי אדם כי אם בידי ההשגחה העליונה. נפוליאון התרשם מאוד מדעה זו שכמותה עדיין לא הושמעה באזניו, אולם תשוקתו העזה לתהילת גיבורים המושגת בשדה הקרב הכריעה את הכף, והוא החליט ללכת בדרכו, מוטב חיים קצרים אך רבי תהילה וכבוד, מאשר חיים ארוכים משעממים של שלום, אמר בתוקף. רבי נחמן החווה קידה והשיב: כל אדם חייב לבחור לו את דרכו בחיים, אולם אל נא ישכח הוד מעלתו כי אפילו לב מלכים ורוזנים הוא בידי ה'. לפני שעזב ניסה נפוליאון לשכנע את רבי נחמן שיסכים להימנות על יועציו. אולם הרב אמר לו כי גם הוא כבר בחר את דרכו בחיים, אני מחפש לעצמי לא תהילה ולא כבוד אלא לעבוד את ה' בכל לבי ובכל נפשי.

הרה"ק רבי נחמן זיע"א ונפוליאון הלכו איש איש לדרכו, נפוליאון הפך להיות האדם הגדול ביותר בעולם אולם רק לתקופה קצרה, חייו נסתיימו בבדידות מזהירה בגלות על אי בודד. רבי נחמן נפטר בגיל צעיר, אולם בחייו הקצרים הוא הגיע לפסגת האמונה וההשראה הרוחנית ונהיה מנהיגם הנערץ של אלפי יהודים בכל העולם.

צין אדם לחברו

לחמם לב יהודי

הרה"ק ישראל רבי המגיד מקאזניץ זיע"א (יומא דהילולא י"ד תשרי) היה מטבעו אדם חלוש מאד, ולא יצא מעירו אלא לעיתים רחוקות, ומפני חולשתו היה נוסע לרבו המגיד הקדוש מעזריטש זיע"א רק אחת לכמה שנים, ואז היה מתמהמה שם כמה חדשים. ומספרים, שפעם אחת שהה במעזריטש כל חודש תשרי, ולאחר החגים כשהתחילו ימות הגשמים והשלגים, התכונן רבי ישראל לחזור לביתו, וכשבא לקחת ברכת פרידה מאת רבו המגיד הגדול, אמר לו המגיד, בימי החורף הקרים תהיה לך קשה הנסיעה, קח לך במתנה את מעיל החורף שלי ויחם לך. תלמידי המגיד ראו בזה סימן מיוחד, כי כבודו של רבי ישראל גדול ויקר מאד עיני רבם הקדוש. ומה השתוממו, כי בצאתו מבית המגיד פגש בו אחד מהחסידים העניים, וביקש ממנו נדבה ללגימת כוס יין, קר לו מאד אמר, והוא רוצה להתחמם בלגימה זו, אבל כיון שבידי רבי ישראל לא היתה אותה שעה אף פרוטה לפורטה, אמר לחסיד, כסף מזומן אין לי, אבל הרי בידי מעיל החורף של רבינו הקדוש, שנתן לי אותו זה עכשיו במתנה, קחוו ומשכן אותו בבית המזרח, וקנה לך כוס יין שרף ויחם לך. כמה מהחסידים שהיו באותו מעמד, התרגזו על רבי ישראל ואמרו, איך אפשר לתת

בעבוט את מעילו של המגיד ממעזריטש, בשביל שתיית יין שרף? אבל המגיד מקאזניץ הרגיע את רוחם והשיב להם, בשעה שיהודי לוגם לגימת יין שרף, לא לשם שכרות אלא כדי לחמם את נפשו ולשמח את לבבו, והוא מברך על הכוס ברכת שהכל, והוא שמח בחלקו, הרי זה חשוב לפני הקב"ה יותר ממעיל חורף של רבינו הקדוש.

לבקש סליחה מהאישה

מסופר על הרה"ק רבי ברוך בער ליבוביץ היה ראש ישיבת קמניץ שבליטא זיע"א, שבביקורו פעם בארצות הברית, סר לבית תלמידו שגר שם, אותה שעה האזינה אשתו להנאתה לניגון חסידי שבקע מתקליט. מפני כבודו של ראש הישיבה מיהר התלמיד לכבות את הפטיפון, והציע לרבי ברוך בער כיסא לישב עליו. אולם הרב לא התיישב על הכיסא, אלא ביקש את תלמידו שיצא איתו למרפסת, כי ברצונו לומר לו משהו אישי. משיצאו שניהם החוצה, הטיפף הראש ישיבה לתלמידו מוסר שנאמרו בנועם, מהיכן מצאת היתר לסגור את הפטיפון בלי לבקש רשות מרעייתך? והרי בכך פגעת בה. אמנם, אני מבין שעשית זאת לכבודי, אולם האם בכך מכבדים את האשה, כשסוגרים לה את כלי הנגינה, כשהיא בדיוק עומדת ומאזינה לנעימה. נא היכנס ובקש את סליחתה.

הילולא דעדקיא

שבת קודש י"ב תשרי

הרה"ק רבי אברהם המלאך ב"ר דוב בער (תקל"ז)
הרה"ק רבי שמואל ב"ר מנחם מענדל המוהר"ש מליובאוויטש (תר"מ)

יום ראשון י"ג תשרי

הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהביטש ב"ר אברהם המלאך (תקפ"ח)

יום שני י"ד תשרי

הרה"ק רבי ישראל ב"ר שבתי מקאזניץ (תקע"ה)
הרה"ק רבי יוסף צבי ב"ר ישראל דושינסקי (אב"ד ירושלים - תש"ט)

יום שלישי ט"ו תשרי

יעקב אבינו

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא ב"ר ישכר בער (תרנ"ו)

יום רביעי ט"ז תשרי

הרה"ק רבי שמעון מירוסלב ב"ר ישראל (תרנ"ו)
הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלמה שפירא (דרכי תשובה - תרע"ו)

יום שישי י"ח תשרי

הרה"ק רבי משולם איגרא ב"ר שמשון (אב"ד פרעסבורג - תקס"ב)

הרה"ק רבי נחמן ב"ר שמחה מברסלב (תקע"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטצין שליט"א
מחבר "בם אני אורח" רפרס יוסף הדרש" על המערים.

כבוד הסוכה

(א) ראוי למעט בדברי חול כשנמצא בסוכה, ובוודאי שצריך להיזהר מלדבר לשון הרע ורכילות וכדומה בתוך הסוכה. (משנה ברורה סימן תרל"ט ס"ב)
(ב) אם צריך לדבר מענייני עסק וכדומה, אין לו לצאת מהסוכה, כי בישיבה בסוכה מקיים מצות ישיבה בסוכה. (שער הציון שם ס"ק ד')
(ג) יש לזהר שלא להכניס לתוך הסוכה את הקדירה עם המאכלים, ולערות שם בתוך צלחות של המסובים, אלא יערה המאכלים לתוך הצלחות מחוץ לסוכה. (שו"ע שם סעיף א' ומ"ב ס"ק ה')
(ד) לאחר האכילה יוציא מהסוכה הצלחות שאכלו בהם ולא ישאירם בסוכה. (שו"ע שם) (ה) אסור לעשות שום תשימש בווי בסוכה, כגון שטיפת צלחות. (שו"ע שם ובשו"ע הרב שם סעיף ב')

לע"נ

מרת פייגא מלכה שיינברגר ע"ה
ב"ר יהודה לייב זצ"ל
נלב"ע י"ד תשרי תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

גליון 704
שנה י"ד תשפ"וסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כאשר בנה דוד המלך ע"ה את היסודות לבית המקדש, פנה לחפור ולגלות את השיתין שנסתמו בעפר ואבנים מששת ימי בראשית. ומאותו מקום התחיל התהום לעלות ולשטוף את העולם. ידע דוד המלך, כי אם יקח חרס ויכתוב עליו את השם המפורש, או אז ירדו המים שוב. אולם היתה שאלה, האם מותר לעשות זאת, ולגרום לכך ששם ה' ימחק במים? שאל דוד: מי יודע האם מותר לכתוב שם ה' על החרס? היה שם אחיתופל, והוא ידע שהדין הוא שמותר, ואולם לא רצה להשיב, כי חשב בליבו, כי מוטב שהתהום ימשיך להציף את העולם וימותו אנשים, ואז ימרדו בדוד המלך, ולאחר מכן הוא יטיל את החרס למים וירדו המים, והוא יהיה המלך, ידע דוד את זממו של אחיתופל, אמר: "מי שיועד הלכה זו ואינו אומר – יחנק בגרונו!" מקללה זו פחד אחיתופל, ומיד פתח ואמר: "הלא יש מקום שאמרה תורה לכתוב שם ה' ולמחקו בתוך המים, כדי להטיל שלום בין איש לאשתו, וכאן כדי לעשות שלום לכל העולם כולו לא כל שכן" שמע זאת דוד המלך, כתב שם ה' על החרס וזרקו אל המים, ואז ירדו המים חזרה אל התהום, והמשיכו לשקוע עוד ועוד עד שהגיעו לעומק 16,000 אמות. ראה זאת דוד, וידע כי לא טוב הדבר, שיהיו המים כה שקועים בתהום, שכן הארץ תהיה יבשה מדאי ולא תוציא פירות. לכן אמר 15 מזמורי "שיר המעלות" שבתהלים (קכ"ב – קל"ד) וכנגד כל מזמור עליו מי התהום אלף אמה, עד שהגיעו לגובה של אלף אמה מתחת לפני הקרקע, שוהו הגובה הרצוי, שבו תהיה האדמה לא מדאי לחה ולא מדאי יבשה.

(עפ"י מסכת סוכה נ"ג ומפרשים)

פרשת השבוע

המצטער פטור בן הסוכה

מסופר: אל הרה"ק רבי חיים עוזר גרורדינסקי זיע"א, בא פעם אורח לחג הסוכות. הרב קיבל אותו יפה והזמין אותו לאכול בסוכה, ורבי חיים עוזר בעצמו, היה חלש ומצונן ואכל בבית, מפני שהמצטער פטור מן הסוכה. באמצע הסעודה, נכנס ר' חיים עוזר לסוכה וישב ודיבר אתו בדידות גדולה. התפלא האורח, מדוע מקורם נכנס לביתו, ועכשיו הוא חוזר לסוכה? אמר לו הגאון, המצטער פטור ממצות סוכה, אבל לא פטור ממצות הכנסת אורחים.

ישיבה בסוכה תעודת אורחות

התייחסותו של הרה"ק רבי יהודה צדקה זיע"א למצות "כסוכות תשכו", מעניינת באופן מיוחד במינו, מרגלא בפומיה, לעתיד לבוא כשיבוא משיח צדקנו, יחלק תעודת אורחות לבני העם היהודי, ומי יהיה זכאי לקבל אותה? רק מי שקיים מצוות סוכה כהלכתה, כמו שכתוב "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות" וכמו שפירשו פסוק זה בזהר הקדוש (פרשת אמור) שהישיבה בסוכה מוכיחה עליו שהונו משרשא וגזעא קדישא דישאל.

סוככים למטה ונפתחים למעלה

פעם בערב חג הסוכות, בא המשמש אל הרה"ק הרבי מלובלין זיע"א, ואמר לו שהסוכה כבר מוכנה להיכנס לשם, והרבי יכול לבוא לראותה. כאשר נכנס הרה"ק אל הסוכה, ראה את השלאק (הגגון) העשוי להגן מפני הגשמים. שאל

את משמשו בענין זה, וענה שצריכים לסובב ולמשוך החבל מלמטה, ואז יפתח הגג מלמעלה. אורו פני הרבי מלובלין ואמר, זה אני אוהב מאוד, אז מען דרייט פון אונטען, און עס מאכט זיך אויף פון אויבען. סוככים למטה בארץ, ושערי השמים נפתחים למעלה.

מסופר: חסידו של הרה"ק רבי מרדכי מטשערנביל זיע"א, קנה לחג הסוכות אתרוג מהודר עבור רבו, והחליט גם לקנות אתרוג עבור הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א. אך לאחר שקנה את האתרוג השני, הבחין כי הוא מהודר הרבה יותר מן הראשון, ולכן החליט שיתן אותו לרבו. כשהגיע אותו חסיד לצדיק מרוזין, מסר לו את האתרוג הפחות מהודר, אך הצדיק התבונן בו בפליאה, וחזר ושאל כמה פעמים: "האם זה האתרוג שלי?" נבהל אותו חסיד, הוציא את האתרוג המהודר יותר וסיפר לצדיק את כל מה שארע. לאחר מכן הגיע החסיד אל רבו – הרבי מטשערנביל, וללא אומר ודברים מסר לו את האתרוג הפחות מהודר. הצדיק התבונן ממושכות באתרוג ושאל בפליאה "האם מישהו נגע באתרוג שלי?" גם הפעם לא היה מנוס לחסיד, והוא סיפר לרבו את הדברים כהווייתם. הצדיק השתתק לרגע, ואחר פנה אליו ואמר "דע לך שביום ט"ו בשבט נגזר ונקבע בשמים לכל אחד איזה אתרוג יקבל לחג הסוכות. ועל כן מלכתחילה לא היה טעם בהחלפת האתרוגים.

זמני השבת

חג הסוכות

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:42 ת"א: 5:56

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:53 ת"א: 6:52 ר"ת: 7:30

הכנסת אורחים במקום אתרוג מהודר

ר' מרדכי החייט היה איש פשוט, תמיד מהעשרה הראשונים המשכימים לבית המדרש לאמירת תהלים, חבר קבוע הוא בחברת ה"עין יעקב" הנלמד בין הערביים ע"י ר' יצחק השותק, ולפעמים כשיש לו זמן חוטף הנו גם איזה משנה, ביחד עם חברת משניות הנלמד ע"י הרב בכבודו ובעצמו.

אמנם קשה לו להבין פרק משניות, אבל לעומת זה הרי התהלים שגור על פיו, וכל היום באמצע עבודתו, כמו בהליכתו ברחובותיה הצרים של העיירה, ממלמל הוא ללא הפסק מזמורה, וגם ב"עין יעקב", יש לו קצת ידיעה, אבל, בעיקר הוא מצטיין בתמימותו ובישרותו, ידעו אנשי העיירה כי אחר דבורו שוב לא ישנה, ואם קבע איזה מחיר על איזה שהוא טלאי, הרי שמוזא אין כבר לגרוע. ככה חי לו ר' מרדכי זה עשרות שנים, את דרכו הוזה, התמימי והפשטני, התווה לעצמו עוד בהיותו צעיר לימים. כבן עשר או אחד עשרה היה כאשר מתו עליו באופן פתאומי הוריו, ובעצמו נצטרך לדאוג לפרנסתו, לא היתה לו כבר אפשרות לשבת בבית המדרש וללמוד כשאר חבריו בני גילו, על כן התלמד מלאכת החייטות, כלומר, מלאכת תיקון בגדים קרועים והטלאת טלאים, ומאז – קבע לו את דרכו, להגיד כל בוקר את כל התהלים, ובערב קצת "עין יעקב" – ויעבור עליו מזה, משיעוריו אלו הוא לא ירפה.

עברה שנה ועוד שנה, את בניו השיא כבר וגם לבנותיו לקח חתנים מחוננים, כעת נשארו הוא וזוגתו בלבד, ההוצאות בבית איננה כבר כה גדולה, וגם כוחו אינו עמו כתמול שלשום, לכן מתעכב הוא עוד חצי שעה, עוד שעה בבוקר, בבית המדרש, ובערב בא כבר יותר מוקדם. עבר הקיץ, ימי הרחמים והסליחות התקרבו, וביחד אתם ימי חשבון הנפש, רעיון חדש צף לפתע במוחו של מאטיל: הנה אני זקנתי, אין איש איתי בבית זולת זוגתי, ולמה לא אקנה בשבילי אתרוג ולולב על חג הסוכות הבעל"ט? וכי מוכרח אני דוקא לצאת תמיד עם האתרוג שקונה ר' חיים ראש הקהל בשביל כל העיירה? למה לא אבחר לי בעצמי אתרוג "הדר" בשבילי, והרי גם זה יהיה לי לזכות ולמליץ יושר לאחר מאה ועשרים, ואם לא עכשיו אימתי!

בבוקר, בבואו מבית המדרש, סיפר לאשתו את רעיונו הנפלא וגם את דאגתו הגדולה שאין לו אפשרות להרויח על זה. אבל היא ניחמה אותו ויעצה לו, כי הן נכון, חלילה לו לבטל את שיעוריו שהורגל בהם מזה שנים וגם ח"ו שלא יחדל מלתת את צדקתו לר' חיים, אלא מאי – בערב, בבואו מבית המדרש, ניעור שנינו עוד שעה שתיים ונעבוד עוד קצת והכסף הזה יהיה מיוחד בשביל אתרוג, סוף סוף גם אני אינני צעירה – חשבה בעצמה – ואולי על ידי שאשתתף בהרווחת הכסף לצורך האתרוג יהיה גם לי לזכות!

הדבר הוטב בעיניו ועוד באותו היום התחיל לעבוד שעה נוספת אחרי בואו משיעוריו בבית המדרש – כשאשתו עוזרת לעומתו. ליצני העיירה אמנם צחקו עליו, וטענו, אין לו לר' מרדכי זמן יותר מתאים לצבור כסף לעת זקנותו, רק דוקא לפני הימים הנוראים? אבל גם הם ידעו כי בטח כוונה טובה יש לו בהתנהגותו זו, כי כולם הכירו אותו ואת צדקותו.

מידי יום ביומו נתופסו כמה פרוטות בקופה המיוחדת שעשה לו, לשכר עבודתו ועבודת אשתו בעד עבודת השעה הנוספת ושהיה מיועד להם לקניית אתרוג, בעיניים כלות הסתכל מפעם לפעם לתוכה לראות האם כבר יש לו מספיק בשביל קניית הד' מינים, ואין לשער את גודל השמחה שהשתררה בביתם בשעה שבישר לאשתו, כי לפי חשבוננו יש כבר מספיק בשביל האתרוג! ואף אז לא הלך שוב לישון באותה השעה כהרגלו מאז ומתמיד, אלא התעכב שעה נוספת בבית המדרש על לימודו. ממחרת יום הכפורים לא הלך כבר ר' מרדכי לעבודתו, אלא מיהר לעשות סוכתו,

בכדי שבערב חג הסוכות יהיה פנוי לגמרי בשביל קניית הד' מינים, וכאשר רק האיר השחר של ערב סוכות, מיהר למקוה לטבול לכבוד המאורע לצורך יום טוב, וכי בכל סוכות יגיע הוא לידי כך שיוכל לקנות לו לבד אתרוג? ומיד עם גמר שיעוריו ותפילת שחרית, טרם לכתו לביתו לטעום משהו, מיהר לחנותו של ר' חיים ראש הקהל, הסתכל על האתרוגים שברשותו, בחר לו לולב יפה עם הדסים משולשים והבטיחו לשוב בשביל האתרוג.

אהא! – תפסו ר' חיים בשרוולו – אכן בשביל זה עבדתם כל כך הרבה לפני יום טוב, בשביל האתרוג, מעשה נאה ר' מרדכי, באמת יפה! ר' מרדכי לא ענהו דבר, נפרד ממנו בידדות, כששחוק קל על פניו הלבנים, והבטיחו עוד פעם שתיכף יחזור לבחור לו אתרוג יפה, הדר. בפנים קורנות יצא ר' מרדכי מחנותו של ר' חיים כשבדו האחת הלולב, מאוגד כבר עם ההדסים וההושענות, כשלקראתו שני אנשים בלתי מוכרים, שמראה חזותם העיד כי אכן אנשי מעלה המה, לא היסס ר' מרדכי לרגע, ניגש אליהם והושיט להם את ידו ב"שלוש עליכם" רחב. האנשים הורים החזירו לו בעדינות "עליכם שלום", ואז פנה אליו הזקן שבהם משאלה צנועה, אשר היות ובאופן בלתי צפוי נקלעו לעיירה זו, לכן שואלים הם אותו, אם אפשרי הדבר שיהיו אצלו במשך חג הסוכות. הלב כאילו הפסיק מלדפוק אצלו לשמע הצעה זו, מוחו עבד במהירות מסחררת, והרי – הרבה לעצמו – אצטרך להבין בשביל שני האנשים האלו אוכל על החג כולו, ואז לא יישאר לי אפילו פרוטה אחת על האתרוג, ואת אומרת שכל עמלי ועמלי אשתי בחודש האחרון בגלל האתרוג – לשוא היה! ומאידך, איך זה אפשר לסרב לשני יהודים המבקשים לחוג אצלו, ומה גם, כפי הנראה אנשי מעלה המה ואולי תלמידי חכמים. !

כן, ענה ר' מרדכי אחרי רגעי דומיה, אבל האנשים, בראותם שינוי פניו ומחשבותיו המרובות אודות זה, חשבו כי אולי פגעו במקרה באחד שאין ביכולתו לארח שני אנשים, וכי רק בגלל אי יכולתו לטבר להם הוא מומינם – התחילו להתנצל לפניו ולבקש את סליחתו, ובאם קשה לו הרי ימצאו להם איש אחר שלא יצטער בגללם. אבל ר' מרדכי שלנו, שוב לא הרפה מהם, לא כי, אלא אורחיו יהיו, בסוכה, ביחד עם האושפזין, יש ב"ה לאל ידו לכלכל בכבוד שני אורחים, שהרי לפני הימים הנוראים הקרה לו ד' פרנסה בריווח! אחרי ריבוי הפצרות הסכימו האורחים להתארח אצלו, אבל אף רגע לא יכול היה להסיח דעתו מהאתרוג, מבטו נפל כל העת על הלולב שבידו, לבו נצבט בקרבו. לו היה באים רק חצי שעה יותר מאוחר, רק חצי שעה!.. בקושי רב עלה בידו להבליג בעד צערו ההולך וגדול, לעצור בעד דמעותיו שחיפשו להם מקום בעינו העומדות להתפרץ דרכו החוצה, ולהראות לאורחיו פנים מסבירות – אם כי לא שמחות כל כך. בבואו הביתה, מיהר למטבח לספר לאשתו את אשר קרהו, אשתו נחמה אותו, כי סוף סוף אין זה אסון, שהרי הכסף לא נגזל ממנו חלילה, אלא במקום האתרוג יהיה לנו שני אורחים מהוגנים מסובים על שולחנו בסוכתו, ומה הרעש? מי יודע מה חשוב יותר בשמים? ובכלל, אי"ה לשנה הבאה, נתאמץ עוד יותר שבכל אופן יישאר לנו גם על אתרוג. היא הצהירה לפניו בחגיגות שהיא מוותרת בלב שלום על חלקה בכסף לטובת האורחים, אבל הוא מיהר להינחם, האתרוג, האתרוג מה יהיה עליו?

הוא רץ במהרה לחנותו של ר' חיים, סיפר לו את כל צערו וביקשו לבטל את הזמנתו, ר' חיים נד לו בראשו כמשתתף בצערו וניסה גם כן לנחמו, ובאותו הזמן שהתעכב בחנותו של ר' חיים, מיהרה אשתו לשוק, קנתה בשר ודגים בשביל האורחים שלה, והכינה צרכי סעודת יו"ט בכבוד גדול.

עם הכנס החג, התלבשו האורחים בבגדי חג ושלשתם צעדו באטיות לבית הכנסת, כאן סובבו כולם את האורחים, בברכות "שלוש עליכם", גם הרב ניגש אליהם, ובהיווכחו שאכן תלמידי חכמים הם, מיהר להתפלפל עמם בהלכות סוכה, לולב ואתרוג עיני כולם נפנו לעבר הפינה בה עומד הרב והתפלפל בהתלהבות עם אורחיו של ר' מרדכי.

משל ונמשל

"ולקחתם לכם ביום הראשון" – ראשון
לחשבון עונות

מעשה המובא במדרש: במדינה שהצטבר לה חוב גדול של מס למלך, שלח המלך כמה פעמים לגבותו, אך הם לא שלמו, כי היה החוב גדול. מה עשה המלך? אמר לבני פלטרין שלו: עמדו ונלך אליהם. עד שהם הולכים כברת דרך, שמעו זאת בני המדינה. מה עשו? התחילו גדולי המדינה יוצאים לקראת המלך, אמר להם מי אתם, אמרו לו בני מדינה פלונית אנו, אמר להם ומה אתם מבקשים, אמרו לו בבקשה ממך עשה עמנו חסד לפנים משורת הדין למחול לנו על החוב, כי אין בידינו מה ליתן. אמר להם: בשבילכם אני מוותר לכם על שליש מהחוב. המשיך המלך בדרך, והנה יצאו חיילי המדינה לקדמו, אמר להם מי אתם, אמרו לו בני המדינה פלונית, אנא אין לנו לשלם, בבקשה ממך תרחם עלינו, אמר להם: בשבילכם אני מניח עוד שליש. עד שהוא מהלך עוד, יצאו כל בני המדינה אליו גדולים וקטנים, אמר להם מה אתם מבקשים, אמרו לו: אדוננו המלך, אין לנו כוח ליתן מה שאנו חייבים לך, אמר להם: בשבילכם אני מניח הכל, אבל מכאן ואילך חשבון חדש הוא.

כך הוא הנמשל:

המלך – זה מלך מלכי המלכים הקב"ה ישתבח שמו, בני המדינה אלו ישראל שעשו עונות במשך השנה. בערב ראש השנה החסידים מתענים, והקב"ה מוחל שליש מעונותינו, ומראש השנה ועד יום הכפורים, הבינונים מתענים והקב"ה מוחל עוד שליש מעונותינו. וביום הכיפורים כל ישראל מתענים ומבקשים רחמים אנשים ונשים וטף, והקב"ה מוחל לנו הכל, שנאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'", מה ישראל עושים, נוטלים לולביהם ביו"ט ראשון של סוכות, ומהללים ומקלסים לפני הקב"ה, והקב"ה מתרצה להם ומוחל להם, ואומר להם: הרי ויתרתי לכם את כל עונותיכם אבל מעכשיו הוא ראש חשבון, לכן כתוב: "ולקחתם לכם ביום הראשון" – ראשון לחשבון עונות...

(מדרש תנחומא פרשת אמור)

נדבת הר' דוד משה שמואל

לע"נ אביו הר"ר יוסף ב"ר זאב ז"ל

ואחיו הר"ר מרדכי ב"ר יוסף ז"ל

נלב"ע ט"ו תשרי תנצב"ה

בעיניים מלאי קנאה הסתכלו על ר' מרדכי שזכה לאורחים חשובים כאלה. והוא – רגע שמח, בראותו כי אכן תלמידי חכמים גדולים הם אורחיו, ורגע הצטער, בהעלותו את זכר האתרוג שהפסיד בגללם. ואכן היכול היה לספר לאלו שהסתכלו עליו במבטי קנאה, מה עלו לו האורחים האלו, ואיזה שכר יקר הוא שילם בעדם.

אחר התפילה צעד בגאון לביתו, כששני אורחיו החשובים משני צדדיו, פניהם קורנות ומשולהבות, ומיד עם הכנסם לסוכתו, תקפתם שמחה עילאית, בדבקות עצומה התחילו להזמין את האושפיון הק', ר' מרדכי עמד לו מן הצד כמבוש, הסתכל עליהם בעין חדה ובלבו החליט כי אכן לא רק תלמידי חכמים הם אורחיו אלא נראה גם צדיקים גדולים. האורחים בנוכחם לדעת, כי מארחו הנו אמנם איש כשר וירא שמים, אבל בכל זאת אינו בר אורין, לא התפלפל בדברי תורה, רק סיפרו לו אגדות חז"ל וסיפורי צדיקים שתוכנם הכללי היה התחזקות היהודי בה' ובתורתו וכו'. בפה פעור יושב לו ר' מרדכי, כשפניו קורנות ובולע כל מילה היוצאת מפייה, שכח לגמרי את האתרוג ואת צערו, כל עמלו כדאי היה לו בכדי לשבת עם אורחים כאלה ולשמע מהם את הסיפורים הנפלאים.

כשקם ר' מרדכי בבוקר כבר מצא את האורחים מתהלכים בסוכה אנא ואנא בשמחה עצומה, נו, ר' מרדכי – פנו אליו – אולי נלך למקוה, לטבול לכבוד יו"ט ומה גם שיש לנו מצות לולב, ר' מרדכי בשמעו את המילה "אתרוג" נשתנו פניו פתאום, ומלבו פרצה אנחה כבידה, האנשים השתוממו על זה, ופנו אליו ברוך: מה זה אתכם, למה חוררו פניכם? אנחה זו מה היא עושה בסוכה? באין ברירה הוכרח לספר להם את כל מה שעבר עליו, ושזאת היתה גם סיבת התעכבותו כמה רגעים טרם ענה להם שהיה אצלו. שני האורחים חיוקו אותו לבל יפול ברוחו, ואדרבה סימן מובהק הוא שכוונתו היתה באמת רצויה, וע"כ שלחו לו אורחים יהודים לסוכתו, וכו' וכו'. כשחזרו מהמקוה ניגש אחד לחבילתו, הוציא משם אתרוג יפה והדר והגישו לר' מרדכי, הנה ר' מרדכי, קחו לכם אתרוג במתנה גמורה – פנה אליו – ותראו מה זה השגחה פרטית, בעצם, אין דרכינו להגיד למישהו שברצוננו לסעוד אצלו, ומחכים אנו בבית המדרש עד שמישהו קורא אותנו, אבל אתמול בבוקר, תיכף בואנו העירה פגשנו בכם, משום מה התחשק לנו דוקא לחוג אצלכם, ואכן, עכשיו רואים אנו בשביל מה, להראות לכם את השגחתו יתברך, ואיך שצריכים להתחזק באמונה בו!

ר' מרדכי לקח את האתרוג והסתכל בו מכל צדדיו, הדר באמת, פתאום נזכר שאתמול, מרוב צער, שכח להחזיר לר' חיים את הלולב המאוגד, ואכן, האין זה השגחה פרטית, כי בשביל מה לו לולב כשאין לו אתרוג – וזרם דמעות התחיל לזרום מעיניו התמהות. כשנגע קמעא, החזיר להם את אתרוגם, אחום בשתי ידיו, ובקול חנוק פנה אליהם: אחי, צודקים אתם ממני, אכן חסרה בי האמונה בה', כי לולא זאת מה הצער על שזכיתני לשני אורחים כמותכם? כן, כן, יכול להיות יהודי ארבעים שנה, וחמישים שנה, לדקדק על קלה כחמורה – ובכל זאת תחסר לו קצת האמונה והבטחון בה', כן, כן, צודקים אתם! גם בקיום מצותיו יתברך צריכים אמונה, כי לולא היא – מאיפה יש לך בכלל כח לקיים המצוות. אחר הוסיף: אבל לא, לא אקח מאתכם את האתרוג רק בשבילי, לא ולא! אדרבה, גם הלולב שלי אתן לכם, בשביל שלשתנו יהיה! ובשמחה רבה ברכו שלשתם "על נטילת לולב"

צ'ין אדם לחברו

הכנסת אורחים בשמחה

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א (יומא דהילולא ט"ו תשרי) היה מפורסם כאוהב ישראל גדול ומכניס אורחים עצום. מעשה ונקלע יהודי אחד מאוחר בלילה לעירו של רבי מרדכי'לע ובא לבקש אכסניה בביתו של הרבי. והיות שהשעה היתה מאוחרת מאד הגבאי כבר לא היה שם. הצדיק בעצמו קיבל את פני האורח והציע לו מיטה, וישאלוהו אם הוא רעב ורוצה לאכול? האורח השיב בחיוב שרצונו לאכול. וילך הרבי וביא לו לחם וחמאה, הנוהג בימים ההם היה לאפות לחם בבית, ודרכם היה לעשות לחם גדול מאד, שהיה מספיק למשפחה שלימה לכמה ימים. ולחם כזה הגיש לו הרבי, וכדי שיערב לו אכילתו באכלו כל כך מאוחר שהיה כבר בשעה שתיים בלילה, לא רצה להשאירו לבדו, לכן התיישב הצדיק אצלו להיות לו לצוותא. כשהאורח סיים לאכול את הפרוסה הגדולה שהיתה די והותר לכמה ימים, שאלו הרבי אם ירצה עוד פרוסה אחת? השיב הן, וימחר הרבי ויגיש לו בשמחה ובמאור פנים. בסיימו לאכול את הפרוסה השניה שאלו הרבי שוב אם רוצה עוד? והלה השיב כן, אוכל עוד, וכך אכל עוד ועוד עד שכמעט וגמר את כל הלחם, דבר שהיה חוץ לדרך הטבע שאדם אחד יכול לאכול כל כך הרבה. כאשר שאלו הצדיק שוב אם ירצה עוד לאכול? השיב ואמר: לא, יותר כבר לא נכנס בקרבי.

ויפנה רבי מרדכי'לע אל האיש ויאמר לו במחילת כבודך, ברצוני לשאול אותך האם תמיד אתה אוכל כל כך הרבה? אמר לו האורח: האמת לא אכחד מכבודו כי אין זה מדרכי כלל, אך כשראיתי איך שהרבי זורח וזוהר משמחה, ורווה נחת וחדווה על כל

טעימה וטעימה שאני טועם, גמרתי בנפשי לגרום לו הנאה זו, ולכן אכלתי במסירות נפש ממש, לא היה באפשרותי לאכול יותר. כאן רואים מעלת שניהם גם של הרבי וגם של היהודי הפשוט.

הצדקה הוא הנוי סוכה

בערב סוכות היה הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א מחלק הרבה צדקה יותר מהרגיל, פעם בערב סוכות אמר כי הוא צריך אלפיים רובל, הלכו בניו ולוו אצל הגבירים אלפיים רובל והביאו לאביהם, אשר חילק אותם מיד לעניים, בליל החג נכנס לסוכה ואמר: העולם נוהגים לייפות ולנאות את הסוכה בכל מיני פאר והדר, ואנכי לא כן עמדי, הצדקה – זהו הנוי סוכה שלי, הוא פארה והוא הדרה של הסוכה.

והדרת פני זקן

מספרים שערב סוכות אחד, הגיע הרה"ק רבי אריה לוי זיע"א למאה שערים, ונכנס לאחת החנויות שעברה הסבה לסוכות, ובמקום ספרים, מוכרים ארבעת המינים. ביקש הצדיק מהמוכר לקנות אתרוג, המוכר מסר לו אתרוג, וללא בדיקה הכניס אותו למעיל הארוך שלבש, שילם ויצא החוצה. יהודי חשוב שראה את הדבר, התפלא מאוד, ניגש לר' אריה שהכיר אותו, ואמר לו: כל צעיר פה בודק את האתרוג בזוכית מגדלת, ואתה הצדיק והתלמיד חכם, הכנסת את זה לכיס המעיל ללא בדיקה? אמר לו ר' אריה לוי: יש שני הידורים שכתובים בתורה: אחד "והדרת פני זקן" ואחד "פרי עץ הדר", ויהודים מוכנים להוציא על זה הרבה כסף, וזה יפה מאוד. אני לקחתי על עצמי את ההידור של "והדרת פני זקן", ואני ממחרת מכאן לבית החולים למצורעים בטלביה, ושם אני מהדר את "והדרת פני זקן" ואני לקחתי על עצמי את זה, ואני מקווה שאני עושה את זה באמת ובאמונה.

הילולא דצדקיא

יום שני י"ד תשרי

הרה"ק רבי ישראל ב"ר שבתי מקאזניץ (תקע"ה)

יום שלישי ט"ו תשרי

יעקב אבינו

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא ב"ר ישכר בער (תרנ"ו)

יום רביעי ט"ז תשרי

הרה"ק רבי שמעון מירוסלב ב"ר ישראל (תרנ"ו)

הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלמה שפירא (דרכי

תשובה – תרע"ו)

יום חמישי י"ח תשרי

הרה"ק רבי משולם איגרא ב"ר שמשון (אב"ד

פרעסבורג – תקס"ב)

הרה"ק רבי נחמן ב"ר שמחה מברסלב (תקע"א)

יום שישי י"ט תשרי

הגה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה זלמן (הגאון מוילנא –

תקנ"ח)

הרה"ק רבי יעקב יצחק ב"ר אשר (היהודי הקדוש –

תקע"ד)

הגה"ק רבי אליעזר (יחזקאל) ב"ר יצחק פאפו (פלא

יועץ – תקפ"ד)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מלענטשנא

(תלמיד החוזה הק' – תקפ"ט)

שבת קודש כ"א תשרי

הרה"ק רבי אברהם יהושע העשל ב"ר יעקב

(רבי העשל מקראקא – תכ"ד)

יום ראשון כ"א תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר אליעזר מפרימישלאן

(תלמיד הבעש"ט – תקל"א)

הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב ב"ר ישראל מרוזין

(תרס"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ק נטילת הכהן רבינו של"ט א
מח"ס "ב"מ אור"ח" רפרס"ק ח"מ הדר"ק על המצוות.

קדושת הסוכה

(א) לא ישטח בסוכה בגדים מכובסים כדי לייבשן. (שו"ת לב חיים ח"ג סימן ק"מ)
(ב) אסור להשתמש בנוי סוכה, כל ימי החג. (שו"ע או"ח סימן תרל"ח סעיף ב')
(ג) אסור להנות מעצי הסוכה בחג, כגון ליטול מהם קיסם לחצוץ בו שיניו, אבל מותר לסמוך עצמו על עצי הסוכה. (שו"ע או"ח סימן תרל"ח סעיף א' ובמשנה ברורה שם ס"ק ד')
(ד) גם אחרי סוכות אסור לדרוך על דפנות הסוכה והסכך, או לזרוקם בבזיון. (משנה ברורה שם ס"ק כ"ד)
(ה) נכון שלא לזרוק לאשפה את נוי הסוכה אף לאחר החג, ואם עוטפם היטב בשקית יכול להניחם כך באשפה. (גנוי הקודש, להגאון רבי יחזקאל פיינהדלר שליט"א, פרק י"ח, סעיף י"א)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א

ב"ר ישכר בער זיע"א

נלב"ע י"ט ראשון של חג הסוכות

תנצב"ה

גליון 704
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ברוך המחזיר אבידה לבעלים

מעשה בסוחר אחד שהלך למקום רחוק לקנות סחורה, והיו לו חמש מאות זהובים בארנקו, ומכיון שחשש שיגנבו ממנו את הכסף, לכן הטמין את הכסף במקום צנוע באדמה, ואדם אחד ראה זאת וגנב לו את הכסף מהקרקע, כשבא הסוחר לקחת את כספו ראה שהכסף לא נמצא, והבין שמישהו גנב את הכסף, נשא עיניו וראה שיש בית קרוב לאותו מקום, ועלה בדעתו שבעל הבית גנב את הכסף, והסוחר בהיותו חכם ונבון, ניגש לבעל הבית ואמר לו, שהוא הביא שני ארנקים אחד של חמש מאות זהובים ואחד של שמונה מאות זהובים, ואת הארנק של חמש מאות הטמין באדמה, וכעת רוצה להתייעץ אתו אם כדאי להטמין גם את הארנק של השמונה מאות באותו מקום? בעל הבית הגנב הציע לו שכדאי לו להטמין גם את הארנק השני כיון שזה מקום בטוח, ובלבו חשב לגנוב גם את הארנק השני, תיכף מיהר בעל הבית להחזיר את הארנק למקומו, כיון שאם יראה הסוחר שהארנק לא נמצא לא יניח את הארנק השני, לאחר זמן מועט בא הסוחר ומצא את הארנק ואמר: "ברוך המחזיר אבידה לבעלים"

(מדרש עשרת הדברות)

פרשת השבוע

כוחה של לימוד התורה

מספרים על הרה"ק ר' יחזקאל אברמסקי זיע"א, שפעם אמר לו יהודי שהיה חכם בעיניו ורחוק מתורה ומצוות, רבי, מוכן אני לחזור בתשובה, ובתנאי שתפתור ותתרץ לי שלש קושיות חמורות שיש לי נגד התורה. השיבו הרב מוכן אני לשמוע את קושיותיך ולתרץ אותם רק בעוד שלשה חודשים, ובתנאי שבתקופה זאת תלמד בישיבה. הסכים הנ"ל ונכנס לישיבה. עברו למעלה מארבעה חודשים, פגשו הרב בדרך ושאלו והרי סיכמנו שתבא אלי לאחר שלשה חודשים, ומדוע לא באת? השיבו הנ"ל, רבי, מאותו זמן שהתחלתי ללמוד את התורה הקדושה, פרחו ממני כל הקושיות נגד התורה, ועל כן לא ראיתי צורך לבוא אליך.

מאה פירושים על אתה הראת

מסופר: לפני שעלה הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעבסק לארץ ישראל, היה הרה"ק רבי שניאור זלמן מליאדי בעל התניא זיע"א נוהג להסתופף בצילו. פעם בשמחת-תורה, כשהגיעה שעת ההקפות, עמד הצדיק על מקומו ולא החל בפסוקי "אתה הראת". הקהל המתין, והוא אינו מתחיל. לאחר זמן

ניגש הצדיק אל רבי שניאור זלמן ואמר: "רואה אני באתה הראת' מאה פירושים, ואיני יכול לקיימם. על כן אינני יכול לפתוח בהקפות". השיב רבי שניאור-זלמן: "זה הכלל, שתמיד יראה האדם יותר רחוק מהמקום שבו הוא עומד, וכשיגיע לשם, יראה רחוק עוד יותר. כשיקיים הרבי את ק' הפירושים, יראה עוד פירושים, ואין לדבר סוף". הוטב הדבר בעיני הרה"ק מוויטעבסק והלך לומר "אתה הראת".

הקב"ה אוהב פה שלומד תורה.

מסופר, בשנת תר"פ בהיות הרה"ק הרבי הרש"ב מליובאוויטש זיע"א חולה מאד. שלח בנו הרה"ק הרבי הריי"צ זיע"א פדיונות לשלושה גאונים שיתפללו לרפואת אביו. הרה"ק ר' יוסף רוזין הרוגוצובי זיע"א. הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי זיע"א. והרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א. כשוקני החסידים ראו למי הא שולח את הפדיונות, היו כאלה שהתפללו. אמר להם הרבי הריי"צ, מה אתם מתפללים? "דער אויבערשאצער האט ליב א מייל וואס לערנט תורה". (הרי הקב"ה אוהב פה שלומד תורה).

זמני השבת

שמחת תורה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:33 ת"א: 5:48

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:45 ת"א: 6:46 ר"ת: 7:22

בעבורו אל תמנע מים (תפילת גשם)

תושבי הרובע היהודי שבעיר טבריה, היו מופתעים במידת-מה מהפמליה שהופיעה פתאום בעיר, בין יום-הכיפורים לחג-הסוכות. ימיו של היישוב היהודי המתחדש בטבריה לא היו מרובים. רק כעשרים וחמש שנים קודם לכן שבו כמה עשרות משפחות יהודיות, כולן מהעדה הספרדית, בעידודו של המושל המוסלמי דהר אל-עמר, והקימו מחדש את היישוב היהודי בעיר-קודש זו. היהודים התגוררו בכמה חצרות סמוכות, וכך יצרו רובע שכולו יהודי. קבוצת היהודים החדשה שבאה לטבריה, הייתה של חסידים אשכנזים, שעלו זה עתה לארץ הקודש. הברלי העדות לא מנעו מיהודי טבריה לנהוג בבני הקבוצה האורחת הכנסת אורחים חמה ולבבית, כיד המסורת הטובה עליהם.

עד מהרה נוכחו היהודים המקומיים כי האורחים הם אנשי-מעלה. בראשם עמד הרה"ק רבי נחמן מהורדנקה זיע"א. גדולתו של רבי נחמן ניכרה גם בחזונו המרשימה, ועם בואו זכה מיד ליחס של כבוד והערצה. תושבי המקום סייעו לאורחיהם לשכור משכניהם המוסלמים דירות סמוכות לרובע היהודי, וכך נתרחבו תחומי הרובע.

באותה שנה, בהגיע תפילת המוסף של שמחת-תורה, נתכבד הצדיק רבי נחמן לגשת אל התיבה לתפילת הגשם, שהייתה שמורה למכובד שבחבורה. ואמנם, תפילתו של רבי נחמן הרקיעה שחקים. בקול גדול קרא את "זכור אב נמשך אחריו כמים", והציבור כולו נסחף אחריו. אולם כשהגיע למילים "בעבורו אל תמנע מים", פרץ רבי נחמן בבכי רם, שהלך ונתעצם. בהזכירו את הבקשות "לברכה ולא לקללה", "לחיים ולא למוות", "לשובע ולא לרזון" – זעק בסערת-נפש עזה. ויהי הדבר לפלא בעיני כול.

חודש מרחשוון חלף ואף חודש כסלו עבר, ועדיין לא היה זכר לטיפה אחת של גשם. הבצורת החלה להדאיג

את התושבים. אולם אז התרגשה על הקהילה צרה יותר גדולה מהבצורת. התרחבותה ומהתבססותה של הקהילה היהודית לא נשאו חן בעיני תושבי טבריה המוסלמים. לא-אחת ניסו להוציא את דיבתם רעה באוזני המושל. אולם המושל, שהיה מתון וסבלן, לא אבה לקבל את דברי הדיבה והוסיף לרחוש יחס חם לבני הקהילה היהודית. עתה סיפקה הבצורת נשק לשונאי-ישראל. כמה מיועצי המושל דאגו לטפטף באוזניו, כי היהודים הם האשמים בבצורת הקשה. בעיקר הרבו להשמיץ את התושבים האשכנזים שזה מקרוב באו.

"התנהגותם של אלה מוזרה ביותר, ובמעשיהם כישפו את השמים", אמרו. כראיה ציינו את העובדה שכבר שנים רבות לא הייתה בצורת כזאת, והנה, אך הגיעו יהודים אלה והרי התוצאה. הפעם נתקבלו הדברים באוזני המושל. על אף שבתוך תוכו פקפק ולא קיבלם כאמת מוחלטת, החליט בכל-זאת להטיל על היהודים את האחריות לבצורת הקשה. אחת מהשתיים, אמר בליבו: אם אשמים הם, יישאו בעונש, ואם נקיים הם מעון, אדרבה, יישאו תפילה לאלוקיהם אשר בוודאי יחוש להציל אותם.

אמר ועשה. הוא שלח לקרוא ליהודי ששמו היה אבו יוסף ראש הקהילה הספרדית, ובקול מאיים תבע ממנו להפסיק את הבצורת ולהוריד גשם על-פני האדמה. לא הועילו כל ההסברים והתחינות. המושל קצב שלושה ימים להבאת הגשם. ואם לא יקרה הנס וירד הגשם, כך אמר, יסולקו בשלב ראשון מהעיר כל המתיישבים האשכנזים החדשים שבגינם באה הבצורת, ובשלב השני יישקל גם סילוקם המוחלט של כל היהודים מטבריה.

כשדבר הגזירה הגיע לאוזניו של הרה"ק רבי נחמן מהורדנקה, מיהר להרגיע את הקהילה המקומית, והרבה לנסוך בה תקווה ואמונה. עוד באותו יום כינס את תלמידיו הגדולים והודיע להם, כי למחרת עם שחר יעלו להתפלל על קברו של רבי עקיבא.

משל ונמשל

התורה היא בעבור ישראל

יש להבין, וכי מה ראו המלאכים לעבב את התורה שתישאר אצלם בשמים בעולמות העליונים, הלא ידעו כי התורה היא בעבור ישראל שיקיימוה, והם אינם שייכים בכל זה? והעניין יובן על דרך משל: לרב גדול שהיה מורה הוראה בעיר גדולה כמה שנים. ויהי לעת זקנותו בראותו כי כבדו עליו הטרדות בענייני העיר ובמשפטיהם הרבים, עלה בדעתו לכתוב לאנשי העיר הקטנה הסמוכה לקבלו עליהם לרב, כי שם יוכל לשבת בנחת ובשלווה בדחיות אנשים בה מעט. לכן תחילה הודיע בקהל עדתו, שאינו רוצה עוד להיות רב אצלם, והם ביקשו ממנו לבל יעשה דבר זה, כי איפה ימצאו רב גדול כמוהו, רק לאחר שראו כי לא יועילו בדבריהם, אז אמרו לו: רבנו, כטוב בעיניך עשה. ויכתוב הרב אל ראשי העיר הקטנה, אם תאבו, קבלוני נא אצלכם למורה, ויאספו יחד ויסכימו כולם ויאמרו טוב הדבר. וישכרו מהם אנשים וייקחו עגלות וישלחום להביא את הרב ואת ביתו. ויהי כאשר באו העגלות, מיד נקבצו כל גדולי העיר הגדולה, ולא הניחו אותו לנסוע מאצלם. אמר להם הרב: הלא שאלתי אליכם תחילה והסכמתם לדברי, ועתה מה לכם להתנגד? ויאמרו לו, רבנו, חלילה לנו מעשות כדבר הזה, הנה העגלות לפניך, קומו וסעו לכם כרצונכם. ויבואו שוב בעלי העגלה ויאסרו את המרכבה, והנה שוב התאספו אנשי העיר, וינתקו את הקשרים, ויתקוטטו עימם לאמור: אין אנו מניחים אתכם לקחת את רבנו מעירנו! וילכו בעלי העגלה לרב ויספרו לו את אשר אנשי העיר עושים להם, ולא האמין להם, כי היה הדבר לפלא בעיניו, איך חזרו והתעוררו שוב שנית ושלישית הלא כבר הפצירו בו מאז שישאר רבם ולא הועיל להם, ומה גם עתה שהוא עומד מוכן ומוזמן לנסוע. ויקרא הרב אותם אליו ויאמר להם, מה לכם להתקוטט עם בעלי העגלה חנם, הלא הם בתום לבבם ובניקיון כפיהם באו הנה, אחר כי הסכמתם על דבר זה. ויאמרו אליו, רבנו, הנה בכוונה עשינו דבר זה לטובתך, כי הנה פה עיר גדולה של חכמים וסופרים, רבים הם המבנינים חכמתך וגדולתך, וידעו להיזהר בכבודך, אבל בעיר הקטנה אשר אנשים בה מעט לא ידעו ולא יבינו גדולתך. כי מעלת כבודו כתב אליהם שיקבלוהו לרב, ומי יודע אולי יחשבו, כי בני עירנו מאסו בך וגירשו אתך מחמת איזו סיבה, ולא יזהרו בכבודך כראוי, על כן יעצנו לעשות כן לעיני בעלי העגלה, למען יראו כמה יקרת הרב בעינינו, עד שאין אנו מניחים אותך לנסוע מאיתנו, וידעו מעתה להיזהר בכבודך כראוי.

והנמשל: כי התורה הקדושה, עת עלה ברצונו יתברך ליתנה למטה בארץ לזכות את בני האדם מורכבי החומר והצורה, הנה המלאכים גם כי ידעו כי התורה היא בעבור ישראל, עם כל זה התאמצו לחמוד יופייה בליבם, ואמרו "תנה הודך על השמים", ובכוונה תחילה עשו כן, כי חשו המלאכים פן אחרי שיקבלוהו בני האדם, לא יעריכוהו כערכה, כי יאמרו, אם הייתה חשובה מדוע הסכימו המלאכים שתדל למטה. מה גם שכל הניסים שעשה ה' יתברך עמם במצרים ועל הים, היו כולם על תנאי שיעבדו את האלוקים על ההר הזה ויקבלו תורתו. ואם התורה טובה ויקרה כל כך, לא היה צורך להרהיב ולהלהיב אותם בניסים ונפלאות שיקבלוהו, כי מי פתי שלא יאבה בה. על כן, בכוונה תחילה בעלות משה למרום לקבל התורה, בקשו המלאכים לפגוע בו, ובקשו מהקב"ה שישאירה אצלם, למען ידעו ישראל כמה היא חמודה בעליונים, ורק למען זכות אותם ניתנה להם, וכך יזהרו בכבודה והדרה.

(מתוך מאמר)

ואכן, כמו חוני המעגל בשעתו, חג רבי נחמן עוגה על הארץ וסידר את תלמידיו בתוכה כשהוא נעמד במרכז. הם פתחו בתפילות לפי הסדר שהורה להם. כל אותה שעה זרחה השמש בחוזקה והיכה בהם שרב כבד, והשמים נראו צחים מכל פיסת ענן. שעות ארוכות עמדו רבי נחמן ותלמידיו על עומדם והעתיירו בתפילה, אולם כל סימן שיבשר טוב לא נראה באופק.

כשהחלה השמש לערוב, הפסיק רבי נחמן את סדר התפילה הכללית. בקול רווי תחנונים שפך את תחינתו לפני קונו: "ריבונו-של-עולם, רחם על בניך ופתח לנו שערי שמים. הודע לכול כי יש לך אהובים בעולמך". כשסיים לומר מילים אלה, פנה לאחוריו ובפסיעות זריזות החל לצעוד במורד ההר. התלמידים, שהיו שקועים במחשבותיהם, לא הבחינו בשינויים שחלו בשיפולי הרקיע. אט-אט החלו עננים מתקשרים ורוחות החלו מנשבות בחוזקה. כשהגיעו לתחתית ההר, כבר היו השמים מכוסים עננים אפורים.

בהגיעם לעיר המתין להם קהל רב, ובראשם המושל המוסלמי. חיש-מהר עברה השמועה, כי רבי נחמן ותלמידיו, אותם תושבים אשכנזים שהואשמו בגרימת הבצורת, הם שחוללו את הנס, והכול יצאו לקבל את פניהם. כשנכנסו רבי נחמן ותלמידיו אל תוך העיר, כבר נפתחו ארובות השמים והגשם ניתך ארצה. תחילה ירדו טיפות מעטות, אך עד מהרה ירד גשם סוחף. ברגשי הכנעה ירד המושל מעל סוסו והשתחוה אפיים לפני רבי נחמן. הוא אף הפציר בו לעלות על סוסו ולרכוב עליו עד ביתו. שנים רבות הוסיף דבר המעשה הזה לקדש את שם ה' בקרב כל יושבי הסביבה.

צ"ן אדם לחברו

דאגה ליתום וליתומה

מסופר על הרה"ק ה"חתם סופר" זיע"א (יומא דהילולא כ"ה תשרי) שפעם בערב יום כיפור קרא לבתו ואמר לה: לכי לקצה העיר ששם גר בחור יתום, ל"ע, ולכי לקצה אחר של העיר ששם גרה יתומה, ל"ע, ואמרי להם שבעזרת השם יתברך אחרי יום הכיפורים, אני אשדך אותם. אמרה לו בתו: אבא, הרי אנו עומדים סמוך ל"כל נדרי", הציבור מחכה ועלינו ללכת לבית הכנסת לתפילה. לאחר יום הכיפורים אלך בעזרת השם. השיב לה ה"חתם סופר": בתי, אני צריך לקחת אתי את הזכות של המצווה הזאת לבית הכנסת.

למנוע צדקה – מנהג ישן

מסופר: כשנתמנה סניגורן של ישראל הרה"ק רבי לוי יצחק זיע"א (יומא דהילולא כ"ה תשרי) לרב בבארדיטשוב, התנה עם ראשי הקהל שלא יטריחוהו לשום אסיפה, אלא כשירצו לתקן תקנה חדשה. פעם רצו להנהיג לאסור על העניים לחזור על הפתחים ויספקו להם קיצבה מקופת הקהילה, והזמינו את רבי לוי יצחק לאסיפה. כאשר שמע במה המדובר, פתח את פיו בחכמה ואמר: הרי בפירוש הוסכם לא להטריחני לאסיפה שאין מציעים בה תקנה חדשה, ואילו מנהג זה לא לתת צדקה לעניים, הוא מנהג ישן נושן וכבר החזיקו בו אנשי סדום ועמורה,

כמובן מיד הורידו את הצעתם מעל הפרק.

אוהב ישראל

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ג תשרי) שנוהג היה לחתום תמיד במכתביו את שמו בצירוף "אוהב ישראל". פעם קרה כשהגיע בחתימתו לתיבות אוהב ישראל, נפל העט מידו. הרים את העט ושוב לא הצליח לחתום, הבין הצדיק שמן השמים מעכבים אותו, והתחיל לבכות מרה: מידה טובה אחת היתה לי ואף זו נטלו ממני. פשפש במעשיו שמא העליב או הכאיב למי שהוא, פשפש ולא מצא. קרא לבני ביתו ושאל אותם שמא העליבו הם את מי שהוא? והוברר שבאותו בוקר בא לביתו איש פשוט ומגושם, ורצה להיכנס אל הרבי ובני ביתו לא נתנו לו להיכנס. מיד צוה הצדיק שילכו לחפשו ולהביאו אליו, חפשו אותו ולא מצאוהו, לבסוף שמעו שהלך למקום שאינו הגון, הלכו לשם והביאו אותו לרבי, וסיפרו לו היכן מצאוהו. רבי מנחם מענדל לא שם לב לדבריהם, וקיבלו בסבר פנים יפות, ונהג בו כבוד גדול, וצוה להוציא עבורו כיבוד משקה ומיני מזונות, וביקש ממנו סליחה על שהעליבוהו בבוקר, האיש כשראה איך הרבי מחבבו ומכבדו, נכנסו הרהורי תשובה בלבו ובסוף חזר בתשובה שלימה ונעשה בעל תשובה גמור.

תלולא דצדקיא

יום שני כ"א תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר אליעזר מפרימישלאן (תלמיד הבעש"ט – תקל"א)
הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב ב"ר ישראל מרוזין (תרס"ד)

יום שלישי כ"ב תשרי

הרה"ק רבי אהרן הלוי הורביץ מסטראשילא ב"ר משה הלוי (תקפ"ט)
הרה"ק רבי שרגא פייבל דאנציגער מגריצא ב"ר צבי הירש (תר"ט)

יום רביעי כ"ג תשרי

הרה"ק רבי מנחם מענדל רובין הורביץ מלינסק ב"ר יעקב (תקס"ד)

הרה"ק רבי אריה לייב ניהויו מטאמסאו ב"ר יוסף (תר"כ)

הרה"ק רבי יחיאל מיכל טירער מדורוהי ב"ר יעקב יוסף.

יום חמישי כ"ד תשרי

הרה"ק רבי יוסף פאטשניק מברעזנא ב"ר יצחק (תר"ל)

יום שישי כ"ה תשרי

רבי יהודה לייב מאוסטרהא (תלמיד הבעש"ט הק' – אביו של רבי יעקב יוסף – תק"כ)
הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב (תק"ע)
סניגורן של ישראל ב"ר מאיר (תק"ע)

הרה"ק רבי משה סופר מפרעשבורג (חתם סופר) ב"ר שמואל (ת"ר)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטשין שליט"א
חז"ם "ב"מ אור"ח" רפרס "סוף הדרש" על המעשים.

שנים מקרא ואחד תרגום (א')

(א) חייב אדם לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו השבוע, שנים מקרא ואחד תרגום. (ש"ע אור"ח סימן רפ"ה סעיף א')

(ב) ירא שמים ילמד גם פירוש רש"י על פרשת השבוע. (שם סעיף ב')

(ג) מצוה מן המובחר לקרותו בערב שבת, או מיום ראשון של אותו השבוע, ואם לא הספיק, ישלים לפני שעת אכילה בשבת, ואם לא הספיק, ישלים לפני מנחה בשבת, ואם לא הספיק, ישלים עד יום רביעי בשבוע הבא, ובדיעבד ישלים עד שמחת תורה. (ש"ע שם סעיף ג' – ד', ובשלחן ערוך הרב שם סעיף ה' – ו')

(ד) יש נוהגין לקרוא כל פסוק בנפרד שנים מקרא ואחד כך תרגום, ויש נוהגין לקרוא כל פרשה פתוחה או סתומה שנים מקרא ואחד כך תרגום. ומנהג הראשון יותר נכון. (שלחן ערוך הרב שם סעיף ג')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א

ב"ר מאיר נלב"ע כ"ה תשרי

תנצב"ה

גליון 705
שנה י"ד תשפ"וסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מעשה היה, שפעם אחת בא קיסר רומי לרבן גמליאל ואמר לו טענה יש לי אליכם, ומהי טענתך? שאל רבן גמליאל, אמר לו הקיסר, אלוקים גנב הוא, שהרי נאמר בתורה "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן ויקח אחת מצלעותיו". שמעה זאת בתו של רבן גמליאל ואמרה לאביה, בבקשה ממך, הרשה נא לי להשיב לקיסר. הרשה לה רבן גמליאל. פנתה הבת לקיסר ואמרה, הזמן לי בבקשה שופט שישב בדיון, מדוע את צריכה שופט? תמה הקיסר, אמרה לו הבת, שודדים באו לביתנו הלילה ולקחו מאתנו כד של כסף, והניחו במקומו כד של זהב, ורוצה אני לתבוע אותם. אמר לה הקיסר, הלוואי שיבואו שודדים כאלו בכל לילה, ויטלו כד של כסף ויניחו תחתיו כד של זהב. אמרה לו הבת, ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר, הרי ענית בעצמך על שאלתך, וכי לא טוב עשה לו הקדוש ברוך הוא לאדם, שנטל ממנו צלע אחת ונתן לו אשה לשמשו.

(סנהדרין לט)

פרשת השבוע

ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו
(ב' - י"ז)

מסופר על האחים הקדושים הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א ורבי זושא מהאניפולי זיע"א, שפעם אחת פנה רבי אלימלך לרבי זושא ואחיו ואמר: אחי, הלא כתוב בספרים הקדושים שבאדם הראשון היו כלולות נשמותיהם של כל יהודי ויהודי מעם ישראל, ואם כן גם נשמתך היתה בו, ואם כן כיצד הנחת לאדם הראשון לחטוא באכילת עץ הדעת? השיב לו רבי זושא ואמר: אמנם כן אני נתתי לו לאכול, שאם לא כן, היה שרוי אדם הראשון בהרהורי כפירה שהטיל בו הנחש כשפיתה אותו, וידוע שהרהורי עבירה קשים מעבירה, (יומא כט) ולכן מוטב היה שיחטא בחטא עצמו ויענש מאשר יתהלך כל ימיו ויהרהר בהרהורי כפירה.

ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי
וגו' מות תמות (ב' - י"ז)

פעם שב הרה"ק רבי מאיר שפירא זיע"א לישיבתו ישיבת חכמי לובלין, ובפיו ביאור נפלא אודות הויכוח שניהלה חוה עם הנחש בענין האכילה מעץ הדעת, אותו שמע בטשורטקוב מפי רבו הרה"ק רבי ישראל זיע"א. מצאנו הוספה בדברי חוה: הקדוש ברוך הוא אמר לאדם (ב' י"ז) "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל

ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות" ואילו חוה הוסיפה ואמרה (ג' - ג') "ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותו" כדי להבין את ענין הנגיעה אמר הרבי מטשורטקוב, יש לפרש זאת על פי מעשה שהיה אצל הרה"ק רבי אורי מטשורטקוב זיע"א, פעם אחת הביאו לפניו כוס תה עם קוביות סוכר, את התה שתה רבי אורי מבלי להמתיקו, ואילו את הסוכר החזיק בידו. כשהעירו לו על ששתה תה לא ממותק, פתח את ידו והראה לכולם שהסוכר פגה מתיקותו, והפך לסתם עפר. הציבור כולו נדהם והשתומם על הדבר. סח רבי אורי ופירש: לפני חטא עץ הדעת ה' החושים היו שווים, וכל אחד מהם מילא את כל תפקידיו של האחרים, היינו, האוזן אכלה, היד נשמה וכדומה. והנה אחרי החטא נעשה פירוד בחושים, וכל אחד קיבל תפקיד מיוחד ויחיד, פה לאכול, אוזן לשמוע וכו'. אני, אמר הרבי מטשורטקוב על עצמו, תקנתי את חטא עץ הדעת, לפיכך היד שלי יכולה לאכול. מהסיפור הזה, סיים רבי ישראל מטשורטקוב, אפשר להבין את הנגיעה של חוה, כי לפני החטא היתה הנגיעה אכילה, אם כן לא הוסיפה מאומה, אבל ברגע שנגעה וחטאה, פסקה הנגיעה מלהיות אכילה ולכן לא מתה.

זמני השבת

בראשית

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:29 ת"א: 5:43

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:29 ת"א: 5:43

אתם היהודים אנשים נפלאים אמר ראש המשטרה לרב

הרה"ק רבי צבי הירש הורביץ שנקרא בחיבה ר' הערשלה טשארטקובער זיע"א. (אביהם של הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א והרה"ק רבי פינחס בעל ההפלאה זיע"א) כיהן לפני למעלה ממאתיים וחמישים שנה בעיר טשארטקוב שבגליציה, הוא היה ידוע כאיש קדוש, ורבים השכימו לפתחו לבקש עזרה וסעד רוחניים כגשמיים, זה בא לבקש עצה וזה בא לבקש ברכה. הרב ניסה לעזור לכולם, ובמיוחד לאלמנות ויתומים עניים, בשבילם יסד קופה מיוחדת, מלבד זאת הופקדו בידו לשמירה כספי יתומים ואלמנות שנמסרו לידי כפידונות.

מובן שרב הנושא באחריות כזו, וזקוק שיהיה לו שמש שיעזור על ידו, תפקידו של שמש כזה הוא ללכת בשליחויות הרב, ללוות אותו בדרכו, להגיש לו ספר הנחוץ לו בעת לימודו, להשיג על המבקרים וכדומה, לא היתה זו משרה הנושאת בצדה שכר גבוה. אולם משה אנשל היה צעיר וצרכיו היו מועטים, הוא התאוה לשמש אישיות נאצלת כמו רבי הערשלה טשארטקובער, וכשהוצעה לו משרה זו קיבל אותה בהתלהבות, ונהיה שמשו של הרב. במשך הזמן היה כבן משפחה אצל הרב ונהנה מאימונו האישי המוחלט. הגיע הזמן בו חייב היה משה אנשל לחשוב על נישואין והקמת משפחה בישראל, הוא השתדך עם משפחה מהעיר שיאטן הקרובה והלך לגור שם, חותנו סייע בידו לפתיחת חנות קטנה במקום מגוריו החדש.

שבועות אחדים אחרי שמשו אנשל עזב את הרב, גילה הרב גניבה בביתו, דבר שדיכא אותו עד מעמקי נשמתו. במגירת שולחן עבודתו, שמר הרב ארנק ובו חמש מאות כתרי זהב, סכום הגון זה היה שייך לאלמנות, יתומים וקשי יום אחרים שנתנו אימונם ברב, והפקידו בידו את כספם. הגניבה נתגלתה בליל בדיקת חמץ, כשהרב הפך את כל הבית בתורו אחרי פירורי חמץ כלשהם, בפתחו את המגירה, נדהם הרב לראות כי הארנק אינו במקומו, היתה זו חידה שרבי הערשלה לא ציפה אפילו לפתרה, הוא חשב על האומללים שהפקידו בידו את כספם, ולבו התמלא צער עליהם, אולם יותר מכל ציערה אותו המחשבה כי מישוהו מאנשי ביתו גנב את הכסף.

האדם היחידי שידע או עשוי היה לדעת כי הרבי מחזיק בבית סכום כסף גדול, היה משה אנשל, הרבי נתן בו אמנם אימון מלא, ולא היה מעלה בדעתו דבר כזה בקשר עם שמשו הנאמן, אולם אפשרות אחרת אינה קיימת, אין ספק חשב הרב כי משה אנשל רצה רק ללוות את הכסף, שהיה נחוץ לו כשהתחתן, והוא וודאי רוצה להחזיר אותו ברגע שתהיה לו אפשרות לכך בהגיעו למסקנה זו, החליט הרב לא לגלות לאיש את דבר הגניבה, ראשית לא רצה לעורר בהלה, ושנית לא רצה לתת מקום לניחושים מי הוא הגנב, הוא ידבר עם משה אנשל, יברר את המצב ואיש לא יידע על כך.

נאמן להחלטתו הזמין הרב בחול המועד כרכרה ונסע לשיאטן כדי לבקר אצל שמשו לשעבר. נסיעתו לא עוררה כל סקרנות בטשארטקוב, אולם משה אנשל התפלא עד מאד בראותו את רבו בחנותו הצנועה. כשנשארו בינם לבין עצמם סיפר הרבי למשה אנשל על מטרת בואו, הוא סיפר לו

על הארנק, שנעלם אולם הבטיחו חגיגית כי אין הוא חושב אותו לגנב ח"ו, אלא מתאר לעצמו כי הוא רצה את הכסף לזמן מה, אמנם גם זה נוגד את הדין, אולם לפעמים קשה לו לאדם לעמוד בנסיון, ואם הוא חוזר בתשובה ומיטיב את דרכו, הקב"ה סולח לו על כך. רבי הערשלה הבטיח לו כמו כן, כי הוא באופן אישי יסלח לו גם כן, וכי איש לא ידע על כל הפרשה, אילו היה זה הכסף הפרטי שלי הוסיף הרבי, לא הייתי עושה מאומה, אולם היות והכסף שייך לאלמנות ויתומים, שכל קיומם תלוי בסכום זה, לא נותרה לי ברירה אלא לבוא אליך.

בעוד הרב מדבר אליו, החזיר משה אנשל ונבהל עד שדמעות גדולות ולגו מעיניו. הרב חשב כי משה אנשל מתחרט על מעשיו, ואינו מנסה להכחיש אותם כלל, ואכן הלה לא אמר מלה להגנתו, הוא רק פתח את ארנקו והוריק אותו לעיני הרב, הוא מנה את הכסף ונתנו לרב, בבקשו את סליחתו לחכות קצת עד שילך ויביא את הסכום החסר. הוא חזר כעבור זמן קצר ואמר לרבי, כי לצערו הרב לא הצליח להשיג יותר מאשר מחצית הסכום, אולם הוא מבטיח לשלוח כסף מדי פעם ולסלק את החשבון ער תומו. הרב היה שבע רצון מהשתלשלות העניינים, תמיד האמין שמשו אנשל הנו נשמה טובה וישרה, אולם עתה הוא היה משוכנע בכך עוד יותר, מאושר היה כשחשב על היתומים והאלמנות שלא יסבלו עתה מכל נזק, והיה בטוח שמשו אנשל יקיים את הבטחתו. נאמן להבטחתו שלח משה אנשל מדי פעם סכומים קטנים על החשבון, עד שסילק את כל חמש מאות הכתרים. רבי הערשלה יכול היה עתה להסיר מלבו כל זכר מהתקרית הבלתי נעימה, אם הוא נזכר לפעמים בפרשה הרי זה רק כדי לשבח את יושרו וטוב לבו של יהודי פשוט כמשה אנשל, שבהתלהבות ממש אץ לתקן משגה שעשה בשעה של נסיון שלא היה יכול לעמוד בו.

יום אחד כשהרב היה רכון על ספר ומעמיק בלימודו, הגיע לביתו שליח מיוחד ממפקד המשטרה שבעיר, השליח מסר לו כי ראש המשטרה מבקש סליחתו על ההפרעה, אולם עליו לראות את הרבי באופן דחוף מאד, והוא אף שלח כרכרה להביא אותו למשרדו. לרב לא היה אף מושג קלוש באיזה ענין רוצה מפקד המשטרה לראותו, אולם הוא שם מבטחו בשם יתברך ומיהר למפקדת המשטרה. ראש המשטרה קיבל את רבי הערשלה בסבר פנים יפות, ושאלו אם לא נעלם מביתו משהו בזמן האחרון. הרב השיב כי אם הכוונה לסכום כסף שכאילו נעלם מהבית, הרי הוא נמצא זה מזמן.

מפקד המשטרה התפלא מאד לשמע דברים אלה, וביקש מהרב לספר לו בדיוק את מהלך הדברים, אם תבטיח לי לא לעשות כלום לאדם נקי כפיים שתיקן את המשגה שעשה, אספר לך את כל הסיפור, אמר רבי הערשלה למפקד. ואחר שהלה הבטיח לו את הדבר, סיפר לו הרב את הסיפור המלא של הכסף שנעלם והחזור. אתם היהודים אנשים נפלאים אמר ראש המשטרה לרב המשתאה, מעולם לא שמעתי עוד כדבר הזה, ובאומרו זאת, הוא פתח מגירה הוציא מתוכה ארנק ושאל את הרבי המכיר כב' את הארנק הזה? עתה הגיע תורו של הרבי להתפלא, כי הארנק שהראה לו ראש המשטרה היה אותו הארנק שנעלם מביתו ובתוכו חמש מאות הכתרים. בראותו את השתוממותו של הרב, צלצל ראש המשטרה בפעמון וציווה, הכניסו אותם.

משל ונמשל

כל טובות העוה"ז מותנות בקיום התורה והמצוות

אדם הנהנה מהעולם הזה ואינו חפץ בקיום המצוות, הרי שהוא אוכל עולמו בחייו, ואף אם עשה מעשה מצוה זה או אחר, נחשב לו נדבר כניכוי שכרו.

משל למה הדבר דומה: לעשיר שהיתה לו בת כלילת המעלות, ואביה חיפש לו חתן מופלג בתורה ובמידות, אחר יגיעה מצא בחור בעל מעלות יחיד ומיוחד. אביו של הבחור גר בעיר רחוקה, שלח העשיר את מרכבתו ההדורה להביא את האב אל עירם, כדי לסיים את השידוך במזל טוב. כאשר הגיע אביו של החתן ונפגש עם אבי הכלה, נמלך בדעתו ומסיבה כלשהי לא הסכים לשידוך. ראה העשיר כי אבי החתן אינו מסכים לשידוך, החליט לשחד אותו בממון, ולחש על אזנו כי מלבד סכום הנדוניה שיתן בעין יפה לבני הזוג, בדעתו לתת עוד ארבע מאות זוז לאבי החתן. למרות ההצעה המפתה נשאר אבי החתן בסירובו ולא הסכים לשידוך. כאשר ראה אבי הכלה כי כן, פנה אל הבחור עצמו, ועד מהרה סיכמו שניהם על השידוך למזל טוב ללא הסכמת אבי החתן. לאחר חתימת שטר התנאים בא אבי החתן אל העשיר וביקש ארבע מאות זוז כפי שהובטח לו ענה העשיר: לא ולא! אמת כי הבטחתי לך סך זה, אולם רק כדי לזרז אותך להסכים לשידוך, אך עתה כבר נחתם השידוך למזל טוב ללא הסכמתך, ועכשיו מה לי ולך?

והנמשל: הקדוש ברוך הוא עשה כביכול שידוך עם בני ישראל, אלא שעיקר השידוך הוא עם הנפש החפצה בקיום המצוות. אמנם, הנפש עומדת ביד הגוף, וכל מצווה שתחפוץ לקיים, עליה לבקש תחילה את רשות הגוף שיתרצה ויסכים לדבר, הנפש צריכה את רצון הרגליים ללכת אל בית המדרש, ואת הסכמת הידיים ללבוש ציצית ולהניח תפילין וכדומה. על כן אם הגוף מסכים ברצון, מן הראוי לתת לו מעט שכר בעולם הזה על שהסכים לרצונותיה של הנפש. אולם אם הגוף אינו חפץ בכך, על פי דין ראוי לו שלא יינה מן העולם הזה כלל וכלל, אם אכן נהנה, ידע כי מכלה הוא את מעט שכרו השמור לו לעולם הבא.

(המגיד הק' מדובנא זיע"א)

כעבור רגע הוכנס לחדר כפרי מדובלל עם אשתו, שניהם עם אזיקים על ידיהם. האם כב' מכיר מי מהם? שאל ראש המשטרה את הרבי, חוששני שלא אוכל להכירם, השיב הרב בעודנו תמה על השתלשלות העניינים. אכן כנראה שכב' כל כך שקוע בספריו שלא שם לב לאישה הבאה לנקות את הבית, מילא, הם הודו באשמתם, אמר ראש המשטרה, ולאחר שציווה להוציא את השניים, סיפר לרב, אשה זו עבדה בנקיון בית הרבי לפני פסח, פעם אחת הודמן לה להיות לבדה בחדר, והיא ניצלה את שעת הכושר בזה שגנבה את הארנק עם הכסף, היא נתנה את הארנק לבעלה, ההוא חשש להשתמש בכסף תיכף ומיד, והטמין אותו בגורן.

אולם הוא היה שתיין, ושתיין הלא נשאר שתיין, הכפרי לא יכול היה להתגבר על יצרו שהסיתו להשתמש בכסף ולקנות בו טיפה מרה, הוא הלך איפוא לאוצר, לקח כתר אחד והלך לבית מרוח, וכשהמוזג שאלו מאין לו כתר זה, ענה לו הכפרי השיכור כי הוא מצא אותו. על מעשהו זה חזר הכפרי ביום השני וגם ביום השלישי, תשובותיו הסתומות על מציאת הכסף מדי יום עוררו את חשדו של בעל בית המרוח, שהתקשר עם המשטרה. הכפרי נעצר וכעבור זמן קצר הודה בגניבה, הארנק עם הכסף הוחזר מלבד אותם שלושה כתרים שהכפרי הספיק לשתות את תמורתם, יקח נא כב' את הארנק הן הוא שייך לו, אמר ראש המשטרה לרב, בעודו חוכך בדעתו כיצד זה יתכן כי היהודי משה אנשל לא רק שלא ניסה לטהר את עצמו מאשמת שווא, אלא אפילו שילם מכספו בעד גניבה שמישהו אחר ביצע אותה.

לבו של רבי הערשלה היה מלא עתה עד שכמעט ועלה על גדותיו, הוא לא איבד רגע ונסע אל משה אנשל, ר' משה אנשל סלח נא לי, התחנן לו הרבי, לאחר שהשיב לו שלום בדמעות בעיניו, מדוע לא אמרת לי שלא לקחת את הכסף? דרש עתה הרבי לדעת, משה אנשל סיפר לרבי כי סבלם של האלמנות והיתומים, וצער הגדול של הרב עצמו נגעו לליבו, אילו היה מכחיש את הגניבה והיה מציע את עזרתו, ברור שהרב לא היה מסכים לקרבן זה, כי לומר את האמת הוא נאלץ למשכן את כל אשר לו כדי להשיג את הכסף, הוא עשה זאת כי ידע שהרב לא יוכל להשיג את הכסף ממקור אחר. הרב חיבק את משה אנשל ובירכו בעשירות מופלגת, כדי שתמיד יהיה באפשרותו לעזור ליהודים נצרכים, הנה הכסף שהוצאת מכיסך בנדיבות כה רבה, אמר לו הרב, חזור לפרנקפורט עירך, שם תוכל להצליח במסחר יותר מאשר כאן, יהי ה' עמך ועם בניך עד סוף כל הדורות, בירכו הרב. ואכן התקיימה ברכתו של רבי הערשלה, משה אנשל רוטשילד הפך בפרנקפורט לאיש כספים מצליח, בנו מאיר אנשל עלה אף על אביו ונהיה הבנקאי החשוב ביותר בכל אירופה, חמשת בניו ישבו בבירות אירופיות שונות ועושרם כמו השפעתם עלו מדור לדור.

צ'ין אדם לחברו

השתתפות אמיתית בצער הזולת

הרה"ק רבי עזרא עטייה זיע"א ראש ישיבת פורת יוסף, בנוסף לגדלותו העצומה בתורה ובקדושה ובעבודת ה', היתה חדורה אצלו אהבת ישראל אמיתית. אחת מבנותיו סיפרה, שפעם אחת באמצע הלילה אבא לא יכול היה להירדם, הסתובב במיטתו מצד אל צד ולא נרדם, ניכר היה כי הדאגה כרסמה בלבו, אמנם הוא לא רצה להטריח את אמא הרבנית, אך הרגיש שבלי זה לא תבוא תנומה לעפעפיו. "היכנסתי לשכנה וראי איך מרגיש הילד שלה, שהיה לו היום חום כל כך גבוה" ביקש מאשתו. הדאגה שלו לזולתו היתה בלתי רגילה, ההשתתפות בצרתם כאילו היא צרתו אפיינה אדם בלתי שגרתי, הוא גם ידע שאשתו הרבנית מתמצאת ברפואה עממית, ואם נחוץ הדבר כשתיכנס לשכנה, תשיא לה בוודאי עצה מועילה. הרבנית אכן יצאה לבית השכנה, ורק אחרי שובה מן השכנה לאחר ששמע כי לילד הוטב ברוך השם יכול היה ר' עזרא להירדם.

מרבית שלום בעולם

מסופר: פעם התכונן הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א ללכת לביקור נימוסין אצל רב מפורסם, מתוך תקווה שזה יועיל להרבות שלום, אך מקרוביו ניסו למנוע בעדו ולהניאו ממשבתו, בטענה שהדרך קשה היא, והרבי יצטרך ללכת הרבה בעפר. השיב להם הצדיק: למען

השלום מוכן אני ללכת בעפר אפילו עשר פעמים, ולא ויתר על הביקור, ובסופו אכן ראו שהביקור היה כדאי ומועיל מאד.

וכי לא ילדי ישראל המה?

סיפר רבי משה בלוי, נאמן ביתו של רבה של ירושלים עיה"ק ת"ו הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א: יצאתי פעם בלוויית רבינו מבית החולים שערי צדק בט"ו בשבט, ראיתי מרחוק תהלוכת תלמידי בית הספר הולכת ומתקרבת אלינו, בנים ובנות, נערים ונערות, עם דגל הציונים בראש כל קבוצה, ושירים עבריים בפיהם. הם צעדו בשורות של ארבעה כשהם ממלאים את רוחב הרחוב, והקהל נדחק בין המדרכות. חשבתי שמחזה זה יצער את רבינו הקדוש, וע"כ אמרתי לו, תהלוכת ילדי בתי הספר באה, אולי רוצה הרב לחזור אל בנין בית החולים? לא, היתה תשובתו, וכי לא ילדי ישראל המה? רבינו נשען על כתפי, וגם אנו ככל הקהל נדחקנו לצדי הרחוב, התהלוכה עוברת, קבוצות קבוצות כל בית ספר לעצמו, וקול השירה פולח את האוויר. אני מסתכל ברבינו, ורואה אותו ממלמל בשפתיו הקדושים, אני מטה את אוזני ושומע אותו אומר וחוזר ואומר, יוסף ה' עליכם, עליכם ועל בניכם, ברוכים אתם לה', יוסף ה' עליכם, עליכם, תוך שהוא מזיל דמעה ומתפלל, שיזכו כל אלה גם לפסוק הקודם, יברך יראי ה' הקטנים עם הגדולים, עד שכל התהלוכה עברה על פניו.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ז תשרי

הרה"ק רבי אהרן מזיטאמיר ב"ר מרדכי (תקע"ז) הרה"ק רבי אשר פערלוב מסטאלין (הסטאלינאי הזקן) ב"ר אהרן הגדול מקארלין תקפ"ז

יום ראשון כ"ז תשרי

רבינו יצחק הזקן בן רבינו שמואל (ר"י מבעלי התוספות)

רבי אלעזר רוקח ב"ר שמואל שמעלקא (מעשה רוקח - תק"ב)

רבי אריה לייב הכהן ב"ר יוסף (קצות החושן - תקע"ג)

יום שני כ"ח תשרי

הרה"ק רבי נחמן צבי מקאלמייא ב"ר יצחק (תק"צ)

יום שלישי כ"ט תשרי

שמעון הצדיק בן חוניו משיירי כנסת הגדולה הרה"ק רבי אברהם דוד מבוטשאטש

ב"ר אשר אנשיל (דעת קדושים-תר"א)

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר חיים האגער (צמח צדיק - תרמ"ה)

יום רביעי ל' תשרי

הרה"ק רבי חיים ב"ר מקאסוב (תש"ג)

יום חמישי א' מרחשון

רבינו יונה החסיד מגירונדי ב"ר אברהם (שערי תשובה)

הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר ברוך אב"ד לאנצוט (תלמיד החוזה - תקפ"ד)

הרה"ק רבי ישכר דוב בעריש מוואלברוו

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילא הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "בם אני אודך" רפרסם יוסף הדרש" על המצוות.

שנים מקרא ואחד תרגום (ב')

א) גם תלמידי חכמים שעמלים בתורה כל השבוע, לא יוללו בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום. (אגרות משה או"ח ח"ה סימן ס"ז)
ב) אפשר לכתחילה לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום בישיבה. (פרמ"ג במשב"ז או"ח סימן תר"צ ס"ק א')

ג) יקרא שנים מקרא ואחד תרגום בנחת בהבנה ובדקדוק, ולא לשם פריקת העול. (מגיד מישירים ישעיה סימן ס"ו)
ד) אם אפשר לו שלא להפסיק בשנים מקרא ואחד תרגום על שום דבר, טוב ויפה מאד, וזהו בין פרשה לפרשה, אבל באמצע הענין מן הדין אסור להפסיק, דאסור להפסיק מדברי תורה לדברי שיחה. (משנה ברורה סימן רפ"ה ס"ק ו')

ובשער הציון שם ס"ק י"א)
ה) גם בלשון הקודש לא יפסיק באמצע שנים מקרא ואחד תרגום. (כף החיים להגר"ח פלאגי סימן כ"ז סעיף ד')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכים חודש מרחשון

המולד ליל רביעי שעה 12:54 בלילה

8 חלקים

ר"ח בימי רביעי וחמישי

גליון 706
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

עלתה בי תחושת גאווה, ונתעלמו ממני דברי תורה

באחת מנסיעותיו, הוזמן רבי יהודה הנשיא לעיר סימוניא. אנשי העיר יצאו לקראתו וקיבלו אותו בכבוד רב, ולאחר-מכן ביקשו ממנו: "רבי, שלח אלינו אדם אחד מתלמידך שיהיה עבורנו רב, חזן ודיין, ויוכל ללמד אותנו תורה!" קרא רבי יהודה לתלמידו האהוב רבי לוי בר סיסי וציווה עליו לנסוע לסימוניא ולשמש כרב הקהילה. שמחו תושבי סימוניא. אם הרב נשלח על-ידי רבי יהודה בכבודו ובעצמו מינה אותו לתפקיד זה, בטח הוא תלמיד חכם מופלג הראוי לכיסא הרבנות! מכיוון שהכירו בגדולתו, העניקו לו כבוד רב. הכינו בימה גדולה ועליה הציבו את כסאו של רבי לוי. החלו להציג שאלות בפני הרב החדש. שאלה ראשונה – והרב שותק ולא אומר דבר. שאלה נוספת ושוב הרב מביט בהם בעיניים עצובות אך לא עונה מאום. לאחר השאלה השלישית בה הם נתקלו בתגובה דומה, החלה השמועה להתפשט ברחבי העיר. מדוע שלח רבי יהודה הנשיא אדם שלא יודע להשיב על שאלותינו? תמוה האנשים. ראה רבי לוי שצרתו צרה, ומיהר להתייעץ עם רבו. הוא סיפר לו על שלושת השאלות ששאלו אותו אנשי סימוניא "האם אתה יודע את התשובות לשאלות אלו?" שאל אותו רבי יהודה. השיב רבי לוי בחיוב ופתר את השאלות ללא מאמץ. "איני מבין!" תמוה רבי יהודה. "מדוע לא השבת להם, כפי שהשבת לי?" "מה יכולתי לעשות?" השיב התלמיד. "הם הכינו עבורי בימה גדולה והושיבו אותי עליה. עלתה בי תחושת גאווה, ונתעלמו ממני דברי תורה".

(על-פי מדרש רבה פא, ב)

פרשת השבוע

מי הגיד לך כי ערם אתה (ג' – י"א)

מסופר על הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א שפירש פסוק זה על פי מעשה שהיה: מסופר על ניקאלי צאר כל הרוסים, שיום אחד היה נוסע בדרך, והעמידו שומרים על פני כל הגשרים, להבטיח שהדרך פנויה מכל מכשול בעת שיעבור. באחד הגשרים הועמד על המשמר חיל יהודי, כיון שעבר ומן בו היה הצאר צריך לעבור, חשב בלבו היהודי, וודאי אירע איזה שינוי בתכנית המסע, והצאר שוב לא יעבור היום. פשט איפה את בגדיו וירד לרחוץ בנחל אשר מתחת לגשר. בהיותו במים שמע מרחוק שקשוק אופני מרכבות הצאר, מיד קפץ ערום למעלה והורה בידו שאפשר להמשיך, כי בלעדיו היו נעצרים. קראו הצאר ושאל אותו, כיצד היתה לו העזה לעמוד לפניו ערום? השיבו החייל היהודי, אמנם חטאתי שעזבתי את משמרתי ללא רשות, וכי בשביל כך אחטא עוד ובגללי יתעכב מסעו של הצאר? כך טען הקב"ה כלפי אדם הראשון, מי הגיד לך כי ערם אתה שעליך לשקוע הלאה בגלל העירום?

וישת מן היין וישכר (ט' – כ"א)

מסופר על הרה"ק רבי אברהם אבלי זיע"א, שכיהן כרב בעיר וילנא לאחר פטירת הגר"א זיע"א, שפעם בא אליו עובר אורח והתחיל לתנות לפניו את צרותיו, הוא עני ואביון ואין לו במה לפרנס את משפחתו, מלבד זה יש לו שתי

בנות שכבר הגיעו לפרקן ואין לו במה להשיאן, הוא ביקש אפוא מאת רבי אברהם אבלי, שיעשה עמו חסד, ויתן לו מכתב המלצה לעשירי היהודים בוילנא, שיעזרו לו במצוה זו של הכנסת כלה. נענה לו הרב ונתן לו את המלצתו. לאחר שבועות אחדים מצאו את אותו אדם מוטל שכור ברחוב ומכתב ההמלצה של רבי אברהם אבלי מתגולל על ידו. לקחו את המכתב והביאו אותו אל הרב ואמרו לו יראה רבנו על מי הוא ממליץ לטובה, ולמי הוא נותן מכתבים. ענה רבי אברהם ואמר, וכי מפני שוטה זה שקלקל, אשנה אני את מעשי ואת דרכי ולא ארחם על הבריות? לאחר שנתפכח אותו אדם משכרותו, בא שוב לרבי אברהם וסח לפניו את צעריו כי אבד ממנו מכתב ההמלצה, והוא מבקש שיתן לו מכתב אחר. נענה רבי אברהם ואמר לו מתוך חיוך, אני חייב לך תודה, כי על ידך אני מבין את הפתגם השגור בפי ההמון, 'פלוני שיכור הוא כלוט'. ומעודי הייתי תמוה מפני מה מדמים את השיכור דוקא ללוט, והלא אף נח שתה ונשתכר, כמו שנאמר בראשית 'וישת מן היין וישכר', ולמה לא יאמרו שכור כמו נח שהיה עוד קודם ללוט? אבל אתה הנחת את דעתי ותירצת את תמיחתי, נח שתה לאחר שכבר השיא את בניו ואת בנותיו, ולכן לא נקרא בשם שיכור, אבל אתה לוט שיש לך שתי בנות להשיאן, איך אתה מרשה לעצמך להשתכר? ולכן נקרא כל שיכור על שם לוט.

זמני השבת

פרשת נח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:21 ת"א: 5:36

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:33 ת"א: 6:35 ר"ת: 7:10

ויוצאת. כך במשך שבע שנים. זה היה ההסכם בינה לבין רבינו מרן הרב עובדיה יוסף.

והנה בעוונותינו הרבים נפטר מרן מאור ישראל זכר צדיק וקדוש לברכה, ויחד עם הבכי של כל עם ישראל בכתה גם האלמנה בכי קשה ועצוב, בכי כפול על הסתלקותו של גדול הדור, וגם שכעת הסתלק מי שעזר לה בכלכלת הבית.

עברו להם חמישה חודשים מפטירתו של מרן, והאישה הייתה במשבר כלכלי גדול. ואז חשבה לעצמה: אמנם מרן לא נמצא בין החיים, אבל צדיקים במיתתם קרויים חיים. אני אלך לציון שלו ואתפלל להקב"ה שזכות מרן תעמוד לי והוא יעזור לי.

היא נסעה מאלעד לירושלים באוטובוס, הגיעה לקברו של מרן, ומיד פרצה בבכי. הדמעות שלה הרטיבו את המצבה של מרן, והיא לא יצאה משם עד שסיימה את כל ספר התהילים, למעלה משלוש שעות בדמעות רותחות. לאחר מכן חזרה באוטובוס לביתה שבאלעד, הגיעה בשעות הערב עייפה וסחוסה נפשית וגופנית. היא מוזה לעצמה כוס מים והתיישיבה על הספה.

טרם הספיקה לשתות את המים ותרדמה נפלה עליה, והנה היא רואה את רבנו מרן הרב עובדיה זצוק"ל, והוא אומר לה: "בתי למה תבכי? כמו שעזרתי לך בחיי חיותי, כך גם עכשיו אני אעזור לך. הקשיבי לי. ביום חמישי הקרוב באולם בית ישראל בירושלים בשעה אחת בצהריים, תתקיים ברית, בברית יהיה נוכח יהודי בשם שלום סעדון, לכי אליו ותגידי לו שהרב עובדיה שלח אותך, והוא יעזור לך".

האלמנה התעוררה ואמרה לעצמה: חלמא טבא חזיתי... אך חלומות שווא ידברון, הרי אין אדם חולם אלא מהרהורי ליבו, הייתי כל היום בקבר של מרן, התפללתי שם וחשבתי עליו ולכן חלמתי עליו. היא קראה קריאת שמע על המיטה, נכנסה לחדרה והלכה לישון.

והנה היא חולמת את אותו חלום בפעם השנייה, וגם בחלום זה שוב פונה אליה מרן ואומר לה: "בתי, למה תבכי, כמו שעזרתי לך בחיי חיותי גם עכשיו אעזור לך. ביום חמישי הקרוב באולם בית ישראל בירושלים תתקיים ברית מילה, יהיה שם יהודי בשם שלום סעדון, תלכי אליו ותגידי לו שהרב עובדיה שלח אותך, שיעזור לך".

היא התעוררה מהחלום, והפעם הבינה שאם חלמה את אותו חלום פעמיים, אז יש דברים בגו, יש פה איזה מסר. חשבה לעצמה: הרי אין לי מה להפסיד, אסע אפוא לירושלים.

הסירי דאגה מליבך, אני אעזור לך כל חודש

ליומא דהילולא של הרה"ק מרן עובדיה יוסף זיע"א

הסיפור הבא שתקראו עולה על כל דמיון, אך הוא אמיתי לחלוטין, עם שמות אמיתיים!! ויותר משהוא מלמד על כוחם של הצדיקים לאחר מותם, הוא מלמד על כוח הצדיק בחייו, וחמלתו על דלים ומסכנים, באופן מעורר הערצה, ובעיקר את ההשגחה פרטית, איך הקב"ה דואג לפרנס כל אחד ואחד (הסיפור נלקח מתוך ספריו של הרב צבי נקר):

מספר שנים לפני פטירתו של הרה"ק מרן הרב עובדיה יוסף זיע"א, נפטר יהודי מהעיר אלעד והשאיר אחריו אלמנה ויתומים. מטה לחמה של האלמנה נשבר תוך תקופה קצרה, והיא עמדה בפני שוקת שבורה, אין מי שיפרנס את הבית והיתומים וזעקים ללחם.

בצר לה החליטה שהיא עושה מעשה. היא נסעה לביתו של מרן רבי עובדיה יוסף כדי לבקש ממנו עזרה. היא הגיעה לבית מרן בשעה עשר בלילה, נקשה על הדלת ואחד מבני הבית פתח וראה לפניו אישה מבוגרת. הוא שאל למבוקשה והיא השיבה שהיא רוצה להיכנס לרב.

אמר לה: "עכשיו כבר לילה, הרב כרגע לומד ואין קבלת קהל, תבואי מחר ויכניסו אותך". והאישה השיבה: "תכנס לרב עובדיה ותגידי לו שאני אישה אלמנה וברצוני לדבר איתו, אם הוא יגיד לי לבוא מחר, אז אני אבוא מחר".

הוא נכנס לרב ואמר לו: "יש כאן אישה אלמנה מהעיר אלעד, היא רוצה לדבר עם הרב, אמרתי לה שתבוא מחר". היא אלמנה, תכניסו אותה מיד", ענה הרב.

נכנסה האלמנה למרן ופרצה בבכי מר בספרה על בעלה שנפטר, על היתומים שנותרו ללא משענת ועל מטה לחמה שנשבר. מרן זצ"ל הויל דמעות למשמע צרתה של האלמנה, והיא הוסיפה ואמרה: "כבוד הרב, לא באתי לכאן כדי לבקש ברכה, באתי לבקש עזרה, שהרב יחפש דרך לעזור לי".

כוונתה היתה, שמכיוון שהרב מעורב ומכיר ארגוני חסד, הוא ימליץ בפניהם שייסיעו לה. אבל מרן זצ"ל אמר לה: "הסירי דאגה מליבך, אני אעזור לך כל חודש, אך אני מבקש שאף אחד לא ידע על כך. תבואי לפה כל חודש ותקבלי ממני מעטפה, אבל רק אני ואת יודעים מזה".

ואכן כך היה. האישה הייתה מגיעה פעם בחודש, ובני הבית לא ידעו למה הגיעה. היא הייתה נכנסת לרב, לוקחת את המעטפה

משל ונמשל

כמים הפנים לפנים, כן לב האדם

משל לאיש כפרי, שבאחד הימים בעודו עסוק בסידור ערימות החציר בשדהו, קיבל מכתב מדודו, אחי אביו. במכתב הוא מזמין אותו להגיע אל העיר הגדולה לביקור. בן הכפר עמד נרעש ונרגש מול הזדמנות הפז שנגלה בחלקו. מיהר ושיתף את חבריו ואת ידידיו בחוויה הגדולה שזדמנה לו. הללו השפילו את עיניהם בקנאה. משסיים את עסקיו, רתם את סוסו לעגלה, נפרד ממשפחתו, מחבריו ומידידיו, ויצא לדרך. כפרים ועירות חלפו ביעף על פניו, אך הוא לא התמהמה. הן פניו מועדות אל העיר הגדולה. כשהגיע אל שערי העיר, ירד בקפיצה מעגלתו, מותיר את סוסו מאחור, ועמד נפעם מיופיה וגודלה של העיר. לעת ערב מצא סוף סוף את הבית. עייף ומותש עמד לרגע, נשען ליד שער הבית. בעודו משעין את גבו אל הקיר, שמע זמוזם עצבני. הוא נותר בבהלה הצידה, שמא החריד מרבצו בעל חיים מאיים. והנה, נפתחה הדלת, ודודו, ששנים רבות לא ראה אותו, קיבל את פניו והובילו אחר כבוד אל הבית פנימה. "גש נא אל הכיור ושטוף את פניך ואת ידיך", אמר לו הדוד. הוא ניגש, אולם כעבור דקה חזר: "סלח לי דוד יקר, אבל המים אזלו מן הכיור". הדוד חיך מתמימותו של הכפרי, ניגש אל הכיור ופתח את הברז למול עיניו הנדהמות, והמים זרמו למרבה הפלא של האיש. גם האכילה לא היתה מלאכה פשוטה כלל וכלל. לא רגיל היה לאכול בכפית ובמזלג, ודקר את עצמו, עד שהצליח להכניס לפיו משהו מן הצלחת. כוחותיו לא הסכינו לחידושים כה רבים. משהראה לו הדוד את חדרו, נכנס וסגר אחריו את הדלת. והנה, הוא ראה מולו דמות אדם. לרגע רגז על דודו שהכניסו לחדר משותף עם אדם מכוער שכזה, אולם לאחר מחשבה שנייה ביקש להראות לאותו פולש כי הוא אחיינו של בעל הבית. עמד ושרבב את לשונו למול אותו מכוער. לתדהמתו, ברוב חוצפתו, ההין הלה ושרבב אף הוא לשון כנגדו. התכעס וביקש להרים את אגרופו, אולם הלה, שמגושם היה, הרים אף הוא את אגרופו. עמד בפרצוף נזעם, ואף הלה עמד כך כנגדו. "די!!! נצטעק בקול. לשמע הצעקה נבהל דודו ומיהר אל החדר. ראה את אחיינו עומד נזעם כולו, ומאיים באגרופיו. "מה קרה?" שאל הדוד. "למה זה הכנסתני לחדר אחד עם מכוער ועצבני שכזה?" התרעם בן הכפר. הדוד חיך בהבנה: "ודאי אתה הוא זה שהתחלת במריבה. נסה נא להתפייס ותראה מה יהיה". משראה כי אחיינו מהסס, אמר: "תן חיוך קלוש". חיך הכפרי, והנה אף האיש שכנגדו חיך. חיך הכפרי חיוך עמוק יותר, והלה הגדיל את חיוכו. ביקש להתפייס כדרכם של ידידים, וניגש ללחוץ את ידו. התקדם צעד אחר צעד, הושיט את ידו, ונתקל בזוכית...

הנמשל: אדם עומד מול ידידו ותמה על החמצת הפנים, על חוסר ההארה, על הזלזול ועל העצבנות. כדאי לו לנסות את דברי שלמה המלך, החכם מכל האדם, שאמר: "כמים הפנים לפנים, כן לב האדם". הניסוי יצליח למעלה מהמשוער.

(אחד המגידיים)

ביום חמישי נסעה לירושלים. ולאחר מאמץ רב והכוונה שביקשה מהעוברים ושבים הגיעה לאולם בית ישראל. היא הבחינה בכניסה לאולם שיש שילוט – חץ ימינה, בר מצוה. וחץ שמאלה, ברית מילה. היא נכנסה לאולם שבו אמורה להיות הברית והמתנה. לאט לאט הגיעו בני המשפחה, ההורים הצעירים עם התינוק, הציבור התאסף והברית החלה.

היא פנתה מעורת הנשים לאחד האברכים ושאלה: "האם יש פה יהודי בשם שלום סעדון?" והאברך השיב לה: "כן, הנה הוא פה, שאקרא לו?". השיבה לו: "לא, הברית מתחילה עכשיו, אבל מיד לאחר הברית אני מבקשת שתקרא לו".

[ר' שלום סעדון, בצעירותו היה מעביר את השיעורים של מרן הרב עובדיה יוסף בלויין. מרן זצ"ל בירך אותו שבזכות זיכוי הרבים שהוא עושה הקב"ה ישפיע עליו שפע גדול של עושר, ואכן הוא נעשה לעשיר גדול].

הסתיימה הברית בשעה טובה, האברך ניגש לשלום סעדון ואמר לו שיש פה אישה שרוצה לדבר איתו. ר' שלום ניגש אליה ושאל למבוקשה. "תשמע", אמרה לו האישה, "אתה בוודאי תחשוב שאני משוגעת או מדומיינת, אבל אני חייבת לומר לך את מה שיש לי בלב. אני אישה אלמנה, הרב עובדיה יוסף שלח אותי אליך כדי שתעזור לי..."

שלום סעדון שמע את הדברים, נפל והתעלף...

נוצרה מהומה באולם, הגיע המוהל, הגאון הרב ראובן אלבו שליט"א ראש ישיבת אור החיים. שלום סעדון התעורר והרב אלבו שאל אותו מה קרה. "שהרב ישמע מה שיש לאישה זו לומר", אמר ר' שלום להרב אלבו. ואכן האלמנה סיפרה בתמימות להרב אלבו את כל הסיפור מתחילתו ועד סופו. ואז הוסיף ר' שלום וסיפר לרב אלבו את החלק השני והמדהים של המעשה.

"אני לא קשור בכלל לברית הזאת, אני לא מבני המשפחה, אין לי שום קשר לאנשים פה. הרב עובדיה בא אלי השבוע בחלום ואמר לי: 'בני, ביום חמישי בשעה אחת בצהריים באולם בית ישראל בירושלים תיערך ברית מילה. תגיע לשם אישה אלמנה שתבקש ממך עזרה. אני מבקש ממך שתעזור לה'".

ואז פנה שלום סעדון לאשה ושאל אותה: "תגידי לי, כמה כסף הרב עובדיה נתן לך כל חודש?" היא אמרה לו: "הרב היה נותן לי כל חודש ארבעת אלפים ש"ח. היה מפריש מהמשכורת שלו", אמר לה שלום סעדון: "מהיום תקבלי ממני כל חודש ארבעת אלפים ש"ח – ממרן, ועוד ארבעת אלפים ש"ח ממני". פשוט צמרמורת!!! אין מילים!!

צ'ין אדם לחברו

אני באמת מוחל לכל מי שהכעיס והקניט אותי

מסופר על הרה"ק בעל 'נועם אליעזר' מסקולען זי"ע, שכשהגיע לארצות הברית לפני קרוב לשישים שנה, חשב מחשבות רבות איך לרומם את קרן התורה והיהדות ואיך לגרום לכך שתתחזק שמירת השבת וגחלת היהדות לא תכבה. ביום מן הימים הגיעה שמועה לאוזנו, שישנו אדם אחד שהוא מוכשר מאוד, והוא 'נואם הכבוד' בהרבה מקומות, וכולם אוהבים לשמוע את דרשותיו, כי יש לו חוש מיוחד לדבר ללבבות בני אדם. אמנם, הוא לא היה צדיק גדול, אבל כשנותנים לו כסף מזומן, הוא יכול לדרוש את כל מה שמבקשים ממנו, ודבריו נכנסים בלבבות השומעים. הרבי התבונן בזה היטב וביטב בכובד ראש, לבסוף החליט להביאו שידרוש במתק לשונו לחזק את לב בני העיר בשמירת השבת והתחזקות ברוחניות וכולי האי' ואולי יהיה זה לתועלת.

הרבי קרא לאותו אדם, אמר לו שהוא רוצה להזמין אותו לדרוש לכל בני העיר בעניינים העומדים על הפרק, ופירט לו בדיוק את כל מה שהוא רוצה שידרוש, ואכן נעתר הלה לבקשת הרבי והבטיח לדבר בדיוק מה שהרבי מבקש הימנו, אך בתנאי קודם למעשה הוא צריך לקבל מקודם סכום של כסף ולפני זה אין שום התחייבות מצידו לבוא ולדבר, ונקב בסכום עצום מאוד של כסף. הרבי התחלחל מאוד, שכן היה זה סכום גדול מאוד למעלה מיכולתו, אך לאחר מחשבה החליט שרוחניות קודם לכל דבר, וסיכם עם הדרשן על יום מסוים בו ישא את דרשתו, וביום הדרשה הוא יקבל את כל הסכום. מאותו יום ועד יום המיועד לדרשה היה הרבי עסוק לעמלה מכוחותיו בארגון המעמד לכל פרטיו. להדביק מודעות בכל העיר לאסוף את כל הקהל, והעיקר, לדאוג לסכום העצום שדובר עם הבעל דרשן. חלק מהמעוה הצליח לאסוף וחלקו לקח התחייבויות והלוואות עד שהיה כל הסכום בידו, ובהגיע היום המיועד טרם הדרשה, שלשל הרבי את כל הסכום לידי בעל דרשן כשתקוה גדולה בליבו שהדברים יפעלו את פעולתם.

אלפי אנשים הגיעו לשמוע את דבריו הנפלאים, הרבי ישב שם להאזין לדבריו המלהיבים, שעה ארוכה דיבר והקהל לליבו של הרבי שנוכל ורמאי עומד לנגד עיניו, כי אף מילה אחת בנושאים שדובר עליהם מראש לעורר את הציבור לא דובר בדרשה מלהיבה זו. הרבי התכוון לברר לפרש הענין עם תום הדרשה אך עם סיום הדרשה נשא הנוכח את רגליו ונעלם מן המקום. הרבי היה שבור לשברי שברים ולא ידע לשית עצות בנפשו על המעשה הנורא שנעשה ועל הסכומים העצומים שהתחייב עליהם, אך נצר את הדברים בליבו ולא שיתף בהם איש כדרכו בקודש.

וסיפר בנו כ"ק האדמו"ר מסקולען זי"ע, שבליילה ההוא בשעה מאוחרת, הבחין שאביו הרה"ק זי"ע הכין עצמו לקרוא קריאת שמע שעל המיטה, והוא מסתובב מצד אל צד ליד המזוזה שעה ארוכה ובוכה בכי תמרורים. הוא לא ידע מה זה ועל מה זה, אך לא הרזיב עוז לברר את פשר הדבר. אמנם, כאשר לאחר דקות ספורות ראה את אביו והנה נהרה שפוכה על פניו ומתוך חיוך רחב ניגש לקרא את שמע, לא יכול להחריש ושאל את אביו על ביאור הענין. ענה לו אביו זי"ע, בכל לילה כאשר אני אומר 'הריני מוחל לכל מי שהכעיס והקניט אותי' אני מעביר במחשבתי את כל מה שעבר עלי במשך היום, וכל מי שאכן הכעיס והקניט אותי אני מוחל לו בלב שלם. אבל היום – לאחר שסבלתי כה רבות מאותו בעל דרשן, אזי בעת שהתחלתי לומר 'הריני מוחל' היה לי הדבר קשה מאוד, איך אני יכול למחול לכוה אדם שעשה לי עוול נורא כזה ורימה אותי באופן מחפיר כל כך, פשוט לא ראיתי שום לימוד זכות עבורו, ולא יכולתי להמשיך ולומר 'הריני מוחל'. הכאב היה גדול מנשא.

שעה ארוכה הסתובבתי ליד המזוזה, שפכתי שיח לפניו יתברך שיאיר עיני שאזכה ללמד עליו זכות ולמצוא את הכוחות למחול לו בלב שלם. ואכן, זכיתי לרחמי השי"ת והצלחתי לבא למצב שאני באמת מוחל לכל מי שהכעיס והקניט אותי.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ג' מרחשון

הרה"ק רבי ישראל מרוזין ב"ר שלום שכנא (תרי"א)
הרה"ק רבי אליעזר מדויקוב ב"ר נפתלי צבי (תרכ"א)
הרה"ק רבי יהודה לייב מקאפוסט ב"ר מנחם מענדל בעל הצ"צ (תרכ"ז)
הרה"ק רבי עובדיה יוסף ב"ר יעקב (תשע"ד)

יום ראשון ד' מרחשון

הרה"ק רבי קלונימוס קלמיש מפיאסעצנא הי"ד
ב"ר אלימלך (חובת התלמידים – תש"ד)

יום שלישי ו' מרחשון

הרה"ק רבי שלמה דוד יהושע הי"ד מסלונים ב"ר אברהם (תש"ד)

יום רביעי ז' מרחשון

הרה"ק רבי שמעון אשכנזי אב"ד דאבראמיל ב"ר אברהם (נחלת שמעון – תלמיד ה"חווה" – תקס"ד)
הרה"ק רבי יהודה צבי אייכנשטיין מראזאלא ב"ר משה מסאמבור (תר"ח)
הרה"ק רבי נתן דוד משידלאבצי ב"ר ירחמיאל (תרכ"ז)

יום חמישי ח' מרחשון

הרה"ק רבי דוד מיאגליניצא ב"ר נתן (תקנ"א)
הרה"ק רבי מרדכי טווערסקי מסקווירא ב"ר דוד (תר"פ)

יום שישי ט' מרחשון

רבי אשר בן יחיאל (הרא"ש – ה"א פ"ח)
הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר צבי מפשעווארסק (תקנ"ג)
הרה"ק רבי יוסף הלוי אוטנברג אב"ד קאזיווע (חתן העש"ז – תרי"ד)
הרה"ק רבי שמאל טייטלבוים מגורליץ
ב"ר אלעזר ניסן (תרמ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
חיים "בן אבי אור" רפרנס יוסף הדרשן על המעשים.

שנים מקרא ואחד תרגום (ג')

- א) באופן שמפסיק באמצע קריאת שנים מקרא ואחד תרגום לשתייה וכדומה, עדיף שיפסיק בין פרשה לפרשה, ולא באמצע פרשה. (שמעתי מהגר"ש הכהן גרוס שליט"א)
- ב) מותר להפסיק באמצע שנים מקרא ואחד תרגום לענות דבר שבקדושה. (ביכורי חיים עמוד פ"ו)
- ג) לא יקדים לקרוא פסוק מאוחר, אלא יקרא בסדר. (א"ר סימן רפ"ה ס"ק א')
- ד) אם הוא מסופק אם קרא שנים מקרא ואחד תרגום, או לא, יש להחמיר ולקרוא מה שמסופק. (שבט הקהתי ח"ה סימן ס"ט)
- ו) פסוק האחרון של הפרשה טוב לכופלו ולחזור ולאומרו אחרי שאמר התרגום על פסוק זה, כדי לסיים בתורה. (שו"ע הרב סימן רפ"ה סעיף ג')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי ישראל מרוזין ב"ר שלום זיע"א

ב"ר מאיר זיע"א

נלב"ע ג' מרחשון תנצב"ה

גליון 707
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

הכותי שבא לנסות את רבי ישמעאל כותי אחד שמע על ר' ישמעאל פותר החלומות, אמר האיש בלבו אלך ואצחק על יהודי זקן זה. הלך אליו ואמר לו, ראיתי בחלומי ארבעה עצי ארזים, וארבעה עצי שקמים וקני סוף, ושורות של תבן, גם ראיתי שור רוכב עליהם, ואני הייתי שם ישן ולא ישן. ראה ר' ישמעאל שהאיש רוצה ללעוג לו, ואמר תיפח רוחו של האיש הזה, שלא ראה כל זאת בחלום, אלא רק רוצה לנסות אותי, ואף על פי כן החליט שלא ייצא ריקם מלפני. פנה אל הכותי ואמר לו, ארבעת עצי הארזים הם ארבעה צדדים של המיטה, וארבעת עצי השקמים הם ארבעה כרעי המיטה, והקנים הם רגלי המיטה, משא של תבן מונח על הקנים, השור שראית הוא העור השטוח על התבן, ואתה יושב על המיטה ישן ולא ישן, כלומר, לא תוכל לחיות וגם לא תוכל למות. וכך אמנם היה לאותו רשע.

(עפ"י ירושלמי מעשר שני פ"ד)

פרשת השבוע

ברך עד מאד. יום אחד ערך חשבון נפשו שכל כך הרבה לחטוא ולפשוע, עד שכל שבעת מדורי גיהנום ושאל לא יספיקו בשבילו, והיה דואג ומתמרמר. עוד הוא מחשב חשבונו, נכנסו ובאו לחדרו חמשה מתלמידיו הקדושים והם: ה"חווה" הקדוש מלובלין, הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא, הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב, המגיד הקדוש מקונויץ, והרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א. שמח בהם רבי אלימלך, נחה דעתו ואמר, תהילה להשי"ת בזכות תלמידיי אלה מקוה אנכי להינצל מדינה של גיהנום, שכבר אמרו, לא יהא הרב בגיהנום ותלמידיו בגן עדן, ועדיין לא נרגע כליל, אבל מנין אקח חלק לעולם הבא טען רבי אלימלך עם עצמו. כעבור רגע נצנץ במוחו רעיון ואמר: הלא הקב"ה הוא הבעל צדקה הגדול ביותר, וכשמדובר בעניי של עוה"ב הרי אני העני הגדול ביותר מכל העולם, ברי איפוא שה' יתן לי מאוצרו הטוב אוצר מתנת חנם. ענה הרבי מאפטא ואמר לחבריו שעמדו לידו, אין זו אלא מידתו של אברהם אבינו, ה' אמר לו "שכרך הרבה מאד" ועליו נאמר "ויחשוב לו צדקה" כלומר אברהם חשב שה' נותן לו חלק לעוה"ב בתורת צדקה.

וישמע אברם כי נשבה אחיו וגו' וירדה עד דן וגו' (י"ד - י"ד - ט"ז)
הרה"ק רבי אליהו הכהן בעל "שבט מוסר" זיע"א סיפר על אביו הרה"ק רבי אברהם שלמה האיתמרי מאיזמיר זיע"א, שהיה זהיר ומשתדל מאד במצות פדיון שבוים, מנהג מיוחד במינו היה נוהג כל ימיו בערבי שבתות, היה מפקיד סכומים גדולים בידי הנהלת בית האסורים בתור ערבון על מנת שזו תשחרר את האסירים היהודים למשך יום השבת, כדי שיוכלו לשבות שבתם בחיק המשפחה. כמה פעמים אירע שהאסירים ברחו ולא חזרו לאחר השבת, והיה רבי אברהם שלמה מפסיד את דמי הערבון שהפקיד עבורם. קרה גם כשלא היה בידו הסכום הנדרש לשחרר את האסיר, נכנס רבי אברהם שלמה במקומו וישב בבית האסורים, ואילו את האסיר שלח לשבות בביתו בשמחה ובטוב לב. אולם כשנודע בעיר דבר מאסרו של הרב רעשה וגעשה העיר, ובני הקהילה מיהרו לאסוף כסף לשחרר את רבם הגדול רבי אברהם שלמה.

ויחשבה לו צדקה (ט"ו - ו')
מסופר: ידוע שהרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א היה שפל רוח ושפל

זמני השבת

פרשת לך

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:15 ת"א: 4:29

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:27 ת"א: 5:28 ר"ת: 6:03

ועתה מהירו והסתלקו. מהירו להסתלק מכאן

מסופר: פעם אחת קרא הרה"ק רבי שניאור זלמן "בעל התניא" זיע"א לאחד מחסידיו ששמו היה ר' זלמן, כדי לשגרר למסע של איסוף כספים למטרה חשובה, הרבי ברח אותו ואיחל לו הצלחה, והזהירו לא לבלות את הלילה במקום בו דלת הכניסה נמצאת בצד מזרח. ר' זלמן השתומם למשמע ההוראה, אולם כחסידי קיבל ולא שאל שאלות. התלמיד שכר בעל עגלה ויצא לדרכו הארוכה והקשה, הוא היה מאושר על כי נפל בחלקו למלא את שליחות הרבי, ולא שת לכו לקשיים שדבר זה יהיה בוודאי כרוך בהם, וכך הוא נסע מעיר לעיר ומכפר לכפר, בכל מקום אליו הגיע קיבלו את פניו בשמחה וידידות, היהודים היו שמחים להפקיד בידו את תרומותיהם למטרה כה נעלה ולהיות שותפים ל"בעל התניא" במצווה הגדולה, אולם ר' זלמן לא היה רק אוסף כספים, הוא הביא ליהודי העיירות והכפרים מילת עידוד ברכה ודברי נועם מהרבי, ובוה עורר את רוחם וחיוקם בעבודת השם וקיום המצוות, הוא חזר בפניהם על דברי התורה של הרבי והפיץ את תורת החסידות ודרכי עבודת השם בשמחה והתלהבות בקרב ההמונים, כשסיים את המלאכה כמתוכנן, יצא ר' זלמן בדרכו חזרה אל הרבי, באמתחתו היה הכסף שיסייע בידי משפחות עניות רבות לקיים את נפש ונפש ילדיהן.

יום אחד בהיותם בדרך הוא ובעל העגלה, תר ר' זלמן אחרי אכסניה בה יוכלו לבלות את הלילה כדי להמשיך לנסוע למחרת, אולם הלילה ירד במהירות והם היו בדרכם שעברה במעבה יער, זה הגביר את החושך שאפף אותם, ועד מהרה התברר לעגלון שהתנמנם כנראה קמעה, כי תעו בדרך ולא ידעו כיצד לצאת מהיער ולעלות על דרך המלך. פחד גדול נפל עליהם ור' זלמן החל דואג ומיצר, שהרי הוא נושא עמו סכום כסף גדול עבור רבו, דאגתם של השניים נתחלפה חיש מהר בשמחה, כאשר הבחינו באור שהאיר לא רחוק, הם הלכו לכיוון האור, והגיעו אל בית שהיה מואר בחמימות, ועשה רושם של אכסניה נאותה ביער החשוך, הם ירדו מהעגלה ודפקו בדלת וראה זה פלא, יהודי קשיש פתח להם את הדלת והזמינם להיכנס פנימה, ר' זלמן התפלל על הימצאות יהודי במעבה היער, אך הוא שמח כמובן שיש לו מקום בו יוכל להניח את ראשו ללינת לילה. כשרצה ר' זלמן להתפלל תפילת ערבית, שאל את היהודי המארח באיזה כיוון הוא מורח? כדי שיוכל להפנות את ראשו לשם בעת התפילה, היהודי הראה לו על הדלת באומרו כי זהו צד מזרח, ר' זלמן נתמלא פחד כשנזכר מדברי רבו שלא ללון בבית בו הדלת נמצאת בצד מזרח, בינתיים נכנס גם העגלון ואף הוא התכוון לתפילת ערבית אחרי שהכניס את החפצים מהעגלה, אולם ר' זלמן פקד עליו לשוב ולהוציא את החפצים ולשימם על העגלה כי הם ממשיכים מיד בדרכם.

לאן אנחנו נלך עתה לעת לילה? שאל העגלון המשתומם, אל תשאל כל שאלות, עשה מה שאמרתי לך אמר ר' זלמן. העגלון נטל את החפצים ועמד ללכת, אולם ברגע זה הופיע היהודי המארח בפתח הבית וחסם את הדלת בגופו, לא, ידידי הטובים, אין אתם הולכים לשום מקום, אמר להם כשחיוך מרושע מרחף על שפתיו, אתם תישארו פה בין אם אתם רוצים ובין אם לאו, אני מחבב אורחים בלתי צפויים, אני נותן להם להיכנס אך אין אני נותן להם לצאת, וסגר עליהם את הדלת מבחוץ ונעלה במנעול וברייח.

רק עתה נתברר לר' זלמן ולעגלון גודל הסכנה בה הם נתונים, הם הבחינו עתה בסורגים הכבדים שכיסו על החלונות, והבינו שאין מנוס ואין דרך לבריחה, ר' זלמן והעגלון יכלו רק להתפלל ולצפות לנס, עד מהרה הם שמעו צעדים כבדים מתקרבים והולכים, ר' זלמן התקרב אל הדלת וניסה לשמוע מה מדברים בחוץ, של מי הסוס והעגלה בחוץ? שמע לפתע קול עבה, איזה מין ציפור תפסת הפעם? שתי ציפורים במצודה אחת, נשמעה תשובת המארח הקשיש, מספר קולות בלתי מוכרים ליוו בצחוק אדיר את ההודעה המשמחת, הצעדים התקרבו ור' זלמן נאלץ להתרחק מהדלת שנפתחה לרווחה, ושה פרצופים מאיימים בגסותם הציצו פנימה, יש לנו זמן לטפל בהם מאוחר יותר, תן לנו קודם לאכול ולשתות משהו לכבוד המאורע, נשמע שוב קולו של ראש הכנופיה. ר' זלמן והעגלון החזירו מפתח, המצב היה חמור והם ידעו זאת אל נכון, ר' זלמן התאושש ופנה אל המארח היהודי שהפילם בפח, אנחנו אמנם נפלנו לידיך אולם כדאי שתדע שמשימתך לא תצליח, אני נוסע בשליחותו של הרבי הקדוש רבי שניאור זלמן "בעל התניא", ואין דבר שנסתר ממנו, הוא הזהיר אותי לפני צאתי לדרך לא ללון בבית אשר דלתו פונה לצד מזרח, ברגע שהבחנתי בכך רציתי לעזוב, אולם מסתבר שהיה כבר מאוחר מדאי, אולם עדיין לא מאוחר מדאי שאתה תעזור לי לצאת מכאן, זכור שהרבי לא יתן לך לבצע את זממך. מה הוא מפטפט כאן? שאל ראש הכנופיה את הזקן שביטל את הדבר כלאחר יד, והזמינם לבוא אחריו לאכול ולשתות כיד המלך.

הם יצאו והדלת שוב נסגרה אחריהם, לר' זלמן לא נותר אלא להתחיל לאמר תהילים ולהתפלל, בלב שבור ובדמעות התפלל כל הלילה כפי שעוד לא התפלל מעודו, הוא ביקש מהשם יתברך שיחלצו מהצרה שנקלע אליו, וקרא לרבו להמליץ טוב בעדו שיוכל להימלט מצרה זו. לפנות בוקר הם שמעו קול צעדים לפני הדלת שנפתחה בשקט, היהודי הקשיש עמד לפנייהם וקרא להם לצאת מיד ולהיעלם במהירות האפשרית, ר' זלמן לא האמין למשמע אזניו, הוא קפץ מהר ויצא החוצה כשהעגלון המשתאה ממחר בעקבותיו, הם העיפו מבט חטוף על ששת השודדים ששכבו שיכורים כלות על ריצפת החדר הסמוך, המארח היהודי הלך אתם וזירז אותם לצאת מהר ככל האפשר.

משל ונמשל

לחיות בהתבוננות ובמחשבה

משל למלך שיום אחד קרא לשלושת בניו ואמר: "ראו נא בני, הן ודאי יודעים אתם כי עז רצוני למנותכם למשרות רמות בממלכתי. אולם ידוע תדעו כי חוק בל יעבור הוא, כי לא ימונה איש למשרה כלשהי אם אינו ראוי לה בזכות מעשיו הטובים. לכן, בני היקרים, צאו למדינת הים למשך תקופה והשתדלו לעשות מעשים שיכשירו אתכם לקבל משרה חשובה". נפרדו הבנים ממנעמי השלטון והפליגו בספינה במשך ימים ארוכים. ככלות המסע, ירדו השלושה אל היבשה, ומול עיניהם השתרע גן רחב ידיים, מלבב עין ומשובב נפש. בגן נתקלו האחים בשלושה אנשים אשר העניקו להם מעצתם. פתח הראשון ואמר: "הכנסו נא אל הגן בשמחה, אך זכרו כי לא לאורך ימים תשארו כאן. בבוא הזמן תצטרכו לחזור כלעומת שבאתם". פתח השני ואמר: "הכנסו, אכלו ושתו כאוות נפשכם, אך דעו כי לא תורשו להוציא מכאן מאומה". השלישי עמד והזהירם: "ברצונכם להינות מהגן? בחרו נא רק את הדברים הטובים, אל תתקרבו אל הרעים". נכנסו השלושה אל הגן פנימה. עינם לא ידעה שובע מכל אשר ראו. עצים נאים, מעיינות מפכים, פירות עסיסיים, ציפורים שקולן ערב. חכמה אדירה של מתכנני הגן ניכרה מכל פינה. הראשון, עבר מעץ לעץ ומילא את כרסו בפירות שטעמם ערב. נהנה מכל רגע. השני אסף אבני חן שהתגוללו בפנינות נסתרות בגן. עמל יומם וליל בצבירת שכיות החמדה, כשאינו נח לרגע. האח השלישי ביקש להתחקות אחר חכמתו המופלאה של מתכנן הגן, ולכן, לא הניח דבר בלא שיבחן ויבדוק את תכליתו. הוא ידע כי אם ברצונו לשמור על צלילות דעתו, עליו לאכול ולהשיב את נפשו. גם הרשה לעצמו להכניס לכיסו אבני חן בודדות שנשאו חן בעיניו החוקרות. כך חלפו ימים ארוכים, עד ליום שבו הגיעו שליחי המלך והודיעו כי הגיע הזמן לשוב אל הממלכה. יצא הראשון, ששקוע היה במנעמי הגן, אל העולם הרחב. לא יכול היה לסבול את הניתוק מאותם מטעמים, ונפח את נשמתו. ביקש השני לצאת עמוס בשקים מלאים באבני חן, אך השומרים מיהרו לנשלו מכל עמלו ואף הכוהו מכות נמרצות. הגיע השלישי ועיניו מאירות, נוטל עמו חכמה עצומה. בצאתו הראה לשומרים את מעט האבנים שחפן בכיסו, והללו הניחוהו לצאת איתם, בראותם כי לא ביקש לקחת עימו חבילות גדולות ממנעמי הגן. הגיעו השניים אל הארמון. את הראשון שפניו רוז וגופו כחש, לא הכירו השומרים וסרבו להכניסו. ואילו אחיו, שקנה חכמה, נכנס אל המלך, והלה קיבלו באהבה ובחיבה.

הנמשל: מי שעסק כל ימיו בהתבוננות ובמחשבה כדי להבין את מטרת העולם ותכליתו, זוכה לראות את פני השכינה.

(מתוך מאמר)

"אתם חייבים את חייכם לרבי שלכם" אמר היהודי, הנה קח את השטר הזה של 50 רובל תן אותו לרבי ובקש אותו להתפלל עבורי, לאחר מכן הוא נתן לעגלון הנחיות כיצד לצאת מהיער ולהגיע לישוב הקרוב, ישוב זה אינו רחוק ובאשר תגיעו לשם תודיעו למשטרה על מה שארע לכם כאן, אמר, ועתה מהרו והסתלקו. מהרו להסתלק מכאן.

ר' זלמן ריחם על היהודי הקשיש איך תסתדר עם השודדים הללו? שאל, ובכלל כיצד הגעת אליהם, ומה הם יעשו לך עכשיו? זה סיפור ארוך ועתה אין זמן לכך, השיב היהודי, אל נא תדאגו לי אלא מהרו והסתלקו מכאן. הם שמעו בקולו והסתלקו תוך מתן שבח והודיה להשם על הצלתם המופלאה והבלתי צפויה.

כאשר ר' זלמן הגיע לעירו ונכנס אל רבו "בעל התניא", הוא נתקבל בחיוך רחב ובסבר פנים יפות, "מדוע לא שמעת בקולי" שאלו הרבי. ר' זלמן השיב מבוייש קמעה באומרו, כי כאשר הבחין בטעותו היה כבר מאוחר. השיב הרבי: "ברוך השם שלא היה מאוחר מדאי, אולם היית צריך להיות זהיר יותר, גרמת לי לילה של נדודי שינה, איך שלא יהיה הרי שזה מדרכי ההשגחה, עליך היה לטעות ולתעות כדי לעזור ליהודי שני למצוא את דרכו". ר' זלמן שם על השולחן את סכום הכסף שאסף יחד, ומסר לרבי גם את השטר של חמישים רובל שקיבל מהיהודי הזקן בצירוף הבקשה להתפלל עליו, הצדיק נטל את השטר ושם אותו בסדק שבקיר בין שתי קורות.

כעבור מספר חודשים בא לביתו של "בעל התניא", קבצן זקן שביקש להתקבל על ידו, הרבי סירב לקבלו, אולם הוא הוציא מהסדק שבקיר את השטר של חמישים הרובל, ונתנו לר' זלמן כדי שימסור אותו לקבצן, ר' זלמן עשה כמצווה ובשעה שמסר את השטר לפרוט היד, קשה היה לו להיזכר מאין הוא מכיר את פני האיש, הלה נטל את השטר והסתלק במהירות, ר' זלמן הביט אחריו בתמיהה הוא לא הכיר את האיש שלא היה אלא אותו מארח שתציל את חייו בליל האימים כאשר נפל במלכות השודדים ביער, מסתבר כי באותו בוקר עצמו ברח היהודי מביתו בהשאירו אחריו את כל רכושו, הוא נדד ממקום למקום, עד שהגיע לביתו של "בעל התניא", אולם כאשר נוכח לדעת כי הרבי אינו מוכן לקבלו, הבין כי עוד דרך ארוכה לפניו עד שעברו יכופר והוא יוכל לראות את הצדיק פנים אל פנים.

צ'ין אדם לחברו

איך להימנע מכעס

הרה"ק מוגסטינין זיע"א היה נוהג, שאם קרה והיה לו שום כעס על יהודי מ ישראל, לא היה פונה אליו באותו היום, אלא היה ממתיך עד למחרת ואומר לו: "אתמול היה בלבי הקפדה עליך".

הכנסת אורחים בסבר פנים יפות

הרה"ק רבי אהרן אריה (רבי ארון לייב) מפרעמישלאן זיע"א היה אומר: "כשם שאדם מקבל פני אורחים בסבר פנים יפות בעולם הזה, כך יקדמו פניו בעולם העליון".

כל אלמנה ויתום לא תענון

מסופר על הרה"ק רבי אביגדור זיע"א, אחיו של הרה"ק רבי חיים בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, שנודמן פעם לעיירה לשבת ונתארח בבית גביר אחד. ונהוג היה באותם הימים, שבסעודת השבת היו מגישים לאורח חשוב את קערת החמין, והוא היה מחלק לכל אחד את מנתו כאילו הוא בעל הבית. הגישו לרבי אביגדור את הקערה, ולאחר שטעם ממנה המשיך לאוכלה עד תומה, ולא חילק למסובים האחרים. תמחו כל המסובים וחשבו שיש כאן איזו הנהגה נסתרת הנשגבה מבינתם. לאחר הסעודה לשאלתו של אחד ממקורביו, אמר רבי אביגדור לך אני יכול לגלות את הסיבה: כשטעמתי מהחמין התברר לי שהמשרתת היתומה טעתה ונתנה בו מעט נפט במקום שמן, אמרתי בלבי מוטב אסבול אני את טעם הנפט ואל יכעסו בעלי הבית על המשרתת היתומה.

הכרת הטוב של החזון איש

אחת משכנותיו של הרה"ק ה"חזון איש", (יומא דהילולא ט"ו מרחשון) הייתה דואגת ומסייעת לאשתו מאוד.

הכיר לה החזון איש טובה על כך, והיה לומד תורה עם בניה, מדי שבת בשבתו, במשך שלש שנים.

עזרה לזולת בלי לבייש

בין הבאים אל הרה"ק המקובל רבי חיים מנאני זיע"א, היה יהודי עני מרוד שהתפרנס מאיסוף אשפה ברחובה של עיר. משכורתו שהיתה דלה ביותר הספיקה בקושי רב לכלכלת בני ביתו, עד שלא נתאפשר לו לקנות בגדים לעצמו, לכן הסתובב הלה כל הזמן באותם בגדים מרופטים. מצבו העלוב של היהודי נגע ללבו הרחום של הצדיק, אשר רצה להיטיב עמו ולסייעו ברכישת ביגוד הולם, וכיון שידע שהלה יתבייש לקבל כסף לצדקה, התחכם כנגדו ר' חיים, שהכיר בטבעו של היהודי המצויין באמונת חכמים טהורה ומחבב כליהם של צדיקים, הלך בכבודו ובעצמו לחנות בגדים, וקנה את הביגוד הנצרך ליהודי, כשבדעתו להגישם לפניו כבגדיו שלו, ר' חיים עשה שימוש קל בבגדים, וכאשר שיחר היהודי שוב לפתחו, קרבו אליו הצדיק ואמר לו: הואיל ומצאת חן בעיני, ברצוני להעניק לך מתנה מיוחדת שאינני נוהג לתת אותה לכל אחד, ובתוך כך הושיט לו את הבגדים. שביב אור ניצת בעיני היהודי, ובפנים קורנות מאושר נטל את צרור הבגדים, ובלבו חשב מה גדולה הזכיה שנפלה בחלקו, לזכות ולהשתמש בכלי תשמישו של ר' חיים סנואני. היהודי הודה בפה מלא לצדיק על מתנתו הנפלאה, ומאו התהלך בבגדים אותם קיבל מהצדיק שהלמו היטב את מידותיו, לשמחת ר' חיים לא היה קץ על כך, שזכה לשמח את העני ולתת לו צדקה בעקיפין מבלי שהלה יתבייש בכך.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י' מרחשון

גד בן יעקב משבטי יה (ב' אלפים - שכ"א) הרה"ק רבי אריה לייב אויערבאך מסטאניסלוב ב"ר מרדכי (תק"י)

יום ראשון י"א מרחשון

משותלח בן חנוך

רחל אמנו

בנימין בן יעקב משבטי י-ה

הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנוביל ב"ר צבי

(תקנ"ח)

(הרה"ק רבי אברהם ב"ר יצחק מתתיהו מסלונים

(יסוד העבודה - תרמ"ד)

יום שלישי י"ג מרחשון

הרה"ק רבי זאב וואלף קיצעס (תלמיד הבעש"ט -

תקמ"ט)

הרה"ק רבי ברוך מקאסוב ב"ר אברהם (יסוד האמונה

ועמוד העבודה - תקמ"ג)

יום רביעי י"ד מרחשון

הרה"ק רבי אברהם אלימלך הי"ד מקארלין ב"ר

ישראל (תשי"ג)

יום חמישי ט"ו מרחשון

מתתיהו בן יוחנן כהן גדול

הרה"ק רבי צבי הירש מטשורטקוב ב"ר מאיר

מטיקטין (תקי"ד)

הרה"ק רבי לייב בעל היסורים (תקצ"ו)

הרה"ק רבי אברהם ישעיהו (חזון איש)

ב"ר שמריהו יוסף (תשי"ד)

הרה"ק רבי שמואל מדאראג (אמרי שפר)

ב"ר שרגא פייביש (תרמ"ב)

יום שישי ט"ז מרחשון

רבי עמרם חסידא ב"ר משה נחום - תקצ"ו)

הרה"ק רבי אלעזר מן שך ב"ר עזריאל (תשס"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "זב אבי אור" רפרס יוסף הדרש על המצוות.

שנים מקרא ואחד תרגום (ד')

א) התרגום צריך לקרוא בלא טעמים. (כף החיים סימן רפ"ה ס"ק י"ב)

ב) אין לקרוא תרגום תחילה ואחר כך ב' פעמים מקרא, אלא יקרא שנים מקרא, ורק אחר כך יקרא תרגום. (כף החיים שם ס"ק ו')

ג) הלומד הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום באמצע חזרת הש"ץ, וקדיש, לא די שלא יקבל שכר, רק יקבל עונש על כך, ואפשר דאפילו בדיעבד לא יצא ידי שנים מקרא ואחד תרגום, דהוי מצוה הבאה בעבירה. (ארחות יושר, להגר"ח קניבסקי זיע"א, ערך תפילה, עמוד ק"ד אות כ"ח).

ד) כ"ק מרן האדמו"ר משומרי אמונים בעל ה"חוקי חיים" התבטא פעם שאכן אפשר לצאת להעביר הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום עד לפני סעודת היום של שבת קודש, אבל היאך יכול יהודי לגשת לקדש על היין בליל שבת קודש בלי להעביר על הסדרה, והענין הגדול ביותר והו בערב שבת קודש לפני חצות היום. (הליכות קדוש)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ

הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנוביל

ב"ר צבי זיע"א

נלב"ע י"א מרחשון תנצב"ה

גליון 708
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

פעם היו רבי אליעזר ורבי יהושע ורבי צדוק מסובים בבית בנו של רבן גמליאל, והיה רבן גמליאל עומד ומוזג להם משקאות, מילא כוס משקה ונתנה לרבי אליעזר, לא נטל רבי אליעזר את הכוס, נתן אותה לרבי יהושע והוא לקחה מידו. אמר רבי אליעזר לרבי יהושע, מה זה יהושע שאנחנו יושבים ואדם גדול כרבן גמליאל עומד ומשרת אותנו, האם לכבוד לו הדבר? ענה רבי יהושע, ומה בכך? מצינו גדול ממנו שהיה משרת את אורחיו, והוא אברהם אבינו גדול הדור שכתוב "והוא עומד עליהם". ושמו תאמר כמלאכי השרת נראו לו האורחים, לא כן, כעריבים נראו בעיניו, ואף על פי כן שירת אותם, ואנחנו לא זכאים שרבן גמליאל ישקה אותנו? שמע רבי צדוק ואמר, עד מתי אתם מניחים כבודו של מקום ועוסקים בכבוד הבריות? הקדוש ברוך הוא משיב רוחות, מעלה נשיאים, מוריד מטר ומצמיח אדמה, ועורך שולחן לפני כל אחד ואחד, כלומר אף על פי שאין למעלה ממנו, דואג הוא לכל אחד ואחד, ואנחנו לא זכאים שיהיה רבן גמליאל עומד ומשקה אותנו?

(קידושין ל"ב ב')

פרשת השבוע

ואנכי עפר ואפר י"ח - כ"ז

הוא יהיה השופט. על כך ענה הנער חריף המוח, והרי גם השואל היה סדומי ולכך שאל להיפך.

כל אשר תאמר אליך שמע בקולה
(כ"א - י"ב)

מסופר על הרה"ק בעל התניא זיע"א ואחיו הרה"ק רבי יהודה לייבי רבה של ינוביץ' זיע"א, שהחליטו לנסוע יחד אל המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א. בעל התניא ביקש רשות מו"ג הרבנית לעזוב את הבית למשך שמונה עשר חודשים, והיא הסכימה. אחיו רבי יהודה לייב לא קיבל רשות מו"ג להיעדר מהבית לתקופה ארוכה, למרות זאת קם ונסע בלי רשותה. שני האחים הקדושים קנו סוס ועגלה ונסעו יחד. אך לא הרחיקו לנסוע ונשברה ידידת האופן. משעלה בידם לתקן את גלגלי המרכבה, עד מהרה נפל הסוס ומת. אמר בעל התניא לאחיו, כל התקלות והעיכובים שמונעים את הנסיעה, מתרחשים בגלל שלא קיבלת רשות לנסוע, לכן אין עצה אחרת, אלא שתשוב אתה לביתך ואני אמשיך במסע לבדי.

מסופר על הרה"ק רבי חיים רפפורט זיע"א רבה של לבוב, שחילוקי דעות היתה קיימת בינו לבין הבעל שם טוב הקדוש זיע"א. באחד הימים בעת שישב רבי חיים לבדו בבית המדרש והגה בתלמודו, נכנס פנימה אדם אורח, ורבי חיים קידם את פניו בברכת שלום, ואז שאלו רבי חיים מי אתה? השיב האורח, אנכי עפר ואפר. ומי אתה ומה אתה? שאלו האורח. גם אנכי עפר ואפר השיב רבי חיים. אם כך, אמר האורח, מדוע תשרור מחלוקת בין עפר ואפר? הבין הגאון רבי חיים כי האורח אינו אלא הבעל שם טוב הקדוש, והשיב, אכן אין טעם שתשרור מחלוקת, ומאז שרר השלום בין שני הצדיקים.

האחד בא לגור וישפוט שפוט
(י"ט - ט)

מסופר על הרה"ק רבי העשיל מקרקא זיע"א, שכשהיה נער שאלו אחד בדרך חריפות, מה היתה תמיהתם של אנשי סדום? הלא אצלם היה הכול להיפך, ומן הדין היה שדוקא זה שבא לגור

זמני השבת

פרשת וירא

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:22 ת"א: 5:23 ר"ת: 5:58

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:09 ת"א: 4:23

כי לא ידח ממנו נידח

הרה"ק רבי חיים ברלין גאב"ד מוסקבה זיע"א, בהיותו בערוב ימיו בעיה"ק ירושלים ת"ו, רגיל היה לקרוא בתורה בבית מדרשו מידי שבת בשבתו, כשהוא קורא בנעימות מיוחדת ובדקדוק רב. רבים מבני ירושלים באו להתפלל בבית מדרשו, אך ורק כדי לשמוע את קריאתו המדויקת. כשהיה מגיע שבת חול המועד של פסח, היו נוהרים המון עם לבית מדרשו של רבי חיים, על מנת לשמוע קורא את מגילת שיר השירים בלהט נפש ובהשתפכות אהבה, ובמיוחד כשהגיע לפסוק "הנך יפה רעיתי הנך יפה עינייך יונים" היה קורא בהתלהבות גדולה, ומתמוגג בדמעות שלישי. תלמיד קרוב היה לו לרבי חיים ברלין והוא הרה"ק רבי אריה לוי זיע"א, וכפי שהוא עצמו העיד וכתב בזכרונותיו "ואמנם חסדי ד' כי לא תמו, שהרי הנה הופיע מע"כ הגאון חמדת כל ישראל רבי חיים ברלין זצ"ל בן הגאון רבן של ישראל זצ"ל, נתן ד' חניו בעיניו לקרבני ממש כאב את בנו יחידו, ולא זוהי ידי מתוך ידו, הוא קרבני מאד וגם בענוותנותו הגדולה קבע איתי שיעור ללמוד בשעה מאוחרת בלילה, ולפעמים בבוקר, הוא אהב מאד את משפחתי כאב יקר והתעניין במצבנו". רבי אריה לוי כתלמיד קרוב, החליט שנה אחת לשאול את רבו: מהי הסיבה לכך שכשמגיע לפסוק זה מידי שנה בשנה, מתמוגג הוא בדמעות שלישי? והלא פסוק זה מתאר כה יפה את האהבה השוררת בין הקב"ה לכנסת ישראל.

הבה אספר לכם את הענין, ענה רבי חיים ברלין: בהיותי רב במוסקבה, נכנס אלי פעם יהודי וביקש לדבר איתי ביחידות, חשבתי לעצמי מי יודע לאיזו צרה נקלע אותו יהודי, עד שמתבייש לדבר בנוכחות אנשים זרים. נכנסנו לחדר צדדי, ומה הופתעתי שכל סודו הכיל הודעה, שאשתו ילדה בן זכר למול טוב, והוא בא להזמיןני למול אותו. רבי חיים ברלין ידוע היה כמוהל מומחה, ובהיותו גאב"ד מוסקבה מל רבים מילדי ישראל. שאלתי כמובן את אורחי הגד נא לי יקירי מה הסודיות שבדבר? הרי רבים מלים את בניהם כדת משה וישראל, ומה יש כל כך להסתיר? להוי ידוע לכבוד הרב השיב לי, שאני גר בסביבה גויית לחלוטין, ואף אחד משכני וממכרי אינו יודע שאני יהודי, אני בעל בית מסחר גדול לצרכי דת

נוצריים, וכמובן שאם יודע שיהודי אני, אאבד את פרנסתי המרווחת. מוסקבה בימים ההם היתה עיר נוצרית אדוקה ומלאה כנסיות, וכמו כן מי יודע אם אין חשש לחיי. ועל כן בבואי להזמין את כבוד הרב למול את ילדי, הנני גם שואל עצה איך אפשר לסדר את הברית, כך שאף אחד לא ירגיש בדבר? כמובן שבמקרה כזה לא היה מקום לחשוב על קיום המצוה בהידור במנין עשרה ובסעודת מצוה כנהוג בישראל, ולכן אמרתי לו שאם הוא יהיה מוכן להיות הסנדק ולהחזיק את הילד על ברכיו, נוכל לסדר את ברית המילה לבדנו ללא נוכחות איש. לא אוכל רבי, השיבני אותו יהודי בבהלה, לב רך לי ולא אוכל להסתכל בפצוע, ואיך אוכל לראות כשימולו את בני הרך, ושוא ירעדו ידי וישמט הילד מחיקי חלילה. שאלתיו עוד כמה פרטים אודות מצבו, מקום דירתו וכדומה, ויעצתיו כך, ראשית עליך לשלוח לאותם ימים את כל המשרתות הנכריות הנמצאות בביתך, שלא יראו מה עושים שם, שנית היות ונמצא בעיר רופא יהודי מנתח מפורסם, שאף רבים מגויי העיר מזמינים אותו, יזמינו א"כ ליום השמיני המיועד להיות נוכח בזמן הברית, ולשכניו יספר שנתגלה בתינוק פגם גופני וזקוק הוא לניתוח קל, ואני אבוא עם הרופא לזמן המיועד, הרופא יהיה הסנדק ואני המוהל, והרופא יוכל אח"כ לבקר כמה פעמים בביתו, לפקח על ריפוי המילה, והכל יבוא על מקומו בשלום.

ביום המיועד בא אותו יהודי להובילני לביתו, יחד עם אותו רופא מנתח מפורסם, עברנו רחובות ואיזורים שבכל שנות ישיבתי במוסקבה לא היתה לי הודמנות לעבור שם, כי לא דרכה שם אף פעם רגל יהודית, הגענו לביתו שהיה מסודר בנוסח אצילים, כשאיין בו שום סימן מסימני היהדות, ובו פסלים למיניהם וצרכי דת נוצריים רבים, סידרנו את הברית כהלכתו, כשהרופא היה הסנדק ואני המוהל, כשנפרדתי ממנו בקשתיו לסור אלי ביום השלישי למילה, כדי להודיע לי מה שלום הילד. לאחר שלושה ימים הגיע אותו יהודי לביתי, ומכיון שחשד בי שהזמנתי אותו לביתי כדי לשלם לי שכר טירחה, הושיט לי שטר של עשרה רובלים. כמובן שסירבתי בתוקף לקבל את הכסף, והוא חשב שאינני מסכים לסכום זה, ועל כן הוסיף על הסכום כהנה וכהנה, שוב סירבתי עד שהצלחתי לשכנעו, שהנני מסרב באמת לקבל שכר טירחה בעד מצוה רבתי זו.

משל ונמשל

גזירת עליון שהוא גבוה מעל גבוה

מאמר המעורר התבוננות באמונת ה', ללא התבוננות רואים רק את המתרחש בעולמנו החומרי, התבוננות מביאה למסקנה שה' הוא המכוון והוא השולט בכל.

משל לאדם המגיע בפעם הראשונה בחייו לתחנת רכבת, רואה שזמן קצר לפני צאת הרכבת לדרכה משמיע אדם מסוים קול שריקה חדה, מיד עם השמע השריקה נראים הרבה בני אדם נחפזים להיכנס אל תוך הרכבת, זמן קצר אחר כך נשמעת שריקה שניה, ואז ממהרים גם אלה שלא הזדרזו עד עכשיו, יודעים הם שזמן צאת הרכבת קרוב מאד, בהישמע השריקה השלישית כבר נמצאים כולם על מקומותיהם, והרכבת יוצאת לדרכה מבלי להמתין לאף אחד, ואפילו לאדם הנכבד ביותר. עומד לו אותו אדם וצופה במחזה בפעם הראשונה בחייו, הוא מתמלא הערכה כלפי אותו פקיד הממונה על המשרוקית, הוא מחליט כי בודאי הוא המנהיג והמוליך את תנועת הרכבות, לדעתו אין ספק כי איש זה קובע את זמני הנסיעה, על פיו תיסענה הרכבות ועל פיו תעצורנה. ועם מחשבה זו הוא ניגש אליו, נותן לו את הכבוד הראוי למנהלי חברות חשובות, ושואל אותו שאלות על מהלך הרכבות, בעל המשרוקית אינו מבין כלל את פשר הכבוד שנפל בחלקו, הרי מעולם לא כיבדו אותו כל כך, ואף פעם לא נשאל שאלות שרק המנהל יודע להשיב עליהם, לכן הוא פונה אל השואל ואומר לו: את שאלותיך עליך להפנות למנהל הרכבת, עונה לו השואל הלא כבודו הוא המוליך והמביא, פורץ הפקיד בצחוק ואומר לו: אני רק פקיד זוטא שמקבל את ההוראות מגבוה, מנהל הרכבת אינו מסתובב כאן על הרציף עם משרוקית, הוא יושב לו על כורסתו למעלה במשרד, ומשם הוא מעביר את ההוראות לפקידיו, אנו רק המבצעים.

הנמשל: רוב בני אדם טועים, בחשבם כי הסיבות לכל הנעשה בעולם, נהירות ופשוטות להם, למעשה טעות גדולה הם טועים, הסיבה לכל מה שקורה, זוהי גזירת עליון שהוא גבוה מעל גבוה שומר ונסתר ונעלם מעין כל, מה שנראה לבני האדם כסיבה אינו אלא המסובב מאת השם יתברך, כשם שגם בעל המשרוקית אינו אלא המבצע של ההוראות שניתנו לו מגבוה.

(בשם הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

אז גיליתי לו את כוונתי האמיתית, בכך שהזמנתי אותו לבוא אלי, מאחר ורצוני עז לדעת מה הסיבה שהניעה אותו לקיים את הברית במסירות נפש? למרות שלאחר שיחתי עמו וביקורי בביתו, הנני רואה שאין לו שייכות כלל וכלל ליהדות. לשמע דברי אלו, החלו עיניו זולגות דמעות, ובראש מורכן אמר: יודע אני רבי, שהתרחקתי לגמרי ממקור מחצבתי, ולפעמים לבי עלי דווי, אולם לפי מצבי אינני יודע אם כבר אוכל לשוב בתשובה שלימה, וכאן החל לבכות בדמעות שליש זמן רב, לאחר שנרגע קמעא המשיך ואמר: אני חושב כמו כן שבני זה הרך הנימול, יהיה כתוצאה ממצב זה רחוק עוד יותר ממני מיהדות, שכן אני לכל הפחות בצעירותי גדלתי בבית הורי כיהודי לכל דבר, אולם בני הרי לא יכיר כלל שום סימן של חיי יהדות, אבל בכל זאת הרי יתכן אמנם שבאופן מפתיע ביותר, בני זה כשיגדל יודמן שיכיר חיי יהודים ויהדות, ואולי יתעורר בו הניצוץ וירצה להיות יהודי, על כן אינני רוצה לחסום בפניו את הדרך לשוב למקור מחצבתו, דבר שיקרה אם לא יהיה נימול, על כן התאמצתי בכל כוחי שתהיה הדרך פתוחה לפניו, ויוכל בקלות לשוב למקור מחצבתו.

כשהגיע רבי חיים ברלין לסיום הסיפור, החל שוב מתרגש עד לדמעות והוסיף ואמר: במאורע זה התפרש לי מאמר חז"ל על הפסוק הנ"ל "הנך יפה רעיתי הנך יפה עינייך יונים" שהייתי מתקשה להבינו בכל ימי חיי, חז"ל דרשו את כפילות המילים "הנך יפה" כך, הנך יפה לפני החטא והנך יפה לאחר החטא, והדבר בלתי מובן כלל, מה היופי שלאחר החטא? אולם במאורע הנ"ל התבהר לי כוונתם של חז"ל, והתשובה היא בסיפא דקרא "עינייך יונים" אחת מסגולותיה הטבעיות של היונה היא, שאינה מתרחקת מקינה מרחק כזה שלא תדע את דרכה חזרה, ואת זה אנו למדים מסוגיא בגמרא (מסכת בבא בתרא דף כ"ג) וזהו מה שאמרו חז"ל, הנך יפה לאחר החטא, סיים רבי חיים ברלין, בן ישראל אף על פי שחטא והתרחק מרחק רב כל כך ממקור מחצבתו, בכל זאת עדיין מפנה ראשו לאחוריו ומשתדל במסירות נפש שלא יאבד דרכו לגמרי בחזרה לקינו, ואם לא הוא, אז לכל הפחות זרעו יוכל לשוב ליהדות, וזהו השבח של "עינייך יונים".

צ'ין אדם לחברו

והחזקת בו

מעשה היה ברבינו בעל הט"ז זיע"א, שבא אליו איש אחד וביקש ממנו שילווח לו שקל אחד, לא היה ברשותו של הרב שקל, ולקח את גביע הכסף שהיה מקדש בו על היין, ונתן לו שיעביט אותו ויקח בו שקל בהלוואה, וכשיביאו לרב משכורתו בערב שבת יפדנו. הלך האיש ולווח על הגביע שני שקלים, כשהרב קיבל משכורתו שלח שקל לפדות הגביע, אמר לו: האיש לווח שני שקלים, שמח הט"ז ואמר וודאי היה איש זקוק לשני שקלים, אלא שהיה מתבייש לבקש, ואילו היה לי שקל במזומן הייתי מלווהו לו והיה איש חסר שקל.

מצוה כה חשובה של

הכנסת אורחים

מסופר על יהודי שהגיע לעיירה בעלזא באישון לילה, פנה לביתו של הרב"ק רבי ישכר דב זיע"א (יומא דהילולא כ"ב מרחשון) בראותו שהאור דולק שם. היה בטוח שיש מבני הבית אנשים שערים ויוכלו לארח אותו עד שיעלה עמוד השחר. להפתעתו פתח הרבי בעצמו את הדלת. וכאשר ראה אותו נתמלא שמחה: "האם כבר אכלת משהו?" שאל הרבי ברכות. היהודי ענה בשלילה. והרבי טרח בעצמו אל המטבח להכין לו ארוחה. כאשר ראה הרבי שהחסיד מרגיש שלא בנח, הפיס את דעתו: "מצוה כה חשובה של

הכנסת אורחים אינני יכול לקיים כל יום. בזכותך אני זוכה לקיים אותה בהידור".

להקשיב ולהאזין לכל יהודי

כותב הרב"ק רבי צבי אלימלך בעל הספר הקדוש "בני יששכר". "כשאדם מקשיב לאנשים אחרים ושומע את כל צרותיהם ומצוקותיהם, הקב"ה שמח כל כך במעשה הזה, עד אשר הוא דואג שלאדם שהקשיב לו, לא יהיו כאלו צרות, בעבור שהקשיב ללבו של אחרים.

צדיק מושל ברוחו

מספרים על הרב"ק רבי ישראל ה"אהבת ישראל" זיע"א, שהיה מושל ברוחו ונוהר שלא לכעוס בכל מצב שהיה, ופעמים והיה מראה כעס מעושה רק מפנים ולחוץ. ומעשה באשה אחת שבאה אל הרבי בתחנונים ובצעקות שיתפלל ויברך את בעלה החולה, הדבר קרה לפני תחילת המנחה שהיה הרבי מקפיד מאד להתפלל לפני שקיעת החמה כהלכה. האשה בהפצרותיה לא הניחה לצדיק ללכת להתפלל, עד שיבטיח לה שתיוושע, הראה רבי ישראל פנים כעוסות והכריז בתקיפות: "בגלל שאת מפריעה לי ומפצירה כל כך", הנוכחים נבהלו מחשש פן יסיים הרבי דבריו במשפט קשה, אך תוך כדי דיבור סיים בנעימות ואמר "שתהיה לו רפואה שלימה".

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ז מרחשון

הרב"ק רבי מנחם מענדל מקאסוב ב"ר יעקב קאפיל (אהבת שלום - תקפ"ו)
הרב"ק רבי משולם ווסיא מטשערנאביל (תשמ"ח)
יום ראשון י"ח מרחשון
הרב"ק רבי יחזקאל הכהן מראדומסק ב"ר אברהם ישכר דוב (כנסת יחזקאל-תרע"א)
יום שני י"ט מרחשון
הרב"ק רבי שמשון העלר מאווראן ב"ר משולם פייבוש מזבאריו (תר"ח)
הרב"ק רבי אהרן אלימלך שניאור זלמן טווערסקי מקרסנא ב"ר מרדכי דב מהורניסטייפול (תרפ"ד)
יום שלישי כ' מרחשון
הרב"ק רבי שלום מקאמינקא ב"ר יעקב יוסף (תרי"ב)
רבי גדליהו מזאלקווא ב"ר בנימין זאב וואלף (תקל"ז)
יום רביעי כ"א מרחשון
הרב"ק רבי אברהם אזולאי ב"ר מרדכי (חסד לאברהם - ת"ד)
יום חמישי כ"ב מרחשון
הרב"ק רבי דוד שלמה אב"ד סיראקא (ערבי נחל)
ב"ר ירחמיאל (תקע"ה)
הרב"ק רבי עזריאל מלובלין ב"ר דוב (ראש הברזל - תקע"ט)
הרב"ק רבי ישכר דוב מבעלזא ב"ר יהושע (תרפ"ז)
יום שישי כ"ג מרחשון
הרב"ק רבי גדליה ב"ר בנימין זאב מזאלקאווא (תלמיד המגיד - אבי בעל אורח לחיים - תקל"ז)
הרב"ק רבי יוסף סג"ל מקאסאני ב"ר צבי (תרע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרב"ג נטיליאל הכהן רביטבין שליט"א
מדרש "בם אני אורח" רפרסס יוסף הדרש" על המעשרים.

המתנת שש שעות בין בשר לחלב (א)

א) אדם שאכל בשר וצריך לשהות שש שעות, לפני אכילת חלב, מותר לו לשבת אצל מי שאוכל גבינה, ולא חיישין שמא יושיט לו הגבינה ויאכל. (שור"ת תשובה מאהבה, סימן של"א)
ב) אדם שהוא בשרי ורוצה להכין עוגת גבינה וכדומה, ודרך המתעסק בעוגת גבינה לטעום בשעת מלאכתו, יש לחוש שיבלע מהעוגת גבינה באמצע שהוא בשרי, ורק אם שנים עסוקים בהכנת העוגה אין להחמיר, דאחד יזכיר לשני. (יד אפרים סימן פ"ח סעיף ב')
ג) אם אין דרכו לטעום מהמאכלים בשעה שמכינם, אין לחוש כלל. (שם)
ד) אם רגיל לטעום באמצע שמכין העוגת גבינה, ואין לו אחר שיזכיר לו שהוא בשרי, יכתוב פתק שהוא בשרי, ויניח הפתק נגדו שיזכור, ויבקש מהשם יתברך שלא יכשל. (מעדני השלחן יור"ד סימן פ"ח במטעמי השלחן ס"ק ב')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ

הר"ר מאיר הלוי ויזל ז"ל

ב"ר אברהם אבא ז"ל

נלב"ע ח"י מרחשון תנצב"ה

גליון 709
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

לכן שמחתי מאוד ואתה ראתה זאת
על פני

רבי יוסי ישב ועסק בתורה, בא אליו רבי אבא ראהו רבי יוסי, קם לקראתו ואמר: הנה בעל ההלכה בא. עסקו שניהם בתורה עד שהחשיך והמשיכו בלימוד עד חצות הלילה. אחר חצות נרדם רבי אבא, ורבי יוסי ישב והביט בו. והנה ראה את פניו והם נעשים אדומים והוא צוחק, באותו רגע התמלא הבית אור גדול. הבין רבי יוסי שהשכינה שורה בבית, השפיל עיניו וישב שם עד שהאיר היום. וכל אותו זמן היה אור גדול וזוהר בבית. כשהאיר היום, החשיך בבית ורבי אבא התעורר, כשפניו מאירות ועיניו צוחקות. אחז בו רבי יוסי בחרדת קודש, הבין רבי אבא כוונתו ואמר לו: יודע אני מה רצונך, שאספר לך מה ראיתי. שר הפנים המלאך מטטרון נשא את נשמתו למעלה, וראיתי שם סודות עליונים מלך העליון. ועוד ראיתי את תורתו, שלמדתי מונחת שם תלי תלים כמגדל גדול, לכן שמחתי מאוד ואתה ראתה זאת על פני.

(ז"ח ויצא כח)

פרשת השבוע

לשוב אליו בעוד ימים מספר. ביום שבעה עשר בתמוז חזר העני ובא אל הצדיק לקבל את התרומה, הושיט לו הרב סכום נכבד שגרם למקבל קורת רוח. ביציאתו שאל אותו הרב מדוע טרחת ובאת דוקא ביום צום? ענה העני בתמימות, קבלתי היום מקרוב משפחה מחו"ל סכום נכבד, וחשבתי לעצמי: אמהר ואבוא לכאן, ובצרוף שתי הנתינות, אוכל לסלק חוב שכבר הגיע זמן פרעונו, ופריעת בעל חוב מצוה היא, ואין דוחין מצוה.

מיהר הרב לחדרו, פשפש במגירתו וחזר והושיט לעני סכום נוסף. לעומדים מסביבו פנה רבי יחזקאל ואמר: תמיד אני מייסר את עצמי, מה ערך יש לנתינותי הדלה לעומת צרכיו המרובים של המבקש? אולם בני ביתי מדברים על לבי כי מדרך העני לנקוט בלשון גוזמה, והוא מפריז בתיאור מצוקתו. ואילו העני הזה הלא הוכיח לנו כי אינו יכול לשנות בדיבורו, ופיו ולבו שווים, לכן חזרתי ונתתי.

אשר הנחני בדרך אמת (כ"ד - מ"ח)
מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א, שפעם נכנס לבית מדרשו בשבת קודש, כשהוא לבוש בבגד הלבן ההדור של הימים הנוראים, נרעשו הכל לנוכח דמותו רבת ההוד של הרבי, והבינו שהרבי החליט ללבוש בשבת בגדי לבן כמנהג תלמידי האריז"ל ותלמידי הבעש"ט הקדוש זיע"א. עלה הרה"ק משינאווא לבימה והכריז: ברצוני להודיע קבל עם ועדה, שלא יטעה מאן דהוא לחשוב, שלבשתי את הבגד הלבן משום שזכיתי לאיזו מדרגה גבוהה וכדו', הריני להודיע שבגד המשי הרגיל שלי נעלם, ולא מצאתי לפי שעה אלא בגד זה של הימים הנוראים, ולכן לבשתי לכבוד שבת קודש.

אשר הנחני בדרך אמת (כ"ד מ"ח)
הרה"ק רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א היה ידוע בצדקת פורונו, ועניים היו תמיד מבאי ביתו. פעם נודמן אליו עני בן טובים, אשר ביקש את עזרתו להוצאות הגדולות בנישואי בתו הכלה, הבטיחו רבי יחזקאל לפנות לאחד הנדיבים כדי לקבל ממנו סכום הגון, וביקש מהעני

זמני השבת

פרשת חיי שרה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:05 ת"א: 4:19

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:18 ת"א: 5:19 ר"ת: 5:53

זיווג מהשמים – מהשם יצא הדבר

מסופר: אל אחת הישיבות הגדולות והמפורסמות שבפולין, הגיע לביקור צדיק אחד מגדולי הדור. הוא הופיע בפתאומיות ללא כל הודעה מוקדמת, בחורי הישיבה שלא היו מוכנים כלל לביקור, עסקו בשגרת חיים רגילה של ימים פשוטים ואפורים של אמצע השנה, כך שבעת הופעתו הפתאומית של אותו גדול בשערי הישיבה, היו הבחורים מסתובבים לכאן ולשם, ובישיבה כמו בישיבה, זה נכנס לבית המדרש וזה יוצא, זה קופץ לרגע לחדרו שבפנימיה, וזה נכנס אל חדר האוכל, השני ממנה לספריה והשלישי למשרד, והכל רוחש כמרקחה במאות בחורים צעירים ותוססים בבית תלמודם.

והנה נכנס לו הרב בניחותא אל קומת הכניסה של בנין הישיבה, ובפנים מאירות וזורחות, פוגש הוא בבחור אחד, הראשון שנקרה בדרכו, ומושיט לו את ידו לברכת שלום, והחל משוחח עמו בחביבות. הבחור כמוכן נחרד לקבל את פני אחד מגדולי הדור כך בפתאומיות, כשהוא לבוש בחלטעל באמצע פרוזדור הישיבה ללא שום הכנה, הוא התרגש מעצם המחשבה שמאות אנשים ממתנינים לתורם שבועות וחודשים, עד שיזכו להתקבל ליחידות בקודש פנימה, והנה הוא זוכה לזאת מן המוכן לפניו ממש. הצדיק קרבו באהבה ובחביבות, ולאחר שהחליף עמו מספר משפטי היכרות כמקובל, מה שמו, ומאיוזה מקום הוא בא וכו' שאל אותו גדול עם חיוך על שפתיו, "און לערנען קענסטו עפעס? (וללמוד אתה יודע משהו).

אני מקוה שאני יודע מעט, השיב הבחור בחיוך מבויש, אמנם יש מדרגות רבות, ועוד ארוכה הדרך לפני, הוסיף בענוות חן. הבה ונבדוק את מידת יכולתך בלימוד פוסק הצדיק, ונכנס עמו יחדיו אל ספריה צדדית ושקטה. הבה נא נשלוף איזו גמרא מן הש"ס, ונראה מאי קא אמר מר, אומר הצדיק תוך כדי שהוא מושיט את ידו אל ארון הספרים להוציא גמרא אחת, והנה אינה ה' לידו מסכת פסחים.

"נפתח נא את הגמרא, היכן שייפתח. ונראה מה תוכל לחדש לנו באותה סוגיא שתיפתח". אומר הצדיק בחיוך קל. והנה נפתחה לפניו הסוגיא הנודעת של "רבי חנינא סגן הכהנים" (פסחים דף יד ע"א), הנודעת כאחת הסוגיות הקשות והסבוכות ביותר שבש"ס. נו, שואל הרב, ומה יש לך לומר בסוגיא של רבי חנינא סגן הכהנים? הבחור לא נבהל מהסוגיא הקשה והמסובכת, והחל מיד להיכנס אל תוככי נבכי הסוגיא, כשהוא שזור ברוב חכמה ולמדנות, קושיא בקושיא, תירוץ בראיה, מפרק הוויות ומשבר

סלעים, והכל בחן ובשלות הנפש, דבר דיבור על אופניו, עד שפני הרב זרחו משמחתה של תורה ולומדיה. שיחתם נמשכה זמן לא מועט, כדרכה של תורה, זה מוטיב וזה מפרק, כשכל העת הרב לא מפסיק מלתהות על קנקנו של הבחור ותורתו, וניכר עליו שמאד נהנה מאישיותו של אותו בחור, ובעיקר מתורתו הסדורה לו ממש כמונח בקופסא! – הוא הרי לא התכוון כלום מראש, למבחן פתע זה. לא ידע כלל שהרב אמור להגיע אל הישיבה, ולא על כך שהוא יהיה זה שיפגוש בו ראשונה במסדרון. ובוודאי לא איזה מסכת תישלף מן הארון, ובאיזו סוגיא תיפתח. והנה הוא שולט בסוגיא הסבוכה ובכל צדדיה, והדברים מאירים כנתינתן מסיני!

ברם ההפתעה הגדולה הגיעה דווקא בתום השיחה, היא נפלה על לב הבחור כרעם ביום בהיר: "התסכים להיות חתני?" שואל הרב ישר ולענין, ללא שום הקדמות סחור סחור. הבחור נדהם והשתומם ולא ידע את נפשו, הוא בכלל לא חשב בכיוון הזה, ולא עלתה על דעתו, שהשיחה הלמדנית הפתאומית הזו שנתקל בה במקריות, אינה אלא 'מבחן אישיות', וכשהרב נכנס כאן לחפש חתן לביתו. "ובודאי שהתסכים" ענה הבחור על אתר, כשלבו מתרונן בקרבו, אשמח מאד על הזכות הגדולה הזו. ואין לי גם שום ספק שהורי היקרים יסכימו אף הם בלב שמח ובנפש חפצה. – אם כן, מסיים הרב, בימים הקרובים בעזרת השם נתקשר בינינו, ונראה כיצד לגמור הדבר על הצד היותר טוב!!!

הרב יצא מן הפגישה הזו שמח מאד, שאינה ה' לידו בחור תלמיד חכם ולומדן כראוי, שהיה גם בן טובים וממשפחה מיוחסת. – ביציאתו מאולם הספריה, כבר המתינו עליו ראש הישיבה, וצוות הרמ"ם לקבל את פני אחד מגדולי הדור. "במה זכינו – שואל ראש הישיבה, כשכולו נרגש – לביקור רם ונכבד שכזה, כך ביום רגיל בשנה?". סח לו הרב את כל אותו מאורע, שיש לו בת שהגיעה לפרקה, ובא אל הישיבה כדי לחפש חתן ראוי ונאה עבור בתו.

ראש הישיבה נדרך מיד, הנה יש לנו ברוך השם בישיבה, עילויים גדולים, ענקי רוח מן השורה הראשונה. והוא החל למנות כמה שמות של הבחורים הטובים ביותר בישיבה, ששםם הולך לפנייהם, היושבים ראשונה במלכות, והראויים לאיצטל מפוארה זו, להיות חתן של אחד מגדולי הדור. את שמו של אותו בחור, שעמו נפגש הרב במקריות, לא הזכיר ראש הישיבה, כנראה שבכל זאת לא היה אותו בחור מן הבחורים המפוצצים, היה זה בחור שקט, צנוע ועדין. אולם להפתעתו של ראש הישיבה, סיפר לו הרב שכבר בחר לו בחור בן טובים שמאד מצא חן בעיניו, ונקב בשמו של אותו בחור.

משל ונמשל

קפיצת הדרך של אליעזר עבד אברהם

איתא במדרש (בראשית רבה ס') אמר רבי אלעזר:
ממה שקפצה הדרך לפני, יודע אני ש"בדרך נחני ה'
בית אחי אדוני".

משל לסוחר אחד שרצה להגיע לעיר רחוקה, ולשם
כך בא בדברים עם אדם שהיה בעליהן של עגלות
מסע רבות, וביקש ממנו שישכיר לו עגלה ועגלון
ראויים כדי שיוכל להגיע למחוז חפצו במהרה. העמיד
האיש לסוחר עגלה רתומה לסוסים אבירים, ובחור
צעיר שישמש כעגלון, אולם עד מהרה גילה הסוחר
כי העגלון הצעיר הוא אילם ואינו יכול לדבר, מיהר
הסוחר והתלונן לפני בעל העגלה: מה עשית לי? נתת
לי עגלון אילם שאינו יכול לדבר אלי מאומה? ומה
בכך? תמה בעל העגלה, האם אין זה מספיק שאתה
תדבר אליו? לא ולא – ענה הסוחר – הרי אם נגיע
בנסיעתנו אל עיר אחת איך אדע אם זאת העיר בה
אני חפץ, אחרי שאיני מכיר את שפת בני העיר ההיא?
השיב בעל העגלה: זאת אינה בעיה, כיון שהעגלון לא
יעצור כלל עד אשר יגיע אל מחוז חפצך, לכן דע, כי
במקום אשר יעצור את המרכבה, שם הוא מחוז
חפצך.

כך הוא הנמשל: אליעזר עבד אברהם הלך למצוא
אשה ליצחק, במקום אשר לא דרכה בו כף רגלו
מעולם, ובכל זאת עשה את שליחותו והלך לחפש
באשר ימצא, ואמנם אם היתה הליכתו כדרך כל
הארץ, אז ודאי לא היה יודע אם המקום אליו הוא
הגיע, הוא המקום בו ימצא את מבוקשו אם לאו, אולם
כאשר נעשה עמו חסד מאת ה' יתברך, והדרך קפצה
לו עד שנעמד במקום ההוא, מזה הבין שבמקום זה
כלתה הדרך, ובוודאי שכאן ימצא את מבוקשו.
ומובנים היטב דברי המדרש שאמר אליעזר: ממה
שקפצה הדרך לפני, אני יודע שבדרך נחני ה' בית אחי
אדוני.

(בשם המגיד הקדוש מדובנא זיע"א)

בחור זה! נודעק ראש הישיבה, הלא אין הוא מהעילויים
והלמדנים הגדולים, הוא בוודאי בחור טוב ונעלה מן
המשובחים ביותר, אבל בכל זאת אין הוא מן הליגה
הראשונה. הוא לא נמנה בין העשירון העליון. אין זה שידוך
מתאים בשביל גדול בישראל. יש כאן בישיבה הקדושה כמה
וכמה בחורים הרבה יותר חזקים ממנו. שופרא דשופרא ממש.
הרב הופתע מהדברים. הרי שלפתי מן הארון איזוי גמרא
שתפתח, והגענו ממש במקריות לסוגיא הקשה ביותר של 'רבי
חנינא סגן הכהנים', והבחור הוכיח שם ידענות ולומדות
מופלגה, ולמה תאמר שאין הוא מהחזקים שבשיבה? תהיה
הרב. אומר לכם את האמת, גילה ראש הישיבה להפתעתו של
הרב, בחור זה איננו מן הטובים והחזקים ביותר, תנסו נא אותו
במבחן שאר סוגיות בש"ס, ותראו זאת בעצמכם. אך משום
מה דווקא סוגיא זו של 'רבי חנינא סגן הכהנים' תפסה אותו
מאד, ועל אף היותה סוגיא קשה וסבוכה, מצא בה הבחור את
נפשו, ונקשר בה בכל לב, ולכן היה בקי בה בהצלחה מופלגה
שכזו.

אך הרב לא חזר בו ואמר, אם כך הם פני הדברים, הרי המקרה
הזה צווח בפנינו: מהשם יצא הדבר. הנה כשנכנסתי לבנין
הישיבה לא ידעתי איזה בחור אפגוש, ואם מן השמים הפגישו
אותי דוקא עם אותו בחור ופתחו בפנינו דווקא גמרא פסחים
שנפתחה דוקא בסוגיא הקשה של 'רבי חנינא סגן הכהנים'
שבדיוק באותה סוגיא שולט הבחור היטב, הרי אין לך סימן
יפה מזה שמהשם יצא הדבר. ובואתו מעמד הסביר אותו
גדול, הנה מדרך העולם כשבררים על שידוך, ושואלים אצל
אנשים רבים, הרי כשם שאין פרצופיהם שווים כך אין
דעותיהם שוות, כל אחד רואה וחושב אחרת, אחד רואה יותר
את המעלה והשני את החיסרון, ודבר שנחשב בעיני אחד
כמעלה גדולה, נחשב בעיני השני לחיסרון ענק, ועל אותו
בחור עצמו יתכן שאחד יגדירו כמצוין ביותר ובעל מידות
נפלא, והשני יאמר עליו ההיפך, ומן השמים מסובבים מי
יאמר טוב על השידוך, כנודע.

והנה בשביל בחור זה סובבו מן השמים, שיהיה התנא הקדוש
'רבי חנינא סגן הכהנים' המדבר טוב עבורו, הרי זה סימן
שהוא שווה את זה, לא לכל אחד נותנים כזה עד טוב, ואם
הגיע רבי חנינא סגן הכהנים לבשר לי על הבחור הוזה שהוא
שידוך טוב עבורי, לא אוזז מעדות זו. סופו של אותו בחור,
שצמח לאחד מגדולי הדור, מפאר שולחן של חכמי פולין של
מעלה.

(טיב הקהילה)

צ"ן אדם לחברו

סגולה לשלום בית

חתן בא קודם נשואיו אל הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ז מרחשון) אמר לו הרבי: אלמדך סגולה לשלום בית. לקחו למטבח ואמר לו: כשהנך קם בבוקר ואתה שותה כוס קפה לפני התפילה, אל תחזיר את הכוס והכפית לכיור, אלא רחוץ ושטוף אותם, ואם אף אחד לא שם לב, קח את המגבת ונגב אותם והחזירם לארון, נקי כמו שהיה, וזהו סגולה לשלום בית.

נתינת צדקה בחכמה

רבי שמעון בר אבא היה בין החכמים המצוינים שבארץ ישראל, לשם עלה מבבל. מוריו וחבריו אהבו וכבדו אותו מאוד, על רבי שמעון אמרו כולם שחכמתו יקרה כמרגליות ויהלומים, כגודל חכמתו של רבי שמעון כך היה גודל עוניו, לפעמים לא היה לו אפילו לחם לאכול, לא ביקש עזרה מאיש ותמיד סירב לקבל צדקה. חשבו החכמים שבעירו כיצד לעזור לו מבלי שירגיש בכך, תחבולות שונות חיפשו כי ידעו שקשה להערים עליו, בחכמתו הרבה הבין תמיד שרוצים לתת לו צדקה, אפילו כאשר השתדלו מאוד להסתיר מפניו את כוונתם. פעם אחת מצא רבי אלעזר הזדמנות טובה לעזור לרבי שמעון מבלי שיוכל לסרב. ומעשה שהיה כך היה, בלכתו בדרך ראה רבי אלעזר שבמרחק לא רב אחריהם הולך רבי שמעון, כרגיל היה רבי שמעון שקוע במחשבותיו ומרהר בדברי תורה, ראשו נטוי כלפי מטה ועיניו אינן מסתכלות במה

שלפניו, אלא מופנות אל האדמה שלרגליו, הזדרז רבי אלעזר הוציא בסתר דינר זהב מכיסו והניחו ליפול על הארץ, אחר כך המשיך בדרכו ולא הביט לאחוריו כאילו אבד לו הדינר ולא הרגיש בזה כלל. כוונתו הייתה שרבי שמעון ימצא את הדינר, ומכיוון שלא ידע למי להחזירו יקחנו לעצמו כדין מוצא כסף ברשות הרבים. רבי אלעזר החיש את צעדיו כדי להתרחק מן המקום, אבל כעבור רגעים אחדים שמע שקוראים בשמו ומישהו רץ אחריו, אז הפנה את ראשו וראה שרבי שמעון ממחר אליו ומושיט לו את הדינר. ראה, מצאתי דינר זה בוודאי שלך הוא הדינר, כי רק אותך ראיתי הולך לפני, אמר רבי שמעון. ראה רבי אלעזר שיושרו של רבי שמעון עלול להפך את מחשבתו הטובה, העמיד פנים כאילו מקפיד מנין לך בוודאות כזאת שהדינר הזה שלי הוא? הרי לפני הלכו כאן אנשים אחרים, ואולי אבד למישהו אחר, הלא אין בו שום סימן ואתה יודע שכאשר מוצאים ברשות הרבים כסף שאין בו סימן, אין צורך להחזירו, מי שאבד לו כסף כזה כבר התייאש ממנו ואינו מקווה לקבלו שוב בחזרה, אפילו אם הדינר נפל באמת ממני כבר התייאשתי ממנו, ומי שמצא אותו שלו הוא בדין. ראה רבי שמעון שהצדק עם רבי אלעזר, כי אמנם הדין כדבריו לא היסס עוד לקחת את הדינר שמצא לעצמו, שמח רבי אלעזר שהפעם השכיל והצליח לתת מכספו לחברו החכם העני.

(על פי ירושלמי מסכת בבא מציעא

פ"ב ה"ג)

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ד מרחשון

הרה"ק רבי גדליה משה מזוויזיעל ב"ר שלמה (תש"י)

יום ראשון כ"ה מרחשון

הרה"ק רבי רפאל הכהן אב"ד אה"ו ב"ר יקותיאל ויסקינד (תורת יקותיאל - תקס"ד)

הרה"ק רבי יצחק יואל ב"ר גדליה מלינץ (תקפ"ח)

הרה"ק רבי נפתלי מליזענסק ב"ר אליעזר (תקצ"ט)

הרה"ק רבי מרדכי רוקח מבילגורייא ב"ר יששכר דב מבעזלא (תש"י)

יום שני כ"ז מרחשון

הרה"ק רבי שלום מבראדין - קודינב ב"ר ברוך מרדכי (תרפ"ו)

יום שלישי כ"ז מרחשון

הרה"ק רבי רפאל אשכנזי (מראה עיניים - תקפ"ו)

הרה"ק רבי צבי לאנדמאן מקיטוב סטרעליסק ב"ר רבי אברהם (תרכ"ח)

הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק ב"ר דוד יצחק (תשנ"ט)

יום רביעי כ"ח מרחשון

הרה"ק רבי חיים הכהן רפופרט מאוטראה (מים חיים ת"ר)

יום חמישי כ"ט מרחשון

הרה"ק רבי יצחק שלמה גולדברג מזעליצוב ב"ר יחיאל מיכל מזוויזיעל (תרל"ב)

יום שישי ר"ח כסלו

הרה"ק רבי שלום שכנא מזלובלין ב"ר יוסף (שי"ט)

הרה"ק רבי יוסף שמואל אב"ד פפ"ד (מסורת הש"ס) ב"ר צבי הירש (תס"ד)

הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימנוב

ב"ר יהודה לייב (תר"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטיליאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "בם אני אורח" רמ"ד ז"ל הרה"ק ר' יוסף הירש"ל על המצוות.

המתנות שש שעות בין בשר לחלב (ב')

(א) שכח ובירך על מאכל חלבי, והוא באמצע השש שעות, ועבר לפחות שעה מאכילת הבשר, ובירך ברכה אחרונה על הבשר, מותר לטעום קצת שלא יהיה ברכה לבטלה. (מעדני השלחן יור"ד סימן פ"ט במטעמי השלחן שם ס"ק ו')

(ב) אם יש לו ספק אם כבר עבר שש שעות, לכתחילה נכון להמתין עד שידע בבירור שעבר השש שעות, ולעת הצורך, יש להקל בזה. (מעדני השלחן שם ס"ק ג')

(ג) אם שכח והתחיל לאכול גבינה בתוך השש שעות, לכתחילה אין להקל לגמור אכילת הגבינה, אלא אם כן יש ספק אצלו אם עבר כבר השש שעות, שאז מותר לו להמשיך באכילת הגבינה. (מעדני השלחן שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

מבכים חודש כסלו
המולד ביום חמישי בשעה 1:38
בצהריים 9 חלקים
ר"ח ביום שישי

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

גליון 710
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

פעם הלכו רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה לרומי. באו למקום אחד אצל יהודי אחד, מכל מאכל שהביא לפנייהם, הלך תחילה לחדר אחד ואחר כך הביא לפנייהם המאכל. וחשדו שמביא את המאכל לפני ע"ז, והם אוכלים זבחי מתים. שאלו אותו למה הוא עושה כן? השיב להם, שיש לו אב זקן והוא נדר נדר שלא יצא מן החדר עד שיראה חכמי ישראל. אמרו לו שיאמרו לאביו שיבוא לפנייהם. כשבא שאלו אותו למה נדרת הנדר? אמר להם אבקשכם שתתפללו על בני שאין לו בנים שיוליד. אמר רבי אליעזר לרבי יהושע שהיה בקיא בכישוף, ראה מה תעשה להסיר הכישוף, כי חשד שכישפו את היהודי. אמר רבי יהושע שיביאו לו זרע פשתן, הביאו לו, הוא זרע את הזרעים על גבי לוח, וצמח מיד פשתן, התחיל לתלוש הפשתן עד שהוציא מכשפה אחת בשערה. אמר לה שתתיר כישוף שעשתה, אמרה שאיננה רוצה להתיר, אמר לה שאם לא תתיר אז ימסור אותה למלכות, אמרה שאינה יכולה להתיר, לפי שזרקה את הכישוף לים. גזר רבי יהושע על שר הים ופלטו ליבשה. התפללו עליו שיוליד בן, נולד רבי יהודה בן בתירה. הם אמרו אילו לא עלינו אלא להעמיד הצדיק הזה דיינו. (ירושלמי סנהדרין ז, יג)

פרשת השבוע

ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל
החמודות ותלבש את יעקב
(כ"ז - ט"ו)

שאלו את הרה"ק רבי שלום מבעלזא זיע"א, מדוע אלה הלובושים לבוש קצר הנקראים "דייטשליך", הם מצליחים בעסקיהם, יותר מאלה הלובושים ארוכים ומגדלים זקן ופאות, אשר מהם רובם עניים. ענה הצדיק בחכמתו, כי בשעה שיעקב אבינו הלך לקבל את הברכות מאביו יצחק, היה לבוש במלבושי עשו הקצרים, ומדוע באמת היה צריך ללבוש מלבושי עשו לקחת את הברכות בערמה, האם לו היה בא יעקב אל אביו ומבקש ברכה, היה יצחק אבינו מסרב? ענה הצדיק שוב בבדיחות, אם היה יעקב בא אל אביו לבקש ברכה, היה יצחק בוודאי מברכו שיצליח בלימודיו, שיהיה ירא שמים וכו', אבל כשבא עשו ומבקש ברכה מה אומר לו, "ויתן לך האלקים מטל השמים וכו'". כן מוצאים אנו, כשאך יצא יעקב מאת פני אביו ושק הברכות על

שכמו, מיד ניגש אליו המדרש ואמר לו, "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ". רבי יעקב הסתכל נא מה נמצא באמתחתך מכל הברשת הללו, "מטל השמים" – זה גמרא, "משמני הארץ" – זה משנה וכו'.

וישטם עשו את יעקב על הברכה
אשר ברכו אביו (כ"ז - מ"א)

שאלו את הרה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א, מדוע כאשר יש ליהודי שאלה בעניני טריפה, הוא רץ לשאול את הרב ומקבל את פסק דינו בהכנעה, גם אם הדבר כרוך בהפסד ממון. ואילו כשיש לו דין תורה עם חברו בעניני ממונות, מנהגו של עולם שפסקו של הרב מתקבל על ידי החייב בתרעומת אמר להם רבי יהונתן: בדיני ממונות כשאדם אחד מפסיד, בעל דינו מרוויח, ואת זה קשה למפסיד לסבול, זה שכתוב בתורה "וישטם עשו את יעקב" לא על זה שהוא לא קיבל את הברכות, אלא "אשר ברכו אביו" שיעקב כן קיבלם.

זמני השבת

פרשת תולדות

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:01 ת"א: 4:15

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:16 ת"א: 5:17 ר"ת: 5:50

סיפור נורא מהמהרש"א הקדוש זיע"א

(יומא דהילולא ה' כסלו)

את הסיפור הזה פירסם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א, לאחר שקרא אותו בפנקס ה'חברא קדישא' של העיר אוסטרו שבה ביקר באחד מנסיעותיו.

היה זה כאשר חלתה הצדקת שרה ע"ה בתו של רבי נחמן. הוא בא לבקרה, ולנוכח מצבה החמור התעצב מאוד. בעודו שוהה בבית בתו, נפלה עליו תרדמה – והנה זקנו הקדוש, הבעל שם טוב זיע"א, מופיע בחלומו ושואל אותו: "על מה אתה מיצר?"

"על בתי החולה", השיב רבי נחמן. נענה הבעש"ט: "הלא נאמר בתהלים: 'מגדיל ישועות מלכו' – ה' מגדיל ישועותיו לצדיקיו המכונים מלכים, 'ועושה חסד' למשיחים בסיפורי הצדיקים – 'לדוד ולזרעו' – לצאצאי דוד המלך" (שרבינו נמנה עמם).

רבי נחמן התעורר מחלומו, וסיפר לבתו את הסיפור הזה על המהרש"א – ואכן הבריאה. לימים נהגה אף היא לספר את הסיפור לחולים, כסגולה לרפואה. וזה תוכן הסיפור:

קהל המלווים התהלך שפוף אחר מיטתו של ר' זרח, מנכבדי הקהל בעיר אוסטרו שבגליציה.

אהוב על המקום ונוח לבריות היה ר' זרח, כפו פרש לעני וידו שילח לאביו, כל נצרך ודל מצא אצלו אוזן קשבת ויד מושטת לעזרה.

חבורת המלווים התקרבה אל שערי בית העלמין היהודי, שם כבר נכרה קברו של ר' זרח, סמוך לזקני וחשובי הקהילה לדורותיה.

בעודם צועדים, חלפו על פני הכנסייה המקומית ששתי וערב ענק התנוסס מעליה בתיעוב, תוך שהם ממלמלים: "שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא".

אולם אז אירע לפתע מאורע משונה ביותר: פעמוני הכנסייה החלו לצלצל בעוז, ומין רוח של טומאה חדרה בעקבותיה ללבבות, כמה מן המלווים פרשו מן הלוויה ונכנסו היישר אל פתח הכנסייה.

שם פגשו באנשי הכמורה ולמרבה התדהמה ניגשו אליהם בבקשה להמיר את דתם!

מאז חזר המאורע על עצמו שוב ושוב. הדרך היחידה לבית העלמין עברה סמוך לבית טומאה זה, ולא היתה ליהודי העיר ברירה אלא לחלוף לידו. בכל לוויה היו פעמוני הכנסייה מתחילים להרעיש בקולי קולות ולגרום בכוח טומאתם ליהודים תמימים להיכנס פנימה – ולהשתמד.

בעת ההיא כיהן כרב העיר הגאון הקדוש רבי שמואל אליעזר איידלס זיע"א, שנודע בחיבורו הגדול על הש"ס "חידושי הלכות ואגדות – מהרש"א". לבו התמלא צער רב על התופעה המחרידה, והוא לחם בכל כוחו כדי להכניע את הטומאה הזו.

יום אחד נחרדה אוסטרו היהודית למשמע הבשורה הקשה כי נשבה ארון האלוקים; המהרש"א הקדוש שהיה נערץ על כל בני עירו היראים והשלמים – הסתלק לבית עולמו!

המהרש"א ביקש לפני עלייתו לגנוי מרומים, כי יניחו על מיטתו בעת הלווייתו את חיבורו הגדול על הש"ס (שבאותם ימים טרם סופח אל כרכי הגמרא).

באותו יום לבשה אוסטרו אבל, כל החנויות נסגרו והיתמות הורגשה על פני הכל. המונים נהרו אל בית מדרשו של רבי שמואל אליעזר, שבו נהג להשקות מתורתו לתלמידיו, משם החל מסע ההלוויה. כפי שביקש המהרש"א, הניחו על מיטתו את ספרו, והעיר כולה ליוותה את גדול הדור אל מקום מנוחתו.

מתיחות גדולה הורגשה על פני המלווים, שעה שחלפו עם מיטתו של הצדיק, סמוך לכניסה המפורסמת אשר כל באיה לא ישובון, ואשר הפילה את חיתתה על יהודי העיר: מה יקרה עכשיו?...

וראה זה פלא: ברגע שבו עברה המיטה ועליה גופו הטהור של המהרש"א ליד מקום טומאתם של הנוצרים, התיישב הצדיק על מיטתו, נטל את ספרו והחל מדפדף בו – –

חרדת אלוקים נפלה על כל הקהל, ובעודם משתוממים למראה עיניהם, החלו שומעים זעקות שבר נוראות בוקעות מתוך בית התיפלה. לתדהמתם, החל הבניין הענק שוקע אט אט באדמה על יושביו.

כעבור שעה קלה, לא נותר מבית התיפלה האימתני זכר, מלבד בור ענק שנותר במקום בו היתה פעם הכנסייה – עדות לנס הגדול שחולל המהרש"א לאחר הסתלקותו.

משל ונמשל

דרכו של היצר

משל לאדם שדר בעיר הסמוכה לגבול, והיה עובר בכל יום כשהוא רכוב על אופניו אל המדינה השכנה לצורך פרנסתו. יום אחד הבחינו שומרי הגבול שבחזרתו לפנות ערב, הוא נושא עמו על האופניים דלי מלא חול, כאשר שאלוהו לפשר הדבר, אמר להם שהוא מתכוון לבנות בית. הואיל ומחיר החול במדינה הסמוכה הינו זול ביותר, הוא מתכוון להעביר מדי יום כמות שיוכל לשאת עמו. סיפורו לא שכנע את אנשי המכס אשר חשדו שתוך החול הוא מטמין חפצי ערך מוברחים, אי-לכך שפכו את החול לתוך מסננת כדי לבדוק את הענין. אחרי שהוברר להם שהחול "נקי", הורשה האיש להמשיך בדרכו עם מטענו. כך נמשך הענין ימים רבים. בבוקר היה חוצה את הגבול כאשר על אופניו תלוי דלי ריק, ובערב היה שב ועמו דלי מלא חול. במשך תקופה ארוכה היו אנשי המכס מסננים את החול, אך כיון שבכל פעם יצאה צדקתו של האיש לאור, חדלו מלבדוק אותו, והסתפקו בבדיקות פתע מפעם לפעם. יום אחד הודיע האיש לשומרים: "היום הוא היום האחרון להובלת החול, מלאכת הבניה נסתיימה, ושוב אינני זקוק לחול". ליתר בטחון נגשו השומרים לסנן את החול, אך גם הפעם לא מצאו בו מאומה, לפני שהמשיך האיש בדרכו, ניגש אליו אחד השומרים ולחש אל אוזנו: "הבה נדבר גלויות. הסיפור שלך לא נראה לי אמיתי. אני מבין שהשכלת להערים עלינו. אנא ספק את סקרנותי וגלה לי את האמת, ואני מבטיחך שלא יאונה לך כל רע, ולא תיענש על מעשיך". האיש חיך ואמר לשומר: "אכן צדקת, וכיון שהבטחת לי שלא יטילו עלי עונש או קנס אגלה לך את האמת. דליי החול שהייתי מעביר לא היו נחוצים לי כלל, הם נועדו אך ורק להטעות אתכם ולהסיח את דעתכם מלהבחין בסחורה היקרה שהייתי מבריח".

"אילו הייתם מתבוננים היטב, הייתם רואים שבבוקר הייתי רוכב על אופניים ישנים ובערב הייתי שב רכוב על אופניים חדשים. במדינה השכנה, מחירם של אופניים הינו זול במיוחד. אי-לכך הייתי יוצא לדרך רכוב על אופניים ישנים, ומחליף אותם מעבר לגבול באופניים חדשים. את החדשים הייתי קונה שם במחיר מוזל, ומוכרם במדינתנו ביוקר רב. אתם נתתם לבכם לחול, לפיכך יכולתי להעביר באין מפריע את האופניים ולהתעשר מהברחתם".

והנמשל: זה דרכו של היצר. הוא מסיח את דעתנו מחובותינו ומתפקידנו האמיתיים, על ידי פיתוי לעשות דברים שלעתים הם טובים לכשעצמם, אך אינם צריכים לעמוד בראש סולם העדיפויות.

כוחם של הצדיקים בעולם העליון

הרה"ק רבי אלעזר מקוניץ זיע"א נסע פעם בדרכו ולא עלה בידו להגיע למחוזו חפצו עד שבת קודש, והיה מוכרח לשבות באיזה עיירה, והחסידים ששמעו מזאת מיהרו והביאו אליו את כל צרכי שבת ובגדי שבת בהרחבה. רבי אלעזר נהנה מכך מאוד ונגרם לו הרחבת הדעת, אמר להם שיספר להם מעשה, וכה סיפר: להרה"ק ה"חווה" מלובלין זיע"א היה קאפטין מיוחד שהיה לובש רק ביום שנערך ברית במעון קדשו. באחד הימים הבחינו תלמידיו שרבים הולך עם אותו קאפטין. והיה זה לפלא בעיניהם. שכן באותו היום לא היה ברית, אך כמובן שלא העזו לשאול את רבם על כך. ורק בהגיע מוצאי יום הכיפורים כשהיה בדיחא דעתיה שאלו אותו על כך, אמר להם ה"חווה" שיספר להם מעשה וכה סיפר:

מעשה בעשיר אחד שהתגורר באחד העיירות בסביבות לובלין והיה מגיע כל שבוע ביום שישי ליריד שהתקיים בלובלין, ולקראת שבת היה שב לביתו. באחד השבועות נתאחרה השעה ולא היה סיפק בידו לשוב לביתו, והיה צר לו שיצטרך לשהות בשבת בבית מלון ולשלם עבור כך ששה רייניש, והחליט שהרי בלובלין מתגורר איזה רבי גדול ומגיעים לשם הרבה חסידים, ונותנים שם אכילה ושתייה ושינה בחינם, ואפילו אם יצטרך להיכנס לרבי עם קוויטעל וליתן פדיון של שני רייניש הרי עדיין ירוויח ארבעה רייניש. הוא לא חשב הרבה והגיע לבית מדרשי וקיבל אש"ל, בחינם, ובמוצאי שבת קודש נכנס אלי ונתן קוויטעל עם שני רייניש, ואח"כ נסע לביתו. לאחר כמה שנים נסתלק אותו יהודי לבית עולמו, וכשעמד לפני בית דין של מעלה לא היו טענות מיוחדות עליו, כי היה סוחר ישר ונשא ונתן באמונה, ועל כן פסקו לו גן עדן. ברם בהגיעו לגן עדן לא נתנו לו להיכנס בטענה שהוא אינו מהול כהוגן, והוא החל לצעוק ולטעון שהוא אינו אשם בכך, אך לא הועיל מאומה, משראה שאין מתייחסים לטענותיו צעק דהרי הוא היה פעם אחת בחייו אצל הרבי מלובלין, ואף נתן לו קוויטעל והוא נקרא "חווה" כי הוא רואה מסוף העולם ועד סופו, ואם כן יש לו טענה ותביעה כנגדי על שלא גיליתי לו שהוא אינו מהול כהלכה, ואכן פסקו בבית דין של מעלה שהנני צריך לתקן את אותו יהודי, ובאותו היום שהלכתי עם הקאפטין תקנתי את אותו יהודי סיים הרה"ק החווה מלובלין.

וסיים הרה"ק רבי אלעזר מקוניץ, דאם יהודי זה שהלך אל הרה"ק מלובלין רק בכדי להרוויח ארבעה רייניש זכה שהרה"ק מלובלין יעשה לו טובה בעולם העליון, אם כן אתם שעשיתם לי טובה גדולה כל כך, שהבאתם לי את הדברים הנחוצים, כל שכן שזה יהיה לטובה עבורכם.

צ'ין אדם לחברו

הציל את החתן מבושה

בחור כפרי נכנס פעם אל הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א בשאלת יעוץ, היות ועומד להתחתן ובשבת שלפני כן כנהוג יקראוהו לעלות למפטיר, ולבו יודע מרת נפשו שאינו יודע לקרוא, על כן חושש מאד ששמחתו תהפך לאבל. הרגיעו הרבי שהכל בע"ה יעבור בשלום. לשבת העליה לתורה נסע רבינו לשם, במשך קריאת התורה השמיע רבינו את קולו מדי פעם כאילו על חוסר השקט, המתפללים לא ירדו לסוף דעתו. כאשר עלה החתן למפטיר, נשמעו לפתע מהלומות עזות על הבימה, כשהרבי מכריז שיהיה שקט, וכל עוד שהחתן קרא הברכות וההפטרה עמד הרבי וגער כאילו על זלזול בקדושת בית הכנסת וכבוד הציבור. קול גערוותיו עלה על קול קריאת החתן וכך הציל את החתן מבושה וכלימה ביום שמחתו.

אהבת ישראל מביא

לאהבת השי"ת

מסופר על הרה"ק רבי אברהם מסערעטין זיע"א שאלפים השכימו לפתחו ופעל ישועות בכח סגולות. אחד מבני העליה ביקש ממנו פעם סגולה ליראת שמים, השיב הרבי: ליראת שמים אין לי סגולה, אבל יש לי כן סגולה לאהבת ה'. חזר הלה ואמר,

אדרבה, אהבת ה' מדרגה גדולה היא מיראת ה', יתן נא לי סגולה לכך. השיבו הרבי סגולה לאהבת ה' הוא אהבת ישראל, על ידי אהבת ישראל באים בקלות לאהבת ה'.

ואהבת לרעך כמוך ממש

מסור על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א שהיה אומר: "ואהבת לרעך כמוך", בדוק את עצמך טוב ובוודאי תמצא שיש כן מומים ופגמים לרוב, ואף על פי כן למרות כל זאת אתה אוהב את עצמך ללא סייג, כך יש לאהוב גם את רעך, על אף כל המומים והפגמים שאתה מוצא בו, אוהב אותו אוהב בלתי מוגבלת.

ברוך השם שנתן ליהודי

פרנסה ברווח

מסופר על הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א, שיהודי חנווני אחד בא לפניו והתאונן על מיעוט פרנסתו, בעוד שלשכנו החנווני המוכר אותה סחורה, יש פרנסה בשפע אמר לו הרב, תהיה לך פרנסה ברווח רק כשתודה להשם יתברך על הפדיון הרב של שכנך, ותאמר ברוך השם שנתן ליהודי פרנסה ברווח. אמנם בתחילה יהיה קשה לך זאת, אך כשתרגיל עצמך לכך, כבר תאמר בשמחה ובלב שלם, כמו שנאמר 'בפוך ובלבבך לעשותו', קודם בפוך ואחר כך בלבבך.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ב' כסלו

הרה"ק רבי שמעריל מווערשובקה (תלמיד הבעש"ט (תקל"ז)
הרה"ק רבי משולם פייביש מזאבריו' ב"ר אהרן משה (תקנ"ה)
הרה"ק רבי משולם פייביש הלוי (יושר דברי אמת) ב"ר אהרן משה
הרה"ק רבי ישראל יצחק מראדושיץ ב"ר דוב בער (תרי"ח)
הרה"ק רבי עקיבא סופר (דעת סופר) ב"ר שמחה בונים (תש"ך)
יום ראשון ג' כסלו
רבי מאיר ב"ר משה כ"ץ אביו של הש"ך (ת"ג)
יום שני ד' כסלו
הרה"ק יעקב דוב מאמשינוב ב"ר ישראל יצחק מווארקי (תרל"ז)
יום שלישי ה' כסלו
רבי שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי (המהרש"א - שצ"ב)
הרה"ק רבי אשר אנשיל הלוי אב"ד טשענגער (מנחת אשר) ב"ר שמואל (תרל"ד)
הרה"ק רבי ברוך בער ליבוביץ ב"ר שמואל דוד (ת"ש)
יום רביעי ו' כסלו
הרה"ק רבי יחזקאל שרגא מסטראפקוב ב"ר ישכר דוב - תשנ"ה)
יום חמישי ז' כסלו
הרה"ק רבי אהרן מקראקא ב"ר קלונימוס קלמן (בעל מאור ושמש) תרמ"ב
יום שישי ח' כסלו
רבי משה ב"ר יצחק (חידושי מהרש"א מהדו"ב - תכ"ט)
הרה"ק רבי אהרן מטשערנאבל ב"ר מרדכי (תרל"ב)
הרה"ק רבי דוד מסוכטשוב ב"ר שמואל

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר: "בם אני אוהב" רפרסד יוסף הירש"ל על המצוות.

המתנת שש שעות בין בשר לחלב (א)

א) שכח ובירך על מאכל חלבי, והוא באמצע השש שעות, ועבר לפחות שעה מאכילת הבשר, ובירך ברכה אחרונה על הבשר, מותר לטעום קצת שלא יהיה ברכה לבטלה. (מעדני השלחן יור"ד סימן פ"ט במטעמי השלחן שם ס"ק ו')
ב) אם יש לו ספק אם כבר עבר שש שעות, לכתחילה נכון להמתין עד שידע בבירור שעבר השש שעות, ולעת הצורך, יש להקל בזה. (מעדני השלחן שם ס"ק ג')
ג) אם שכח והתחיל לאכול גבינה בתוך השש שעות, לכתחילה אין להקל לגמור אכילת הגבינה, אלא אם כן יש ספק אצלו אם עבר כבר השש שעות, שאז מותר לו להמשיך באכילת הגבינה. (מעדני השלחן שם ס"ק ג')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי יחזקאל שרגא מסטראפקוב

ב"ר ישכר דוב זיע"א

נלב"ע ו' כסלו תנצב"ה

גליון 711
שנה י"ד תשפ"וסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך
(כ"ח כ"ב)

כותי אחד שאל את ר' מאיר איך אתם אומרים יעקב אמיתי דכתיב "תתן אמת ליעקב", אמר לו הן, אמר לו ולא כך אמר "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך"? אמר לו הן, אמר לו הפריש שבטו של לוי אחד מעשרה, למה לא הפריש לוי אחד מעשרה לב' השבטים הנוספים אפרים ומנשה? אמר לו וכי י"ב הן, והלא י"ד הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי. אמר לו כל שכן הוספת מים הוספת קמח, אמר לו אין אתה מודה לי שהן ד' אמהות, אמר לו הן, אמר לו צא מהם ד' בכורות לד' אמהות, הבכור קודש ואין קודש מוציא קודש, אמר לו, אשריך ואשרי אומתך שאתה שרוי בתוכה

(ב"ר ע' ז')

פרשת השבוע

היה בכוחו של העגלון לעצור, והעגלון בעצמו היה אחוז אימה. החסיד הביט בפני הצדיק וראה שפניו שלווים ולא יראה פחד. שאל החסיד האם הרבי אינו מפחד מהסכנה? לא, ענה הרבי, המפחד מהבורא יתברך אין פחד הסוסים עליו

ויחר ליעקב ויאמר ללבן מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי (ל"א - ל"ז)

הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א, היה ידוע כמעורב עם הבויות וגם אפיקורסים והמשכילים באו אליו, ושאלו ממנו עצות, והתווכחו אתו בעניני אמונה וכו'. והוא ענה להם כרוב חכמתו עליו, בסבלנות ובחכמה נפלאה. פעם אחת ברבות השאלות עליו מצד אחד פוקר שהוציא אותו משוי משקלו, אמר להם הצדיק, עכשיו כבר הוסבר לי מה שאמר יעקב אבינו ללבן, מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי, כלומר הקדושה רודפת תמיד אחרי הניצוץ דקדושה. סטרא אחרא מאידך, רודפת תמיד אחרי מקום לא טהור למקום חטא ופשע, אם כן, מה שאתה לבן דולק ורודף אחרי כנראה שאתה מריח איוה חטא ופשע בי. וזה מה שאני מהרהר כעת, המשיך הצדיק, זה מה שהאפיקורסים למיניהם, בחרו בי המטרה בשאלותיהם להטרידנו, והו כנראה משום שהרחתם משהו חטא ופשע בי, ועל זה עלי לפשפש במעשי, מה פשעי ומה הטאתי כי דלקת אחרי.

כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך (כ"ח - ט"ו)

פעם בא לפני הרה"ק מרווין זיע"א חסיד לשפוך לפניו שיחו ולהיושע בדבר ישועה ורחמים. הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א שהיה אז רך בשנים כבן אחד עשרה, הבחין באותו חסיד שהוא שרוי בצער רב ובדאגה גדולה, והבין שצרתו צרה גדולה. על כן נתעורר בו רצון לדעת איך יפול דבר, ומאין תבוא ישועתו? המתין רבי דוד משה אצל פתח חדרו של אביו עד שיצא החסיד מלפני הקודש, ושאלו מה אמר לו אביו הרבי? סיפר לו החסיד ברכת הרבי דער אייבערשטער זאל דיר העלפען (הקב"ה יעזור לך). אמר לו רבי דוד משה: הכנס שוב אל הקודש פנימה ושאל את אבי, מה יהיה עד שיעזור השי"ת? ציית לו החסיד ויעש ככל אשר צוהו. וכשיצא סיפר לו שענה לו הרה"ק מרווין "עד שיעזור השי"ת, גם יעזור השי"ת" כששמע רבי דוד משה מטשארטקוב, פתח ואמר: לזה כיוון הכתוב "כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך" גם עד אז לא אעזבך ואעזור לך.

לולי אלהי אבי אלהי אברהם
(ל"א - מ"ב)

מסופר על הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור זיע"א, שנסע פעם אחת עם אחד מהסידיו, וכשהגיע המרכבה במורד הר תלול, נבעתו הסוסים והתחילו לרוץ, ולא

זמני השבת

פרשת ויצא

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:48

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:00 ת"א: 4:14

הלה הבין שלא יצליח לשכנעם להניחו לנפשו, ולאחר היסוסים רבים נאות לספר את סיפורו.

אני גר בעיירה קטנה, בבית ממולי גר חברי וידידי הטוב, חברים קרובים אנו עוד מילדותנו, חברי זה הוא רוכל במקצועו, הוא יוצא לתקופות נדודים בכפרים שבסביבה, מוכר לתושבים מיני סדקית, ומוזה הוא מוצא את פרנסתו, בכל פעם שהוא שב ממסע נדודים שכזה, מתקבצים שכנים ומכרים לברכו לשלום, ואני בתור ידיד טוב מגיע כמובן ראשון.

פעם אחת כששב חברי לביתו לאחר תקופת היעדרות ממושכת, הלכתי לברכו לשלום, בבית ידידי חש כמו בביתי שלי, נכנסתי לבית ומצאתי שחברי נעדר ממנו, הילדים שיחקו בחצר והאימא היתה עסוקה בעבודה במטבח. כהרגלי פתחתי את המזנון כדי להוציא טבק למלא את מקטרת, ועיני נחו על ארנק שהיה מונח שם גלוי לעין, כל הארנק היה מלא בכסף, כל מה שהרוויח ידידי בסיבובו האחרון, ושייעד לקניית סחורה חדשה. "כך אין נוהגים" חשבתי בלבי, "לא משאירים ארנק מלא בכסף גלוי לעין רואים.

אני אלמד את חברי לקח" נצנץ במוחי רעיון, נטלתי את הארנק והחבאתי אותו בכיסי, "כשחברי ישוב ויבחין שהכסף נעלם, ייבהל מאוד, ולהבא לא ינהג עוד בחוסר אחריות" אמרתי לעצמי. המתנתי לחברי אך זה בושש לבוא, החלטתי לשוב לכמה דקות לביתי כדי לסדר דבר מה, מתוך כוונה לשוב מיד, יצאתי מהבית כשבמוחי ערוך נאום המוסר שאטיף לידידי על חוסר זהירותו.

אלא שבפועל נתגלגלו הדברים אחרת, חברי שב לביתו וכאשר גילה לתדהמתו כי כל הכסף שקיבץ בידי עמל נעלם ואיננו, פרץ בזעקות מרות, רעייתו פרצה בבכי קורע לב, כל בני הבית נרתמו לחיפושים, הם הפכו את כל הבית, אך לשווא כמובן, שכנים וידידים שהגיעו לברך את בעל הבית כדרכם, אך הוסיפו לאווירה המתוחה ממילא, כאשר שבתי לבית ידידי עם הארנק בכיסי, שררה בבית אבלות כשל תשעה באב, הרגשתי שטעיתי ומעשה הקונדס שלי כלל לא היה משעשע, באווירה כזאת לא היה בי העז והאומץ להודות קבל עם ועדה כי אני הוא האחראי לכל המתרחש, וכי אך לצון חמדתי, העמדתי פנים כאילו איני יודע דבר, הבעתי השתתפות בצער של ידידי, וחשבתי להחזיר את הארנק למקומו ברגע מתאים באין רואים.

מה לחש הבעש"ט הקדוש ליהודי שישב בעגלה בדרך לחופת אחד מצאציו

כל העיירה לבשה חג לכבוד המאורע החשוב, ואורחים רמי מעלה הגיעו מכל הסביבה, לא בכל יום נערכת שמחה גדולה שכזו, הבעל שם טוב הקדוש זיע"א מוביל היום בשעה טובה את אחד מצאצאיו לחופה, תהלוכת החתונה יצאה לדרך כשבראשה צועד הבעל שם טוב והמחותנים' ולצדם החתן, ואחריהם קהל גדול של יהודים לבושים בגדי חג.

אותה שעה נכנסה לעיירה עגלה שבה ישב יהודי זר, לבטח היא לא הייתה מסבה כל תשומת לב מיוחדת, אלמלא עצר הבעל שם טוב פתאום את התהלוכה, עזב את מקומו ופנה אל העגלה, הכל ראו כיצד פונה הצדיק אל היהודי היושב בה, לוחש מילים ספורות על אוזנו ושב להוביל את החתן לחופה. על אף שחזותו של האיש הייתה כשל יהודי פשוט, היו החסידים בטוחים שהוא "צדיק נסתר" והרי רבם הצדיק עיכב את החופה אך ורק כדי להחליף עמו מספר מילים.

את השמחה המיוחדת והתרוממות הרוח הגדולה ששררו באותו לילה בשמחת החתונה, יקשה לתאר על ידי הקשה על מקלדת המחשב, היו אלה מאותן שעות מיוחדות שבהן נשכחים כל הבלי העולם הזה, והנפש כולה מתעלה בשמחה אמיתית וטהורה. לפנות בוקר אחרי החתונה הנפלאה כשהתפזר הקהל איש איש לביתו, נזכרו החסידים במאורעות הערב החולף, הם נזכרו גם באותו "צדיק נסתר", שרבם עצר בגינו את תהלוכת החופה כדי ללחוש על אוזנו דבר מה, ביררו ומצאו היכן מתאכסן היהודי הזר, ופנו לעבר מלוננו, הם קיוו כי היהודי ה"צדיק" יאות לשוחח עמם ולגלות שביבים מדברי הבעל שם טוב אליו.

"שלום עליכם רבי" פנו אליו ביראת הכבוד, "רבי?" תמה הזר, "לא רבי אני ולא בן רבי", "אל נא יסתיר רבנו את עצמו מאתנו", עמדו החסידים על שלהם, "אם מורנו הבעש"ט הקדוש מצא לנכון לעכב אתמול את החופה, לגשת אליו וללחוש סודות באוזנו, ברור לנו כי אדם קדוש הוא כבודו". "לא צדיק אני ולא קדוש" השיב האיש, רבכם לחש באוזני דבר שקשור בעניין פרטי לחלוטין, וניסה להתחמק מהחסידים, על פניו ניכרה אי נוחות רבה. אך החסידים לא הרפו וביקשו: "יספר לנו אפוא את העניין".

משל ונמשל

כל טובות העולם הזה מותנות בקיום התורה והמצוות
אולם אדם הנהנה מהעולם הזה ואנו חפץ בקיום המצוות,
הרי שהוא אוכל עולמו בחייו, ואף אם עשה מעשה מצוה
זה או אחר, נחשב לו נדבר כניכוי שכרו.

משל למה הדבר דומה: לעשיר שהיתה לו בת כלילת
המעלות, ואביה חיפש לו חתן מופלג בתורה ובמידות,
אחר יגיעה מצא בחור בעל מעלות יחיד ומיוחד. אביו
של הבחור גר בעיר רחוקה, שלח העשיר את מרכבתו
ההדורה להביא את האב אל עירם, כדי לסיים את
השידוך למזל טוב. כאשר הגיע אביו של החתן ונפגש
עם אבי הכלה, נמלך בדעתו ומסיבה כלשהי לא הסכים
לשידוך. ראה העשיר כי אבי החתן אינו מסכים לשידוך,
החליט לשדל אותו בממון, ולחש על אזנו כי מלבד סכום
הנדוניה שיתן בעין יפה לבני הזוג, בדעתו לתת עוד
ארבע מאות וזו לאבי החתן. למרות ההצעה המפתה
נשאר אבי החתן בסירובו ולא הסכים לשידוך. כאשר
ראה אבי הכלה כי כן, פנה אל הבחור עצמו, ועד מהרה
סיכמו שניהם על השידוך למזל טוב ללא הסכמת אבי
החתן. לאחר חתימת שטר התנאים בא אבי החתן אל
העשיר וביקש ארבע מאות וזו כפי שהובטח לו ענה
העשיר: לא ולא! אמת כי הבטחתי לך סך זה, אולם רק
כדי לזרז אותך להסכים לשידוך, אך עתה כבר נחתם
השידוך למזל טוב ללא הסכמתך, ועכשיו מה לי ולך?

והנמשל: הקדוש ברוך הוא עשה כביכול שידוך עם בני
ישראל, אלא שעיקר השידוך הוא עם הנפש החפצה
בקיום המצוות. אמנם, הנפש עומדת ביד הגוף, וכל
מצווה שתחפוץ לקיים, עליה לבקש תחילה את רשות
הגוף שיתרצה ויסכים לדבר, הנפש צריכה את רצון
הרגליים ללכת אל בית המדרש, ואת הסכמת הידיים
ללבוש ציצית ולהניח תפילין וכדומה. על כן אם הגוף
מסכים ברצון, מן הראוי לתת לו מעט שכר בעולם הזה
על שהסכים לרצונותיה של הנפש. אולם אם הגוף אינו
חפץ בכך, על פי דין ראוי לו שלא ייהנה מן העולם הזה
כלל וכלל, אם אכן נהנה, ידע כי מכלה הוא את מעט
שכרו השמור לו לעולם הבא.

(המגיד הקדוש מדובנא זיע"א)

אך יום רדף יום והודמנות נאותה להשבת הארנק לא
נפלה לידי, ידידי לקח כבר הלוואות והגיע להסדרים
מסוימים עם נושיו, ולא הייתה לי כל אפשרות להשיב את
הכסף מבלי שהכל יחשבוני לגנב.

חלפו כמה חודשים והכסף עדיין היה בידי, בלית ברירה
התפתיתי לעצת יצרי לעשות בכסף איזה עסק מוצלח
ולאחר מכן להשיבו לחברי בתוספת רווחים הגונים
שאצבור עבורו, אך בעיירתי שבה הכל מכירים אותי ואת
אפשרויותי הכלכליות, לא יכולתי לפתע לקום בבוקר
אחד ולעשות עסקים כסוחר גדול, מבלי לעורר חשד.
שכרתי אפוא סוס ועגלה ויצאתי לדרך, כך הגעתי לכאן
כשבמוחי תכניות רבות ורעיונות לעסקים שונים שאוכל
לעשות. בדיוק כשבאתי הנה, נקלעתי אל תוך שמחת
החתונה של רבכם הבעל שם טוב הקדוש.

החסידים האזינו משתוממים לסיפורו של האיש שאך
לפני רגעים מספר "חשדו" אותו בצדיקות יתרה, כשהגיע
לשלב הזה בסיפורו, נראה היה כי העדיף לעצור ולא
להמשיך הלאה, אבל עיני החסידים לא הניחו לו לעשות
כן, ואולי, חשב לעצמו, יהיה בגילוי כל האמת בבחינת
"וידוי דברים" שיסייע לו להיטהר מחטאו, כך או כך
כעבור רגעים אחדים, המשיך היהודי בסיפורו: כשהבעל
שם טוב הקדוש ראה אותי יושב בתוך העגלה, עזב את
הכל, ניגש אלי ולחש באוזני: "עדיין אין זה מאוחר לתקן
את העוול, חזור לביתך והשב מיד את הכסף, אני מבטיחך
שחברך יאמין לך ולא יחשוב שהיה בכוונתך לגנוב את
כספו, במקרה הצורך אבוא בעצמי להעיד שכך הם פני
הדברים, ואולם אם תתעכב עוד, עלול כבר להיות מאוחר
מדי".

אלה היו המילים שהבעל שם טוב אמר לי אמש, אבן
כבדה נגולה מעל לבי, סיים היהודי הזר את סיפורו, ושתי
דמעות נצצו בזוויות עיניו, אני יוצא עתה חזרה לביתי
לקיים את דברי הבעל שם טוב, למדתי לקח לכל החיים.

מסיפור זה נבין במעט את האהבת ישראל הגדולה
שיקדה בלבו הבעש"ט הקדוש, ואת התמסרותו לכל יהודי
אף ברגעים הנעלים של הובלת בן משפחה לחופה.

צ'ין אדם לחברו

והחזקת בו

מסופר על הרה"ק רבי יוסף זונדל מסלנט זיע"א שבעירו התגורר עני מרוד שבתו הגיעה לפרקה, אך לא היה באפשרותו להשיאה כי בכיסו לא נמצאה אפילו פרוטה אחת. לאותו עני היה קרוב משפחה עשיר וירא שמים, אך הוא התעלם מקרובו העני ונמנע מלהעניק לו את התמיכה המיוחלת. נודע הדבר לרבי יוסף זונדל והוא החליט לפעול עבור הכנסת כלה, בא אל הקרוב העשיר וסיפר לו על מצבו הדחוק של קרובו העני, וביקשו שלא יתעלם ממנו. אמר לו העשיר אותו עני הוא קרוב רחוק שלי וכמעט אין קשר משפחתי בינינו, ולכן אין זה מן הצדק שידרוש ממני לספק לו את כל צרכי החתונה. שאל אותו רבי יוסף זונדל האם אתה מתפלל כל יום? "בוודאי" השיב העשיר, "וכי כבוד הרב חושד בי שאינני מתפלל?" אמר לו הרב, אם כן אמור נא באזני את תחילת תפילת שמונה עשרה, נעלב העשיר ואמר והרי כל תינוק רך יודע שהתפילה לתפלת שמונה עשרה היא "ברוך אתה ה' אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב". רבי יוסף זונדל הפסיק ושאל אותו, אמור לי מתי חיו אבותינו אלה? השיב לו העשיר לפני כמה אלפי שנים. אמר לו רבי יוסף זונדל: אבותינו חיו לפני כמה אלפי שנים, ולמרות זאת הנך מזכירם שלש פעמים ביום. כדי שבזכות אותם קרובים הרחוקים ממך מרחק של אלפי שנה, יעזור לך ה' ויברכך בכל, והנה כשאני בא לבקש ממך עזרה בעבור יהודי שהוא קרובך החי עמך היום ואשר מחתן את בתו שהקב"ה נתן לו, משיב אתה לי כי זהו קרוב

רחוק? התבייש אותו עשיר מדבריו האמיתיים והמחוכמים של הרב, וכעבור זמן קצר שלח לקרובו העני את כל הכסף הנחוץ להוצאות החתונה.

חידוש בהלכות "הכנסת אורחים"

בימי ילדותו של הרה"ק רבי ש"ב מפרשיסחא זיע"א, באו אורחים אל אביו הרב מווידיסלאב, הכין הרב סעודה בשבילם, בשעת אכילתם קרא לבנו הילד ר' בונים ואמר לו: לך בני, ותחדש בענין בהלכות "הכנסת אורחים". הלך הילד לחדר השני, התמהמה זמן מה, וחזר לאביו ואמר שחידש כבר. האורחים ששמעו שהילד הוא עליו וחרוף מוח, חשבו שבוודאי ציוה עליו אביו שיאמר איזה חידוש בהלכה.

לאחר הסעודה אמר להם הרב: נלך ונראה מה חידש בני, נכנסו לחדר וראו שעמדו שם מיטות מוצעות בכרים וכסתות נאים. "אכן חידוש נאה חידש בני" – הפטיר הרב.

זהירות בכבוד אשתו ובני ביתו

נוהר מאוד היה הרה"ק ה"סבא" מסלבודקה זיע"א למנוע צער מבני ביתו. היה מושיט עזרה לאשתו בעבודותיה ומשתדל שלא תגרם לה טרחה. ואף על פי כן, תמיד חשש פן לא יצא ידי חובתו, והיה מרבה לבקש ממנה מחילה. בקשת מחילה מיוחדת הייתה שמורה עמו לערב יום הכיפורים, טרם לכתו לתפילה בשיבה. היה מתחנן לפניה שתסלח לו. ולא זו משם עד שלא שמע מפיה כי היא מוחלת לו בכל לבה.

תלולא דעדקא

שבת קודש ט' כסלו

הרה"ק רבי דובער ב"ר שניאור זלמן (האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש – תקפ"ח)
הרה"ק רבי משה מסלוביטא ב"ר פינחס מקאריץ (תקצ"ח)

יום ראשון י' כסלו

הרה"ק רבי פינחס מנחם אלעזר מפילץ (שפתי צדיק) ב"ר בנימין אליעזר (תרפ"א)

הרה"ק רבי איסר זלמן מלצר ב"ר ברוך פרץ (תשי"ד)
יום שלישי י"ב כסלו

רבי שלמה ב"ר יחיאל (המהרש"ל – של"ד)
הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריטש ב"ר דוד (בת עין – תר"א)

יום רביעי י"ג כסלו

האמורא רבינא בן רב הונא (ד"א רל"ז)
הרה"ק רבי שלמה זלמן (יוסף) מוילעפאל
ב"ר אברהם (אליהו) (תרי"ח)
הרה"ק רבי דב בער מליעווא ב"ר ישראל מרוזין (תרל"ו)

הרה"ק רבי ישראל ממודוץ ב"ר שמואל אליהו (תרפ"א)

הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב ב"ר דוד משה (תרצ"ד)

יום חמישי י"ד כסלו

ראובן בן יעקב משבטי קה (ב"א – שי"ח)
הרה"ק רבי מנחם נחום משטיפינעשט
ב"ר ישראל מרוזין (תרכ"ט)

יום שישי ט"ו כסלו

רבינו הקדוש רבי יהודה בן רבן שמעון (ג"א תתקנ"ג)
הרה"ק רבי דוד ב"ר יצחק מסקווירא (תר"פ)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטליאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר "ב"א אור"ח" רפרט "זמן החרש" על המעשים.

המתנת שש שעות בין בשר לחלב (ד)

אדם שאכל בשר, ויש לו שיניים תותבות, שעשוי באופן שאפשר להוציאם מהפה ולהכניסם, לא די לנקותם על ידי הדחה בעודן בפיו, כי כידוע שהמאכל נכנס בהם, אלא יוציאם וינקם וידיחם. (מעדני השלחן סימן פ"ט, במטעמי השלחן שם ס"ק ג'). [כמובן ינקם וידיחם לא ליד אנשים, כדי שלא יגעיל אותם מהשיניים התותבות שלו] (ב) חוץ ממה שצריך להמתין שש שעות בין בשרי לחלב, צריך גם כן לברך ברכה אחרונה על הבשר שאכל, ואם ממשיך הסעודה ולא בירך, אפילו המתין כל היום, ולא אכל עוד בשר, אסור לאכול חלבי. (רמ"א ביור"ד סימן פ"ט, ובט"ז שם ס"ק ב')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי דובער ב"ר שניאור זלמן

האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א

נלב"ע ט' כסלו תנצב"ה

גליון 712
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו

עד עלות השחר (ל"ב - ה')

ויותר יעקב לבדו, אמרו חז"ל אל תקרא לבדו אלא לכדו, מאין בא לו זה הכד. כשיעקב שם האבנים תחת מראשותיו, והשכים בבוקר ומצא אבן ונתבצר לו הכד של שמן, ויצוק על ראשו, וחזר הכד ונתמלא, אז ידע יעקב שהכד מזומן למעשה נסים, אמר אין זה ראוי להניחו כאן, וזהו השמן שנמשחו ממנו המשכן וכל כליו והמזבח, אהרן ובניו וכל המלכים, ועדיין כולו קיים, כמו שאמרו חז"ל על לדורותיכם, והוא כד השמן של הצרפתית שאמר לה אליהו כד השמן לא תכלה, והוא השמן של אשת עובדיה הנביא. וכשראה יעקב שכל הניסים הללו עתידים להיות בכד הזה, סיכן את עצמו והביאו.

(ש"ך עה"ח וישלח)

פרשת השבוע

כי במקלי עברתי את הירדן

(ל"ב - י"ט)

מסופר בשם הרה"ק ה"אמרי חיים" מוויזניץ זיע"א, שפעם אחת בערב יום הכיפורים ביקש הרה"ק ה"צמח צדיק" מוויזניץ זיע"א סכום כסף גדול מעשיר מסוים, ואמר לו שעכשיו זמן שאף אחד לא חושב על כסף, ואם אני מבקש ממך כעת מעות, עליך להבין שהדבר נחוץ מאד. הלה לא נענה לבקשת הרבי, ביקש הרבי מחסיד כפרי יהודי פשוט בשם משה ליב, שיתן לו את הסכום הזה, נענה החסיד מיד לבקשתו ונתן לרבי את כל הסכום. מהיום שהוא ירד העשיר מנכסיו מטה מטה רח"ל, ומשה ליב התעשר ונחל הצלחה גדולה בכל עסקיו. לרגל עסקיו היה משה ליב נוסע לוינה עיר הבירה, בהיותם בוינה היו מתאספים היהודים הסוחרים החסידיים יחד לסעודה שלישית של שבת. פעם חמדו להם מכיריו לצון ודחקו במשה ליב שיאמר לפניהם דברי תורה. משה ליב סירב באמרו, אינני בר אוריין ואיני ראוי לומר תורה, אך הם דחקו בו ואילצוהו לומר תורה. כידוע, העיר וינה היתה עיר מודרנית, וכמה מן הסוחרים שלא היו מצויינים במיוחד

ביראת שמים, התירו לעצמם לעשות שם מעשים שלא היו עושים במקום מושבם. היה זה בפרשת וישלח, אמר להם משה ליב על הפסוק "כי במקלי עברתי את הירדן" אם אדם מתחיל להקל במצות, סופו שיעבור על כל התורה כולה.

המעשה הגיע לאזני ה"צמח צדיק", ובהודמנות הראשונה שהגיע משה ליב לוויזניץ, שאלו הרבי האם אמרת תורה בוינה? משה ליב רעד כולו מפחד הרבי, ואמר בהתנצלות: הסוחרים אילצוני להגיד תורה נגד רצוני, שאלו הרבי מה אמרת? חזר משה ליב על התורה שאמר. אמר לו הרבי: הרי טוב אמרת.

ויותר יעקב לבדו ויאבק וגו' וירא כי לא יוכל לו (ל"ב, כ"ה - כ"ו)

מסופר: פעם בפרשת וישלח פתח הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זיע"א ואמר, ידוע הכלל שהקריאה מעוררת את הזמן. בפרשת וישלח מסופר על יעקב אבינו ע"ה, שנאבק עם שרו של עשו עד שניצחו והכניעו לגמרי. אם כן שבת זו היא מזמני רצון ושעת כושר המסוגלת לכל יהודי "זיך מיט כאפן" (להצטרף ולהכניע את היצר)

זמני השבת

פרשת וישלח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 3:59 ת"א: 4:13

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:48

החסיד שמסר את נפשו למען רבו בעל התניא זיע"א

כמו רעם ביום קיץ בהיר, ניחתה על עדת החסידים הידיעה על מאסרו של רבם הרה"ק "בעל התניא" והשולחן ערוך זיע"א. תחילה נודעו רק פרטים מעטים, העיקרי שבהם הוא, כי הרבי נלקח למאסרו בכרכרה שחורה. כל ילד באותם ימים ידע כי בכרכרה זו מובלים אסירים הנאשמים במרידה במלכות ושדינם מוות.

אט אט הגיעו פרטים נוספים, הרבי נכלא בעקבות עלילה שטפלו עליו, לפיה מנהיגם של החסידים הלא הוא הרבי מורד במלכות רוסיה, וחותר להקים לעצמו ממלכה משלו. כהוכחה לכך ציינו המעלילים את העובדה, כי קהל רב מכל קצות הארץ נוהר לבית מדרשו של המנהיג בליאזונה, לחיווק העלילה השתמשו בין השאר בקטעים מתוך ספר ה"תניא", ספרו של הרבי העוסקים ב"ספירת המלכות", הם ניצלו את בורות המוחלטת של אנשי השלטון באורחות החיים היהודיים ובסגנון הקבלי, כדי לשכנעם כי הרבי אכן פרק מעליו עולה של מלכות.

גם לעיירה סטראדוב לא איחרה השמועה הקשה להגיע, אחד מתושביה ר' יחזקאל שמו נמנה עם חסידיו המובהקים של רבי שניאור זלמן, והיה קשור אליו בכל נימי נפשו. נוהג היה תמיד לומר כי ללא הרבי אין כל טעם וערך לחיים. סדר קבוע היה לר' יחזקאל לנסוע בכל שנה פעם או פעמיים לחצר הרבי, עוזב היה את ביתו לתקופה ממושכת וחוסה בצל רבו האהוב. את הדרך מסטראדוב לליאזונה היה עושה ברגל. כאשר חוקקו השלטונות את חוק שמות המשפחה, שעל פיו כל אורח נדרש לצרף לשמו הפרטי שם משפחה מזהה. בחר ר' יחזקאל בשם המשפחה "ליאזנאו". זאת על שם עיר מגוריו של הרבי, ברוחו חש עצמו כמי שמצוי תדיר בקרבת הרבי. כזה היה החסיד ר' יחזקאל.

כשהגיעה השמועה על מעצרו של הרבי ועל סכנת המוות המרחפת על ראשו. סערה נפשו של ר' יחזקאל, יומם וליל התהלך אנה ואנה וליבו כל עמו, לאחר שעה ארוכה של התייסרות נפשית וסערה פנימית עזה, הייתה ההחלטה שקיבל ר' יחזקאל בשלה לביצוע. קהילת החסידים בסטראדוב הכירה במעלותיו ובסגולותיו המיוחדות של ר' יחזקאל ונהגה בו כבוד. לכן כשנפוצה ברבים קריאתו המיוחדת לבוא ולהתכנס בבית הכנסת, איש לא נעדר. בשעה היעודה התאספו הכול סביב השולחן הגדול בבית הכנסת והמתינו למוצא פיו של החסיד המסור ר' יחזקאל שישב בראשו.

אחיי ורעיי החסידים פתח ר' יחזקאל ואמר בקול נרגש, לא עת הרבות דברים היא, כאשר אבינו, רוענו האהוב נתון במאסר וסכנת מוות מרחפת על ראשו הקדוש. עיניו של ר' יחזקאל מלאו דמעות, וכמו כן גם עיני שאר הנוכחים. הוא המשיך לדבר בקול שקט אך החלטי, ביקשתי לכנס אתכם כאן כדי שתהיו עדים להסכם שאני עומד לערוך עתה ביני ובינ אבינו שבשמים. הוא נטל נשימה עמוקה לריאותיו ואחר המשיך: הריני מוסר מודעה ברבים כי אני נוטל על עצמי את כל אשר נגזר על רבנו, בין אם אלה ייסורי גוף ובין אם ייסורי נפש, בלב שלם ובנפש חפצה מוסר אני את נפשי ורוחי למענו ולמען העולם כולו הזקוק לו.

חבריו של ר' יחזקאל האזינו לדבריו המדהימים ופיהם נאלם דום, הם ישבו כמסומרים למקומם, ומעיהם התהפכו בקרבם, הם המתינו להמשך דבריו של ר' יחזקאל, אולם עד מהרה הבינו כי למעשה סיים להגיד את אשר ביקש. אז קמו ממקומותיהם והתפזרו לענייניהם בדממה ובעצב. מאותו רגע ואילך החל ר' יחזקאל מתענה, שלוש יממות תמימות לא הביא כל מאכל וכל משקה לפיו. כל אותה העת התכנס בתוך עצמו, התפלל וקרא פרקי תהילים, בכה והתעטף במחשבותיו ובהרהוריו. במשך ימים אלה המתינו החסידים לכל בשורה שתגיע מפטרבורג הבירה, שם היה כלוא הרבי. במקביל, עקבו בדאגה אחר מצבו של ר' יחזקאל שהלך והדרדר מיום ליום.

ביום השלישי לתעניתו היה כבר ר' יחזקאל חלש מאוד ואך בקושי הניע את אבריו, לקראת הצהריים התפלל מנחה גדולה. וסימן לחסידים כי ברצונו לומר להם דבר מה. שוב התכנסו הכול סביבו וציפו למוצא פיו, הוא דיבר בקול רפה אך בוטח: יודע אני אחיי ורעיי כי בשמים אכן קיבלו את בקשתי לבוא במקום רבנו, בעוד שעות אחדות אעזוב את העולם הזה ואזכה להיות כפרת רבנו האהוב. הוא חדל לדבר ועצם את עיניו. לרגע חששו הסובבים כי כבר נפח את נשמתו, אבל חיוך דק ריחף על קצות פיו, רק בקשה אחת לי אליכם אחיי ורעיי, המשיך ואמר: בעוד זמן מה, ימים או אולי שבועות כאשר תוסר הגזרה כליל מעל רבנו, בכך אין לי כל ספק. אנא מכם עשו עמדי חסד אחד ויחיד, כולם נדרכו לשמוע את בקשתו האחרונה של ר' יחזקאל. בשעה שצדקו של הרבי ייצא לאור, תבואו אתם לקברי שבבית החיים, תביאו עמכם מעט משקה ותאמרו לחיים. לאחר מכן תצאו בריקוד חסידי שמח. הסובבים את ר' יחזקאל הביטו בו משתאים והמומים, הם לא ייחלו לבקשה שכזאת, מפי אדם החש כי בעוד זמן קט יעבור לעולם שכולו טוב.

משל ונמשל

אין לך אדם שאין הקב"ה מנסה אותו

איתא בשם הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א: אם ירצה אדם להשיג את המידה של "איזה עשיר השמח בחלקו" גם אם אין לו אלא פת במלח ומים במשורה, ימחיש לעצמו את מצבו ממשל ודוגמה: נגר צריך שיהיו לו כלי עבודתו, ובלעדם אינו יכול לעבוד באומנותו. כלי מלאכתו כוללים פטיש וצבת, מסור, מקדח ומברג ומקצוע, בעזרת מקצוע זה הוא מקציע את העץ ומחליקו, יבוא אדם ויפקיע את המקצוע – והנגר ישובת ממלאכתו ולא יוכל להרוויח את לחמו.

מעשה בנגר שלוה כספים למחייתו והתחייב לפרעם לזמן קצוב, עבר הזמן ולא פרע, בא בעל החוב וירד לנכסיו ונטל את המקצוע במשכון. בא לפניו הנגר, ודמעתו על לחיו, אמר לו: ראה נא, לויתי בתקווה שארוויח ואפרע את החוב, הדבר לא עלה בידי עד כה, אך עתה קיבלתי עבודה לבצע, וברווחה אשיב את חובי, ברם אם עיקלת את כלי עבודתי לא אוכל לבצע את העבודה וייבצר ממני להשיב את החוב. הסכים המלווה וירד למרתף הכלים לחפש את המקצוע המעוקל. חיפש ולא מצא, לפתע הודקף ואמר לנגר: ראה, אינני מוצא את המקצוע שלך, אבל מצאתי כאן מציאה השווה פי מאה, מכונה עדינה לליטוש יהלומים. התחנן הנגר: המשיך בחיפושך ומצא את המקצוע שלי, אמר המלווה, כמה מגוחך, המקצוע שלך שווה כמה פרוטות, ומכונה זו שווה הון, ובעיקרון, שתייהן עושות מלאכה זהה, מחליקות ומשייפות. "אמת ויציב", הודה הנגר, אך מה אעשה ומכונת ליטוש היהלומים יקרה וחשובה ככל שתהיה לא תתאים למלאכתי, לשיוף נסרים.

והנמשל: הקב"ה "אלוקי הרוחות לכל בשר" הוא לבדו יודע מה מטרתה של כל נפש בעולם, מה ייעודה ונסיגותיה, ובמה תרוויח את שכרה הנצחי, המדרש אומר: "אין לך אדם שאין הקב"ה מנסה אותו", יש שנסיונו בעוני ויש שנסיונו בעושר, יש שנסיונו ביסורים ויש שנסיונו אם יבעט חלילה מתוך חיי שלוה, כל אחד כפי שורש נשמתו ולפי התיקון הנצרך לו, ואם היו נותנים לו את שדה נסיונו של הזולת, אף שנראה הוא כטוב ומשובח, יהא עבורו כמלטשה היקרה בידי הנגר.

ר' יחזקאל סיים את מילותיו. ואנשי הקהילה לא מיהרו להתפור, לכולם היה ברור כי אלה הן שעותיו האחרונות, ואיש לא היה מוכן לעוזבו ברגעים שכאלה. כעבור זמן מה הכין ר' יחזקאל את עצמו לפרידה מן העולם, הוא נטל את ידיו, קרא את נוסח הווידוי בכוונה גדולה. שניות ספורות לאחר מכן שבק חיים לכל חי. חלפו כמה שבועות מאז הסתלקותו המסעירה של ר' יחזקאל, היה זה ביום שלישי בבוקר י"ס בכסלו תקנ"ט, יום הסתלקותו של המגיד הקדוש ממעוריתש זיע"א, כשהגיעו החסידים באותו בוקר לבית הכנסת החליפו ביניהם כמה מהם מבטים רבי משמעות, מבטים שהיו בהם שאלה ופליאה גם יחד.

תחושה פנימית מוזרה גילתה להם כי כולם חושבים על אותו דבר. כעבור רגע זה כבר היה ברור, באותו הלילה חלמו כולם חלום זהה, בחלום נראה אליהם החסיד המנוח ר' יחזקאל והוא אמר לכולם את הדברים הבאים: בחצות הלילה הכריו בשמים בעל ההילולא הלא הוא המגיד הגדול ממעוריתש, כי היום ישוחרר תלמידו רבי שניאור זלמן ממאסר. ובכן ידידי, הכינו עצמכם לרגע הגדול שיתרחש במהרה. בסוף החלום שב ר' יחזקאל והוכיר להם את בקשתו המיוחדת מהם, ברגעי חייו האחרונים. ואמנם עוד באותו ערב נפוצה הידיעה המרעישת והמשמחת על שחרורו של הרבי, לאחר שזוכה כליל מכל ההאשמות שטפלו עליו מתנגדיו. את שמחת החסידים בכל מקום ומקום שאליו הגיע דבר הבשורה מיותר אפילו לתאר, אבל בסטראדוב נוסף לשמחה הגדולה, נופך מיוחד שם הלא ידעו על השחרור הצפוי עוד בטרם התרחש בפועל. ובתוך המולת השמחה הגדולה לא שכחו חסידי סטראדוב את חברם החסיד שמסר את נפשו למען רבם.

הלילה כבר רד בשעה שהחסידים העלזים פסעו אל עבר בית החיים הסמוך, כשהגיעו לשם איתרו מיד את קבר חברם ופצחו בריקוד. אחד שלף בקבוק יי"ש מכיס מעילו. ואחר חילק לרוקדים כוסיות קטנות. לפתע הבליחה את דממת הליל בבית הקברות קריאת לחיים רמה: "לחיים" קראו הכול "לחיים" ר' יחזקאל

צין אדם לחברו

טוב לבו של רבי אלחנן

בשכנותו של הרה"ק רבי אלחנן וסרמן זיע"א בברנוביץ. התגורר ילד קטן כבן ארבע שאהב לאסוף קופסאות גפרורים ריקות ולשחק בהן. כששמע על כך רבי אלחנן, לקח לו ר' אלחנן את הדבר לתשומת לבו ובכל פעם כשהתרוקנה בביתו קופסת גפרורים היה שומרה עבור הילד.

להימנע ממחלוקת

פעם סיפרו להרה"ק רבי יוסף יוזל הסבא מנוהברדוק זיע"א (יומא דהילולא י"ז כסלו) שעשיר מוקיר תורה הגר בגרמניה ציוה לפני מותו למסור את הבנין לשיבת נוהברדוק. ר' יוסף יוזל הודרו ונסע במיוחד לגרמניה. באמצע הדרך נודע לו שגם משיבה אחרת נוסעים לאותו מקום כדי לקבל את הבנין. התעמק רבי יוסף יוזל בענין והבין שעלולה לפרוץ מענין זה מריבה. לכן החליט שהוא מוותר על זכותו. ר' יוסף יוזל אפילו לא ניסה להגיע למקום ולברר את הענין, הוא חזר לביתו ולא היה מעוניין לשמוע שוב על ענין זה.

ומוחל על עלבוננו - זה השיא

מסופר על הרה"ק בעל "ויואל משה" מסאטמר זיע"א (יום ההצלה כ"א כסלו, שפעם בא לפניו רב חשוב של קהילה ידועה בארה"ב, והתאונן לפניו במרירות לבו, שבבית הכנסת שלו נמצאים כמה עזי פנים אנשים ריקים ופוחזים יושבי קרנות ועמי הארצות, אשר התארגנו נגדו ושופכים את דמו, מבזים אותו ומלבינים פניו בריבים, ויש לו מזה עלבון גדול. השיאו הרבי לפרק ששי

במסכת אבות ושם נאמר, "רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו וכו', ונהנין ממנו עצה ותושיה ונותנת לו מלכות וממשלה ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק" והמשיך הצדיק ואמר לרב, התבונן נא בדברי רבי מאיר עד היכן זוכה האיש הלומד תורה לשמה, עד שכל העולם נהנין ממנו עצה ותושיה, זאת אומרת שנהנין ממנו בדברי תורה ובתפילה ובברכה, וכל העולם ממנו הוא ניזון, וגם מלכות וגם ממשלה יש לו וכו'.

אבל מה נאמר בסוף דברי רבי מאיר, מה המעלה הכי עליונה והכי גבוהה שזוכה אותו אדם הלומד תורה לשמה, ומה השכר הסופי שרבי מאיר מבטיח ללומדי תורה לשמה, אחרי שכבר השיג מלכות וכבר הגיע לממשלה, הנקודה האחרונה מה היא? "ומוחל על עלבוננו" זהו השיג ההישגים של כל אדם הלומד תורה לשמה, זהו השיא.

במלים אלה מסיים התנא רבי מאיר את הברייתא שלו "ומוחל על עלבוננו", זאת אומרת מסיים הרבי, כי אחרי ככלות הכל אחרי שכבר הגיע האדם להישגים נפלאים כאלה להיות מעיין המתגבר, זכות למלכות וממשלה ושכל העולם הולכים לאורו, ומקבלים ממנו עצה ותושיה, הוראה והנהגה, ובכל זאת הרי אדם מאושר כזה צריך להיות מוכן לקבל בזיונות ועלבונות, הוא רק מבטיח לכל אדם הלומד תורה לשמה ושכבר זכה למלכות, שיהיה מוחל על עלבוננו.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ט"ז כסלו

הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב ב"ר יעקב דוד (תרע"ח)
הרה"ק רבי שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל ממודיץ
(אמרי שאול - תש"ח)
יום ראשון י"ז כסלו
הרה"ק רבי יוסף יוזל הורביץ הסבא מנוהברדוק (תר"פ)
יום שני י"ח כסלו
רבינו אברהם בן משה (בן הרמב"ם - ד"א תתקכ"ז)
הרה"ק רבי ברוך ממעוזו ב"ר יחיאל מיכל (תקע"ב)
יום שלישי י"ט כסלו
הרה"ק רבי דוב בער ב"ר אברהם (המגיד ממעורישת (תקל"ג)
יום רביעי כ' כסלו
הרה"ק רבי משולם פייביש ב"ר דוב בעריש מקרעמניץ (משנת חכמים - תקל"ה)
הרה"ק רבי בנימין זאב וואלף הלוי ב"ר שמואל מבאלטא (תקפ"ו)
הרה"ק רבי דוב בעריש מאושפיצין ב"ר משה (תלמיד החווה - תקצ"ח)
הרה"ק רבי ברוך מויוניץ ב"ר מנחם מענדל (אמרי ברוך - תרנ"ג)
יום חמישי כ"א כסלו
שמעון בן יעקב משבטי קה (ב"א - שי"ד)
הרה"ק רבי נפתלי ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא (איילה שלוחה - תרכ"ד)
כ"ב כסלו
רבי אליעזר אשכנזי ב"ר אליהו (מעשי ה' - שמ"ו)
(הרה"ק רבי פינחס מאוסטראה בן הייבי ר' יעקב יוסף (תקס"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטשין שליט"א
מחבר "בם אני אודך" רפרסס יוסף הירש"ל על המעשר.

המתנת שש שעות בין בשר לחלב (ו')

(א) אם הסיח דעתו מאכילת בשר, ולא בירך ברכה אחרונה, והוא בתוך שיעור עיכול, יברך ברכת המזון, או ברכה אחרונה אם אכל בלא לחם. ואם עבר זמן עיכול והסיח דעתו, שאינו יכול לברך, או בלא הסיח דעתו, ואין לו לחם, יאכל איזה דבר שיעור כזית, ויברך ברכה ראשונה ואחרונה, וזה יהיה הפסק בין אכילת הבשר להחלב. (מעדני השלחן יור"ד סימן פ"ט במטעמי השלחן שם ס"ק ה')

(ב) אם אכל בשר פחות מכשיעור כזית, שאין צריך ברכה אחרונה, מספיק להמתין שש שעות. ואע"פ שאינו מברך ברכה אחרונה. (מקדש מעט יור"ד סימן פ"ט ס"ק ו')

(ג) אם אכל בשר, ולא בירך ברכה אחרונה, ועבר מעת לעת, מותר לאכול חלב. (כנה"ג יור"ד סימן פ"ט בהגהת הטור ס"ק ג')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל
ממודיץ (אמרי שאול) זיע"א
נלב"ע ט"ז כסלו תשצ"ה

גליון 713
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

וישלחו את כתונת הפכים ויביאו אל
אביהם וגו' (ל"ז - ל"ב)

כשהביאו השבטים הק' בני יעקב
לאביהם את הכותונת בדם, לא האמין
להם. מדה עשה, הלך ובחן באלומות,
לקח שתיים עשרה אלומות, והעמידם
שורה, וכתב על כל אחת ואחת לשם
שבטו ושם מזלו ושם ירחו, האיך הוא
ראובן טלה ניסן, וכן לכל אחד ואחד.
התחיל משמעון ואמר, גוזרני עליכם
שתעמדו לראובן ולא עמדו, לשמעון
ולא עמדו, לכל שבט ושבט ולא עמדו
האלומות. וכיון שהזכיר להם השם
יוסף, מיד עמדו וברעו לפני יוסף.
ועדיין לא נתברר כל עיקר שהוא חי.
הלך בהרים וחצב שתיים עשרה אבנים
והעמידן בשורה וכתב על כל אחת
ואחת שם שבטו ושם מזלו ושם ירחו
ואמר להם, גוזרני עליכם שתשתחו
ללוי שהיא לבוש אורים וחומים, ולא
עמדו, ליהודה שהוא מלך, ולא עמדו,
וכשהזכיר להן יוסף, עמדו כולם וברעו
ליוסף.

(סופרים כ"א-ט לפי נוסח הגר"א)

פרשת השבוע

ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני
(ל"ח כ"ו)

מסופר: כאשר הרה"ק רבי ישראל
סלנטר זיע"א התחיל לומר שיעורים
בוילנה, הוא הרעיש בחריפותו את
כל לומדי העיר שהתפעלו
מגאונותו העצומה. הרבה מגדולי
העיר היו באים לשמוע את חידושיו,
והיו משתוממים ומוקסמים מדברי
תורתו. לעומת זאת, קמו לו כמה
מתנגדים שרצו למעט את דמותו,
מה עשו? הם העמידו עילוי חריף,
שהיה מנסה למצוא סתירות לדברי
ר' ישראל, ממקומות נידחים
בתלמוד בבלי וירושלמי, אך ר'
ישראל בגאונותו ענה תמיד
לשאלותיו. פעם אחת שאל אותו
עילוי שבא בקביעות לקנטרו, קושיה
חמורה באמצע השיעור. ר' ישראל
שמע, חשב רגעים אחדים, ומיד
הודה שיש בקושיה זו פירכה על
דבריו, עזב את דוכנו וירד מהבימה.
אח"כ גילה ר' ישראל לתלמידיו,
שברגע ששמע את הקושיה, עלו
במוחו חמישה תירוצים שהיו

מתקבלים על דעתו של אותו מקשה,
אבל יודע הוא, שלפי האמת אינם
נכונים, וכי הצדק עם המקשן, ולכן
הוא ירד מהדוכן. והוסיף ר' ישראל
ואמר: אל תחשבו שהודאה זו עלתה
לי בנקל, חשבונות רבים של כבוד
התורה, של השפעה ועוד, צפו ועלו
ברעיוני, ומכוחם יכולתי להתיר
לעצמי לדחות את הקושיה, בתירוץ
שאינו לאמיתיה של תורה. אבל
גערתי בעצמי: "ישראל! ישראל! הרי
אתה לומד מוסר ומה עם מידת
האמת?" ומיד הודיתי על האמת
וירדתי מהבימה.

אין שר בית הסוהר רואה את כל
מאומה בידו (ל"ט כ"ג)

פעם סיפרו להרה"ק רבי חיים
ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, על רבי
אחד אשר מחולל מופתים וכו' שאין
הבריות חדלים לדבר עליהם. חיך
ואמר: כתוב בפרשה "אין שר בית
הסוהר רואה את כל מאומה בידו"
אין רואים אצלו מופתים, ואף על פי
כן הוא יוסף הצדיק באשר ה' אתו.

זמני השבת

פרשת וישב

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:01 ת"א: 4:14

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:16 ת"א: 5:17 ר"ת: 5:50

הצלה מופלאה בזכות נרות חנוכה

שמחה חסידית טהורה הייתה נסוכה על פני החסידים שבאו להסתופף בהמוניהם בצל הרה"ק רבי שלום דובער הרש"ב מליובאוויטש זיע"א. הן שמחת תורה היום ולאו כל יומא זכאי כיום קדוש זה, על כן שרתה על החסידים שמחה בתוספת מרובה מאשר בכל השנה כולה. בין המוני החסידים שהגיעו היה גם החסיד המובהק ר' פתחיה, שלא החמיץ שום מועד ממועדי השנה והסתופף בכולם, באווירת החגים המיוחדת בצל קורת הרבי. עשיר גדול ואיש חסד היה ר' פתחיה, מסחרו המשגשג בסחר העצים הקיף ערים ומדינות רבות בכל רחבי רוסיה ומחוצה לה, עושרו הלך וגדל ועסקיו התרחבו. וככל שעושרו התרבה, כן פתח והרחיב ידו במתן צדקה לכל דכפין.

באותו יום שמחת תורה התוועד הרבי עם המוני החסידים שנתקבצו ובאו מכל רחבי רוסיה, צפופים ולחוצים עמדו לפניו, שותים בצמא כל הגה היוצא מפיו, בסיום דבריו פתחו כמאליהם בניגון שמחה, שהלך וגבר עד שמילא את האולם מקצה אל קצה. לפתע הושלך הס, השירה פסקה כאחת, עוד קול או שניים המשיכו בניגון, ואז חדלו גם הם, כל העיניים הופנו לעבר הרבי, תמהו ומבקשות להבין מדוע הופסקה לפתע השירה. הרבי עצמו נראה היה כמחפש אחר מישורו, מסובב ראשו לצדדים ועיניו תרות לכל עבר.

לפתע קרא לעומד מולו, ולחש על אוזנו מספר מילים, הקשיב האיש, אחר הפנה את ראש לעבר הקהל והכריז: "ר' פתחיה מחרסון". חלפו דקה דקותיים, תנועה בקהל ובין החסידים נראה ר' פתחיה מפלס דרכו לעבר הרבי ועיניו מביעות תמיהה והשתוממות, מה רוצה הרבי ממנו פתאום? כחסיד נאמן ניגש אל הרבי מבלי לשאול שאלות. הרבי הרים את עיניו הטהורות, קבע את מבטו החודר והנוקב בפניו של ר' פתחיה, ושאלהו במתינות, הלא תגיד לי פתחיה, כמה פעמים מבקר אתה ביער במשך החורף? כמעט שאינני עוזבו בימות החורף, ענה ר' פתחיה ביראת כבוד, יש לי בית עץ קטן בלב היער, ובו אני שוכן ברוב חודשי החורף כדי לפקח על עבודת הפועלים, ומאחר שאין

באפשרותי כמעט לנסוע בתקופה זו בדרכים המושלגות והקפואות, נאלץ אני לשהות שם עד לאחר הפשרת השלגים. וכיצד מסתדר הנך בימות החנוכה? הקשה שוב הרבי. באותו בית אני גם מדליק את נרות החנוכה. פני הרבי הרצינו ובהגביהו מעט את קולו אמר נחרצות, שמע אם כן את אשר אצווה לך, הלוא ייתכן שהרוחות הסוערות וסופות השלגים המשתוללות ביער בתקופת חנוכה, יעכבו אותך מלהגיע בחזרה אל ביתך, וכך יעכבו אותך מקיום מצוות הדלקת נר חנוכה, הייתי מייעץ לך אפוא, שבעת צאתך ליער, תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד.

חזר הרבי הרש"ב וסובב את פניו אל קהל החסידים, והורה להמשיך בניגון שהפסיקו בו. החסידים שכחו את האירוע והתעצמו בניגון. ור' פתחיה חזר אל מקומו לאיטו, כולו תמיהה ופליאה מדוע ראה הרבי צורך להזכיר לי בשמחת תורה על נרות חנוכה. שמר ר' פתחיה את הדברים והציפנים בלבו לבוא עתם, וחזר והצטרף אף הוא אל שירתם הגואה של חבריו החסידים.

החורף בעיצומו, הרוחות מצליפות בעזו באמרי העצים, השלג נערם זה כבר לגובה רב, כפור נורא שורר, ובכל זאת, העבודה ביער מתנהלת במלוא הקצב. עצים עבותים נכרתים ומנוסרים ללוחות, הפועלים עובדים בשתיקה ור' פתחיה עומד בתווך מכורבל במעילו העבה, רגליו נתונות עד ברכיו במגפיים, רק ראשו מציץ מן הסרבל העבה ומפקח על העבודה הקדחתנית, הוא מחלק פקודות לכל עבר, הפועלים מצייתים והמלאכה מתנהלת בקצב מהיר.

יומו הרביעי של חג החנוכה הגיע ור' פתחיה בבגדיו הכבדים עוזב את חדרו בדרכו אל טבור היער מקום עבודתם של עושי המלאכה, הבוקר נחפו בצאתו ומתוך החיפזון שכח את פקודת הרבי, שציווה אותו לקחת עמו נרות גדולים במיוחד שיוכל להדליקם גם בעת רוחות סוערות וסופות שלגים, הוא הרחיק להיכנס אל היער כאשר נזכר לפתע בפקודת הרבי, מיד הסב וחזר אל חדרו על מנת לקיים את מצוות הרבי המעניינת משמחת תורה, שוב צפו ועלו במוחו אותן תהיות, מדוע היה צריך הרבי לומר לו זאת מפורשות, ועוד בשמחת תורה.

משל ונמשל

כל מי שקנה לו דברי תורה קנה לו בית בעוה"ב
הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א מסביר במשל את
היחס האמיתי שבין העולם הזה לעולם הבא.
מעשה בעשיר אחד שהזמין אליו אדריכל אמן
ואמר לו, רצוני לבנות בית נאה והדור והנני מבקש
שתתכנן לי את צורתו של הבית, בעיקר שים לב
לטרקלין שיהא גדול ונאה ביותר, אולם גם
בפרוודור אל תזלזל, רצוני שגם הוא יהיה גדול
ומרווח. הלך האדריכל ובדק את המקום שעליו
אמר העשיר להקים את הבית ואמר לו, בדקתי את
המקום ומדדתיו יפה, וראיתי שגם לזה וגם לזה לא
יספיק המקום, אם רצונך בטרקלין גדול, יש הכרח
להקטין את הפרוודור, שכן ככל שנגדיל את
הפרוודור כן יצטמצם המקום שישאר לנו בשביל
הטרקלין, הברירה בידך ויכול אתה להחליט לכאן
או לכאן, אולם לו לעצתי תשמע, היית לוקח
מהפרוודור ומוסיף לטרקלין כדי שנוכל לעשותו
גדול ומרווח ונאה כדבעי, וכך גם מנהגן של
הבריות בבנין הבתים, עושים טרקלין גדול ונאה,
ואילו הפרוודור חשיבותו פחותה. אם תעשה
ההיפך סופך להיות צחוק בעיני הבריות, שיאמרו
ראו מה עשה פלוני, את הטרקלין אשר בו יושבים
בדרך קבע ומקבלים בו אורחים, עשהו קטן וצר.
ואילו את הפרוודור שאינו משמש אלא מעבר
ארעי עשהו גדול ומרווח.

הנמשל: בזמן שאנו שוהים כאן בעולם הזה, אנו
בונים ומקימים לעצמנו את הטרקלין שבעולם
הבא, כדברי חז"ל (במדרש משלי) ללמדך שכל מי
שקנה לו דברי תורה קנה לו בית בעוה"ב. ומה אנו
עושים? אנו עומדים וטורחים להגדיל ולשפר
וליפות את הפרוודור, ע"י כך אנו מצמצמים במו
ידינו את ביתנו האמיתי, את הטרקלין שהוא הדירה
הנצחית שלנו, כלום אין זה מעשה שטות.

הדרך בחזרה ארכה לו, השמש נטתה אט אט מערבה,
שולחת קרניים אחרונות כמתקשה להיפרד מן היקום.
חושך ואפלה פרשו את שלטונם על מרחבי היער הגדול
ור' פתחיה ממשיך לצעוד בתוך האפלה מתבוסס בשלג
נאבק קשות ברוח המצליפה בפניו בעוז. עצור מיד!!!
קרעו לפתע קולות רועמים את דממת היער. תן לנו מיד
את הכסף שאתה סוחב אתך, מהר לפני שנחסל אותך
וניקה את הכסף מגופתך.

מוכה הלם ונטול לשון נצמד ר' פתיה למקומו, זיעה
קרה כיסתה את גופו הרועד כאשר חיפש במבטיו את
מקור הקול הרועם, עד מהרה הבחין בצלליותיהם של
חמישה גברתנים חסונים, כלי נשקם נצצו באפלה
כמאיימים, וסכיניהם הלטושות הקיפוהו תוך רגע
כמאיימים להרגו, הוצא את כל כספך, חזרו הקולות
הרועמים ומהר. כשהתאושש מעט הכניס את ידו לכיסו
והוציא מספר רובלים שהיו עמו וביד רועדת הגישם
לשודדים. לא תוכל להתחמק, רעם קולו של ראש
הכנופיה, יודעים אנו היטב כמה עשיר אתה, אוצרות
של כסף וזהב גנוזים באמתחתך, הכל יודעים זאת, תן
לנו את כל הכסף והזהב ואל תעז להשאיר אצלך אף
לא פרוטה אחת.

ר' פתחיה הנפחד והחיוור רוקן את כל תכולת כיסיו
לפני השודדים, ומסר לידיהם את כל אשר לו מבלי
להשאיר אצלו מאומה, הלוא תראו שאני מוסר לכם
את כל אשר נמצא עמי, אמר בקול רועד, אין ברשותי
יותר מכך. כעת שחררו אותי ואלך לי לביתי. יהודון
מלוכלך, אמרו בבוז, מכירים אנחנו אותך היטב, ברגע
שנשחרר אותך תרוץ ותמסור אותנו לשלטונות, לא,
סופך הגיע יהודון ופה תהא קבורתך. כל תחנוניו
והבטחותיו שישתוק ולא יספר לאיש על המקרה נפלו
על אוזניים ערלות.

המשך בשבוע הבא אי"ה

צ"ן אדם לחברו

הגאון האדיר לא שכח

מסופר: כשהיה בא אל הרה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א איש עני שציפה לחסדי אחרים, אם היה הדבר בעירו, הוא דיבר עם האנשים שצריך לדבר עמם, אם העני התגורר בעיר אחרת, מיד כתב רבי עקיבא איגר מכתב ועורר לחמול עליו. מעשה שבא אליו אדם, וביקש ממנו שיכתוב עבורו מכתב המלצה אל קרובו הגר בעיר אחרת, אולם ביקש שהמכתב לא יכתב עכשיו, כי אם כעבור תשעה חודשים בזמן ששיא אותו אדם קרוב את בתו, לדעת המבקש, אותה שעה תהיה עת רצון לרכך את לב קרובו שייטיב עמו. טרדותיו המרובות של רבי עקיבא איגר לא השכיחו את הבטחתו, וביום החתונה קיבל הקרוב מכתב.

מצות ביקור חולים

פעם אחת פגשו את הרה"ק רבי חיים חזקיהו מדיני בעל ה"השדי חמד" זיע"א הולך בדרך בחום היום, וישאלוהו לאן פני רבינו מועדות? אמר, לקיים מצות ביקור חולים. שאלו ומי הוא החולה? אמר, פלוני אלמוני, חרדו ואמרו: "עברייך הוא ואל ירבו כמותו בישראל". ענה להם הצדיק: ראשית אמרו חז"ל אפילו חוטא שבישראל מלא מצות כרמון, דבר שני, לא את החולה בלבד אנו הולכים לבקר, אלא גם את השכינה השורה מראשותיו של חולה. לשמע תשובה זו, הצטרפו גם השואלים אליו לביקור חולים זה. כשראה אותם החולה,

התאושש וישב על המטה מפני הכבוד. לא עברו ימים מועטים והאיש הבריא והתהלך ברחובות העיר. ומסופר שמאז שב האיש בתשובה שלימה.

אהבת ישראל אמיתית

מסופר: פעם אחת הגיע הרה"ק בעל ה"אהבת ישראל" מוויזניץ זיע"א לעיר חוסט שבאוקראינה, והמנונים נקהלו לקבל את פניו בתחנת הרכבת, ביניהם היה יהודי אומלל, מוכה שחין שבגדיו קרועים ובלויים, מוזהמים ומרושלים, כאשר הוא ניגש לקבל שלום, חיבקו הצדיק ונישקו, והחל משוחח איתו בידידות ובאהבה, רבים מהנוכחים הזילו דמעה בראותם מדי אהבת ישראל אמיתית, ובראותם לאיזה יחס זוכה יהודי זה מהרבי. פעם אחת הגיע ה"אהבת ישראל" לעיר ווישיווא, ובין מקבלי פניו היה מנקה הארובות של העיר, שגופו ובגדיו מפוחמים ומוזהמים, הרבי חיבק אותו ונישקו, בלא להשגיח על כך שבגדיו מתלכלכים.

להכיר טובה לעקרת הבית

מסופר על הסבא מקלם זיע"א שביללי שבתות כשהיה שב הביתה מהתפילה, היה נוהג לשהות זמן מה על יד פתח הבית, ולהתבונן בהנאה גלויה על כל הכנות השבת שערכו לכבודו, על השולחן וכליו הנאים, על מיני המטעמים והמעדנים, כדי לא להיות כפוי טובה לאשתו שטרחה כה הרבה בשבילו, ולהכיר את חסדה עמו.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג כסלו
רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל (המכוער בעל שם - תקט"ו)
הרה"ק רבי אברהם מאולינב ב"ר יצחק חריף מסמבור (תקע"א)
הרה"ק רבי אלימלך לוי מטאהש ב"ר משולם פייבוש (תש"ג)
יום ראשון כ"ד כסלו
הגה"ק רבי חיים חזקיהו מדיני ב"ר רפאל אליהו (שדה חמד - תרס"ה)
יום שני כ"ה כסלו
הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש המגיד מקרעמניץ (שבת ישראל - תק"ס)
יום שלישי כ"ז כסלו
רבינו אברהם בן דוד (הראב"ד בעל ההשגות - ד"א תתקנ"ט)
הרה"ק רבי אליעזר מקאנוניץ ב"ר משה אליקים בריעה (תרכ"ב)
יום רביעי כ"ז כסלו
הרה"ק רבי חיים ב"ר שלמה (באר מים חיים - תקע"ג)
הרה"ק רבי יצחק הכהן מתולדות אהרן ב"ר אהרן - (תשנ"ז)
יום חמישי כ"ח כסלו
רבי חזקיהו ב"ר דוד די סילוה (פרי חדש - תנ"ח)
הרה"ק רבי עזריאל מייזליש ב"ר צבי (עץ הדעת טוב - תקמ"ו)
יום שישי כ"ט כסלו
הרה"ק רבי גדליה מליניץ ב"ר יצחק (תשואות חן - תקס"ד)
הרה"ק רבי ישראל מאוסיאטין ב"ר מרדכי שרגא (פייבוש) (תש"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטביץ שליט"א
מחבר: "בם אני אודך" רפרטס יוסף הדרש" על המעשים.

בדיני האיסור לעשות קפנדריא לבית הכנסת (א')

א) היו לבית הכנסת שני פתחים, לא יכנס בפתח זה לעשותו דרך לצאת בפתח השני לקצר דרכו. (שו"ע או"ח סימן קנ"א סעיף ה')
ב) אם היה המעבר קודם שנבנה בית הכנסת, מותר בן לקצר הדרך על ידי שעובר בבית הכנסת. (שם)
ג) אם לא נכנס בבית הכנסת כדי לקצר דרכו, רק אחר כך רוצה לצאת בפתח השני, אין איסור. (שם)
ד) הנכנס לבית הכנסת להתפלל בפתח הראשון, מצוה שיצא אחרי התפילה בפתח השני. (שם ובמשנה ברורה שם ס"ק כ"א.)
ה) גם לדבר מצוה מסתבר שאסור לעשות קפנדריא לבית הכנסת. (ביאור הלכה שם בד"ה לקצר דרכו)
ו) גם לבית המדרש אסור לעשות קפנדריא. (ערוך השלחן שם סעיף ח')

גליון 714
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ובלעדיך לא ירים איש את ידו
(מ"א - מ"ד)

בשעה שאמר לו פרעה ליוסף ובלעדיך לא ירים איש את ידו, אמרו אצטגניני פרעה, עבד שלקחו רבו בעשרים כסף תמשילוהו עלינו? אמר להם גיוני מלכות אני רואה בו. אמרו לו אם כן, יהא יודע בשבעים לשון? בא גבריאלי ולימדו שבעים לשון, לא היה לומד. הוסיף לו אות אחת משמו של הקדוש ברוך הוא ולמד. ולמחר כל לשון שדיבר פרעה ענה לו באותו לשון. התחיל יוסף לדבר בלשון הקודש, לא ידע פרעה מה שהוא אומר, אמר לו פרעה, תלמד אותי, לימד אותו יוסף ולא למד, אמר לו פרעה תשבע לי שלא תגלה שאתה יודע שפה אחת יותר ממני, נשבע לו. אחר כך כשבא יוסף ואמר לו, "אבי השביעני לאמר" (בראשית נ ה) אמר לו פרעה, תישאל על שבועתך לחכם שיבטלוה. אמר לו ואשאל גם על השבועה שנשבעתי לך. אמר לו עלה וקבור את אביך.

(סוטה ל"ו - ב')

פרשת השבוע

שנאמר בפסוק "ויאסור אותו לעיניהם" שיוסף שם את שמעון אחיו בבית הסוהר רק לעיניהם של אחיו, רק בצורה מדומה, אולם לאמיתו של דבר כאשר אחיו לא ראו, הוציאו מבית הסוהר. כמו כן כל מה שאירע לעם ישראל בשנות המלחמה, לעתיד יראו הכל שזה רק "לעיניהם".

על דבר הכסף השב באמתחותינו

בתחלה אנחנו מובאים (מ"ג - י"ח)

מסופר על הרה"ק מוילנא זיע"א שפעם פנה אליו אברך אחד ואמר: נאמנים עלינו דברי חכמינו ז"ל שאין דבר שאינו מרומז בתורה, ילמדנו אפוא רבנו היכן מרומזים בתורה דברי חכמינו בתלמוד (שבת ל"א) שבשעה שמכניסים אדם לדין, אומרים לו בראשונה, נשאת ונתת באמונה? הרהר הגאון רגע קט ומיד אורו עיניו וקרא בהתרגשות: אכן מאמר חכמינו זה מרומז באחד הפסוקים בפרשת מקץ, "על דבר הכסף השב באמתחותינו בתחילה אנחנו מובאים".

אבל אשמים אנחנו (מ"ב - כ"א)
מסופר: בהיות הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א בבאד הומבורג שבגרמניה. שמע הצדיק את הגוי אומר "יא וואל", ברצותו לומר, אמת נכון הדבר. בצאתו אמר הרבי לאחד ממקורביו, יודע הנך מהו המקור למילה הזאת? הוא לא ידע לענות, אבל ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא, והרבי אמר לו את המקור, על הפסוק "אבל אשמים אנחנו" אומר התרגום אונקלוס "בקושטא חייבין אנחנא" והפירוש הוא, אמת אשמים אנחנו, כי המילה אמת קרויה לעיתים אבל, כן מצינו בעירובין ל אמרו להן בית הלל לבית שמאי וכו' אמרו להן, אבל אמת זהו המקור שהשתבש להם לגויים במילה יא וואל.

ויאסור אותו לעיניהם (מ"ב - כ"ד)

מסופר: כשהגיעו הפליטים לארץ ישראל לאחר מלחמת העולם השנייה, אמר להם הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א, בשעה שסעדו סעודות השבת על שולחנו, שכסם

זמני השבת

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:03 ת"א: 4:17

פרשת מקץ - חנוכה

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:19 ת"א: 5:20 ר"ת: 5:52

הצלה מופלאה בזכות נרות החנוכה (ב)

(תקציר משבוע שעבר) הרה"ק הרש"ב מליבאוויטש זיע"א עם המוני החסידים, לפתע הושלך הס, השירה פסקה כאחת, ואז קרה הרבי לר' פתחיה מחרסון שהיה עשיר גדול ואיש חסד ואמר לו: שמע אם כן את אשר אצווה לך, הלא ייתכן שהרוחות הסוערות וסופות השלגים המשתוללות ביער בתקופת חנוכה, יעכבו אותך מלהגיע בחזרה אל ביתך, וכך יעכבו אותך מקיום מצוות הדלקת נר חנוכה, הייתי מייעץ לך אפוא, שבעת צאתך ליער, תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד.

חור הרבי הרש"ב וסובב את פניו אל קהל החסידים, והורה להמשיך בניגון שהפסיקו בו. החסידים שכחו את האירוע והתעצמו בניגון. ור' פתחיה חזר אל מקומו לאיטו, כולו תמיהה ופליאה מדוע ראה הרבי צורך להזכיר לי בשמחת תורה על נרות חנוכה. שמר ר' פתחיה את הדברים והצפינים בלבו לבוא עתם, וחזר והצטרף אף הוא אל שירתם הגואה של חבריו החסידים.

יומו הרביעי של חג החנוכה הגיע ור' פתחיה בבגדיו הכבדים עוזב את חדרו בדרכו אל טבור היער מקום עבודתם של עושי המלאכה, הבוקר נחפו בצאתו ומתוך החיפזון שכח את פקודת הרבי, שציווה אותו לקחת עמו נרות גדולים במיוחד שיוכל להדליקם גם בעת רוחות סוערות וסופות שלגים, הוא הרחיק להיכנס אל היער כאשר נזכר לפתע בפקודת הרבי, מיד הסב וחזר אל חדרו על מנת לקיים את מצוות הרבי משמחת תורה.

הדרך בחזרה קרעו לפתע קולות רועמים את דממת היער, תן לנו מיד את הכסף שאתה סוחב אתך, מהר לפני שנחסל אותך וניקח את הכסף מגופתך, עד מהרה הבחין בצלליותיהם של חמישה גברתנים חסונים, כלי נשקם נצצו באפלה כמאיימים, וסכיניהם הלטושות הקיפוהו תוך רגע כמאיימים להרגו, הוצא את כל כספר, חזרו הקולות הרועמים ומהר. כשהתאושש מעט הכניס את ידו לכיסו והוציא מספר רובלים שהיו עמו וביד רועדת הגישם לשודדים. לא תוכל להתחמק, רעם קולו של ראש הכנופיה, יודעים אנו היטב כמה עשיר אתה, אוצרות של כסף וזהב גנוזים באמתחתך, הכל יודעים זאת, תן לנו את כל הכסף והזהב ואל תעז להשאיר אצלך אף לא פרוטה אחת.

ר' פתחיה הנפחד והחיוור רוקן את כל תכולת כיסיו לפני השודדים, ומסר לידיהם את כל אשר לו מבלי להשאיר אצלו מאומה, הלא תראו שאני מוסר לכם את כל אשר נמצא עמי, אמר בקול רועד, כעת שחררו אותי ואלך לי לביתי. יהודון מלוכלך, אמרו בבוז, מכירים אנחנו אותך היטב, ברגע שנשחרר

אותך תרוץ ותמסור אותנו לשלטונות, לא, סופך הגיע יהודון ופה תהא קבורתך. כל תחנוניו והבטחותיו שישתוק ולא יספר לאיש על המקרה נפלו על אוזניים ערלות. השודדים היו נחושים בדעתם לחסל את קרבנם בו במקום. חיוור כסיד ורועד עמד ר' פתחיה על מקומו, זיעה קרה שטפה את כל גופו, הוא הרגיש שקצו קרב ומאום לא יעזור לו, נותרו לו רק רגעי חיים מועטים. ואז הבויקה בו מחשבה, אולי את המצווה האחרונה בחייו עלי אדמות הדלקת נרות חנוכה ינסה לקיים, אולי ירכבו השודדים את לבם וייעתרו לבקשתו.

(המשך משבוע שעבר) נשא ר' פתחיה את עיניו לשודדים ואמר, רואה אני שקצי קרב ורגעי ספורים, הנני בידכם, אך אנא, הרשו לי לפחות לקיים עוד מצווה אחת בטרם אמות. לאחר התייעצות קצרה ביניהם החליטו השודדים שפה, במעבה היער, במרחק של עשרות מילין ממקום יישוב אין חשש שעין אדם תבחין באור. והתירו לו לקיים את המצווה האחרונה, הדלקת נרות חנוכה. בכל מצב שהאדם נמצא בו, חזר ואמר ר' פתחיה לעצמו, המוח צריך להיות שליט על הלב, כך למדתי מרבתי. עלי להתגבר על רגשותי ועל פחדי בשעה קשה זו. הרעד חדל גוו נודק, במתינות פתח את צרורו והוציא מתוכו את הנרות אשר הכין לעצמו, תקעם בתוך השלג, והכין עצמו לקיים את המצווה האחרונה בטרם ייפרד מעולם שפל זה. הדליק את השמש ופתח בברכות. בתוך כך צפו ועלו במוחו זיכרונות, חולפים בזה אחר זה במוחו כבסרט נע, הנה רעייתו וילדיו הנמצאים עתה בבית חם ומוסק, ואינם מעלים בדעתם מה עולה בגורל יקירם, והנה תמונות נוספות מימי ילדותו, כף ידו אוצרת בכף אביו והוא הולך עמו לבית הכנסת, והנה תמונה אחרת – נסיעתו הראשונה לישיבה ברכת אמו מלווה אותו היא מנפנפת לו בידה ודמעות של אושר בעיניה.

לפתע צף ועלה בו דמות וזכרון אחר, מתקופה אחרת – דיוקנו של הרבי כשהוא משהה עליו את מבטו הנוקב ואומר נחרצות: פתחיה הייתי מייעצך אפוא כי בעת צאתך ליער תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד. עתה החל להבין את פשר דבריו של הרבי מדוע ציווהו ליטול עמו נרות בעת צאתו ליער, הרגשת רווחה עלתה בלבו, הרבי בוודאי צפה ברוח קודשו לעת הזו. תוך כדי כך, הדליק את ארבעת הנרות אשר בחנוכייה, ועיניו זולגות דמעות, וכל אותו זמן עומדים סביבו ערלים בסכינים שלופים, ממתינים כחיות טרף שקרבנם יסיים את ענייניו.

תחביב מיוחד היה לו לשר סובולוב, לצאת לצייד ביער דווקא בעיצומו של חורף, כשדרכי היער משובשות בשלג, מפעם לפעם נוהג היה לזמן את עוזריו הרבים, ויחדיו היו רוכבים לכיוון היער חמושים ברובי ציד ומלווים בכלבים.

משל ונמשל

בקש לך חכמה ואין

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד ורך אך לא חכם גדול, חשב המלך בלבו, הלא בני הוא יורש העצר, הוא ימלוך תחתי והוא ישב על כסאי, והוא ריק מכל חכמה ומדע, ואיך יצליח במלכותו? ולכן החליט לשלחו לברלין אל פרופסורים הבקאים בכל חכמה ומדע, למען ילמד ויתקדם במושכלות וכן עשה, ונשאר שם הבן כמה שנים עד כי למד כמה מקצועות בחכמה ומדע. ואז ביקש מאביו להשיבו אל ארץ מולדתו כי עמו עוז ותושיה, ושלח המלך והביאהו אליו. המלך עשה משתה לכל שריו ועבדיו לכבוד בנו יורש העצר, וכטוב לבם ביין עלה בלב אחד מן השרים לבחון את חכמת הבן והשכלתו, ושאל אותו על מהות החכמה אשר למד שם? ענה הבן ואמר: חכמת המדידה וכדומה, אז לקח השר בידו טבעת עגולה וקמץ את ידו כמלוא אגרוף כשהטבעת בתוכה, והושיט אותה לפני הבן לבוחנו אם יוכל לדעת מה החפץ אשר בידו? אחז הבן ביד השר והתבונן בה על פי הכללים שלמד, ואמר שיש בידו דבר עגל חלול באמצע, התפעל השר ואמר אמנם ידעת שיש בידי דבר עגול, אבל אבקשך לומר לי לפי השכל הישר מה הוא הדבר בשמו הפרטי? לאחר שהבן חשב הרבה ענה: הנה בידך אבן הרחיים כיון שהוא עגול וחלול באמצע, כמשמעו הנוכחים את דבריו התפרצו בצחוק, כי בזה הראה הבן את גודל איוולתו כי אמנם הוא מלומד במושכלות וחכמות בכללי המופתים, אבל נבצר ממנו להבין מעצמו את איכות הדבר ומהותו כי הוא איש בער ולא ידע.

והנמשל: אמנם החרטומים במצריים סיימו חוק לימודם במוסדות השכלה גבוהה, על פי מופתים לימודיים בכללי החכמה של פתרון החלומות, ולכן הבינו ששבע פרות רומזות לשבע עניינים, אך היה להם לשקול בפלס מאזני החכמה לאיזה מהעניינים יש לדמות הדבר, והרי באמת יותר קרוב הפתרון כדברי יוסף, אבל החרטומים שגו ועיניהם טחו מראות נכוחה, שהפתרון האמיתי הוא ענין שובע ורעב, ולכן קראו עליהם חכמינו ז"ל בקש לך חכמה ואין, שביקשו הכרעת לבם מה שהוא בתולדה ואין, אבל דעת לנבון נקל זהו יוסף.

(בשם המגיד מדובנא זי"ע"א)

הנאה גדולה הייתה לו להבחין בשלג במראה הכהה של חיה, לכוון היטב, לירות בה, ולראותה קורסת כאשר פגע בה מרובהו. אותו ערב ליל רביעי של חנוכה, עמד השר בסיומו של יום ציד נוסף, הוא כבר התכונן לצאת בליווי כלביו וכלי זינו בדרכו חזרה לארמונו וביקש לעצמו ציד אחרון לפני שיקרא לעוזריו ויצאו מהיער הוסיפו הוא ועוזריו להתקדם בין העצים תרים במבטיהם אחר חיה נמלטת, ציד אחרון לאותו יום, כאשר לפתע הבחין השר מרחוק באפלת היער בחמישה אורות קלושים נאבקים מרות ברוח, רגע מנצנצים ורגע כאילו כבים. ורגע חוזרים ומנצנצים. כולו תדהמה והתרגשות הצביע השר לעבר הנרות. הביטו מה קורה שם אמר בפליאה לעוזריו, אפופים התרגשות ופליאה האיכו השר ועוזריו בסוסייהם, ומיהרו לעבר מקום האור.

כשקברו אל המקום שעמד בו ר' פתחיה דבוק ומכונס בהרהוריו האחרונים, מוקף בחמשת הבריונים וסניניהם, נעצרה הפמליה באחת, המראה שלפניהם היה ברור, השר הבין מיד את אשר מתרחש לנגד עיניו, חרש חרש שלפו עוזריו את כלי נשקם. עצרו! רעם קולו של השר וקולו הדהד במרחבי היער, אתם מוקפים באנשיי, אם תזונו אפילו צעד קטן נפתח עליכם באש, הבריונים הוכו בתדהמה ההפתעה שניחתה עליהם שיתקה אותם, אנשי השר כיתרו אותם במהירות ובטרם התעשתו היו הבריונים כפותים קשורים זה לזה בחבלים. חושך ואפילה שררו ביער העבות, הרוח השתוללה, ורק חמישה נרות קטנים עוד הבהבו והפיצו אור קלוש. ר' פתחיה עמד מהצד, אינו מבין את המתרחש, הוא לא הספיק עדיין לעכל את ההתרחשות המופלאה שקרתה לנגד עיניו, או להבין את גודל הנס שהצילו ממוות. כאשר ניגש אליו השר, טפח על שכמו בעליצות, ואמר: יש לך מזל, יהודי, שניצלת ממוות, כל רק בזכות הנרות האלה, בזכות אורם הגענו לכאן, אם לא הם, כבר מזמן היו הבריונים האלה הורגים אותך. אז, רק אז, התעורר ר' פתחיה מתדהמתו, וקלט לפתע את גודל הנס שאירע לו. הוא הודה נרגשות למציליו, וקיבל מהם בחזרה את הכסף שהשודדים לקחו ממנו, תחב את כספו בהיסח הדעת לכיסו, ותפילה של שבח והודיה לבורו שלא עזבו ולו לרגע קט, התנגנה בלבו.

לפתע פתאום עלתה שוב התמונה בזיכרנו, הרבי יושב מוקף בחסידיו הרבים בהתוועדות שמחת תורה, ופונה אליו – והפעם נדמה לו כי פני הרבי מהירות: פתחיה, הוא אומר, ודבריו כבר לא תמוהים, הייתי מייעץ לך איפה, שבעת צאתך ליער תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד.

צ'ין אדם לחברו

משכן את החנוכה עבור צדקה

ידוע כי דרכו של הרה"ק ר' חיים מצאנז זיע"א, היה למשכן את כלי כספו וזהבו עבור כסף לצורכי צדקה. ופעם אחת בהתקרב חג החנוכה, והמנורה של רבינו היתה ממושכנת, ושאלוהו בניו מתי בדעתו לפדות את המנורה? ורבינו לא השיבם מאומה. והנה הגיע ערב חנוכה לפנות ערב ועדיין המנורה לא נפדית, בני רבינו התאמצו כמיטב יכולתם לפדות את המנורה, וכבר היה שעה תשע בערב, ורבינו לא הזכיר כלל אודות המנורה. לפתע הגיעו מעיר גארליץ זוג, והביאו לרבינו מנחה מנורה חדשה לחנוכה, ובאו במהירות לחדר רבינו, והתנצלו לפני רבינו על בואם באיחור זמן. ומיד ציוה רבנו להכין השמן והפתילות, והלך להדליק נרות חנוכה.

שלום בית בהדלקת נר חנוכה

לעתים קרובות נוהג היה הרה"ק רבי ישראל מאיר הכהן בעל ה"חפץ חיים" זיע"א לנסוע אל הרה"ק רבי נחומק' מהורדנא זיע"א, אותו החשיב ה"חפץ חיים" כמורו ורבו, כדי ללמוד מהליכותיו והנהגותיו בקודש. פעם אחת ישב ה"חפץ חיים" בבית רבו באחד מימי החנוכה, השמש שקעה ואף הלילה כבר ירד, ואילו רבי נחומק' מתמהמה מלהדליק את נרות החנוכה, ממתין הוא לאשתו הרבנית שיצאה מן הבית ועדיין לא שבה. עברו כמה שעות וכבר כלתה רגל מן השוק, ורבי נחומק' עדיין יושב וממתין. בשעה מאוחרת מאד שבה האשה אל הבית, או אז מיהר רבי נחומק' והדליק את נרות החנוכה.

מורי ורבי, שאל ה"חפץ חיים" את רבו, מדוע המתין לרבנית זמן כה רב? והרי על פי הדין היתה יוצאת ידי חובתה בהדלקת בעלה, גם אם לא הייתה נוכחת בעת ההדלקה עצמה, ומדוע ראה לנכון להמתין לשובה? הלכה מפורשת היא, השיב רבי נחומק', שאם אין לאדם כסף אלא רק לנר אחד, והוא מסתפק מה עדיף נר שבת או נר חנוכה, נר שבת קודם, משום שבנר שבת יש גם משום שלום בית, רעייתי, סיים רבי נחומק' מוסרת את נפשה למען שאני אוכל להקדיש את כל עיתותי ללימוד התורה, והיא נהנית בכל שנה להיות נוכחת בשעת ההדלקה, שלום בית זה, חייב אותי להמתין לה עד שתשוב.

רגישותו של פוסק הדור

מסופר על זוג שבאו אל הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבך זיע"א בשאלה: נולד להם בן זכר, והאבא מבקש לתת לו את השם מנדל ע"ש אחד מסבותיו, והאמא לא רוצה בשום אופן בטענה, שבאותו בנין נפטר ל"ע ילד בשם מנדל, ולכן חוששת לשם הזה. נענה רבי שלמה זלמן ואמר: שניכם צודקים, אבל דעתי היא שלא כדאי לתת את השם מנדל, נזעק האבא ושאל: הרי הרב אמר שאני צודק, למה לא לתת את השם של סבי? ענה הצדיק: תארו לעצמכם, בעוד כמה שנים יגדל ילדכם וירד לשחק למטה, והאמא תקרא לו לעלות הביתה, וכשתצעק "מנדל" לעלות הביתה, אז עלולה האם שאיבדה את בנה להיזכר בבנה האהוב, ויגרם לה צער וחלישות הדעת, ומסיבה זו אמרתי לא לתת. שמע האבא, הבין וקיבל.

תלולא דצדקיא

יום ראשון א' טבת

הרה"ק רבי יאיר חיים בכרך ב"ר משה שמושן (חוות יאיר - תע"ד)
הרה"ק רבי שאול אוקער מטבריה ב"ר צבי הירש (תרי"ג)

יום שני ב' טבת

הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר שמחה בונים מפרשיסחא (תקפ"ט)
הרה"ק רבי יעקב כולי ב"ר משה שלמה זלמן (חתן האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש - תרי"ז)
הרה"ק רבי יעקב צבי ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרמ"ט)

יום שלישי ג' טבת

הרה"ק רבי אליעזר זאב מבאטשעטש ב"ר חיים (תרי"ב)
הרה"ק רבי אברהם ב"ר יהודה צבי מסטרעטין (תרכ"ה)

יום רביעי ד' טבת

הרה"ק רבי גרשון חנוך העניך ב"ר יעקב מראדוין (בעל התכלת - תרנ"א)

יום חמישי ה' טבת

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ב"ר צבי בן הבעש"ט הקדוש (תקפ"ט)
הרה"ק רבי אברהם אלחנן מפלאנטש ב"ר יהודה (תלמיד ה"חווה" - ברכת אברהם - תקצ"ה)
יום שישי ו' טבת
הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ב"ר חיים מצאנז (תרנ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינו של"ט א
מדרש "ב"מ א"י אור"ח ר' פרש"י ז"ל הדרש"י על המעשר.

בדיני האיסור לעשות קפנדריא לבית הכנסת (ב')

(א) בית הכנסת שעשוי חדרים חדרים, ובכל חדר יש מנין, כמו שטיבלאך, מותר לעבור מחדר לחדר, ואין בוה איסור של קפנדריא. (שו"ת אבני ישפה, ח"א סימן כ"ג)
(ב) אם קורא פסוק או שוהה מעט בבית הכנסת, אין איסור לעשות קפנדריא. (ביאור הלכה שם בד"ה לעשות דרך)
(ג) חדר של אוצר הספרים מותר לעשות קפנדריא, חוץ אם לומדים שם, שדינו כבית המדרש. (ספר גמ' אני אורך תשובות הגר"ח קניבסקי זצ"ל, ח"ג סימן נ"א)
(ד) בתשעה באב שאסור בלימוד, ורוצה לעשות קפנדריא, יתיישב בבית המדרש לרגע, מבלי לומר פסוק, וסגי בכך, כי גם הישיבה בבית המדרש היא מצוה. (שאלת רב עמוד שע"ד, סימן נ' ובהערה 2). ולענ"ד יכול לומר פסוק מאיכה.
(ה) מותר לעבור בסוכה כדי לקצר דרכו, כשצריך ללכת למקום שסמוך לסוכה. (ארבעת המינים בהלכתם, עמוד קס"ח סימן ק"ו)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי אליעזר זאב מבאטשעטש זיע"א

ב"ר חיים

נלב"ע ג' טבת תנצב"ה

גליון 715
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

"אל תירא מרדה מצרימה"

אמר ר' ייסא, בזמן שנסע ישראל לרדת לגלות מצרים, יראה ואימה גדולה נפלה עליו, אמר לו הקדוש ברוך הוא ליעקב, למה אתה מתיירא אל תירא מרדה מצרימה מזה שנאמר "אל תירא" מובן שהיה מפחד אמר לו "ירא אנכי פן יכלו בני", אמר לו כי "לגוי גדול אשימך שם", אמר לו ירא אנכי פן תסתלק השכינה ממנו כמקודם, אמר לו אנכי ארד עמך מצרימה. אמר לו עוד אני ירא שלא אוכה להיקבר בין אבותי, ולא אראה את גאולת בני ואת הגבורות שתעשה להם, אמר לו ואנכי אעלך גם עלה, אעלך להיקבר בקברי אבותיך, גם עלה לראות גאולת בניך ואת הגבורות שאעשה להם. אמר ר' יהודה בוא וראה שני נדרים נדר הקדוש ברוך הוא ליעקב, אחד שירד לדור עמו בגלות, ואחד שיעלהו מקברו לראות את השמחה של עזרת הקדושה השוכנת עם בניו, זהו שכתוב "אנכי ארד עמך מצרימה" אנכי ארד עמך בגלות, ואנכי אעלך גם עלה, כמו שכתוב והעליתי אתכם מקברותיכם עמי וכתוב "ששם עלו שבטים שבטי י-ה"

(זוהר ח"א ח"ב טז)

פרשת השבוע

ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו (מ"ה - א')

מסופר: כשהתמנה הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב זיע"א להיות רבה של העיירה, והוזמן לדרוש בבית הכנסת הגדול, נתאספו בני העיירה כולם, ואז החל את דבריו בקול חוצב להבות, בשעה שיוסף הצדיק לא יכל עוד להתאפק והוא נגלה אל אחיו, מסופר בתורה "הוציאו כל איש מעלי" והכוונה היא, שיוסף הצדיק התפלל והתחנן על התפשטות הגשמיות, וזה היה מבוקש, "הוציאו כל איש מעלי" כלומר, להוציא הימנו כל כח אנושי, נפשי וגשמי, שלא יחוש חלילה אף נדנוד של נקמה בראותו את אחיו שמכורו והורידו מצרימה. ואמנם מעידה התורה "ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו". אז חשו וראו בעליל כל קהל הנאספים בבית המדרש, שהרבי גם חושב זאת על עצמו, שלא להתפעל כלל מן הקהל הרב ומן הכבוד הגדול שכיבדוהו.

ויפול על צואריו ויבך (מ"ו - כ"ט)

אבל יעקב לא נפל על צוארי יוסף ולא נשקו ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע (רש"י) מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב

זיע"א שהיה גר בירושלים עיה"ק, שפעם אחת בנו בכורו נאלץ בצעירותו לעזוב את ירושלים ולנסוע לפולין, שנים מספר שהה בפולין, ובאותן שנים נכמר לבו של הצדיק מגעגועים לבנו שאהבו מאוד. מקץ שנים אחדות כששב הבן לירושלים, מילאה שמחה גדולה את לבו של הרבי ויחד עם הצדיק שמחו כל בני העיר, שעת בין הערבים היתה כשהגיע הבן לירושלים, הוא מיהר אל בית מדרשו של אביו להיפגש עמו ולהחיות את נפשו, בהיכנסו לבית המדרש, התכונן רבי דוד לתפלת ערבית, נעמד הבן לידו, הביט בו אביו רבי דוד רגע קט, אך מלה לא אמר, ומקץ דקה פנה אל שליח הציבור ואמר לו רד לפני התיבה והתפלל ערבית. רק כשנסתיימה התפילה ניגש האב אל בנו האהוב וקידם פניו בברכת שלום עליכם. חסידים שהיו באותו מעמד הבינו כי בהתנהגותו זו הלך הרבי בדרכו של יעקב אבינו בשעה שנפגש עם יוסף בנו האהוב, שקרא באותו זמן קריאת שמע כדי שהאהבה העזה שהתעוררה בלבו למראה בנו האהוב תהא מוקדשת כולה להשם יתברך, בשעה שיאמר את המלים ואהבת את ה' אלהיך, ובדרך זו של יעקב אבינו הלך רבי דוד מלעלוב.

זמני השבת

פרשת ויגש

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:23 ת"א: 5:24 ר"ת: 5:56

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:07 ת"א: 4:20

הכל הבינו שיהודי לא יבוא להתיישב בערב יום טוב בעיירה חדשה מבלי שתהא לו מטרה חשובה לכך, לכן התענינו לדעת מהי מטרת בואו? בנחשם שכנראה כוונת היהודי לחפש חתן לבתו, החלו שדכנים להתדפק על דלת ביתו, אך החסיד לא שת לבו להצעותיהם של השדכנים אלא התעניין אודות ר' יוסל'ה, איש מאנשי העיירה לא הכיר את ר' יוסל'ה, והחסיד החל לדאוג שמא קיבל בטעות כתובת אחרת, הוא שב וניסה לשאול את האנשים, והם בשלהם ר' יוסל'ה מיוחד אינו ידוע לנו, סתם יוסל יש כאן הרבה.

החסיד לא התעצל והחל להתעניין בכל אחד שנקרא בשם יוסל, ונאמר לו יש בעיירתנו יוסקה הבלן שנישא כבר פעם שלישית, גר עמנו גם יוסל העגלון שהוא עז פנים והוא כבר אב לילדים רבים, כמו כן נמצא פה יוסל שהוא משמש כעוזרו של השמש, בחור מבוגר איש תם ולא יוצלח, נאנח החסיד והבין שרק יוסל'ה עוזרו של השמש הוא זה שאליו התכוון הרבי, אך הוא השתומם: היתכן שהרבי שלחו אל אדם תם ולא יוצלח? אלא שלא היתה בידו ברירה היות כי אין בעיירה זו יוסל'ה אחר, והוא החל לחפש אחר יוסל'ה עוזרו של השמש.

בבית המדרש פגש החסיד את יוסל'ה, הוא היה עסוק באותה שעה בעבודת ניקוי המקום וטאטא את רצפת בית המדרש, אחר כך ניגש אל המנורות והסיר מעליהם את חלב הנרות, לאחר מכן ניקה יוסל'ה את הארובות, וכל עבודתו נעשתה בניחותא. לאחר שסיים את מלאכתו הלך מבלי שאיש ידע לאן, הוא החל מתעניין אודותיו וכפי שסיפרו לו היה מקום לינתו מתחת לספסל בבית המדרש, לעתים רחוקות ראוהו אוכל ואיש לא ידע מה היו מעשיו בזמנו הפנוי, לפעמים היו שומעים את קולו כשהוא יושב ומתנועע ליד ספר לימוד, אך כשהיו מתקרבים אליו והתבוננו בספר, ראו שהוא מונח הפוך והדבר עורר צחוק וגיחוך בקהל, מעולם לא ראוהו איש מתפלל כראוי ואמרו עליו שבקושי ידע לבטא מלים, כיוון שמעולם לא שמעוהו מדבר בקול רם, אלו שהקשיבו פעם לתפילתו, ציינו כי ביטוי דומה לשל גוי, לשמע דברים אלו ירדה מועקה כבדה על לבו של החסיד, ואם לא היו הימים ימי חג היה שב על עקבותיו.

בערב סוכות הקים החסיד סוכה נאה וכשרה וזכר שהרבי ציווהו להזמין את ר' יוסל'ה לסוכתו, אך לא הבין שזהו יוסל'ה עוזרו של השמש, כשחזר החסיד בליל סוכות מבית המדרש והחל לומר את האושפזיון, נזכר ביוסל'ה השמש וחשב בלבו מילא ר' יוסל'ה לא נמצא בעיירה, אבל יוסל'ה זה אין לו מקום לאכול ואיש לא הזמין להסב לשולחנו, על כן ריחם עליו החסיד וחזר לבית המדרש כדי להזמין.

אם המגיד מטשערנוביל בחר אותה עבורי הרי זו עובדה קיימת

מסופר: אל הרה"ק המגיד רבי מרדכי מטשערנוביל זיע"א, בא אחד מחשובי החסידים בעל יחוס וירא שמים, בבקשה שהרבי יציע לו שידוך עבור בתו היחידה. מדי פעם דחהו הצדיק ואמר לו אל תחפו יש עוד זמן. בתחילה היה החסיד מרוצה, הוא הבין שאין לו מה לדאוג, אך משעברו שנים והבת בגרה, החל החסיד להרהר בדאגה לעתידה ותהא לכוונת הרבי, שמא סימן רע יש בתשובותיו? פעם אחת אור החסיד אומץ ניגש אל הרבי ושאל אותו לפשר דחיותיו בקשר לשידוך של בתו, חיך הרבי וענה לו הדבר הוא פשוט, זיווגה של בתך נמצא ואני גם יודע מיהו, ואתה בוודאי היית מתפאר בו, אך מה לעשות אם הוא אינו מעוניין כרגע להינשא, והבחור הינו אחד מל"ז הצדיקים הנסתרים, בצדקתו הרבה הוא מוכן להינזר מכל תענוגות העולם הזה, ועל כן הוא מוותר על ענין השידוך, אך אל דאגה עוד אצליח לשכנעו שיסכים להינשא כיון שליהודי אסור להינזר ולהימנע מלהינשא, ובפרט כשזיווגו עומד ומצפה לו. כאשר שמע החסיד את דברי רבו נחה דעתו ונרגע מדאגתו לימים מספר. אך כעבור זמן קצר שוב היה בקוצר רוח, שכן היה סקרן לדעת מיהו הצדיק שהרבי בחר כחתן לבתו? מובן שהרבי לא רצה לגלות לחסיד את שמו של החתן, הוא פשוט הסביר לו במלים אלו שטרם הגיע הזמן לגלות מיהו חתן בתך. שתק החסיד בשל אמונתו הגדולה ברבי והתאזר בסבלנות.

פעם בערב ראש השנה כאשר בא החסיד לטשערנוביל לשהות בימים הנוראים במחיצתו של הרבי, פנה אליו הרבי ואמר לו, הכן עצמך לדרך וקח עמך את בתך, עשה החסיד את אונזו כאפרכסת והקשיב היטב לדברי הרבי אשר תיאר לו את מקום יעודו, עיירה קטנה לא הרחק מטשערנוביל, סע אל אותה העיירה ושהה בה עד לאחר חג הסוכות, הכן לך שם מראש מקום לינה וגם סוכה תבנה לך, אל סוכתך תזמין את ר' יוסל'ה הידוע בעיירה ובוזה תבוא אליך הישועה כי שעת רצון תהיה לך. ור' יוסל'ה הנועד להיות חתן יתרכך אי"ה ויכנע לדעתו, זו הדרך היחידה שאפשר להשפיע על ר' יוסל'ה המתעקש, כך אמר הרבי ואגב כך גילה הרבי לחסיד, שלא פעם ניסה להפגיש את ר' יוסל'ה עמו ועם בתו, אלא שר' יוסל'ה סירב בכל פעם, עתה הגיע זמנו להינשא, סיים הרבי את דבריו.

נסע החסיד עם בתו לעיירה, החסיד שהיה בעל יכולת, שכר דירה מרווחת כיאה לבעל בית חשוב ונכבד, בעיירה הקטנה עורר בואם של החסיד ובתו סקרנות גדולה בקרב התושבים, כי

משל ונמשל

כי כמוך כפרעה

ראיתי להסביר בדרך משל: מעשה בכפרי מוזג יין ומשקאות חריפים, שבאו אליו ראש הכפר יחד עם כומר הכפר לשתות, וכוונתם להזיק להעליל מתוך זה על היהודי המוזג. כאשר ירד המוזג להביא יין משובח מן המרתף, מסכו השנים רעל בכמה מן הבקבוקים של יין שרף שעמדו על מדף החנות. למחרת בא אחד מן האיכרים, קנה, לקח ושתה מאלה בקבוקים, ומת מההרעלה. נעשה רעש גדול בכפר שהיהודי המוזג הרעילו, וכי בכוונתו של היהודי היתה לראות במיתת כל איכרי הכפר. יצא הקצף על כל היהודים הכפריים שבמחוז, וסכנה גדולה ריחפה עליהם. טיכסו טובי היהודים העסקנים עצות, ופנו לראש הבולשת של המחוז שהיה פיקח ומפקח ממולח, הלז מיהר לכפר ובא בדברים עם ראש הכפר והכומר, שתו ביחד ושחו, כטוב לבם ביין אמר להם ראש הבולשת, כי לדעתו כל אורח נאמן מחויב למצוא עילות ועלילות שונות על כל היהודים כדי לבער אותם כליל. נכון, ונכון הדבר, אישרו בשמחה השיכורים ראש הכפר והכומר יחד, הרי זה שאנו השכלנו לעשות כך וכך עשינו בכוונה, לעשות נקמה ביהודים. מתוך זה נתברר לו האמת, והמוזג יצא זכאי, והיהודים נשמו לרווחה.

כך אומר יהודה ליוסף הצדיק, באוני אדוני ידבר נא עבדך, כלומר, עבדך שעל ביתך, הוא ידבר ויגלה לך, לך בוודאי יגלה שהוא הוא אשר עשה הקונץ הזה, אך אל יחר אפך בעבדך, תאמר לו כי כמוך כפרעה, תסביר לו שעשה רצונך ורצון פרעה, שגם אתם מעוניינים להעליל עלילות על העבריים הללו, ואז יגלה לך את האמת ויווכח מי הוא אשר שם עלילות.

(אוצר חיים)

כשנכנס החסיד לבית המדרש היה המקום כבר חשוך בחלקו ורק נרות הזיכרון האירו עדיין, עמד החסיד ליד הדלת והנה הגיע לאוזניו קול ניגון, היה זה קולו של יהודי המתפלל בכוונה גדולה הוא אימץ את עיניו לראות באפלולית, והנה הבחין ביוסל'ה העומד לו לבדו בפינה ומתפלל ביחידות, הוא עמד משתהה ותמה למראה עיניו, כי היתה זו תפילה נלהבת הנאמרת בקדושה יתירה אשר רק אצל הרבי או צדיק אחר אפשר היה לשמוע כמותו. כעבור דקות מספר פנה החסיד אל פינה בחדר והמתין לסיום תפילתו של יוסל'ה, לאחר זמן רב של המתנה כשסיים יוסל'ה להתפלל הסתובב, והחסיד ראה את פניו המאירים, עיניו הנוצצות ומצחו הזורח, היה זה יוסל'ה אחר, כשיצא יוסל'ה מבית המדרש הלך החסיד בעקבותיו עד שהגיעו ליער עבות, בעמקי היער כשיוסל'ה עצר לפתע, התחבא לו החסיד מאחורי עץ ולעיני החסיד נתגלתה סוכה, הסוכה היתה מוארת בנרות ויוסל'ה נכנס לתוכה, ומיד נשמעה שירה ערבה מתוך הסוכה היתה זו אמירת האושפזיון של יוסל'ה, התקרב החסיד אל הסוכה והציץ דרך סדק וכמעט התעלף מפחד, כשלעיניו נראו יוסל'ה וחבורת זקנים עטורי זקן כסוף כשהם יושבים סביב ושרים, שב החסיד לביתו כשכולו שקוע בהרהורים והבין שזהו ר' יוסל'ה אשר אליו שלחו המגיד מטשערנוביל.

למחרת בהיותו בבית המדרש, בשעת קריאת התורה קנה החסיד מפטיר וביקש את השמש לקרוא לתורה את יוסל'ה במקומו, אך יוסל'ה התנגד לעלות לתורה ואמר אינני יודע את הברכות, ניגש אליו החסיד ולחש באזנו ר' יוסל'ה: הכל גלוי כבר לפני, הגיע הזמן שעליך להתגלות, דבר לא יצילך מכך, ר' יוסל'ה עלה על הבימה ואמר את הברכות, תחילה ניסה לגמגם כמי שאינו יכול לברך, אבל מיד התעשת ואמר את הברכות בהתלהבות גדולה ובמתיקות רבה להשתוממות הקהל, לאחר התפילה הזמין החסיד את ר' יוסל'ה אליו לסוכה ור' יוסל'ה נענה להזמנה, בסוכתו של החסיד הגישה בתו את הסעודה, לאחר סעודת החג שאל החסיד את ר' יוסל'ה חוות דעתו על בתו, השיב ר' יוסל'ה נו אם המגיד מטשערנוביל בחר אותה עבורי הרי זו עובדה קיימת, הוא נצחני, כל זמן שהייתי נסתר יכולתי לחיות בדרך שבחרתי לי, עתה אני נכנע. במוצאי החג נכתבו התנאים וכל העיירה רעשה כשנודע לתושביה שיוסל'ה המוכר להם כשוטה הרי הוא צדיק נסתר.

צ'ין אדם לחברו

שמח בשמחת חתן מרחוק

מסופר על הרה"ק רבי אברהם גרודזינסקי הי"ד זיע"א, מנהלה הרוחני של ישיבת סלבודקה בליטא, שביקר פעם אצל בני משפחתו בוורשא, תוך כדי שיחה הביט על שעונו, והחל לפתע לשיר, ומהשירה עבר לריקוד במשך שעה ארוכה. בני המשפחה עמדו משתאים ולא ידעו פשר דבר. כאשר התיישב השיב להם על תמיהתם ואמר: כעת מתקיימת חתונתו של תלמיד בסלבודקה, אותו אינני יכול לשמח שהרי אני כאן רחוק משם, אבל אני יכול לשמח בשמחתו גם, כאן שהרי גם שמחתי היא.

מצוות גמילות חסדים של הט"ז

הרה"ק רבי דוד סגל בעל הט"ז זיע"א, היה מגדולי הרבנים באירופה לפני ארבע מאות שנים, בצד גדולתו בתורה התפרסם כבעל צדקה מופלג, ועניים רבים היו משכימים לפתחו כדי לקבל אצלו נדבה או גמילות חסד. פעם בא לביתו של הט"ז עובר אורח וביקש ממנו שילוה לך בדחיפות שקל כסף. פשפש הרב בכיסו בגדיו ולא מצא אפילו פרוטה אחת. נטל את גביע הכסף שהיה מקדש בו על היין בימי שבת ויום טוב, והושיטו לאורח הנדהם וכה אמר לו, מסור נא גביע זה בבית העבוס שבעיר וטול תמורתו שקל כסף שאתה צריך עתה, אי"ה בערב שבת יעניקו לי ראשי הקהילה את משכורתי וכך אוכל לפדות את הגביע מבית העבוס שבעירנו. האורח נפרד מן הט"ז בלבביות רבה, ומיהר עם הגביע לבית העבוס שם ביקש תמורת הערבון שבידו הלואה של שני שקלים. בסוף אותו שבוע שיגר הט"ז שקל כסף בידי שליח, כדי להשיב לביתו את הגביע היקר שלו שהופקד בבית העבוס. אמר בעל בית העבוס לשליח עליך לדעת כי תמורת הגביע של הרב ניתנה על ידינו הלואה של שני שקלים. שב השליח לביתו של הט"ז וסיפר לו את הקורות אותו בבית

העבוס. מיד הוציא הט"ז מכיסו שקל נוסף, ומסרו לשליח בפנים קורנות משמחה וכה אמר, עתה מסתבר שאותו אדם מסכן היה זקוק לשני שקלים ומתוך בושח לא ביקש ממני אלא שקל אחד, מה טוב שלא היה אז בכיסי אפילו שקל אחד, שאילו היה בידי שקל כסף והייתי נותנו לעני הנזקק, היה האיש יוצא מביתי כשהוא מצר בלבו על השקל הנוסף החסר לו.

אני לא מסכים לזה! לא, לא אמשיך

סיפר אחד מצעירי החסידים בימים ההם: היה זה בסעודת עתיקא קדישא סעודת יום השבת קודש, רבינו הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א יושב בראש השולחן וסועד כמנהגו את סעודת היום בצוותא חדא עם החסידים, רוחו הטהורה של רבינו מרוממת, לעתים קצרות הינו מזמר ניגוני דביקות ושמחה, אחר כך משמיע דברי תורה עמוקים ונפלאים, וממשיכים בסעודת השבת עוד, ורבינו ממשיך את דבריו המתוקים מדבש וחזור חלילה, האזוניים נטויות אל רבינו מקשיבים בערגה לדבריו הקדושים, ופתאום שקט, רבינו מפסיק לדבר, "אני לא מסכים לזה! לא, לא אמשיך" רועם קולו הרך בהחלטיות, "רק אם אתם תמשיכו לאכול, אני ימשיך לדבר". קהל הנוכחים מפנים מבטים תמהים זה אל זה ולא מבינים מה קרה, אך רבינו בשלו, אתם תמשיכו לאכול את הטושולנט ואני ימשיך לדבר. לאחר סיום סעודת השבת מסביר בתמימות אחד הנערים הצעירים, בחור בר מצוה שזה עתה מלאו לו שלוש עשרה שנים, ואך עתה בא ללמוד בישיבה. אני ישבתי לי במקומי בירכתי השולחן, ולא שמתי לב כי רבינו אומר דברי תורה, ולכן התחלתי לאכול מהצלחת שלפני, לפתע שמתי לבי כי הנני סועד לבד וכולם יושבים דרוכים ומקשיבים לדברי הרבי, מיד השמטתי את המזלג מהיד, הבחין הרבי בכך ואז אמר את מה ששמעתם.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' טבת

הרה"ק רבי צבי בן רבי ישראל בעש"ט זיע"א (תק"מ) הרה"ק רבי ברוך מקאמינקא (תלמיד הבעש"ט) הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא ב"ר יעקב (תר"ד)

יום ראשון ח' טבת

הרה"ק רבי שבתי מראשקוב ב"ר שלמה זלמינא (תרמ"ג)

הרה"ק רבי יוסף אלימלך מקשאנוב ב"ר משה (תרס"ו)

יום שני ט' טבת

עזרא הסופר (ג"א – תמ"ב)

נחמיה בן חכליה

הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר נפתלי שור (תורת חיים – שצ"ב)

יום שלישי י' טבת

זכריה בן ברכיה בן עדו הנביא (ג"א – תמ"ח) מלאכי הנביא

הרה"ק רבי נתן ב"ר נפתלי הירץ מברסלב (תר"ה)

הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלישין ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרס"ג)

הרה"ק רבי אברהם אבא ב"ר יוסף מפייטסבורג (תש"ן)

יום רביעי י"א טבת

הרה"ק רבי משה ב"ר הלל (ערוגת הבושם – תקמ"ה) הרה"ק רבי דוד מולאטיפאלי ב"ר יוחנן

מראחמיסטרייווקא (תר"ע)

הרה"ק רבי יהושע ב"ר מאיר מדיוקוב (עטרת יהושע – תרע"ג)

יום חמישי י"ב טבת

הרה"ק רבי משה הלוי סופר מפשעווארסק ב"ר יצחק (אור פני משה – תקס"ו)

הרה"ק רבי מרדכי חיים סלונים ב"ר יהודה לייב (תשי"ד)

יום שישי י"ג טבת

הרה"ק רבי משה מלעלוב ב"ר דוד (תרי"א) הרה"ק רבי מנחם מענדל מווישאווה ב"ר ישראל – (תש"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילא הכהן רביטבין שליט"א
מחבר "בני אדם" רפרטס יוסף הדרש"ל על המצוות.

דיני קדימה בברכות (א)

[על פי משנה ברורה סימן רי"א ס"ק ל"ה, פמ"ג פתיחה לברכות סימן י', ספר וזאת הברכה פרק י"ג]

(א) סדר הקדימה במאכלים שאין ברכותיהם שוות.

(1) המוציא לחם מן הארץ. (2) בורא מיני מזונות. (3) בורא מיני מזונות על אורו. (4) בורא פרי הגפן. (5) בורא פרי העץ, לפי סדר זה: זית, תמר, ענב, תאנה, רימון. (6) בורא פרי האדמה. (7) שהכל. (8) ברכת הריח.

(ב) אין דין קדימה לאוכל לפני משקה.

(ג) סדר הקדימה בפרי העץ ופרי האדמה.

(1) חביב בדרך כלל. (2) שבעת המינים. (3) שלם. (4) העץ.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

נדבת הר"ר פינחס שיינברגר הי"ו

לע"נ סבו הרה"ח מנחם מאניש

ב"ר פינחס צבי זצ"ל

נלב"ע ח' טבת תנצב"ה

גליון 716
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ויקרא לבנו ליוסף

למה לא קרא לראובן או ליהודה, הלא ראובן בכור ויהודה מלך, והוא הניחם וקרא ליוסף, ללמדך שהכל מכבדים למי שהשעה עומדת לו, ועוד, שהיה סיפק בידו לעמוד בצוואתו ואמר לו "אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תקברני במצרים" בשבילך ירדתי למצרים, בשבילך אמרתי "אמותה אך הפעם" ועכשיו אפילו אם אדם מת בספינה הנפש הולכת אצל אבותיו, אל נא תקברני במצרים, שופה ללקות בכינים ויהיו מרחשות תחת, ושלא יעשו אותי במצרים עבודה זרה, כי שכשם שנפרעים מן העובד עבודה זרה כך נפרעים מן הנעבד, לכך אל תקברני במצרים, למה האבות מחבבים קבורת ארץ ישראל, לפי שמתי ארץ ישראל חיים תחילה לימות המשיח, ואוכלים שנות המשיח, לפיכך אמר יעקב אל תקברני במצרים, אותם צדיקים שמתים בחוצה לארץ, הקדוש ברוך הוא עושה להם מחילות בארץ ועושה אותן כמערות הללו, והם מתגלגלים ובאים עד שמגיעים לארץ ישראל, והקדוש ברוך הוא נותן להם כוח של חיים והם עומדים, אמר לו יעקב ליוסף, אם אתה עושה לי כמו שאמרתי לך, יפה, ואם לאו נפשי יוצאת ממני מיד, אמר לו כך אני עושה לך, אמר לו הישבע לי וישבע לו.

(תנחומא וידה"ג)

פרשת השבוע

וזאת ה"חפץ חיים" ואמר ברצינות: אכן גם על האף צריך לשמור, שכן גם בעקימת אף לאות ולזול ופסילה, אפשר להרוג בן אדם, ככתוב "כי באפם הרגו איש".

לא יסור שבט מיהודה (מ"ט - י')

מסופר על הרה"ק ה"ישמח ישראל" מאלכסנדר זיע"א, שכשהיה פעם לרפואה באחד ממעיני הישועה, בא לקראתו אדם אחד ושאלו, מדוע הכהן גדול בתפלתו ביום הכיפורים, סיים בלשון התרגום "ולא יעדי עבד שולטן מדבית יהודה" הלא הוא מקרא מפורש "לא יסור שבט מיהודה" וגו' וע"ז פי' התרגום כנ"ל ולא יעדי וגו', ומדוע בחר בלשון התרגום. השיב לו הרבי על אתר תיכף ומיד, הרי אז נכנס הכהן גדול לקודש הקדשים דאסור לשום אדם להיכנס עמו, והחזיק ביד ימין מחתת הגחלים וביד שמאל החזיק כף הקטורת, אם כן לא הי' באפשרות לקחת עמו ג"כ ספר בידו, והרי איתא בחז"ל (גיטין ס') דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן בעל פה.

האספו ואגידה לכם וגו' (מ"ט א') מסופר: הרה"ר ר"ח מבריסק זיע"א, השתתף פעם באסיפה והיה מדוכדך מן המזימות ומן התככים שהיו מאחורי הפרגוד. באותה שעה אמר למקורביו, תמיד התקשיתי ש"מובא בילקוט שמעוני (רמז קנ"ז) על הפסוק "האספו - הטהרו", כשם שאתה אומר (במדבר י"ב י"ד) "תסגר מרים ואחר תאסף", וכוונת הילקוט ש"האספו" מלשון "טהרה", כי כנראה יכול כל יהודי כשלעצמו להיות נקי וצדיק, אבל בזמן שכל היהודים הנקיים והכשרים מתאספים באסיפה, מיד נכנס לשם היצר הרע של מחלוקת תככים ומזימות. ולכן בירך יעקב את בניו "האספו הטהרו" שתצאו טהורים מכל אסיפה.

כי באפם הרגו איש (מ"ט - ו')

כשהופיע הספר "שמירת הלשון" להרה"ק בעל ה"חפץ חיים" זיע"א, לגלג מאן דהוא מדוע דווקא "שמירת הלשון"? מדוע לא יכתוב על "שמירת האף"? שמע

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:28 ת"א: 5:29 ר"ת: 6:01

פרשת ויחי

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:12 ת"א: 4:25

הרמב"ם רבי משה בן מיימון זיע"א

יומא דהילולא

רבי משה בן מיימון, הרמב"ם זיע"א (יומא דהילולא כ' טבת), נולד בקורדובה שבספרד ב"ד בניסן שנת ד' תתצ"ח, ונסתלק לבית עולמו במצרים ביום כ' בטבת שנת ד' תתקס"ה. הרמב"ם נחשב לאחד מן הגדולים שבחכמי ישראל בכל הדורות, מגדולי הפילוסופים בימי הביניים ומנהיג רוחני לדורו. שילוב תכונותיו הביא רבים מחכמי ישראל להזדהות עמו ולראות בו דמות מופת בתולדות ישראל ובעל סמכות הלכתית גדולה. בצעירותו נדדה משפחתו למקומות שונים בדרום ספרד, בשל כיבוש חצי האי על ידי האלמוג'דון ("המייחדים") – תנועה של מוסלמים קנאים שאנסו בני מיעוטים להמיר דתם לאסלאם והרבו לרדוף את היהודים המומרים במרוקו ובספרד. הרמב"ם רכש השכלה רחבה ושקד מעורו על לימוד מקורות היהדות וההלכה, תיאולוגיה, פילוסופיה ומדעים וכן לימודי רפואה. לימים הייתה פרנסתו על הרפואה ועל השקעות במסחר באבנים יקרות, שנוהלו בידי אחיו ר' דוד.

בהיותו כבן עשרים, הגרה המשפחה לפאס שבמרוקו. הרמב"ם היה עד לרדיפות שמד קשות מצד קנאי האלמוג'דון בספרד וצפון אפריקה, ובהקשר זה חיבר את "איגרת השמד", שנועדה להפיס את דעתם של מי שהמירו את דתם. הרמב"ם מבדיר שלא חיללו את השם אם נאנסו להצהיר על אמונתם בנביא מחמד, ומעיד שעבר בעצמו את תלאות השמד. בקיץ שנת ד' תתקכ"ה הפליג ממרוקו, ובקיץ של אותה השנה הגיע לעכו לשהייה קצרה ואף ביקר בירושלים ובחברון. כעבור חודשים אחדים הפליג הרמב"ם לנמל אלכסנדריה והמשיך משם לפסטאט, הסמוכה לקהיר, ושם ישב עד פטירתו. באיגרת שכתב כעשרים שנה לאחר בואו למצרים אל ר' יפת הדיין, שישב בעכו, הרמב"ם מספר על הצרות שתכפו עליו לאחר שהגיע לארץ זו: מות אביו, קשיים כלכליים, הלשנות, ובעיקר מות אחיו ר' דוד, שבאחד ממסעות המסחר שלו טבע באוקיינוס ההודי ועמו חלק ניכר מהונו של הרמב"ם.

ובלשונו של הרמב"ם: "מאחר שנפרדנו בחדשים מעטים מת אבא מרי, גם אירעו לי צרות רבות גלויות בארץ מצרים מחליים והפסד ממון, ועמידת מוסרים עלי להרגני, והרעה הגדולה שבאה עלי באחרונה, שהיא רעה מכל רעה שעברה עלי מיום היותי ועד היום הזה, והיא פטירת הצדיק וצ"ל [אחי ר' דוד] שטבע בים, ובידו ממון רב לי ולו ולאחרים".

ומן קצר לאחר שהתיישב בפסטאט היה הרמב"ם לאחד ממנהיגי היהודים במצרים, והשפעתו הייתה מכרעת בכל קהילות המזרח. הוא נתמנה באופן רשמי למשרת הנגיד, היינו: ראש היהודים (בערבית: ראיס אליהוד) במצרים בראשית שנות השבעים של המאה השתים-עשרה, וכן מילא תפקיד זה בשנים ד'תקנ"ו–ד'תקס"ד.

לפרנסתו שימש הרמב"ם כרופא, בין היתר בחצר הסלטאן אלאפדל בנו של צלאח א-דין. על פרק זה בחייו הוא כותב באיגרתו לר' שמואל אבן תבון בשנת ד'תקס"ס (1200): "אני שוכן במצרים [בפסטאט] והמלך עומד

בקאהירה, ובין שני המקומות שני תחומי שבת. אי אפשר לי מבלתי ראותו בכל יום בתחילת היום. אמנם כשימצאהו חלשה או יחלה אחד מבניו או אחת מפלגשיו לא אסור מאלקאהירה, ואני רוב יומי בבית המלך".

רבנו הרמב"ם, שימש כידוע כרופאו האישי של מלך מצרים. הצלחתו הייתה לצנינים בעיני שרי המלך, ובקנאתם הסיתו את המלך שידח את הרמב"ם וימנה תחתיו רופא מוסלמי ושמו כמון. "הלא רבי משה בר מיימון יהודי הוא, ומדוע לא תיקח רופא מבני דתך?", טענו באוזני השכם והערב, "מומחיותו של הרופא כמון אינה נופלת ממקצועיותו של היהודי". המלך שהכיר וידע כי מקנאה הם מדברים ומומחיותו של הרמב"ם גדולה לאין שיעור, התקשה לוותר על רופאו האישי והמסור, אך מנגד התקשה לעמוד בלחצם של השרים. החליט איפוא בלית ברירה לערוך מבחן מסוכן מאוד בין הרמב"ם לבין גדול רופאים של הערבים.

קרא המלך לשני הרופאים, והציב בפניהם אתגר מבעית: כל אחד מכם ינסה להרעיל את רעהו, ומי שיצליח להינצל מההרעלה ולהיותו בחיים על ידי תרופה שיכין מבעוד מועד, אות הוא שהינו המומחה ביותר, והוא יהיה רופאי. כדי לבחור מי יהיה הראשון שישתה את הרעל של חברו, ערך המלך גורל, ועלה שהרמב"ם יהיה הראשון שישתה את הרעל. הרופא המוסלמי הלך לביתו, ועסק במשך שבוע שלם בריקחת רעל חזק ומהיר, סם מוות נורא, שגם אם ישקו את הבולעו בתרופות כהנה וכהנה כבר יהיה מאוחר מידי. ואילו הרמב"ם שם מבטחו בה', הכין סממנים מתאימים שיבטלו את הרעל, וציוה לתלמידיו שאחרי שישתה מן הסם, מיד ישכיבוהו על הקרקע, כדי שדמו לא יורם במהירות, והרעל לא יספיק להתפשט בגופו. מיד כשגופו במצב שכיבה, ישקוהו בתערובת שהכין בעוד מועד.

היום המכריע הגיע, וכל חשובי מצרים היו במתח מי ישרוד את המבחן האכזר. שני הרופאים התייצבו לפני המלך ובידם סממניהם. כמון, הרופא המוסלמי, ניגש והושיט לרמב"ם את הסם הנורא שהכין. על פניו של הרמב"ם לא ניכרו כל סימני מצוקה. שפתיו מלמלו ארוכות תפלה חרישית, והוא לגם באחת את סם המוות. מיד אחרי שבלע את הנוזל, השכיבוהו תלמידיו, והשקוהו מהתרופה שהכין בעצמו כדי לנטרל את הרעל. בחסדי שמים, כעבור יממה ומחצה התברר שכמו שהסם עשה את מלאכתו נאמנה, ואיים על חייו של הנשר הגדול, גם התרופה פעלה ועשתה את שלה. הרמב"ם התחזק והבריא. אחרי מספר ימים שב לעבודתו והיה כאחד האדם. עתה הגיע תורו של הרמב"ם להשקות את הרופא הישמעאלי מסם המוות שלו. בעתה אחזה בכמון, וכל גופו רעד כשעמד מול הרופא היהודי שניצל מן ההרעלה. הלא הוא ידע איזה רעל מסוכן נתן להשקותו, ונוכח לראות את תוצאותיו של הרמב"ם שהצליח לשרוד את הסם הקטלני. חששו היה נורא. מספר ימים קודם לכן כבר מילא את בטנו בתרופות וסממנים שונים ומשונים שיכינו את גופו להתמודד עם הרעל ההרסני של הרופא היהודי.

דקות לפני המבחן, נכנס הרמב"ם למטבח שבבית המלך, נטל שני מלפפונים, שתי עגבניות, כמה פלפלים והרבה הרבה תבלינים. בלל הכל יחד והכין משקה שאינו מוזיק כלל, אך מראהו איום ומרתיע. עם המשקה הזה

משל ונמשל

מעשי אבות סימן לבנים

משל לעשיר מופלג שהיה לו בן יחיד, בבן זה תלה כל תקוותיו, אבל הבן היה קל דעת וכילה ממון אביו בהבלים ובעסקים מפוקקים, צבר הפסדים ושקע בחובות, והאב השקיע סכומי עתק לחלצו. כך נקפו ועברו השנים, הבן צבר חובות והאב טורח לכסותם, והאדם כידוע אינו חי לעולם, בהגיע שעתו של האב קרא לבנו ואמר לו: "ככל שהיית מכלה את ממוני, כך הוספתי וצברתי הון, עתה עובר הממון לרשותך. יודע אני שבמהרה תכלהו ותאבדו בעסקים כושלים והימורים מפוקקים, ויודע שתמכור נכס אחרי נכס לכסות את החובות עד שלא ישאר בידך מאומה, על כן אני מצווך לאמר: הזהר והישמר לבל תמכור את הבית ואת הגן סביבו, כי נחלת אבות הם, ויהיו לך לפליטה, אם תשמע לקולי, תושע", ככלותו לצוות עצם את עיניו ונפטר.

כאשר קם הבן מאבלו נפתחו בפיו אופקים חדשים, הונו הרב של אביו עמד לרשותו, ועדת חנפנים ומתווכים מפוקקים עטו עליו וסיבכו אותו בעסקה כושלת אחת אחר רעותה. וכאשר חזה אביו, כן היה, עד מהרה עלה כל העושר בעשן, והוא נותר עם חובות גדולים, מכל כל נכסיו, אך צוואת אביו שמר, נותר ברשותו אך הבית הריק מוקף הבוסתן הענק. הנושים מיררו את חייו, ויום אחד ירד לטייל בבוסתן וליבו דווי, אמר לעצמו: אילו היה אבי מניחני למכור לפחות את הבוסתן, מילא הבית הוא נחלת אבות, אבל הבוסתן סביבו, מה ערכה אילו הייתי יכול למכור את מחציתו, אם לא את כולו, הייתי מכסה חלק מהחובות ופורק מעלי את עול הנושים, אך חוקה עלי פקודת אביו, כך הלך קדורנית והנה הבחין בסימן החרוט בגזע עץ. התקרב וראה שהעפר במקום שונה, קרע על ברכיו וחפר ומצא ארגז עם מטבעות זהב שאביו טמן עבורו לעת צרה, שמח מאד כיסה את כל חובותיו ועוד נותר לו ממון רב והיה לעשיר מופלג, ולא נדרש ממנו עתה אלא שיכלכל את צעדיו בתבונה.

והנמשל נוקב כל כך: האבות הקדושים יצרו נכסים רוחניים כה רבים, והנחילו אותם לדורותיהם אחריהם לעולמי עד, אשרי המשתמשים באוצרות הרוח בתבונה, בגדר "מעשי אבות סימן לבנים", והולכים בדרכי אבות לטוב להם כל הימים. היו אנשים ואף דורות אשר התרחקו מדרכי אבות וצברו חובות כבדים, ואז באה זכות האבות וחילצה אותם, כמו שאמר משה רבנו בחטא בעגל "זכור לאברהם יצחק וישראל עבדיך" דוד אחר דור ניצל את מיכסת זכות האבות, עד שיש דעה בגמרא כי "תמה זכות אבות" כלתה במהלך הדורות, ואנו שבנו וצברנו חובות כה רבים מה יהא עלינו עתה? והתשובה: עדיין נותר אוצר חבוי, שאהבות טמנו עבורנו, זה הוא שורש האבות החבוי בתוכנו, הטמון בנו, מידות הרחמנות והביישנות וגמילות החסד, והאמונה העמוקה המושרשת בלבנו, נגלה את שורש האבות הטמון בנו ונתעורר על ידיו לשוב למורשתנו, להיחלץ משפל מצבנו ולהאיר את נתיבנו.

(ספר בית יעקב)

נכנס הרמב"ם לפני המלך והשרים, והשקה את כמון. כשידיו מרטטות באימה וכל גופו רועד כענף נישא ברוח, בלע כמון את המשקה המפחיד ומיד לאחריו נטל גם הוא סם נגד רעלים. ביודעו את ההרגשות והתופעות של ההרעלה, ציפה לתחושות קשות של צמרמורות וחולשה, אולם הפלא ופלא, הוא לא חש מאומה. כאילו לא בלע כל רעל. ההרגשות והתחושות הקשות שלא באו החרידו את הרופא כמון. הוא ידע שהרמב"ם גדול מאוד בחכמת גוף האדם ובהשפעתם של הסממנים, ואמר בחשש למקורביו: "מסתבר שהימוני ברוב חכמתו נתן לי סם שפעולתו איטית והוא ישפיע רק כאשר אוכל מאכל נוסף, אולי בשר". כמון פסק מלאכול בשר. הספקות שמא הרעל המתוחכם פועל בצירוף מזון מסוים לא נתנו לו מנוח, והוא נמנע גם מלאכול מוצרי מאפה. לאחר שראה שגם בשר ומאפה אינם גורמים להשפעת הרעל, החל להתנור מחלב, אלא אם כן נחלב מול עיניו הפקוחות. שבוע ימים היה כמון חסר מנוח. קם ושכב, יצא אל הרחוב ושב אל ביתו, הקשיב לפעימות לבו ומדד את אורך נשימותיו, האמין שעוד מעט קט תחל השפעת הרעל הסודי שכוחו כה עצום שהוא מתעתע ומשפיע רק אחרי תקופת זמן. כעבור אותו שבוע פגש הרמב"ם את כמון במסדרונות הארמון, והנה פניו חיוורות וגופו רוה עד שאך עור ועצמות ניכרים מעליו. "אמור נא לי" שאל את הרופא המצרי המהולל "הנכונה השמועה שחדלת כמעט מלאכול ולשתות? ואם אתה אכן שותה מעט חלב כיצד אתה מרגיש?". באותו הרגע התעצם חיוורונו של כמון. פניו חוורו כלובן החלב והוא קרס תחתיו מתעלף. הרמב"ם גחן אליו וגילה שלבו עמד מלכת והוא מת.

היה מלך מצרים מרוצה מתוצאותיו של המבחן. קרא לרמב"ם וביקש שיגלה את אוזניו ויתאר לו ממה מורכבת היתה תערובת הרעל המיוחד בו השתמש, רעל מתוחכם הרדום במשך שבוע ימים ורק אז נותן את אותותיו. "חלילה לי מעשות כדבר הזה" הפתיע הרמב"ם את המלך בתשובתו "לא הרעלתי אותו כלל ועיקר. לעולם איני משתמש לרעה בכישרון הרפואה שבורא העולם העניק לי במתנה. כח הרפואה שקיבלתי הוא כדי להחיות ולא כדי להמית". המלך החריש ותלה עיניו שואלות ברופאו הגדול. הרי כמון מת שבוע ימים לאחר ההרעלה. "הוא מת על ידי עצמו" הסביר הרמב"ם במתק לשונו "מת בכוח הדמיון שפיתח בעקבות החרדה מפני הרעל שאינו משפיע. מת מפחד שוא". עתה הבין המלך עוד יותר כי לא רק רופא גדול הוא הרמב"ם כי אם גם חכם עצום, ומאז נישאו וגידלו על כל השרים אשר אתו.

צ"ן אדם לחברו

יתן אפילו מאה פעמים

מעשה בהרה"ק רבי פישל מסטריקוב זיע"א (יומא דהילולא י"ז טבת), שנכנס אליו עני וקיבל נדבה יפה. יצא והחליף כובעו ושוב בא לקבל נדבה, לחש בנו של הרבי ואמר, האיש הזה הוא נוכל, עתה קיבל כסף והנה החליף כובעו כדי לקבל שנית. חי"ק רבי פישל ואמר, הנח למסכן הזה, עשירים עושים תחבולות כיצד להשיג כסף, ואף הוא כמוהם, כלום להם מותר ולו אסור? העניק לו הרבי שוב נדבה יפה.

לשמח לב אסירים

מסופר: הרה"ק רבי אריה לוי זיע"א נוהג היה לבקר את האסירים בבתי הכלא, משתדל היה לחזק את לבם באמונה בצור העולמים ולשמח את נפשם בדבריו הרכים והטובים. באחת השבתות הסמוכות לפורים בהגיעו לשערי בית הסוהר, חסם הזקיף האנגלי את דרכו "היום הוכרו עוצר אסור לך להסתובב בחוץ" אמר. השוטר היהודי שעמד בפתח בית הכלא, הפציר בזקיף האנגלי למה תמנע יהודי זקן מהמצוה שלו? הרי הוא עשה דרך ארוכה ברגליו החלושות, ובא לפה בהתנדבות כדי לשמח את האסירים. האנגלי לא האמין למשמע אוזניו, בהתנדבות? איך זה יתכן, בטוח היה שהיהודי הזקן מקבל שכר על עבודתו, ואם כך שילך לחפש לו עבודה אחרת. בעוד הם מתווכחים, הלך רבי אריה והקיף את הבנין, הוא חיפש פרצה

כלשהו בגדר או אולי בליטה שיוכל לטפס עליה כדי לקפוץ פנימה, והנה מצא את אשר חפש, הוא נתפס בזיו בולט בגדר וכילד קטן טיפס והגיע לראש הגדר וקפץ פנימה. ראה זאת הזקיף האנגלי ואמר בהפתעה: "אדה מסתבר שהוא באמת מתנדב, בעד בצע כסף הוא לא היה טורח ומסתכן לחזור פנימה, בנפשו הוא לבקר את האסירים".

מחול לו, שרוי לו

פעם באו וסיפרו להרה"ק רבי יהודה צדקה ראש ישיבת פורת יוסף זיע"א, על יהודי שמדבר סרה במעלתם. נענה והשיב, מחול לו, שרוי לו, וגם על מה שידבר עלי מכאן והלאה, הנני מוחל לו כבר מעכשיו, ולא התעניין כלל מי הוא המדבר ומה אמר.

מצוות כיבוד אב

מסופר על הרה"ק רבי חיים מרדכי ראוענבוים מנדבורנא זיע"א (יומא דהילולא ט"ז טבת), כאשר אביו הרה"ק רבי איתמר זיע"א ביקר בארץ ישראל, ושהה בבית רבינו, ביקרו אותו רבים וגדולים. בין הבאים היה הרה"ק ה"בית ישראל מגור זיע"א, במשך שעה ארוכה שוחחו רבי איתמר וה"בית ישראל, ואילו רבי חיים מרדכי לא התערב אפילו במילה אחת. כאשר עוב ה"בית ישראל" את המקום, התבטא ואמר, שאפשר היה ללמוד מהי מידת כיבוד אב מהתנהגותו של רבי חיים מרדכי.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ד טבת

הרה"ק רבי לוי יצחק מסטעפין ב"ר יוסף מאוטיאל (תרל"ד)

יום ראשון ט"ו טבת

הרה"ק רבי רפאל מבראשד ב"ר יעקב יעקיל (תלמיד רבי פינחס מקאריץ תקפ"ז) הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנא ב"ר איתמר (תשל"ח)

יום שני ט"ז טבת

הרה"ק רבי צבי הירש מדראביטש מונקאטש המכונה רבי הערשעל דראהביטש'ער (תר"ב)

יום שלישי י"ז טבת

הרה"ק רבי אפרים פישל מסטריקוב ב"ר יוסף יהודה לייב (תלמיד המגיד - תקפ"ב) הרה"ק רבי אריה לייב ליפשיץ ב"ר חיים (אריה דבי עילאי - תר"ו)

הרה"ק רבי יעקב ב"ר זאב (המגיד מדובנא)

(תקס"ו)

הרה"ק רבי פינחס אפשטיין ב"ר ישעיהו (תשל"ל)

יום רביעי י"ח טבת

רב הונא בר מר זוטרא (ד"א תשפ"א)

רב מרשיא בר פקוד (ד"א תשפ"א)

הרה"ק רבי צבי אלימלך ב"ר פסח (בני יששכר - תר"א)

יום חמישי י"ט טבת

הרה"ק רבי רבי יעקב מקאלבסוב ומעליץ ב"ר נפתלי צבי מירופשיץ (תקצ"ט)

הרה"ק רבי אברהם שמואל בנימין סופר

ב"ר משה (כתב סופר - תרל"ב)

יום שישי כ' טבת

רבינו משה בן מיימון (הרמב"ם - ד"א תתקס"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטשין שליט"א
מח"ס "בם אני אודך" רפרסם יוסף הדרס על המצוות.

דיני קדימה בברכות (ב)

(ד) סדר הקדימה במאכלים שברכותיהם שוות.

(1) שבעת המינים. (2) שלם. (3) חביב. (4) גדול.

(ה) סדר הקדימה בפת.

(1) פת משבעת המינים. (2) פת שלימה. (3) נקיה. (4) חביבה. (5) גדולה.

(ו) שבעת המינים קודמים לפרי שמברכים עליו שהחינו. (שו"ת שרגא המאיר ח"ו סימן ד')

(ז) כשצריך לברך על פרי שהחינו, יש אומרים שיברך תחילה את ברכת הפרי, ורק אחר כך יברך שהחינו, (הלק"ט ח"א סימן רל"ו). ויש אומרים שתחילה יברך שהחינו, ואחר כך יברך ברכת הפרי, (מ"ב סימן רכ"ה ס"ק י"א, בשם הפמ"ג, וע"ע בשער הציון שם ס"ק י"ב).

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק
רבי חיים מרדכי מנדבורנא

ב"ר איתמר זיע"א

נלב"ע ט"ז טבת תנצב"ה

גליון 717
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

וירא בסבלותם

בן עשרים שנה היה משה, הוא גדל שלא דרך כל העולם. כשיצא אל אחיו והיה רואה בסבלותם, היה בוכה ואומר, חבל לי עליכם מי יתן מותי עליכם, שאין לך מלאכה קשה ממלאכת הטיט. והיה משה נותן כתפיו ומסייע לכל אחד ואחד מהם, ראה משא גדול על קטן, ומשא איש על אשה, ומשא בחור על זקן, והיה משתמש בסמכות של מלכות שלו, והולך ומיישב להם סבלותיהם, ועושה כאילו מסייע לפרעה. אמר הקדוש ברוך הוא, אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערם של ישראל, ונהגת בהם מנהג אחים, אני מניח את העליונים ואת התחתונים, ואדבר עמך. ראה שאין להם מנוחה, הלך ואמר לפרעה, מי שיש לו עבד, אם אינו נח יום אחר בשבוע הוא מת. ואלו עבדיך, אם אין אתה מניח להם יום אחד בשבוע הם מתים. אמר לו פרעה לך ועשה להם כמו שתאמר, הלך משה ותיקן להם את יום השבת לנוח.

(שמו"ר א' כ"ז)

פרשת השבוע

ותשלח את אמתה (ב' - ה')

רבו? אלא המשיך רבי מאיר שפירא בקולו המלהיב, מפרשה זו עלינו ללמוד מוסר השכל, שלעולם יחתור האדם אל המטרה הנכספת, מתוך אמונה ובטחון בהשם יתברך, ואפילו אם נראית לו המטרה רחוקה מכדי הישג ידו באורח טבעי, אסור לו להתייאש ולהוריד ידיו בחוסר אונים ובאפס מעשה. ואף אנו נעשה למען המטרה שלפנינו בכל כוחנו ומאודנו, ובעזרת ה' גם יכול נוכל.

ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא

בסבלותם (ב' - י"א)

מסופר על הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א שאמר, ישיבה בתענית אינה עוד בגדר עבודת ה', יש לפעול ממש ולהתקשר עם בני ישראל, ולראות בסבלותם, ולעזור להם בכל מה שאפשר, אחד מסוגל לעזור לחברו בכסף, השני יכול לעזור בעצה טובה, השלישי בתפלה שיתפלל בעדו, שיוושע במהרה בתשועת עולמים.

מסופר על הרה"ק רבי מאיר שפירא ראש ישיבת חכמי לובלין זיע"א שפעם נתכנסו בעירו כמה מראשי הקהילה עם רבני העיר, ודנו בענין חשוב שהיה בו משום הצלת נפשות רבות מישראל. אמרו אנשי המעשה שבין הנאספים. ענין זה שאנו דנים בו עתה, כבוד הוא מאתנו, ולא נוכל לבצעו בכוחותינו הדלים והצנועים. התערב רבי מאיר שפירא וקרא בהתרגשות, רבותינו דרשו כידוע את הכתוב 'ותשלח את אמתה' - את ידה. ועוד אמרו, אף על פי שידה של בת פרעה היתה קצרה מלהגיע לתיבה באורח טבעי, כיון שהושיטה את ידה להציל את משה, נעשה לה נס וידה נתארכה אמות הרבה, ונסיון ההצלה הצליח בידה. והנה יש מקום לשאול כאן, מה היתה סבורה בת פרעה בשעה שהושיטה ידה לתיבה המרוחקת ממנה מרחק

זמני השבת

פרשת שמות

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:17 ת"א: 4:31

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:33 ת"א: 5:34 ר"ת: 6:07

מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע

ליום ההילולא של הרה"ק בעל התניא והשו"ע זיע"א (כ"ד טבת)

בתי המדרש של וילנה (כאשר היא היתה עדיין ירושלים דליטא עיר מלאה חכמים וסופרים, לפני הכיבוש הרוסי ומלחמת העולם השנייה) היו תמיד מלאים יהודים נודדים מכל הסוגים, היו פה סתם קבצנים שחיוו על הפתחים, היו עניים שקיבצו נדבות באופן חד פעמי להכנסת כלה, והיו תלמידי חכמים יראי שמים שערכו גלות מרצון, כדי לייסר את הגוף ולזכר את הנשמה. המראה של יהודי זר שלא מבני המקום לא היה איפוא מראה נדיר בבתי המדרש הוילנאיים. אולם הור שנכנס באחד הימים לבית מדרש וילנאי, לא נראה תואם אף אחד מהסוגים שהוגדרו לעיל, עיניו החדות של השמש שהיו מסוגלות להעמיד כל אחד במקומו במבט אחד, הביטו בור בתמיהה, הוא לא התאים לתמונה הרגילה, הוא נראה בעל בית או אפילו סוחר, אך אם כן, מה הוא עושה באמצע היום בבית המדרש? היה זה יום חמישי בשבת, הור התיישב באחת הפינות, נטל גמרא והחל לומד בקול מתנגן, כשגופו נע לכאן ולכאן לקצב המנגינה, כך הוא למד שעה שעתיים. לאחר מכן סגר את הגמרא, הוציא אוכל מצקלונ, נטל ידיו וישב לאכול, ארוחתו של הור היתה צנועה למדי, הוא אכל לחם ודג מלוח, וקינה במים.

השמש שכל הומן הביט בור, ניגש אליו עתה אחרי שהלה בירך את ברכת המזון, נתן לו שלום, ושאלו אם להזמין לו מקום לינה באחד המלונות, או אצל יהודי מכניס אורחים. הור השיב בתודה, אך הוא אינו זקוק לכל זה, מזונותיו עמו, הוא אמר, ולישון הוא יישן בבית המדרש. לפנות ערב התמלא בית המדרש יהודים שנכנסו כדי להתפלל מנחה-מעריב, בניהם היה יהודי אמיד בעל בעמיו, שנוהג היה להזמין אליו מדי פעם אורחים לשבת, הפעם נאלץ השמש להשיב על שאלתו כי האורח היחידי הנמצא בבית המדרש, הוא יהודי המסרב להיעזר בהכנסת אורחים. ניגש בעל הבית האמיד אל הור, בירכו לשלום והזמינו לעשות את השבת בביתו. גם לו השיב הור כדרך שהשיב לשמש, יש לו מה שהוא צריך והוא מעדיף ללון בבית המדרש, אולם המזמין האמיד הפציר בור באומרו, כי אחרי הכל אינו מבין מדוע לא יתן יהודי ליהודי שני, לקיים את מצוות הכנסת אורחים, ומדוע שלא ישב בקרב אחיו היהודים ויתענג על שבת קודש? בלחץ הטענות הללו שהיו כבדות משקל, הסכים הור להתארח אצל מזמינו לשלוש סעודות השבת, אולם הוא עמד על כך כי ילון בבית המדרש.

וכך היה. בסעודת ליל שבת נכנס המארח עם אורחו לשיחה מעמיקה בדברי תורה, ושמן לראות כי אורחו יודע הרבה, וכי הוא איש חסיד ובעל מידות תרומיות, שניהם נהנו הנאה מרובה מהשיחה העריבה, אולם משהגיעה עת ברכת המזון, דוק של עצב ירד על המארח, והוא נאנח מעומק הלב. האורח לא רצה לגלות סקרנות, ועל כן לא אמר כלום. הדבר חזר ונשנה בסעודת השנייה, וכן בסעודה השלישית. אחרי צאת השבת הזמין בעל הבית את האורח להצטרף אליו למלווה מלכה, והלה הסכים ברצון. כאשר חזר המארח ונאנח מרות, הרהיב האורח עוז בנפשו ושאלו לפשר הדבר. המארח סיפר כי הוא ושותפו למסחר נקלעו לעסק ביש, העלילו עליהם עלילת שווא, והאשימו אותם בדבר שלא היו אשמים בו, למרות היותם חפים מכל פשע, הרשיע אותם שופט שונא יהודים, ודן אותם למאסר וקנס כבד.

עתה נמצא הענין בערעור בפני בית דין גבוה יותר, אך הסיכויים שיצאו זכאים הם קלושים ביותר.

בשמעו את סיפורו של המארח, אמר לו האורח כי הוא הנו חסיד מחסידי הרה"ק רבי שניאור זלמן "בעל התניא" זיע"א, ועתה הוא נמצא בדרכו אליו לליאזונה, אם אתם רוצים לשמוע בעצתי אמר, סעו שניכם אל הרבי, ספרו לו את מה שקרה לכם, ובקשו את עצתו ואת ברכתו, אני משוכנע כי הרבי יכול לעזור לכם. אין לי מושג כיצד הרבי שלכם יכול לעזור לי, אמר המארח, אך אדבר עם השותף שלי, ואם הוא יסכים ניסע שנינו אל הרבי. למחרת היום הלך החסיד לדרכו, ואילו בעל הבית הלך אל שותפו כדי לשוחח אתו על הענין. בימים ההם ימי בראשית של התנועה החסידית, היא לא היתה כל כך פופולרית בקרב היהודים שהתייחסו אל החסידים בחשד גלוי, היו שחשבו כי החסידים אינם מקיימים את המצוות כראוי, אין פלא איפוא כי השותף לא היה מוכן להזדהות עם החסידים על ידי נסיעה לליאזונה. לבסוף הסכימו השניים להיוועץ בראש הקהל ר' מאיר רפאלס, תלמיד חכם גדול ואדם בעל ידיעות כלליות נרחבות, שכבר קודם לכן ניסה לסייע להם בעניינם אך ללא הצלחה, הם החליטו לשאול אותו, ומה שהוא יאמר יעשו, ר' מאיר רפאלס לא היה חסיד, אולם להפתעת השותפים הוא סבר שאין זה רעיון רע כל עיקר לנסוע לליאזונה, אחרי הכל מה הם יכולים כבר להפסיד, אילו ידעו השניים על הנסיון בו התנסה ר' מאיר לפני זמן לא רב, לא היו מתפללים על ששינה את דעתו לגבי חסידות וחסידים. ר' מאיר לא סיפר לשניים כיצד שימש הוא עצמו אמצעי בידי בעל התניא ששיחרר עגונה מכבלי עגינותה בצורה מופלאה ביותר. מאז אותו מקרה שינה ר' מאיר את יחסו לרבי, אם כי הוא עדיין לא השתכנע לגמרי להפוך לחסיד, עתה הגיעה לידי הודמנות מצויינת, כך הוא חשב, לנסות שוב את כוחו של הרבי. את מחשבותיו אלו שמר ר' מאיר לעצמו, לשותפים הוא אמר, כי רק נס יכול לעזור להם, אני אינני עושה נפלאות אמר, אולי הרבי כן כזה, ומדוע שלא תיסעו אליו, וכי מה יש להפסיד.

השניים נסעו לליאזונה, נכנסו אל הרבי, וסיפרו לו על מצבם המיואש. הרבי הקשיב לדבריהם ואמר, אני רואה כי שניכם תלמידי חכמים הנכם ובקיאם בהוויות עולם, האם יודעים אתם את פירושו של מאמר חז"ל "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע". במה דומה שלטונו של מלך בשר ודם למלכותו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא? השניים הודו שאין הם יודעים, אני אסביר לכם אמר הרבי, כאשר השם יתברך הופיע בפעם הראשונה בפני משה רבנו מתוך הסנה, ושלח אותו למצרים כדי להוציא את בני ישראל משעבוד מצרים, שאלו משה רבנו מה יהיה אם ישאלו לשמו? ענה השם יתברך כי שמו הוא סוד, כי כבודו מלא עולם, והשגחתו פרושה על כל העולם, אך את שמו אין לבטא, אין הוא ניכר בשמו, כי אם במעשיו, וניתן לקרוא לו רק שכינה אלוקית. הוא הדין למלך בשר ודם, סיים הרבי, למרות שיש לו שם פרטי משלו, בכל זאת כולם קוראים לו הוד מלכותו, ולמרות שנתניו של המלך אינם מכירים אותו אישית, ואף לא יכולים לקרוא בשמו, בכל זאת הם מקבלים על עצמם את מלכותו באהבה ומסירות. עתה, סיים הרבי, לכו הביתה וביטחו בה' שיהיה בעזרכם.

השניים עזבו את ליאזונה במפח נפש, הרבי לא נתן להם עצה, לא בירכם ולא כלום, רק השמיע באזניהם דבר תורה, שנראה היה להם כי לדברי הרבי אין כל קשר למשפט שצפוי להם. עתה הם יודעים את פירושו של מאמר חז"ל אך באיזו צורה זה יעזור להם.

משל ונמשל

לא להחמיץ את שעת הכושר

משל לבעל אכסניה שהלשינו עליו לפני הרשות, וכמעט שנגזר דינו לכלות את כל ימיו בצינוק ובעבודת פרך. עמד אותו אדם הפך עולמות ושכר פרקליטים גדולים, שלח שתדלנים לשופטים ועוד, אולם העלה חרס בידו. אמרו לו אוהביו וידידיו, רואים אנו שאין לך תקווה אלא לבוא ולהתייצב לפני המלך בכבודו ובעצמו, שכן ידוע הוא כמלך חסד ורודף משפט ואזניו קשובות לבקשת נתיניו, אם אך יעלה בידך להוכיח לפניו את צדקתך, בטוחים אנו כי לא יתן לעוות משפט. ומנהג היה נוהג אותו מלך שפעם אחת בשנה היה פושט את בגדי מלכותו, לובש בגדים פשוטים, וכך היה נוסע על פני הארץ מבלי שידע איש כי הוא המלך, וזאת כדי שיוכל לראות היטב אם הכל מתנהל במדינה למישרין, אם אין פרץ ואין צווחה ואין מעוות דין ומשפט. והנה קרה מקרה שהמלך עבר בעירו של בעל האכסניה, ואף בא להתאכסן בבית מלונו, ברם איש לא ידע על כך ואף לא בעל האכסניה עצמו. ימים אחדים לאחר שהמלך נסע משם, נודע הדבר מי היה אותו אורח פלאי, מששמע בעל האכסניה כי המלך בכבודו ובעצמו, אשר רצה לבוא לפניו להוכיח את צדקתו היה בביתו ולן אצלו, ויכול היה לדבר איתו פה אל פה ולהשמיע באזניו את טענותיו, וכי שעת כושר כזאת היתה בידו והוא החמיצה ללא תקנה, התחיל קורע בגדיו ומצעק, וי וי אוי לי ואבוי לנפשי, המלך הגדול ורב החסד הודמן לבית מלונו, ואני יכולתי להפיל תחינתי לפניו ולבקש ממנו על נפשי, והחמצתי את השעה. עתה כיצד אגיע אליו והוא רחוק וסגור בארמונו ומאות חיילים עומדים סביבו ושומרים עליו לבל יבוא אליו אדם אשר לא נקרא.

הנמשל: הרי ממש מקרה דומה יקרה לבני האדם, בהיותם כאן עלי אדמות בעולם הזה השפל, מצוי הוא כביכול מלך מלכי המלכים הקב"ה בביתו של כל יהודי, שעת כושר מצוינת יש לאדם להתקרב אליו ולהדבק בו יתברך על ידי לימוד התורה וקיום המצוות, ברם, רבים הם המחמיצים שעת כושר זו, לעומת זאת, בעולם הבא כשירצו להגיע אל מלכו של עולם בארמונו, שוב לא יהיה הדבר קל כלל ועיקר, ומי יודע אם יעלה זאת בידם. ישים כל אחד ואחד דבר זה ללבו כדי שידע לנצל את שעת הכושר בעודו שרוי עם המלך בבית מלונו.

(הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

השניים הצטערו על כך שהפסידו את זמנם היקר על ידי הנסיעה שלא העלתה דבר.

הם חזרו לוילנה, נכנסו אל רבי מאיר רפאלס וסיפרו לו את קורותיהם אצל הרבי, ר' מאיר רק משך בכתפיו, וכי מה הוא יכול לעשות? כנראה זה לא זה חשב, ובמוחו עברה המחשבה שחבל היה לשלוח את השניים לליאזנה.

יום המשפט קרב והלך, שני השותפים נסעו לפטרבורג הברירה, עורכי הדין אותם שכרו להגנתם לא מצאו שיש מקום רב לתקווה, לכל היותר הם יכלו לקוות להפחתת מה בעונש המאסר, אחד מעורכי הדין הציע להם לנסות ולהתקבל על ידי שר המשפטים בכבודו ובעצמו ולשטוח בפניו את טענותיהם, אחרי חקירות ודרישות, עלה בידי השותפים לברר, כי שר המשפטים מטייל בפארק מסויים מדי בוקר לפני לכתו למשרדו, הם שיחדו את שומר הפארק, ונכנסו בשעה מוקדמת כדי להמתין לשר, הם לא ידעו כי שר המשפטים לא הרגיש טוב בבוקר זה ונשאר בביתו. אולם לעומת זאת עבר בפארק שר החינוך, והם חשבו שהוא האיש לו הם מחכים, הם תפסו את שר החינוך ואחרי שהתנצלו על ההעזה שלהם, שיטחו בפניו את טענותיהם ואמרו, כי רק התערבותו יכולה להציל שני אנשים חפים מפשע מלהישלח למאסר. השר שמע אותם בסבלנות, אך לבסוף אמר להם כי טעות בידם, הוא אינו שר המשפטים אלא שר החינוך, וכי ענין זה לא שייך אליו והוא לא יכול לעזור להם במאומה. באומרו את דבריו המשיך השר ללכת, בעוד השניים נשארו קפואים על מקומם ונרעשים. לא עברו אלא דקות אחדות, והנה שומר הפארק בא אליהם בריצה ואומר להם, כי השר מבקש לראותם תיכף ומיד. הוא הוביל אותם אל הספסל עליו ישב שר החינוך, השר קיבל אותם בסבר פנים יפות ואמר להם, הנה אני רואה שאתם יהודים מלומדים, אם תוכלו להשיב על השאלה שאציג בפניכם, אביא בעצמי את עניינכם בפני הוד רוממותו הצאר, ואמליץ שיתנו לכם חנינה.

הנה לפני ימים מספר שאל הצאר ירום הודו אותי ואת חברי השר להסביר מאמר שכתוב בתלמוד שלכם, ואיש לא היה מסוגל להשיב. המאמר הוא "מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע" ואם תסבירו לי אותו היינו שתבהירו במה דומה מלכותו של מלך בשר ודם למלכות השמים, אעשה לכם כפי שהבטחתי. עיני השותפים אורו, הם נזכרו בהסברו של הרבי, אשר לכאורה לא היה כל קשר בינו לבין הענין שלהם, הם הסבירו לשר את מה ששמעו מפי הרבי, יחד עם זאת הם סיפרו לו את הסיפור כולו ולא כיחדו ממנו מאין ידוע להם ההסבר על מאמר מוקשה זה. השר התרשם מאד ממה ששמעו אזניו, הוא הביע תקוה כי יעלה בידו באחד הימים להכיר את הרבי הקדוש בעל התניא, והבטיח לשותפים ששוב אין להם מה לדאוג בקשר למשפט שלהם. השר נפרד מהם בידידות, והלך שמח וטוב לב ישר אל הצאר. כדי לספר לו את הסיפור המופלא ואת תשובתו המוכנה על שאלתו. נקל לתאר כי לשמחתם של שני השותפים לא היה גבול, הם חזרו לוילנה ומיהרו לביתו של ר' מאיר רפאלס, לאחר ששמע את סיפורם של השניים, לא נותרו בלבו של ר' מאיר כל ספקות. הוא נסע מיד לליאזנה והפך לחסידו הנלהב של בעל התניא.

צ"ן אדם לחברו

כשיהודי בצרה אי אפשר שלא להתייחס

מספרים על הרה"ק רבי מנחם מענדל ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א, שהיה לומד בבית סבו הרה"ק "בעל התניא" זיע"א. כה שקוע היה בלימוד התורה, עד שכאשר פרץ בנו התינוק בבכי גדול, הוא לא שמע אותו כלל, והמשיך בלימודו. אבל הסבא הגדול, שהיה בקומה העליונה, שמע את קול הבכי, ירד, לקח את התינוק בורעותיו והרגיע אותו. לפתע הבחין בכך הנכד, והתנצל בפני סבו באומרו שהיה שקוע בלימוד, ולא שמע את קול הבכי. אמר לו הסבא: ידעתי בני ידעתי, אולם – וכי אתה חושב שאני הייתי שקוע בלימוד פחות ממך? אך דע לך כלל: בכל מצב שלא תהיה, כשיהודי בוכה, כשיהודי בצרה, אי אפשר שלא לשמוע, אי אפשר שלא להתייחס.

להפחית מכה מהודי זה גדלות

מספרים: פעם אחת נפגש הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה זיע"א עם רבה של וילנא הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זיע"א. ביקש רבי חיים עוזר מרבי מאיר יחיאל שיגיד דבר תורה, נענה רבי מאיר יחיאל ואמר דבר תורה חריף ועמוק מאוד. נרעש רבי חיים עוזר והכריז: רבי מאיר יחיאל! אתה גברא רבא, אמר רבי מאיר יחיאל: מי שאומר דבר תורה מחודד, עדיין איננו גברא רבא. ומי כן ראוי להיקרא בתואר זה? תמה רבי חיים עוזר. ענה רבי מאיר יחיאל: אשאל אותך שאלה, הגמרא במסכת מכות אומרת: כמה טיפשים האנשים הקמים לפני ספר תורה ואינם קמים לפני אדם גדול, שבתורה כתוב

"ארבעים יכנו" ובאו חכמים בכוחם הגדול ומיעטו ואמרו שחייב מלקות הוא רק שלושים ותשע ולא ארבעים. וקשה, המשיך רבי מאיר יחיאל – למה הגמרא מביאה ראיה מפסוק זה ולא מביאה ראיה מפסוק שנכתב לפני כן, שהרי בפרשת ויקרא (כ"ג – ט"ו) נאמר: "תספרו חמישים יום" וחכמים העמידו את הדבר בארבעים ותשע יום? זו אכן קושיא חזקה מאד, התפעל רבי חיים עוזר – ומה באמת התירוץ? ענה רבי מאיר יחיאל: התשובה היא: לדרוש שיש לספור ארבעים ותשע במקום חמישים זה עדיין לא פועל שום דבר, אבל להפחית מכה אחת מיהודי ובכך להקל את צערו, זה גברא רבא.

יהודי מה מעשיך?

יהודי אחד, שהיה מתלמידיו של הרה"ק מבריסק זיע"א, בא אחרי שנים לבקר את רבו. שאל אותו הרב: מה מעשיך? השיב לו: ברוך השם אני בריא ושמח בחלקי, עוסק במסחר ומצליח. המשיך הרב בשיחתם ואחרי דקות אחדות שב ושאלו: מה מעשיך? ב"ה אני רואה ברכה במעשי ידי. השיב החסיד, לא חלפה שעה קלה והרב שב ושאל אותו: מה מעשיך? תמה החסיד ואמר: רבי, זאת הפעם השלישית שאתה שואל אותי אותה שאלה, והן כבר השבתי לך עליה. צר לי, אמר לו הרבי, לא השבת לי עליה. אני שואל אותך מה מעשיך? ואתה מספר לי על בריאותך, עיסוקך במסחר והצלחתך. אלה אינם מעשיך אלא פרי מעשיו של בורא עולם למענך, ואילו אני שואל אותך על מעשיך: האם נותן צדקה? האם אתה תומך באלמנות וביתומים? האם ביתך פתוח לעניים ולקשי יום?

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"א טבת

הרה"ק רבי אריה לייב מוכיח מפולגא (קול אריה) ב"ר יחיאל מיכל (תק"ל) הרה"ק רבי ישראל אברהם ב"ר משולם זושא מאניפאלי (תקע"ד) הרה"ק רבי ישראל דוב בער מוילעניק ב"ר יוסף (שארית ישראל – תר"י)

יום ראשון כ"ב טבת

הרה"ק רבי שלמה מסטרעליסק ב"ר אורי (תקפ"ז)

יום שלישי כ"ד טבת

רבי נפתלי ב"ר יצחק (סמיכת חכמים – תע"ד) הרה"ק יוסף מיאמפאלי ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב (תקע"ב)

הרה"ק רבי שניאור זלמן ב"ר ברוך (בעל התניא והשו"ע – תקע"ג)

הרה"ק רבי שמואל ב"ר אברהם מסאכטשוב (שם משמואל – תרפ"ו)

הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב ב"ר שמעון נתן נטע (תשמ"ו)

יום רביעי כ"ה טבת

הרה"ק רבי משה צבי מסאוורין ב"ר שמעון שלמה (תר"ה)

יום חמישי כ"ו טבת

הרה"ק רבי אברהם חיים ב"ר גדליה מזלאטשוב (אורח לחיים – תקע"ה)

הרה"ק רבי ישכר בער ב"ר אהרן אריה מפרעמישלאן (ת"ר)

יום שישי כ"ז טבת

הגאון רבי שמשון רפאל הירש ב"ר רפאל (תרמ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מאונה הלכות

מאת הרה"ק נטילא הכהן רביטבין שליט"א
חיים "ב"ר א"ר"ר רפאל "ב"ר יוסף הירש" על המעשר.

הלכות מוקצה (א')

(א) אסרו חכמים לטלטל מקצת דברים בשבת בדרך שהוא עושה בחול, שלא יהיה לטלטל בשבת כלטול בחול, ועוד, שאפשר שיתעסק בכלים שמלאכתן לאיסור, ויבוא לידי מלאכה, ועוד, מפני שיהיה ניכר לכל האנשים ששבת היום, וגם אלו שלא עובדים בימות החול, ישבתו בשבת יותר, בזה שאינם מטלטלים כלים שלא לצורך. (רמב"ם הלכות שבת, פכ"ד, ה"ב – י"ג)

(ב) עוד טעם לאיסור מוקצה, מפני שהוא גדר שלא יבוא להוצאה מרשות לרשות. (ראב"ד שם)

(ג) מוקצה מחמת חסרון כיס, [היינו שמחמת חשש הפסד, הוא מקפיד שלא לטלטל, ומקצה אותו מדעתו], אסור לטלטלו אפילו לצורך גופו, או מקומו. (שו"ע א"ח סימן ש"ח, סעיף א').

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ

הרה"ק רבי שניאור זלמן ב"ר ברוך

(בעל התניא והשו"ע זיע"א)

נלב"ע כ"ד טבת תנצב"ה

גליון 718
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

למה הביא עליהם ברד, מפני ששמו המצרים את ישראל נוטעי כרמים וגנות ופרדסים ואילנות, לפיכך הביא עליהם ברד ושבר את הכל, ועשה הקרוש ברוך הוא נס, שכן אש ומים צהובים זה לזה, כיון שהגיע זמן מלחמתה של מצרים, עשה הקדוש ברוך הוא שלום ביניהם, והכו במצרים כמו עשית זו, שמים ושמן מעורבים בה ביחד והנר דולק בתוכם, באותה מכה נדונו המצרים כמשפט הרשעים בגיהנום, מי שהיה יושב נכווה בברד, ומי שעומד נכווה באש, היה הברד יורד והולך, עד שעמדו תילים תילים של ברד כמין כותל סביב מקניהם, ולא היו יכולים לצאת, והיה המצרי מביא את המאכלת ושוחטם, והעוף יורד עליו מלמעלה ואוכלם, והיה הברד יורד בחוזקה וקוצץ את האילנות.

(שמו"ר י"ב ד')

פרשת השבוע

ויאמר משה לפני ה' הן אני ערל
שפתים (ו' - ל')

הרה"ק רבי נחום בעל ה"מאור עיניים" מטשערנובל זיע"א, היה מחונן במענה לשון, והיה מפורסם לנואם בחסד עליון. הלשינו עליו חסידים אצל רבו המגיד הקדוש ממעוריטש זיע"א. קראו המגיד אליו ושאלו, אומרים עליך שאתה נאה דורש ומספר מעשיות יפות, מנין אתה לוקח את החומר? נבהל הבי נחום ואמר, אני מספר רק מה ששמעתי מהבעש"ט הקדוש זיע"א ומתלמידיו. והבעש"ט הקדוש בירך אותי עוד בילדותי, שאהיה נאה דורש ונאה מקיים, ותחול הברכה על דברי פי, ואהיה כמעין הנובע ויהנו השומעים מדרשותי. ואם לא תתגאה בזה, הפטיר הבעש"ט הקדוש לאמור, תמצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם. אמר לו המגיד הקדוש, אם כן הדבר, אני אוסיף על ברכת מורי ורבי הבעש"ט זיע"א שכל מי שיתברך על ידך, הקב"ה ימלא משאלת לבו, ותזכה להיות מנהיג ישראל, אתה ובניך וצאצאיו עד ביאת המשיח.

וגם הקימותי את בריתי אתם וגו'
וגם אני שמעתי את נאקת בני
לשראל (ו' - ד,ה)

מסופר: כשהסתלק הרה"ק בעל "חידושי הרי"מ" מגור זיע"א, באו החסידים בהמוניהם אל הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זיע"א, וכשראה המוני עגלות מגיעים לחצרו, נכנס להדרו להישען על הספה, וישזו שעתיים. וכשנכנס אל חדרו לקבל את החסידים, אמר להם, אתם רוצים להישען עלי, מוכרח אני איפא להישען על הקב"ה, ולפיכך נכנסתי להישען קצת, כי כדי להיות ראש בני ישראל ר"ת רבי, צריך כוח חדש שבא בהיסח הדעת, וכמו שבעש"ק סגולה לישן קצת אחרי הצהרים אחרי המוקד, אשר אז מקבלים את הנשמה יתירה של אותו שבת בהיסח הדעת, ורבי צריך להיות בבחינת נשמה יתירה, נשמה לנשמה, ונפש לנפש וכו'. והשי"ת יהיה בעזרי, שאוכל לעזור לכם, ואם דברי יהיו נשמעים אצלכם, אני מקווה שדברי יהיו נשמעים גם למעלה, והכל תלוי רק בכם.

זמני השבת

פרשת וארא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:23 ת"א: 4:37

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:39 ת"א: 5:40 ר"ת: 6:13

הרה"ק רבי נטע מחעלעם זיע"א -

יומא דהילולא (א' שבט)

הרה"ק רבי נטע מחעלעם זיע"א בעל ה"נטע שעשועים", מתלמידיו המובהקים של הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א, כן הסתופף אצל הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז זיע"א וה"חוזה הקדוש מלובלין זיע"א. כן היה מסתופף בצלו של הרה"ק רבי מרדכי מנשכיו זיע"א, והמשיך לנסוע ולשהות בצל קורתו גם לאחר שהפך בעצמו לאדמו"ר ומנהיג בישראל.

מסופר: רבי נטע היה בצעירותו צדיק נסתר נחבא אל הכלים. הוא התגורר בכפר קטן, בביתו של בעל אחוזה אחד שאת ילדיו לימד תורה. ילדיו של הכפרי היו בעלי כישרונות חלשים ולא ראו ברכה בלימודם. אולם רבי נטע לא חש פחיתות-ערך ללמדם ולהשקיע בהם מאמצים מרובים. מבחינה מסוימת אף היה המצב הזה לטובתו. הילדים, שלא היו מסוגלים להתרכז בלימודיהם זמן ארוך מדי, הותירו לו זמן למכביר לעבודת בוראו. במרבית שעות היממה נהג להסתגר בחדרו, ללמוד תורה בעמקות ולהתפלל בדבקות. רבי נטע היה מרוצה מצורת חיים זו והדבר יכול היה להימשך כך זמן רב, לולא אירע מה שאירע.

ליל שבת אחד, באמצע הלילה, התעוררה בעלת-הבית משנתה. אוזניה קלטו קולות מוזרים בוקעים מחדרו של המלמד. הדבר עורר את סקרנותה ובשקט קרבה אל החדר. היו אלה קולות נעימים וערבים של שירה ותפילה.

האשה התכופפה והציצה מבעד לחור המנעול. לעיניה נגלה מחזה שלא מן העולם הזה. במרכז החדר ניצב המלמד, בבגדי השבת המבהיקים שלו, בידו האחת סידור התפילה וכל גופו מתנועע בהתלהבות עצומה. פניו נשואות כלפי מעלה ועיניו מאירות באור עילאי.

שעה ארוכה הביטה בעלת-הבית כך דרך חור המפתח, מרותקת ונרגשת למראה עיניה. היא הבינה שהמלמד איננו כלל איש פשוט כפי שחשבה. למחרת החלה

להתחקות ביתר דקדקנות על מעשיו של המלמד. ואכן, ככל שהוסיפה לעקוב אחריו, נחשפו והלכו לפניה הנהגותיו המיוחדות. יום אחד שיתפה בתגליתה גם את בעלה. מכאן ועד לפרסום שמו של המלמד הצדיק ברבים, הייתה הדרך קצרה.

אט-אט החלו אנשים מהכפר ומהסביבה לפנות אל רבי נטע בשאלות ובבקשת ברכות. שמו התפרסם כתלמיד-חכם וכפועל ישועות, וכעבור זמן לא רב הוזמן על-ידי הקהילה היהודית בוולאדובה להתמנות לרבה. עד מהרה החלו רבים לנהור לבית-מדרשו כדי לקבל ממנו תורה וליהנות מזויו ומברכותיו.

חלפו חודשים אחדים ובמצבו הכלכלי של בעל האחוזה הכפרי חלה הידרדרות. בכל תקופת שהותו של המלמד הצדיק בביתו, ראה ברכה במעשה ידיו ואף נחשב לאדם אמיד. והנה אך עזב הצדיק את ביתו, והגלגל הסתובב באחת כלפי מטה. הוא הפסיד את מרבית נכסיו וכספו וכמעט הגיע לפת-לחם ממש. באחד הימים הבזיק במוחו רעיון לנסוע לוולאדובה, מקום מושבו של הצדיק רבי נטע. "שנים רבות תמכתי בו, וכעת הגיע הזמן שיגמול לי טובה ויעניק לי מברכותיו", הרבה. הכפרי הגיע לבית-מדרשו של רבי נטע ונדהם מהמעמד הרם שאליו עלה 'המלמד' של ילדיו.

היה זה ערב שבת קודש והוא התכונן לשהות במשך השבת במחיצתו של רבי נטע, ועם צאת השבת להיכנס אליו ולשטוח לפניו את מצוקתו. הוא ציפה, שברגע שהצדיק יראהו, ישמח מאוד - שמחת ידידים ותיקים... רבה הייתה אכזבתו כאשר היחס שקיבל מהצדיק לא היה שונה מזה שהעניק לכל אחד. הוא אמנם הסביר לו פנים ולחץ את ידו בחמימות, אולם כך נהג עם כולם, ואילו הוא ציפה שהצדיק ינהג בו יחס מיוחד ומופגן של העדפה.

עם צאת השבת, נכנס הכפרי אל חדרו של רבי נטע בהרגשה כבדה. הוא לא הצליח לעצור בעד תחושותיו. "יש לי קושיה, רבי!", אמר עם כניסתו לחדר. רבי נטע, שכאילו המתין לשאלה, השיב: "נו, נו, שאל". והכפרי שאל:

וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה' (ו' – ב)
דברי הכתוב יתבארו כלקמן:

משל למלך אחד שכעס על בנו יחידו בגלל מעשים מכוערים שעשה, ומסרו ביד אחד משריו, כדי שיעביד אותו בעבודה קשה, ובזה שיתייסר ויחזור למוטב. אבל השר ביודעו שהוא בנו יחידו של המלך, לא התאכזר לעבוד עמו עבודת פרך. לימים נודע לשר, שהמלך יבא לבקר אצלו. מכיון שפחד שהמלך יקצוף עליו, שלא יסר את בנו כפי שצריך, על כן מסרו לאחד מעבדיו האכזריים, והעבד לא חמל עליו, אלא התנהג עמו בכל חומר הדין. והנה כשעבר שם המלך, וראה שאחד מכה ורודה את בנו במהלומות קשות, ומכריחו לעבוד עבודת פרך, מיד נתעוררו בו רחמי האב וכעס על השר שמסר את בנו בידי העבד האכזר הזה, כי על אכזריות כזאת לא חשב המלך מתחילה.

והנמשל: השם יתברך מסר את בני ישראל להיות בגלות בארץ לא להם, וכשנגלה השם יתברך בשליחותו על ידי משה רבינו לפרעה, מיד אמר פרעה, תכבד העבודה, היינו שרצה לקיים את חומר הגלות וקושי השעבוד באכזריות נוראה ואטו אומר הכתוב ו"ידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה'" כלומר, שגם אלקים שהוא מדת הדין אמרה אני ה', שהיא דורשת כבר רחמים על ישראל, כיון שעל אכזריות כזאת לא חשבה מדת הדין גם מתחילת הגזירה.

(תורת מהרי"ץ)

"בימי הסליחות וכן בימי ראש-השנה, עשרת ימי תשובה ויום- הכיפורים, אנו מזכירים שוב ושוב את זכות אבותינו, אברהם יצחק ויעקב. ואחר כל זאת, בתפילת הנעילה, אנו שוב פותחים בפיוט "אב ידעך מנוער" – זכות אבות. וכי לא היה ראוי שבעת חתימת הדין נחדש משהו על כל מה שביקשנו בתפילות הקודמות?!"

רבי נטע הביט בכפרי הפשוט, שהכירו היטב, בעיניים זוהרות. "אולי יש לך תירוץ משלך על קושייתך?", שאל אותו. "אכן, רבי", השיב הכפרי, "לעניות דעתי כך הוא הפירוש. בעת חתימת הדין יש חשש שיבוא המקטרג ויטען, מה כל הרעש שעושים מזכות האבות, וכי אילולא האבות, הייתה גדולתו של הבורא פחותה במשהו? על כך אנו משיבים: 'אב ידעך מנוער'. אמת שגדולתו של הקב"ה אינה מוטלת בספק. אולם אברהם אבינו הכיר בה עוד בטרם נתפרסם שמו הגדול בעולם, ולכן הוא וזרעו ראויים לחסדי ה' גם לאחר שכבר נתפרסם שמו בכל העולם".

הכפרי השפיל את עיניו ובקול רועד הוסיף: "הרבי היה קדוש וצדיק גם בלעדי, אבל איש בעולם לא ידע על כך. אנוכי הוא שהודעתי לכול את שמו וטיבו, ומדוע אין הרבי נוהג בי עתה בחסד מיוחד, כשאני שרוי במצוקה?"

חיוך רחב עלה על פני הצדיק. ניכר היה בו כי הוא רווה נחת מפירושו של הכפרי. בחמימות רבה אמר לו: "לך לביתך, ואני מבטיחך כי בעזרת השם תשוב בקרוב לגדולתך כבראשונה". ואכן, לא ארך זמן רב והכפרי שב למעמדו ולעושרו. שנים רבות לאחר מכן נהג רבי נטע לחזור ביום-הכיפורים על פירושו של בעל האחוזה מן הכפר על המילים "אב ידעך מנוער".

צ'ין אדם לחברו

זהירות מיוחדת בכבוד אב

כאשר החליף הרה"ק רבי יהושע לייב דיסקין זיע"א (יומא דהילולא כ"ט טבת) את דירתו בירושלים שבר אדם שיוביל בידיו את הכתבים הרבים של חדושי התורה שהיו בביתו. הכתבים הונחו בשתי תיבות, ורבי יהושע לייב ציוה את נושא התיבות: "החזק את התיבה הזו למעלה, ואת האחרת למטה, ואל תהפוך חלילה את סדרן". בסדר גמור, השיב הפועל. לכל אורך הדרך לחש רבי יהושע לפועל: "הוזהר, אל תחליף את התיבות, אל תהפוך את סדרן. אנא, במטותא ממך, הקפד על כך מאד". נושא התיבות לא הצליח לעצור את סקרנותו, ושאל: "רבי, מה כל החרדה אם ישתנה סדר התיבות? למה זה כל כך חשוב?" הסביר לו רבי יהושע לייב: "התיבה העליונה מכילה את כתבי תורתו של אבי, בתיבה התחתונה מונחים כתבי ידי שלי, ואין זה הוגן שאפילו שעה אחת יהיו כתבי אבי תחת הכתבים שלי".

ועוד הריחו פניו מהסבון. הצדיק עצם את עיניו זמן רב, חשב וחשב ולבסוף התחיל לקדש. בתוך הסעודה לאחר שהיהודי המודרני הזה הלך לו. שאלוהו חסידיו מה זכות היה יכול למצוא על היהודי הזה? השיב הצדיק רבי משה לייב: הנה אמרו חז"ל דכשיבוא משיח צדקינו אז יביא כל גוי למשיח במתנה יהודי אחד, ויאמר גם זה יהודי. וז"ש יובילו שי למורא (תהלים ע"ו י"ב) נשאלת השאלה האם קאי הגמרא הזאת עלי? זה לא יתכן כי בוודאי שלא יהיה צורך שיביאו אותי למשיח, כי אני אלך בעצמי בשמחה רבה. או האם צריכים את החסידים שלי שיביאו אותם הגוים בכוח למשיח? בודאי שלא. אלא מאי? הגמרא מתכוונת על איש לא דתי כזה, אשר אין לו פנים כיהודי, ואז יבוא הגוי וימשוך אותו ויאמר: הלא גם אתה הנך יהודי, בוא עמי למשיח. ובכל זאת קרא לו הגמרא "שי" היינו מתנה, הרי נמצא שגם יהודי הזה חשוב הוא. על זה חשבתי ויכולתי לעשות קידוש.

להתענות עבור יהודי אחר

הרה"ק רבי מרדכי מלעכעוויטש זיע"א היה פעם אצל הרה"ק רבי זושא מהאניפולי זיע"א (יומא דהילולא ב' שבט). וראה שבא יהודי ובכה מאד שיתן לו דרך התשובה, ורבי זושא שלחו לצדיק אחר. שאל רבי מרדכי לרבי זושא, היתכן לשלוח יהודי שמבקש דרך תשובה? ענה לו רבי זושא: כשהייתי צעיר כשהגיע אלי בעל תשובה ציויתי עליו לעשות איזה דבר קטן, והתעניתים לקחתי על עצמי לצום בשבילו, אין לי כח להתענות, ולצוות ליהודי להתענות אני יכול, לכן שלחתי שילך לצדיק אחר.

לימוד זכות על כל יהודי

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א (יומא דהילולא ד' שבט) היה מלמד זכות על כל אדם, והיה אוהב ישראל גדול. וכאשר שאלוהו איך הגיע לידי מידה זו? הראה להם קערה של מים ואמר: קערה זו מילאתי בדמעות כדי שאבוא לידי מידה זו. מספרים עליו, כי לפני קידוש של שבת היה תמיד מלמד זכות במחשבתו על כל ישראל, ועד שלא מצא זכות עליהם לא עשה קידוש. פעם אחת לפני קידוש הופיע בבית מדרשו ועל יד שלחנו, יהודי לא דתי שגילח וקנו לאחר כניסת השבת,

הילולא דצדיקא

שבת קודש ב"ח טבת

הרה"ק רבי נח שמואל ליפשיץ (תלמיד החוזה בעריש (תרנ"ה)

יום ראשון כ"ט טבת

הרה"ק רבי נח שמואל ליפשיץ (תלמיד החוזה) ב"ר יהודה לייב (זר זהב - תקצ"ב) הרה"ק רבי משה יהושע לייב דיסקין אב"ד בריסק ב"ר בנימין (תרנ"ח) הרה"ק רבי ירחמיאל ישראל יצחק מאלכסנדר ב"ר יחיאל (ישמח ישראל - תר"ע)

יום שני א' בשבט

הרה"ק רבי אברהם משולם זלמן אב"ד אוסטראה ב"ר צבי אשכנזי החכ"צ (תקל"ז) הרה"ק רבי נתן נטע מחזעלעם ב"ר אברהם (תקע"ב) הרה"ק רבי משה שיק ב"ר יוסף (מהר"ם שיק - תרל"ט)

יום שלישי ב' שבט

הרה"ק רבי משולם זושא מאניפאלי ב"ר אליעזר ליפמן (תק"ס) הרה"ק רבי שמחה בונים מווארק ב"ר מנחם מענדל (תרס"ז)

יום רביעי ג' שבט

רבי יוסף ב"ר מרדכי גרשון כץ (שארית יוסף - גיס הרמ"א - שנ"א)

יום חמישי ד' שבט

אשר בן יעקב משבטי קה (ב"א ש"כ) הרה"ק רבי אברהם ב"ר אלכסנדר הכהן מקאליסק (תק"ע) הרה"ק רבי משה יהודה לייב מסאסוב ב"ר יעקב (תקס"ז)

יום שישי ה' שבט

הרה"ק רבי יהודה אריה לייב ב"ר אברהם מרדכי ("שפת אמת" מגור - תרס"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר "ב"א אורח" רפרס "ספר הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (ב')

א) כלי שמלאכתו לאיסור, מותר לטלטל לצורך גופו [בגן פטיש, מותר לטלטל לפתוח בו אגוזים, וכדומה], וכן מותר לטלטלו לצורך מקומו. (שם סעיף ג')

ב) כלי שמלאכתו להיות, מותר לטלטלו לצורך גופו, או מקומו, וכן מותר לטלטלו שלא יגנב, או ישבר וכדומה, אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלו. (שו"ע אורח סימן ש"ח סעיף ד')

ג) כוסות וקערות וצלוחיות, וסכין שעל גבי השלחן, מותר לטלטלן, אפילו שלא לצורך כלל (משנה ברורה שם ס"ק כ"ג). אולם יש מחמירין שלא לטלטלן אלא לצורך. (שם, וכן פסק בשו"ע הרב שם סעיף י"ז)

ד) ספרים, מותר לטלטל אפילו שלא לצורך כלל. (שו"ע אורח שם סעיף ד')

ה) אוכלין ומשקין, מותר לטלטל, אפילו שלא לצורך כלל. (שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי משולם זושא מאניפאלי ב"ר

אליעזר ליפמן זיע"א

נלב"ע ב' שבט תנצב"ה

גליון 719
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו
רבי ישעיה תלמידו של רבי חנינא בן
דוסא, התענה חמש ושמונים תעניות
אמר כלבים שכתוב בהם (ישעיה נו
יא) "והכלבים עזי נפש לא ידעו
שבעה" יזכו לומר שירה? ענה לו
מלאך מן השמים ואמר לו, ישעיה, עד
מתי אתה מתענה על הדבר, שבועה
היא מלפני המקום ברוך הוא, מיום
שגילה סודו לחבקוק הנביא לא גילה
דבר זה לשום בריה בעולם. אלא
בשביל שתלמידו של אדם גדול אתה,
שלחוני מן השמים להודק אלך
ואמרו, כלבים שכתוב בהם "ולכל בני
ישראל לא יחרץ כלב לשונו", ולא
עוד, אלא שזכו לעבד עורות מצואתם
שכותבין בהם תפילין ומוזות וספר
תורה, על כן זכו לומר שירה. ומה
ששאלת חזור לאחוריק, ואל תוסיף
בדבר הזה עוד, כמו שכתוב (משלי כא
כג) "שומר פיו ולשונו שומר מצרות
נפשו"

(פרק שירה)

פרשת השבוע

הקהילה כאן סולדים מן הדרשות
המסורתיות, המתובלות בפסוקים
מפסוקים שונים, אנו מתנים אפוא
אתך תנאי ברור ומפורש, שתשמיע
לנו משלים רצופים בלי שום פסוק.
השיב המגיד לראשי הקהילה,
אמשול לכם משל למה הדבר דומה,
למלמד דרדקי שיצא עם תלמידיו
הרבים לטייל ביער, כשהגיעו לקצה
העיר, אמר המלמד לילדים, אם
יתנפלו עליכם כלבים בדרך, אל
תבהלו, אלא אימרו מיד את הפסוק
"ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב
לשונו" ושוב לא תהיה לכלבים כל
שליטה עליכם. אך סיים המלמד את
דבריו לתלמידים, ועדר של כלבים
זינק לעומתם מתוך החורשה
הסמוכה, מיד נשא המלמד את רגליו
ונמלט מן המקום, ובעקבותיו נסו על
נפשם הילדים הרכים.

כשהגיעו כולם למקום מבטחים,
שאלו כמה ילדים את רבם, מדוע
ברח הרבי? ולא אמר את הפסוק
"ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב
לשונו" כפי שהציע לנו לעשות.
השיב להם המלמד, אתם צודקים
ילדים, אך מה אפשר לעשות בשעה
שהכלבים אינם מניחים לומר פסוק.

וידעתם כי אני ה' (י' - ב')

פעם אחת שאל חסיד את הרה"ק
רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א,
איזו תשובה מאהבה שהזדונות
נעשים כזכויות. ענה הצדיק, קודם
כל עושים תשובה מיראת העונש,
ובפעם השניה מיראת שמים,
ובפעם שלישית מאהבת השם.
זוהי תשובה מאהבה. כלומר,
כשעושים תשובה מיראת העונש,
נעשה מזדונות שגגות, ואח"כ
כשעושים תשובה מיראת שמים,
נמחקים לגמרי עונותיו, ואח"כ
כשעושה תשובה מאהבה ה', לא
להרהר ח"ו אחריו ית' ומקבלים
הכל מאהבה נעשה מכל עוונותיו
ופשעיו זכויות.

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב
לשונו (יא - ז')

מסופר על הרה"ק המגיד מדובנא
זיע"א, שפעם נזדמן לקהילה
רפורמית באחת מערי גרמניה,
וביקש כדרכו בקודש לשאת
דרשה בפני יהודי המקום. אמרו לו
ראשי הקהילה, שמענו עליך
שכוהן רב כממשיל משלים,
ומוכנים אנו לשמוע כמה ממשליך,
אולם עליך לדעת, שאנשי

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:45 ת"א 5:46 ר"ת: 620

פרשת בא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:29 ת"א: 4:44

מעביר על מידותיו"ן מן הנעלבים ואינם עולבים

בעיירה לעלוב שבפולין של מעלה, בזמנו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א (יומא דהילולא ז' שבט) גרו שני יהודים חברים שאהבו זה את זה עד מאד. במשך השנים התהדקה חברותם והתחזקה ביותר, עד שהיו מספרים זה לזה את כל סודותיהם הכמוסים ושאר ענייני חייהם, ומתייעצים יחדיו בכל ענייני עסקיהם וממונם. ויהי היום והנה התערבב השטן ביניהם כדרכו תמיד לנסות להפריע האחדות והשלום בכל מיני דרכים ואופנים, והצית ביניהם את אש המריבה והמחלוקת רחמנא ליצילן, עד שאחד מהם נתהפך לשונא גדול על חברו, ובמקום היותו אוהבו הנאמן, התהפכה אהבתו לקנאה ולשנאה נוראה שבערה כאש בליבו. הוא החל רודף את חברו לשעבר ומתנכל לו, וביודעו את כל סודות עסקיו וכל השקעותיו, הלך וקלקל הצלחתו בכל דבר, וירד עימו לחייו ממש, עד שבכל מה ששלח האיש את ידו נעשה לו מיד לרועץ, וארב לו בכל פינה להפילו אלי שחת. בראותו כי כלתה אליו הרעה מעם חברו השונא, ואין שום דרך מוצא להתפטר ממנו, החליט להיכנס ולהזכיר את עצמו אצל רבו הקדוש רבי דוד מלעלוב זיע"א, הרבי נטל הקוויטעל מידו ובנועם פי קדשו וחוץ ענוותנותו המפורסמת הרגיע את האיש ופייסו, ופסק לו שאין צריך לעשות בזה ולא כלום, כי אם לקיים בנפשו מה שציונו חז"ל הקדושים להיות מעביר על מידותיו, להבליג ולשתוק ותו לא, ופטרו לשלום.

עברה תקופה והשונא רואה שחברו הנרדף אינו מגיב, לא רק שאינו מתנקם בו, הוא גם לא מראה סימני רוגז וכעס כלל, כאשר פקודת רבו שמרה רוחו בנאמנות להיות מעביר על מידותיו, החל לנסות בדרכים קשים יותר וברדיפות וצרות חמורים עד מאד, שהלה יהיה מוכרח לחוש בהם על בשרו מכות גדולות ונאמנות עד חורמה רחמנא ליצילן, כדרכו של השטן הנורא של השנאת חינום והמחלוקת, שכשהוא מתפרץ בלב האדם נעשה כאש שלהבת יוקדת השם ישמרנו. משהרגיש הנרדף כי באו מים עד נפש, נכנס שוב אל הקודש פנימה, שם הרשה לעצמו לפרוק את לבבו הנשבר על לב אוהבם של הגדול. הוא פרץ בבכי נורא מאין הפוגות וטען שאינו יכול עוד לעמוד בזה, שכמעט אין אותו שונא מניח לו שום פסיעה שאינו מתנכל אליו בחמת זעם ומוצץ את דמו ממש, וכמעט אומר נואש. הרבי כדרכו בקודש חזקו וועודדו, ודיבר על ליבו דברי ריצוי וניחומים, אבל לא אבה לשנות מפקודתו הראשונה כלום, פסק הרבי בשנית, אין לך להגיב ולא כלום, תתאזר בגבורת נפש אדירה ותמשיך באותה דרך ובאותה מידה, של "מעביר על מידותיו" ותקיים בנפשך מאמר הגמרא הקדושה (יומא כ"ג.) הנעלבים ואינן עולבין, שומעים חרפתם ואינן משיבים עושין מאהבה ושמחין ביסורים, עליהן הכתוב (שופטים ה' ל"א) אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

אבל מה אעשה בענין הפרנסה? שאל האיש בלב נשבר ונדכה, זה כבר תקופה ארוכה שאינו מביא שום פרוטה לביתו, וכל מה שניסיתי את ידי קלקל חברי הכל, והעוללים שאלו לחם ולרש אין כל. הרבי הצטער עד מאד ולבו נשבר בקרבו, צערו הנורא של איש ישראל, וביותר על צער השכינה הקדושה המתגוללת בעפר קרנה בוכה תמרורים ומבכה במסתרים, על עניינים אלו שבין אדם לחבירו המכאיבים ומעיקים עליה יותר מכל, כנודע. והנה העלה האיש רעיון, אולי אסע לווינה לבקש שם את עזרת אחינו בני ישראל רחמנים בני רחמנים, אולי אצליח לקבץ שם

כמה נדבות הגונות שיהיה בהם לכל הפחות כדי פרנסת ביתי לכמה חודשים. הרבי הסכים עם הרעיון ובירכו שיצליח בכל ענייניו בווינה הבירה. בטרם צאתו מבית הרבי פרץ שוב בבכי ובלב שבור ורצון ביקש ברכה מיוחדת, באומרו שאין לו ספק כי כאשר ישמע חברו השונא שנסע לקבץ נדבות בווינה, ירדפנו גם שם, ויקלקל את שמו בכל מיני דרכים ואופנים, והוא חושש מאד שגם מוצא אחרון זה שלפניו ירד חלילה לטמיון. אבל הרבי עודדו ובירכו בחום, והרעיק עליו דברי חזק ואהבה אין קץ. שישים בהשם מבטחו כדרכם של יהודי מאמינים בני מאמינים, ויתחזק איתן כנגד כל המפריעים הקמים כנגדו. והרבי חזר והרגיש, זכור היטב ואל תשכח, את הדרך שהתוונו כאן: "מעביר על מידותיו" מן הנעלבים ואינם עולבים. בלב כבד קם האיש ונסע הרחק לווינה הבירה, וכחסידי נאמן קיבל דברי רבו בתמימות ולא הרחרח אחר מידותיו יתברך שמו. והנה בהגיעו לווינה הצליח בקושי לגייס כמה מאות רובלים מנתינות ונדבות קטנות פה ושם, ומשלא נותר לו עוד מה לעשות שם נתן פעמיו לחזור אל ביתו בעיירה לעלוב.

ויהי בדרך נטה ללון לינת לילה באחת האכסניות שבדרך בעיירה נידחת ורחוקה, שאין שם יהודים כלל, והנה כשנכנס לחדרו והחל לסדר את חפציו, הרגיש לפתע שתחת המיטה מונחת מזוודה גדולה, הוא פתח אותה, ונדהם לגלות בה אוצרות ענקיים, היא היתה מלאה בשטרות כסף מסודרים בחבילות בסדר מסודר להפליא, היה זה הון תועפות אדיר, של מיליונים רבים. חשב האיש לעצמו הרי במקום הזה לא באים יהודים כלל, העוברים ולנים פה הלא הינם גויים גמורים, לבטח נאבדה או נגנבה מזוודה זו מאיזה פריץ שונא ישראל, העומד בדין ברור של "מורדין ולא מעלין" ואין מחזירים את אבידותיו (עבר"ז כו ובשור"ע י"ד סי קנ"ח). פתח אפוא את המזוודה צירף אליה את צרור כספו הקטן שאסף ביזע רב בווינה, וסיפח את המזוודה לעצמו.

למחרת בבוקר השכים קום עם שחר כדי לצאת לדרך, אך פתאום הבחין שכל המקום מוקף בפלוגות פלוגות של שוטרים וחיללים חמורי סבר, הבודקים ומחפשים בחומרה בכליו של כל אדם היוצא מן המלון. פחד גדול נפל עליו הוא הבין היטב אחר מה מחפשים. אותו פריץ רשע שאבד את מזוודתו בפונדק זה, כנראה מחפש אחריה, הוא התעשת בנפשו והתפלל לה' שיחזק את ליבו בגבורה, ויצא לדרכו בצעדים בוטחים כשהוא מראה פני גביר עשיר הנוסע בעולם לצרכי עסקיו. כשהגיע אל השער ראו השוטרים מיד את המזוודה בידיו ולפי כל התיאורים שנתן הפריץ על צבע המזוודה וצורתה, הכריזו מיד שהנה נמצאה המזוודה האובדת בידו של יהודי, אבל האיש הכחיש בתוקף את כל העלילה ועשה עצמו כלא מבין איזו מזוודה אובדת, הרי זו היא מזוודתו שלי בה נוהג אני כיום לנסוע לכל מקום. הוא הובל היישר באזיקים אל משרד החקירות והחוקר הראשי החל בחקירות ושאלות מתישים, מהיכן באת ולאן אתה הולך? אבל היהודי השיב לו ברוב חשיבות של גביר אדיר, אני גר בלעלוב הקטנה אבל עסקי הרבים מסתעפים על פני מקומות רבים בעולם, כעת מגיע אני מווינה שם כיתתי את רגלי, נפגשתי שם עם הרבה יהודים לרגל מסחרי, ועשיתי עסקים טובים ברוך השם. והנה כאן במזוודתי נמצא כל כספי, כאשר בימים ההם בטרם עידן הבנק, לא היה ניתן להפקיד סכומים גדולים בבנק כפי שנהוג בימינו, והיו העשירים בדרכי עיסוקיהם נושאים עימם את כל את כל הסכומים הגדולים.

משל ונמשל

מידות האבות משתקפות בנו

משל למלך שבנה ארמון כלול בהדרגה, החומות, הגנים והמדשאות, המזרקות והבריכות, האכסדראות והקשתות, הצריחים הנישאים לשם ולתהילה, אך מובן שהשיא אמור להיות טרקלין המלוכה, "היהלום שבכתר". קרא המלך לארבעה גדולי הציירים, והציע הצעה: כל אחד מהם מקבל קיר מארבעה הקירות, ישקיע בו כל כישוריו, תהא זו פסגת הישגיו, פאר יצירותיו, חודש ימים לפניהם, עד מועד חנוכת הבית, תשביע עבודתם את רצון המלך, יעשרים עושר רב, מאה אלף זהובים תמורת עמל חודש ימים, אך אם לא, יסיר ראשם מעליהם, אין הוא כופה עליהם, הברירה בידם. הסכימו בהתלהבות, מאה אלף זהובים, הון עתה הם. עלו לטרקלין, שלושה מהם החלו מיד במלאכה, ערכו תכניות, שרטטו רשומים, הרביעי עבר מאחד לשני, הביע דעה, הציע שיפורים, תמהו. אמרו לו: עסוק בשלך, הזמן קצר, התעלם מהצעתם, סיימו את שלב הרישומים וניגשו לעבודה, כל אחד בסגנונו, כמעוף דמיונו, כיד כשרונו, והרביעי מעלה רעיונות ומציע עזרה. נדו לו ולבטלתו, עבדו במרץ, בשקידה, הוציאו מתחת ידם יצירות פאר מדהימות ביופין, רק הקיר הרביעי נותר בכיעורו, הבולט שבעתיים לנוכח הקירות המקיפים אותו. שלושה שבועות ארכה עבודתם, רק שבוע נותר למועד שהמלך קצב, ריחו על חברים העצל, שישלם בחייו על בטלתו, ארוז את כליהם ונפרדו מנו בעצב רב. לכך חיכה. אך התפנה הטרקלין, ניגש לעבודה בכל המרץ. שייף ושייף את קיר הרביעי, החליקו עד שהיה חלק כזכוכית, ואז מרח שכבה אחר שכבה של צבע כסף מבריק, שהפך את הקיר לראי. ביום המיועד באו המלך ושריו לסקור את המלאכה, עמדו ליד הקיר הראשון ונדהמו מיופיו: "תנו לו את הכסף", אמר המלך בסיפוק. עברו לקיר השני, ונפעמו, סגנון אחר, איריה אחרת, ועם זאת אמנות במיטבה, "תנו גם לו", אמר המלך, ועברו לקיר השלישי, התפעל מחדש ואמר: "תנו גם לשלישי". עברו לקיר הרביעי ועצרו בתדהמה, כל שלושת הקירות השתקפו בו יחדיו, במיווג נפלא, בשילוב מהמם, לא היה כיופי הוזה. עמד המלך ושקל, לא נעלם מעיניו תחכמו של האמן, למעשה, קטף במאמץ קל את פירות עמלם של חבריו, אבל במבחן התוצאה, שלו יפה מכולם. "תנו גם לו" פסק המלך.

הנמשל: אבות העולם יגעו כל כך, עמלו כל כך, כל אחד על מידתו: רחמנות, ביישנות, גמילות חסד, ושלושתם יחד על האמונה האיתנה כצור חלמיש. מה נותר לנו לעשות, רק "לשייף" את עצמנו, להחליק מכל חיספוס ועקמומיות, להסיר גבשושיות, ולראות שתכונותיהם ומידותיהם הטובות ישתקפו בנו.

בשם הרה"ק ר"י מרוזין זיע"א

לאחר התייעצות החליטו צוות החוקרים שהמוודה תיבדק בתכולתה, והיה אם יימצא בה הסכום במדויק כפי שמסר הפריץ, שטען שסידר את שטרותיו בחבילות ממוספרות ומדויקות, הרי ברור שהיא היא המוודה האובדת, אבל אם יימצא שאין הסכום מדויק, או אז ייערכו בירורים ומחקרים לבירור זהותו ומהותו של הסוחר העשיר לוודא שדבר אמת בפיו.

על אתר נפתחה תכולת המוודה, וקבוצת חיילים התיישרה למנות את הסכום האדיר שבה, ונמצא שיש במוודה כמה מאות רובלים נוספים אחר שצירף אליה האיש את הסכום הנוסף שקיבץ נדבות בווינה. אמר הקצין, אם כן עלינו לברר עליך בעיר מגוריך, תיכף ומיד יצא חוקר רץ עם סוס פרש היישר ללעלוב, שם הוא פגש ביהודי אחד ושאלו על שמו של אותו אדם מה טיבו ומה עסקיו וכו'. צריך אני דחוף לדעת מקרוב ממש על כל עסקיו המסועפים תבע החוקר. אך היהודי התנצל על כך שאינו מכירו מספיק, אולם המליץ, יש כאן אדם המכירו היטב מקרוב, אצלו תקבל מידע מפורט מדויק ביותר, שכן הוא מכיר את כל סודותיו העסקיים הכמוסים ביותר. והפנה אותו אל אותו חבר שנהפך לו לא מזמן לשונאו הגדול ביותר. הגיע אפוא אל אותו שונא, וביקש לברר על חברו הקרוב שנסע לאחרונה לווינה, מה מצבו הכלכלי? הלה הבין שכנראה מבררים אודותיו במשטרה אם ראוי הוא באמת לצדקה, משום שכנראה חושדים בו שם שהוא מתחזה, מישוה כנראה הלשין עליו ולכן שלחו חוקר לבדוק אם אכן ראוי לצדקה. והנה יש לפניו אפשרות טובה מן המוכן להתנכל אליו. בו במקום פתח השונא את פיו ואמר: אדם זה עשיר גדול מאד הוא שממש עוול לתת לו צדקה, יש לו עסקים מסועפים בכל העולם והוא מסתובב בהרבה מקומות לרגל עיסוקיו הרבים, האמן לי יודע אני מקרוב את כל סודותיו ואוצרותיו, זהו עשיר כמו קרח אסור לתת לו אף לא פרוטה אחת לצדקה.

החוקר חזר מיד עם הפרטים המדויקים ביותר ששמע ממקור מהימן ומוסמך ביותר, שאמנם אכן עשיר גדול הוא האיש והמוודה הו כנראה שייכת לו כדבריו. וכך יצא האיש ברכוש גדול ועצום לו ולורעו לדורות רבים, עד שאמרו עליו שרכש את כל העיירה לעלוב וסביבותיה בעושרו. בזכות היותו מעביר על מידותיו זכה לעושר עצום בגשמיית וגם ברוחניות שכן מעבירים לו על כל פשעיו. לא בכדי מקובל מרבני האר"י הקדוש שאם היו אנשים יודעים כמה כפרה גדולה וזכות עצום שזוכים בהעברה על המידות, היו כולם רצים לחפש אחר הביזיונות. אלו הם מן הדברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקדן קיימת לו לעולם הבא.

(טיב הקהילה)

צ'ין אדם לחברו

לוותר על עולם הבא בשביל יהודי

מסופר על אשה שבאה לפני הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זיע"א וזעקה מקירות ליבה: רבנו קדוש ישראל יתפלל על בתי, חולה מסוכנת היא רחמנא ליצלן, בירך אותה הצדיק שהקב"ה ישלח לה רפואה שלימה. "לא רבנו" אמרה האישה במר נפשה, "איני זוה מכאן עד שישבע לי בחלקו לעולם הבא שבתי תתרפא, "נשבע אני בחלקי לעולם הבא שבתך תתרפא אם ירצה השם, לכי לשלום ובטחי ברופא כל בשר" אמר רבי משה לייב. כשיצאה האשה, שאל אותו אחד ממקורביו: רבנו, מה ראה להישבע בחלקו לעולם הבא שבתה של זו תתרפא? היא הרי חולה מסוכנת לא עלינו. ענה לו רבי משה לייב: שקולה שעה אחת של נחמת אם בישראל כנגד כל העולם הבא של משה לייב.

שלח לחמך

מסופר על הרה"ק רבי יצחק מקאליש זיע"א (יומא דהילולא ו' שבט) שביתו היה תמיד פתוח לרווחה לכל עובר ושב. פעם אחת בא נכרי אחד וביקש פרוסת לחם, ובבית נמצאו באותה שעה רק חלות שלימות שאפתה הרבנית, ולא רצתה הרבנית לחתוך חלה שלמה כדי לתת פרוסת לחם לנכרי. כשראה זאת רבי יצחק אמר לרבנית: "חתכי את הלחם דם לא יצא מזה" עשתה הרבנית כרצונו ונתנה לנכרי לחם כדי שיעה. לימים נסע רבי יצחק למדינת הונגריה דרך הרי הקרפטים, והדרכים שם היו אז משובשות בגייסות שודדי דרך ורוצחים, תפסו גולנים את הרבי בדרך ולקחו כל אשר לו, והוליכוהו לראש שלהם לדעת מה יעשה בו אם להרוג אותו לבל יגלה את מקומם או להניחו בחיים? אותו ראש הגולנים היה הנכרי ההוא שנתנה לו הרבנית פרוסת הלחם.

מיד הכיר את הרבי ואמר לכנופיה שלו היהודי הזה החיה את נפשי, על כן תהי לו נפשו לשלל, וגם אל יחסר מכל אשר לו מאומה, השיבו לו הגולנים לרבי יצחק כל אשר לקחו ממנו ועזבוהו לשלום. כשחזר לביתו, אמר לרבנית, הלא אמרתי לך "חתכי את הלחם דם לא יצא מזה" על ידי זה לא יצא דמי.

כעס הפנים ולא כעס הלב

מסופר על הרה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א, שהלך פעם לבקר חולה שהיה מבני הישיבה, ומצאו שוכב על ערש דוי, ולא היה אפילו אחד מבעלי הבתים חברי ועד הקהילה שהיה מתעניין בחולה, לדעת מה שלומו, האם יש תרופה לחוליו, או שמא יש לראוג לרופא מומחה שיבוא לבדוק אותו? אלא היה מונח בקרן זוית מבלי חוקר ודורש, כששאל אותם רבי ישראל מדוע הם מוניחים נפש מישראל? ענו לו כי אין מעות. אז הרים הרב את קולו בכעס גדול וצווח ככרוכיא: "חייבים למכור את הפרוכת של ארון הקודש כדי לרפא את החולה" ובתוך הצעקה הסב פניו אל הקיר ושנין לעצמו כמה וכמה פעמים "כעס הפנים ולא כעס הלב".

עמם אנוכי בצרה

כמה חודשים לאחר שחרורו של הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זיע"א (יומא דהילולא ו' שבט) ממאסרו ברוסיה, נאלץ לעזוב את המדינה ועבר ללטווייה. כאשר הגיע יום השנה הראשון לשחרורו, ב"ב בתמוז תרפ"ח, שהה באתר מרפא ליד ריגה, והחסידים התאספו לחגוג את חג-הגאולה. במהלך ההתוועדות החלו החסידים לשיר את הניגון "פדה בשלום נפשי". הרבי הורה לחדול משירת הניגון ואמר: "כל זמן שליהודי רוסיה לא-טוב - עדיין לא הייתה הפדייה השלמה. עמם אנוכי בצרה

הילולא דצדקיא

שבת קודש ו' שבט

הרה"ק רבי יצחק מקאליש ב"ר אהרן אריה מפרעמישלן (ת"ר) הרה"ק רבי חיים צבי ב"ר חנניא יו"ט ליפא (עצי חיים - תרפ"ו)

יום ראשון ז' שבט

הרה"ק רבי ישראל חריף מסטאנוס ב"ר שלמה (תלמיד הבעש"ט - תפארת ישראל) הרה"ק רבי דוד מלעלוב ב"ר שלמה-תקע"ג

יום שלישי ט' שבט

הרה"ק רבי יוסף יוסקא הלוי מיאסי ב"ר אריה לייב מוואלטשיסק (תקס"ז) רבי ישראל יעקב מבילקאמין ב"ר מנחם מענדל מרימינוב (תקפ"ז) הרה"ק רבי ראובן הלוי ב"ר יעקב הורוויץ מדוארנאווצא (דודאים בשדה - תקפ"ט)

יום רביעי י' שבט

הרה"ק רבי מאיר קאצינעלבוין ב"ר יצחק (מהר"ם פדווא - שכ"ה) הרה"ק רבי שלום מורחזי ידיע שרעבי (סידור הרש"ש - תקמ"ב) הרה"ק רבי יוסף יצחק הרי"צ מליובאוויטש ב"ר שלום דובער (תשי"ז)

יום חמישי י"א שבט

הרה"ק רבי יהודה צבי הכהן מסאמבור ב"ר אורי מסאמבור (תרע"ט)

יום שישי י"ב שבט

הרה"ק רבי דוד יהודה לייב מקאזאטין ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תר"פ)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א מו"ס "בם אני אודך" רפרס זימן הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (ג')

(א) תפילין, יש שסוברים שמותר לטלטלן שלא יתקלקלו בחמה, או שלא יגנבו, (רמ"א שם) ויש שסוברים שמותר לטלטלן רק לצורך גופו [היינו כדי שישמרדו מהמזיקין]. או לצורך מקומן. (שו"ע הרב שם סעיף י"ט), ויש שמחמירין שלא לטלטלן כלל. דדינן כמוקצה מחמת חסרון כיס. (ברית עולם, כשמל"א אות י"א)
(ב) מוקצה מחמת גופו, כגון מעות, אבנים, וכדומה, אסור לטלטלם, אפילו לצורך גופם, או מקומם. (שו"ע אורח סימן ש"ח סעיף ז', ובשו"ע הרב שם סעיף ח')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

נדבת הר"ר פינחס שיינברגר הי"ו לנשואי בתו הכלה תחי' עב"ג החתן ר' זאב שרגא אנדיק הי"ו לבנין עדי עד וקשר של קיימא תענוג ונחת מכל יוצ"ח

גליון 720
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ויחי בשלח פרעה את העם

משל לאחד שמצא צרור של מרגליות, ולא היה יודע מה בידו, אמר לאחד בדרך, רצונך ליטול הצרור הזה שבידי? אמר לו למה לי צרור שלך? אמר לו טול אותו ואיני עומד בפניך. נטלו הימנו, כיוון שנכנס במדינה, ישב וחרז הגדולות לעצמן והקטנות לעצמן והבינוניות לעצמן. נכנס אותו איש שמסר לו את הצרור אל העיר, וראה את האיש שנטלו הימנו שהציגו בשוק, ואדם בא לקנות ממנו, אמר לו קטנה זו בכמה? אמר לו במאה ריבוא, והבינונית בכמה, אמר לו בשש מאות ריבוא, והגדולה בכמה? אמר לו באלף ריבוא. כיוון שראה כך, קרע בגריו ואמר, כל העושר הזה היה בידי, וחינם הוצאתיו מידי. אוי לו לאותו האיש שכך הוציא מידי. כך היה פרעה, הצרור של מרגליות אלו ישראל, שהיו בידו, התחיל צווח קומו צאו, התחיל משה מונה אותם, שש מאות אלף, חוץ משבטו של לוי שלא מנה אותם. כשראה פרעה כל האוכלוסין, התחיל צווח ווי ווי.

(שמו"ר כ' – ט')

פרשת השבוע

על אדם הראוי להיות מנהל רוחני של ישיבת לומז'ה. ה"חפץ חיים" ענה לו במכתב שלפי עניות דעתו אדם מסויים ראוי לאותה איצטלא. ולכן הוא ממליץ עליו שיקבלוהו למשרה הפנויה. ה"חפץ חיים" הוסיף במכתבו דברי הערכה חמים על אותו מועמד. דברי ה"חפץ חיים" עשו רושם רב והאיש עמד להתקבל. לפתע בחול המועד, קיבל ר' אליעזר מכתב דחוף מה"חפץ חיים". במכתב כתובה הוראה שלא לקבל את האיש שהמליץ עליו, ולא למנותו למשרה. והוא חוזר מכל הדברים שכתב במכתב הראשון. ויהי הדבר לפלא גדול. מרוב תימהונו החליט ר' אליעזר לנסוע אל ה"חפץ חיים" כדי לברר את כל הענין. בבואו לראדין נימק לו ה"חפץ חיים" את הענין בתחילה המלצתי על האיש וכתבתי מכתב על מעלותיו וכישרונותיו. אולם לאחר ימים הודמן האיש הזה לביתי, נכנסתי איתו בשיחה, ושאלתי גם על ענייניו ומצבו הפרטי. הוא התאונן בפני על מצבו, והתמרמר מאד על קשי גורלו. כשמעתי שהוא מהמתאוננים והקובלים, מיהרתי לשלוח לך מכתב שני. המתאונן אינו יכול ואינו ראוי להיות מחנך המשפיע על התלמידים תורה ויראה.

אז ישיר משה (ט"ו – א') (מכאן רמז לתחית המתים מן התורה רש"י)

מסופר: פעם אחת חלתה נכדתו של הבעש"ט הקדוש זיע"א ילדה בת חמש שנים, הרופאים אמרו נואש לחייה. בליל שבת הרגיש הבעש"ט כי היא כבר נפטרה, ונפל לידי עצבות נוראה. אחרי עריכת השולחן אמר הבעש"ט לחסידיו, כך מקובלני מפי אליהו זכור לטוב, כי אמירת השירה היא סגולה לתחיית המתים, לכן אמר לאחד מחסידיו שהיה בעל מנגן, שינגן את השירה בשירה עליזה, כדי שיוכל לרקוד אתו. החסיד שר את שירת הים "אז ישיר משה בשיר יפה ובהתלהבות עצומה, והתחילו כולם לרקוד שעה שעתים, ממש עד כלות הנפש, הבעש"ט התעורר בשמחה רבה, והילדה חזרה לאיתנה, ולאחר שבוע יצאה כבר מכלל סכנה. זה היה אחד המקרים של תחיית המתים שנעשו על ידי הבעש"ט הקדוש.

לא עלינו תלנותיכם כי על ה'
(ט"ז – ח')

מסופר: הרה"ק רבי אליעזר שולביץ זיע"א פנה במכתב אל הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א שימליץ

זמני השבת

פרשת בשלח – שירה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:36 ת"א: 4:50

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:51 ת"א: 5:52 ר"ת: 6:26

פורים סרגוסה בחודש שבט

בעיר סרגוסה שבספרד, חיה לה בנחת ובשלווה קהילה יהודית גדולה. היהודים שם הורשו לשמור את מצוות התורה ולנהל את חייהם כרצונם. המלך היה אהוב ונערץ על הכל, יהודים וגויים כאחד, בשל היותו מלך רב חסד, והיהודים חלקו למלך כבוד רב. כאשר הופיע המלך בליווי פמלייתו המלכותית ברחובות העיר, יצאו ראשי הקהילה היהודית לקבל את פניו, כשבידיהם נושאים הם את נרתיקי ספרי התורה היפים והמהודרים, עשויים זהב ומקושטים באבני חן, ולראשיהם פעמוני כסף. את גווילי הקלף של ספרי התורה היו מוציאים לפני כן מן הנרתיקים, ומשאירים אותם בארון הקודש שבבית הכנסת, ויוצאים לקראת המלך עם הנרתיקים הריקים, היות שאסור לטלטל ספרי תורה שלא לצורך מצוה. אולם זאת המלך לא ידע, וברור שאסור היה עליו לדעת. הוא הבין והעריך מאד שהיהודים מקבלים את פניו עם הדבר היקר והמכובד ביותר שלהם, ספרי התורה הקדושים.

קבלת פנים מלכותית מעין זו יכלה להמשיך ולהתקיים במשך שנים רבות, לולא אותו שר חשוב מבין שרי המלוכה, אשר שנא את היהודים בכל מאודו, וחיבתו של המלך כלפיהם, הפריעה לו עד מאוד. שמו של איש צר ואויב זה היה מרקוס, רשע זה חיפש כל העת דרכים ותחבולות שונות כדי להרע ליהודים, ובה בעת להעלות את גדולתו בפני המלך. באחת ההזדמנויות, נודע למרקוס משום מה, כי הנרתיקים שמחזיקים היהודים בידיהם בצאתם לקראת המלך, ריקים הם. גווילי הקלף עליהם נכתבה התורה הקדושה הוצאו מהנרתיקים והם הושארו בבית הכנסת. מרקוס שמח מאד על הגילוי הזה, וחיכה בקוצר רוח ובחוסר סבלנות להזדמנות הראשונה, בה יוכל לספר למלכו את האמת וכך להנקם מהיהודים.

וההזדמנות, אכן, לא אחרה לבוא. בארמון המלך נערך משתה גדול. המלך ישב בחברת שריו וידידיו, סביב שולחנות ערוכים במיטב המאכלים והמשקאות. היין נשפך כמים ומצב הרוח היה מרומם. בעודם שותים ומיטיבים את ליבם, קם המלך על רגליו והחל להתפאר בפני המסובים, על הכבוד הרב, אשר חולקים לו נתיניו היהודים: כאשר אני מופיע ברחובות העיר, כל היהודים מקבלים את פני, ובראשם צועדים נכבדיהם עם ספרי התורה שלהם, הקדושים והיפים". טרם הספיק המלך לסיים את דבריו, קם מרקוס ממקומו, פנה אל המלך ואמר לו: "אדוני המלך, ירום הודו, דע לך, כי היהודים היוצאים לקראתך הם שקרנים גדולים, הם נושאים נרתיקים ריקים, את גווילי הקלף של ספרי התורה

הם משאירים בבית הכנסת. הם גונבים את דעתך ושמים אותך ללעג וקלס."

לשמע הדברים הללו התרגז המלך מאוד וחמתו בערה בו. מרקוס החליט לנצל את שעת הכושר, והציע למלך שיבדוק את הנושא, ואחר מכן יוציא צו מלכותי להרוג ולאבד את כל היהודים הנבזים, מנער ועד זקן, אשר מעיזים להשפיל את מלכנו הנערץ. המלך, שהיה כה נרגז, נענה להצעת השר הנכבד ואמר: "אם אמנם נכונים הדברים אשר אמרת, מרקוס, רע ומר יהיה גורלם של היהודים. אולם, קודם לכן, אני חייב לבדוק את העניין לאשורו. אם כך, הרי שבסיורני הקרוב ברחובות העיר, כאשר יבואו נכבדי הקהילה היהודית לקבל את פנינו. תצווה אתה עליהם לפתוח את נרתיקי ספרי התורה, ואם אכן נכון הדבר והם יהיו ריקים, אצווה מיד לעשות כבקשתך. אולם, אם דברך יתגלו כשקר, הרי הסוף המר יהיה על ראשך. האם אתה מסכים לנסות?" מרקוס הניד את ראשו להסכמה, הוא היה בטוח בצדקת דבריו וכבר ציפה בקוצר רוח לביקורם הקרוב ברחובות העיר. בהיותו בטוח שסוף סוף יגיע קיצם של היהודים, הבלתי נסבלים, והוא וודאי יועלה לדרגה חשובה בחצר המלוכה.

בלילה ההוא נדדה שנתו של שמש בית הכנסת, הוא שכב במיטתו, מתהפך מצד אל צד ואינו מצליח להירדם. משהו רע מעיק על ליבו. מחר בבוקר, צפוי המלך להופיע ברחובות העיר בליווי פמלייתו המלכותית. אבל הוא מודאג. יש לו תחושה, כי אסון עומד להתרחש על בני קהילתו היהודית. לשווא מנסה השמש לגרש את מחשבותיו הטורדניות, הלוא קבלת הפנים הזו כה חביבה על המלך האהוב.

לאחר זמן רב ומתוך מחשבות אלו נרדם סוף סוף השמש, והנה הוא חולם. בחלומו רואה איש זקן, ופניו העטורים זקן לבן, מאירות כפני מלאך אלוקים. האיש עומד מולו ואומר: "שמש יקר, קום מהר, אל נא תאבד זמן יקר. קום ממיטתך, רץ לבית הכנסת והכנס בזריזות את גווילי הקלף של ספרי התורה הקדושים שהוצאו אתמול, לתוך נרתיקיהם. אולם אל תספר דבר וחצי דבר לאיש" ועוד לפני שהספיק השמש לומר משהו, נעלם האיש הזקן.

בפחד ובאימה קם השמש ממיטתו, נטל ידיו, לבש את חלוקו ורץ מיד לבית הכנסת. בידיים רועדות ובאימה, הכניס את כל גווילי הקלף לנרתיקיהם, כפי שהורה לו האיש הזקן בחלומו, ומשסיים, פנה לביתו בלב שקט.

משל ונמשל

זוכרת כי עבד היית בארץ מצרים (ראה ט"ז – י"ב)

משל למלך אחד אשר יצא לצוד בשדה, ופגש רועה צאן אשר ישב סמוך לעדר צאנו וחילל בחלילו, האזין המלך לנגינתו הנפלאה של הרועה ונשבה בקסמי הצלילים העדינים, ולא יכול היה לעזוב את המקום, לאחר שסיים הרועה את נגינתו ניגש אליו המלך והתחיל לדבר איתו, ומצא כי הרועה שכלו חד וחריף מאד, ומלא חכמה ותבונה. התפעל המלך מאד וביקש מהרועה לבוא עימו לארמון ולהיות סמוך על שולחנו, הסכים הרועה ובא עם המלך לארמונו. מאז ישב הרועה תדיר בבית המלך, והמלך היה מתייעץ עימו בכל דבר, עד שהפך להיות לאחד משרי המלך החשובים. יתר השרים קינאו מאד בשר החדש אשר היה כל כך חביב על המלך, והחליטו לנסות ולהדיחו מתפקידו ע"י כך שיעלילו עליו כי גונב הוא כסף מאוצר המלך. כאשר שמע המלך על כך קרא המלך לשר (הרועה לשעבר) כדי לחקור אותו, השר הכחיש את הדבר והוכיח לכולם שהוא ישר ונאמן עד מאד, בכל זאת שכנעו השרים את המלך ללכת לבית השר ולבדוק בביתו, אולי שם ימצאו סימנים לנגיבה מבית המלך. הלך המלך כשהשרים מתלווים אליו לבית השר, ומצאו שביתו רוט בפשטות רבה, עברו מחדר לחדר, עד שהגיעו לחדר אחד אשר היה נעול על מנעול ובריח. שאל המלך: מה יש בחדר הזה? אדוני המלך – נפל השר על ברכיו והתחנן – בבקשה ממך, אל תבקש ממני לראות מה יש בחדר, משום שאני בוש מאד ממה שמונח בחדר זה. תחנוני השר רק חיזקו את חשדות המלך, ומשום כך התעקש כי יפתחו את החדר, כאשר פתחו את החדר מצאו שהוא ריק ואין בו מאומה, מלבד תרמיל רועים ישן וחליל... תמהו המלך והשרים. אדוני המלך – אמר השר – מיום בואי לארמונך לא התגאיתי כלל במעמדי הרם, זאת משום שבכל יום אני נכנס לחדר הזה, מחלל בחליל ונוזר בעברי כרועה צאן פשוט.

הנמשל: הזכירה "כי עבד היית במצרים" תועיל לאדם לא לבוא לידי גאווה, כי בכל פעם שירגיש בעצמו שבא לידי גאווה, מיד יזכור את עברו שהיה עבד במצרים ותסתלק הגאווה מלבו.

(בשם ה"שאגת אריה" זיע"א)

תרועת חצוצרות ברחובות סרגוסה בישרה על הופעתו של המלך בליווי פמלייתו המלכותית. היהודים יצאו בהמוניהם אל הרחובות לקבל את פניו ובראשם נכבדי הקהילה, אווזים בידיהם, כהרגלם, את נרתיקי ספרי התורה. כאשר הגיעו ראשי הקהל סמוך לכרכרה המלכותית, נעצרה הכרכרה, ומרקוס, שישב על יד המלך, פנה אל המלך ואמר: "מלכינו הנכבד והנערץ וודאי ישמח לראות פעם, מה יש בתוך הנרתיקים המהודרים, אותם נושאים היהודים לכבודו." "וודאי, וודאי. פיתחו נא את הנרתיקים", הורה המלך. פחד גדול נפל על היהודים, בידעם היטב, כי בטרם יוצאים ראשי הקהילה לקבל את פני המלך, מוציאים הם את גווילי ספר התורה מנרתיקם, ומשאירים אותם בארון הקודש שבבית הכנסת, וכעת יתגלה לעיני המלך ובני פמלייתו, כי הנרתיקים ריקים, כיצד יגיב על כך המלך ומה יעשה? אולם לא נותרה להם כל ברירה. בידיים רועדות הם צייתו לפקודה המלכותית. בלב חרד כששפתייהם רוחשות תפילה, פתחו ראשי הקהילה את הנרתיקים, והנה, למרבה הפלא... בכל נרתיק היה מונח ספר תורה.

נוכח המלך לראות, כי שרו הנכבד, מרקוס, העליל עלילת שקר על היהודים וליבו נתמלא כעס". הכיצד זה העזת להעליל דבר שקר וכזב על אזרחי הנאמנים ביותר, המכבדים אותי באמת ובתמים?" צעק המלך על מרקוס הרשע. "ביקשת שאהרוג אותם, אולם את העונש הזה תקבל אתה בעצמך. עצרו אותו והוציאוהו להורג מיד" פקד המלך על חייליו. הדבר יצא מפי המלך ופני מרקוס הרשע חפו, הללו מיהרו לציית לפקודת מלכם, וכך הגיע סופו המר של מרקוס הרשע. ואילו את היהודים שיבח המלך מאוד על מסירותם ועל הכבוד הרב, שהם חולקים לו. ולאות תודה שחררם ממיסים לקופת המלוכה למשך שלוש שנים.

אזירה של שמחה וצהלה שררה באותו יום ברחובות היהודים. ליבם היה מלא שבח והודיה להשם יתברך על הנס הגדול, אשר עשה להם ואשר הציל אותם ממות בטוח. מאותו יום היחסים בין הקהילה היהודית לבין המלך נעשו יותר טובים, מצבם הכלכלי השתפר והם המשיכו ללמוד תורה ולקיים מצוות באין מפריע. ומאז, נשמרו ימים אלו, י"ז וי"ח בשבט, כ"מי הפורים" של יהודי סרגוסה, במשך דורי דורות, כימי תפילה והודיה לה', שהצילם מ"המן" שבדורם, אשר רצה להשמידם ולכלותם. והקב"ה הצילם מידו.

צ'ין אדם לחברו

לזכות אותי במצות

הכנסת אורחים באו

מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א (יומא דהילולא י"ז שבט) שלילה אחד באו לעירו באישון לילה שני אורחים, החורף היה בעיצומו, קור, גשם ורוח זלעפות, כל אנשי העיר נמו את שנתם, עלטה שורת בכל, רק מאחד החלונות בצבץ אור, היה זה ביתו של הרבי. התדפקו האורחים על דלתו, והרבי פתח, מיד הכניסם לחדר האוכל, האכילם והשקה אותם וכן הציע להם מיטות, משמשו של הרבי התעורר, ובראותו שהרבי טורח בעצמו לשמש יהודים אלמונים, חשב בוודאות שאין אלו סתם אורחים כי אם נשמות מעולם האמת שבאו לחפש תיקון, עד שנתמלא חרדה ולא זע ממיתתו. הבוקר אור והאורחים פנו לדרכם, כשהלך המשמש להתפלל שחרית, סיפר שבלילה הוזה כמעט ולא עצם עין, באו נשמות אל הרבי אשר שימש לפניהם בכבודו ובעצמו. כשהגיעו הדברים לאוזני הרבי, אמר: תימה עליך, בנוהג שבעולם, נשמה באה לעולם לחפש תיקון בשביל עצמה, ואילו הנשמות אשר באו אלי הלילה – לתקן אותי באו, לזכות אותי במצות הכנסת אורחים.

נהג בעובדיו בחמלה

הרה"ק רבי חיים פלאגי זיע"א (יומא דהילולא י"ז שבט) רבה של איזמיר, מספר בספרו "תוכחת מוסר": אחד מעשירי עירו נפטר לבית עולמו, וכעבור חודש ימים ראה אותו בחלומו והוא לבוש בגדים נאים ופניו מאירות בשמחה וקורנות בחדוה. שאל אותו במה זכה לכבוד זה? והשיב שזכה לגן עדן בעולם האמת

הואיל ולא הכביד עולו על עובדיו ומשרתיו, ונהג בהם ברחמים ובחמלה. בבוקר שלח רבי חיים וחקר אחר מנהגו בחיים של אותו עשיר, והתברר נאמנה שזו היתה דרכו, שלא להכביד על עובדיו, ולהקל עליהם ככל האפשר. אשריו ואשרי חלקו.

הצדיק שדאג לעניים

מנהגו של הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זיע"א (יומא דהילולא י"ג שבט) היה להכין הרבה קרשים, כדי להשאיל אותם אחרי יום הכפורים לעניי העיר לשם הקמת סוכותיהם.

פעם אחת בא אליו בערב סוכות סנדלר עני והוא צולע ברגלו האחת, בבקשה להשאיל לו כמה קרשים לסוכה, הצדיק השיב לו כי כבר אולו כל הקרשים, ולצערו לא יוכל לעזור לו. וילך העני לחפש קרשים במקום אחר, וראה הצדיק מבעד החלון, שהוא הולך מבית לבית לבקש קרשים. נכמרו רחמיו על העני, פרץ בבכי ואמר: רבונו של עולם, ראה נא עד כמה גדולה וחביבה מצות סוכה לבני ישראל, ועד כמה הם מוסרים נפשם עליה, בחוץ יורד עכשיו גשם, ורפש וטיט ברחובות העיר, ובכל זאת הולך הסנדלר העני הזה עם רגל שבורה, בנעלים קרועות, ומחפש קרשים כדי שיוכל לקיים מצות סוכה, השקיפה איפוא ממעון קדשך מן השמים, וברך את עמך ישראל ופרוש עליהם סוכת שלומך. ואחרי זה עלה הרבי על גג ביתו, פירק מגגו כמה קרשים, וצויה למשרתו לרוץ אחרי הסנדלר ולתתם לו, ויצוהו אף לעזור לו בבנין הסוכה, כי היה זה ערב שבת, שהטורח מרובה בו ביותר.

תלולא דעדקא

שבת קודש י"ג שבט

הרה"ק רבי יהודה יעקב שמשון שפירא מואסלאם ב"ר פינחס מקאריץ (תקס"ח)
הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ב"ר נח (תק"ע)
רבי יוסף מנחם ברייל מנאשא (נקרא בשם רבי יוזעף נאנאשער) ב"ר יעקב (תקפ"ט)
יום ראשון י"ד שבט
הגה"ק רבי יעקב יהושע ב"ר צבי הירש אב"ד פפד"מ (פני יהושע – תקט"ז)
הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר ב"ר שרגא פייבל מגריצא (תרנ"ד)
יום שני ט"ו שבט
הרה"ק רבי שלמה יהושע דוד מראדזימין ב"ר יעקב אריה (תרס"ג)
יום שלישי ט"ז שבט
הגה"ק רבי שלום מרדכי הכהן שוואדראן מברעז'אן ב"ר משה (המהרש"ם מברעז'אן-תרע"א)
יום רביעי י"ז שבט
הרה"ק רבי משה מקיטוב ב"ר שלמה (תלמיד הבעש"ט הקדוש – תצ"ח)
הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר ב"ר צבי הירש (תלמיד החוזה – תרט"ז)
הרה"ק רבי חיים פלאגי ב"ר יעקב (תרכ"ח)
יום חמישי י"ח שבט
הרה"ק רבי משה מלאדמיר ב"ר שלמה מקארלין (תקפ"ט)
יום שישי י"ט שבט
הרה"ק רבי שמואל מסלונים ב"ר יחיאל מיכל אהרן (דברי שמואל – תרע"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטביץ שליט"א
חיים "ב"ר אורי" רפרים יוסף הירש" על המערים.

הלכות מוקצה (ד')

א) מוזהר או יריעת ספר תורה, יש אומרים שדינם כמוקצה מחמת חסרון כיס, ואסור לטלטלן אפילו לצורך גופו או מקומו (מנחת שבת סימן פ"ח ס"ק ל"ח). ויש שסוברים שמוותר לטלטלן, ואינם מוקצה כלל, ודינם כספרי קודש שהרי יכולים ללמוד בהם כתיבת ת"ם, ולומר פרשת קריאת שמע, וכו'. (שו"ת באר משה ח"ח סימן ע"ב, שלמי יהודה פ"ה ס"ק א')

ב) אם מונחין תפילין או מוזהר על הארץ, צריך להרימן, שלא יהיו מונחים בביון. (עיין משנה ברורה סימן ל"א, ס"ק ה', ובביאור הלכה שם בד"ה אסור להניח)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

נדבת הר"ר פינחס שיינברגר הי"ו
לנשואי בתו הכלה תחי' עב"ג
החתן ר' זאב שרגא אנדיק הי"ו
לבנין עדי עד וקשר של קיימא
תענוג ונחת מכל יוצ"ח

גליון 721
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

אנכי ה' אלקיך

בשעה שיצא הקול בהר סיני ואמר, אנכי ה' אלקיך, השמים והארץ רעשו ממנו, הימים והנהרות ברחו, ההרים והגבעות נתמוטטו, וכל האילנות כרעו תחתם, והמתים שבשואל חיו ועמדו על רגליהם, ובאו אצל הר סיני, כי התורה נתנה לאשר ישנו פה עמנו עומד היום, לפני ה' אלקינו ואת אשר איננו פה עמנו היום, אף כל העתידים להבראות עד סוף הדורות שם, עמדו עמדם בהר סיני, כל מה שהנביאים עתירים להתנבאות בכל דור ודור, קיבלו מהר סיני, ולא כל הנביאים בלבד קיבלו נבואתם מסיני, אלא אף החכמים העומדים בכל דור ודור, כל אחד ואחד קיבל את שלו מסיני, ואפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, כבר קיבלו מסיני.

(שמו"ר ב"ח-ו)

פרשת השבוע

הקדים משה לשאול לשלום יתרו? כסבור אני מפני שיתרו הלך מרחק רב ממדין ועד הנה, ומשה הלך דרך קצרה, לכן שאל משה תחילה בשלום יתרו. גם כאן, אני נסעתי מרחק רב מברודי וכבודו נסע רק איזה פרסאות מעירו, על כן מגיע לי שלום קודם.

השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו
(י"ט - י"ב)

מסופר על הרה"ק בעל "חפץ חיים" זיע"א, שפעם השמיע באחת מדרשותיו את הדברים הבאים, לקראת מתן תורה הגביל הקדוש ברוך הוא את בני ישראל, שלא לעלות על הר סיני, ואף לא לנגוע בקצהו. ועתה צאו וראו, אם הר זה שאין בו דעת ואינו מרגיש כלום, בכל זאת נתקדש מכוח המעשה של מתן תורה, עד שהזהירו בני ישראל מנגיעה כלשהי בקצהו, תלמיד חכם שהוא בבחינת ספר תורה חי שיש בו דעת ורגישות פועלים, על אחת כמה וכמה, שכל הנוגע בקצה כבודו כאילו נגע בבבת עינו.

ויצא משה לקראת חותנו וישאלו איש רעהו לשלום (י"ח - ז') פעם אחת כתב הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א אל הרה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א מברודי שרצונו להתראות אתו, ונתוועדו שניהם בכפר אחד הסמוך לזלאטשוב, כאשר באו לאותו כפר התאכסן רבי מאיר בבית אחד ורבי שלמה בבית אחר, שלח רבי מאיר את הגבאי שלו לשאול את רבי שלמה שיאמר על פי דין תורה, מי מהם צריך לילך להקדים שלום לחבירו? מאחר ששניהם כאן אורחים. השיב רבי שלמה כי על פי התורה צריך רבי מאיר לבא להקדים לו שלום. עשה כן הצדיק והלך לקבל פני הגאון, אחר כך שאל רבי מאיר למקורה של הלכה זו, והשיב רבי שלמה דבר זה מקורו בתורה, כתוב "ויצא משה לקראת חותנו וישאלו איש רעהו לשלום" ופירש רש"י, וכן הוא במכילתא, מי הקרוי איש זה משה. והנה שם במדבר היו שניהם גם משה וגם יתרו בדרך, ולמה

זמני השבת

פרשת יתרו

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:42 ת"א: 4:56

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:56 ת"א: 5:58 ר"ת: 6:32

זכור את יום השבת לקדשו

יהודי אינו מחלל שבת תמורת כל הון שבעולם

מסופר על משפחה יהודית אחת ויחידה שהתגוררה בכפר קטן, לא הרחק מיער עבות, היתה זו משפחתו של מוכסן הכפר, אבי המשפחה חזר מן הפריץ את בית המזיגה, ולמקום זה היו האיכרים הפולנים באים להיטיב את לבם במאכל, וכמובן – במשקה חריף ומשקר, מנותק מאחיז היהודים התרחק המוכסן מדתו ומעמו, ואף את השבתות והחגים לא שמר.

באחד הימים הופיע בכפר הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א אשר פרש לזמן מה מביתו ובא להתבודד בבקתה קטנה בלב היער הסמוך. אל הכפר הגיע הצדיק כדי להצטייד במוזון, ובדרכו פגש את המוכסן היהודי, "יהודי אני, רבי" סח לו המוכסן, נרגש למראה הצדיק שהזכיר לו את ימי נעוריו את הזמנים בהם חי בין יהודים. "וכיצד מצליח יהודי לחיות לבדו בין הגויים?" שאל הרבי, מתשובתו המגומגמת של היהודי הבין הרבי כי האיש התרחק כליל מדרך אבותיו, ואפילו על שמירת שבת אינו מקפיד. "נו, ר' יהודי, כלום גרוע יהיה גורלך מגורל בהמתו של יהודי" אמר הרבי בחמלה, "והרי ישראל נצטוו להשבות אף את השור והחמור, ואתה מצבך גרוע מזה."

"אבל אינני מסוגל לשבות ממלאכה בשבת, אשתי וילדי תלויים כרחיים על צווארי, ואם אשבית את בית המזיגה בשבת, ילכו לקוחותיהם לחפש להם מוזג אחר, ופרנסתי תיפגע." אמר הרבי: למרות כל זאת, השבת את בית המזיגה שלך, הורונו חכמינו כי השומר שבת בהלכתה אינו מפסיד מכך, יהודי בלי שבת – זה לא יתכן, בלא השבת דומה אתה לכל אחד מלקוחותיך הגויים. רק לאחר שידולים רבים נאות היהודי להישמע לבקשתו של רבי משה לייב ולהשבית את בית המזיגה בשבתות ובמועדים, הוא הודיע לאיכרים כי החל מן השבת הבאה יהיה בית המזיגה סגור בפני הלקוחות.

מה יום מיומיי? מה קרה? התפלאו האיכרים הפולנים שבאו לרוות את צימאונם. יצא אליהם המוכסן והודיע: מעתה בכל יום שביעי בשבוע יהא בית המזיגה סגור, ואני אשבות ממלאכה. לשאלת האיכרים: "למה?" ענה המוכסן: יהודי אני ורק לפני זמן קצר נודע לי כי תורתנו הקדושה אוסרת עלינו כל מקח וממכר ביום השבת. הודעתו של המוכסן לא מצא חן בעיני האיכרים, ושאלו בכעס: אומר אתה למנוע מאתנו את המשקה במשך יום תמים? הוי לא תהיה, אם ניווכח כי אכן עומד אתה בדיבורך, נגיש תלונה לפריץ אדון הכפר, הוא החכיר לך את בית המזיגה על מנת לשרתנו תמיד, ואין אתה ראשי להשבית אותה ממלאכה בכל עת שיעלה על דעתך.

מבוהל מאיומיהם חש המוכסן אל בקתתו של רבי משה לייב מסאסוב, בהתרגשות סח לו איך הגיבו האיכרים ואת איומיהם. אל תחשוש מהם הרגיעו הצדיק, הקפד לנעול בשבתות את דלתות בית המזיגה, ואף אם יבואו שליחי הפריץ אל תהסס לומר להם בפה מלא: "הנני יהודי, ושומר אני את השבת כפי שציוני ה' אלקי".

הגיעה השבת, והיהודי נעל את בית המזיגה על מנעול ובריח, האיכרים באו כהרגלם ללגום יין שרף, וכשנוכחו כי היהודי עמד בדיבורו, החלו הולמים על הדלת ועל החלונות. "פתח לנו!" קראו, רוצים יין שרף, רוצים

שכר, פתח יהודי, פתח. אך היהודי לא שעה לקריאותיהם, ובית המזיגה נותר נעול מכניסת השבת ועד צאתה. כיון שכך בצעו האיכרים את איומם ופנו להלשין על המוכסן באזני הפריץ, עד מהרה הגיע הפריץ למקום לבדוק מקרוב את אשר ארע. "כיצד העזת להנהיג כאן, בבית המזיגה שלי, סדרים חדשים על דעת עצמך?" שאל הפריץ בכעס עצור, מדוע לא ביקשת ממני רשות? היהודי השיב בתום לב: אדוני הפריץ, בוודאי יודע אתה לא מהיום, כי יהודי אני, ואולם, עד לפני זמן קצר לא ידעתי שהתורה אוסרת לעסוק במסחר ביום השבת. אך הנה הגיע למקומנו יהודי חכם, מלומד מאד, יהודי זה בקי בתורה ובכל החוקים הכתובים בה, והוא אמר לי כי עד כה לא נהגתי כדרך שצריך יהודי לנהוג, שכן אסור היה למכור יין שרף בשבתות.

תשובתו של היהודי עוררה את סקרנותו של הפריץ ואמר: רוצה אני לדעת מיהו החכם המלומד הזה, ששיבש את דעתך ברעיונות כה משונים, רצוני לראות אותו, הבא אותו אלי. היהודי המבוהל אץ לקרוא לרבי משה לייב, והצדיק מסאסוב התייצב לפני הפריץ ללא מורא ופחד. "אתה הוא היהודי המלומד" הפטיר הפריץ בראותו את הרבי, "אם כן, הסביר לי מפני מה הורת למוכסן שלי לנעול את בית המזיגה בשבתות?" בפולנית רהוטה, שהיתה שגורה על פיו, סיפר הצדיק לפריץ על גודל מעלתה של השבת, יום מנוחה ושהיא גם יום אורה ושמחה ליהודים. הקשה הפריץ: האם המנוחה היא חובה על האדם?, "אדם מישראל חייב בה" השיב רבי משה לייב. הוסיף ושאל הפריץ: האמנם חייב יהודי במנוחת השבת גם כאשר מתקפחת פרנסתו בשל כך? והוסיף, הנה, אם לא ימלא המוכסן היהודי את דרישתי ולא יפתח את בית המזיגה שבעה ימים בשבוע, אנשל אותו מבית המזיגה שהחכרתי לו. "אף על פי כן" קבע רבי משה לייב, "חייב הוא לשבות ממלאכתו".

למשמע התשובה הגיב הפריץ בלעג, "אינני מסכים עם דבריך, אדוני המלומד" אמר, ודומני כי גם אתה לא היית מוכן לשאת בהפסד כספי כדי לשמור את השבת, מדוע איפוא אתה תובע זאת מהמוכסן. אדרבה, הייתי רוצה לבחון אותך, אם אמנם תעמוד בניסיון דומה, ואם תעמוד בניסיון – אסכים גם להתיר למוכסן לסגור את בית המזיגה בשבתות! ובמילים אלה עזב הפריץ את המקום, כשבלבו נרקמת תכנית לפרטי פרטיה. הוא שלח את אנשיו לתהות על קנקנו של המלומד היהודי ולהתחקות אחר מעשיו. והללו מצאו כי מתגורר הוא בבקתה מבודדת, וכל העת מתפלל הוא ולומד. מפעם לפעם – כך גילו אנשי הפריץ – מגיע הרבי אל כפרו של המוכסן על מנת להצטייד בצרכי מזון, ועוד נודע להם, כי רבי משה לייב הבטיח למוכסן היהודי לסעוד על שולחנו אחת מסעודות השבת, אם אמנם ישמע המוכסן לדבריו ולא יפתח את שערי בית המזיגה. שמע הפריץ את הדברים וגייש את תכניתו.

בבוקר יום השבת יצא הפריץ היערה, רכוב על סוסו, בידיה היה צרור שטרי כסף יקרי ערך. כשהגיע אל קרבת הבקתה בה התגורר הרבי, עצר את הסוס מלכת ונחבא בין העצים הסבוכים שלצר השביל. עד מהרה ארע הדבר אשר לו צפה הפריץ: רבי משה לייב יצא מבקתתו והחל פוסע בשביל לעבר הכפר לסעוד על שולחנו של המוכסן. הכפר היה סמוך אל היער ואורך הדרך פחות משיעור "תחום שבת". אך נעלם הצדיק מעיניו, הגיח הפריץ ממחבואו והחל מפזר את שטרי הכסף על פני השביל, "עוד מעט קט ישוב הרבי בשביל זה ומעניין מה יקרה כשיראה את המזון הרב השטוח לרגליו" הררה הפריץ בעונג, עוד רגע קט ושוב נעלם הפריץ בין העצים הסבוכים, ממתין בצפיה לראות כיצד יפול הדבר.

משל ונמשל

לכבוד שבת – לשם שמים

אם יהודי נותן הוא משלו גם לעניים, ודואג לכך שגם אנשים שאין בידם משגת לעשות את השבת, שגם הם לא יחסר להם כמובן עד היכן שידו משגת, הדבר מוכיח שההוצאות שלו על לבוש ומאכל לכבוד שבת הן לשם שמים, וכדי להבין זאת נביא את המשל הבא:

משל לעשיר אחד בפטרבורג שהיו לו כמה בנים ביניהם רבי געצל ורבי קלמן, רבי געצל היה עשיר ולעומתו רבי קלמן עני מרוד. יום אחד אירס העשיר את בנו הצעיר כתב האב מכתב לבנו רבי געצל ויבשר לו את הבשורה הוא ציווה עליו להתכונן לקראת החתונה במלבושים נאים לו ולמשפחתו. ועוד הוסיף האב שלא יקמץ הבן בהוצאות הכספיות שכן הכל יהיה לכבוד של האב והוא יפצה את בנו על ההוצאות שיוציא לכבוד החתונה. ר' געצל קרא את המכתב ובשמחה התחיל להכין את משפחתו לקראת החתונה. הלך אל חנויות היוקרה שבעירו וקנה מלבושים נאים לכל המשפחה. מובן שלא חסך בהוצאות כי ידע שאביו יפצה אותו עבור הכל. הגיע מועד החתונה ורבי געצל הזמין מרכבה לנסיעה, פתאום נזכר שעליו להביא את אחיו קלמן לחתונה, שלח את המרכבה לקחת את אחיו ובני משפחתו ויחדיו נסעו לחתונה. ר' געצל ומשפחתו התלבשו והתהדרו כראוי בבגדים החדשים שנקנו לכבוד החתונה, ואילו ר' קלמן ובני ביתו לבשו בגדים עלובים כשהגיעו האחים ומשפחותיהם לפטרבורג עיר אביהם, יצאו לקראתם בני המשפחה ועמם המחותנים החדשים כשראה המחזות החדש את ר' געצל פנה אל אביו ושאלו, מיהו האדם העשיר הזה? זה בני בכורי, ענה העשיר. ומי הוא זה? שאל המחזות בהצביעו על רבי קלמן, גם זה בני ענה האב המבוזש. באותם רגעים כעס העשיר בלבו על רבי געצל בנו שלא דאג להלביש כראוי את אחיו ר' קלמן. לאחר שעברו ימי שבע הברכות פנה ר' געצל אל אביו בשאלה: אבא, איך היו בעיניך המלבושים שלי? ענה אביו העשיר הבגדים היו יפים מאד, וכעת סע לשלום. התפלא ר' געצל על אביו ושאל אבא לכבוד מי קניתי בגדים יפים אם לא לכבודך, בזה רמז לאביו שהגיע המועד לפצות אותו עבור הוצאות הקניה. והאב לא אחר להשיב לו, אמור לי בני, האם ההוצאות היו באמת לכבודי? אם כן מדוע לא דאגת להלביש כראוי גם את אחיך? וכי לכבודי הבאת אותו לבוש קרעים? מכאן שההוצאות היו רק לכבודך ולכן לא אפצה אותך על הוצאותיך.

הנמשל: הקדוש ברוך הוא חפץ שנכבד את השבת ומבטיח לפצות אותנו על ההוצאות, אך אם אנו לא דואגים לאחינו העניים, אות הוא שההוצאות אינם לכבוד ה' אלא לכבודנו. רק אם נדאג לאחינו העניים יחשב לנו שהוצאות השבת היו לשם שמים ונקבל אותן בחזרה.

(המגיד הק' מדובנא זיע"א)

לא חלפה שעה ארוכה ודמותו של הרבי נראתה באופק, הוא צעד בשביל, קרב והולך לעבר הבקתה ולעבר ה"פתיון" הממתין לו. ואמנם, הבחין רבי משה לייב בשטרות הכסף הפזורים על פני השביל, אך המשיך בדרכו כאילו לא ראה אותם, כך הלך קמעה ולפתע עצר וחזר על עקבותיו, שוב קרב לעבר השטרות, רכן לעומתם והתבונן בהם היטב. ממקום מסתורו מאחורי העצים יכול הפריץ לראות כי הרבי מודקף ועומד על מקומו, כאילו חוכך הוא בדעתו מה עליו לעשות. "עוד רגע קט – והוא יטול את השטרות" הרגה הפריץ בשמחה.

אך – לא! במקום לגחון ארצה כמצופה, הרים הרבי את ראשו כלפי מעלה ואת ידיו נשא כבתפילה, הדבר ארך רגע קט, ומיד לאחריו התרחק הרבי מקומו. או אז הגיח הפריץ ממקום המסתור ואץ בעקבות הצדיק וקרא: "איש קדוש!", עמדת בניסיון, מבקש אני את סליחתך על שפקפתי בדבריך, עכשיו כשנוכחתי כי מפאת קדושת השבת ויתרת על ממון רב – אעמוד דיבורי ואניח למוכסן לנעול את דלתות בית המזיגה ביום השבת.

והוסיף הפריץ ושאל: "מדוע בתחילה עברת ליד השטרות בלי להסס, ואילו אחר כך שבת על עקבותיך והתכופפת לעברם, ולא זו בלבד – נראית כחוכך בדעתך ומתפלל? השיב רבי משה לייב: אמנם כן, בפעם הראשונה, כשעברתי על פני השטרות, לא פקפתי לרגע, הן שבת היום, אך לאחר שהמשכתי החל היצר ללחוש לי: והרי זקוק אתה לסכום כסף גדול בעבור צרכי מצוה של פיקוח נפש ופדיון שבויים, או שאלתי את עצמי, אם אמנם יש מה לעשות בשעת הדחק על מנת שהשטרות ישארו ברשותי עד לאחר שבת, שהרי פיקוח נפש דוחה שבת, תוך כדי מחשבות שבת אל מקום השטרות להתבונן אם יספיק לי בעבוד פדיון השבויים, והנה הסכום מתאים להפליא, משמים זמנו לי את האוצר כדי שתוכל לקיים בו את המצוה הגדולה, אמר היצר, ואני לא ידעתי מה אעשה. נשאתי איפה כפי לשמים, בתפילה שיחזון אותי הבורא בדעה צלולה ובשכל ישר. ואכן עד מהרה הצטללה דעתי והבנתי כי אם חפץ הקב"ה להקל מעלי את מלאכת פדיון השבויים, בוודאי יכול הוא לזמן לי לשם כך סכום כסף שאין עליו כל שאלה ופקפוק, וברגע זה ידעתי כי עלי להמשיך בדרכי, להותיר מאחורי את הממון הרב.

המשיך רבי משה לייב ואמר: ראה נא, אדוני הפריץ, כיצד שומר אלקינו על שומרי השבת, אילו הייתי נוטל את הכסף, לאחר ששבתתי על עקבותי, היית סבור, בוודאי בראשונה לא שמתי לב לשטרות, ומשנתתי דעתי, לא עמדתי בפני הפיתוי, ונוסף לזאת, כלל לא היית יודע כי נטלתי את הכסף למטרות של פיקוח נפש שדוחה את השבת, והיית סובר שלקחתי את הכסף לעצמי. אך בזכות התפילה שנשאתי, עזרו לי ממרומים להחליט החלטה נכונה ברגע המתאים, ועתה יודע אתה בבירור, כי יהודי אינו מחלל שבת תמורת כל הון שבעולם, וכי שומר ה' את שומרי השבת מכל פגע ומכשול.

צין אדם לחברו

מה עשה רבי ישראל מסלנט

בשעת כל נדרי (יומא דהילולא כ"ה שבט)

זה קרה בשנה אחת, ליל יום הכפורים כבר התקדש. הציבור התכנס לתפילת "כל נדרי", והנה נוכחו לראות שהרה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א טרם הגיע. המתינו לו זמן מה. ואולם כשהבחינו שעוד מעט תשקע החמה, אמרו "כל נדרי" בלעדיו. שוב המתינו לו לתפילת ערבית, אבל רבי ישראל לא הגיע. שלחו שליחים לחפשו בביתו ולא מצאוהו. התחילו להתפלל ערבית, ורק לקראת סיום התפילה, הופיע רבי ישראל עטוף בטליתו. מאוחר יותר נודעה סיבת איחורו: בלכתו בדרך לבית הכנסת, שמע מבית אחד בכי של תינוק. נכנס לבית ומצא תינוק בן חודשים אחדים שוכב בעריסה ומתייפח בבכי תמרורים, כאשר לידו מונח בקבוק חלב, בסמוך לו יושבה אחותו, ילדה קטנה כבת שש שנרדמה. הבין רבי ישראל שאמו של התינוק, ברצותה ללכת לבית הכנסת, השאירה את התינוק בהשגחת האחות הפעוטה שנרדמה בינתים. לקח רבי ישראל את החלב, האכיל את התינוק והרדים אותו. הפעוטה שהתעוררה בינתים, פחדה להישאר לבדה בבית, ובקשה מרבי ישראל שלא ילך, וכך קרה שרק אחרי ששבה האם מבית הכנסת עזב רבי ישראל את הבית.

להוכיח מתוך אהבה

מסופר על הרה"ק רבי יוסף יצחק (הרי"צ) מליובאוויטש זיע"א, שפעם

נכנס אליו הרופא כדי להזריק לו זריקה. התבונן הרבי ברופא ובמעשיו. ולאחר מכן אמר, שלמד ממנו איך צריך יהודי לומר דברי תוכחה לחברו. תחילה יש לבדוק את נקיות המזרק והמחט. הרופא לובש חלוק לבן, יש לרחוץ את הידיים, צריך לבדוק גם את הציפורניים, אולי חבוי שם שמץ זוהמה. לאחר מכן מחטאים את הידיים בחומר חיטוי. ומחטאים גם את המקום שבו מתכוונים להזריק את הזריקה. ואז בדקירה עדינה מזריקים את התרופה. כך צריך יהודי להכין את עצמו קודם שהוא משמיע דברי תוכחה באוזני חברו, אמר הרבי. ואז התוכחה פועלת את פעולתה. יש לבוא בידיים נקיות לוודא שאין ציפורניים דוקרניות, לחטא את דברי התוכחה מכל מניע זר, ולעשות זאת בעדינות ובדקירה קלה בלבד. אם אין עושים הכנות אלה, לא זו בלבד שהתוכחה לא תצלח, היא אף עלולה ליצור זיהום מסוכן עוד יותר.

שומעים חרפתם ואינם משיבים

מסופר: לאחר שעלה, הרה"ק בעל "ברך משה" מסאטמאר זיע"א על כס האדמו"רות, פגש בו אחד ממתנגדיו בעת שהלך ברחוב העיר, והלה החל להמטיר על הרבי אש וגפרית, וכינהו בכל כינויי גנאי, באמרו שהוא עשה כך וכך, ועוד שקרים וכזבים, ושהוא אינו ראוי להיות רבי ולהנהיג חסידות. וכל אותה עת שתק הרבי ולא אמר כלום. לאחר שנרגע הלה, שאל אותו הרבי כשבת שחוק על שפתיו "אמור נא, וכי יהודי אינו יכול לחזור בתשובה!?"

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ' שבט

הרה"ק רבי חיים דוד דאקטור מפיעטקוב ב"ר ישכר בער (תלמיד רבי דוד מלעלוב - תרי"ח)

יום ראשון כ"א שבט

הרה"ק רבי יהודה לייב חנליש ב"ר מאיר (חידושי הגהות על הטור - שנו"י)
הרה"ק רבי יצחק ב"ר מרדכי מנעשכיו (תרכ"ח)
הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטנין ב"ר יעקב צבי (תרמ"ח)

יום שני כ"ב שבט

הרה"ק רבי יעקב שמעון סופר מקראקא (תלמיד ה"חווה" - תקצ"ח)
הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק ב"ר לייביש (תרי"ט)

הרה"ק רבי יצחק מנעשכיו ב"ר מרדכי (תרכ"ח)
הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר שלמה אייגער מלובלין (תורת אמת - תרמ"ח)

יום שלישי כ"ג שבט

הרה"ק רבי יהושע ב"ר שלום מבעלזא (תרנ"ד)

יום חמישי כ"ה שבט

הרה"ק רבי שבתי (אבי המגיד מקאזניץ - תקכ"א)

הרה"ק רבי ישראל מסלנט ב"ר זאב וואלף (תרמ"ג)

יום שישי כ"ו שבט

רבי דוד ב"ר שמואל הלוי (הט"ז - תכ"ז)
הרה"ק רבי שאול בראך ב"ר אלעזר (גאב"ד קאשוי - ת"ש)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטיליאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר "זב"א אורח" רפרס "זב"א חרש" על המעשים.

הלכות מוקצה (ה')

(א) כלי שמלאכתו לאיסור, שמותר לטלטלו לצורך גופו, [כגון פטיש לפתוח בו אגוזים וכדומה], היינו רק אם אין לו כלי שמלאכתו להיתר, שיכול להשתמש בוה. (משנה ברורה סימן ש"ח, ס"ק י"ב)

(ב) אם יש לו גם כלי שמלאכתו להיתר, וגם כלי שמלאכתו לאיסור, ואם ישתמש בכלי ההיתר, יצטרך יותר לטרוח, עדיף שישתמש בכלי שמלאכתו לאיסור, דלמעט בטירחא בשבת עדיף. (קצות השלחן סימן ק"ח, ס"ק י"ד)

(ג) אין צריך להשאיל משכינו כלי היתר, על מנת שלא יצטרך להשתמש בכלי שמלאכתו לאיסור, לצורך גופו. (פסקי תשובות, סימן ש"ח, הערה 24)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי יהושע ב"ר שלום מבעלזא זיע"א

נלב"ע כ"ג שבט תנצב"ה

גליון 722
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את
פני האדון ה' (כ"ג – י"ז)

אלקנה היה עולה לשילה ארבע פעמים בשנה, שלוש שחייב מן התורה ואחת שקיבל עליו הוא בנדבה. ואשתו ובניו ובני ביתו, ואחיו ואחיותיו וכל קרוביו, היו עולים עמו, ובדרך היו לנים ברחובה של עיר, והיו מתקבצים האנשים לבד והנשים לבד, והיתה המדינה מתרגשת והיו שואלין להם, להיכן תלכו? ואומרים להם לבית אלקים שבשילה. ואתם למה לא תבואו עמנו ונלך ביחד? מיד עיניהם משגרות דמעות, ואומרים להם נעלה עמכם, נעלה עמכם. עד שעלו עמהם. לשנה הבאה, חמישה בתים, ולשנה אחרת עשרה בתים, ולשנה האחרת הרגישו כולם לעלות, עד שהיו עולים עמו כמו שישים בתים, ובדרך שהיה עולה בשנה זו, אינו עולה לשנה האחרת, עד שהיו כל ישראל עולים.

(אר ח')

פרשת השבוע

ורפא ירפא (כ"א – י"ט)

בשכנותו של חסיד אחד מחסידי הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, דר סוחר אמיד שהיה לועג למנהגי החסידים לפנות לעצת רבם, כל אימת שנתרגשה עליהם צרה ומצוקה. לסוחר זה היתה בת יחידה שזכתה מאביה ומאימה בכל הטוב המזומן לו לאדם לעולם הזה. לימים חלתה הבת במחלה אנושה, וכל הרופאים שהובילו אל מיטתה לא מצאו לה מזור ומרפא, ראה השכן החסיד את פניו הקודרים של שכנו ואמר לו, אם תשמע לעצתי, לך אצל הצדיק מטשארטקוב, שכבר גילה כוחו במקום שכלה כוחם של רופאים נודעים לתהילה. נדהם האיש מהצעת שכנו, כי נזכר שהיה שופך כל הימים קיתונות של בוז כלפי החסידים ומעשיהם, אולם כשנוכח לדעת שכלו כל הקיצין, וחיי בתו היחידה תלויים על חוט השערה, נעתר לדברי שכנו החסיד, ונסע לחצרו של רבי דוד משה מטשארטקוב לבקש מנו שיעתיר עבורו רחמי שמים.

עיין הצדיק בפתקת הבקשות שהושיט לו האיש, ושאלו בקולו הרך: מה אומרים הרופאים על

מחלת בתך? לצערי הרב נואשו הרופאים מלמצוא לה רפואה, השיב האיש בעיניים דומעות. כך אומרים הרופאים? שאל הרבי בהתרגשות, והחל מהלך בחדרו אנא ואנא: הרי כבר קבעו חז"ל בעניין זה הלכה פסוקה: "ורפא ירפא" מכאן שניתנה רשות לרפאות (ברכות ס' ע"א) נמצאנו אפוא למדים מכאן, שלרופאים יש רשות להביא ישע ורפואה לחולים, אך אין להם רשות לומר נואש לחייהם. הצדיק הרהר קמעה והוסיף ואמר: בתפילת שחרית אנו אומרים "מצמיח ישועות בורא רפאות" ואיננו אומרים 'הצמיח ישועות ברא רפאות', בכך אנו מצהירים באמונה שלמה, שהקדוש ברוך הוא בורא בכל שעה ושעה רפאות הנצרכות לחולים. הצדיק נפרד מהאיש בברכה, שה' ישלח רפואה שלמה לבתו החולה, והומינו לשוב ולבשר לו על כך במהרה. נפעם ונרגש מן השהייה במחיצת הצדיק ומבשורתו המרנינה, שב האיש לביתו, ולהפתעתו הגדולה חלה אותה שעה, התאוששות רבה של בתו החולה, לא עברו ימים מרובים והבת החלימה כליל ממחלתה, ואביה שינה את אורח חייו, והיה לאחד מחסידי הנאמנים של רבי דוד משה זיע"א.

זמני השבת

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:48 ת"א: 5:02

פרשת משפטים – שקלים

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:02 ת"א: 6:03 ר"ת: 6:38

תשמור מאד בלבבך שלא לצער שום אדם מישראל

בין חסידיו הרבים של הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א היו גם עשירים רבים, ולפעמים כדרך העולם, היו מהם עומדים בפני צרה גדולה שהיה נראה כי יפסידו את כל עשירותם וגלגל מזלם מתחיל להתהפך, ואז באו אל הצדיק שיושיעם. מעשה כזה מסופר על גביר אחד שעסק בהובלות סחורה עבור הממשלה, והיה תמיד משחד את הפקידים שיקבל את כל ההובלות. פעם אחת כאשר חשב כי כבר אין לו צורך לשחד את הפקידים, קיבל הובלה גדולה וחשובה ומכיוון שלא נתן כהרגלו שוחד לפקיד, רגז מאד הפקיד ומסר עליו לשלטון איזה מסירה, והיה בצרה גדולה, כי נאמר לו שלא ישתמשו בשירותיו יותר ועמד להפסיד את כל פרנסתו. הגביר שהיה מקורב לרה"ק מטאלנא נסע אליו בחופזה ובכה לפניו על צרתו. ענה לו הרבי: וכי הקב"ה עושה דין ללא צדק? פשפש נא במעשיך ומן הסתם קרה איזה מקרה שנכשלת בו, ואם תמצאנו ותעשה תשובה שלימה, אני מבטיחך שלא תינזק בזה הענין, ופרנסתך תשוב אליך כבראשונה.

חשב האיש ועלה בדעתו מה שנראה לו שחטא וסיפר לרבו: פעם אחת כשהייתי עסוק ביותר עם איזה איש משרי המלוכה שהיה אצלי בבית לצורך ענין דחוף, בא עני אחד וביקש עזרה, ובני אמר לו כי ישוב לאחר כמה שעות, כי אבי עסוק ביותר כרגע ולא יוכל להתפנות אליו. העני הלך התמרמר ביותר וצעק על הבן: איך משלחים אותי ואני נצרך גדול ומדחציף כוליה האי שמע מינה דממזר הוא וכך צעק וקילל. הקולות של המריבה נשמעו בחדרי ואני ביקשתי את השר שימחל לי לרגע בכדי לראות על מה המהומה. כאשר יצאתי ושמעתי שהעני הנ"ל קרא לי ממזר ועדיין הוא עומד ומקלל באתי כלל כעס וסטרתי לו בפניו. אח"כ שבתי ונחמתי על מה שעשיתי וביקשתי את סליחתו וגם נתתי לו נדבה הגונה והוא הלך מביתי שבע רצון, וחשבתי כי כבר כיפרתי על עוון זה. נענה רבי דוד ואמר: לא, אין זה העוון שאני מבקש, כי באמת היה עני זה ראוי לעונש וגם כבר פייסת אותו. פשפש וחפש שוב במעשיך. חשב הגביר שוב ועלה במחשבתו עוד מקרה: פעם אחת באישון הלילה בא אלי הביתה איש מגודל ובעל קומה וביקש תמיכה כי הנו רעב ללחם. אמנם נתתי לו נדבה אך בשעת מעשה רגזתי עליו שבא באמצע הלילה והעירני משנתי עבור זאת, וגם שראיתי כי הוא בריא וחזק וצעקתי עליו כי הוא יכול למצוא לו איזה עבודה, מאחר שהוא אדם חסון וגדול, והאיש הנ"ל הלך לדרכו ממני נכלם. ענה לו הצדיק: בזה אמנם חטאת, כי בלי ספק אם בא אליך בחצות הלילה בוודאי היה בצרה גדולה, ומה לך לספר חוק ולהעריך את בריאותו, וכי אתה שנתת לו את בריאותו? וא"כ צריך אתה לקבל עליך תשובה על הדבר הזה, לעזור לכל איש יהודי הנצרך מבלי להיכנס לכל חשבון אם אמנם מגיע לו או לא וכל הפושט יד נותנים לו.

קיבל על עצמו הגביר בקבלה גמורה כדברי רבו, ואז סיפר לו הרבי: בימי הבעש"ט היה גביר אחד גדול שהיה בו תורה וגדולה

במקום אחד, כי היה ת"ח וגם בעל צדקה גדול ומפורסם, אך דבר אחר גרוע היה בו, כי זחה עליו דעתו מאד מרוב עשרו וצדקת פורונו. תמיד לאחר שנתן צדקה גדולה לעניים, היה מספר להם את כבוד עשרו הרב ואת אשר גדלו מלך מלכי המלכים, והיה מפליג בשבח עצמו עד למאד. ועוד היה מוסיף ואומר: האם יתכן במציאות שהוא שיש לו עסקים בהרבה סוגים שונים של מסחר, וגם בתי חרושת ונכסים על פני כל המדינה, הרי לא יתכן שיהפוך לעני, כי גם אם מסחר אחד שלו ירד מטה מטה, הרי יש לו עוד מסחרים אחרים, וכך היה משתבח ומפאר את עצמו. כל העניים ומקבלי הצדקה כמובן היו אומרים לו שהוא צודק ואין שום אפשרות בעולם שהוא יהפוך לעני. הדבר הזה גרם לקטרוג גדול בשמים על הגביר, כי כפר בכתוב: "ה' מוריש ומעשיר" וכבר יצא עליו גזר דין שירד מנכסיו. הבעש"ט הקדוש זיע"א שידע מגזר הדין, ביקש בתפילתו שיתנו לו עוד הודמנות אחת לנסות ולשנות את דרך הגביר הנ"ל, ואם לא יעלה בידו אז באמת יחתם גזר דינו, והסכימו בשמים על ידו. הבעש"ט שלח את הרה"ק רבי דוד ממיקוליב זיע"א והורה לו מה לעשות. רבי דוד בא אל הגביר והוא כיבדו מאד כהרגלו, וגם רצה ליתן לו נתינה הגונה עבור כל שימצא לנחוץ. ואח"כ החל כהרגלו לשאול האם יתכן במציאות שגביר גדול כמוהו יגיע עד פת לחם וכו'? להפתעת הגביר ענה לו ר' דוד כי בלי כל ספק יכול הוא להגיע לידי עניות מרה בתוך שעה קלה. שאל הגביר הכיצד יכול כזה דבר לקרות כאשר יש לו כל כך הרבה מסחרים וכו', וענה לו ר' דוד כי מחר בבוקר הוא יבאר לו הדבר בדיוק, ובינתיים השעה כבר מאוחרת ועתה כדאי ללכת לישון. צחק הגביר ולעג לר' דוד באמרו כי הוא ודאי רוצה להתחמק מתשובה, ובודאי שדבר זה שהוא יענה אינו שייך כלל וכלל, והלך לישון.

בלילה חלם הגביר, שהקיסר בכבודו ובעצמו כיבד אותו בביקור, מכיון שבאמת הגביר הנ"ל היו לו עסקים עם שרים גדולים ונכבדים משרי המלוכה, וגם נפגש כמה פעמים עם הקיסר. כמובן שהגביר חרד על האורח הרם והנישא, וכיבדו בכל מיני מגדים ומאכלים יקרים וחשובים והקיסר ביקש גם להרוות צמאונם בכוס תה. הגיש הגביר לקיסר כוס תה ומיד כאשר טעם מן הכוס נפל מכסאו ומת. תיכף התעורר רעש גדול, וכל פמליית המלך ובראשם שריו שהיו אתו צעקו שבוודאי היה בתה הוה שניתן לקיסר סם המוות, ולקחו את הגביר למאסר ויצא עליו גזר דין מות בתליה. כאשר לקחו את הגביר לתליה, פרצה אש גדולה בבית הסוהר וקמה מהומה גדולה, כך שהגביר היה יכול לנצל את הבלבול הגדול והוא נס על נפשו מבית הסוהר, והגיע במנוסתו לעיירה קטנה עייף ויגע וצמא. הוא דפק בדלת בית אחד של יהודים וביקש מחסה ומעט אוכל. כמובן שיהודים רחמנים בני רחמנים נתנו לו מבוקשו, ומכיון שהיה עייף ביותר גם הציעו לו מקום לישון. למחרת ממקום משכבו, שמע הגביר איך שהיהודי מספר לאשתו, כי תלו כרוזים גדולים בכל העיירות כי רוצח המלך ברח מבית האסורים, וכל מי שימצאנו יקבל פרס גדול של כמה מאות אדומים וגם נתנו את תארו בדיוק. אכן סיים האיש, הלוואי ואנו נמצאנו ונקבל את הפרס.

משל ונמשל

השפע מהשמים – מתנת חיים

משל ליהודי ששהה פעם מחוץ לעיר מגוריו ואולו כל כספו ומוזונו, ימים אחדים עברו על האיש מבלי שבאו אל פיו מאכל ומשקה, עד אשר נקלע לעיירה יהודית, בכניסה לעיירה פגש אחד מבני המקום ושאלו האם יש בעיירתכם יהודי מכניס אורחים שיזאיל לארחני בביתו? השיב הנשאל בחיוב, בהצביעו לעבר אחד הבתים, צעד האורח לעבר המקום שעליו החווה האיש, אך כיוון שבאותו מקום היו שני בתים דומים, טעה האיש ונכנס לבית הסמוך שלא היה אלא ביתו של קמצן העיירה. כשנכנס האורח אל הבית, נשאל על ידי בעל הבית לסיבת בואו, זה ימים אחדים מטלטל אני בדרכים וכל מזון או משקה לא באו אל פי, סיפר האורח, אנא תן לי דבר מאכל להשקט את רעבוני, עניו של בעל הבית נפערו בתמיהה לשמע משאלתו המוזרה של האיש, וכי בחינם אין כסף אתן לך מזון? שאל בקול קשה, אם תסכים לעשות בעבורי עבודה כלשהי, תקבל מנת אוכל בתמורה לעבודה, הנה בוא בעקבותי והוא הוביל את האיש אל חצר הבית שם מונח היה בול עץ גדול, אם תנסר את בול העץ לגזרי עץ קטנים, אתן לך מזון, לא היתה לו ברירה לאורח המסכן, ובשארית כוחותיו נטל לידי את המסור והחל בעבודה המפרכת, וכשכילה את עבודתו, פנה אל בעל הבית וביקשו לקיים את הבטחתו ולהעניק לו מזון, יצא בעל הבית אל החצר, וכשנוכח שהעבודה בוצעה כראוי, ניגש אל האורח אחז בחיבה בזרועו ואמר לו: רואה אתה את הבית הזה והוא הצביע על בית שכנו, הבית שעליו גם הורה האיש שפגש האורח בבואו לעיירה, היכנס נא לבית זה ושם יתנו לך ארוחה משובחת תמורת עבודתך, עשה האיש כדבריו פנה אל הבית הסמוך, ונתקבל שם בסבר פנים יפות, בעל הבית ערך לפניו את השולחן והגיש לו מטעמים ומעדנים לרוב, האורח הרעב והגיע אכל בשמחה את המזון המשובח, וכשכילה את סעודתו פנה ואמר לבעל הבית, בעבור סעודה דשנה שכזאת כדאית היתה העבודה שעשיתי, על איזו עבודה אתה סח? התפלא בעל הבית, כשסיפר לו האורח את כל המעשה, נתחייך בעל הבית ואמר: דע לך שהאוכל שאכלת על שולחני, הינו מתנת חיים, ואילו את העבודה עשית לא למעני אלא למען אדם אחר.

הנמשל: כל מזונו ופרנסתו של האדם מוענקים לו מן השמיים כמתנת חיים, ואילו עבודתו ומלאכתו אינם אלא בגלל עוונותיו.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע א')

הגביר רעד ממקום משכבו, והבין כי עתה ישימו לב לתארו הרי שיסגירו אותו למלכות, ולכן התחמק מן הבית והחל בורח דרך שדות בכדי שלא לפגוש באנשים, וכך נדד בדרכים. לבושו כבר התבלה וגם לא היה לו כל כסף בכיסיו, והרעב והצמא החל להציק לו מאד והוא החל לשאול את נפשו למות. לבסוף החליט כי אין הוא יכול עוד לסבול חרפת הרעב, והסתכן להיכנס למקום ישוב בכדי למצוא מעט אוכל להחיות את נפשו. כאשר הגיע לעיירה אחת הלך לחפש איזה בית של יהודים שירחמו עליו, ראה לפתע קבוצה של חיילים הולכים ופחד מאד שיכירוהו. מיד חיפש לו מקום מסתור וראה בקצה הרחוב איזה בור שופכין ומיד קפץ לתוך הבור להינצל מהחיילים. כך שכב בתוך הבור המאוס בפחד והרהר במר גורלו איך נפל מאיגרא רמה לבירא עמיקתא ממש, ונזכר שהיה תמיד אומר כי לא יתכן בשום אופן שירד מגדולתו. בעודו כך מהרהר ביגון קודר במצבו העגום, התעורר משנתו העמוקה וראה שהנו נמצא בחדרו המפואר בבית.

כולו נסער ונרעש קם ממיטתו ויצא מחדרו ופגש את רבי דוד שאמר לו: עדיין אתה רוצה שאבאר לך הכיצד יכול אתה בשעה קלה להפוך לאיש נדכה ואומלל? לא, לא, צעק הגביר בסערת נפשו כי רבה, אין אני צריך כל ביאורים והדבר פשוט אצלי, והלילה למדתי מחלומי בצורה חיה ומוחשית אשר האדם בעוה"ז כל כולו תלוי בחסדי השי"ת בכל רגע ורגע, ורבים הדרכים לפני המקום להשפיל או לרומם כל בן אנוש. ענה לו רבי דוד ממיקוליב, אכן בשביל דבר זה באתי בצל קורתך להביא אותך להכרה זאת, ועתה יכול אני לשוב לבית מורי הק' ששלחני אליך. ותדע כי המלה בור היא ר"ת של: "ב"ש"ר ר"מ ו"תולעה" שזהו כל האדם, ואיך יתגאה בעשרו לומר לא יאונה לי כל רע, וה' מוריד ומעשיר וישועת ה' כהרף עין, וכן להיפך.

ועתה סיים הרה"ק רבי דוד מטאלנא את הסיפור לגביר ואמר: תשמור הדבר מאד בלבבך לעשותו שלא לצער שום אדם מישראל, ותנהג בכולם מנהג דרך ארץ כי גלגל חוזר בעולם ותשגיח על דבריך ואל תתן את פיך לחטיא את בשרך. אח"כ בירכו בהצלחה והגביר הנ"ל שב לביתו, ומצא שהמסירה עליו נתבטלה ומצאו שכל דברי הפקיד בשקר יסודם, ונתנו לו שוב כמקודם את עבודת ההובלות והוא שב ביתר שאת לעשרו. כמובן שנזהה לבעל צדקה יותר גדול מקודם ושמר פי רבו במלואם.

צין אדם לחברו

מחול לך

איתא בשם החיד"א הקדוש זיע"א: שמעתי מרבי חיים בן עטר בעל אור החיים הקדוש זיע"א: מעשה בעשיר מקורב למלכות שזולל בכבודו של אחד מתלמידי החכמים שבעיר, פנה ה"אור החיים" לאותו תלמיד חכם ובקשו למחול לעשיר ולהתפייס עימו, השיב תלמיד החכם שמיד כשזולל בי העשיר, מחלתי לו ונודרתי למחול, כיוון שבזהר הקדוש נאמר, שחטאיהם של ישראל מכבידים על כנפי השכינה, ואם כך בכל רגע ורגע בו אינני מוחל לאותו עשיר, יש צער לשכינה מהכבדה נוספת הנגרמת בגללי, מיהרתי איפוא למחול לו ועל ידי כך למנוע צער מהשכינה. שמע ה"אור החיים" את הסברו של אותו תלמיד חכם ושיבח אותו מאוד.

מצוה בו יותר מבשלוחו

מסופר: כמו ביתם של רבים מצדיקי וגדולי ישראל בכל הדורות, גם ביתו של הרה"ק רבי יעקב יצחק ה"חווה" מלובלין זיע"א היה פתוח לכל עובר ושב, הוא השתדל בעצמו לשמש את אורחיו ואפילו את הפשוטים שבהם. מעשה בעני שבא אל הרבי והלך הרבי בעצמו, שימש אותו והביא לו סעודה לאכול, אחרי שאכל ושתה, הוציא הרבי את הכלים הריקים מחדרו למטבח, תמה העני: ילמדנו

רבינו מה שהרבי בעצמו טרח בהכנסת אורחים, אני מבין כדי לקיים מצוה בו יותר מבשלוחו, אבל למה טרח בעצמו להוציא הכלים? זאת לא אבין והרי יש לו משמשים בביתו. השיב ה"חווה" הקדוש: הרי הוצאת כף ומחתה מקודש הקודשים ביום הכיפורים היתה אף היא עבודה מכובדת לכהן גדול.

למנוע בושע וצער מהמשרתת

פעם הגיע הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א לאחת העיירות והתאכסן בביתו של הרב, הרבנית הכינה לכבודו ארוחה טובה, ומרוב טרדה היא שכחה למסור לעוזרת שהיא כבר המליחה את המרק, העוזרת כדרכה שמה גם היא מלח בקדירה. כשהגישו את המרק ל"חפץ חיים" הוא לא העיר מאומה ואכל את התבשיל עד תומו, לעומת זאת הרב בעל האכסניה, בהגישו את הכף לשפתיו עיקם את פיו, דחה את הקערה לצד והסתכל במבט תמוה על האורח הגדול, כיצד הוא לא הרגיש בדבר, ה"חפץ חיים" תפש את הרב בידו והפציר בו שיאכל את התבשיל, ולא יגלה שהוא מלוח מדי, אני מתאר לי אמר ה"חפץ חיים" שמרוב בהילות מצוות הכנסת אורחים, תיבלה גם העוזרת את התבשיל במלח, ואם יודע הדבר היא תצטער מאוד, וגם עלול להיות שהרבנית תנוף בה, ויבואו לידי מריבה ח"ו, אנו לא נגלה כלל את המקרה ועי"כ נמנע צער ומחלוקת.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ב"ז שבת

רבי אלכסנדר סנדר ב"ר אפרים ולמן שור (תבואות שור - תצ"ו)
הרה"ק רבי עמנואל ב"ר ישעי' מפשדבורו (תרכ"ד)

יום ראשון כ"ח שבת

הרה"ק רבי מנחם נחום מרחמיסטריווקא
ב"ר יוחנן (תרצ"ו)

יום שני כ"ט שבת

הרה"ק רבי ישכר בעריש מדאלינא ב"ר יצחק אייזיק מוידויטשוב (תרמ"ו)
הרה"ק רבי חנניא יו"ט ליפא ב"ר יקותיאל יהודה (קדושת יו"ט - תרס"ד)

יום שלישי ל' שבת

הגאון רבי יצחק ירוחם דיסקין ב"ר משה יהושע יהודה לייב (אב"ד בריסק - תרפ"ה)
הגאון רבי נתן צבי פינקל ב"ר משה (חסבא מסלבודקא - תרפ"ו)

הגאון רבי ירוחם פישל פערלא ב"ר אריה צבי (תרצ"ד)

יום רביעי א' אדר

רבינו אברהם ב"ר מאיר (אבן עזרא - ד"א תתקנ"ד)
רבי שבת ב"ר מאיר הכהן (ש"ך - אד"א תכ"ג)
הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי מכפר ספרין (אבי ה"עטרת צבי" תק"ס)
הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים מצאנז (תרס"ו)

יום חמישי ב' אדר

הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול מפרעמישלאן (תקע"ג)
הרה"ק רבי יוסף ב"ר שבת מראשקוב
הרה"ק רבי יצחק מאיר מווינקוב ב"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא (תרס"ו)
הרה"ק רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי מגור (תשל"ו)
הרה"ק רבי לוי בן הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ (בעל מעדני השלחן תשע"ה)

יום שישי ג' אדר

הרה"ק רבי מרדכי יפה ב"ר אברהם (הלבוש - שע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילא הכהן רביטשין שליט"א
מו"ס "בם אני אודך" רשפים יוסף הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (ו')

(א) אם שכח ונטל בידו כלי שמלאכתו לאיסור, גם כן רשאי להניחה באיזה מקום שירצה, ולא צריך להניח המוקצה מיד מידו. (משנה ברורה סימן ש"ח ס"ק י"ג, אולם בביאור הגר"א אור"ח סימן רס"ו סעיף י"ב, מחמיר בזה, שצריך מיד להניח המוקצה מידו)
(ב) אם שכח ונטל בידו מוקצה מחמת גופו, כגון מעות, ואבנים, צריך להניח מיד המוקצה מידו. (משנה ברורה שם)
(ג) גם באופן שמוותר להניח המוקצה באיזה מקום שירצה, ולא צריך להניחו מיד מידו, מכל מקום לא ישהה המוקצה סתם בידו. (פרי מגדים סוף סימן של"ט, במשכנות זאהב)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

מברכין חודש אדר

המולד ליל שלישי 3:50 12 חלקים
ר"ח יהיה ביום שלישי וביום רביעי

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

גליון 723
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ועשו ארון חביב מעשה הארון ככסא הכבוד של מעלה, שהמקדש מכוון כנגד בית המקדש של מעלה, והארון כנגד הכסא. עשה למעלה הימנו כפורת, כשרפים שהם עומדים ממעל, לו עשה בו שני כרובים שהם חביבים כנגד שמים וארץ, שהיה בהם מושבו של הקדוש ברוך הוא, וכשם שהשמים פותח את אוצרו לארץ, כך השכינה נתונה למעלה משני כרובים, שנתונים מזה ומזה, הם מכוונים זה לזה כנגד כסא הכבוד, שמכוון כנגד הקדוש ברוך הוא, ואף בשעה שהיו נוסעים, לא היו פורסים עליו לא בגד ארגמן ולא תולעת שני, אלא בגד כליל תכלת, למא שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד, מה שאין את מוצא בשאר כלים, שיהא בגד תכלת מלמעלה, ולכן כתיב בארון (במדבר ב' ו') כליל תכלת שהוא חשוב מכל כלי המשכן.

(במד"ר ד' י"ג)

פרשת השבוע

מישראל להיות בכלל "בהתנדב עם" לנדב נדבות וליתן פדיונות, רק אחרי "בפרוע פרעות בישראל" רק משפרע ושילם את החובות שחב לאנשים מישראל.

מעשה חושב (כ"ו - א')

מסופר על הרה"ק רבי שמואל מקארוב זיע"א שהיה פעם בתענית משבת לשבת, ונסע בעגלה לשבת קודש לרבו "החווה" הקדוש מלובלין זיע"א, בערב שבת היה צמא מאד והיה ממש בסכנת נפשות, ונסע על יד הנהר וירד מהעגלה וניגש לשתות מים מהנהר, כשכבר עמד ליד הנהר חשב לעצמו הרי עוד כמה שעות יכנס השבת, וכי עבור מעט מים אפסיק את התענית משבת לשבת, והלך מהנהר ולא שתה. כשהתרחק קצת חשב על חשיבות עצמו כיצד עצר את עצמו מלשתות, אע"פ שהיה צמא מאד. וכשעברה מחשבה זו במוחו, הלך חזרה ושתה מים מהנהר, כדי שלא תהיה לו מחשבה של גאווה ח"ו. כשנכנס ל"חווה" הקדוש אמר לו תיכף: שווה דוגמא של עבודת ה' בבחינת "מעשה חושב".

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה - ב')

מסופר על הרה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א, שפעם נשא דרשה לטובת ישיבתו חכמי לובלין, במקום נוכחו הרבה גדולי תורה ועשירים. פתאום ראה הצדיק בין הקהל גם בילד קטן, ניגש אליו ושאלו אם הבין את תוכן הדרשה? לא, השיב הילד, שמעתי רק שהרב מדבר על כסף. כך, תמה הרב. א"כ למה הנך אומר שלא הבנת את הדרשה, הבינות את דרשתי טוב יותר מכל בעלי הבתים.

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כ"ה - ב')

מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגוסטינין זיע"א, שבא לפניו אחד מחסידיו והניח לפניו פתק (קוויטעל) עם פדיון גדול, ומחמת שידע הרבי שאותו חסיד לא מומן פשט את הרגל לנושיו, סירב לקבל ממנו את מנחתו, ופתח ואמר: הפסוק אומר (שופטים ה' - ב') "בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם" מקרא זה סרסוהו ודרשהו, אימתי רשאי אדם

זמני השבת

פרשת תרומה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:54 ת"א: 5:08

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:08 ת"א: 6:09 ר"ת: 6:44

הניצוצות שנגאלו

בזמנו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, חי בגרמניה יהודי למדן וירא שמים שהיה בנוסף לכך גם עשיר גדול, לאיש היו שמונה עשר בנים וכולם מוכשרים ומחוננים במידות טובות. ויהי היום והאיש קרא אליו את בניו המבוגרים ואמר להם: בני היקרים הגיע הזמן שתקיימו את מה שאמרתי חכמינו "הוי גולה למקום תורה", בזה אני נותן לכם את הסכמתי לעזוב את הבית וללכת ללמוד תורה, אם יודמן לכם שידוך הגון אני מרשה לכם שתתחתנו בשעה טובה ומוצלחת, ותקיימו בתים יהודיים מיוסדים על אדני התורה והמצווה, דבר אחד אני מבקש מכם: כעבור שלוש שנים תשובו הביתה כדי שנוכל לבלות זמן מה בצוותא, ולשאוב נחת איש מחברת רעהו. האיש נתן לכל אחד מבניו סכום כסף, ברך אותם ושילחם לדרכם.

אחד הבנים בשם יחיאל מיכל נסע לפולין, שם שמע רבות על הבעש"ט הקדוש שנתגלה בעיר מעזיבו ונהנהג שם דרך חדשה בעבודת השם. בא איפוא יחיאל מיכל למעזיבו ונהיה תלמידו של הבעש"ט, הבחור החדש שבא מגרמניה הצטיין בהתמדתו בלימודים, יראת שמים ומידות טובות, והבעש"ט נתן לו את בתו היחידה אדל לאשה, כאשר הגיע הזמן מקץ שלוש שנים שיחיאל מיכל היה צריך לקיים את הבטחתו לאביו ולחזור הביתה, הוא בקש מהבעש"ט רשות לעשות זאת, חותנו ברכו שיסע לשלום ויחזור לשלום, ומאחר שזה היה מיד לאחר חג השבועות, ביקש רבי יחיאל מיכל מחותנו ברכה שיצליח לחזור למעזיבו לימים הנוראים, אולם על בקשה זו לא השיב הבעש"ט דבר, וחתנו הבין שכנראה נגזר עליו שבראש השנה יהיה במקום אחר.

בבואו אל בית אביו כבר מצא שם ר' יחיאל מיכל את שאר האחים, האבא עשה לכבוד בניו סעודה גדולה והזמין את למדני העיר, בשעת הסעודה ביקש את הבנים לפי גודלם לאמר דברי תורה, ואכן כל אחד מהם אמר פלפול עמוק וכמובן שאביהם שבע נחת, וגם את האורחים הפליאה חריפותם ובקיאיותם של הבנים, רק ר' יחיאל מיכל לא הראה כל סימני התפעלות, והמשיך לאכול במשך כל זמן השמעת הדרשות, כאשר הגיע תורו, נתבקש גם ר' יחיאל מיכל לאמר פלפול ולהראות את כוחו, אולם ר' יחיאל מיכל השיב כי אין לו מה לאמר, אלא זאת שהמאכלים היו טעימים מאוד. לאחר הסעודה קרא אותו אביו לחדרו ושאלו כשדמעות מנצנצות בעיניו, מה ראה לביישו כל כך לעיני כל האורחים הנכבדים, "לא די שאנשים יחשבו שהנך בור ועם הארץ אלא עוד יחשבו שאתה זולל וסובא שאינו מתעניין בדבר זולת מאכלים טעימים". ר' יחיאל מיכל השיב לאביו שחש ושלום הוא לא התכוון לפגוע באף אחד, ואם אביו רוצה דווקא הוא מוכן לנסות להסיר את הרושם המוטעה שנוצר, כללו של דבר הוא מוכן להשמיע דבר תורה בהודמנות הראשונה, אביו עשה מיד סעודה נוספת אליה הזמין את אותם האורחים עצמם, שוב בקש את בניו לאמר פלפול, ושוב ישב ר' יחיאל מיכל ואכל כל

הזמן כאילו המאכלים הערבים היו מעניינים אותו יותר מדברי הפלפול המעמיקים של אחיו, אולם יחד עם זאת כאשר כל אחד מהאחים סיים את פלפולו, הציג ר' יחיאל מיכל כאילו כלאחר יד, מספר שאלות שהרסו את כל המבנה המפואר של הפלפול, לא האחים ולא הלמדנים שבין האורחים יכלו לתרץ את הקושיות, והם ישבו מתפללים ואובדי עשתונות, כאשר הגיע תורו של ר' יחיאל מיכל, הוא החל לספר לנאספים על הבעש"ט ועל דרכו החדשה בעבודת השם, הוא חזר באזני המסובים על אחדות מתורתיו ורעיונותיו העמוקים של הבעש"ט, אותם למד במשך הזמן מחותנו, הוא הסביר כי יהודי צריך לעבוד את השם לא רק בשעה שהוא לומד תורה או עושה מצווה, אלא בכל פרטי חייו היום יומיים הגשמיים, ואפילו באכילה וכו', תוך כדי כך הוא הסביר לשומעיו כי "ערבות" המאכלים נובעת מכך, כי בכל דבר יש ניצוץ אלוקי, נקודה קדושה המחיה את הדבר והיא היא שמפרנסת ומוזינה את האנשים, כדי שיוכלו לעבוד את השם, וכמו שכתוב "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם".

דבריו של ר' יחיאל מיכל פתחו עולמות חדשים מפני אביו, אחיו והקרואים שלא יכלו לשבוע מדבריו, ר' יחיאל מיכל לא רצה להשתהות זמן רב אצל אביו, כי הוא עדיין קיווה שיעלה בידו לחזור אל חותנו הבעש"ט לימים הנוראים, בדרכו חזרה עבר ר' יחיאל מיכל דרך יער ולפתע פתאום התנפלו עליו שודדים ולקחו ממנו את כל אשר היה בידיו, בהותירם בידו רק את הטלית והתפילין והשופר שהוא נטל מבית אביו, לאחר ששדדוהו מכרו אותו השודדים לסוחר עבדים, אלה לקחוהו עמם בספינה שהפליגה בים, ימים ושבועות נסעה הספינה בים, עד שביום אחד פרצה סערה שטלטה את הספינה לעבר צוקים שהודקרו מהים, ליד אחד האיים הקטנים הספינה נשברה לרסיסים ונטבעה, וסוחר העבדים טבעו יחד עמה, ר' יחיאל מיכל הצליח להינצל כל עוד נשמתו בו, וכשהוא נאחו בקרש עלה בידו להגיע ליבשה, ולעלות על אחד האיים, הוא בנה לעצמו סוכה מענפי עצים על חוף הים, פירות ואגוזים מצא בשפע על העצים הסמוכים, כך שלא היו לו "דאגות פרנסה", כל יום טבל בים, התפלל ולמד בהתמדה גדולה, כך חלפו להם הימים, והימים הנוראים הגיעו, ליל ראש השנה התפלל ר' יחיאל מיכל בכוונה גדולה, ולמחרת בבקר הוא עמו להתפלל מתוך אימת הדין כאילו היה בבית מדרשו, בתום תפילת שחרית הוא נטל את השופר ותקע שלושים קולות, כשהוא מכוון את כל הכוונות שלמד מחותנו הבעש"ט, לאחר מכן הוא התפלל מוסף, ושוב תקע עד שהשלים את כל מאה הקולות.

ר' יחיאל מיכל שהיה שקוע בתפילה לא ידע כי קול השופר שנשמע למרחקים, משך אליו אנשים סקרניים, הללו הביטו ממרחק בטוח על האדם הבלתי ידוע העטוף במין סדין לבן מצויד בחוטים, אדם שהתנועע ועשה תנועות בידיו, צעק בקולי קולות ותקע בקרן, כשהם מלאים פחד רצו האנשים אל המלך שלהם, וסיפרו לו על האדם הזר והתנהגותו המוזרה, אין זאת אמרו לו כי אם משוגע האיש, או איזו רוח נכנסה בו.

משל ונמשל

ויקחו לי תרומה

צריך להבין מדוע נקט כאן הכתוב לשון תרומה, והרי תרומה הנזכר בכתוב הוא על מה שמפרישים מהדגן, וכאן שמדובר על דברים שהביאו למשכן היה צריך לומר ויקחו לי נדבה, וכמו שכתוב (ויקהל ל"ה כ"ט) "כל איש ואשה אשר נדב לבם אותם להביא לכל המלאכה אשר צוה ה' לעשות ביד משה הביאו בני ישראל נדבה לה' כי לשון נדבה ייאמר על דבר שאינו מסויים וקצוב להפרישו משיעור מסויים וקצוב, ואם כן לפי זה היה צריך לומר ויקחו לי נדבה ויש לומר על פי משל לראובן שהיה מוכר יין בעירו והיה לו באוצרו מאה חביות מלאים יין, והנה בא אדם אחד לאותה עיר והביא עמו מאה חביות יין למכירה, ומכיון שהאורח ידע שלא יצליח למכור את יינו כיון שכל בני העיר די להם בפחות ממאה חביות יין, על כן שכר שני בני אדם מאנשי העיר ואמר להם שישבו במקום שמתאספים אנשים רבים, ויספרו לפני האנשים היושבים שם שכל החביות של ראובן החמיצו, וכן עשו שסיפרו כך לפני אנשי העיר שהחביות של ראובן החמיצו, ומכיוון שברית כרותה לשפתיים, על כן כל החביות של ראובן החמיצו, והאורח שמח על כך שמחה גדולה כי עתה כולם יקנו יין רק ממנו, והנה בחמלת ה' על ראובן הביא על אנשי העיר מחלה מיוחדת, שהתגבר הדם בעור בשרם ונעשה עורם אדום כדם, וגזרו הרופאים שצריכים לרחוץ את עורם בחומץ חזק של ענבים, וכולם הוכרחו לבוא לראובן ולקנות ממנו חומץ, ומכר את החומץ בסכום גבוה. וכן הענין בצדקה שכוחה גדול שלא צריך לסלק את הרע ולהביא במקומו טוב, אלא ישאר הרע כמו שהוא ויוצא ממנו טוב, וכפי שהיה לגבי היין שלא נהפך החומץ שוב ליין אלא בחומץ עצמו נעשה לו תועלת, כלומר שהרפואה תבוא מהמכה עצמה, ולכן כתוב וצדקה תציל ממות שאם נגזר "נגף" לא יסתלקו אותיות נגף, אלא יתהפך סדרם לסדר "גפן", וכן בזכות הצדקה יסתלק הנזק מנגע ותמורת סדר "נגע" יהיה סדר "ענג" ועל זה נאמר (דברים כ"ג ו') "ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה" דהיינו שהקללה עצמה תהפך לברכה.

ולפי זה מובן מדוע נקט כאן הכתוב בלשון תרומה, כי אותיות "תרומה" יתהפכו ויהיו "תמורה" דהיינו שיש כח גדול בנדבה וצדקה לעשות תמורה לרע שיתהפך לטוב, שתיבת נגע תתהפך לתיבת ענג ותיבת נגף תתהפך לתיבת גפן וכן כל כיוצא בזה.

(עוד יוסף חי')

למחרת בבוקר בא המלך בחשאי אל שפת הים מלווה ע"י מספר קטן של שומרי ראש, כדי להתחקות על צעדיו של הור, הוא עמד מרחוק והביט בר' יחיאל מיכל ובמעשיו, כאשר הוא סיים את תנועותיו והשמעת הקולות המוזרים, ונראה היה שהוא כבר "נרגע", שלח אליו המלך את עבדיו ובקשו לבוא אליו, בבואו אל המלך נשאל ר' יחיאל מיכל מאין הוא ומה מעשיו, ר' יחיאל מיכל סיפר למלך כי הוא יהודי וכל כל אשר קרה לו עד שהגיע לאי זה, הוא גם הסביר למלך מה זה יהודי, וכן הבהיר את פשר התנהגותו אתמול והיום שהם שני ימי ראש השנה, לבסוף בקש ר' יחיאל מיכל מהמלך שיעזור לו לחזור הביתה אל אשתו ואל חותנו, דברי ר' יחיאל מיכל עשו על המלך רושם חזק, הוא צווה על אנשיו לא לנגוע לרעה באורח שהינו אדם קדוש. לר' יחיאל מיכל אמר המלך, כי פעם בשנה עוצרת ספינה ליד האי כדי לסחור עם תושבי המקום, וכי בשבועות הקרובים ואולי כבר בימים הקרובים, עומדת ספינה זו להגיע, בדברו עם ר' יחיאל מיכל ארוכות, נוכח המלך לדעת כי האורח הבלתי קרוא הינו אדם פיקח וממולח שבקיא בהוויות העולם, תחילה הוא בקש את ר' יחיאל מיכל להישאר באי ולעזור למלך בניהול הענינים, כאשר ר' יחיאל מיכל הסביר לו מדוע הוא לא יכול להיענות לבקשה זו, ביקש אותו המלך שכאשר יחזור לארצו ישלח משם שלש מאות יהודים שיתיישבו באי, שוב השיב ר' יחיאל מיכל בשלילה, באומרו למלך כי אין כל אפשרות למלא את בקשתו, ראשית אמר אין אני אדון על היהודים ואיני יכול לצוות עליהם או להביא אותם בכוח, שנית אם הבורא היה רוצה שיהודים ישבו על האי הזה, הם היו מוכרחים לבוא לכאן בעל כורחם אפילו אסורים בנחשתיים. תשובתו מצאה מאוד חן בעיני המלך, הוא הזמין את ר' יחיאל מיכל להיות אורחו עד שהספינה תגיע, וכאשר ר' יחיאל מיכל הפליג ליווה אותו המלך בכבוד גדול ונתן לו מתנות יקרות.

כאשר הגיע ר' יחיאל מיכל הביתה ונכנס אל חותנו, קיבל אותו הבעש"ט בחיבה רבה ואמר: תשובה ניצחת השבת למלך, תדע לך כי במקום שהוא אליו הביאה אותך ההשגחה העליונה, לא היו מעולם יהודים עד שרגליך דרכו שם, מאז שהשי"ת ברא את העולם ועד היום, נפלו שם כמו במקומות אחרים ניצוצות קדושים של אלוקות שלא מצאו את תיקונם, והם היו שם כביכול בגלות, אתה בתפילותיך ובתקיעות השופר שלך גאלת ניצוצות אלה ועזרת להם לחזור אל מקורם ולהתאחד עם האלוקות, אילו לא היית אתה שם, היו יהודים צריכים להגיע לשם אסורים בנחשתיים, כי היהודים נפוצו בכל העולם כדי להפיץ אלוקות ולגאול את הניצוצות האלוקיים המצפים לתפילות ישראל, עכשיו שהיית שם לא יצטרכו כבר יהודים ללכת לשם עד ביאת המשיח, כי אתה כבר מלאת שם את השליחות האלוקית, וכשהיהודים ימלאו את השליחות האלוקית המוטלת עליהם יבוא משיח צדקנו וכל היהודים ייגאלו מהגלות."

צ'ין אדם לחברו

לחת בלב שלם

מסופר פעם אחת נתן הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר זיע"א א שמעק טאביק (טאבאק להריח) להרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א, שאל רש"ב את רבי יחזקאל: מה שמת בתוך הטאבאק שזה מריח כ"כ טוב? ענה לו הרה"ק מקוזמיר: שמתי בתוכו את ה"ולא ירע לבבך בתתך לו".

שלא לבייש

הרה"ק רבי עקיבא אייגר זיע"א שבת בעיר ניקלשבורג. רב העיר כיבדו לדרוש בבית הכנסת הגדול, וכל לומדי העיר נאספו לשמוע את פלפולו. בדרשתו, האיר רבי עקיבא אייגר את הסוגיה באור יקרות. לפתע הקשה רב העיר קושיה חזקה כברול. נבון רבי עקיבא אייגר, ירד מן הבמה ושב לאכסנייתו. נקפו ליבו של רב העיר: מה עשה, הן הכלים את האורח וסתר את דרשתו לעיני כולם. קם ועלה לאכסנייתו לבקש את מחילתו. קיבל רבי עקיבא אייגר את פניו בכבוד וביקר, והודיע שאין בליבו ולו שמץ של הקפדה. תורה היא, ואמת כתובה בה. אלא שדווקא משום כך מוצא הוא לנכון להעיר שקושייתו בטעות יסודה. הבהיר את הדברים והקושיה התפוגגה. חקר רב העיר: "אימתי עמד מר על כך שקושייתי אינה קושיה?" "מיד כשהושמעה", באה התשובה. "אם כן, מדוע לא דחית אותה על הסף?" "חלילה", קרא רבי עקיבא אייגר, "הן כבודו הוא רב העיר, ואין אוכל לומר לעיני הקהל שטעה? אדרבה, שמחתי שיכול הייתי להביאם להתגאות ברבם, שהפריך את פלפולו של הרב האורח". יצא רב העיר והכריז שעל כל בני העיר לבוא לבית הכנסת. עלה לבימה וחזר על

פלפולו של רבי עקיבא אייגר, על קושייתו ועל סתירתה. הודה בצדקתו של הרב האורח והעלה על נס את צדקותו.

יושרו של יהודי שגרם

לקידוש השם גדול

מסופר על יהודי מהעיר סלונים, שקנה מאציל בעל אחוזה עשרים ושמונה ככרות דבש במחיר חמש רובל לכל ככר. בבוא הסוחר הביתה הוא שקל את הדבש, ומצא שמשקלו שלשים ככר, הוא נסע בחזרה אל האציל, גילה לו את הטעות והושיט לו את יתרת הכסף בסך עשרה רובל. האציל הגוי השתומם מיושרו של היהודי ואמר: עתה הנני רואה בעליל כי אך לשוא יבקשו שונאי היהודים תואנות ועלילות רשע עליכם לבוותכם ולהשמיצכם שאך מרמה ועושק אתם אוהבים, המשיך האציל וחקר את היהודי על מצבו הכלכלי, היהודי סיפר לו כי מצבו במעמד הבינוני והוא שמח בחלקו, על אף שאין לו דירה משלו, כשמוע האציל את דבריו פנה ואמר לו, אם כן איפוא, בנה לך בית ואני אצוה לכרות למענך עצים מהיער שלי, תקים לך על חשבוני בנין גדול שלא תאלץ לנוע מדי שנה בשנה להחליף דירה בשכירות, ועתה, סיים האציל את עשרה הרובל שהשבת לי הנני מחזיר לך במתנה גמורה לאות על יושרך, והיום אציג אותך לאות ולמופת בפני ידידי בעלי האחוזה אשר יבואו אל ביתי, למען יאמינו כי היהודים אנשים כנים וישרים המה ולא יוסיפו להאמין לשקרים המופיעים בכתבי העת.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ד' אדר הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר יוסף (רבי לייב שרהס (תקנ"א)

יום ראשון ה' אדר הרה"ק רבי זאב וואלף מטשאני-אוסטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג) הרה"ק רבי ישעיה מפראגא ב"ר יעקב משה תרכ"ח

יום שני ו' אדר הרה"ק רבי דוד מאוסטראה ב"ר מרדכי טעבל (תלמיד הבעש"ט - תק"י)

יום שלישי ז' אדר משה רבינו בן עמרם (כ"א תפ"ח) הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל (תקפ"א) הרה"ק יעקב יששכר בער מנדבורנה ב"ר חיים מרדכי (תשע"ב)

יום רביעי ח' אדר הרה"ק רבי אליהו הכהן ב"ר שלמה אברהם (שבט מוסר - תפ"ט) הרה"ק רבי גרשון מלאצק (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ה)

יום חמישי ט' אדר הרה"ק רבי יוסף יואל היילפרין אב"ד סטעפין (תלמיד הבעש"ט - ב"ר יעקב אהרן) הרה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין אב"ד סעליש (צירור החיים - תרל"ה)

יום שישי י' אדר הרה"ק רבי יוסף ברוך מניישטאט ב"ר קלונימוס קלמן הלוי מקראקא (הגוטער יוד - תרכ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילא הכהן רביטבין שליט"א
חיים "בן אבי אור" רפרס יוסף הרש"ע על המערים.

הלכות מוקצה (ז')

א) כשמותר לו להניח המוקצה באיזה מקום שירצה, מותר לו גם להעביר המוקצה מידו האחת לשניה. (פרי מגדים סימן תמ"ז משבצות זהב, ס"ק ב')
ב) אין להעביר המוקצה שהותר לו לטלטל, ולהניחה באיזה מקום שירצה, ליד חבירו. (שו"ת שבט הלוי, ח"ג סימן ל', אות א')
ג) כשמותר לו להניח המוקצה באיזה מקום שירצה, אם עמד לנוח, או שהתיישב, שוב אסור להמשיך לטלטלו, כי כשמתחיל ללכת, הרי הוא טלטול חדש. (שו"ע הרב, סימן ש"א, קונטרס אחרון, ס"ק י')
ד) קדירה שמלאכתה הוא לבישול, דינה ככלי שמלאכתו לאיסור, ומותר לטלטלה רק לצורך גופו, או מקומו. (מ"ב סימן ש"ח, ס"ק ב')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק
רבי יעקב יששכר בער מנדבורנה
ב"ר חיים מרדכי זיע"א
נלב"ע ז' אדר תנצב"ה

גליון 724
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

רבי אליעזר בני נחמתי

מסופר בדברי חכמינו, בשמת בנו של רבן יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לנחמו. נכנס רבי אליעזר וישב לפניו ואמר לו, רבי רצונך שאומר דבר אחד לפניך? אמר לו אמור. אמר לו, אדם הראשון היה לו בן ומת וקיבל עליו תנחומין שנאמר "וידע אדם עוד את אשתו" אף אתה קבל תנחומין. אמר לו, לא די לי שאני מצטער בעצמי, אלא שהזכרת לי צערו של אדם הראשון? נכנס ר' יהושע ואמר לו, איוב היו לו בנים ובנות ומתו כולם ביום אחד, וקיבל עליהם תנחומין, שנאמר "ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך". אמר לו, לא די לי שאני מצטער בעצמי אלא שהזכרת לי צערו של איוב? לבסוף נכנס ר' אלעזר בן עזריה, כיון שראהו, אמר לשמשו טול לפני כלי ולך אחרי לבית המרחץ, לפי שאדם גדול הוא ואיני יכול לעמוד בו. נכנס וישב לפניו ואמר לו, אמשול לך משל למה הדבר דומה, לאדם שהפקיד אצלו המלך פקדון, בכל יום ויום היה בוכה וצועק ואומר, אי לי, אימתי אצא מן הפקדון הזה בשלום, אף אתה רבי, היה לך בן וקרא תורה, מקרא, נביאים וכתובים, משנה, הלכות ואגדות, ונפטר מן העולם בלא חטא, ויש לך לקבל עליו תנחומים שהחזרת פקדוןך בשלום. אמר לו רבי יוחנן בן זכאי, ר' אלעזר בני נחמתי כדרך שבני אדם מנחמים. (אבות דרבי נתן יד ו)

פרשת השבוע

ואינם מתקלקלים. אלא מקבלים חיותם משרשי העץ, והם דשנים ורעננים, כך ישראל, אם קשורים הם לאילן היינו הצדיק, והצדיק קשור בשרשו לשכינה, יכולים שניהם להתקיים ולהתפתח בחינת "צדיק כתמר יפרח כארו בלבנת ישגה עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו" וכו'.

ושכנתי בתוך בני ישראל

(כ"ח - מ"ה)

פעם אחת נודמן הרה"ק רבי יהושע העשיל מאפטא זיע"א לעיר אחת שהיו גרים שם שניים ממקורביו. היהודי האחד היה מדקדק במצוות, אבל היה בעל גאוה גדול והחזיק מעצמו, ואילו היהודי השני, היה פשוט הליכות, אך אינו מדקדק בקלה כבחמורה, שניהם ביקשוו שהתאכסן אצלם. אבל הצדיק בחר להתאכסן אצל השני ואמר: על בעל גאוה אמר ה' אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת (מסכת סוטה דף ה ב) ואילו על זה שאינו מקיים המצות אמר הכתוב, "השוכן אתם בתוך טומאתם" (ויקרא טז טז) ואם הקב"ה שוכן בתוכנו בכל ענין, אני על אחת כמה וכמה.

ולקחת את שתי אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל (כ"ח - ח') מסופר על עשיר אחד שלא היה חסיד, שבא אל ה'חווה' הקדוש מלובלין זיע"א אך לא הגיש קיטעל לפניו, בדרך שנוהגים כל הבאים אליו, מכיון שאינו יודע מה פשר הקיטל, לכן אינו רוצה להשתמש בו, כך הסביר העשיר את מעשהו. יהודי זה היה תלמיד חכם וגם חכם מופלג בעניינא ועלמא. לכן הסביר לו הרבי לאמר. "ולקחת את אבני שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל", והחושן היה מהודק אל לבו של הכהן. יש להבין את הענין אמר "החווה", שמו של האדם קשור בשורש למעלה בנושאי המרכבה, והצדיק (הכהן הגדול) עליו להיות מרכבה לשכינה, על ידי זה שהוא מוכן תמיד למסור נפשו על כבודו יתברך שמו, ולמען עם ישראל כולו, בזה ששמותיהם של ישראל נמצאים תמיד על לוח לבו, ולבו של הצדיק קשור במרכבה, בחינת "ושויתי ה' לנגדי תמיד", על ידי זה הוא מקשר את נשמות ישראל בשרש כשם שהפירות כל זמן שהם קשורים ומחברים לאילן, הם אינם נובלים

זמני השבת

פרשת תצוה - זכור

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:59 ת"א: 5:14

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:13 ת"א: 6:14 ר"ת: 6:50

הסתלקותו המופלאה של הרה"ק

רבי אלעזר מנחם מענדל מלעלוב זיע"א (ט"ז אדר)

היה זה בפורים המשולש שנת תרמ"ז, הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל מלעלוב זיע"א, יושב בראש שולחן ערוך לכבוד היום מוקף חסידים ואנשי מעשה, עיניו סגורות וכולו לוחט, מחשבתו מרחפת בעולמות עליונים ושמחת פורים קורנת מדמותו. פתאום מופיע בבית המדרש הרב החסיד רבי יצחק אלפיה, הוא נדחק בין הקהל בזריות ומגיש לרבי פתקא – קוויטעל, בהגישו את הפתקא מזיל רבי יצחק דמעה וממלמל לעצמו "יהי רצון שתהא השעה הזאת שעת רחמים", הקוויטעל הונחה על השולחן ליד הרבי, אך לתימהון כולם, אין הצדיק נוגע בפתקא כלל, כדי לקרוא את הכתוב בה כדרכו בקודש, לקרוא את הפתקאות המוגשות לו בעת עריכת שולחן הטהור על ידי אחיו הגדול הצדיק רבי יצחק דוד, האח מנסה לעורר את הרבי לקרוא את הפתקא, אך הרבי דבוק ברעיונותיו ואינו משית לבו לכל המתרחש, גם בנו של האדמו"ר רבי דוד'ל מתאמץ להקריב את הפתקא לאביו, אך אינו מצליח לעורר את תשומת לבו של הצדיק.

רבי אריה לייב גוטליב חושש לחלישת דעתו של רבי יצחק והוא ניגש ומרגיעו בדברים "בודאי כוונה טובה יש לו להאדמו"ר בסירובו לקרוא את הפתקא והכל לטובה", מדרכו של הרבי היה לספר סיפורי צדיקים בכל סעודה לפני ברכת המזון, וגם היום נהג כן והפעם ייחד את סיפורו על גודל עריכת תיקון חצות בכל לילה. "מה ענין תיקון חצות לסעודת פורים?" תמהו המסובים, אך לא היה אחד מביניהם שהעז להציג שאלה מעין זו לרבי. יושב לו הרבי תפוס שרעפים ומספר ממעשי הצדיקים, הוא מדבר במתינות כמונה מעות, ומזכיר כל שם ושם של צדיק בסילודין, הוא עובר מענין לענין, ולבסוף חוזר על מה שסיפר לו הרה"ק רבי יחזקאל משינאווע זיע"א בנו של הרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, בימים שביקר בארץ ישראל והתארח בצל קורתו, כי הגאון הקדוש רבי יהודה אסאד זיע"א רבה של סרדהלי, היה נוהג לאסוף את הדמעות שנשרו מעיניו בשעת עריכת "חצות" לתוך ספל, וכל חולה שטעם טיפה אחת מספל זה נתרפא מיד. ומעשה באחד מתושבי סרדהלי שנפל מן הגג, ועמד בפני סכנת עיוורון על שתי עיניו מחמת המכה, רופאי העיניים אמרו לו נואש, ואז הובא לפני הרב שהטעימו מספל זה ונתרפא מיד. הרבי סיים את סיפורו, איש ביתו החסיד רבי מאניש שיינברגר הגיש מים אחרונים, הרבי זימן על הכוס, בירך ברכת המזון ונכנס לחדרו.

רבי יצחק דוד אחיו של האדמו"ר, היה נדהם ביותר מכל סדר השולחן שערך היום אחיו, הוא קם מן השולחן ניגש אל רבי יצחק אלפיה וברשותו פתח את הפתקא וקראה: "רבי נסים עזרא עני בן רבקה חולה בעיניו מאד וישנה סכנה לראייתו, אנא להתפלל לרפואתו בתושח"י." "הה הה" קרא רבי יצחק דוד בהתפעלות "הרי הרבי לא קרא את הפתקא כלל ובכל זאת ידע את הכתוב בה וייחד את סיפורו אודות רפואת עיניים

בסעודה השלישית של שבת שוב חזר אותו מעשה, הרבי יושב בראש השולחן, סביבו החסידים ששים ושמחים לכבוד השבת ולכבוד היום, ומירות של שבת ופזמונים לפורים נשמעים עד לגמר הסעודה, מתפללים ערבית בניגון של יום טוב, והקהל התחיל להתפור, החסיד רבי שמעון הויזמן מחברון אשר שבת בשבת זו אצל הרבי, ניגש עתה אל הרבי כדי להיפרד ולחזור לחברון, רבי שמעון שפיקה היה הרגיש שדעתו של הרבי בדוחה עליו, ניצל את שעת הכושר וביקש מרבו שיברכהו בהצלחה לרכישת בית מגורים שעמד אז למכירה בחברון, ומושל העיר הפריזו במחירו, "חשקה נפשך בבית חדש? השתדל לקיים מצות שילוח הקן" נענה לו הרבי בחרווה, "ואין לך סגולה בדוקה מזו". רבי אלעזר מענדל ממשיך לתפוס את ידו של רבי שמעון בתוך ידו ואומר: "רבי שמעון, רצוני שתדע כי בחברון אפשר להשיג דמעות של תיקון חצות", המסובים משתאים שוב על מה מקדיש רבם הקדוש את כל דבריו בפורים זה דוקא על עניני תיקון חצות.

כשעתים לאחר צאת השבת שוב מתאספים החסידים אצל הרבי לסעודת "מלוה מלכה", כל הקהל כבר יושב אל השולחן ומצפה לכניסתו של הרבי, אך האדמו"ר מתאחר הפעם והוא נכנס רק כשעה אחרי הזמן שנקבע, הקהל כולו עומד על רגליו, דומיית כבוד שוררת בבית המדרש, ורק המיית הרוח המשתוללת בחוץ נשמעת, הצדיק ניגש לקערה שבפינה נוטל את ידיו, וכדרכו מתיישב הוא על מקומו ומברך "על נטילת ידיים" במשך שעה ארוכה, הוא מוציא מפיו את המלים "אשר קדשנו" בלהט ובדבקות, וכל מראהו משתנה באילו אינו בעלמא דיין, גדולי החסידים מספרים שבברכת "על נטילת ידיים" נוהג האדמו"ר לכונן בשם קדוש ונשגב ביותר הידוע רק ליחידי סגולה, ומשום כך הוא מאריך בברכה זו. מנהגו זה של הצדיק היה חוזר בכל סעודה וסעודה, אך הפעם קרו הדברים ביתר שאת, ויעה רב ניגרת מפניו הקדושות של הרבי, הקהל יושב דומם וכמעט שנשמעת הלמות הלב, כמחצית השעה עוברת כך. "הפעם דבקתו של הרבי היא מעל ומעבר" מתלחשים צעירי החסידים, מישוהו היושב קרוב לאדמו"ר מעיר כי כבר שמע את הרבי מלחש את סיום הברכה, אך ברכת המוציא עדיין לא ברך, רחש עובר שוב בין היושבים, בנו רבי דוד'ל מלטף את יד אביו הקדושה כדי לעוררו מדבקתו הממושכת, אך עד מהרה נתברר לכל היושבים, כי נשמת רבם קודש הקדשים כאחד משרפי מעלה, עלתה השמימה.

הזעקה האימה שהשמיעו החסידים המיומנים נשמעה הרחק מבית מדרשו של הצדיק, ותוך שעה קלה היתה שם ירושלים כולה על צדיקיה ורבניה. רבי אלעזר מענדל הסתלק לבית עולמו. ואילו עיניו של המקובל רבי נסים עזרא עני כהו מראות, הצדקנית רבקה אמו של רבי נסים משתטחת יום יום על קברו של רבי אלעזר מענדל ומעתירה בדמעות, שהקב"ה יאיר את עיני בנה שלא עבר עליו לילה ללא עריכת תיקון חצות, וכל ימיו עוסק בתורה, "רק צדיק זה יכול לעזור לו", היא אומרת כשהיא מצביעה על ציון הקבר.

משל ונמשל

העיקר הם התחנונים מעומק הלב השבור

משל לרועה צאן אחד אשר רעה את צאנו בכר המרעה, וכשהתעייף הניח ראשו על מצע הדשא ונרדם. הכבשים פנו אנה ואנה, עד שמצאו פרצה בגדר ונכנסו אל השדה הסמוכה, שם היה מרעה דשן וטוב, ואכלו בכל פה, אלא שהיו אלה שדותיו של שר העיר, וכאשר ראו עבדיו כבשים זרות רועות בשדותיו, החרימו את הכבשים והניחו אותן בין עדרי השר. כאשר התעורר הרועה משנתו גילה לתדהמתו כי כל הכבשים נעלמו. שאל וחקר ונודע לו את אשר אירע. חשב הרועה בלבו מה לעשות כדי לרצות את השר. סיפרו לו ידידיו כי כבר קרה מקרה כעין זה בעבר, גם אז נכנסו כבשים אל שדות השר, ואכלו מהיבול המשובח, אלא שאז הגיש בעל הכבשים לשר שק סוכר במתנה, והשר סלח לו והשיב לו את הכבשים. שמח הרועה, ואף הוא הודרו והעמיס על שכמו שק סוכר ופנה אל בית השר. כאשר הגיע אל הבית, נודע לו כי השר יצא וישוב רק למחרת, על כן הניח הרועה את שק הסוכר בחדרו של השר, ומשם יצא לדיר ונטל את הכבשים שלו ופנה לדרכו. כאשר חזר השר לביתו ושמע מה קרה, קצף מאד וביקש שיביאו אליו את הרועה. הגיע הרועה ונעמד כשהוא רועד לפני השר. שאל אותו השר בכעס: איך העזת להיכנס אל ביתי ולקחת את הכבשים מתוך העדר? סלח לי אדוני השר – השיב הרועה בגמגום – עשיתי כאשר עשה קודמי, הבאתי שק סוכר ונטלתי את הכבשים. "שוטה שכמותך" צעק השר האם אני זקוק לשק סוכר שלך? העיקר הם הבקשות והתחנונים שביקש קודמך, וכאשר שמעתי את תחנוניו, סלחתי לו כי ראיתי שהוא מתחרט באמת ובתמים.

כך הוא הנמשל: אנו שבים בתשובה לפני הקב"ה ומכים על חטא כפי שעשו קודמנו, אולם איך לא נבין כי העיקר הם התחנונים מעומק הלב השבור.

(בשם המגיד הקדוש מדובנא זיע"א)

באחד הימים בא הגאון החסיד רבי מעשיל גלבשטיין לבקר את ידידו רבי נסים עזרא, והנה הוא מוצא אותו במצב מדוכך, מאורות עיניו כבויים לגמרי ובני ביתו דווים על מר גורלו. "למה לא ביקשתם מאיזה צדיק שיעתיר עבורו?" שואל רבי מעשיל את בני הבית, בנו הקטן של רבי נסים שומע את השאלה והוא ממחר לספר לרבי מעשיל שעוד בחיי הצדיק רבי אלעזר מענדל זצ"ל הלכו אליו לשם כך, ולתימהון כולם סירב הצדיק אפילו לקרוא את הפתקה, הוא ייחד או את דיבוריו על גודל ערכו של תיקון חצות ועל הדמעות בשעה זו שבכוחה לרפאות חולים. הנער גם נזכר שהרבי אמר אז לרבי שמעון הויזמן מחברון כי בעירו יש בודאי להשיג דמעות אלה, "ולמה אתם מתמהמהים?" שואל רבי מעשיל, "הרי חבל על כל רגע הבה וניסע יחד לחברון לראות מה ניתן להשיג שם, ברור לי כי דבריו של רבי אלעזר מענדל אינם פשוטים וכי לא לריק נאמר".

הדברים יצאו מן הלב ונכנסו אל הלב, המשפחה שכרה מיד עגלה ורבי מעשיל ורבי נסים נסעו יחדיו לחברון, מיד בבואם לעיר עלו לבית ידידם רבה של חברון הרה"ק רבי אליהו מני זיע"א, אשר שש ושמח על אורחיו הדגולים, כשעתיים ישבו יחד וסחו בדברי תורה בנגלה ובנסתר, ואז התלחש רבי מעשיל עם מארחו קצרות ותיכף נפרד ממנו וחזר לירושלים. ואילו רבי נסים נשאר לעוד מספר ימים בחברון. בביתו של רבי אליהו שהה רבי נסים במשך שבועיים ולתימהון כולם חזר לאחר מכן לירושלים בעיניים בריאות ומאירות, רופאי העיניים בבית החולים "משגב לדרך" נדהמו כאשר בדקו את עיניו של רבי נסים, עד שהרופא הנכרי שנוכח שם נענה: "עתה אני מאמין כי יש אלקים בארץ". אך כאשר שאלו את רבי נסים על כך, סירב לענות, עד כי עברו שש עשרה שנה או אז גילה את "סוד התרופה", היה זה כאשר רבי אליהו מני נתבקש לשיבה של מעלה והגוף הטהור הורד אלי קבר, באותה שעה הוציא רבי נסים מכיסו ספל חתום ושפר את תוכנו על רגבי העפר שכיסו זה עתה את גופו של הצדיק, הרה"ק ר' עקיבא יוסף שלזינגר זיע"א שעמד בסמוך לרבי נסים, העיר לו על כך, "מנהגים חדשים אתה קובע?" ואז סיפר לו רבי נסים כי ספל זה מלא מדמעותיו של רבי אליהו שולגו מעיניו בשעה שערך תיקון חצות, "נתכבדתי פעם ע"י רבי אליהו במשקה זה בשעה שחליתי בעיני, ואך טעמתי ממנו נרפאתי ומאורות עיני חזרו כמקודם עד היום הזה". רבי שמעון הויזמן מתושבי חברון שהתעסק אז בהטמנת גופו הקדוש של רבי אליהו, שמע את הדברים נודעו וקרא "אוי אוי, מורי ורבי, רבי אלעזר מענדל ראה את כל זאת".

(ירושלים של מעלה)

צ'ין אדם לחברו

גמ"ח מסכומים לא גדולים

מסופר על עגלון אחד שסיפר, שהיה לוקח את הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א בנסיעותיו. וכרגיל היה מדבר עמו רבנו על תכלית האדם בעולם הזה. העגלון שאל אותו במה יוכל לזכות איש פשוט כמוהו? ר השיב לו רבנו שיעסוק בגמ"ח. צחק העגלון במר נפשו האין זה לעג לרש? הלא עני ואביון הוא וזקוק בעצמו לקבלת גמחי"ם. הסביר לו רבנו במתק לשונו, שאל יחשוב שגמילות חסדים צריכים להקים בסכומים גדולים, אפשר להקימו בקטנות. ינסה לחסוך מהוצאות פרנסתו כמה פרוטות לשבוע, וכשיצטרפו הפרוטות לזהובים, יהיה לו כבר במה לעזור לשכן עני בהלוואה קטנה לצרכי שבת, והוא יסוד גמ"ח הנחשב בעיני הקב"ה כאחת הקופות הגדולות. העגלון סיים בשמחה, שמעתי לעצמו וכדיום יש לי סכום הגון אשר נאסף אצלי, והנני מלווה בע"ה לעשרות אנשים בני גילי.

אם יהיה לך עין טובה אז

תצליח בע"ה

סיפר אב"ד סאנטוב שליט"א מלייקווד: פעם נכנס אדם אחד אל הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זיע"א, וביקש עצה להצליח בביהמ"ד החדש שהוא פותח, שהכל ילך כשורה בלא עיכובים ובעיות. ותוך כדי שהרבי מדבר עמו, נכנס יהודי אחד שפתח בית מסחר לנעליים,

וגם הוא ביקש עצה איך להצליח במסחרו – "רב ושוסטער בבת אחת!" – ולשניהם אמר הצדיק בדיוק אותה עצה ממש! "אם יהיה לך עין טובה אויב דו וועסט פארגינען יענעם אז תצליח בע"ה".

אם יש אנשים כמון בעולם אני לא

מעשן יותר בשבת

מסופר על הרה"ק רבי אריה לוי זיע"א: פעם כשגמר תפילתו בערב שבת לאחר שיצא מבית הכנסת לביתו ופניו כמלאך ה' צבאות בדרך ניגש אליו איש שאינו שומר תורה ומצוות ובידו סיגריה דלוקה ושאל את הרב איפה מלון המלך דוד בירושלים? למרות שאותו איש התנהג בחוצפה שביקש טובה מהרב בעוד שבידו סיגריה דלוקה, בכל זאת נענה הרב בסבר פנים יפות ואמר: לא אוכל להסביר לך מהמקום הזה היכן המלון, לכן אני בעצמי אבוא עימך, כשהלכו בדרך אותו האיש החצוף המשיך לעשן כרגיל והרב כדרכו בקודש התנהג עם היהודי בארך אפיים לאחר כרבע שעה כשניתן היה לראות את המקום, אמר לו הרב זהו המלון שביקשת. כשראה אותו אדם את התנהגותו של הרב עמו אמר לו, דע לך שיש לי לב קשה מאוד אף אחד לא שבר לי את הלב, היחידי זה אתה כי למרות שהנהגתי לא הייתה רצויה, מכל מקום לא כעסת עלי ע"כ אני מבטיח לך, אם יש אנשים כמון בעולם אני לא מעשן יותר בשבת.

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"א אדר

הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אוזלאי ב"ר יצחק זרחיה (חיד"א – תקס"ו)

הרה"ק רבי אברהם מסאכטשוב ב"ר זאב נחום (אבני נור – תקפ"ג)

יום ראשון י"ב אדר

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יצחק אייזיק מוידויטשוב הרה"ק רבי שלמה מסאכטוב ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרע"ט)

הרה"ק רבי אהרן הורוויץ אב"ד בייטש ב"ר מאיר מדויקוב (תרפ"ז)

יום שני י"ג אדר

רבינו יהודה ב"ר שמואל החסיד (ספר חסידים – ד"א תתקע"ה)

הרה"ק רבי בצלאל מרגליות אב"ד אוסטרעא

ב"ר מאיר (בעל מאיר נתיבים – תקפ"א)

הרה"ק רבי משה פיינשטיין ב"ר דוד (תשמ"ו)

יום שלישי י"ד אדר

הרה"ק רבי שלום יוסף משפיקוב ב"ר דוד (תרפ"פ)

הרה"ק רבי משה מרדכי ב"ר חיים ישראל מפילוב (תרפ"ט)

יום רביעי ט"ו אדר

הרה"ק רבי אברהם אבלי אב"ד קאליש ב"ר חיים הלוי (מג"א – תמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מוידויטמיר (אור המאיר – תק"ס)

הרה"ק רבי יוסף מפיטסבורג ב"ר ישכר בער (תשכ"ו)

יום חמישי ט"ז אדר

הרה"ק רבי אלעזר מנחם מענדל ב"ר משה מלעלוב (תרמ"ג)

הרה"ק רבי שמעון סופר אב"ד קראקא ב"ר משה (בעל החת"ס – תרמ"ג)

הרה"ק רבי פינחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי ("פני מנחם" מגור – תשנ"ו)

יום שישי י"ז אדר

הרה"ק רבי אברהם מפראגהביטש ב"ר שלום שכנא (אחיו של הרה"ק מרוזין – תקע"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "בם אני אודך" רש"ר יוסף הירש"ל על המצוות.

הלכות מוקצה (ח')

א) קדירה שמלאכתה הוא לבישול, ונשאר בה מהתבשיל, מותר לטלטלה כדין כלי שמלאכתו להיות, אבל שלא לצורך כלל, אסור לטלטלה. (משנה ברורה סימן ש"ח, ס"ק כ')

ב) מצות השבת אבידה, אינו דוחה איסור מוקצה, ולכן אם מצא דבר מוקצה בשבת, אין לטלטלו, כדי להשיבו לבעליו. (שו"ת חתם סופר, חלק א', אורח חיים סימן פ"ב, ועיין עוד בביאור הלכה סוף סימן רס"ו, שהסתפק בזה)

ג) כלי שמלאכתו לאיסור ולהיתר, מותר לטלטלו אף לצורך הכלי עצמו, [היינו שלא ישבר, או שלא יגנב, וכדומה]. כדין כלי שמלאכתו להיות, הואיל והוא מיוחד גם כן למלאכתו היתר. (שו"ע הרב סימן ש"ח, סעיף כ"א)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי חיים יוסף דוד אוזלאי זיע"א

ב"ר יצחק זרחיה (חיד"א)

נלב"ע י"א אדר תנצב"ה

גליון 725
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

בצלאל בן אורי בן חור

הוא חור שנתן נפשו על קידוש השם, כשביקשו ישראל לעשות העגל ולא הניחם, עמדו והרגוהו. אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך שאני פורע לך, כל בנים שיוצאים ממך, אני מגדלם שם טוב בעולם. בצלאל בן בנו בנה המשכן, שלמה בן בנו בנה בית המקדש. גדול היה בצלאל, שהרי בשלושה דברים נברא העולם, בחכמה בבינה ובדעת, ושלושתן נתן ה' בלב בצלאל ובנה בהן את המשכן. וכן נתן בלב שלמה ובנה בהן את בית המקדש. וכן לעתיד לבוא יבנה בית המקדש בשלושה דברים הללו, בחכמה בבינה ובדעת, וגם בתורה היה בצלאל חכם גדול, שהיה מבין בהלכה, והיה מלא דעת בתלמוד.

(שמו"ר מ"ח - ג')

לע"נ

הרה"ק רבי יוסף חיים זוננעפלד זיע"א

ב"ר אברהם שלמה

נלב"ע י"ט אדר תנצב"ה

הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך

ב"ר חיים יהודה לייב זיע"א

נלב"ע כ' אדר תנצב"ה

פרשת השבוע

בבואם אל אהל מועד ירחצו מים
(ל' - ב')

מסופר על הרה"ק רבי אברהם מקאליסק זיע"א, שפעם נכנס אליו ר' פייבל סגי נהור והתחנן: אנא רבי, יורני דרך תשובה. אמר לו הצדיק, כתוב "בבואם אל אהל מועד ירחצו מים", ומדוע לא כתוב "ורחצו במים", אלא רמו לתשובה שאדם שב מתוך שלבו נמס כמים ועיניו מגירות דמע כמים, ובכל זאת "ירחצו מים" יש לרחוץ גם את המים, לשוב על התשובה שטרם היתה כנה ועמוקה ופנימית כפי שצריכה להיות, ולשוב מחדש באמת, ואימת? "בבואם אל אהל מועד" לפני התפילה

וישבר אותם תחת ההר (ל"ב - י"ט)
מסופר על הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א שאמר אומר שבורת הלוחות היתה בחינת שבירת הכוס תחת החופה. כפיית ההר היתה בחינת הנפה מעל ראשי בני ישראל, שהם בחינת כלה, שבירת הכוס תחת החופה על ידי החתן, הוא בחינת ליכא כתובה

זמני השבת

פרשת כי תשא - פרה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:05 ת"א: 5:19

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:18 ת"א: 6:20 ר"ת: 6:55

בזכות אמירת קדיש

הרה"ק המקובל רבי אהרן סלוצקי זיע"א, שמע סיפור מופלא מפי רבה של ירושלים הרה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א (יומא דהילולא י"ט אדר) על ענין אמירת הקדיש שקרה בפרעשבורג, בעת שלמד בישיבתו של הרה"ק ה"כתב סופר" זיע"א בפרעשבורג, ומעשה שהיה כך היה:

אישה עשירה, מכובדת ובעלת עסק מבוסס, הייתה נוהגת במשך שנים רבות להביא מדי פעם בפעם תרומה הגונה לישיבה, בתנאי שיגידו בישיבה קדיש תמידי לעילוי אותן נשמות גלמודות שאין מי שיגיד קדיש אחריהן, והישיבה העמידה בחור מיוחד שאמר קדיש לטובת נשמות אלו.

לימים הסתלק לעולמו בעלה של אותה אישה, ומכיוון שהוא ניהל את העסק ביחד אתה, פגעה פטירתו בעסק, שנצטמק והלך עד שנסגר כליל. מצבה הכלכלי של האישה הלך והחמיר, וברבות הימים נפל עליה עול נוסף, כאשר הגיעו שתי בנותיה לפרקן, וכסף מנלן? נשאה האישה את סבלה בדומיה, קיבלה עליה את הדין באומץ והשלימה עם גורלה. אולם, על דבר אחד לא יכלה לוותר ולבה היה מר עליה ביותר והכאיב לה מאוד, וזהו, ענין שמירת הקדיש שעלול להתבטל, לאחר שבליט ברירה הפסיקה את ההקצבה לישיבה למטרה זו.

במר נפשה עלתה להנהלת הישיבה ושטחה את בקשתה שהישיבה תיאות להמשיך גם הלאה את שמירת הקדיש לעילוי נשמות גלמודות, עד שירחיב ה' את גבולה ותחזור לתמוך בישיבה כמקודם. נתרגשו מאוד ראשי הישיבה מתום לבה וצדקת נפשה של אלמנה זו, והבטיחו לה למלאות את מבוקשה ולשמור את אמירת הקדיש כמו שהיה עד כה. הבטחה זו מלאה את נפשה אושר אין קץ, וכשברק של אושר מנצנץ מעיניה הנוגות, נפרדה מראשי הישיבה ופנתה ללכת לדרכה.

מעתה שוב לא העיק עליה כל כך מצבה היא, ואפילו מצב שתי בנותיה שהגיעו כבר מזמן לפרקן. כי מרגע שעניין הקדיש לנשמות גלמודות הובטח לה, כמעט שלא חסר לה כלום בעולמו של הקב"ה. ובענין שתי בנותיה, שמה מבטחה בה, אבי יתומים ודיין אלמנות. והוא הרחום וחנן יראה בוודאי בעוניין של בנותיה, ויזמין להן את זיווגן וכל צרכיהן.

בצאתה לרחוב בא למולה יהודי ישיש בעל הדרת פנים נדירה, כשזקן צח כשלג יורד לו על פי מידותיו, וברכה לשלום. הופתעה האישה מהסברת הפנים הלבבית של הזקן הבלתי מוכר לה.

הפתעתה גדלה שבעתיים, בעת שהזקן התקרב אליה ונכנס אתה בשיחה לבבית תוך התעניינות במצבה ובמצב בנותיה.

נאנחה האישה האלמנה קשות ושטחה לפניו את מר גורלה ואת נפילתה מאיגרא רמה לשפל המדרגה, עד שאין לה האמצעים ההכרחיים להשיא את בנותיה הבוגרות. "מהו הסכום המשוער הדרוש לך להוצאות נישואיהן של בנותיך?" שאל הזקן.

"לשם מה חשוב לכבודו לדעת, למאי נפקא מינה?" השיבה האישה בתימהון "אינני שואל זאת מתוך סקרנות וחטטנות" השיב הזקן, אני רוצה לעזור לך, כששמעה האשה את הדברים, נענתה ונקבה בסכום המשוער.

שלף הזקן גיליון נייר ורשם הוראה לבנק המקומי לשלם לאישה מוכ"ז, את הסכום שנקבה. אולם בטרם שם את חתימתו, הביע את משאלתו שהיות ומדובר בסכום רציני וגדול מאוד, רצוי שתהא חתימתו בנוכחות עדים שיראו במו עיניהם כשהוא חותם אישית על ההמחאה, ויאשרו זאת בחתימת ידם.

נרגשת ומופתעת ממה שהתרחש, חזרה לכיוון הישיבה של ה"כתב סופר", עלתה לאולם הישיבה ובקשה משני בחורים להילוות אליה. משראה אותם הזקן, הציע להם שיתבוננו איך שהוא שם את חתימתו על הוראת התשלום, וליתר בטחון ביקש מהם פיסת נייר ורשם עליה את חתימתו למוכרת ולדוגמא. במסרו את ההמחאה על הסכום הנכבד לידי האישה, הורה לה שתלך לפדות את ההמחאה למחרת בבוקר.

כל העניין נראה לאישה ההמומה תמוה ומוזר. מה ראה הזקן הור הבלתי מוכר להסביר לה כל כך פנים, ולהראות רוחב לב כזה, עד כדי כיסוי כל הוצאות הנישואין של שתי בנותיה. אף על פי כן, הודרה האלמנה למחרת לסור אל הבנק ולנסות בלב דופק את מזלה.

כשבחן פקיד הבנק את ההמחאה, תקע בה מבט תוהה, מסתכל פעם ופעמיים וכולו נבוך ומשתאה. תוך הבעת סימני המבוכה ביקש מהאישה להמתין, והוא נכנס עם ההמחאה למנהל הבנק שהיה גם בעליו. וכאן התרחש משהו דרמטי ביותר.

כשראה מנהל הבנק את ההמחאה, צנח מכיסאו והתעלף... בבנק קמה מהומה, הפקידים ששמעו על המתרחש, הכניסו מיד את האישה לחדר צדדי והפקידו עליה שומר לבל תתחמק, תוך חשד שיש כאן ענין עם מעשה מרמה. אחרי ששבה רוחו של מנהל הבנק, ביקש לראות את האישה שהגישה את ההמחאה לפירעון. בהכנסה שאלה בבחילות, אימתי וכיצד קיבלה את ההמחאה?

משל ונמשל

כומר או שיכור

משל לשר מכובד אחד שנסע בכרכרה כשבדרך ראה שיכור ישן בשלולית של בוג' על אם הדרך. רעיון שובב עלה במוחו והוא החליט להשתעשע עם השיכור: הוא ציווה על משרתיו לקחת את השיכור לביתו המפואר, לרחוץ ולהלביש אותו ולאחר-מכן להשכיב אותו במיטה מפוארת כשליד המיטה יונחו בגדי כומר. "כאשר יתפכח השיכור משכרותו, גשו אליו ודברו עמו בהכנעה כאילו היה כומר רם-נעלה" הורה להם השר.

המשרתים שמחו לשתף פעולה עם התרגיל. הם ציפו בקוצר עיניים לרגע בו השיכור יירגע ויפקח את עיניו. כשהדבר קרה הם מיהרו לגשת אליו. "אבינו הכומר, האם נוכל להגיש לך משהו לשתות?" "אדונינו הכומר, האם תרצה לטעום משהו?" "כומר נכבד, כיצד נוכל לעזור לך?" השיכור שכבר התפכח מיינו בהם בחוסר הבנה. האם הוא כומר? חשב לעצמו. הוא לא זכר כי הוא היה אי-פעם כומר! מצד שני, כולם קוראים לו כומר, ואפילו ליד מיטתו מונחים בגדי כמורה. אולי הוא לקה באמנויה והוא אכן כומר? החליט השיכור לעשות בדיקה פשוטה. הוא יבקש מהמשרתים להביא לו את ספרי הלימוד של הכמרים. אם הוא יקרא בספרים ויבין מה שכתוב בהם, כנראה שהוא אכן כומר; אם הוא לא יצליח ללמוד מתוך הספר, כנראה שהוא לא כומר והאנשים האלה רק משטים בו. לבקשתו הביאו לו המשרתים את הספרים. הוא פתח את הספר הראשון, השני והשלישי ולא הבין מאום. הוא כבר עמד להסיק מכך שהוא אכן לא כומר, כשלפתע חלפה במוחו מחשבה משונה: אולי כל הכמרים לא יודעים קרוא וכתוב, כמוהו? אולי כולם רק מעמידים פנים שהם קוראים מתוך הספרים עבי הכרס, כשלמעשה הם לא מבינים מה כתוב בהם? "כנראה שבכל זאת אני כן כומר" – חשב השיכור לעצמו.

הנמשל: אנשים רבים נוטים לראות את העולם דרך משקפיהם הצרות. הם בטוחים כי אם יש חסרון מסוים באישיותם, הם נוטים לטעון כי העולם כולו סובל מאותה חסרון בדיוק, וכי אין עליהם לעשות כלום בנידון.

(בשם הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א)

"רק אתמול קיבלתיו מיהודי מכובד בעל הדרת פנים, וישנם אפילו שני בחורי ישיבה היכולים לשמש כעדים שראו איך שכותב ההוראה חתם על ההמחאה", ענתה האישה כמתנצלת. "האם תוכלי לזהות את האיש אם אראה לך אותו בתמונה?" שאל המנהל.

"בוודאי אזהה אותו, ואין לי כל ספק שגם שני הבחורים יוכלו לזהות אותו", ענתה. הורה המנהל להביא לפניו את תמונת דיוקנו של אביו המנוח, וכשהוצגה התמונה בפני האישה, הצביעה בלא היסוס עליו כעל האיש שנתן לה את ההמחאה. ציווה המנהל לפרוע את ההמחאה ושחרר את האישה.

אחרי שהאישה עזבה, סיפר המנהל לנוכחים את פשר הפרשה המוזרה שהתחוללה לנגד עיניהם. האיש שמסר את ההמחאה לאשה, אינו אלא אביו ז"ל שהלך לעולמו לפני עשר שנים. בלילה שלפני זה הופיע אביו בחלום ואמר לו בזה הלשון:

"דע לך שמאז שסרת מן הדרך הישרה והתחתנת עם נכרית והפסקת לשמור את הקדיש, לא מצאה נשמתי מנוחה, עד שבאה אשה אלמונית וצוותה להגיד קדיש לעילוי נשמת הנשמות שאין אומרים קדיש אחריהם, וזכותי עמדה לי שהקדיש הזה שאמרו בישיבה לפי פקודת האישה, גרם עילוי ונחת רוח לנשמותי."

"אישה זו תופיע מחר בבוקר בבנק שלך, עם המחאה שמסרתי לה לכיסוי הוצאות נישואי שתי בנותיה". כשקמתי בבוקר נפעם מהחלום, ספרתיו לאשתי שלעגה לכל העניין. אולם משהופיעה האישה עם ההמחאה נתאמת לי שאכן החלום אמת היה.

וסיים רבי יוסף חיים וזנענפעלד ואמר: "יודע אתה מי היו שני הבחורים? – אני הקטן וחברי ר' יהודה גרינוואלד". האיש נהיה לבעל תשובה, אשתו נתגיירה כדין, וזכו להקים בית נאמן בישראל.

צ'ין אדם לחברו

לפני הכל – מידות טובות

מעשה היה לפני הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א (יומא הדילולא כ' אדר), שבחור מבוגר לא מצא שידוך מכיון שטיפל באמו הזקנה, ובכל הצעה לשידוך דרש מהמדיברת שתסכים לחיות בבית אמו, ולא היה מי שתסכים לכך. וקרובי משפחתו באו להגרש"ז שיסביר לו שלא זו הדרך. אך הגרש"ז הצדיק את מעשה הבחור, שאלוהו אם כן לא ימצא שידוך? ענה הגרש"ז, אחד מדרכי המוסריות של לקיחת שידוך, הוא אשה בעלת מדות, ואם איננה מסכימה שתשרת את אמו הזקנה של הבחור אין היא בעלת חסד. לימים שמע הגרש"ז שהבחור התארס עם בחורה שהסכימה לחיות ביחד עם אמו הזקנה, ושלח לקרוא לו ואמר לו: בזמנו המלצתי שדרכך נכונה, שכך הוא דרכה של אשה בעלת חסד, אבל לאחר שכבר מצאת השידוך, ברצוני לומר לך שתסדר את אמך הזקנה במושב זקנים, אין זוגתך צריכה לסבול, הגם שהיא בעלת חסד, אבל עליך מוטל החיוב לסדר את אמך ולא תכביד על זוגתך.

להימנע מפרסום

מסופר על הרה"ק רבי נחמיה הלוי מדובראוונא זיע"א. פעם נסע ברכבת וישב לו מוצנע בפינה אחת אחוז במחשבותיו. בתוך הקרון נסע גם אחד מגאוני ליטא. כאשר הכיר

ברבי נחמיה שאינו נוסע רגיל, נכנס עמו בדברים. והתפתחה ביניהם שיחה תורנית עמוקה וממושכת, עד שמרוב התפעלות קרא הלה: איך זה שלא יודעים מכס? חייך רבי נחמיה ואמר: אספר לכם מעשה. רוכל ספרים אחד שהיה מסובב מעיירה לעיירה נודמן לישוב אחד והוזמן על ידי רב המקום לסעוד על שולחנו. כאשר נכנס האורח לבית הרב, הופתע לראות את ארון הספרים הגדול בבית. קרא אל הרב בהתפעלות, הרי אתם יכולים להתעשר במכירת ספרים יקרים כאלו. אמר לו הרב תמיהני עליך, וכי ספרי עומדים למכירה?

עצה להימנע מכעס

הרה"ק מוגסטינין זיע"א היה נוהג, שאם קרה ודיה לו שום כעס על יהודי מישראל, לא היה פונה אליו באותו היום, אלא היה ממתיך עד למחרת ואומר לו: "אתמול היה בלבי הקפדה עליך".

הידבק במידותיו של הקב"ה

שאלו את הרה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א למה אין הוא קובע לו "שעות קבלה" קבועות שבהן יענה לפונים אליו? השיב רבה של ירושלים: יהודי צריך לדבוק במידותיו של הקב"ה, אנו אומרים בברכת המזון: "שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה" בלי שעות קבלה.

תלולא דעדקא

שבת קודש י"ח אדר

הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר ב"ר פינחס (תר"ל) יום ראשון י"ט אדר הרה"ק רבי דוד ב"ר צבי אלימלך מדינוב (צמח דוד – תרל"ד) הרה"ק רבי יעקב שמשון ב"ר חיים מקאסוב (תר"מ) הרה"ק רבי אברהם מפאריסאב ב"ר יהושע אשר מפאריסאב (תרע"ב) הרה"ק רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה ב"ר אברהם יצחק (תרפ"ח) הרה"ק רבי יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זונענפעלד (תרצ"ב)

יום שני כ' אדר

הרה"ק רבי יואל ב"ר שמואל (הב"ח – ה"א ת') הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך ב"ר חיים יהודה לייב (תשנ"ה)

יום שלישי כ"א אדר

הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק ב"ר אליעזר ליפמן (תקמ"ז)

יום רביעי כ"ב אדר

הרה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה אברהם הכהן מאיזמיר (שבט מוסר – תפ"ט) הרה"ק רבי יוסף בלאך אב"ד סטאנוב ב"ר אברהם (גנוי יוסף – תק"נ)

יום חמישי כ"ג אדר

הרה"ק רבי חיים חייקא מאמדור ב"ר שמואל (תלמיד המגיד – תקמ"ז) הרה"ק רבי יצחק מאיר ב"ר ישראל מגור (חידושי הרי"ם – תרכ"ו) הרה"ק רבי יצחק יעקב מביאלא ב"ר נתן דוב (דברי בינה – תרס"ו)

יום שישי כ"ד אדר

הרה"ק רבי יצחק ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרס"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מחברים: "בם אני אודך" רפרום יוסף הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (ט')

א) כלי שהוא גדול מאד, ומקפיד עליו שלא לטלטלו, כדי שלא תפסד ותתקלקל, דינו כמוקצה מחמת חסרון כיס, ואסור לטלטלו בשבת. (משנה ברורה סימן ש"ח, ס"ק ח')
ב) כלי שמלאכתו לאיסור, שהתירו לטלטלו לצורך גופו, מותר לטלטלו, אפילו אם יש לו רק ספק אם כלי זה יועיל לו לצורך גופו. (ספר גם אני אודך, תשובות מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, חלק ג', סימן צ')
ג) מחסומים מברזלים שיש על הכבישים בשבת, שלא יסעו המכוניות, אינם מוקצה, כיון שלפעמים מוכרחים לסלקו מפני פיקוח נפש. (ספר גם אני אודך, תשובות מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, חלק ג', סימן צ"א)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי אלימלך מליזענסק זיע"א

ב"ר אליעזר ליפמן

נלב"ע כ"א אדר תנצב"ה

גליון 726
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה'
מלא את המשכן (מ - ל"ד)

וכבוד ה' מלא את המשכן, כיון שנעשה המשכן, הלך משה והרכין אזנו במשכן, אמר משה שמא תאמר שיש בלבו של הקדוש ברוך הוא על ישראל על מעשה העגל, שעד עכשיו הוא עומד בכעסו כנגדם, והוא בקושי עמהם, או הוא מתרצה להם והוא נוהג במידת רחמים עמהם. מיד פייסו הקדוש ברוך הוא שאין בלבו על ישראל כלום, ואמר, כמו לשעבר עד שלא עשו אותו מעשה, הייתי נוהג עמהם במידת הרחמים, כך עכשיו אנהוג עמהם במידת הרחמים. באותה שעה שמע משה קול נאה משובח, אמר הקדוש ברוך הוא למשה, לשעבר היתה איבה ביני לבין בני, שנאה ביני ובין בני, תחרות ביני ובין בני. אבל עכשיו שנעשה המשכן, אהבה ביני ובין בני, שלום ביני ובין בני, אימתי היה שלום לישראל, בזמן ששכן כבוד הקדוש ברוך הוא במשכן, וכבוד ה' מלא את המשכן.

(במד"ר י"ב - א')

פרשת השבוע

וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת
שבתון לה' וגו' (ל"ה - ט')

מסופר: איש אחד בא אל הרה"ק בעל "ישמח ישראל" מאלכסנדר זיע"א, והתלונן בפניו שיש לו חנות ואין לו פרנסה ממנה, הפדיון מועט ובקושי הוא מספיק לכסות את ההוצאות. הבין הרבי מתוך דבריו שהוא פותח את חנותו גם בשבת קודש. אמר לו אם אתה מסכים לקחת אותי לשותף בחנותך, בלי שאשקיע בה סכום כלשהו, בחלק של חמשה עשר אחוזים ממנה, אני מבטיח לך שתהיה לך פרנסה. הסכים האיש ברצון להצעת הרבי, ומיד ישבו שניהם וכתבו שטר שותפות כדיון. אחר כך אמר הרבי: כיון שעתה שביעית מן העסק היא שלי, הרי אני בוחר לעצמי את יום השבת, והרווח של יום זה יהיה שייך לי, ושל ששת ימי החול יהיה שלך. ואם כן אני מצוה עליך שתסגור את החנות ביום השבת שהוא שלי. עתה ירד האיש לסוף דעתו של הרבי ומאז סגר את חנותו ביום השבת.

מרבנים העם להביא (ל"ז ה')

מסופר: פעם אמר הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זיע"א: כל צדקה וחסד שעושים בני ישראל בכל הדורות ממתן תורה עד עצם היום הזה, הכל נובע מכח אמירה זו מפי עליון "אשר ידבנו לכו" (שמות כ"ה - ב.). אמירה זו החזירה או

בבני ישראל את רוח הנדיבות עד סוף כל הדורות. והוסיף שמהאי טעמא התרחש במלאכת המשכן הענין הידוע "מרבנים העם להביא" כי משה רבינו נוקק אז להחזיר בישראל רוח נדיבות הוקה כל כך שתספיק לכל הדורות.

ואת הקרשים ציפה זהב

ל"ז - ל"ד)

מסופר על חסיד אחד, שהגיע פעם לקראת ש"ק פרשת ויקהל לשבות את שבתו בצילו של רבו הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א. ובעת קריאת התורה כיבדוהו בעליה ורבינו בעל הקורא חתם את הקריאה בעליה שלו בפסוק, "ואת הקרשים ציפה זהב וגו' ויצף את הבריחים זהב. בתקופה זו היה החסיד נתון בלבטים ממושכים, בנוגע לתחום המסחרי שכדאי לו להתעסק בימים אלו, ומטרת נסיעתו לשינאווא היתה בין השאר, כדי לשטוח את ספקותיו לפני הרבי ולהמליך עמו באיוה תחום ראוי לו להתעסק? עתה ראה בפסוק שהצדיק חתם לו כמין הוראה לעסוק במסחר עצים. במוצאי שבת קודש נפרד החסיד מהרבי, וכבר למחרת ריכוז את שעות המסחר שלו בסחר עצים, הוא ראה חיל בעסקיו המסועפים, ובמרצת הזמן העמיק את אחיזתו בשוק העצים עד שהתעשר והפך לגביר גדול.

זמני השבת

פרשת ויקהל-פקודי - החודש

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:10 ת"א: 5:25

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:23 ת"א: 6:25 ר"ת: 7:00

הצלה מופלאה בזכות עצתו וברכתו של הרבי

שמחה חסידית טהורה הייתה נסוכה על פני החסידים שבאו להסתופף בהמוניהם בצל הרה"ק רבי שלום דובער הרש"ב מליובאוויטש זיע"א. (יומא דהילולא ב' ניסן) הן שמחת תורה היום ולא כל יומא זכאי כיום קדוש זה, על כן שרתה על החסידים שמחה בתוספת מרובה מאשר בכל השנה כולה. בין המוני החסידים שהגיעו היה גם החסיד המובהק ר' פתחיה, שלא החמיץ שום מועד ממועדי השנה והסתופף בכלם, באווירת החגים המיוחדת בצל קורת הרבי. עשיר גדול ואיש חסד היה ר' פתחיה, מסחרו המשיגשג בסחר העצים הקיף ערים ומדינות רבות בכל רחבי רוסיה ומחוצה לה, עושרו הלך וגדל ועסקיו התרחבו. וככל שעושרו התרבה, כן פתח והרחיב ידו במתן צדקה לכל דכפין.

באותו יום שמחת תורה התוועד הרבי עם המוני החסידים שנתקבצו ובאו מכל רחבי רוסיה, צפופים ולחוצים עמדו לפניו, שותים בצמא כל הגה היוצא מפיו, בסיום דבריו פתחו כמאליהם בניגון שמחה, שהלך וגבר עד שמילא את האולם מקצה אל קצה. לפתע הושלך הס, השירה פסקה כאחת, עוד קול או שניים המשיכו בניגון, ואז חדלו גם הם, כל העיניים הופנו לעבר הרבי, תמדהו ומבקשות להבין מדוע הופסקה לפתע השירה. הרבי עצמו נראה היה כמחפש אחר משהו, מסובב ראשו לצדדים ועיניו תרות לכל עבר. לפתע קרא לעומד מולו, ולחש על אוזנו מספר מילים, הקשיב האיש, אחר הפנה את ראש לעבר הקהל והכריז: "ר' פתחיה מחרסון". חלפו דקה דקותיים, תנועה בקהל ובין החסידים נראה ר' פתחיה מפלס דרכו לעבר הרבי ועיניו מביעות תמיהה והשתוממות, מה רוצה הרבי ממנו פתאום? כחסיד נאמן ניגש אל הרבי מבלי לשאול שאלות. הרבי הרים את עיניו הטהורות, קבע את מבטו החודר והנוקב בפניו של ר' פתחיה, ושאלהו במתינות, הלא תגיד לי פתחיה, כמה פעמים מבקר אתה ביער במשך החורף? כמעט שאינני עוזב בימות החורף, ענה ר' פתחיה ביראת כבוד, יש לי בית עץ קטן בלב היער, ובו אני שוכן ברוב חודשי החורף כדי לפקח על עבודת הפועלים, ומאחר שאין באפשרותי כמעט לנסוע בתקופה זו בדרכים המושלגות והקפואות, נאלץ אני לשהות שם עד לאחר הפשרת השלגים. וכיצד מסתדר הנך בימות החנוכה? הקשה שוב הרבי. באותו בית אני גם מדליק את נרות החנוכה. פני הרבי הרצינו ובהגביהו מעט את קולו אמר נחרצות, שמע אם כן את אשר אצווה לך, הלא ייתכן שהרוחות הסוערות וסופות השלגים המשתוללות ביער בתקופת חנוכה, יעכבו אותך מלהגיע בחזרה אל ביתך, וכך יעכבו אותך מקיום מצוות הדלקת נר חנוכה, הייתי מייעץ לך אפוא, שבעת צאתך ליער, תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד. חזר הרבי הרש"ב וסובב את פניו אל קהל החסידים, והורה להמשיך בניגון שהפסיקו בו. החסידים שכחו את האירוע והתעצמו בניגון. ור' פתחיה חזר אל מקומו לאיטו, כולו תמיהה ופליאה מדוע ראה הרבי צורך להזכיר לי בשמחת תורה על נרות חנוכה. שמר ר' פתחיה את הדברים והצפינם בלבו לבוא עתם, וחזר והצטרף אף הוא אל שירתם הגואה של חבריו החסידים.

החורף בעיצומו, הרוחות מצליפות בעוז באמרי העצים, השלג נערם זה כבר לגובה רב, כפור נורא שורר, ובכל זאת, העבודה ביער מתנהלת במלוא הקצב. עצים עבותים נכרתים ומנוסרים ללוחות, הפועלים עובדים בשתיקה ור' פתחיה עומד בתווך מכורבל במעילו העבה, רגליו נתונות עד ברכיו במגפיים, רק ראשו מציץ מן הסרבל העבה ומפקח על העבודה הקדחתנית, הוא מחלק פקודות לכל עבר, הפועלים מצייתים והמלאכה

מתנהלת בקצב מהיר. יומו הרביעי של חג החנוכה הגיע ור' פתחיה בבגדיו הכבדים עוזב את חדרו בדרכו אל טבור היער מקום עבודתם של עושי המלאכה, הבוקר נחפו בצאתו ומתוך החיפזון שכח את פקודת הרבי, שציווה אותו לקחת עמו נרות גדולים במיוחד שיוכל להדליקם גם בעת רוחות סוערות וסופות שלגים, הוא הרחיק להיכנס אל היער כאשר נזכר לפתע בפקודת הרבי, מיד הסב וחזר אל חדרו על מנת לקיים את מצוות הרבי המעניינת משמחת תורה, שוב צפו ועלו במוחו אותן תהיות, מדוע היה צריך הרבי לומר לו זאת מפורשות, ועוד בשמחת תורה.

הדרך בחזרה ארכה לו, השמש נטתה אט אט מערבה, שולחת קרניים אחרונות כמתקשה להיפרד מן היקום. חושך ואפלה פרושו את שלטונם על מרחבי היער הגדול ור' פתחיה ממשיך לצעוד בתוך האפלה מתבוסס בשלג נאבק קשות ברוח המצלפה בפניו בעוז. עצור מיד!!! קרעו לפתע קולות רועמים את דממת היער. תן לנו מיד את הכסף שאתה סוחב אתך, מהר לפני שנחסל אותך וניקח את הכסף מגופתך. מוכה הלם ונטול לשון נצמד ר' פתחיה למקומו, זיעה קרה כיסתה את גופו הרועד כאשר חיפש במבטיו את מקור הקול הרועם, עד מהרה הבחין בצליליותיהם של חמישה גברתנים חסונים, כלי נשקם נצצו באפלה כמאיימים, וסכיניהם הלטושוו הקיפוהו תוך רגע כמאיימים להרגו, הוצא את כל כספך, חזרו הקולות הרועמים ומהר. כשהתאושש מעט הכניס את ידו לכיסו והוציא מספר רובלים שהיו עמו וביד רועדת הגישם לשודדים. לא תוכל להתחמק, רעם קולו של ראש הכנופיה, יודעים אנו היטב כמה עשיר אתה, אוצרות של כסף וזהב גנוזים באמתחתך, הכל יודעים זאת, תן לנו את כל הכסף והזהב ואל תעז להשאיר אצלך אף לא פרוטה אחת.

ר' פתחיה הנפחד והחיוור רוקן את כל תכולת כיסיו לפני השודדים, ומסר לידיהם את כל אשר לו מבלי להשאיר אצלו מאומה, הלא תראו שאני מוסר לכם את כל אשר נמצא עמי, אמר בקול רועד, אין ברשותי יותר מכך. כעת שחררו אותי ואלך לי לביתי. יהודון מלוכלך, אמרו בבזוז, מכירים אנחנו אותך היטב, ברגע שנשחרר אותך תרוץ ותמסור אותנו לשלטונות, לא, סופך הגיע יהודון ופה תהא קבורתך. כל תחנוניו והבטחותיו שישתוק ולא יספר לאיש על המקרה נפלו על אוזניים ערלות.

נשא ר' פתחיה את עיניו לשודדים ואמר, רואה אני שקצי קרב ורגעי ספורים, הנני בידכם, אך אנא, הרשו לי לפחות לקיים עוד מצווה אחת בטרם אמות. לאחר התייעצות קצרה ביניהם החליטו השודדים שפה, במעבה היער, במרחק של עשרות מילין ממקום יישוב אין חשש שעין אדם תבחין באור. והתירו לו לקיים את המצווה האחרונה, הדלקת נרות חנוכה. בכל מצב שהאדם נמצא בו, חזר ואמר ר' פתחיה לעצמו, המוח צריך להיות שליט על הלב, כך למדתי מרבותי. עלי להתגבר על רגשותי ועל פחדי בשעה קשה זו. הרעד חדל גוו נודקף, במתינות פתח את צורו והוציא מתוכו את הנרות אשר הכין לעצמו, תקעם בתוך השלג, והבין עצמו לקיים את המצווה האחרונה בטרם ייפרד מעולם שפל זה. הדליק את השמש ופתח בברכות. בתוך כך צפו ועלו במחוז זיכרונות, חולפים בזה אחר זה במוחו כבסטר נע, הנה רעייתו וילדי הנמצאים עתה בבית חם ומוסק, ואינם מעלים בדעתם מה עולה בגורל יקירם, והנה תמונות נוספות מימי ילדותו, כף ידו אוצות בכף אביו והוא הולך עמו לבית הכנסת, והנה תמונה אחרת – נסיעתו הראשונה לשיבה ברכת אמו מלווה אותו היא מנפנת לו בידה ודמעות של אושר בעיניה.

משל ונמשל

כל טובות העוה"ז מותנות בקיום התורה והמצוות

אדם הנהנה מהעולם הזה ואינו חפץ בקיום המצוות, הרי שהוא אוכל עולמו בחייו, ואף אם עשה מעשה מצוה זה או אחר, נחשב לו נדבר כניכוי שכרו.

משל למה הדבר דומה: לעשיר שהיתה לו בת כלילת המעלות, ואביה חיפש לו חתן מופלג בתורה ובמידות, אחר יגיעה מצא בחור בעל מעלות יחיד ומיוחד. אביו של הבחור גר בעיר רחוקה, שלח העשיר את מרכבתו ההדורה להביא את האב אל עירם, כדי לסיים את השידוך במזל טוב. כאשר הגיע אביו של החתן ונפגש עם אבי הכלה, נמלך בדעתו ומסיבה כלשהי לא הסכים לשידוך. ראה העשיר כי אבי החתן אינו מסכים לשידוך, החליט לשחד אותו בממון, ולחש על אזנו כי מלבד סכום הנדוניה שיתן בעין יפה לבני הזוג, בדעתו לתת עוד ארבע מאות זוז לאבי החתן. למרות ההצעה המפתה נשאר אבי החתן בסירובו ולא הסכים לשידוך. כאשר ראה אבי הכלה כי כן, פנה אל הבחור עצמו, ועד מהרה סיכמו שניהם על השידוך למזל טוב ללא הסכמת אבי החתן. לאחר חתימת שטר התנאים בא אבי החתן אל העשיר וביקש ארבע מאות זוז כפי שהובטח לו ענה העשיר: לא ולא! אמת כי הבטחתי לך סך זה, אולם רק כדי לזרז אותך להסכים לשידוך, אך עתה כבר נחתם השידוך למזל טוב ללא הסכמתך, ועכשיו מה לי ולך?

והנמשל: הקדוש ברוך הוא עשה כביכול שידוך עם בני ישראל, אלא שעיקר השידוך הוא עם הנפש החפצה בקיום המצוות. אמנם, הנפש עומדת ביד הגוף, וכל מצווה שתחפוץ לקיים, עליה לבקש תחילה את רשות הגוף שיתרצה ויסכים לדבר, הנפש צריכה את רצון הרגליים ללכת אל בית המדרש, ואת הסכמת הידיים ללבוש ציצית ולהניח תפילין וכדומה. על כן אם הגוף מסכים ברצון, מן הראוי לתת לו מעט שכר בעולם הזה על שהסכים לרצונותיה של הנפש. אולם אם הגוף אינו חפץ בכך, על פי דין ראוי לו שלא ייהנה מן העולם הזה כלל וכלל, אם אכן נהנה, ידע כי מכלה הוא את מעט שכרו השמור לו לעולם הבא.

(המגיד הק' מדובנא זיע"א)

לפתע צף ועלה בו דמות זיכרון אחר, מתקופה אחרת – דיוקנו של הרבי כשהוא משהה עליו את מבטו הנוקב ואומר נחרצות: פתחיה הייתי מייעצך אפוא כי בעת צאתך ליער תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד. עתה החל להבין את פשר דבריו של הרבי מדוע ציווהו ליטול עמו נרות בעת צאתו ליער, הרגשת רוחה עלתה בלבו, הרבי בוודאי צפה ברוח קודשו לעת הזו. תוך כדי כך, הדליק את ארבעת הנרות אשר בחנוכייה, ועיניו זולגות דמעות, וכל אותו זמן עומדים סביבו ערלים בסכינים שלופים, ממתינים כחיות טרף שקרבנם יסיים את ענייניו.

תחביב מיוחד היה לו לשר סובלוב, לצאת לציד ביער דווקא בעיצומו של חורף, כשרכי היער משובשות בשלג, מפעם לפעם נוהג היה לזמן את עוזריו הרבים, ויחדיו היו רוכבים לכיוון היער חמושים ברובי ציד ומלווים בכלבים. הנאה גדולה הייתה לו להבחין בשלג במראה הכהה של חיה, לכונן היטב, לירות בה, ולראותה קורסת כאשר פגע בה מרובהו. אותו ערב ליל רביעי של חנוכה, עמד השר בסיומו של יום ציד נוסף, הוא כבר התכונן לצאת בלויית כלביו וכלי זינו בדרכו חזרה לארמונו וביקש לעצמו ציד אחרון לפני שיקרא לעוזריו ויצאו מהיער, הוסיפו הוא ועוזריו להתקדם בין העצים, תרים במבטיהם אחר חיה נמלטת, ציד אחרון לאותו יום, כאשר לפתע הבחין השר מרחוק באפלת היער בחמישה אורות קלושים נאבקים מרות ברוח, רגע מנצנצים ורגע כאילו כבים. ורגע חוזרים ומנצנצים. כולו תדהמה והתרגשות הצביע השר לעבר הנרות. הביטו מה קורה שם אמר בפליאה לעוזריו, אפופים התרגשות ופליאה האיצו השר ועוזריו בסוסייהם, ומיהרו לעבר מקום האור. כשקברו אל המקום שעמד בו ר' פתחיה דבוק ומכונס בהרהוריו האחרונים, מוקף בחמשת הבריונים וסכיניהם, נעצרה הפמליה באחת, המראה שלפניהם היה ברור, השר הבין מיד את אשר מתרחש לנגד עיניו, חרש חרש שלפו עוזריו את כלי נשקם. עצרו! רעם קולו של השר וקולו הדהד במרחבי היער, אתם מוקפים באנשיי, אם תזוו אפילו צעד קטן נפתח עליכם באש, הבריונים הוכו בתדהמה, ההפתעה שניחתה עליהם שיתקה אותם, אנשי השר כיתרו אותם במהירות ובטרם התעשתו היו הבריונים כפותים קשורים זה לזה בחבלים. חושך ואפילה שררו ביער העבות, הרוח השתוללה, ורק חמישה נרות קטנים עוד הבהבו והפיצו אור קלוש. ר' פתחיה עמד מהצד, אינו מבין את המתרחש, הוא לא הספיק עדיין לעכל את ההתרחשות המופלאה שקרתה לנגד עיניו, או להבין את גודל הנס שהצילו ממוות. כאשר ניגש אליו השר, טפח על שכמו בעליצות, ואמר: יש לך מזל, יהודי, שניצלת ממוות, כל רק בזכות הנרות האלה, בזכות אורם הגענו לכאן, אם לא הם, כבר מזמן היו הבריונים האלה הורגים אותך. אז, רק אז, התערער ר' פתחיה מתדהמתו, וקלט לפתע את גודל הנס שאירע לו. הוא הודה נרגשות למציליו, וקיבל מהם בחזרה את הכסף שהשורדים לקחו ממנו, תחב את כספו בהיסח הדעת לכיסו, ותפילה של שבח והודיה לבורו שלא עזבו ולו לרגע קט, התנגנה בלבו. לפתע פתאום עלתה שוב התמונה, בזכרנו, הרבי יושב מוקף בחסידיו הרבים בהתוועדות שמחת תורה, ופונה אליו – והפעם נדמה לו כי פני הרבי מהירות: פתחיה, הוא אומר, ודבריו כבר לא תמוהים, הייתי מייעץ לך איפה, שבעת צאתך ליער תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד.

צ'ין אדם לחברו

נתינת צדקה בדרך כבוד

מסופר על ילד מסכן שהיה יתום מאב ומאם, וגם קרובי משפחה אחרים לא היו לו, היה מסתובב ברחובות רעב צמא ועצוב. ראה אותו יהודי טוב ולקח אותו לביתו, נתן לו לאכול ולשתות, הלביש אותו בגדים יפים וגידלו כבן. כאשר גדל אותו יתום דאג לו שילמד מלאכה, וכך יוכל להרוויח את לחמו בעצמו. לאחר מכן נתן לו גם בית וגם כסף, כדי שיוכל לפתוח בית מלאכה. לא ארכו הימים עד שנעשה הבחור עשיר מאוד.

גלגל חזור בעולם, והנה ביום מן הימים התהפך מזלו של האיש שכל כך היטיב ליתום, הוא איבד את כל כספו ונעשה בעצמו לעני מרוד. חשב האיש בליבו, אלך אל הבחור אשר דאגתי לו כל השנים הללו, ואבקש ממנו מתנה, בוודאי ירצה לעזור לי. אומר ועושה, הלך אל הבחור שכמובן קיבל אותו בסבר פנים יפות, שוחחו השנים על דברים שונים בידידות ובאהבה, ולבסוף בלית ברירה אמר לבחור את אשר על ליבו, ידידי באתי אליך לבקש סיוע, כי כל כספי ירד לטמיון, ואין לי ממה להתפרנס, התוכל לסייע ולתמוך בי? בשמעו את הדברים התעצב הבחור מאוד ואמר בליבו, היתכן, האיש שגמל לי חסד והעניק לי ביד נדיבה נאלץ לבקש נדבות? חשב וחשב ובא לידי החלטה לעזור למטיבו בדרך כבוד ובאופן שלא יתבייש.

פנה לידידו מטיבו ואמר ה' בוודאי יעזור לך, ובזכות מעשיך הטובים תחזור להיות עשיר, אבל קשה לי עכשיו לתת לך כסף, כרגע אין לי

מספיק, אראה בכל זאת מה אוכל לעשות בעניין זה, וכך נפרד ממנו לשלום.

לאחר שעזב את ביתו, קרא הבחור לאחד ממשרתיו, הלבישו בגדים יפים וקרועים, נתן בידו מרגלית יקרה, ושלחו לבית מטיבו, כשהוא מדריכו מה לעשות. הלך המשרת והגיע לבית העשיר לשעבר ושאל, האם תרצה לקנות מרגלית יפה במחיר זול במיוחד? ראה האיש שהמרגלית יפה מאוד ושאל כמה היא עולה? ענה הנער, דינר אחד. זה באמת זול מאוד, חשב האיש, יש לי עדיין דינר אחד, וכדאי לי להוציאו על עסקה זו, אולי אוכל למכור את המרגלית ולהרוויח בזה. נתן את הדינר וקנה את המרגלית.

כעבור ימים אחדים שלח הבחור עוד פעם אחד ממשרתיו, שאותו הלביש בבגדים מפוארים, ונתן בידו כסף רב, גם אותו הדריך מה לעשות. הלך המשרת שהתחפש כעשיר לבית מיודענו ואמר: שמעתי שאפשר לקנות אצלך מרגליות, אני זקוק מאוד למרגלית, אולי יש לך למכירה. הוציא האיש את המרגלית שקנה לפני ימים אחדים בדינר אחד, והראה אותה לקונה. אמר המשרת בדיוק כזאת רציתי, התמכור לי אותה באלף דינרים? הסכים האיש ברצון רב ומכר את המרגלית למשרת, והמשרת החזיר אותה לאדוניו. כך קיבל העני כסף רב ולא ידע כלל שכל הכסף הרב הגיע אליו מן הבחור. בשמחה הלך אליו ואמר, אינך צריך עוד להשתדל עבורי, כי ב"ה הזדמן לי עסק טוב והרווחתי יפה. שמחו השניים שמחה רבה, האיש על שלא היה זקוק לבקש נדבה והבחור שנתן צדקה בלי לבייש את מקבלה.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ב"ה אדר

הרה"ק רבי אברהם גרשון מקיטוב ב"ר אפרים (תקכ"ה)
הרה"ק רבי ישראל מקאלוש ב"ר אהרון לייב
מפרעמישלאן (תר"מ)

יום ראשון כ"ז אדר

הרה"ק רבי אליעזר ליפא מחאמעלניק ב"ר אלימלך
מליענסק (תק"ע)

הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמשון (ד"ר גארדאן תלמיד
המגיד - תק"ע)

הרה"ק רבי איתמר הכהן מדויקוב (חותנו של הרה"ק
רבי יצחק מקאלוש וזע"א)

יום שני כ"ח אדר

הרה"ק רבי ישעי' שור אב"ד יאס ב"ר משה
(כליל תפארת - תרל"ט)

הרה"ק רבי יוסף שאול נאטאנזאהן ב"ר
אריה לייבוש (שואל ומשיב - תרל"ה)

יום רביעי כ"ט אדר

הרה"ק רבי שלמה הכהן מראדומסק ב"ר דוב צבי
(תפארת שלמה - תרכ"ו)

הרה"ק רבי יואל בעער מראצפערט ב"ר יעקב שלמה
(תש"ן)

יום חמישי א' ניסן

נדב ואביהוא בני אהרן (ב"א תמ"ט)

הרה"ק רבי אלימלך מגראדזיסק ב"ר חיים מאיר יחיאל
(אמרי אלימלך - תרנ"ב)

יום שישי ב' ניסן

הרה"ק רבי שלום דוב בער מליאבאוויטש ב"ר שמואל
(תר"פ)

הרה"ק רבי יעקב יוסף ב"ר דוד מסקוורא (תשכ"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "ב"א אור"ח" רפרס יוסף הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (י')

(א) מחסומים מברזלים שיש על הכבישים בשבת, שלא יסעו המכוניות, אינם מוקצה, כיון שלפעמים מוכרחים לסלקן מפני פיקוח נפש. (ספר גם אני אודך, תשובות מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, חלק ג', סימן צ"א)
(ב) מותר לטלטל דבר מוקצה על ידי ניפוח, דלא הוי טלטול אלא כלאחר יד, ולא מיקרי טלטול. (רמ"א אור"ח סימן ש"ח, סעיף ג')
(ג) אם מונח איזה דבר מוקצה על הארץ, מותר לדחפו ברגליו, כדי שלא יבוא להפסד. (משנה ברורה שם ס"ק י"ג, ובשו"ע הרב שם סעיף ט"ו, אולם בחזון איש, סימן מ"ז ס"ק י"ג, מחמיר בזה)
(ד) כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטולו, אבל בנגיעה בעלמא, שאינו מנגדו, מותר. (שו"ע אור"ח סימן ש"ח, סעיפים ג', מ"ב)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכים חודש ניסן

המולד יום רביעי 4:34 13 חלקים

ר"ח יום חמישי

גליון 727
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

פור נתן לאביונים

רבי טרפון, בנוסף לגדלותו בתורה היה עשיר גדול. חברו רבי עקיבא ביקש לזכות אותו במצווה חשובה של צדקה, ולפיכך חיפש אחר דרכים מקוריות לעשות זאת. פנה אליו רבי עקיבא ואמר לו: רבי, יש לי הצעת השקעה מצויינת בשבילך. האם תרצה שארכוש לך עיירה או שתיים? רבי טרפון הסכים לעסקה. הוא העניק לרבי עקיבא שש מאות קונטרין (מטבעות חשובות) של כסף, שירכוש עבורו עיירות שפיק ריווח רב ברבות הימים. נפרדו השניים ורבי עקיבא מיהר לקחת את הכסף ולחלק אותו לעניים עד הפרוטה האחרונה. בפעם הבאה שנפגשו אמר רבי טרפון לרבי עקיבא: "האם תוכל להראות את העיירות שרכשת עבורי?" רבי עקיבא נטל את ידו של רבי טרפון בשתיקה, והוביל אותו לבית המדרש הסמוך. שם, הוא פתח את ספר התהילים וביקש מהנוכחים לקרוא מתוכו. הם קראו עד שהגיעו לפסוק בפרק ק"ב, שם נאמר: "פור נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד, קרנו תרום בכבוד". רבי טרפון הבין היטב את הרמז. רק מתן לצדקה היא ההשקעה האמיתית שתניב ריווח נצחי. הוא נשק לראשו של רבי עקיבא ואמר: "רבי ואלופי אתה – רבי בחכמה, ואלופי בדרך ארץ".

עפ"י ויקרא רבא ל"ד ט"ז

פרשת השבוע

הקטיר הכהן את הכל המזבחה (א' – ט')

מסופר על הרה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זיע"א, ששיגר פעם משולח כדי לאסוף ממון לאחזקת הישיבה. אחד מבעלי הבתים סירב לתת את תרומתו ביד המשולח. בא האיש לפני רבי חיים וטען את טענתו: חלילה לי מלהימנע מלהשתתף באחזקת הישיבה, אדרבה מבקש אני ליתן את תרומתי ישר אל ידיו של ראש הישיבה, כדי שכל המעות במלואן יגיעו לידי הישיבה, ולא יצטרכו ליפול בחלקן בידי המשולח שיטול את חלקו עבור טרחתו. סירב רבי חיים בתוקף ליטול את תרומת האיש, ואמר: מנהג גויים הוא זה שכשנותנים מעות לבית תיפלה שלהם אין נותנים על ידי אמצעי, אבל מנהג ישראל אינו כן, אלא אדרבה, דרכם לתת על ידי אמצעי כדי שגם ישראל אחר יהנה מכך, וראיה לדבר מדיני הקרבנות, הנה דין הוא שמקבלים קרבנות מגויים רק עולה ולא שלמים, וכמבואר בתלמוד. (מנחות ע"ג) וטעם יש לדבר, שהרי הגוי אינו

מסוגל לתת תרומה לה' שגם אחרים יהנו ממנה, ולפיכך דינו שקרבנו יהיה רק עולה ולא שלמים, כי העולה עולה כליל לה' כרצונו וכדעתו של הגוי המקריב, ואילו השלמים גם הכהנים אוכלים.

על כל קרבנך תקריב מלח

(ב' – י"ג)

מסופר על הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א שהיה מורה לטפח ילדים מוכשרים ומחוננים, שלא כמו ההרגל של המון העם המשקיעים רק בילדים שאינם מוצלחים. והיה אומר, שילד מוכשר צריך רב מעולה וחרף יותר כדי ללמדו תורה. והיה נותן טעם לשבח ענין זה, שהרי כתוב בתורה "על כל קרבנך תקריב מלח" ובתוספתא שנינו שגם אם המנחה היא מלח, צריך להקריב איתה תוספת מלח. מכאן יש ללמוד, היה אומר רבי שלמה זלמן, שגם כשמדובר במלח, בילד ממולח ומוכשר, גם הוא צריך תוספת מלח, דהיינו עידוד והדרכה אמיתית בלימוד, וללמדו ברמה גבוהה יותר לפי כשרונותיו הברוכים.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:28 ת"א 6:30 ר"ת: 7:05

פרשת ויקרא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:15 ת"א: 5:29

המפעל, את רב העיירה, את השוחטים, את טובי העיר, את נכבדי הקהל ואפילו סתם יהודים פשוטים, ועקות שוד ושבר נשמעו מכל עבר, אין בית שאין בו צער.

קרבו ימי המשפט, ידעו יהודי העיירה שעתידים העצורים לסבול עינויים ומכאובים. ואם לא די בכך, המוני גויים עלולים לפרוץ אל העיירה ולכלות את זעמם בכל דבר הנקרה בדרכם. בעל המפעל שהיה איש אמיד, הצליח תמורת סכום כסף הגון שנתן כדמי ערבות, להשתחרר מהמעצר עד תחילת המשפט. ברגע שיצא מכותלי בית הסוהר, הודרו ושם את פניו אל הבעל שם טוב הקדוש השוכן במעוזבו. נכנס היהודי אל הצדיק ומעיניו המיוסרות פרצו נחלי דמעות, כה רב היה יגונו שלא הצליח להוציא הגה מפיו. הצדיק מביט בו במבט חודר. מחייך חיוך קורן תוך שהוא מוציא את המקטרת מבין שפתיו, נוסך עליו רוח של שמחה ומברכו במלים קצרות, שמע נא, הרי אתה אינך חס וחלילה מקטני אמונה, סע לכיתך לשלום והיה בטוח באבינו שבשמים, הקדוש ברוך הוא יהיה בעורך יברכך ה'.

שב היהודי לביתו חודר בביטחון גמור ובאמונת צדיקים, ואף הצליח לעורר שמחה בליבותיהם של בני ביתו ובלב אנשי העיירה הדאוגים וחרדים. החלו הכול מתכוננים להקביל את פני החג, אופים מצות, אוספים מעות חיטין לעניים ואף מעמידים יין לקיים מצות ארבע כוסות. אולם כאשר קרב מועד המשפט, החלה אשתו של בעל המפעל להציק לו, עד מתי נשב כך בחיבוק ידיים, למי נמתין עוד? הלא בעוד שבוע בלבד יום הדין, קום ועשה מעשה כלשהו. חזר היהודי שוב לחצרו של הבעל שם טוב והפציר בצדיק, רחם נא עליי הענק לי עצה ותושייה. הרהר הצדיק רגעים מספר ואמר, סע מיד לעיר קייב, שם במורד ההר ישנו איזור הקרוי 'פודול', והוא מיושב בהמוני אדם, בשיפולי הפרבר לא הרחק מהנהר הגדול דנייפר, שוכן שוק הומה אדם ורחב ידיים, מימין השוק לאורך פודול תמצא שורות של עניים ואביונים, עיוורים ומקופחי חיים רובצים על צרורותיהם, וכלי נגינה שונים מנגנים ומבקשים נדבה. בין אלה תעבור בעיון רב תציץ בפני הקבצנים, עד שתמצא את שאתה מבקש, סע לשלום ויברכך ה'.

התחזק היהודי בביטחונו ובאמונתו בה' ובנפלאותיו, התמלא ליבו שמחה גדולה, קם וישב בעגלת החורף שלו ונסע לכרך קייב העיר הגדולה. בהגיעו לקייב, ניגש היישר לפודול' העומד בתחתית ההר, בנקל הצליח למצוא את טורי הקבצנים, הוא עבר בין השורות ולפתע נתקל ב'ונקה' שרוע על הקרקע, רגליו מקופלות תחת גופו הצנום, על פניו סימני חבטות שקיבל מאמו החורגת, ועל ברכיו הבנדורה, כלי נגינה נפוץ בקרב הערלים שבאותו אזור.

עלילת הדם שבוטלה ע"י הבעש"ט הקדוש זיע"א

סמוך למעוזבו מקום משכנו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שכנה עיירה קטנה, רוב תושביה יהודים פשוטים וכשרים, התפרנסו מעבודתם בבית חרושת לסבון שהיה ממוקם בשיפוליה, בעל בית החרושת היה יהודי אמיד, בעל צדקה מופלג בתורה וירא שמים. הוא העסיק במפעל הגדול שברשותו אך ורק יהודים, מלבד משרת גוי אחד נער ושמו "ונקה". ונקה היה נער עלוב יתום וממורמר, שהתגורר בכפר הסמוך. הוא היה עושה את כל המלאכות הגסות בבית החרושת, מפרק וטוען חבילות של עצים, נושא משאות כבדים, שואב את המים ומנקה את הרצפות. במשך ימות השבוע היה לן ונקה במקום העבודה, ורק בערב שבת כאשר המפעל הגדול חדל מעבודתו, היה שב לביתו שבכפר. ונקה לא אהב את בית אביו, בפרט מאז שאביו נשא אישה בשנית. אימו החורגת מרשעת הייתה, מקללת אותו ומכה בו ללא רחם. היה ונקה מתענה תחת ידי המרשעת ומצטער כל הימים על מר גורלו.

יום אחד בעת ששהה בבית אביו החליט ונקה כי טוב מותו מחייו, מואס הוא בחייו האומללים. אומר ועושה, כשחזר לעבודתו במפעל, נכנס אל בית החרושת בשעה מוקדמת ובדק שעדיין אין איש במקום, ניגש לדוד הענק רחב השוליים, בו מתבשל הסבון, עלה בשלבי הסולם הניצב בצד, אחז בחבל המשתלשל מן התקרה, ליפפו סביב צווארו הרך וכך שם קץ לחייו. ראשון נכנס אל בית החרושת הפנקסן מחשב החשבונות, בראותו את ונקה ללא רוח חיים, נבהל מאד. החלו המחשבות מתרוצצות במוחו מה יעשה, הלא ימי הפסח ממשמשים ובאים, מה יאמרו כעת הגויים, כעת יש להם עילה מצוינת לעלילת דם. מותו של הנער הגוי עלול להוביל לפרעות ופורענויות חס וחלילה.

הרהר בדבר והחליט לעשות מעשה בטרם יבואו עובדי המפעל. הוריד את התלוי והטילו לתוך הדוד הרוחת, בתוך הדוד נטחנים ומתבשלים גרעיני הסבון. ונקה איננו לא נותר ממנו כל זכר. שמר הפנקסן את דבר מותו של הגוי בסוד ולא סיפר על כך לאיש. עברו שבועיים, ונקה אינו שב למלאכתו, אך גם אינו מצוי בביתו. להיכן נעלם? ברחובות כפר מגוריו כבר החלו מתהלכות שמועות, יש המעידים כי ראו את ונקה חוזר מבית אביו בכפר אל בית החרושת, ומאז לא ראוהו עוד. מטבע הדברים החלו הגויים מרננים, חג הפסח של היהודים בפתח, מצוה יש להם ליהודים להשתמש בדמו של נער נוצרי לאפיית מצותיהם, מסכן ונקה, היהודים רצחוהו כדי להשתמש בדמו. עלילת דם, החלו המאסרים ועימם גם עינויים קשים, רבים מעובדי המפעל נתפסו ונכלאו והשקט הופר. בעיירה הקטנה השלטונות עצרו את בעל

משל ונמשל

לאהבה את השי"ת ולהתדבק במדותיו

בעוונותינו הרבים אנו קוראים פעמיים בכל יום "ואהבת את ה' אלקיך", ואיננו חושבים אפילו רגע להתבונן באהבת ה' כיצד להגיע למדרגה זו ובמה להתאהב בהשי"ת, אנו ממליכים את שם כבודו בכל יום, על כל שבעת הרקיעים, על הארץ וארבע רוחותיה, אבל שוכחים אנו לגמרי להמליך את השי"ת על עצמנו אנו.

משל למה הדבר דומה: לאיש שבא אצל בעל הבית ויבקשו לקבלו בתור משרתו בעסקיו הרבים ויענהו בעל הבית כי אינו זקוק עכשיו למשרתים, אך אם יבטיחו שישתרו באמונה וימלא אחרי כל ההוראות שיתן לו, יקבל אותו. כמובן שהאיש הזה הבטיחו וישבע לו שבועת אומן. אירע פעם שלפני בעל הבית היתה דרך רחוקה, ויקרא לאיש אמוניו וימסור בידו אגרת כתובה מכל צדדיה, ויצוהו למלא בדיוק אחרי כל פקודה ופקודה הנזכרת במכתבו זה. משרתו קבל אגרתו והבטיחו כי לא יסור ימין ושמאל מכל אשר צוהו. ויהי היום ובעל הבית חזר מדרכו, ויתיצב לפניו בין משרתיו הרבים גם משרתו זה, ועל שאלתו אם מלא את פקודותיו? ענהו כן, שתי פעמים ביום פתחתי וקראתי בה מרישא לסיפא, ולא החסרתי אף אות אחת. ויתרגו בעל הבית ויגער בו בנויפה, הלא כל עיקר האגרת היתה לא לקריאה גרידא, אלא שע"י הקריאה תדע מה לעשות, ואתה הזנחת כל עסקי אוי ואבוי למשרתים כאלה.

הנמשל: השי"ת אינו זקוק לשרותנו, כל עצמנו לא ברא אלא למען יוכל היטיב אתנו, וברוב רחמיו עלינו, נתן לנו את תורתו ויצונו לאהבו ולדבקה בו, בכדי שנזכה לקבל שכרנו ולא לאכול ארוחות חינם, אכן הננו משרתים סכלים, כי אנו אומרים לצאת ידי חובתנו באמירה בלבד משפה ולחוץ, חושבים אנו שבקריאת האגרת לבד אנו משרתים לבעל הבית, ושוכחים כי כל התורה לא נתנה, אלא להגיע על ידה לאהבת השי"ת ולהתדבק במדותיו, וכמו שאיננו יכולים לקיים מצות תפילין רק ע"י אמירת וקשרתם, כן איננו מקיימים מצות ואהבת את ה' אלוקיך באמירה לבד. מה נענה איפוא ליום הדין.

(בשם הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

נוף בו בעל המפעל: "ונקה ונקה" לאן נעלמת? פוחז, למה גרמת צער כה רב? הבה וניסע תיכף בחזרה הביתה. נמאסו עליי חיי השיב ונקה, החלטתי לברוח מידי המרשעת בגלל הגידופים ההצקות והמכות תיפח רוחה של החורגת. נסעו יחדיו היהודי והערל בעגלה, ובדרך סיפר לו היהודי אודות הסערה שחולל הוא בעיירה כולה, הוא הודיעו על המשפט, ועל עדותו שתציל את כל היהודים המצויים בתפיסה בבית המעצר.

בינתיים הגיע מועד המשפט, המוני גויים התכנסו באולם בית המשפט לראות כיצד חורצים את דינם של היהודים, בראשם עומדים מנהיגיהם, פרחי כמורה צמאי דם. קריאות מוות ליהודים נשמעו מכל עבר, לפתע חשכו עיניהם, ונקה ניגש אל דוכן העדים חי וקיים. ראווה השופטים עומד חי, שמעו כיצד מעיד הוא על עלילת השקר שרקמו מנהיגי הנוצרים נגד יהודים חפים מפשע, והכריזו מיד בפסק הדין, זכאים. נכלמו המסיתים והמעלילים התביישו, הכמרים נאלמו דום. כל מאות הערלים שהשתוקקו בכל מאודם לראות דם יהודי נשפך, לשדוד ולהרוג. לא היה גבול לבושתם של התובעים.

בצאתם מבית המשפט החלו להטיח ב'ונקה' את כעסם, אי פוחז שכמותך, אתה האשם בכל הדבר, ברחת מבית אביך ובעטייך האשמנו את היהודים על לא עוול בכפיהם. נבל בן סורר ומורה מקולל, ולא הסתפקו בצעקות ובקללות בלבד, אלא החלו אף להכות את ונקה הצנום, לחבוט בו ולפצוע אותו. היה מי שהפילו לארץ, אחר תפסו בגרונו, שלישי חבט בו מכות קשות, עד שלבסוף נפח המסכן את נשמתו ומת. אט אט חזרה העיירה לשגרה, בחלוף מספר שבועות הסיפור כולו כבר נשכח מליבותיהם של העובדים.

ואולם, מנהל הפנקסים, זה שהשליך את ונקה אל הדוד הרותח, לא מצא מנוח להרגיע את נפשו, הלא הוא בעצמו קרע את החבל מ'ונקה' המת וזרקו אל הסבון הרותח. הוא בעיניו ראהו ללא רוח חיים, כיצד קם המת לתחייה. לא נח ולא נרגע, עד שחקר היטב את בעל המפעל וגילה, כי הבעל שם טוב הקדוש סייע בדבר. עתה הבין היטב את גודל הנס.

צ'ין אדם לחברו

לחיימנע מכינני גנאי

מספרים על הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובצא זיע"א, ששמע פעם אדם אחד פונה לחברו שהיה חייגר, ואמר לו "חייגר בא הנה". פנה אליו רבי יהושע ואמר לו: מי התיר לך להעליבו? אמר לו הכל קוראים לו כך, אמר לו הרבי ומה בכך? הרי הגיהינום די רחב להכיל את כל האנשים האלו.

איך להתגבר על מידת הכעס

מסופר על הרה"ק ה"תולדות יעקב יוסף" זיע"א, שדיבר פעם עם הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק זיע"א על ענין הכעס המגונה, ושאל מה העצה לעקרה ולשרשה, הרה"ק מוויטעבסק לא ענהו ולא כלום. כעבור ימים אחדים נסע ה"תולדות" יחד עם תלמידיו בעגלה, על אם הדרך עצר אותם יהודי אחד וביקש להצטרף עמם לנסיעה, הרבי ה"תולדות" הורה להכניסו, אך מחוסר מקום הושיבוהו אחורי העגלה במקום המשאות והחביות, מקום שאינו נוח כלל לישיבת בני אדם. במשך הנסיעה שאלו הצדיק כמה פעמים האם אין המקום צר לו מדי? ויען היהודי ויאמר שאין דוחק גדול וטוב לו במקומו, אך הרבי לא הרפה ממנו, והמשיך לשאלו שוב ושוב, האם מקומו טוב לו? ובתוך כך ענהו היהודי "אשרי העם שככה לו", אשרי חלקו של האיש אשר "ככה" לו, כלומר באיזה אופן שמתנהג עמו ה' טוב לו, כי יודע שמה יצא לו כך, ואין לו טענות כלל על מצבו ומעמדו. נהנו חבורת החסידים למשמע דברי ההילך, אך הרה"ק ה"תולדות" החל לבעור בלבת אש – כי הבין שדבר זה

רמוז הוא לו מן השמים, כי אם יזכור וידע שכל המתרחש הכל לטובה בלבד, לא יכעס לעולמים ויקבל את הכל בשובה ונחת. כעבור ימים אחדים פגש שוב את הרה"ק מוויטעבסק, נענה רמ"מ ואמר לו: רואה אתה, מן השמים שלחו לך את אליהו הנביא שיענה לך את התשובה לשאלתך, האין ניתן לתקן את מידת הכעס.

הכרת הטוב

מסופר על הרה"ק רי"י קניבסקי הסטייפלער זיע"א, שנודמן לבקר פעם בביתו של חתן בתוך שבעת ימי המשתה. הכלה הצעירה הגישה שתי כוסות תה, עבור החתן והאורח החשוב. החתן מטעמי נימוס נמנע מלשתות את התה. הגאון שהבחין בדבר, פנה לחתן ואמר לו, שמע נא יקירי, כשהאשה מגישה וטורחת בשבילך, אין לסרב בדבר. גם לי מגישים לפעמים כוס תה בזמן שאני יודע שהוא לא טוב בשבילי, ובכל זאת, כיון שטרחו בשבילי אני שותה ומודה לבני ביתי על הטירחה שטרחו בשבילי.

למחול לכל יהודי

מסופר על הרה"ק רבי בן ציון אבא שאול זיע"א, שמימיו לא הלך לישון ובלבו קפידא על מישוהו, מלבד פעם אחת שבמקרה ההוא קרה שאותו אדם שפגע בו לא צדק, אלא הוא צודק בטענות ובטרוניות שלו כלפיו, אבל כשהגיע לומר קריאת שמע שעל המיטה שאז אומרים "הנני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או חטא כנגדי", לא לומר את התפילה הזו זה לא בא בחשבון. ואז ישב זמן רב עד שניקה מלבו כל טינה כלפי אותו אדם, ואז אמר את הרבש"ע כבכל יום.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ג' ניסן

הרה"ק רבי אפרים בן הגאון חכם צבי (תקל"ב)
הרה"ק רבי בנימין זאב מזבאריז ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקפ"ב)
הרה"ק רבי אליעזר ירוחם מראדישיץ ב"ר ישראל יצחק (חתן הרה"ק מצאנו - תרנ"ב)
יום ראשון ד' ניסן
הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר נפתלי הירץ הכהן מסטעפין (תלמיד המגיד - תקע"ד)
הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקע ב"ר מרדכי מטשרנוביל (תרנ"ה)
יום שני ה' ניסן
הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא ב"ר שמואל (אוהב ישראל - תקפ"ה)
הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב ב"ר דוד מדינוב (צבי לצדיק - תרפ"ד)
יום שלישי ו' ניסן
הגה"ק רבי חיים אבאלעפיא ב"ר יעקב (אב"ד טבריה - תק"ב)
הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה (שומרי אמונים - תש"ז)
יום רביעי ז' ניסן
הרה"ק רבי יצחק מדראביטש ב"ר יוסף (תלמיד הבעש"ט - תק"ד)
הרה"ק רבי ישכר דוב מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)
יום חמישי ח' ניסן
רבי ר' אליה שפירא ב"ר בנימין וואלף (אליהו רבה - תע"ב)
הרה"ק רבי מרדכי מנעשחיו ב"ר דוב בער (תק"ס)
יום שישי ט' ניסן
הרה"ק רבי יעקב צבי יאלעס מדינוב ב"ר נפתלי (תלמיד החוזה - מלא הרועים - תקפ"ה)
הרה"ק ר' אריה ב"ר בנימין ביינוש לוי (תשכ"ט)
הרה"ק רבי חיים מאיר ב"ר ישראל מוויזניצא (תשל"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מדרש "ב"ר אבי אהרן" רמ"א ז"ל על המעשר.

הלכות לימי ניסן (א')

(א) מדינא אסור לאכול מצה בערב פסח, מעמוד השחר. (רמ"א אור"ח סימן תע"א סעיף ב', ובמשנה ברורה שם ס"ק י"ב)
(ב) ויש אוסרים לאכול מצה מדינא, מליל ערב פסח. (שו"ת רב פעלים, ח"ג סימן כ"ז)
(ג) אפילו מצה נפוחה, או כפולה, אין לאכול בערב פסח, אע"פ שמחמירין במצות אלו לחשבן כחמץ, כמבואר בסימן תס"א סעיף ה', מכל מקום בכלל מצה הן מעיקר הדין. (משנה ברורה שם ס"ק י"ב)
(ד) יש נוהגין שלא לאכול מצה מראש חודש ניסן ואילך. (שם) ויש נוהגין שאין אוכלים מצה משלשים יום קודם הפסח. (שערי הלכה ומנהג, ח"ב, סימן ק"צ)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא
ב"ר שמואל (אוהב ישראל) זיע"א
נלבע ה' ניסן תנצב"ה

גליון 728
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

דברך אמת ותורתכם אמת

מעשה ברבינו משולם שהיה רופאו של המלך, שאלו המלך פעם: נראה שאבותיך היו כפויי טובה ולא מצא חן בעיניהם הטובה אשר נתן להם הקב"ה. שהרי היה להם מן שהוריד להם הקב"ה מן השמים שהיה בו טעם מעדני מלכים כידוע לכל העולם, אם כן למה התלוננו וביקשו קישואים ושומים שהם מאכלי הפחותים? ענה רבי משולם: אדוני המלך, למחר אשיב לך תשובה. הלך רבי משולם אצל השר שהיה ממונה על מאכלי המלך ואמר לו: יודע אני שהמלך רגיל לאכול אחרי סעודתו שום קטן. מעכשיו אל תוסיף לתת לו עוד שום, כי אני רופאו ויודע שהדבר מזיק לו, וכן עשה אותו, שר ולמחרתו לא הביא לשולחן שומים. כשראה המלך לאחר סעודתו שלא הביאו לפניו שומים כפי הרגלו, כעס ואמר: מדוע לא הבאתם לי שום? השיב לו השר שזה נעשה בפקודת רופא המלך. שאל המלך את רבי משולם: למה פקדת על השר שלא להביא שום? ענה רבי משולם ואמר: ישמעו אונך מה שפך מדבר, שהרי פעם אחת לא הביאו לך שום ומיד כעסת, ואילו בני ישראל היו רגילים לאכול במצרים מאכלים אלה זמן מרובה כל כך, והנה היו במדבר ארבעים שנה והיו אוכלים רק מן בלי לטעום שום קטן, ולכן התלוננו. אמר לו המלך יפה דיברת, דברך אמת ותורתכם אמת.

(ילקוט מעם לועז)

פרשת השבוע

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה
(ו' - ו')

פעם הגיע הרה"ק רבי יוסף מקשאנוב זיע"א בן הרה"ק רבי דוד מקשאנוב זיע"א מבית חותנו לבית זקנו הרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנו זיע"א, עודנו עומד בחדר החיצון אמר לנוכחים דברי תורה ששמע מחותנו, יצא ה"דברי חיים" לחדר החיצון, קרא לו ושאל אותו: מה הוא מדבר? ענה שאומר דברי תורה בשם חותנו. אמר ה"דברי חיים": הארך וואס איז תורה (שמע מה היא תורה) אש א פייער, תמיד שטענדיג, תוקד זאל פלאקערן, על המזבח אויפן הארץ, לא תכבה עם זאל נישט פארלאשן ווערן, והוסיף, אפילו מיד אחר עבירה חמורה כלומר לבל להתייאש.

ואש המזבח תוקד בו (ו' - ב')

מסופר על הרה"ק בעל ה"חידושי הרי"ם מגור זיע"א, שבחן פעם את נכדיו בפרשת השבוע, וכשתירגם לייבילה הקטן לידיש את הכתוב "ואש המזבח תוקד בו", והדגיש את המלה "בו", שאלו הסבא, במי? השיב לייבילה: באהרן הכהן, אש הקודש צריכה להיות יוקדת בכהן תמיד, התרגש ה"חידושי

הרי"ם" מהפירוש המקורי של נכדו הקטן, ובתום דבריו חיבקו וקרא באוזני הנוכחים, מובטחני בנכדי זה שיהא מורה דרך לישראל בהפצת תורה ובעבודת הבורא, ואומנם ברבות הימים נתקיימו דברים אלה של בעל "חידושי הרי"ם" וכשגדל ליבילה ישב על כסא קדשו של סבו הגדול, הלא הוא הרה"ק רבי יהודה לייב מגור בעל "שפת אמת" זיע"א.

ויעש אהרן ובניו את כל הדברים (ג"ח - ל"ו)

אומר רש"י: להגיד שבחן שלא הטו ימין ושמאל. מסופר: יום אחד פנה הגה"ק ה"החתם סופר" זיע"א אל אחד המתפללים וביקש ממנו שיעבור לפני התיבה, אך הלה העמיד פנים של עניו כביכול, משך בכתפיו ונרתע כמי שאינו ראוי לכבוד גדול כל כך. אמר לו ה"החתם סופר": על הפסוק "ויעש אהרן ובניו" אומר רש"י "שלא הטו ימין ושמאל", כלומר: הם לא משכו בכתפיהם ימין ושמאל מרוב ענווה, ולא העמידו פנים כמי שאינם ראויים לכך, אלא משנצטוו לעשות, קמו ועשו, סיים "החתם סופר" ואמר: ענווה יותר מדי אף היא מין גאוה נחשבת.

זמני השבת

פרשת צו - הגדול

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:19 ת"א: 6:34

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:33 ת"א: 7:35 ר"ת: 8:10

שתיקתו של הרבי אמר לבנו בקורת רוח

יפה הייתה מכל הקולות שבעולם

שנים רבות חיכה ר' שלמה לבן זכר, תפילות ותחינות רבות שפכו ר' שלמה ואשתו לפני בורא כל העולמים, אצל רבים מצדיקי דורו הזכיר את עצמו, כדי להתברך מפיהם. ותפילותיהם וציפיותיהם לא היו לשוא, היה זה ערב שבת כאשר אנשי העיירה נתבשרו שלר' שלמה נולד בן זכר, השמחה בביתם היתה רבה, שמחת הברית עברה מתוך שמחה גדולה, כאשר רבים מיהודי העיירה נטלו בה חלק, רבה של העיירה שימש כסנדק, ומוהל מומחה הוזמן מעיר סמוכה להכניס את הרך הנימול בבריתו של אברהם אבינו ע"ה. ר' שלמה ערך סעודה כיד המלך, כמובן שלא שכח את אביוני העיר שכולם הוזמנו וזכו להתענג בתענוגי בשר ודגים.

השנים חלפו, הרך הנימול גדל והיה לבחור ירא שמים, נח לשמים ונח לבריות, בישיבה היה בין הבחורים הלמדנים והיסב נחת רבה להוריו ולמוריו. עד לאותו יום בהיר, בה הודיעו שלטונות הצבא לר' שלמה, שבנו חביבו מחוייב גיוס, ועליו להתייצב תוך כמה שבועות במפקדה הצבאית, ולהפוך לחייל מן המניין של הצבא הקומוניסטי. חייו השלווים של ר' שלמה וזוג' הופרו בבת אחת, תפילות רוויות דמעות היו מנת חלקם יום ולילה, השתדלויות רבות שלא העלו דבר, והייאוש כמעט ומלאו את לבם, כשאחד מידידיו הציע לו לנסוע אל הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל ה"צמח צדק" מליואבאוויטש זיע"א (יומא דהילולא י"ג ניסן), שבברכותיו פעל ישועות גדולות לבני ישראל, על אף המרחק הרב שהיה עליו לנסוע, לא חשב ר' שלמה פעמיים, ויצא לדרך עוד באותו היום.

ימים ולילות שרך עצמו בדרך עד שהגיע לביתו של ה"צמח צדק", כשספר התהילים לא מש מידו, המתין לתורו להיכנס לרבי, וכשהגיעו תורו, ואך דרכו רגליו בחדרו של הצדיק, פרץ בבכי מהתרגשות ופחד גם יחד, ושפך לפני הרבי את מר שיחו:

"בן יחיד ויקר יש לי, ועתה הגיע לגיל הגיוס, ובתוך שלושים יום עליו להתייצב במפקדה הצבאית בעירו, שם יוחלט גורלו לשבט או לחסד, בריא ושלם הוא ב"ה בני יקירי, טוב רואי, ובדרך הטבע אני לא רואה שום סיבה לשלילה או לדיחוי, "רבי" זעק היהודי מקירות לבו, "מה אעשה לבני ביום שידובר בו?" האב האומלל לא היה צריך לפרט את חששותיו הגדולים, השירות הצבאי כרוך בקשיים רבים, ובסכנות לגוף ולנשמה, שמירת שבת, כשרות, וקיום המצוות, בגדר מסירות נפש הן, ואין כמעט אפשרות לבחור יהודי בצבא הקומוניסטי, להישמר ולהישאר שומר תורה ומצוות. אנא רבי! זעק מנבכי ליבו, בטל את הגזירה הנוראה מכל, צדיק גוזר והקב"ה מקיים.

ה"צמח צדק" האזין לשיחת האב הכאובה בקשב רב, מצחו הבהוק נתמך בידו העדינה, הוא ישב זמן רב כשעניו עצומות, אך לא הגיב במאומה. הלחץ בלב האב השבור גבר, שתיקתו של הרבי כמעט הטריפה את דעתו, הלוא טרם בואו לכאן, סיפרו באוזניו חסידים אשר התגוררו בעירו, אותות ומופתים גדולים, ישועות ונפלאות אשר פועל הרבי עבור היהודים הבאים אליו להתייעץ עמו ולהתברך מפיו, ומשום מה דוקא הוא נתקל בחומה של שתיקה, באטימה שאינו מבין את פירושה.

אך היהודי שלבו כמעט ונשבר וכמעט נתייאש, לא הרפה, שוב ושוב שטח בבכי גובר והולך את בקשתו לפני הרבי, וציין כי בן זה יחיד הוא לו, וכי מועד הגיוס מתקרב, ואנה אני בא, בלי בני יקירי זה, טוב מותי מחיי, התייפח בבכי קורע לב. אך דבריו ודמעותיו כמו שבו ריקם, דומה היה כי אין הרבי מקשיב כלל לדבריו.

בסופו של דבר יצא מלפני הרבי, כאשר אך ברכת שלום מהדהדת באוזניו, הצדיק לא הבטיח מאומה, בלית ברירה ובלב שבור ורצוצ, עלה היהודי על העגלה ויצא חזרה לדרך הארוכה לביתו. כשהגיע לביתו, סיפר לאשתו ולבניו על האכזבה הגדולה שהיתה מנת חלקו בביקורו אצל הרבי. הללו ניסו לעודדו, שבוודאי משהו שמימי מסתתר מבעד לשתיקתו של הצדיק, ואל לו להיכנס ללילה לייאוש, ישועת ה' כהרף עין.

בצר לו, הרבה האב בתפילות ובתחנונים, ועל אף מועקת לבו, לא פסק מלקוות ולצפות לישועה, הרי שערי דמעות לא ננעלו, וגם התפילות הרבות יעשו מחצה, וככל שהתקרבו הימים למועד ההתייצבות, כן הרבה בתפילותיו ובעתירותיו, ספר התהילים לא מש מידו, כשדמעות חמות מרטיבות את הדפים הישנים של התהילים.

בבוא היום בבוקר השכם, קמו ר' שלמה ובנו ולבותיהם הולמים, מועד ההתייצבות נקבע לשעה מסוימת והמפקדה הצבאית מתנהלת על פי תקנות קשוחות, דינו של המאחר חמור מאד, עד כדי כניסה לבית הסוהר, לאחר תפילה ואכילת פת שחרית, יצאו האב ובנו ממפתן ביתם ועיניהם מצפות לישועה, אך עוד לא הספיקו להתרחק ממסחוי הבית, והנה לקראתם יהודי דל בשר וכפוף קומה, בראותו את הבאים לקראתו, הניח יד ימינו על לבו, ובקול צרוד קרא "יהודים יקרים, מדרך ארוכה באתי הנה, ועדיין לא בא אוכל לפי, אנא בטובכם הגישו לי פת לחם לאכול וצפחת מים לשתות ותחיו את נפשי אוי".

פניו המוריקים של ר' שלמה החווירו, בדיוק עכשיו כאשר כל רגע יקר הוא מפו, אם לא די בידיו הריקניות לקראת ההתייצבות גם יאחר, בדיוק בזמן גורלי זה צץ יהודי זה כמו מבטן האדמה. העני הבלתי מוכר, נושם ונושף בכבודות, וימינו נתונה עדיין על לבו כמו עוצר הוא בעדו מפרוח מגופו.

משל ונמשל

ועל הכל אנחנו מודים לך

משל ליהודי, בעל משפחה, שעבד באחד המפעלים המשגשגים באיזור מגוריו, ופרנס את בני משפחתו בכבוד. אך לא לעולם חוסן, המפעל נקלע לקשיים, ותוך זמן לא רב מצא האיש את עצמו, יחד עם עוד עשרות עובדים ותיקים, מחוסר עבודה. תחילה ניסה את מזלו במפעלים אחרים, ניסה את מזלו גם בתחומים אחרים, לא בחל בהצעות עבודה. מוכן היה לעשות את כל מה שידרש, ובלבד שיוכל להמשיך לפרנס את בני ביתו בכבוד. אך לשווא. והוא נותר "מובטל". בלית ברירה מצא האיש את עצמו אוסף תרומות, ומקבץ פרוטות כאחד מעניי העיר. הבושה צורבת, הבזיונות נוראים, הלב נצבט מכאב. הוא כמעט נסוג. אך קולות הילדים הרעבים גברו על הבושה הטבעית והוא נותר לקבץ נדבות. ימים עברו, שבועות חלפו, והוא התחיל להתרגל. הבושה כבר לא צרבה כמקודם. אולם האור שבעיניו כבה, גבו שהיה פעם זקוף בבטחון עצמי, הפך לכפוף. ביום מן הימים, בעודו גורר את רגליו מדלת לדלת, מצא את עצמו עומד מול ידיד משכבר הימים שהיה עשיר. הוא עמד נבוך, הידיד קיבל אותו בסבר פנים יפות, וביקשו להכנס עמו אל הבית פנימה. ראובן פרץ בבכי. סיפר על המצוקה הנוראה, על הבזיון והבושה, על כאב הלב ויסורי הנפש. בעל הבית מחה דמעה מקצה עינו. הוציא פנקס המחאות ואמר: ידידי ורעי, מצוקתך נגעה לליבי מאד. מוכן אני איפוא להקציב לך סך חודשי של \$1500 לפרנסת ביתך, אולם בתנאי שתבטיח לי שלא תעסוק יותר בקיבוץ נדבות. החל מהיום תוכל לבוא אחת לחודש לביתי ולקבל את הסכום, עד שתמצא עבודה כלבך. במילים מרוסקות מהתרגשות הוא הודה מעומק לבו על החסד העצום. הבעת פניו אמרה הכול. וכך, מדי חודש בחודשו ניגש אל בית ידידו, קבל את המעטפה, ולא שכח להודות על החסד. כעבור תקופה פונה ראובן לידידו הנדיב בשאלה: אולי תואיל בטובך בדרכך למשרד לשים את המעטפה בתיבת הדואר שלי? העשיר בעל לב הזהב מסכים, ומדי חודש שוכנת לה מעטפת האלף וחמש מאות בתיבת הדואר. שלוות החיים חזרה לשכון בביתו של ראובן. משהגיע ראש חודש ניסן המבשר את בואו של חג הפסח, החל ראובן לדאוג, כי באלף וחמש מאות דולר, שבהחלט מספיקים להוצאות הבית החודשיות, לא יספיקו לחגוג את חג הפסח כהלכתו. כשירד לתיבת הדואר להוציא את המעטפה החודשית, הופתע מאד שבנוסף לאלף וחמש מאות הדולרים נוספו אלף דולר נוספים, כשאליהם מצורפת ברכה חמה לחג כשר ושמח. האור חזר לעיניו. שמחה מילאה את לבו, הוא יוצא אל הרחוב, וממהר למשרדו של מיטיבו. הוא מתפרץ לחדר ובבכי נרגש הוא מודה על אלף הדולרים ששלח לו לכבוד החג. "אלף?? זה כל מה שהיה במעטפה?", תמה האיש. "לא, על האלף חמש מאות אני כבר לא מדבר, נו... זה הרי... קבוע!..."

הנמשל: כוחו של הרגל, נזכור להודות לבורא יתברך שמו גם על המובן מאליו, גם על מה שכבר הורגלנו שלא להודות לו.

(בשם אחד המגידיים)

והיהודי שאצה לו הדרך, הביט בו ברחמנות מהולה ברתחה, וכבר אומר הוא לומר לו כי מימינו ומשמאלו מקדם ומאחור, מתגוררות משפחות יהודיות טובות לב ופתוחות ידיים, ואלו בוודאי ישמחו להשביע רעבוננו ולהקל צערנו, אך ירחם ויסטה מנתיבו כי נחפו הוא לדרך קשה, והוא עצמו זקוק לרחמי שמים מרובים. אבל מחשבות אלו תופסות מוחו רק לשניות מועטות, כי מיד התנער הוא מהן, כאילו שוכח את מצבו ואת צעריו דאגתו העצמיים, וברוחב לב ובסר פנים יפות, הזמין את האורח הרעב פנימה לביתו ואמר: "בוא אחי היקר אכול ושתה וברך את האלוקים", נכנס האורח נוטל ידיו, מברך ואוכל ושותה, ומותיר, ועיניו אורו, "כשם שהחיייתני" אמר לבעל הבית "כן יוסיפו לך משמים חיים וטובה וברכה". וכבר נחפו העני לדרך, והיהודי זרז את בנו "הבה נודרו, כי אצה לנו הדרך", שלא נאחר חלילה ונענש על כך.

אצו ורצו כל הדרך, וכשהגיעו ברגע האחרון, נכנסו שניהם לבית המפקדה, והממונים על הגייסות הביטו בבחור הנושם ונושף בכבודות, מחמת יראה ופחד ומרוב בהילות, הממונים הביטו בו בעיניים זועמות, והבהילו את הרופא לבדוק את הבחור היהודי שהגיע זה עתה, אם ראוי הוא לשרת בצבא, הרופא הצבאי בחן את הבחור מכף רגל ועד ראש, נקש על ראשו, הביט לתוך גרונו, בדק את אוזניו, הצמיד ידיו זו לזו, והפטיר ספק בכעס ספק בקוצר רוח: "שלחו מעלי גופות שאינן ראויות למדי צבא". ר' שלמה ובנו המאושרים, נסעו הביתה ובידיהם כתב השחרור של הבן מהצבא, עיני שניהם ולגו דמעות התרגשות, תודה והודיה להשי"ת. כעבור זמן מה נמלך היהודי ונסע ל"צמח צדק" "שתיקתו של הרבי" אמר לבנו בקורת רוח, "יפה הייתה מכל הקולות שבעולם, מן הראוי כי אבשר לו את הבשורה הטובה".

כשנכנס לחדרו של הרבי, האיר לו ה"צמח צדק" את פניו הקדושות ואמר: "בבואך לפני לא אמרתי לך מאום, יען כי לא ראיתי בעבורכם שום פתח לישועה, אמור נא לי מה עשית באותו יום אשר בזכותו זכיתם לישועה הגדולה חוץ לדרך הטבע?" היהודי נדהם, לרגע התגלגלו מחשבותיו אחורנית, ולפתע נזכר הוא, ושח באוזני הרבי את סיפורו של אותו עני שביקש דבר מה להסעיד לו באותו יום גורלי, שמא ואולי יש קשר בין זה לזה, הרבי חיך ואמר: "אכן, שערי רחמים סגורים היו בעבורכם, אך פעולה זו של חסד ודוקא בומן ובעת כה לחוץ, פתחה לפניכם את שערי הרחמים לרווחה, מצווה זו שקיימתם בהכנסת אורחים ובמתן אכילה ושתיה לאדם עני ורעב, התייצבה לפניכם להמליץ טוב בעדכם, צדקה מעבירה את רוע הגזירה".

צ'ין אדם לחברו

אצילותו של הרב מפונבויז'

מסופר על הרב מפונבויז', הרה"ק רבי יוסף שלמה כהנמן זיע"א, יום אחד ישב אצלו אדם מוזר שהכרת פניו ענתה בו כי איננו שפוי לגמרי בדעתו. הלה ישב והשמיע באזני הרב סיפורים דמיוניים. הרב כהנמן באצילותו יושב ומקשיב לו באורך רוח, בסבלנות מרובה, מבלי לגלות, חלילה, שמץ של אי שביעות רצון. בני הישיבה, שנכנסו באקראי אל הבית, רצו לקרוא בתכולה לאיש החוצה, לבל יוסיף להיות לטורח, אולם הרב הבחין בכוונתם ורמו להם שיניחו לו. כיון שהתאחרה ישיבתו יתר על המידה, ניסתה גם הרבנית "לשחרר" אותו בטכסיס אחר. היא קראה לבעלה הרב לבוא אל השולחן לסעוד ארוחת ערב, בתקוה שהלה יבין כי הגיעה שעתו ללכת מהמקום. אולם, לגודל הפתעתה, באותו רגע הציע הרב מפונבויז' לאיש "יבוא מר ויצטרף אלינו לסעודה". אחר כך ישב הלה והמשיך בדבריו עמו עוד שעה ארוכה.

מעשה רב של החזון איש

כשהגיע הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א לראשונה לבני ברק, היה גר בשכירות בדירה ברחוב הרב שר פינת רחוב בן פתחיה. לאחר תקופה הודיע ה"חזון איש" לבעל הדירה שהחליט לעזוב את הדירה, כי שמע ששכר הדירה התייקר ואין באפשרותו לשלם את השכר הגבוה. אמר לו בעל הבית: "לא ביקשתי כלל להעלות את דמי השכירות, וברצוני שהרב ישאר לגור בדירה". אמר לו החזון"א "אינני רוצה להישאר, אינני חפץ שלא תעלה את המחיר בגלל שאינך רוצה לקחת ממני, ומכיון שלשלם את תוספת ההעלאה אין באפשרותי, לכן החלטתי לעזוב את המקום. ואכן החזון"א עבר לגור בבית אחר.

עוזב תעוזב עמו

מסופר: פעם הלך הרה"ק מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א מביתו לכיוון בית המדרש, בתוך כך הבחין באיש מבוגר

הסוחב שתי מזוודות כבדות, ניגש האיש אל הרבי שעבר לידו ואמר לו: "ר' יהודי אולי הנכם מוכנים לעזור לי לשאת מזוודה אחת?" "המשא כבד עלי מאוד" לקח הרבי מידו בשמחה את המזוודה ושניהם צעדו יחד כאשר כל אחד מזוודתו בידו. אחד מרבני חב"ד שהלך בסמוך, נבהל מאוד לראות ממקום הילוכו את הרבי סוחב בידו את המזוודה הכבדה, אך לא היה לו האומץ לגשת אל האיש ולהעיר לו על כך בנוכחותו של הרבי.

התחיל הרב לרקוע ברגליו ולעורר קצת רעש על מנת שאותו יהודי יהפוך את פניו אליו ואז יוכל להעיר לו, אך לדאבונו לא החזיר האיש את פניו וכך המשיכו ללכת עם המזוודות הכבדות בידיהם, בעודם צועדים שמע הרבי את היהודי המשמיע אנחות כבדות, כאשר שאלו הרבי על מה ולמה הוא כה נאנח? ענה לו האמן לי ר' יהודי שכבד עלי מאוד המשא שהנני סוחב בידי, ללא אומר ודברים לקח הרבי ממנו גם את המזוודה השנייה, וכך המשיכו ללכת כאשר שתי המזוודות הכבדות בידיו של הרבי, הרב שפסע מאחוריהם וראה את מעשהו האחרון של אותו יהודי לא יכול להבליג עוד, הוא התקרב אל האיש והוא החל להשתעל בקול מאחוריו, הפעם הפנה כבר היהודי את פניו לעבר המשתעל, אז רמו לו כי האיש שנושא את מזוודותיו אינו אלא הרבי מליובאוויטש, כאשר שמע הישש את דבריו, נבהל מאוד ועצר מלכת, הוא תפש את ראשו בידו והחל לקצוף על עצמו: געוואלד מה עשיתי השתמשתי עם הרבי מליובאוויטש לסחוב את המזוודות שלי, אוי לי ואבוי לנפשי, כראות הרבי שהיהודי עצר מלכת ומשמיע דיבורים של צער וכאב, שאלו מה קרה ועל מה ולמה נעצר פתאום מלכת? החל היהודי לבכות כי לא ידע כלל עם מי הוא משתמש לצרכיו הפרטיים, ומי יודע אם יכפרו לו מן השמים על מה שעשה, ענה לו הרבי ומה עם מצוות "עוזב תעוזב עמו" האם מצווה זו ניתנה רק לאנשים אחרים ולא לי?

תלולא דעדקיא

שבת קודש י' ניסן

מרים הנביאה בת עמרם (ב"א תפ"ז)

יום ראשון י"א ניסן

רבינו משה בן נחמן רמב"ן (ה"א כ"ט)

הרה"ק רבי ישעיהו ב"ר אברהם הורוויץ (של"ה ש"צ)

יום שני י"ב ניסן

רבי מרדכי זיסקינד סג"ל לנדא מסטרי ב"ר

יואל משה (תרט"ז)

יום שלישי י"ג ניסן

רבינו יוסף קארו ב"ר אפרים (בית יוסף-של"ה)

רבינו משה אלשיך ב"ר חיים (אלשיך-שנ"ז)

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר שלום שכנא

(ה"צמח צדק" מליובאוויטש - תרכ"ו)

הרה"ק רבי יואל משאץ ב"ר חיים (תרמ"ו)

יום רביעי י"ד ניסן

הרה"ק רבי אשר ישעי' מראפשיץ ב"ר אליעזר

ליפמן (תר"ה)

הרה"ק רבי אברהם יפה' מנובהרדוק ב"ר צבי

אשר יפה (תש"ל)

יום חמישי ט"ו ניסן

יצחק אבינו

הרה"ק רבי מאיר מקריסטנינופאלי ב"ר צבי

(יד המאיר - תקע"ה)

הרה"ק רבי אלישע ב"ר ברוך מגורליץ (תש"א)

יום שישי ט"ז ניסן

לוי בן יעקב משבטי קה

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רביטבין שליט"א
מחבר "בם אני אודך" רפרום יוסף הדרש" על המעשים.

הלכות לימי ניסן (ב')

(א) קטן שאינו יודע מה שמספרין בלילה מיציאת מצרים, מותר להאכילו מצה אפילו בערב פסח. (רמ"א אור"ח סימן תע"א סעיף ב')

(ב) מצות חמץ של מכונה, אין לאכול בערב פסח, אבל מראש חודש ניסן אין להחמיר בוה. (שו"ת שבט הקהתי, ח"ג סימן ק"ג)

(ג) שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום.

(שו"ע אור"ח סימן תכ"ט סעיף א')

(ד) אין אומרים תחנון בכל חודש ניסן. (שם סעיף ב')

(ה) אין אומרים צדקתך בשבת במנחה בכל חודש ניסן. (שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי מנחם מענדל ב"ר שלום שכנא

(ה"צמח צדק" מליובאוויטש) זיע"א

נלבע י"ג ניסן תנצב"ה

גליון 729
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

נכרי שאכל קרבן פסח

מעשה בגוי אחד שהיה עולה לירושלים ואכל שם קרבן פסח, ובא לפני רבי יהודה בן בתירה ואמר לו: כתיב בתורה "כל בן נכר לא יאכל בו". וכתיב "וכל ערל לא יאכל בו", ואני אכלתי מן הטוב שבטובים שבהם. אמר לו רבי יהודה בן בתירה, כלום נתנו לך מן האליה לאכול, לא נתנו לך רק מן הכחוש שבו, (כוונתו של רבי יהודה היה להטעותו בכדי שילך פעם שניה ויבקש לתת לו מן האליה ואז יתברר שהוא גוי). אמר לו: לא נתנו לי מן האליה, אמר לו רבי יהודה בן בתירה, בעת שתעלה עוד פעם לירושלים, אמור להם שיתנו לך לאכול מן האליה שבכבש (ואליה של כבש נקרבת לגבוה, ולהטעותו אמר לו כן), כשעלה הנכרי לשם אמר להם תנו לי לאכול מאליה של כבש, אמר לו מה אתה מבקש האם לא ידעת שהאליה אינה נאכלת, רק לגבוה נקרבת, אמרו לו מי אמר לך כן, אמר להם: רבי יהודה בן בתירה אמר לי שאין אתם נותנים לי מן היפה אלא מן הכחוש, והלוא אני משלם כמותכם. אמרו מה זה הדבר שבא לפנינו, בדקו אחריו ומצאו שהוא גוי, והרגו אותו, שלחו ואמרו לרבי יהודה בתירה, שלום לך רבי יהודה בן בתירה שאתה במקום נציבין ומצודתך פרוסה בירושלים.

(מסכת פסחים)

פרשת השבוע

חג הפסח יו"ט שכולו קודש הוא

מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגוסטינין זיע"א, שבימי חג הפסח כמעט ולא היה ישרן, ובני ביתו שדאגו לבריאותו שאלו על הנהגתו זו, והשיבם הצדיק: תציירו נא אילו הייתם זוכים בפינף און זיבעציגער היינו הגרלת הלוטו שהיה באותם הימים בסך שבעים וחמש אלף רובל, וכי הייתם יכולים לישון? האמינו לי שכל רגע מימי הפסח נחשב אצלי כפינף און זיבעציגער, והסביר הרבי מדוע דווקא בפסח כל רגע חשוב אצלו כ"כ, כי אז הוא זמן איסור חמץ, וידוע שחמץ רומז ליצה"ר שאור שבעיסה, ומצה רומז על יצר הטוב, ולכן בחג הפסח שהוא זמנו של היצר הטוב וביעור היצה"ר, יו"ט שכולו קודש הוא, לכן היה כל רגע חשוב אצלו ולא רצה לבטלו בשינה.

שמירה על דרכי האבות הצילה

מאיסור חמץ בפסח

סיפר הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א: מעשה באחד שהביא שק גזר לרבו הרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זיע"א למצוות כרפס לליל הסדר, ונפרד מהרבי

וחזר לביתו. בשעת ביעור חמץ צויה הרבי להביא את שק הגזר ולשורפו עם החמץ! העומדים שם תמהו, אבל מי יבא להרהר אחר רבו. כעבור כמה שעות הגיע היהודי בבחלה וסיפר, שהמשרתת שלו שאלה אותו האם הוא מרוצה מן הגזרים, שכן הם גדולים ויפים. היא אף גילתה לו את סוד הצלחתם: היא השקתה אותם בבירה!... נחרד האיש: "הן הבירה היא חמץ, והגזרים אסורים לפסח-והרבי ישתמש בהם חלילה לכרפס!". מיד חבש את סוסו ודהר לבעלו. הרגיעוהו וספרו לו שהרבי שרף את הגזרים בביעור חמץ. הכל ראו בכך מופת גלוי. נענה הרבי ואמר: "לא עשיתי כן משום שידעתי שהגזרים הושקו בבירה. וכי מניין לי לדעת זאת. אך זאת ידעתי, שאסור לנו לשנות מדרכי אבותינו. וכיון שראיתי שהובא גזר לכרפס, אמרתי לנפשי: וכי מתי השתמשו אבותינו בגזר לכרפס? אין זה אלא שמשוהו כאן אינו כשורה, לכן צוייתי לשרפו". סיים הרבי מקרעטשניף ואמר: "ראו כיצד שמירה על דרכי האבות הצילה מאיסור חמץ בפסח!".

זמני השבת

חג הפסח

זמני יציאת החג

ירושלים: 7:36 ת"א 7:38 ר"ת: 8:13

זמני כניסת החג

ירושלים: 6:23 ת"א: 6:38

תקיעת שופר בליל הסדר

חורף קשה עבר על העיירה סמטניץ. התושבים כבר ציפו להפוגה בגשמים ולמעט קרני שמש מחממות. אבל כשהגיע סוף סוף האביב, החלו עננים שחורים מסוג אחר להעיב על שמי העיירה והאזור כולו. תושבי האזור הכירו יפה את הורבאן המשומד, יהודי שהמיר את דתו ופיתח שנאה עזה כלפי אחיו לשעבר. כשהיה עובר ברחוב, היו הכול עוברים לצד השני, שכן פגיעתו של זה הייתה רעה ומכאיבה. הורבאן זה קיבץ סביבו חבורת פורעים, ומדי פעם יצאו לפרוע בעיירות ישראל. כעת נודע כי בכוונת הרשעים לתקוף הפעם את העיירה סמטניץ.

ההכנות לקראת חג הפסח נערכו באותה שנה בצל הפחד מפני חבורת הפורעים. ואמנם, ימים אחדים לפני החג, הגיע שליח חשאי מאחת העיירות הסמוכות ובפיו הידיעה: הורבאן מתכוון להגיע לסמטניץ בליל חג הפסח. את תחושת האימה שאחזה בלבבות, ניתן היה לחוש בכל פינה. הנשים והילדים כמעט לא נראו ברחובות. כל עבודות הניקיון, שמקובל היה לעשותן בחצר הבית, נעשו הפעם בתוכו. מי שלא היה מוכרח, לא יצא את פתח ביתו. קשה היה להאמין כי בעוד ימים אחדים יחוגו יהודי סמטניץ את חג החירות.

בערב החג ממש נשמע קולו של כרוז העיירה עולה מן הרחוב. הכול מיהרו לפתוח את חלונות ביתם כדי לשמוע מה בפיו. ההכרזה שבפיו הייתה מפתיעה, ואולי משום כך גם הפיחה תקווה. הוא הכריז, כי רב העיירה, הגאון הקדוש רבי יהודה אסאד זיע"א, קורא לכל התושבים להתכנס ולעשות יחדיו את ליל-הסדר. כל משפחה תיטול עמה את מצותיה, יינה ושאר תבשילי החג ותבוא לבית-הכנסת הגדול. קריאתו של הרב רוממה מעט את רוחם של בני סמטניץ. הרעיון לעבור את רגעי הפחד בצוותא נסך עידוד בלבבות. גם עצם יוזמתו של הרב הוכירה את גדולתו ותרומה לחיזוק התקווה כי בצילו לא יאונה להם רע.

שולחנות בית-הכנסת הוצבו בטורים ארוכים ומסודרים. המפות הלבנות כוסו עד מהרה במצות וביין שהביאו תושבי העיירה. כך ישבו יחד, כל המשפחות, והרב החל בעריכת הסדר. הוא ישב על בימת בית-הכנסת, מראהו היה כשל מלאך אלוקים. לבוש היה קיטל לבן, וזקנו החיוור נבלע בתוכו. לפני תחילת הסדר, קרא הרב בחשאי לכמה מן הצעירים, והטיל עליהם ללכת אל מבואות העיירה, להמתין שם ולצפות לבאות. ובינתיים ניהל הרב את הסדר ביד רמה, מתוך שמחה וביטחון בה'. ככל שנקפו

הדקות, כן גבר הפחד בלבבות מפני הבאות. אבל לפחות כלפי חוץ השתדלו הכול להראות פנים שלווה, שרו ושמחו בשמחת חג החירות.

קרבה שעת חצות. המתח בהיכל בית-הכנסת גבר, לפתע נכנסו שליחי הרב ופניהם חיוורים כסיד. הם פסעו בוריוזות אל הרב ודיווחו לו כי חבורת הפורעים בדרך לעיירה. הם שמעו את קולות הפרא שלהם קרבים מרחוק. חיש-מהר עברו הדברים בין כל המסובים. מהומת אימה קמה במקום. נשים החלו ליילל בבכי, והילדים עשו זאת בעקבותיהן. הגברים התרוצצו בניסיון לשית עצה.

לפתע התרומם הרב ממקומו ובתנועת יד אחת היסה את כל המהומה. "אחיי ורעי היקרים", פתח הרב ואמר, "האם שכחתם כי ליל שימורים הוא הלילה הזה? שומר ישראל אינו מפקיר לעולם את צאן-מרעיתו, ועל אחת כמה וכמה בלילה זה. אל לכם להפריע את שמחת החג. התייצבו בשקט ובשלווה במקומותיכם וראו את ישועת אלוקינו אשר יעשה עמנו בלילה הזה". דבריו של הרב פעלו את פעולתם. קולות הבכי נדמו. עיני הכול היו נעוצות ברב הגדול, שירד בתום דבריו מן הבימה. הוא ניגש אל ארון-הקודש ופתחו. ראשו נתחב פנימה, והוא חיפש שם דבר-מה. לפתע שלף הרב מתוך ארון-הקודש את שופר התקיעות של ראש-השנה. לאחר-מכן נטל ממגירת שולחנו את טליתו ונתעטף בה עד מעל לראשו. איש לא הבין לפשר מעשיו. אולם הרב הורה לצאן-מרעיתו להישאר על מושבם, ויצא לבדו את בית-הכנסת.

רבי יהודה אסאד צעד לעבר מבואות העיירה. קולות הפורעים היו עתה קרובים ביותר. והנה הם נראו קרבים ובאים, רכובים על סוסיהם. בראש המחנה רכב הורבאן המשומד בכבודו ובעצמו. ברגע זה עצם רבי יהודה אסאד את עיניו, כיוון את אשר כיוון ותקע תקיעה אחת רמה וממושכת בשופר שבידו. באותו רגע נראה היה הורבאן כמי שהיכהו ברק. הוא הבחין ברב עטוף הלבן ושמע את תקיעת השופר שיצאה מפיו. פניו נתקפו באימה. עיניו כאילו יצאו מחוריהן. כמי שאחזו טירוף היפנה את סוסו לאחור, ובקריאות פחד נמלט אל מחוץ לעיירה, ואחריו כל בני חבורתו. הרב הקדוש חזר לבית-הכנסת ועל פניו נח חיוך מרגיע. הוא סיפר לבני הקהילה הנדהמים כי הפורעים שבו בבהלה על עקביהם. והמשיך לנהל את הסדר בהתרוממות הרוח ובשמחה גדולה.

רק אחר-כך נודעו פרטיו המדויקים של המעשה הפלאי, מפיו של אחד מבני העיירה הנוכרים, שעמד כל אותה שעה בחלון ביתו וצפה בתדהמה בנס הפסח.

משל ונמשל

בודקין את החמץ לאור הנר

החמץ, כידוע רומז ליצר הרע (ברכות י"ז ע"א) ויש לבדוק אחריו לאור הנר, מהו נר זה, כיצד בודקים לאורו ומה נמצא בבדיקה? התשובה לכך

במשל לכפרי אחד שהגיע לראשונה בחייו לעיר הגדולה, הוא לא שבע מן המראות שראה, הבניינים הרמים, התנועה ההומה, המון האנשים. כל אלה הרשימו אותו וסחררו את ראשו, אבל הוא היה אדם מעשי, על כן התבונן סביבו וביקש דבר, שאותו יוכל לקנות ולהביאו עמו לכפרו, ראה בגדי משי ואטלס – הם לא מתאימים לכפר, שם יש ללבוש אריגים עבים וחזקים, ראה כלי חרסינה עדינים – בכפר משתמשים בכלי חרס פשוטים. ראה נברשות חשמל – אבל כפרו אינו מחובר לרשת החשמל. ואז גילה את אשר חיפש: פנס כיס, איזו המצאה נפלאה, לאורו יוכל למצוא דרכו בחושך, כל הכפר יקנא בו. קנה את הפנס, הניחו בכיסו, והמשיך בדרכו מרוצה וטוב לב, על המדרכה מנגד ראה אנשים מתגודדים, צרים על דלפק צר, "מה מוכרים שם?" שאל. "כרטיסים להצגת ראינוע, פנס קסם". תמה הכפרי "ראינוע, מהו?" צחקו האנשים לבורותו של הכפרי, שאינו יודע מהו ראינוע, החליט לעמוד על טיבו של זה, עמד בתור וקנה כרטיס, נכנס יחד עם כולם לאולם גדול וחשוך, ישב על מקומו והתבונן במסך שממולו ותדהא, אך תהיתו לא נמשכה זמן רב, עד מהרה נעור המסך הלבן לחיים, הופיעו עליו דמויות, מראות, נופים עוצרי נשימה, עולם קסום ומופלא, חשב הכפרי בלבו: מה חבל שחשוך כאן, אם כן זה בחושך, בוודאי רואים דברים יותר נפלאים באור, נזכר בפנס הכיס שבכיסו, הוציאו, כונו אל המסך והדליקו, ולפתע ראה זה פלא, הכל נמוג, הטשטש ונעלם, מכל העברים עלו מחאות וגערות: הרף, כבה את האור, תמה האיש והצטדק: "מה קרה, רק רציתי לראות טוב יותר", אמרו לו: "האינך מבין? כאן – רואים רק בחושך!"

נוקב המשל, ונורא הוא הנמשל, כל תאוות העולם הזה, כל פתויי היצר הרע, כולם דמיון, תעתועים הם, מראות כוזבות, שאין רואים אותם אלא בחושך, אך יפוח היום ונסו הצלילים, רק יעלה האור, ותתגלה אפסוסם, יחשף גיוונם, יראה כזבם. זה שאמרו "בודקין את החמץ לאור הנר", וכשיגלה אור התורה, יגיה אור השכר – השאור שבעיסה" כחלום יעוף.

(בשם הרה"ק רבי יהודה לייב חסמן זיע"א)

תרופת הפלא ממצה-כרפס-ומרור

מסופר: בין חסידיו של הרה"ק רבי שניאור זלמן בעל התניא זיע"א, היו שלושה רופאים, אשר מלבד חסידותם המופלגת ידעו גם פרק בהלכות רפואה, ומכך היו מתפרנסים. אחד מהם היה ר' אברהם דוקטור שהתגורר בריגא. מדי שנה לאחר חג הפסח היה בעל התניא שולח לו את השיריים של המצה השלישית מליל הסדר, לכך היה אף מצרף את השיריים של הכרפס והמרור. ר' אברהם הרופא ידע כי אין זה לאכילה אלא היה שוחק אותם ומשתמש בהם כאבקות מרפא לחולים השונים.

באחת השנים הזומן ר' אברהם הרופא למיטתו של איש נכבד, הלה היה ידוע בעושרו ובמעמדו. כשהגיע הרופא החסיד למיטתו, מצא שם את גדולי הרופאים שהובאו מהערים הגדולות. הללו עמדו סביב מיטתו מיואשים, חלקם כבר אספו את כליהם באומנם כי זמנו של החולה קצוב, חלק מהרופאים הביט בולזול ברופא העבדן שהחל לבדוק את החולה מראש ועד כף רגל. עד מהרה מצא ר' אברהם כי מצבו של החולה קשה ביותר, לבו וריאותיו כבר כמעט פסקו מלתפקד ושעותיו היו ספורות. ר' אברהם הרופא הבין כי בשעה זו אין זה הזמן לתת תרופה רגילה, הוא פתח איפה את תיקו, הוציא את אבקת המרפא שלו, זו שנטחנה מהמצה של הרבי, מזג עמה מעט מים, והחל להשקות את החולה. חלק מהרופאים שנוכחו במקום פרצו בצחוק רועם. קודם שחזר לביתו, השאיר ר' אברהם הרופא בקבוק עם מי התרופה, והורה להשקות את החולה בתרופה זו פעמים אחדות ביום. לא חלפו ימים רבים, והחולה קם על רגליו באופן של פלא ונס.

שמע הדבר יצא למרחקים, והגיע אף לאוזניהם של הרופאים הבכירים שפקדו את מיטתו באותה שעה. אחד הרופאים הטריח עצמו לביתו של החסיד הרופא, והתעניין לפשר שיקוי הפלאים שהשקה בו את החולה, "הן ריאותיו ולבו כבר היו במצב קשה וחסר תקווה, כיצד הצלחת להחזיר אותו לחיים?" תמה הרופא. חיך ר' אברהם הרופא חיך של טוב לב, וכשהבין כי הרופא אכן רציני ואפשר להפקיד בידו את סודו, סיפר לו את סוד התרופה. שנים מספר לאחר מכן כאשר בעל התניא שהה במאסר לאחר ההלשנה הנוראה כנגדו, שלחו מפטרבורג את מסמכי המאסר לצנזור שישב בריגא באותה עת, כשנודע הדבר לרופא הבכיר, מיהר להעיד על הרב כי איש כשר וצדיק הוא, עדותו אכן עשתה רושם טוב ונתנה משקל לקראת הכרעת הדין.

צין אדם לחברו

יתן ויחזור ויתן

מספרים על יהודי עני, שנכנס לפני חג הפסח אל הרה"ק רבי דוד מטלנא זיע"א ואמר: בימים אלה באים כולם אל הרב לשאול שאלות בהלכות הפסח. גם לי יש שאלה גדולה: מה נאכל? הביט הצדיק בפניו הכחושות והמורעבות של היהודי ואמר: "אתרץ לך את קושייתך", ובתוך- כך הוציא מטבע מכיסו ונתנו לו. למחרת חזר העני בעיניים מושפלות אל רבי דוד ואמר: "רבי, התירוץ שקיבלתי ממנו אתמול כבר לא נותר ממנו מאום, והקושיה הקשה חזרה למקומה". הרבי חיך והוסיף לו כהנה וכהנה.

לא אצער אדם עבור מצות מהודרות

רבה של ירושלים עיה"ק, הרה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א היה משקיע מאמצים רבים באפיית המצות שיהיו בתכלית ההידור והכשרות. ופעם קרה בשעת אפיית המצות שאחד מעוזריו העיר לו, שאחד העובדים מתרשל קצת בגלגול העיסה, ומן הראוי שהרב יגער בו ויזרו אותו. השיב לו רבי חיים: חס וחלילה, זאת לא אעשה, אני אצער פועל עני וקשי יום, ואגער בו, משום שאני חפץ במצות מהודרות? אני מצדיע עושה כל מה שביכולתי ואיני חוסך בהוצאות, ובנוסף לכך מתפלל אני להשי"ת שיזכנו במצות ביתרון ההידור והכשרות, וסמוך ובטוח אני שהקב"ה יקבל תפילתי, כי הוא בוחן

לבבות ויודע עד כמה אני חפץ לקיים מצוה זו כהלכתה, אבל לקבל מצות מהודרות תמורת גערה בפועל עני? יצא שכרה בהפסדה.

להרנין לב אלמנה

מסופר: באחד הימים קרוב לחג הפסח, הגיעה אישה אלמנה לביתו של הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א, בשאלה מה לעשות עם חסה הנגועה בתולעים? אמר לה רש"ז שתביא אליו את החסה, כאשר חזרה עם החסה, נטל רש"ז את עלי החסה, נעמד ליד המנורה, ובדק אותם אחד לאחד, כך עמד במשך שעותיים פוסק הדור, שכל רגע ביממה היה מחושב אצלו עד מאד, ובדק עלי חסה כדי שלא למנה יהיה חסה כשרה לליל הסדר.

להימנע מחלישות הדעת של הזולת מסופר על הגה"ק רבי יוסף יוזל הסבא מנובהרדוק זיע"א. שפעם בתקופת הבדידות שלו, הגיע בערב פסח אחר חצות, בכדי לאפות את המצות שמורה בדקדוקי הדת ופרטיה וכו' ובבואו הרגיש שמעשה זה עלול לגרום חלישות הדעת וקיפוח הכבוד של המרא דאתרא שירננו אחריו לומר: הביטו היאך הפרוש הזה מדקדק ומהדר בקיום המצוות, מה שלא ראינו מרבינו הרב שלנו. ובאמצע האפיה הפסיק בכדי שלא לבייש את רב העיר, וכמובן שגם מלאכתו אז נעשתה בזריזות באופן אחר שהמצות נאפו כדבעי.

תלולא דצדקיא

יום חמישי ט"ו ניסן

יצחק אבינו

הרה"ק רבי מאיר מקריסטנופאלי

ב"ר צבי (יד המאיר - תקע"ה)

יום שישי ט"ז ניסן

לוי בן יעקב משבטי קה

שבת קודש י"ז ניסן

הרה"ק רבי יצחק מסקווירא ב"ר מרדכי

מטשענוביל (תרמ"ה)

יום ראשון י"ח ניסן

רבי מאיר הלוי ב"ר טודרוס (הרמ"ה ה"א ד')

הרה"ק רבי חיים אברהם ממיקאליוב

ב"ר שלמה (תרל"א)

יום שני י"ט ניסן

הרה"ק רבי יהושע פאלק ב"ר אלכסנדר הכהן

(דרישה סמ"ע - שע"ד)

הרה"ק רבי אהרן מקארלין ב"ר יעקב (תקל"ב)

רבי יעקב יוסף ב"ר ישראל חיים מספינקא

יום שלישי כ' ניסן

רב האי גאון ב"ר שריירא גאון (ד"א תשצ"ח)

הרה"ק רבי יעקב ווייסבלום ממאגלינצא ב"ר

אלימלך מליזענסק

הרה"ק רבי יחזקאל ב"ר יוסף פאנעט (מראה

יחזקאל (תר"ה)

יום רביעי כ"א ניסן

הרה"ק רבי דוד לייקעס ב"ר ישראל (תלמיד

הבעש"ט - תקנ"ט)

יום חמישי כ"ב ניסן

הרה"ק רבי יצחק קאליש מווארקע ב"ר שמעון

(תר"ח)

הרה"ק רבי שמואל דוב אשר במיסקוביץ

ב"ר מרדכי יוסף מאיוביצא (תרס"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "בם אנ' אוד" רפרס יוסף הדרש" על המצוות.

הלכות לימי ניסן (ג')

א) אין אומרים בחודש ניסן היה רצון שאחרי קריאת התורה. (שו"ע הרב סימן תכ"ט סעיף ח')

ב) נוהגין מראש חודש ניסן ואילך לקרוא פרשת הנשיא שהקריב בו ביום, וביום י"ג, קורין פרשת בהעלותך עד כן עשה את המנורה, שהוא נגד שבט לוי. (שם סעיף ט"ו)

ג) אין מתעניין כלל בחודש ניסן, אפילו יום שמת בו אביו ואמו. (שו"ע או"ח שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א

ב"ר יעקב זיע"א

נלב"ע י"ט ניסן תנצב"ה

גליון 730
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מי שידוע בעצמו שלא ביזה אדם
מישראל מימיו, יעבור ולא ינוק

מעשה ברבי פינחס בן יאיר שהלך
לפדיון שבויים, פגע בגנאי הנהר אמר
לו: גנאי חלוק מימך ואעבור כך, אמר
לו: אתה הולך לעשות רצון קונך ואני
הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק
עושה, ספק אי אתה עושה, ואני ודאי
עושה, אמר לו אם אי אתה חולק,
גוזרני עליך שלא יעברו כך מים
לעולם. חלק לו, היה שם אדם אחד
שהיה טעון חטים לפסח, אמר לו חלוק
אף לזה שעוסק במצוה, חלק לו. היה
שם ערבי אחד שנתלווה עימהם בדרך,
אמר רבי פינחס חלוק גם לזה, שלא
יאמר כך עושים לבני לזיה, חלק לו.
אמרו לו תלמידיו יכולים אנו לעבור?
אמר להם, מי שידוע בעצמו שלא ביזה
אדם מישראל מימיו, יעבור ולא ינוק.
אמר רב יוסף כמה גדול אדם זה
כמשה וששים ריבוא.

(חולין ז')

פרשת השבוע

הרה"ק ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א
(יומא דהילולא כ"ה ניסן), וה"דברי
חיים" כיבדו לומר תורה. היסר רבי נתן
דוד ולבסוף אמר: מה פירוש הכתוב
"וישמע משה וייטב בעיניו", נראה לענ"ד
שהפירוש הוא כך, בדרך כלל היה משה
רבינו אומר תורה ואהרן שומע. הפעם
כשאהרן אמר תורה "וידבר אהרן אל
משה" וגו' "וישמע משה וייטב בעיניו" כי
נוכח לדעת שיותר טוב לשמוע תורה
מאשר לומר. כך יצא רבי נתן דוד
משילובצא גם ידי חובת אמירה וגם ידי
חובת שתיקה.

וישמע משה וייטב בעיניו
(י' - ב')

מסופר: "היהודי הקדוש מפשיסחא"
היה בימי נעוריו מלמד בכפר אצל בעל
בית אחד, בהמשך הזמן כשכבר נתפרסם
ה"היהודי" לצדיק גדול, חלה בנו של אותו
בעל הבית בעיניו ודרש ברופאים ולא
הועיל מאומה, והנה שמע בעל הבית
שזה שהיה לפניו מלמד שלו, נתגלה
כרבי ופועל ישועות, ונסע אליו עם בנו
החולה, שמו של החולה היה משה,
כשבאו לשם התחיל "היהודי הקדוש"
לדבר עם החולה בדברי תורה ושאל
אותו: משה, האם שומע אתה? השיב כן!
אמר לו הרבי כתוב "וישמע משה וייטב
בעיניו", ומיד התחיל לראות בעיניו
ונתרפא.

קרב אל המזבח וגו' ואת עולתך בערך
ובער העם (ט' - ז')

מסופר על הרה"ק ה"אהבת ישראל"
מיוזניץ זיע"א, שפעם כשנכנס לעריכת
שולחנו הקדוש, הביט סביבו, נאנח
והסביר, לכאורה האך אפשר לגשת
לנהל שולחן? הלא חז"ל אמרו (מנחות
צ"ז) כי שולחנו של אדם מכפר, וכן גם
כתוב (שמות כ"ט ל"ג) "ואכלו אותם
אשר כופר בהם" כהנים אוכלים
ובעלים מתכפרים (פסחים נ"ט). אם כן,
טרם יגש יהודי אל השולחן שהוא
בבחינת מזבח, צריך לפשפש במעשיו
ולתקן חטאיו, כלומר, לחזור בתשובה,
כמו שהצטרכו לשוב בתשובה לפני
הקרבת קרבן שהיו מתוודים עליו.

על אחת כמה וכמה, כאשר נגשים לנהל
שולחן לצבור, כלומר לכפר על כל
העדה. וזה מרומו בפסוק "קרב אל
המזבח" אשר הוא שולחנו של אדם,
"ועשה" לשון תיקון, דהיינו תשובה,
"את חטאתך" לחזור בתשובה על
החטאים, "ואת עולתך" כדי שיהיה להם
תיקון ועליה, ואז "וכפר בערך ובעד
העם". ובאמרו זאת ולגו עיניו דמעות,
וכל הקהל נשבר לבו כחרס.

וישמע משה וייטב בעיניו
(י' - ב')

פעם הסב הרה"ק רבי נתן דוד
משילובצא זיע"א על שולחן רבו

זמני השבת

שמיני

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:29 ת"א: 6:44

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:43 ת"א: 7:45 ר"ת: 8:20

מאן דיהיב בני, יהיב מזוני

מסופר על אחד מחסידיו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א, שמו היה ר' מאיר והיה עשיר גדול. הוא היה סוחר עם סוחרים גדולים, שועים וגדולי ארץ, והמזל האיר לו פנים. בכסף שהרוויח קנה בתים ואחוזות שהשתרעו על-פני שטחים נרחבים. ר' מאיר ורעייתו נהנו מחיי עושר ונוחות והיה נראה שלא חסר להם מאומה והם אנשים מאושרים עלי אדמות. אולם לא כן היה הדבר, למרות כל העושר והרחבות שלהם היה דבר אחד שהציק להם מאד, הם לא זכו לפרי בטן. לפני כל נסיעה אל רבו ברוזין, הייתה אשתו מפצירה בו כי יבקש את ברכת הרבי לילדים. ואכן, בכל ביקור וביקור ביקש מהרבי ברכה לזרעא חייא וקיימא, ומשום מה נמנע הרבי מלהבטיח להם ישועה.

פעם אחת, בעת שהכין עצמו ר' מאיר לצאת לרוזין, פרצה אשתו בבכי. "איך ייתכן שמאות ואלפים מתברכים מפי הרבי ונושעים בזכותו ואילו אתה שהנך מקורב אליו כל-כך, חוזר פעם אחר פעם מחצרו בלי ישועה. הפעם לא אסתפק עוד בברכה", זעקה בכאב, "הפעם הזאת עליך לדרוש מהרבי הבטחה מפורשת". ליבו של ר' מאיר נצבט, עיניו נתלחחו מדמעות והוא הבטיח לשמוע בקולה ולבקש מהרבי הבטחה לזרע ברך ה'.

בתום שהייתו ברוזין נכנס ר' מאיר להיפרד מרבו לשלום. דמותה של רעייתו המיוסרת כמו ניצבה לנגד עיניו. "רבי", אמר בקול נשבר, "אנא יבטיח לנו כי בקרוב ניוושע". לשמע הדברים התעטף הרבי בשתיקה. השתיקה הופרה כעבור שניות בקולו של הרבי: "אם תרצו תוכלו להיוושע אך בתנאי אחד: אם תסכימו לקבל עליכם חיי דלות ומחסור, תזכו בילד". זיק של תקווה ניצת בעיני ר' מאיר. אילו היה הדבר תלוי בו בלבד, משיב היה בחיוב תכף ומיד. אך לפי שגם גורל אשתו תלוי בדבר, ביקש מהרבי שהות כדי להתייעץ עמה.

כאשר שב הביתה עם הבשורה והתנאי לכך, ההתרגשות בביתו הייתה עצומה. מבחינת אשתו לא היה כאן שום מקום להתלבטות. "איזה ערך יש לחיינו בלי ילד לאהוב ולגדל?", אמרה ור' מאיר כמובן הסכים עמה. הוא חזר תיכף לרוזין והודיע לרבי כי הוא ואשתו מסכימים לקבל עליהם את התנאי הלא פשוט. הרבי לחץ את ידו, ברכו בחום ופטרו לדרכו.

בתוך זמן קצר פקדה את ר' מאיר שרשרת אסונות כלכליים, והוא הפסיד את כל הונו ורכושו. גם את ביתו הפרטי איבד בדליקה פתאומית שכילתה אותו עד היסוד. ובה-בעת ממש נתקימה גם הברכה. בתוך כשנה חבקו ר' מאיר וזוגתו בן זכר עם

נשמה מיוחדת. ולמרות המעבר החד מחיי שפע לעניות ולחסור כול, חשו עצמם ההורים הטריים – מאושרים באדם. המציאות החדשה אילצה את ר' מאיר להיעדר מביתו פרקי-זמן ארוכים, בחיפושיו אחר מקורות מחיה מזדמנים. בינתיים גדל הילד והיה לנער. העוני הקשה והיעדרויותיו הממושכות של האב מהבית, נתנו את אותותיהם בנער שחבר לנערי רחוב פוחזים. ליבם של ר' מאיר ורעייתו נחמץ, והם היו חסרי אונים.

יום אחד קם ר' מאיר ונסע לרוזין. נכנס לחדרו של הרבי וזעק מנהמת לבו המיוסר: "רבי: 'יש לי דין-תורה עם הקב"ה". בשנייה שלאחר מכן נשך את שפתיו וכבר התחרט על המשפט החצוף שנפלט מפיו. אבל הרבי שמע את הדברים ולא הרפה. "דין-תורה עם הקב"ה? על מה ולמה?". סיפר ר' מאיר לרבו על מצבו הרוחני הירוד של בנו-יחידו ואז הוסיף: "כשקיבלנו עלינו אני ורעייתי חיי עוני ודלות, עשינו זאת כדי לזכות בבן, אך לא בבן פורק-עול. זה לא היה חלק מהתנאי. תובעים אנו מהקב"ה שיספק לנו די מחסורנו. איננו מבקשים חיי שפע ומותרות, אלא שנוכל לגדל את בננו לתורה וליראת-שמים".

הצדיק מרוזין האזין לדבריו בהבעת השתתפות. "יש מן הצדק במה שאתה אומר", אמר. "אולם כדי לקיים דין-תורה עם הקב"ה, עליך לפנות לבית-הדין בעיר הגדולה "ברוד". שים פעמך לשם ושטח את טענותיך לפני הדיינים, ללא כל מורא.

כשהוא שואב כוח מהוראת רבו, התייצב ר' מאיר לפני חברי בית-הדין של ברוד. ברגע הראשון נדהמו הדיינים מדבריו של העני האלמוני, שביקש להזמין לדין תורה את הקב"ה בכבודו ועצמו. אולם כאשר גילה להם מי שלחו אליהם, שינו את יחסם אליו. לאחר שחקרו ובדקו את גרסתו מכל צדדיה, קבעו דייני בית-הדין כי אכן הצדק עמו. "מאן דיהיב בני, יהיב מזוני", ציטטו בפסק הדין אשר קבע מפורשות כי ראוי הוא ר' מאיר לפרנסה בכבוד.

בדרכו חזרה לביתו שמע ר' מאיר קול דהרה מאחוריו. כרכרה הדורה עצרה לידו בחריקה. "היי, מאיר, מה מעשיך כאן? תראה איך אתה נראה, האם התחפשת?" זה היה קולו של אציל גוי שבעבר הרבה ר' מאיר לסחור עמו. האציל הזמינו לעלות על הכרכרה ור' מאיר נענה להזמנתו.

תוך כדי נסיעה סיפר ר' מאיר את שעבר עליו בשנים האחרונות. "שמע נא, מאיר", פנה אליו האציל בידדות, "אולי אתה תוכל לעזור לי". האציל סיפר לו כי מסיבות כלשהן זקוק הוא בדחיפות לכסף מזומן.

משל ונמשל

לחשוב חיובי ולצייר חיובי

משל לאחת מארצות העולם, שהיה מלך אהוב מאוד על נתיניו. אולם חיסרון מסוים היה בו, הוא היה בעל רגל אחת, ונוסף לכך, סבל מגיבנת בגבו. כדי להשלים את מראהו, הייתה אחת מעיניו סגורה באופן מתמיד ויהי היום, והמלך החליט לתלות על קיר טרקלינו את דיוקנו. קרא המלך לאחד הציירים הגדולים במדינה, וביקש ממנו לצייר את דיוקנו, והבטיחו כי בתמורה יקבל שכר רב. הצייר קיבל את ההצעה בשמחה וניגש היישר לעבודה. לאחר מספר חודשי עבודה הגיע הצייר לארמון המלך ובידו יצירת האמנות, דיוקן מדויק של המלך. ראה המלך את הציור, ובמקום להתלהב מהדיוק הרב, הוא כעס, פניו האדימו והוא נזף בצייר: "אינך מתבייש? ככה אתה מבוזה אותי? אתה מצייר אותי כבעל מום? ...". הצייר נדהם. "אדוני המלך, ביקשת דיוקן, זה מה שעשיתי" ... אך המלך לא נרגע והורה להשליך את הצייר לכלא בעוון ביזוי כבוד המלך. קרא המלך לצייר נוסף, והטיל עליו את מלאכת הציור. הלך למד מניסיון העבר, והיה "חכם" יותר. הוא החליט "לשפץ" את מראה המלך. יישר את גבו, סידר את עיניו, וכמובן, הוסיף לו רגל. לאחר חודשי עבודה בא לארמון, להראות למלך את יצירת המופת. והנה שוב, כעס המלך מאד: "מדוע אתה משנה את המראה שלי?" נזף בו. הוא הורה להשליכו לכלא, שישמש כחברה לצייר הראשון... קרא המלך לצייר נוסף, שלישי. הצייר נכנס לדילמה, מה יעשה? כיצד יצייר את המלך? חשב וחשב, ולבסוף "הבריק" רעיון במוחו. הוא יצייר את המלך מהצד, כשהוא יורה בחץ וקשת, תוך כדי רכיבה על סוס. כך, יראו בציור רק רגל אחת, כי השנייה מצידו השני היא של הסוס. הגב כפוף כמו כל אדם שיורה תוך כדי רכיבה. ועין אחת עצומה, כמנהג היורים, כדי למקד את הפגיעה... מיותר לציין שהמלך נהנה מאד ונתן לצייר את שכרו המושלם.

הנמשל: אם אתה רואה חסרונות אצל אדם המתנהג בצורה לא ראויה, דע, הכול תלוי איך אתה מסתכל עליו ואיך אתה מצייר את הדברים.

(אחד המגידיים)

לפני שעה קלה יצא מפגישה עם בעל אחווה מסויים, בניסיון למכור לו כמה מנכסיו. הבעיה הייתה שגם בעל האחווה חש בלהיטותו היתרה למכור את נכסיו, והוא ניצל זאת כדי להוריד את המחיר בצורה בלתי הוגנת.

"למעשה", הוסיף האציל ואמר, "אני כל-כך זקוק לכסף עד שאין לי ברירה אלא לחזור אל בעל האחווה ולהסכים למחיר שהציע לי. אלא שאם אשוב אליו כעת, יראה בכך כניעה מצדי והוא עלול ללחוץ עליי ולהוריד עוד את המחיר. לך אליו אתה ועשה זאת במקומי, תמורת עמלת תיווך ראויה לשמה.

החליף ר' מאיר את בגדיו ופנה אל ביתו של בעל האחווה. גם עמו סחר בעבר והם הכירו היטב זה את זה. בשיחתם סיפר לו בעל האחווה, כמשיח לפי תומו, על עסקה גדולה שזה עתה הוצעה לו. הוא התייסר באוזניו של ר' מאיר על כי החמיץ את העסקה המשתלמת. ר' מאיר העמיד פני תם והתעניין בפרטי המקרה. "למעשה", אמר לבסוף בעל האחווה, "חפץ אני בקיום העסקה, גם במחיר שהציע לי האציל. אך אם ארדוף אחריו כעת, הוא יפרש זאת ככניעה מצדי ויעלה עוד את המחיר."

לפתע הבריק רעיון במוחו של בעל האחווה. "מאיר, ידידי", אמר בחיוך מבטיח, "יש לי בשבילך הצעה שלא תוכל לסרב לה. לך אליו אתה וקנה בעבורי את הנכסים, במחיר שביקש. והריני מבטיח לך כי חלקך לא יקופח". סופו של דבר, שהעסקה הסתיימה בכי-טוב ור' מאיר זכה בדמי תיווך מכובדים משני הצדדים.

בכסף שהרוויח, יכול היה ר' מאיר לפרנס בכבוד ולאורך זמן את אשתו ובנו, והשלווה והנחת חזרו לשכון בביתם הצנוע. הבן גדל לתפארת והוריו המאושרים ראו ממנו נחת לאורך ימים ושנים טובות, אז הרגישו כמה היה שווה להקריב למענו.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן

צין אדם לחברו

להיזהר בכבוד הבריות

מסופר על הרה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א בעל ספר "אבן האול", שיום אחד שהו תלמידים בביתו, וכשהציץ אחד מהם מהחלון נדמה היה לו, כי הרה"ק רבי יצחק זאב מבריסק זיע"א עולה במדרגות הבית, הזדרו התלמיד והכריזו: הרב מבריסק עולה עתה לבית. מיד נחפו ר' איסר זלמן ללבוש לכבוד האורח את מעיל השבת שלו, ויצא במרוצה אל המדרגות כדי לקבל את פניו. עד מהרה הוברר כי טעות נפלה כאן, האיש היה אדם פשוט, שבמראהו החיצוני דמה להרב מבריסק, אולם התלהבותו של ר' איסר זלמן לא פגה וכמו כן יראת הכבוד שלבש לכבוד האורח הגדול, הוא המשיך להתנהג כאילו הרב מבריסק הוא אורחו, הכניסו בכבוד גדול לביתו, הושיבו בראש השולחן ושאל ממנו ברגשי הכנעה וכבוד, במה אוכל לכבד את האורח החשוב? אולי יטול ידיו לסעודה ואם לאו באיזו שתיה יכבדו? האורח נדהם ונבוך, והתנצל בפני ר' איסר זלמן, חלילה לו לרבנו לטרוח בשבילי, מטרת ביקורי היא לבקש המלצה מאת מעלת כבוד תורתו, מאחר שעומד אני לנסוע בקרוב לחוץ לארץ כדי להשיא את בתי.

תיכף ומיד ובכל יראת הכבוד נטל ר' איסר זלמן גליון נייר ועט, וערך מכתב חם ונלהב למען האיש. כאשר עזב היהודי את הבית, עמד ר' איסר זלמן ללוותו וירד עמו את כל מדרגות ביתו עד לרחוב. וכשחזר, שאלוהו בני ביתו

ותלמידיו בתמיהה רבתי, כל כך למה?

השיבם הצדיק, באמת מצות הכנסת אורחים מצוה גדולה היא, מצוות כיבוד אדם מִישראל יקרה וחשובה עד מאד, עד שמן הצדק היה להתנהג עם כל אדם מִישראל, יהיה מי שיהיה כמו עם תלמיד חכם מופלג, כדרך שכיבד אברהם אבינו את אורחיו המלאכים בעת שחשבו לערבים, אלא מאי, המשיך ר' איסר זלמן ואמר, בעוונותינו הרבים נעשו המצוות מזולזלות בעינינו ומתוך כך באים אנו לידי אפליה בין יהודי אחד למשנהו, אולם עכשיו כאשר סיבבה ההשגחה העליונה, והתכוננתי לקבל פני גאון הדור ולחלוק לו כבוד מלכים, ולו אף בטעות, האם עלי לחדול מן הכוונה הטהורה לקיים מצוות הכנסת אורחים בכל ההידורים? האם עלי להפסיד את המעשה הטוב והראוי, אך ורק משום שהאורח הינו יהודי פשוט, זאת ועוד, מי יאמר שהוא אכן אדם פשוט? האם יודעים אנו להעריך כפי שצריך אדם מִישראל, לבסוף הפטיר ואמר, אם קצבו בשמים שליהודי זה מגיע כבוד במידה גדושה כמו שמגיע להרב מבריסק, הרי בהכרח שסוף הכבוד הזה לבוא אליו.

צרכי הגוף של חברו הם ענייני

הנשמה של עצמו

הרה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א היה אומר: במה שנוגע אדם לעצמו, יש לו לבקר את הנשמה על הגוף. ואילו במה שנוגע לזולת, אין לוותר על הגוף, שצרכי הגוף של חברו הם ענייני הנשמה של עצמו.

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ד ניסן

הרה"ק רבי יוסף הכהן מרימינוב ב"ר צבי הירש (תרמ"ה)

יום ראשון כ"ה ניסן

הרה"ק רבי משה ב"ר אברהם (מטה משה – ש"צ)
הרה"ק רבי דן ב"ר יצחק מראדוויל (תקצ"ח)
הרה"ק רבי יוסף אב"ד טאמישוב (תלמיד ה"חווה" – תקצ"ט)

הרה"ק רבי חיים ב"ר אריה לייבוש (דברי חיים מצאנו – תרל"ו)

יום שני כ"ו ניסן

יהושע בן נון (ב"א – תקט"ו)
הרה"ק רבי אפרים ב"ר אהרן (מחנה אפרים – תצ"ה)

יום שלישי כ"ז ניסן

הרה"ק רבי יהודה ב"ר יוסף כהנא (קונטרס הספקות – תקע"ט)

יום רביעי כ"ח ניסן

הרה"ק רבי יששכר ליב מסלאנים ב"ר שמואל (תרפ"ח)
רבי יהושע העשיל ממאניסטרשיץ ב"ר יצחק יואל (תרצ"ח)

הרה"ק רבי שם קלינגבערג מקראקא ב"ר אברהם מרדכי מזאלישץ (תש"ג)

יום חמישי כ"ט ניסן

הרה"ק רבי משה מקאברין ב"ר ישראל (תרי"ח)

יום שישי ל' ניסן א' דראש חודש

רבינו יוסף אבן מיגאש ב"ר מאיר הלוי (ד"א תתק"א)

רבינו חיים ויטאל ב"ר יוסף (ש"פ)

הרה"ק רבי יעקב ב"ר צבי (יעב"ץ – תקל"ו)

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר "בם אני אודך" רפרס יוסף הירש"ל על המצוות.

ספירת העומר (א')

א) ספירת העומר, והברכה, אומרים מעומד. (שו"ע או"ח סימן תפ"ט סעיף א', ובמשנה ברורה שם ס"ק ו')

ב) אם אמר הספירה מיושב, יצא. (שו"ע הרב שם, סעיף ד')

ג) שכח ולא בירך כל הלילה, יספור ביום, בלי ברכה, ובשאר הימים ימשיך לספור בברכה. (שו"ע או"ח שם, סעיף ו', ובשו"ע הרב שם, סעיף כ"ד)

ד) שכח ולא בירך כל הלילה, וכן ביום שלאחריו לא בירך, סופר בשאר הימים בלי ברכה. (שו"ע או"ח שם, סעיף ח')

ה) אם נודע לו שאתמול טעה במנין, וספר ספירה אחרת, סופר בשאר הימים בלי ברכה. (משנה ברורה שם, ס"ק ל"ה).

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ

הרה"ח עקיבא שיינברגר זצ"ל

ב"ר מנחם מאניש זצ"ל

נלב"ע כ"ד ניסן תנצב"ה

גליון 731
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כל מה שעשית יפה עשית

אגריפס המלך ביקש להקריב ביום אחד אלף עולות, שלח לומר לכהן הגדול שהיום לא יקריב איש עולות חוץ ממני, והנה בדיוק באותו יום, הגיע לבית המקדש אדם עני ובידו קרבנו - שני תורים בלבד, ביקש העני מהכהן להקריב אותם, השיב לו הכהן: אגריפס המלך ציוה שהיום איש לא יקריב קרבן חוץ ממנו. אמר העני: מידי יום ביומו אני צד ארבעה תורים, שנים מהם אני מקריב, ומהשנים האחרים אני מתפרנס, ואם היום לא אקריב את קרבני - תגרום לקיפוח פרנסתי. שמע הכהן את דברי העני והחליט להקריב את תוריו למרות אוזרתו של המלך. באותו יום חלם אגריפס חלום, ובו ראה כי עני אחד הקריב קרבן, למרות אוזרתו שאיש לא יקריב קרבן. משחקץ משנתו, קרא לכהן הגדול ואמר לו: הן הוזרתי אותך שאיש לא יקריב היום קרבן מלבד ממני. סיפר הכהן למלך על מנהגו של העני שמדי יום ביומו צד ארבעה תורים ומהקריב מהם שנים, ומהשנים הנותרים מתפרנס וכי היתה לי ברירה? לא רציתי לקפח את פרנסתו של העני ולכן הקרבתי את קרבנו. שמע אגריפס המלך את דבריו ואמר: "כל מה שעשית יפה עשית".

פרשת השבוע

איש כי יהיה בו נגע צרעת וגו'
והובא אל הכהן וגו' וראה הכהן
והנה נרפא הנגע

מסופר על הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"א, ששלח יהודי אחד אל המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א עם פתקא, והיה כתוב שם, "המוכז"ז מכף רגלו ועד ראשו אין בו מתום וצריך תיקון". הביט בו המגיד על כל גופו ואמר שאינו רואה בו שהוא בעל חטאים כמו שכתוב בפתקא. אבל אם הרה"ק מקארלין כתב הפתקא בודאי אמת הוא, רק ע"י הדרך שבא אלי היה לו תיקון קצת, כמו שכתוב "איש כי יהיה בו נגע צרעת וגו' והובא אל הכהן וגו' וראה הכהן והנה נרפא הנגע", כלומר, שע"י ביאת האיש אל הכהן וע"י טורח הדרך שבא אל הצדיק, כבר נרפא הנגע.

ורחץ את בשרו במים וטהר
(י"ד - ט')

מסופר: הרה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א ערך פעם ביקור גומלין אצל הרה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א, ולא מצאו

בביתו. התנצלו בני הבית בפני הגאון, וסיפרו לו כי רבי יוסף חיים הלך לטבול במקוה, ומיד יחזור. כי סוחר ישמעאלי שעמד בקשרי מסחר עם אחד מבניו, ביקר זה עתה בביתם, ומפני דרכי שלום הושיט לו מורנו את ידו בברכה נימוסית, ומיד לאחר מכן הלך לטבול במקוה. עם שובו של רבי יוסף חיים, שמח מאד לפגוש את רבי איסר זלמן בביתו, בתוך שיחתם שאל רבי איסר זלמן את רבי יוסף חיים על ענין טבילתו במקוה לאחר שנתן שלום לגוי. השיב רבי יוסף חיים: ידוע פסיקתם של חז"ל, לגבי גר שנתגייר: "מל ולא טבל, אינו גר, עד שימול ויטבול" (יבמות מ"ו ע"א). כלומר, שאפילו אם הגר מל עצמו לשם גרות אינו נעשה יהודי עד שיטבול, כי הטבילה היא המשלימה את תהליך הגרות. הרי הדבר קל-וחומר: אם הטבילה במקוה, בכוחה לעשות מגוי, יהודי, על אחת כמה וכמה, שהיא עושה מאדם שהוא כבר יהודי, יהודי יותר מעולה ומשופר, ומעלתו משובחת אחרי הטבילה מאשר לפני הטבילה.

זמני השבת

תזריע - מצורע

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:48 ת"א 7:50 ר"ת: 8:24

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:34 ת"א: 6:49

עצתו הפקחית והנבונה של הצדיק

מסופר על הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א, (יומא דהילולא ב' אייר) שבנעוריו היה לו חבר אחד, עילוי גדול וירא שמים, שאחר כך נתקבל לרב ואב"ד בעיר יאנוב. הרב היה מתמיד גדול בתורה ועובד השם גדול.

ברבות הימים שידך הרב את בנו במרחקים, עם רב אחד. בהגיע זמן החתונה ביקש הרב מאת חשובי ונכבדי עירו, שיסעו עמו אל חתונת בנו בכורו. נסעו הלומדים והנגידים במרכבות, לכבודו של רבם, והרב נסע במרכבה מיוחדת עם בנו ועם ראש הקהל, ועם עוד אברך אחד מופלא בתורה. בדרך נסיעתם הגיע זמן מנחה. ירדו מן המרכבה, הרב ובני לווייתו, להתפלל מנחה. הרב הלך לצד אחר, תחת אילן אחד ביער. האנשים אשר נסעו עמו באו בחזרה אל המרכבה, והמתינו לרב עד בוש, והוא לא בא.

השמש כבר שקעה, והרב עדיין לא חזר אליהם. נשתוממו הרבה על הדבר, והלכו החתן וראש הקהל והאברך לחפש את הרב ביער, אולי הוא עומד שם ומתפלל, ולא מצאוהו. נבהלו מאוד, כי החושך כבר כיסה את הארץ, ובאו בחזרה אל הדרך הסלולה, אל המקום אשר המרכבה עמדה שם. בתוך כך באו גם שאר המרכבות עם האנשים אשר נסעו אל החתונה, ושאלו: מה זה שעומדים כאן על אם הדרך? סיפרו להם, כי הרב הלך ואיננו.

ענו ואמרו האנשים: היות שראינו לפני זמן מה, כי הגביר פלוני המפורסם נסע גם כן אל החתונה, והוא נסע יחידי במרכבתו, על כן אנו חושבים שמן הסתם כשראה את רבנו עומד ביער, הזמינו לנסוע במרכבה שלו, ובוודאי נסע עמו. כששמעו את הדבר, הסכימו כולם שהשערה זו נכונה היא, ונסעו משם. אבל מה גדל אכזבתם ודאגתם כשהגיעו למקום החתונה, וראו שהמחותן, אבי החתן, איננו. השערות מהשערות שונות עלו במחשבתם, וסוף דבר שנערכו הנישואין בעצבות גדולה משני הצדדים.

אחר החתונה נסעו בני ביתו של הרב לביתם, ובכל הדרך שאלו כל עובר ושב, אם לא ראה את הרב, וכולם ענו שלא ראו ולא שמעו דבר. באו לעירם, ליאנוב, וגם שם לא מצאוהו. שלחו שליחים לחפשו במקומות שונים וללא הועיל.

ומה קרה עם הרב? הוא תעה ביער. רצה לצאת מן היער אל הדרך, ותעה בשבילים עקומים, והלך כל אותו הלילה כמה פרסאות בעומק היער, כי היער היה גדול מאוד. בבוקר, כשזרח השמש, עמד לפוש, קרא קריאת שמע, והתפלל. וכך הלך ביער כמה שבועות רצופים, ואכל מפירות היער. ומרוב צרות ודאגות נפשו שכח מתי הוא יום השבת, וטעה בחשבונו ביום אחד. הקדים את חשבון הימים ביום אחד, ועלה לו בחשבונו שיש שיש הוא יום השבת, וקידש אותו יום ככל אשר היה לאל ידו בהיותו ביער.

והשי"ת שמר אותו מכל מיני פגעים וחיות רעות, בזכות תורתו ומעשיו הטובים, עד אשר לאחר כמה שבועות יצא סוף סוף מן היער, וברוב הרפתקאות בא לעירו ולביתו, וסיפר את כל אשר עבר עליו מאז שנעלם. השמחה הגדולה שהיתה בבואו מובנת מאליה.

בהגיע יום חמישי לפנות ערב, התחיל הרב להכין את עצמו לקבלת שבת, השתומם על בני ביתו, שאינם עושים שום הכנות לשבת קודש הממשמש לבוא. אמרו אליו בני ביתו, שהוא טועה בחשבונו, והיום הוא חמישי בשבת. אבל הרב בהיותו ביער מרוב צרותיו נפל קצת במרה שחורה, והיה כעין שוטה לדבר אחד, שרק הוא צודק בחשבון הימים, וכל בני ביתו ובני עירו טועים. וכל הוויכוחים והטענות לא הועילו להזיז אותו מדעתו.

התחילו לחשוש שהרב אינו בשוב הדעת בדבר זה, והיה צער גדול לבני ביתו מזה, אבל מה יכלו לעשות? באור ליום השישי הלך הרב לבית הכנסת וקיבל שבת בשמחה רבה, וכל העם הצטערו וחשבו שהוא מטורף בדעת ר"ל. והוא כיבד את ה"שבת" שלו בכבוד גדול, ולא עשה מלאכה ולא הניח תפילין. וכשהגיע יום השבת האמיתי, וראה שכל העם מכינים עצמם לשבת, רגז וכעס עליהם, והניח תפילין ועשה מלאכה. והשמחה שהיתה בביתו לרגל בואו, נהפכה לאבל ויגון.

כך עברו כמה שבועות, ולא יכלו להעביר אותו מדעתו וחשבונו. באו אליו כמה רבנים וגדולים מהסביבה וביקשו ממנו שיבטל את דעתו, והרבו עליו דברים בראיות ואותות, כי טעה בחשבון כשהיה נע ונד ביער. אבל הוא לא ביטל דעתו מעולם, ונוסף לזה נטרפה דעתו עכשיו לדבר זה, אף שבשאר עניינים היה בר דעת גמור כמו כל אדם, לכן לא שמע לדבריהם.

באחד הימים הגיע הדבר אל ידידו מנוער הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א שהיה אז רב בעיר שינווא. נסע אליו ר' שמעלקא ובא לביתו ביום חמישי, שהוא ערב שבת לחשבונו של הרב. ושמו זה לקראת זה מאוד, מאהבת נעורים. שאל הרב מיאנוב את ר' שמעלקא: האם יהיה כבודו אצלי בשבת קודש? והשיב ר' שמעלקא: בוודאי, באתי אליו לכתחילה כדי להתארח בביתו בשבת קודש.

וציווה ר' שמעלקא לבני ביתו של הרב שיכינו את עצמם לשבת, שחל להיות לפי חשבונו של הרב, וגם יכינו יין ישן נושן, חריף וטוב. ביום חמישי אחר חצות הלכו הרב ור' שמעלקא למקווה, ולפנות ערב לבשו בגדי שבת והלכו לבית הכנסת להתפלל. תמיהו כל בני העיר על רבי שמעלקא, האם ח"ו גם הוא מודה להרב מיאנוב? ור' שמעלקא כיבד את הרב ב"קבלת שבת", אבל ר' שמעלקא בעצמו וכן בעלי הבתים התפללו תפילת חול.

משל ונמשל

כמטמונים תחפשנה

משל לאב שהיה לו בנים הרבה או אדון שהיה לו עבדים הרבה, והאחד היה לו אהוב וחביב ביותר, והיה לו חפירה שמוציאים מהם אבני זהב וכסף וכלי יקר והיה רוצה ליתנה לבן האהוב ואמנם שלא לשנות בין הבנים שלא להטיל קנאה יתירה על הבן יקר ושלא יתרעמו עליו מה עשה? מסר להבן האהוב בצנעה כלי מלאכה ולמד לו חכמת הוצאות האבנים מהחפירה והיתוך אבנים לעשות מהם זהב וכסף וכל חפץ ואח"כ קרא לבניו בכלל ואמר להם יש לי כאן חפירה שיכולים זהב מי הוא הרוצה בה יבוא והנה כולם ראו והבינו שבטורח גדול יוציאו משם שום דבר ואח"כ לא ידעו להתיכו ולעשות ממנו זהב כי לא היה להם שום חכמה בהוצאת הזהב וההיתוך וגם לא היה להם לזה שום כלי ושום תחבולה על כן מיאנו כולם ולא חפץ להם במתנה ההיא וממילא לקחה בן החביב ולא היה ביניהם קנאה.

והנמשל מובן, כי התורה הקדושה טמונה בתוכה כל טוב ד' וכל אוצרותיו, אך התחבולה להוציא המטמונים האלה מסר הקב"ה בחשאי לישראל רצה לומר, שנטע הקב"ה בטבע תולדותם בינה יתירה מה שלא נמצא, ולהם לא הראה כי אם פשוטי התורה, ע"כ לא יחפצו לקחתה, וידוע כי דבר בלי מובן נקרא נקרא חק, והדבר המובן לאשורו נקרא משפט, והיינו (תהלים קמ"ז) "חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום" כי לא הודיע להם כי אם החוקים, ולא מסר להם לב מבין כמו לישראל כן לכל עם ולשון. וקרב לזה שמעתי ממורי הגאון בעל הפלאה זצ"ל.

(בשם הרה"ק "חתם סופר" זיע"א)

אחר התפילה הלכו לביתם כמו בליל שבת קודש בשמחה רבה. לכבוד האורח ר' שמעלקא באו לבית הרב הרבה אנשים, ואמרו "שלום עליכם" בשמחה רבה, ואחר כך קידשו על היין וישבו לאכול, ובתוך הסעודה אמרו הרבה דברי תורה. ר' שמעלקא אמר להרב שהוא צריך לעשות סעודת הודאה על הנס שאירע לו, שחזר בשלום לביתו, וצריך שישתה לחיים ויחזור וישתה, ועפ"י רמיזת ר' שמעלקא נתנו לרב יין ישן נושן, שכל השותה אותו נופלת עליו שינה לזמן רב. וכן היה, שנפלה תרדמה על הרב, ובאמצע הסעודה ישן כשהוא סמוך על השולחן. ורמו ר' שמעלקא, שישימו בלאט כר תחת ראשו, ויישן לו במנוחה. ור' שמעלקא לקח המקטרת שלו ועישן טיטון, ואמר לבעלי הבתים: עתה לכו למנוחתכם. יתעסק לו כל אחד בעבודתו ומסחרו, ובעזרת השם יתברך יהיה הכול טוב. ומחר בלילה, בשבת קודש האמיתית, בשעה זו עצמה, תבואו לבית הרב כמו עכשיו.

והר"ש עמד על המשמר, שלא יעירו את הרב כל הלילה וכל יום הששי שלאחריו, והלך גם בחוץ על יד הבית, להשגיח שלא יפריעו את מנוחת הרב הישן בשום קול. וכך ישן הרב מיאנוב עד ליל שבת קודש. בליל השבת נשאר רבי שמעלקא בבית לשמור על הרב, והתפלל בבית הרב ביחידות, אחרי התפילה באו אל הסעודה אנשי העיר, כמו אתמול בלילה. והרב עדיין ישן, אבל ר' שמעלקא סעודת שבת בשמחה רבה, ואמר תורה לפני הנאספים עד כחצות הלילה. ואז העיר את הרב משנתו, ואמר אליו: הרב מיאנוב! יקום נא לברכת המזון. הקיץ הרב, ואמר אל ר' שמעלקא: נדמה לי, שישנתי הרבה. ונטל ידיו, והתחיל לדבר דברי תורה עם ידידו ר' שמעלקא, ואחר כך בירכו ברכת המזון.

ועד יום פטירתו לא ידע הרב כלל שישן מעת לעת שלם, והיה בטוח שכל העולם הודו לדבריו ועושים את יום השבת כפי חשבונם, והחזיק טובה לר' שמעלקא שעמד לימינו ועזר לו להמשיך את כל בני עירו אל האמת, כי כולם עזבו את חשבונם המוטעה ועשו את השבת יחד עמו. כך האמין כל ימי חייו.

אחר השבת באו נכבדי העיר אל רבי שמעלקא, והביעו לו תודה רבה על זה, ורבי שמעלקא גזר עליהם בגזירה נמרצת שלא ידברו על כל הענין הזה שום דבר כלל ועיקר.

צ'ין אדם לחברו

ואהבת לרעך כמוך

מסופר על הרה"ק רבי נתן אדלר זיע"א, שנתכבד פעם אחת בסנדקאות, בברית שנערכה בעיר אחת שהיתה רחוקה מביתו מרחק רב. למרות הקור העז והשלגים, יצא רבי נתן לדרכו וזכה במצוה חשובה זו. אחרי הברית חיפשו את רבי נתן ואיננו. חיפשו אחריו בדאגה רבה, ומצאו אותו עומד בחוץ כששיניו נוקשות זו בזו מרוב קור, והוא שומר על הסוס הרתום לעגלה שהסיעה אותו. שאל אותו בעל הברית: למה לא יכנס רבינו לבית החם והנעים וישתתף בסעודת המצוה? וכי מצא הרב שמץ של פסול בבית? ענה לו רבי נתן: חלילה, פשוט ריחמתי על העגלון שנשאר לעמוד בחוץ שומר על סוסו, בעוד אני יושב בתוך הבית החם. משום כך הצעתי להתחלף איתו מעט. נכנסו בני הבית ואכן מצאו את העגלון כשהוא ישן שנת ישרים ליד התנור החם, אולם רבי נתן לא הסכים בשום אופן להעיר אותו. ורק אחרי שאחד מבני הבית התעקש להחליף את הרב על משמרתו, ניאות הרב להיכנס לבית החם.

לאהוב רשע גמור כמו שאוהבים צדיק גמור

סיפר הרה"ק רבי זוסיא מאניפולי זיע"א, שמעתי מאחי הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א, שכאשר היה תורו לעמוד ליד חדרו של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א,

קרא לו פעם המגיד שייכנס לחדרו ואמר לו: שמע נא אלימלך מה אומרים במתיבתא דרקיעא, אהבת ישראל פירושה, לאהוב רשע גמור כמו שאוהבים צדיק גמור.

איך אפשר לאהוב את חברי

פעם נשאל הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א (יומא דהילולא ב' אייר) האין אפשר לאהוב את חברי אף שאינו הולך בדרך הישר? והשיב כמו שאבר אחר באדם שלא יהיה טוב ויעשה שלא כרצונו, האם יכה את האבר הזה? כן בני ישראל כולם אחד ולכן נצרך לאהוב כל יהודי ועי"ז יחזיר אותו למוטב.

להרנין לב אלמנה

מסופר על הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א: פעם אחת באה אשה אלמנה אחת שבנה לומד בישיבה, חיכתה לו מחוץ לאולם הלימודים, וכשיצא מהישיבה, שטחה לפניו בדמעות את מרי ליבה על בנה שלפי דעתה אין משגיחים עליו כראוי, ואין מטפלים בו ואין מטפחים אותו. רבי משה עמד והאזין בתשומת לב, העניק לה את מלוא תשומת הלב, הרגיע והשקט את דאגתה. כשהגיע הרכב שעמד לקחתו לביתו. "תסיע אותה לביתה", ביקש מהנהג, "אני אלך ברגל".

גמילות חסד

אמר הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זיע"א: להעמיד פנים שוחקות בשעה שיהודי שלא ניחן בבניה יתירה מבקש לומר מילתא דבדיחותא, גם זה בבחינת גמילות חסד.

הילולא דצדקיא

שבת קודש א' אייר

הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעפסק ב"ר משה (תקמ"ח)
הרה"ק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער ב"ר יחיאל (תרפ"ב)

יום ראשון ב' אייר

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מנקלשבורג ב"ר צבי הירש (תקל"ח)

יום שני ג' אייר

הרה"ק רבי יהודה לייב פיסטיגער מקאלמיי

(תלמיד הבעש"ט - תק"ה)

הרה"ק רבי אריה לייב צונץ ב"ר משה (הגאון

מפלאצק - תקצ"ג)

הרה"ק רבי ישעי' מקרעסטיר ב"ר משה (תרפ"ה)

יום שלישי ד' אייר

הרה"ק רבי ליפא מסאמבור ב"ר יצחק אייזיק

מכפר ספרין (תקפ"א)

יום רביעי ה' אייר

הרה"ק רבי לייבוש ממעזריטש

(תלמיד הבעש"ט - תקל"ה)

הרה"ק רבי משה מסאמבור ב"ר יצחק אייזיק

(ת"ד)

הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקא

ב"ר שמואל צבי (אמרי יוסף - תרס"ט)

יום חמישי ו' אייר

הרה"ק רבי לייבוש ממעזריטש

(תלמיד הבעש"ט - תקל"ה)

הרה"ק רבי משה מסאמבור ב"ר יצחק אייזיק

(ת"ד)

יום שישי ז' אייר

הרה"ק רבי שלמה אפרים ב"ר אהרן

(כלי יקר - שע"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מחברים: "בני אבי אוד" ר'פרים יוסף הירש" על המערים.

ספירת העומר (ב')

א) אם הוא מסופק אם דילג יום אחד, ולא ספר, יספור בשאר הימים בברכה. (שו"ע שם)

ב) אם נודע לו שטעה בספירת הימים, ולא טעה בשבועות, או שטעה בשבועות, ולא טעה בימים, סופר בשאר הימים בברכה. (משנה ברורה שם ס"ק ל"ח)

ג) לפני ספירת העומר, יכניס אמונה שלימה בלב, שבמצוה זו יעשה תיקונים נפלאים ונוראים. (יסוד ושו"ר העבודה, שער ט', פרק ח')

ד) לפני ספירת העומר, יתפלל תפילה קצרה, שיהא חשוב מצוה זו בעיני הבורא יתברך שמו, כאילו כיוון בכל הכוונות שכוונו בה אנשי כנסת הגדולה. (שם)

לע"נ

הרה"ק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער
ב"ר יחיאל זיע"א
נלב"ע ב' אייר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחטות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

גליון 732
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

לפני עוור לא תתן מכשול

רבי חייא ורבי יוסי הלכו במדבר ועסקו בתורה, בדרך פגשו באדם אחד נושא משא. אמר רבי חייא, כדאי שנתחמק ממנו, אולי נכרי הוא או עם הארץ, ואסור לנו ללכת איתו. השיב לו רבי יוסי, נשב כאן ונראה אולי להפך אולי אדם גדול הוא. עודם תוהים על קנקנו, ניגש אליהם האיש ואמר להם הדרך שלפניכם מסובנת היא, מכיר אני דרך אחרת למקום שאליו אתם הולכים, בואו אתי ואוביל אתכם, מכיון שאינני רוצה לעבור על מה שכתוב "לפני עוור לא תתן מכשול", אתם כעוורים בדרך שאינה מוכרת לכם, ועתה הבה ונצא לדרך, שמחו החכמים ורבי יוסי אמר, ברוך הרחמן שעצרנו כאן וחייכינו לך. הלכו עם האיש והוא אמר להם לשתוק, עד שיעברו את המקום המסוכן. לאחר הליכה ממושכת, אמר להם האיש, זה עתה יצאנו בעזרת ה' מהמקום המסוכן, ואספר לכם מדוע מסוכנת דרך זו. פעם עברו כאן שני כהנים, אחד חכם ואחד עם הארץ, התנפל עם הארץ על החכם והרגו, ומאותו יום, כל מי שעובר כאן מסתכן, שודדים אורבים לו וגוזלים את כספו והורגים אותו, לכן נזהרים אלה היודעים על כך, לא לעבור שם במקום שבו הקדוש ברוך הוא תובע את דם הכהן שנרצח ר"ל.

(זוהר ח"ב מ"ט)

פרשת השבוע

ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך
ויקרא (י"ט - י"ט)

בשנים שבהן גלה הגר"א הקדוש מוילנא זיע"א מביתו ועבר בקהילות ישראל, למד מהרב של עיר אחת המתואר כגדול הדור, עד היכן מידת הענווה מגעת. בשעה שהגיע לעיר כהונתו של אותו גדול, פנה כמנהגו לבית המדרש, הרב שהבחין באורח השוקד על לימודו, הזמין אותו מבלי לדעת מי הוא, לארוחה על שולחנו, ואף הציע לו ללון בביתו, והאורח נענה לו. מתוך רצון לקיים מצות הכנסת אורחים בגופו, הציע הרב המארח את מיטתו של האורח, והוסיף שמיכה חמה מעורות כבשים למען יחם לו, וחזר למשנתו בשקידה גדולה. לאחר שעה קלה הציץ לעבר משכבו של האורח, וראה שהלה מוריד מעליו את השמיכה שנתכסה בה, הוא ניגש בלאט והחזיר את השמיכה על גופו, ואילו האורח חזר והשמיטה, הוא ניגש אליו שוב והעיר לו שמוג האויר קר ואם לא יתכסה כראוי צפויה לו סכנת צינה. גילה לו האורח כי הוא חושש להתכסות בשמיכה זו כי הוא חושש משעטנו. בשמעו זאת מיהר הרב להוציא למען האורח שמיכה אחרת להפיג את חששותיו, יחד עם זאת קיבל הרב את דעת האורח המהדר במצוות, נטל לידו סכין ופרס את

תפירות השמיכה וכל הלילה עסק בדבר בענווה יתירה, אמנם כל הפוסקים הכריעו להיתר בענין זה ואף דעתו נסתה להיתר, אך מרוב ענוותנותו נענה לאורח הנוהג לחומרה, והאיר לו פנים בקבלת דעתו. עובדה זו סיפר הגר"א כדי לשבח את ענוותנותו של הרב הגדול.

קדושים תהיו כי קדוש וגו' (י"ט - ב')

ישראל קדושים הם, יש רוצה ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה (חולין ז) מסופר על הרה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א, שהלך פעם אל יהודי עשיר וקמצן כדי להתרימו למען ישיבתו "חכמי לובלין". לא הועילו כל דיבוריו והפצרותיו, העשיר היה קשה כברול וסירב להשתתף בתרומה. לפני שהרב עזב את ביתו אמר לו הרב: עכשיו נתיישב לי המאמר במסכת חולין "ישראל קדושים הם, יש רוצה ואין לו, ויש שיש לו ואינו רוצה". ולכאורה צריך להבין, מילא מי שרוצה ואין לו, מוכן שקוראים לו קדוש, כי מה יעשה אם אין לו, אבל מי שיש לו ואינו רוצה למה יהא נקרא קדוש? אלא חז"ל אומרים (שבת קיח) למה נקרא שמו רבינו הקדוש, שלא הכניס ידו תחת אבנטו. וגם אלה העשירים הקמצנים שיש להם ואינם רוצים, חרדים מאד לא להכניס את ידיהם תחת אבנטם לכיסם, להוציא משם כסף לדברי צדקה.

זמני השבת

אחרי - קדושים

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:38 ת"א: 6:54

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:54 ת"א: 7:56 ר"ת: 8:29

דמות אצילית של צדיק בעל נשמה נעלית, של

בעל צדקה וחסד לשמה

מעשה בשואב המים שבעיירה מסוימת שנקרא בשם ר' יעקב. הוא היה יהודי צנוע ונעים הליכות. הכל אהבוהו וחיבבוהו, שכן בעל לב טוב ובעל חסד היה, שואב המים, ר' יעקב. סדר יומו היה קבוע. מידי יום היה משכים קום עם שחר, לומד שיעור קבוע בתורה והלכה, מתפלל תפילת שחרית בניגון ובנעימה, ולאחר כל זאת היה שואב המים מתפנה לעבודת יומו. הוא היה יוצא יום-יום אל מחוץ לעיר, ממלא את חביות המים מן הנהר ומחלק את המים ללקוחותיו ביושר ובאמונה. כסף רב לא השתכר מעבודה זו, אך מעולם לא התלונן. מסתפק במועט היה ר' יעקב ושמח בחלקו ובכל אשר לו. הבריות רחשו לו כבוד. כאדם ישר, שעמל על פרנסתו, וכיהודי יודע ספר.

על כן, רבה הייתה ההפתעה כאשר ביום מן הימים החל ר' יעקב שואב המים להתהלך ברחוב, קופסת מתכת בידו אשר שימשה כקופת צדקה והוא מקבץ נדבות. בתחילה חשבו האנשים שזהו מעשה חד-פעמי. אולי הוא חייב לפרוע איזה חוב מעיק? או שמא מצבו דחוק זמנית? אך עם הזמן נוכחו, שעיסוק חדש זה היה לתופעה קבועה. בשעות הפניות ממלאכת שאיבת-המים, היה ר' יעקב עוסק באיסוף תרומות וקיבוץ נדבות למטרה בלתי נודעת. עם הזמן החלו הבריות לרנן אחריו: "מה הוא עושה בכסף?", "מדוע אין הוא יכול להסתפק בשכרו משאיבת-המים?" היו מן התושבים שהביעו בקול רם את זעמם על שואב-המים המבקש להתעשר על חשבון הצבור. השמועות והרינונים הגיעו גם אל רב העיירה.

לא חלף זמן רב ור' יעקב קיבל לביתו הזמנה, ובה הוא מתבקש לסור לביתו של הרב. בביתו של הרב, התקבל ר' יעקב שואב המים בנועם ובחביבות. הרב החל להתעניין בשלומו ולשאלו על מצבו ועל ענייניו. ר' יעקב הבין מיד את מטרת השיחה וענה בקצרה: "הפרנסה אכן אינה ברוח", אמר לרב, "אך כהרגלי, ב"ה מסתפק במה שיש. ומודה לה' הטוב יום יום". הרב הופתע מתשובתו. הוא סבר שר' יעקב יספר על קשיים כלכליים ועל בעיות פרנסה, ולהפתעתו, הנה הוא שמח וטוב-לבב כבימים ימימה, ואין בפיו כל טרוריה. מבלי

כל שליטה פרצה השאלה מפיו מאליה: "מדוע, אם כן, הינך מקבץ נדבות בשוק?" דממה מתוחה השתררה בחדר. ר' יעקב לא זע ולא נע. הוא עמד דומם והרכין את ראשו, קפץ את שפתיו והחריש. הרב עודדו: "אינך צריך לחשוש, ר' יעקב בני. יכול אתה לספר כל שבליבך, ואשתדל לעזור לך". אך גם דברים אלו לא הועילו. ר' יעקב שתק כדג ולא היה מוכן לפצות את פיו.

הרב ניסה שוב ושוב לדובב את בן שיחו ולשדלו בדברים על מנת שיספר לו את פשר עיסוקו החדש כקבצן - אך לשווא. שתיקה זו התפרשה כהודאה באי הצדק. הייתה לרב הרגשה, שר' יעקב עצמו חש עתה, שמלאכת הקבצנות לא הייתה הוגנת, ועל כן הוא נמנע מלהשיב. הוא לא רצה להכביד עליו ורק ביקשו לחדול ממלאכה זו.

תגובתו של ר' יעקב הייתה שוב שתיקה מוחלטת. כשראה הרב כי הוא אינו נענה בחיוב, חזר על בקשתו, הפעם ביתר תקיפות. ר' יעקב הבין שאין הוא יכול להמשיך בשתיקתו ובשמירת סודו, ומלמל: "אי אפשר. לא אוכל להבטיח זאת שאפסיק את איסוף הצדקה". תמימתו של הרב הלכה וגברה, ועימה גם החלה סבלנותו פוקעת. הן לא נשמע כדבר הזה. הרב שואל ואין משיבים לו, דורש ואין נענים, מתעניין ואין משתפים פעולה. הוא פנה אל ר' יעקב בחריפות: "כך אין הדבר יכול להמשיך. או שתסביר לי לשם מה הינך מקבץ נדבות, או שתחדל מכך מיד!".

דלת חדרו של הרב נפתחה בפתאומיות, שעה בה היו דנים הרב ושואב המים במלאכת הקבצנות. בפתח נראה משה הנגיד, אחד מעשרי העיר. הוא נראה נתון בהתרגשות עזה. והתפרץ בדבריו לכיוון הרב: "רבי!", קרא כשכולו רועד מהתרגשות, "ר' יעקב זה צדיק הוא, צדיק נסתר!". משה הנגיד שאף אויר מלוא ריאותיו והחל להתנצל על התפרצותו הפתאומית. "המתנתי בחוץ כדי לשוחח עם הרב בעניין מסוים. ישבתי קרוב לדלת ובחוצפתי הרבה האזנתי לשיחה ושמעתי את הדברים. הרגשתי כי חייב אני להתערב בשיחה.

אין בפי מילים לתאר את גדלותו של ר' יעקב היקר. עתה הוא הפנה מבטו אל ר' יעקב: "אין לך מה להסתיר, ר' יעקב. ספר לרב הכל, ספר לו". דמעות בצבצו בעיני הנגיד, הוא פרץ בבכי חרישי, יצא מהחדר, וסגר אחריו את הדלת.

משל ונמשל

כח הדיבור ניתן לאדם כדי למלא את יעודו בעולם ולהשתמש בו לצורך תורה ותפילה

משל למנהל עסקים גדול שקם בבוקרו של יום ולתדהמתו, הוא מגלה כי הפך להיות אילם. הוא אינו מסוגל להוציא מפיו אפילו הגה קל. הוא חש כמי שעולמו חרב עליו, הוא אינו מסוגל לנהל את עסקיו ולדבר עם חבריו. ידידיו ובני משפחתו ניסו לעזור לו בכל דרך אפשרית. נדרו אל מרכזי הרפואה הגדולים, אל מומחים בעלי שם עולמי, אולם הם לא הצליחו להושיע ולו במעט. התיישב האיש בביתו וסירב לצאת אל העולם, לשוב לעסקיו ולנסות להסתדר בשפת הידיים. אט אט התרחקו ממנו מכריו וידידיו. כך ישב סגור בביתו, פניו נכאות ולבו שבור. החיוך שהיה נסוך על פניו דרך קבע, נמחה כליל ולא נותר ממנו זכר. לאחר חודשים של שברון לב עמוק, שבהם איש אינו מבקר בביתו ואין דורש בשלומו, נשמעה דפיקה על הדלת. בפתח עמד אחד מחבריו הוותיקים, שהגיע לבשר לו, כי זה עתה שמע שלעיר הגיע רופא מומחה, ואולי דרכו תצמח הישועה. האיש שכבר שבע מרופאים ותרופות סירב לשמוע. ורק לאחר שכנועים והפצרות נאות לנסות את מולו שוב. הגיע האיש אל הרופא מלווה בידיו שהיה לו לפה, והסביר לרופא את שארע לו. הרופא העמיק לבדוק את הגרון ואת קנה הנשימה, וגילה כי מדובר בחיידק נדיר שהתיישב על קנה הנשימה. "אתן לך כדורים. הקפד נא לטול שני כדורים בבוקר ושניים בערב. בעוד שבועיים ניפגש שוב". אסיר תודה על התקווה שנטע בו הרופא, ביקש האיש לשלם, אך הרופא מיאן לקבל מידיו כסף באומרו: "אם רק תשוב ותבשר לי כי שב אליך כח הדיבור, יהיה זה בעבורי התשלום הגדול ביותר". שב האיש לביתו, נטל את הכדורים כדברי הרופא, והנה, ראה זה פלא, כעבור ימים מספר שב קולו כאחד האדם. תחילה דיבר בלחש, אך אט אט גבר הקול, עד ששב להיות כבתחילה. שמחתו לא ידעה גבולות, ובהודיה לבורא עולם על כל הטוב שגמלו אסף את ידידיו ואת בני משפחתו, ויחד עמם ביקש להודות ולהלל על הנס שראה. התאספו הידידים שמחים יחד עמו, ותוך כדי המסיבה ביקשו לשמוע בפרוטרוט את כל פרטי התרחשות הנס. נענה האיש לבקשתם והחל מתאר את כל התהליך הארוך – ההלם הראשוני, ההתרועעויות והנדודים מרופא לרופא, תקופת האכזבה הקשה והמרירות. תוך כדי החל לתאר את הרופא שהעלה ארוכה למחלתו. הוא תיאר בלעג את דמותו המגוחכת, את עיניו הקטנות המתרוצצות בחוריהן, את רגליו הארוכות ואת אפו העקום. המשיך ותיאר את אופן דיבורו המצחיק והמגומגם. כל זאת לקול צחוקם של הנאספים שנהנו לשמוע את ידידם, שכשרון דיבורו שב אליו משעשע את הנוכחים בתיאוריו העסיסיים. העומד מן הצד ועיניו פקוחות, משתומם על המראה ותמה. כלום אין זה כפיות טובה וחסר לב ללגלג על איש חסד?

הנמשל: כח הדיבור ניתן לאדם כדי למלא את יעודו בעולם ולהשתמש בו לצורך תורה ותפילה, מעשים טובים ועבודת השם. ויש בני אדם, שנוטלים את הכח הגדול שניתן לו, ומשתמשים בו נגד מי שבראו, בדברי לעג וכפירה רח"ל, ובלשון הרע וברכילות.

(מתוך מאמרו)

עתה לאחר שקיבל את רשותו של משה הנגיד, הייתה לו האפשרות לספר. פתח ר' יעקב את סגור ליבו וסיפר: ר' משה הנגיד הינו אחד מלקוחותי הקבועים, במשך כל השנים היו הוא ובני-ביתו משלמים את שכרי עבור שאיבת המים בו במקום. לפני כמה חודשים קרא לי ר' משה וביקש שאסכים לקבל את הכסף בסוף החודש, הסכמתי. פעם או פעמיים הוא אכן שילם את שכרי בסוף החודש, ולאחר מכן חדל לשלם. בוקר אחד, כשדפקתי בדלת ביתו ובידי כד המים, פתחה אשתו את הדלת. בעלה לא היה בבית והיא נצלה את ההזדמנות כדי לספר לי את האמת על סיבת אי-התשלום. רק התנתה שלא אספר זאת לאיש. היא גילתה בפני, כי העסק המשגשג שבבעלותם הדרדר, והם ירדו מנכסיהם. מעתה אינם אלא עניים מרודים, אך הם מנסים בכל כוחם למנוע את פרסום הדבר. סיפורה נגע ללבי, המשיך ר' יעקב בדבריו, כשהרב ישוב המום על כיסאו. החלטתי לעזור למשפחה זו ככל יכולתי ולמנוע ממנה חרפה. כך התחלתי לאסוף תרומות, ואותן מסרתי לגברת הבית, תוך השתדלות שהדבר לא יודע לאיש. אני מודע ללעגם של בני העיירה הזבים לי על שאני מקבץ נדבות. אך אינני מתפעל מהם כלל וכלל. אני נחוש בדעתי להוסיף לתמוך במשפחתו של משה, עד שירווח לו. ר' יעקב סיים את סיפורו והשפיל את עיניו. ימחל-נא לי כבוד הרב, אמר בהכנעה, אך לא יכולתי להבטיח לו שאפסיק ממנהגי זה מחד, ומאידך לא יכולתי לספר לרב מבלי הסכמת הגביר, שכן הבטחתי לא לגלות את הסוד.

הרב לא יכול היה להשתלט על רגשותיו ועל סערת רוחו. שואב המים שישב מולו מבוש ונכלם, ונחשב עד לפני רגע כקבצן חוצפן, לבש עתה בעיניו דמות אצילית של צדיק בעל נשמה נעלית, של בעל צדקה וחסד לשמה. אני צריך לבקש את סליחתך, ר' יעקב יקירי, אמר לו הרב, הלוואי שירבו כמותך בישראל, אשריך עלה והצלח, ואף הנני מוסיף מעתה את המלצתי עבור מעשי הצדקה והחסד שלך.

צין אדם לחברו

הפסיקו לנתח אנשים אחרים

מסופר על יהודי שהגיע לבית רבו הרה"ק בעל ה"פני מנחם" מגור זיע"א, שבור ומיוסר, הוא לא מבין מה קורה בתקופה האחרונה, כל שבוע צצה בעיה רפואית חדשה, אחד הבנים שלו עבר ניתוח שקדים, לאחריו ערכו ניתוח לבן נוסף, ושוב פעם הבן השלישי צריך לעבור בקרוב ניתוח ארוך ומסובך. הוא נכנס לחדרו של הרבי בהכנעה וביראת כבוד ואמר, ריבונו של עולם! עד מתי?! הרבי חיך אליו חיוך רחב ושאל: "כן בני היקר! אתה נראה לי עצוב וכאוב, במה אוכל לעזור לך?" דמעות רבות טפטפו מעיניו של היהודי, הוא פרץ בבכי קורע לב וסיפר לרבי מה קורה לו ולמשפחתו בזמן אחרון. הרבי השתתף בצערם ולאחר שנרגע, שאל אותו הרבי: "תגיד לי בבקשה, האם אתם מנתחים אנשים בשולחן שבת?" היהודי לא הבין מה הרב רוצה ממנו ולהיכן הוא חותר. והרבי המשיך לשאול בעדינות האם אתה ובני משפחתך מדברים על אנשים אחרים בשולחן שבת? "כן רבי, זה הזמן שכולנו יושבים ביחד על שולחן השבת, ומעלים המון נושאי שיחה מעניינים, ועל הדרך מדברים על החבר הזה ועל השכן ההוא, מאיפה יש כסף למשפחת קליין לקנות דירה? הם בקושי גומרים את החודש! איך יוני קנה רכב חדש? הוא כל הזמן מתבכין שהפרנסה שלו קשה!" הרבי הסתכל בפניו במבט אוהב ומרחם והציע לו: "תקשיב לי אם תפסיקו לנתח אנשים אחרים

בשולחן שבת, לא תודקו יותר לניתוחים ולא לכל מיני בעיות רפואיות קשות וכואבות!". היהודי כינס את בני משפחתו והודיע להם חגיגת: "משפחה אהובה! תקשיבו טוב! מהשבב הקרובה, אנחנו מקבלים על עצמינו לא לדבר על אף אחד בעולם, לא דברים טובים ולא דברים רעים, שום דבר, מותר לנו לדבר יחד, לשיר שירי שבת ולדבר דברי תורה, אבל! לא מעלים על השולחן שום שם בעולם". כולם הסכימו פה אחד לקבלה המיוחדת הזו, וראו איזה פלא! בבדיקה נוספת שנערכה בגופו של הבן הקטן, התברר שברוך ה' הכל עבר ואין צורך לעבור שום ניתוח. הכל הסתדר, בני המשפחה הפסיקו לנתח אנשים אחרים, ובזכות זה הם ניצלו מניתוח קשה נוסף.

שאלה הדורשת עיון

הרה"ק בעל ה"צמח צדק" מלויבאוויטש זיע"א, היה מקפיד מאד שלא לבוא לכלל כעס, ואם ארע והוא חש שהכעס עומד להשתלט עליו, היה מבקש להגיש לו את "יורה דעה". התפלאו הנוכחים מה "יורה דעה" ולענין כעס? הסביר להם הרבי: חז"ל אומרים "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה", ואם כך, ענין הכעס הינו שאלה חמורה לא פחות משאלות של איסור והיתר, וכיצד יכול אדם להתיר לעצמו לכעוס בטרם יעיין בפוסקים? ובכלל, יש ספק אם אמנם מותר לכעוס. ועד שהשיב לשואלים ונפנה לעיין בפוסקים - פג כעסו של הצדיק.

תלולא דצדקיא

שבת קדש ח' אייר

הרה"ק רבי ירחמיאל משידלאבצא ב"ר יעקב יצחק מפרשיסחא (תקצ"ט)

יום ראשון ט' אייר

רבי אביגדור קרא ב"ר יצחק (בעל הקנה-קצ"ט)

יום שני י' אייר

הרה"ק רבי מאיר מרגלית ב"ר צבי הירש (תלמיד

הבעש"ט - מאיר נתיבים - תק"נ)

הרה"ק רבי משה מויהל ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב

(תקצ"א)

הרה"ק רבי דוד מטאלנא ב"ר מרדכי מטשענובל

(תרמ"ב)

הרה"ק רבי הלל ליכטנשטיין מקאלמא ב"ר ברוך

בענדט (תרנ"א)

הרה"ק רבי יוסף תאומים ב"ר מאיר (פרי מגדים-

תקנ"ב)

יום שלישי י"א אייר

הרה"ק רבי יצחק מראדויל ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב

(תקפ"ה)

הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ ב"ר מנחם מענדל (תקפ"ז)

הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין ב"ר שמואל זנוויל

(תר"ה)

יום רביעי י"ב אייר

הרה"ק רבי משה זרח איידליץ ב"ר מאיר (אור לישרים

- תקט"ו)

הרה"ק רבי ישעי' מיאנוב (תלמיד הבעש"ט - צוואת

הריב"ש - תקנ"ש)

יום חמישי י"ג אייר

הרה"ק רבי משה בהג"ר הלל מוילנא תפ"ו

יום שישי י"ד אייר

הרה"ק רבי יהודה לייב מזאליקוב ב"ר משה

(ליקוטי מהרי"ל - תקפ"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטליאל הכהן רביטשין שליט"א
מח"ס "בם אנ' אורח" רפרים יוסף הדרש" על המצוות.

ספירת העומר (ג')

(א) מצוה על כל אחד לספור בעצמו. (שו"ע אורח סימן תפ"ט, סעיף א')
(ב) בדיעבד אם שמע את הספירה מחבירו, ונתכוין לצאת, וגם חבירו כיוון להוציא, יצא, אך יחזור ויספור בלי ברכה. (שו"ע הרב שם, סעיף א', ופמ"ג בא"א ס"ק ב'. ועוד בענין שומע כעונה בספירת העומר, עיין אריכות גדולה בספר הנפלא רץ כצבי, להגר"צ רייזמן שליט"א, ח"א, עמודים תי"א - תנ"ו. ע"ש)
(ג) אם אמר ביום ל"ט, היום ארבעים חסר אחת לעומר, יצא. (באר היטב שם ס"ק ו')
(ד) אם הוכיר את המנין הראוי בצירוף של שני מספרים, כגון שביום השביעי אמר, היום ארבעה ושלושה ימים, יצא, אולם יחזור ויספור כהוגן [היום שבעה ימים], בלי ברכה. (שו"ת רבבות אפרים, ח"א, סימן ש"ל)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נה רה"ק

רבי הלל ליכטנשטיין מקאלמא

ב"ר ברוך בענדט זיע"א

גלב"ע י' אייר תנצב"ה

גליון 733
שנה י"ד תשפ"וסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

אמר רבי חזקיה כך תהיה גאולתם של ישראל כשתאיר להם שמש הגאולה רבי חזקיה ורבי יוסי בן חלפתא הלכו בדרך השכימו לצאת אחר חצות הליל. אמר רבי יוסי לרבי חזקיה, למדנו שראוי לו לאדם לצאת לדרך עם אור היום והנה אנו הולכים בלילה. השיב לו רבי חזקיה, יוסי בני, הקשב נא לקולם הנעים של גלגלי החיות שהם משבחים את הקב"ה ושרים לכבודו. הטה רבי יוסי את אוזנו ושמע שהיו אומרים "זה לעולם ישב" (תהלים ט' ח) שאל אותו רבי חזקיה האם יודע אתה איזו משמרת של מלאכים אומרים פסוק זה ששמעת? וכשהשיב רבי יוסי שאינו יודע, גילה לו רבי חזקיה את כל שמות המלאכים של כל משמרת. עד עלות השחר הלכו שניהם, ראו שנחשך מאוד ואחר כך האיר השחר. אמר רבי חזקיה כך תהיה גאולתם של ישראל כשתאיר להם שמש הגאולה, לפני כן תבואנה עליהם צרות, ובתוך הצרות בעיצומן של תלאות, יאיר עליהם אור גדול, אורו של הקדוש ברוך הוא.

(זוהר חדש בראשית ו)

פרשת השבוע

אמור אל הכהנים וגו' לנפש
לא יטמא בעמיו

מעשה שנפגש הרה"ק ד"ר בית ישראל מגור זיע"א עם אחד האדמו"רים. והלה אמר לפניו פירוש בפסוק "אמור אל הכהנים" ובפירש"י "להזהיר הגדולים על הקטנים" "לנפש לא יטמא בעמיו". "בעמיו" לשון גחלים עוממות, כלומר כשהגדולים מתעסקים עם הקטנים, הנפשות הנמוכות - הגחלים העוממות, יזהרו שלא יטמאו ויתקלקלו ח"ו כתוצאה מן המגע עמם. נענה ד"ר בית ישראל אין זה נכון, המשמעות של "להזהיר גדולים על הקטנים" היא להיפך, היא חיובית, שהגדולים חייבים לטפל בקטנים ולהשגיח עליהם ואילו את הסיפא יש להבין כהבטחה, שהתורה הקדושה מבטיחה לגדולים, שאף כי יבואו במגע עם הגחלים העוממות, לא יאונה להם כל פגם ונזק רוחני ח"ו. זאת ולא אחרת כוונת הכתוב "לנפש לא יטמא בעמיו".

ונקדשתי בתוך בני ישראל

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב ל"ב)
מסופר: כאשר ביקש ניקולאי הצאר הרוסי להפריע לבני ישראל לקיים את דתם, ולגזור עליהם גזירות

ה"השכלה", נסעו לפטרבורג הבירה גדולי רוסיה ובראשם הרה"ק רבי מנחם מענדל מליובאוויטש "הצמח צדק" זיע"א והרה"ק רבי יצחק מוואלוז'ין זיע"א כדי להעביר את רוע הגזירה. כשהגיעו לפטרבורג השמיע שמה ה"צמח צדק" דברים קשים בתקיפות יתירה, עד כי התרו בו ראשי המלוכה שיענש על כך, אבל הרבי לא נרתע. שאל אותו רבי יצחק מוואלוז'ין איך יהיו מר להכניס עצמו בסכנה? והרי יאבד בזה את חלקו לעולם הבא. השיב לו הרבי, אם לא יהיה לכלל ישראל עולם הזה, מה צורך לי בעולם הבא של הקב"ה, ועוד התורה אומרת "ונקדשתי" ולקידוש השם אין לו שיעור.

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב ל"ב)

מסופר על הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, שהיה רגיל לומר, בוא וראה כמה יקר כל אדם מישראל, שכן תשעה גאוני וצדיקי עולם בעלי תריסין, אי אתה יכול לעשות מהם "מניין" לתפילה, לקדיש ולקדושה, ולברכו, ואילו עשרה יהודים עמי הארצות פשוטים, מצטרפים ל"מניין" לכל דבר שבקדושה.

זמני השבת

אמור

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:43 ת"א: 6:59

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:59 ת"א: 8:01 ר"ת: 8:34

ואמנם איגרתו של רבי יחזקאל לנדא פתחה לפני לייבל העשיר – העני שערים רבים, בכל מקום שאליו הגיע נהג לפנות תחילה אל רב המקום, להציג לפניו את האיגרת, וזה כבר היה מכווננו אל האנשים המתאימים. במקצת הכסף שקיבץ השתמש למחייתו, אך את חלק הארי שלח לבני משפחתו. ערב אחד כאשר הגיע לעיירה יהודית, ניגש כדרכו אל רב המקום, לאחר שעיין באיגרתו של ה'נודע ביהודה' אמר לו גש נא ליהודי פלוני שעשיר הוא ואיש חסד, ואמור לו כי אני שלחתיך אליו.

העשיר קיבלו בסבר פנים יפות, הציע לו מיטה בחדר האורחים, והתנצל שייאלץ לחלוק את החדר עם אורח נוסף, זהו דרשן שבא מעיר רחוקה, הסביר העשיר, אני מקווה שתיהנה מהשהייה בחברתו.

לייבל והדרשן כמעט שלא נפגשו זה עם זה, עם בוקר היו פונים איש איש למלאכתו, הדרשן לדרשותיו ולייבל לאיסוף הנדבות, רק לקראת ערב היו שבים לחדרם ופונים לישון. לכאורה היה מקצועו של הדרשן מכובד יותר משל לייבל, אף על פי כן, מלאכתו של לייבל בזכות מכתבו של ה'נודע ביהודה' היתה קלה משל הדרשן, שהיה צריך למצוא אנשים שיחפצו לשמוע את דרשותיו, ואף לשלם תמורתן.

בוקר אחד כשניעור לייבל משנתו ולבש את בגדיו, נדהם לגלות שאיגרת ההמלצה שהיתה מוצפנת בכיס מעילו נעלמה. צמרמורת חלפה בגופו, כל גורלו היה תלוי באיגרת יקרה זו, מבט מהיר על מיטתו הריקה של הדרשן הבהיר לו הכל. במפח נפש עזב לייבל את בית מארחו, והחל לשוטט בחוצות העיירה באין תכלית, עתה לא היה שונה מיתר העניים המסכנים שקיבצו פרוטה לפרוטה.

כך נדד מעיירה לעיירה, ובקושי הצליח להחיות את נפשו בפרוטות המעטות שקיבץ. מובן שגם משלוחי הכספים למשפחתו שכל כך חיכו לזה, הופסקו, והוא גם התבייש להודיע להם את האסון שקרהו, ומאידך, כל אותה עת עשה הדרשן כסף רב, הודות לאיגרת המכובדת והנדירה שבאמתחתו. הוא נטש לחלוטין את הדיבורים והדרשות, והתמסר כל כולו למלאכת המעשה, איסוף כספי צדקה מיהודים רחמנים.

מה קרה עם המלצתו המיוחדת של הרה"ק רבי יחזקאל לנדא זיע"א בעל ה'נודע ביהודה' (יומא דהילולא י"ז אייר) הגאון הקדוש רבי יחזקאל לנדא זיע"א בעל ה'נודע ביהודה' ורבה של פראג, הביט בעומד נכחו בתדהמה שהתחלפה ברחמים. היה זה לייבל מעשירי ונגידי העיר, ומעמודי התווך של הקהילה, ביתו היתה פתוחה לכל אדם, ובנדיבות ובסבר פנים יפות, היה תומך בכל נצרך.

האיש עמד לפניו שפוף רועד ופניו מיוסרות ומושפלות, התברר כי איבד את כל רכושו והוא למעשה עני וחסר כל, שרשרת רצופה של מפלות כואבות פקדה את עסקיו בשנה האחרונה מחמת הבושה העדיף להעלים את מצבו מעין הציבור.

עניים הוסיפו להתדפק על דלתותיו והוא הוסיף לתמוך בהם כהרגלו ביד נדיבה. אולם כעת הגיע המצב לפת לחם ממש. האם אתה רוצה שאשיג למענך תמיכה נכבדה מקופת הקהילה? מבלי שגבאי הצדקה עצמם ידעו למי היא מיועדת, הציע הרב בעדינות.

עיניו של לייבל התכווצו בחוריהן, הוא נראה מזועזע, לא! אמר לייבל, כשקולו נחנק, לא אוכל להוסיף לחיות בעירי ולפגוש יום יום במכריי, בעודי יודע שאת מזונותי ומזונות אשתי וילדי מספקים הם, בכוונתי לצאת מן העיר להתדפק על פתחי נדיבים ולקבץ סכום כסף שיאפשר לי לשקם את עסקי.

אם כן מה תבקש ממני? שאל רבה של פראג, כשעיניו הטובות מפיקות חמלה. לייבל השפיל את עיניו ואמר בביישנות: "איגרת המלצה". יודע אני כי שמו של רבנו נישא לפניו, וכי בכוחו לפתוח דלתות רבות, בקשתי שיואיל בטובו להעניק לי איגרת חתומה בכתב ידו, הממליצה לסייע לי ברוחב לב.

הגה"ק רבי יחזקאל לגדא לא נהג לחלק איגרות מעין אלו, אך הפעם חרג מהרגלו, ללא אומר ודברים הוציא ממגרת שולחנו דף וקולמוס, ורשם עליו דברי המלצה חמים ביותר, בלב נרגש ובעיניים דומעות נפרד לייבל מרבו ויצא לדרכו הלא נודעת.

משל ונמשל

מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת

משל ליהודי שהיה דל ואביון שכוכב מזלו לא האיר לו מימיו. יום אחד החליט לצאת לדרך כדי לנסות את מזלו בעולם הגדול. נפרד מאשתו ומילדיו שהביטו בו בעיניים רעבות, מלאי תקווה. נטל עמו צרור דל ויצא לדרך. הלילה היה מעונן, אפילו כוכב אחד לא הציץ ממרום. באחת הערים, על אם הדרך, הוזמן האיש אחר כבוד לארוחת ערב חגיגית בביתו של אחד מעשירי המקום. האיש עמד להשיא את בתו בטקס מפואר, ותחילה ערך סעודה חגיגית לעניי הסביבה. כעבור דקות ספורות נכנס העשיר אל חדר האוכל רחב הידיים, התיישב בכורסתו, שלף מאי שם פעמון מוזהב וצלצל בו פעם ופעמיים. כמו מעשה קסמים, הופיעו לפתע משרתים לבושי הדר כשבידיהם מגשים עמוסים. עיניו כמעט יצאו מחוריהן בעת שהונחו בצלחתו מיטב הדגים, דגים שלא טעם מימיו. ושוב נטל בעל הבית את הפעמון בידו, צלצל פעם ופעמיים, ובתוך דקות ספורות הוסרו מהשולחן הצלחות הריקות, ותחתיהן הונחו צלחות מלאות במרק חם, מדיף ניחוח מעורר תאבון. במשך כל הערב הניף בעל הבית את ידו, צלצל בפעמון בתנועות אומרות כבוד, ומשרתים נכנסו עמוסים במטעמים ובמגדנות. כשסיימו כולם לאכול, קם בעל הבית והכריז: "שמחה גדולה ממלאת את ליבי. למען ירחב לבכם גם אתם, בחרו לכם אפוא איש איש כרצונו, אחד מחפצי הערך המונחים לפניכם וקחו לביתכם". כל אחד מבאי הסעודה נטל מה שמשך את לבו, הודה לבעל הבית ויצא מאושר. אולם מיודענו לא בחר בכף זהב, גם לא במחזיק מפיות משוכך יהלומים. הוא לטש את עיניו על הפעמון המופלא. משוכנע היה כי אם אך יהיה ברשותו פעמון זה, יאיר כוכב מזלו. ואם יצלצל בו, יקיפוהו משרתים וימלאו את כל משאלות ליבו. ניגש בביטחון אל בעל הבית וביקש את הפעמון שבידו. האיש חיך ואמר: "הנה לפניך מגש זהב שערך אלפי רובלים, גם העציץ המשובץ ערכו רב. ומדוע תבחר בפעמון הפשוט?" אולם העני בשלו. הניד העשיר בראשו לאות תימהון ונתן לידו את הפעמון. נטל העני את צרורו הדל ופנה לחזור אל ביתו בצהלה. בעודו בשער עירו, עשתה לה כנפיים השמועה על חזרתו. מיהרה אשתו ויצאה לקדם את פניו. למראה פניו הזורחות והקורנות, מיהרה לשאול: "נו, מה עלה בחכתך?" הוא חיך ומילא את פיו מים: "הבה נאכל ארוחת ערב טובה, ואחר כך אספר". "ארוחת ערב? ההשתבשה עליך דעתך? הרי חודשים רבים שאין כל אוכל בביתנו". נחפו להתיישב ליד השולחן, על כסאו הרעוע, ולתדהמת אשתו וילדיו הוציא פעמון מתרמילו הקרוע. הניפו בארשת חשיבות וצלצל בו. המתין והמתין, ועודנו ממתין.

הנמשל: בחיים לא קיימים קיצורי דרך, רק יגיעה ועמל מניבים תוצאות ברוכות. אם לא טרח בערב שבת מה יאכל בשבת.

(מתוך מאמר)

יום אחד בעודו משוטט ברחוב, קלטו אוזניו של לייבל שירה שבקעה מבית מדרש קטן, היה זה בית מדרש של חסידים. הוא נכנס פנימה ומצא קבוצת חסידים שסיימה זה עתה את תפילת שחרית, עוסקת בלגימת כוסיות 'לחיים', ובשירה עליזה הם כיבדוהו בכוסית 'לחיים' וניסו לדובבו ולברר את סיבת עצבותו.

לייבל גולל לפניו את שרשרת המאורעות העגומים שפקדוהו, ואת אבדן איגרתו של ה'נודע ביהודה'. שמע נא ר' יהודי, אמרו לו החסידים, מחר אנו נוסעים אל רבנו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, נזכיר לפניו את שמך לבקשת ברכה, רק המתן לנו עד שנשוב. חלפו ימים אחדים ובעודו מהלך ברחוב, הבחין בשניים מן החסידים שפגש בבית המדרש, רבנו הבעל שם טוב ביקש אותנו להודרו ולשוב אל מקומנו, כדי להודיעך שעליך לשוב מיד לביתך, אמרו לו החסידים.

לייבל לא היה חסיד, אבל החליט לציית להוראה, שנות הנדודים שינו את פניו, וכשהגיע לפראג איש לא הכירו, הוא נכנס לבית המדרש ושם שמע דיבורים שהעבירו בו חלחלה, נודע לו כי רעייתו עומדת להינשא לאדם אחר. התברר כי איגרת ההמלצה של ה'נודע ביהודה' נתגלתה בכיסו של הלך שמת באחת הערים המרוחקות, עדויות על האיגרת ועל האיש המת שנשאה בכיסו, נמסרו כדת וכדין בלשכת הרבנות של פראג, ועל סמך העדויות האלה, נקבע שלייבל כבר אינו בין החיים.

לייבל מיהר לביתו של ה'נודע ביהודה'. רבי יחזקאל לנדא ישב נטוע על כיסאו בהביטו בלייבל העומד לפניו. בהתפעמות רבה האזין למעורבותו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א בפרשה. והביע את התפעלותו מעיניו המרחיקות ראות.

צ'ין אדם לחברו

הכנסת כלה

מידה גדושה של אהבת ישראל היתה טבועה בדמו ובנפשו של הרה"ק רבי ישעיה' קרעסטרער זיע"א, פעם באה אלמנה עניה וביקשה להיכנס אל רבו הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זיע"א, בחדר המתנה פרצה מפעם לפעם בבכי מר, ניכר היה שחסרון כיס מכביד עליה בנוסף למצוקותיה כאלמנה. רבי ישעיה' המשימש בקודש, שאל אותה למטרת בואה, והיא החלה לבכות וסיפרה את צרותיה: בתה השתדכה, הובטחה נדוניה לא גדולה, אך אין בידה לשלם, ואילו צד החתן מאיימים בביטול השידוך. שאלה רבי ישעיה': ומה את רוצה מהרבי? השיבה האלמנה: אני רוצה שהרבי יעשה לי מופת שהכסף ימצא עד למועד שנקבע. חייך רבי ישעיה' ואמר: מופת כזה גם אני יכול לעשות. עמד והוציא מאמתחתו את מלוא סכום הכסף בסך שלוש מאות רייניש ומסרו לאלמנה. תשבחותיה של האלמנה הגיעו לאזניו של הרבי שישב בחדר הסמוך, פתח הרבי את הדלת וביקש לדעת מה "הקולות והברקים"? כששמע את הסיפור מפי בני הבית העיר בחיוך: "לוקח הוא ממני את עסקי".

הכנסת אורחים מכובדת

צדיק תמים היה רבי ישעיהו איש זוכוביץ, ובמיוחד הצטיין במידת הכנסת אורחים, ביום שישי אחד זמן קצר לפני כניסת השבת, הגיעו אורחים למעונו, קיבל אותם בעל הבית בסבר פנים יפות, מיהרו האורחים להתכונן לקבל פני שבת המלכה, והנה נכנס רבי ישעיהו אל

חדרם וכך אמר אמר להם: "יודע אני כי מרחוק באתם, ועל כן אינכם מכירים אותי ואת האכסניה שלי, משום כך אני מודיע לכם מראש, כי יהא עליכם לשלם לי שכר - ארבעה זוזים לאיש, יתכן כי זהו שכר רב, אך תמורתו רשאים אתם לאכול ולשתות מן הטוב והמובחר שבביתי, במשך כל השבת, ואף בסעודת 'מלוה מלכה' שבמוצאי השבת". ואכן, השבת עברה על האורחים בנעימים, הם אכלו ממיטב המאכלים ושתו ממבחר המשקאות - הן מחיר רב משלמים הם עבור כל זאת. הגיע בוקרו של יום ראשון והאורחים התכוננו לצאת לדרכם, בטרם יצאו נגשו אל מארחם ובקשו לשלם לו את המחיר שנקב בערב שבת. חיוך התפשט על פני רבי ישעיהו, והוא אמר: "כלום אמסור מצוה יקרה כהכנסת אורחים תמורת ארבעה זוזים?" וסירב לקבל את הכסף. או אז הבינו האורחים, כי את המחיר הודיע להם מראש אך ורק כדי שיחשו עצמם בביתו בטוב ובנוח במשך כל השבת.

יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך

מעשה בהרה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א, שישב במסיבת תלמידי חכמים ואחד הלומדים השמיע לפניהם חידוש שחידש בכיכול, אם כי החידוש מפורסם ונוצר באחד מספרי האחרונים, היה ר' איסר זלמן עומד על המשמר במשך כל הזמן, ועיניו פקוחות ומרמוזות לבל ינסה מישוהו מהלומדים להזכיר את מקור הדברים שהלה השמיע, ואדרבה עמד הוסיף והרחיב את הדברים והסבירם ביתר הבנה והכל כדי שלא יראה בעלבונו של בן תורה.

תלולא דצדקיא

יום ראשון ט"ז אייר

רבי מאיר ב"ר גדליה (מהר"ם לובלין - שע"ו) הרה"ק רבי זכריה מענדל אב"ד בעלז ב"ר אריה לייב (באר היטב - תל"א) הרה"ק רבי נתנאל וייל ב"ר ידידיה טיאה (קרנן נתנאל - תקכ"ט)

הרה"ק רבי שמואל מקארו (תק"פ)

הרה"ק רבי חיים מאיר ממאגלניצא ב"ר

אבי עזרא ועליג (תר"ט)

יום שני י"ז אייר

הרה"ק רבי יחזקאל לאנדא ב"ר יהודה (נודע

ביהודה-תקנ"ג)

הרה"ק משה חיים מסדילקוב ב"ר יחיאל

(דגל מחנה אפרים - תק"ס)

הרה"ק רבי איתמר ב"ר ישראל

(משמרת איתמר-תקצ"א)

יום שלישי י"ח אייר

רבן שמעון בן יוחאי (ג"א - תתפ"א)

רבינו משה ב"ר ישראל (רמ"א - של"ב)

הרה"ק רבי שלמה מקשאנוב ב"ר משה (תקפ"ח)

הרה"ק רבי אורי מראהטין ב"ר יצחק (תרמ"ט)

יום רביעי י"ט אייר

רבינו מאיר ב"ר ברוך מרוטנברג (מהר"ם

מרוטנברג - ה"א נ"ג)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב ב"ר יוסף

(תקע"ה)

יום חמישי כ' אייר

הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל ב"ר מנחם

נחום (תקצ"ג)

יום שישי כ"א אייר

הרה"ק רבי יצחק אייזיק הלוי מפרעמיסלא

ב"ר יעקב (רוא מהימנא - תקמ"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילא הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "זב אב"ד אורח" רפרסס יוסף הדרש" על המצוות.

ספירת העומר (ד')

מה שאומרים בנוסח לשם יחוד וכו', הנני מוכן ומזומן לקיים מצות "עשה" של ספירת העומר, אע"פ שלדעת השו"ע אין זה מן התורה בזמן הזה, אין בזה חשש של בל תוסיף, כי עיקר הכוונה היא שסופר לשם קיום מצוה, והלשון מצות "עשה", יש לפרשו שפיר גם על מצות "עשה דרבנן", ואם הוא מדרבנן, כוונתו למצות עשה דרבנן. (הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, הובא בספר דיני פסח-שבועות, דיני ספירת העומר, סעיף י"ג). ולענ"ד נראה להביא ב"ה ראיה לזה שאפשר לומר על "מצוה דרבנן", "מצות עשה", ממה שכתב בכללי התלמוד לבעל הכנסת הגדולה (כללים נפרדים, אות א'), ונדפס בסוף מסכת ברכות, וז"ל: אשכחן בגמרא [א"ה, עיין מועד קטן י"ד ע"ב] "איסור דרבנן", קורין לו "איסור עשה". (בנימין זאב סימן ת"ז). (עכ"ל). וכיון שאפשר לקרוא ל"איסור דרבנן", "איסור עשה", הכי נמי אפשר לקרוא ל"מצוה דרבנן", "מצות עשה", והבן. (ספר גם אני אודך על ספירת העומר)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נה רה"ק

רבי מנחם מענדל מרימינוב

ב"ר יוסף זיע"א

נלב"ע י"ט אייר תנצב"ה

גליון 734
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כנראה שמעיין זה נובע מגן עדן
באחד ממסעותיו של אלכסנדר מוקדון הוא הגיע ליד מעיין ממנו הריח ריח מיוחד במינו. "כנראה שמעיין זה נובע מגן עדן" קרא אלכסנדר ומיהר ללכת לאורכו של המעיין עד שהגיע לפתחו של גן עדן, הרים אלכסנדר בקולו וקרא: "פתחו לי, פתחו לי" אך בת קול השיבה לו: "זה השער לה' צדיקים יבואו בו" – רק צדיקים יכולים להיכנס בפתח הגן עדן. לא ויתר אלכסנדר ואמר: "אני מלך ואדם חשוב, אנא תנו לי דבר-מה". ומגן העדן יצאה גולגולת אדם. לקח אלכסנדר את הגולגולת ושם אותה על כף המאזניים. על הכף השניה הוא הניח כסף וזהב, ועדיין הגולגולת הייתה כבדה מהם. שאל את החכמים: "מהי גולגולת זו?" השיבו לו: "זו גולגולת של אדם, שתמיד מתאוה עוד ועוד ולעולם לא באה על סיפוקה". אמר להם אלכסנדר: "זאת מנין לכם?" לקחו החכמים את הגולגולת וכיסו אותה במעט עפר ומיד הכריעו הכסף והזהב את הגולגולת. שכן ביום הפטירה, כאשר קוברים את האדם, שוב אין הוא מוסיף להתאוות לתענוגות העולם הזה.

(על פי מסכת תמיד ל"ב)

פרשת השבוע

בר, והיו צריכים לשאול "מה נאכל בשנה השמינית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו בשנה השביעית". אלא מכאן שהעניינים, בכל יום ויום ובכל שעה ושעה הם מתרגלים לביטחון, ומסגלים לעצמם מידה טובה זו. ואילו עשירים שאינם נוקטים לביטחון אלא אחת לשבע שנים, קשה להם להתרגל במידת הביטחון, ובעודם שבעים כבר בשנה השביעית, הם דואגים למחסוריהם שואלים ודורשים "מה נאכל" סיים הנצי"ב אף אתה חזק ואמץ בביטחונך בה' ולו הישועה.

וכי תאמרו מה נאכל וגו' (כ"ה ב')
הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריש זיע"א עלה לצפת והתיישב בה לפני קרוב למאתיים שנה, כיון שזכה לשבת בארץ הקודש, קיבל על עצמו לא לאכול כי אם מפירות ארץ ישראל. מעשה והייתה שנת בצורת והיו בני צפת משתמשים בקמח שהובא מחוץ לארץ, אבל רבי אברהם דוב סירב להביא לתוך פיו מתנובת ארץ העמים, ואמר כשמוזכרת בתורה קושיית "מה נאכל בשנה השביעית" מדוע הפסוק אינו משיב בפשטות תיבאו תבואה מחוץ לארץ? משמע איפוא כי לא זו הדרך.

ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך (כ"ה י"ז)

מסופר על הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא זיע"א ששאל את אנשי שלומו: חסיד מהו? וענה: חסיד הוא לפי הרמב"ם מי שעושה ונוהג בכל לפנים משורת הדין. ומה שנאמר "ולא תונו איש את עמיתו", החסיד אפילו את עצמו הוא אינו מרמה.

וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית (כ"ה ב')

מעשה בהרה"ק ה"נצי"ב מוואלאזין זיע"א שבא לפניו גביר אחד אשר השקיע כל הונו ואונו בהשטת רפסודות עצים על גבי נהר דנייפר, וביקשו שיתפלל בעדו שעסקו זה יוכתר בהצלחה, שאלמלא כן יורד חלילה לדלי דלות. אמר לו הנצי"ב בטח בה' ויעזורך, ענה הלה: אומנם יודע אנכי כי ביטחון עצה נכונה וטובה היא, אבל מה אעשה ולכי מלא חרדה והיסוס. אמר לו הנציב "וכי תאמרו מה נאכל" קושיא גדולה וניצחת היא שבתורה, ונוהגת בכל מקום ובכל זמן ועידן. מכל מקום יש לתמוה למה ישאלו קושיא זו דווקא לגבי השנה השביעית, הלא בשנה השישית זרעו וקצרו ומלאו אסמיהם

זמני השבת

בהר-בחקותי

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:48 ת"א: 7:04

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:05 ת"א: 8:07 ר"ת: 8:39

מעבשיו אתה רופא ושמך יהיה דוקטור אברהם

לפני שנים רבות חי בבגדד סוחר ירקות יהודי עני ששמו אברהם, לאברהם היתה חנות קטנטנה בשוק העמוס בבגדד בה מכר ירקות שגידל בגינתו, כולם הכירו את אברהם הירקן ואהבו אותו מאוד. לא היה עוד סוחר בשוק עם שם טוב כמוהו, הוא השתדל למכור את סחורתו במחירים השווים לכל נפש, הוא שקל את הירקות במידה ובמשקל. אע"פ שלאברהם לא היתה פרנסה בשפע, הוא תמיד היה מרוצה וידידותי אל כל האנשים, התנהג ביראת שמים והשתדל למצוא חן בעיני אלוקים ואדם. אברהם הכיר את כל לקוחותיו יהודים וערבים כאחד, ונוהג היה להתעניין ולשאול לשלום ילדיהם ונכדיהם, תמיד היתה בפיו מילת עידוד טובה לכל אחד, והאנשים העריכו אותו והחזירו לו טובה בשל כך, כאשר היתה אשתו מתלוננת לפעמים על הצמצום בו הם נאלצים לחיות, היה אברהם משיב לה ברכות: האם את רוצה שאגרם לקנאה בעיני הבריות, ברוך השם הרי יש לנו מה לאכול ויש לנו גג מעל לראשנו ונחת מילדינו, אל נא נתלונן. אברהם אמנם הסתפק במועט ושמח בגורלו, אך המלאכים בשמים שנוצרו כתוצאה ממעשיו הטובים, המליצו טוב בעדו ותבעו מבית דין של מעלה לתת לו קצת מהשכר המגיע לו על קיום המצוות. בית הדין קיבל את ההמלצה והוחלט שאברהם יזכה בברכת העושר בחייו, אפילו השטן לא יכול היה להגיד משהו בגנותו של אברהם, להיפך, השטן הערמומי חשב בליבו הבה נראה כיצד יתנהג אברהם האם יעמוד בצדקתו כאשר יתעשר? מניסיונו ידע השטן כי קל לו יותר להסתדר עם עשירים מאשר עם עניים מרודים.

בלילה ההוא נדדה שנתו של הכליף הגדול השליט של הממלכה, הוא עלה לגג ארמונו שם היתה גינה יפה מלאה בפרחים וצמחים שונים המפיצים ריח משכר, הכליף התיישב בכורסה והביט בכוכבים, לידו ישב האסטרונום האישי שלו, כפי שהיה נהוג האסטרונום היה מביט בכוכבים ובמזלות ואומר לכליף את עתידו האישי, אסטרונום זה היה שונא ישראל ותמיד היה משתדל לחפש איזה אות או סימן שיוכל לפרשו שעל הכליף לגזור גזירות קשות נגד היהודים שבארצו, הוא התאמץ למצוא הוכחה לכך שהכליף חייב לגרש את כל היהודים, אולם עד כה לא הצליח במשימתו המרושעת.

עתה כשעמדו שניהם על גג הארמון והביטו בכוכבים, הבחינו לפתע בכוכב שזרח בקצה השמים ולאחר מכן נפל למטה וכבה, הכליף נחרד למראה ודרש מהאסטרונום הסבר מיידית על התופעה, הלה לא איבד רגע כדי לבצע את זממו, אדוני המלך אמר, האם ראית שלכוכב שנפל היו שש קצוות הרי זה הכוכב היהודי המגן דוד, לא שמתי לב לכך השיב הכליף, אולם מה פירושו של דבר לדעתך, פירושו של דבר כי כוכבם של היהודים במדינתך דעך ולכן עליך להוציא מיד צו מלכותי הקובע כי על כל היהודים מנער ועד זקן לעזוב את המדינה תיכף ומיד, ולא לשוב אליה יותר, הסביר האסטרונום. אבל האזרחים היהודיים נאמנים לי, משלמים מיסים ומביאים ברכה לארץ, כיצד אוכל לגרשם סתם כך ללא כל סיבה? שאל הכליף. אדוני הכליף, דע לך כי הכוכבים בשמים אינם משקרים, נשקפת סכנה גדולה לך ולממלכתך אם לא תעשה מה שצויו עליך מן השמים, כל הצלחתך בעתיד תלויה בדבר זה. אולם אני שמעתי כי היהודים נמצאים מחוץ לשליטת הכוכבים והמזלות, אין מול לישראל נאמר עליהם, כי האלוקים בעצמו משגיח על בני אברהם, ואינו מוסר את גורלם לכוכבים ומזלות, אם כן אולי זה לא היה הכוכב שלהם אמר הכליף הנרגש, "הכליף החכם והנבון צודק כתמיד" אמר האסטרונום הערמומי, אולם תרשה לי לומר כי דבר זה לפיו אין ליהודים מול משלהם זה רק אם הם מתנהגים בחיי היום יום על פי תורה ומצוות, אזי הם עומדים מעל לכוכבים והמזלות ונמצאים תחת השגחתו הישירה של

הבורא, אולם אם לא, אז הבורא גם הוא מסב את פניו מהם ואז אינם שונים במזלם מכל שאר העמים. אם כך הוא הדבר השיב הכליף, עליך להוכיח לי כעת שני דברים, ראשית שהיהודים אינם שומרים את מצוות התורה, שנית שמולם בגד בהם, אם תוכיח לי את שניהם אוציא מיד צו לגירוש היהודים, באיזו הוכחות תסתפק אדוני הכליף? שאל האסטרונום בזהירות, אתה החכם ביותר בכל מלכותי השיב לו הכליף, ואני סומך עליך בענין זה. האסטרונום שקע בהרהורים ולאחר מכן אמר: הבה נמצא יהודי עני מרוד וירא שמים, הכליף יקרא לו ויטיל עליו לעסוק במקצוע שאין לו כישורים לגביו, אם ישחק לו המזל והוא יצליח בכך ואף יתעשר, ויחד עם זאת יישאר ירא שמים ושומר מצוות כמקודם, סימן הוא כי אין הצדק עימי במקרה כזה אני מתחייב בנפשי. כך יעשה אמר הכליף, ונתן בכך את הסכמתו להצעתו המקורית של האסטרונום.

למחרת בבוקר יצא הכליף מהארמון בלוויית יועצו האסטרונום, כששניהם מחופשים בבגדים פשוטים, הם יצאו לרחובות בגדד ועד מהרה הגיעו לשוק, שם פנו אל אנשים שונים ושאלו מי כאן החנווני העני ביותר, התשובה היתה פה אחד: "אברהם הירקן", לשאלה נוספת ששאלו מי הוא ההגון והירא שמים ביותר בקרב החנוונים? היתה התשובה וזה "אברהם הירקן", בשובם לארמון שלח הכליף לקרוא לאברהם הירקן היהודי, הלה הופיע בפני השליט כשהוא רועד מפחד, מה שמך? שאל הכליף, שמי אברהם, השיב, מה משלוח ידך? סוחר בירקות, השיב אברהם, אולם כאשר הכליף המשיך ושאל אם הוא רוצה להיות רופא, לא השיב, כי חשב כי לוועגים לו והכליף חומד לצון על חשבונם, הכליף אמר כי כוונותיו רציניות ביותר ואמר לו: מעבשיו אתה רופא ושמך יהיה "דוקטור אברהם". לשוא ביקש אברהם רחמים וטען כי הדבר היחיד שהוא מבין בו קצת זה ירקות למיניהם וסוגיהם. הכליף עמד בשלו ואמר כי דבריו הם פקודה שאין עליה עוררין, הוא ציווה על אברהם לעבוד חודש כרופא ולאחר מכן לחזור ולדווח לו על מעשיו במקצועו.

אברהם בא לביתו אבל וחפוי ראש, הוא היה חיוור כסיד ועצוב, אשתו הביטה בו והיתה בטוחה שהוא חולה וזקוק לטיפול רפואי, אברהם סיפר לה על הדו שיח המוזר שהיה לו עם הכליף, אם כך הוא הדבר הרי שאין מה לעשות, אמרה, אם הכליף רוצה שתהיה רופא עליך להיות רופא, הוא יכול להרשות לעצמו לצחוק ממך, הוא מינה אותו לתפקיד רופא ואין לך ברירה אלא לקבל את הדין. אברהם שמע בקול אשתו מכר את החנות הקטנה, לוהה קצת כסף קנה לעצמו בגדים חדשים, ושכר דירה נאה באחד הרבעים המהודרים של בגדד, הוא תלה שלט על הדלת "אברהם הרופא" וישב והמתין לפציינטים, וראה איזה פלא, מיד החלו לבוא אנשים שונים, וכל אחד מתלונן על מיחוש זה או אחר, רוב החולים היו סוחרים עשירים שהתלוננו על כאבי ראש כאבי בטן, נדודי שינה וכו' אברהם האזין לכולם בתשומת לב, לאחר מהם אמר כי הוא דואג יותר מדי וכתוצאה מכך הרגשתו הרעה, לכן עליו לשים מבטחו בה' ולא לאכול את עצמו, לשני אמר כי הוא אוכל יותר מדי וכי עליו לאכול במשך שבוע ימים רק ירקות ופירות, לחולה אחר נתן תרופה שהכין בעצמו בקבוק קטן ובו סירופ שהכין ממיץ ירקות ופירות, ופלא גרר פלא לתרופותיו ועצותיו של אברהם היתה השפעה לא רגילה, הרופא החדש נתפרסם ברחבי העיר בגדד ואנשים סיפרו נפלאות על כוחו לרפא חולים, ולא פחות מזה על גישתו האנושית לחולים, הוא לא לקח מחירים גבוהים, כל אחד שילם כפי יכולתו ואילו עניים קיבלו אצלו טיפול רפואי חינם. מובן מאליו כי לאברהם היתה פרנסה בשפע, חולים עשירים שהיו אסירי תודה על טיפולו שילמו לו ביד רחבה ושלחו לביתו מתנות יקרות ערך, אולם ההצלחה הבלתי צפויה לא סחררה את ראשו, הוא לא שכח את לקוחותיו העניים שהיו קונים ממנו ירקות, ומפעם לפעם שלח להם ירקות, הוא גם נתן הרבה צדקה בסתר ונשאר יהודי צנוע עניו וירא שמים כפי שהיה.

משל ונמשל

כנראה שבכל זאת אני כן כומר

משל לשר מכובד אחד שנסע בכרכרה כשבדרך ראה שיכור ישן בשלולית של בוג' על אם הדרך. רעיון שובב עלה במוחו והוא החליט להשתעשע עם השיכור: הוא ציווה על משרתיו לקחת את השיכור לביתו המפואר, לרחוץ ולהלביש אותו ולאחר-מכן להשכיב אותו במיטה מפוארת כשליד המיטה יונחו בגדי כומר. "כאשר יתפכח השיכור משכרותו, גשו אליו ודברו עמו בהכנעה כאילו היה כומר רם-נעלה" הורה להם השר.

המשרתים שמחו לשתף פעולה עם התרגיל. הם ציפו בקוצר עיניים לרגע בו השיכור יירגע ויפקח את עיניו. כשהדבר קרה הם מיהרו לגשת אליו. "אבינו הכומר, האם נוכל להגיש לך משהו לשתות?" "אדוננו הכומר, האם תרצה לטעום משהו?" "כומר נכבד, כיצד נוכל לעזור לך?" השיכור שכבר התפכח מיינו בהם בחוסר הבנה. האם הוא כומר? חשב לעצמו. הוא לא זכר כי הוא היה אי-פעם כומר! מצד שני, כולם קוראים לו כומר, ואפילו ליד מיטתו מונחים בגדי כמורה. אולי הוא לקה באמנויה והוא אכן כומר? החליט השיכור לעשות בדיקה פשוטה. הוא יבקש מהמשרתים להביא לו את ספרי הלימוד של הכמרים. אם הוא יקרא בספרים ויבין מה שכתוב בהם, כנראה שהוא אכן כומר; אם הוא לא יצליח ללמוד מתוך הספר, כנראה שהוא לא כומר והאנשים האלה רק משטים בו. לבקשתו הביאו לו המשרתים את הספרים. הוא פתח את הספר הראשון, השני והשלישי ולא הבין מאום. הוא כבר עמד להסיק מכך שהוא אכן לא כומר, כשלפתע חלפה במוחו מחשבה משונה: אולי כל הכמרים לא יודעים קרוא וכתוב, כמוהו? אולי כולם רק מעמידים פנים שהם קוראים מתוך הספרים עבי הכרס, כשלמעשה הם לא מבינים מה כתוב בהם? "כנראה שבכל זאת אני כן כומר" – חשב השיכור לעצמו.

הנמשל: אנשים רבים נוטים לראות את העולם דרך משקפיהם הצרות. הם בטוחים כי אם יש חסרון מסוים באישיותם, הם נוטים לטעון כי העולם כולו סובל מאותה חיסרון בדיוק, וכי אין עליהם לעשות כלום בנידון.

(בשם הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא ז"ע"א)

כך חלף לו החודש הראשון ואברהם הלך לארמון הכליף כדי למסור לו דין וחשבון על עבודתו הרפואית, בבואו לשער הארמון לא נתנו לו השומרים להיכנס באומנם כי הכליף חולה ואיש אינו יכול לראותו, אם כך אמר אברהם וודאי אתם חייבים לתת לי להיכנס אני הרי "אברהם הרופא", בעזרת ה' אשתדל לרפא את אדונינו המלך, מסתבר שגם שומרי הארמון שמעו על הרופא החדש המפורסם ומיד הכניסו אותו פנימה, בבואו לחדר של הכליף מצא אברהם את המושל שרוע על המיטה ואוחז את צווארו בידו ומתפתל מכאבים, הסתבר כי הכליף בלע עצם של דג אולם העצם נתקעה בגרונו מבלי יכולת לבלוע או להקיא אותה, הוא הרגיש כאבים איומים וכל מאמצי הרופאים להוציא את העצם רק הרעו את המצב, הכליף גירש את הרופאים בחרפה באומרו כי אין הוא זקוק לעזרה מסוג זה וכי הוא יוכל למות בשקט מבלי שיבלבלו לו את המוח.

אדוני המלך אמר אברהם בנימוס אני אברהם הרופא באתי כדי... יותר לא היה יכול להמשיך, הכליף ששמע את שמו של אברהם הרופא פרץ בצחוק פרוץ צחק וצחק עד שהשתעל והחל להקיא, יחד עם הכל הוא ירק גם את העצם שהיתה תקועה בגרונו, בן רגע נשתנה מצב רוחו של הכליף מן הקצה אל הקצה והרגיש טוב יותר וכאביו נעלמו כלא היו, הוא קפץ מהמיטה כשחיוך של אושר נסוך על פניו וחיבק את אברהם בשתי ידיו, אתה הצלת את חיי כיצד אוכל לגמול לך על כך אברהם יקירי, שאל הכליף המאושר את אברהם המופתע שניסה להתנצל באומרו שהוא לא עשה מאומה, ומי שבאמת הציל את חיי הכליף זה ה' יתברך שהוא רופא כל בשר ומפליא לעשות הוא זה ששלח רפואה לאדוני המלך אמר אברהם, אולם הוא הרי שלח את הרפואה על ידך ובאמצעותך אמר הכליף המאושר, וכיוון שכך הרי מעתה ואילך תהיה רופאי האישי. אולם יש לנו עדיין ענין קטן לגמור עם היועץ המיוחד שלי, הלא הוא האסטרולוג שיעץ לי את העצה הטובה בקשר לאחיך היהודים.

מיד שלח הכליף לקרוא לחוזה בכוכבים ואמר לו אתה ידידי התחייבת בנפשך ואבדת את ראשך בשל הרעה שיעצת על היהודים, אם אתה באמת חוזה בכוכבים הרי שהיית חייב לחזות התפתחות זו במהלך הכוכבים, אולם לי נדמה שאותו כוכב שנפל היה הכוכב האישי שלך. החוזה בכוכבים הפיל את עצמו לרגלי הכליף וביקש רחמים על נפשו, אולם הכליף אמר שהוא מפקיד את גורלו בידי אברהם הרופא, אדוני המלך אמר אברהם, במקצועי החדש כרופא ראיתי כבר הרבה אנשים חולים, אולם חולה שכזה במחלה אנושה כמו האסטרולוג שלנו עדיין לא ראיתי, אולם נדמה לי כי גם הוא נרפה מעט ממחלתו האיומה השנאה העיוורת לעם היהודי, אני ממליץ שתהא נשמתו לשלל. הכליף מינה את אברהם הרופא במקום האסטרולוג ליועצו והאסטרולוג הנבון הודה לאברהם הרופא.

צ'ין אדם לחברו

ואהבת לרעך כמוך

מסופר: פעם שאל הרה"ק רבי שלמה'קה מזוויעהל זיע"א (יומא דהילולא כ"ו אייר) את משמשו החשוב הרה"צ ר' אלי רוט וצ"ל, תאמר נא לי, מה הפשט בדברי רבי עקיבא (ירושלמי נדרים ט' ד') "זה כלל גדול בתורה ואהבת לרעך כמוך" אם הוא מזכיר "כלל גדול", כנראה שיש גם "כלל קטן", ומהו איפה ה"כלל הקטן", הוי אומר "מאי דלך סאני לחברך לא תעביד", שאף הוא נכלל בכללו של רבי עקיבא. ר' אלי החריש, והמתין להמשך מוצא פיו של רבו הקדוש. המשיך ר' שלמה'קה ואמר: ביאורן של דברים כך הוא. לדוגמא, כשתשמע שסוחר אתרוגים נודע הרוויח אלף דולר במסחר האתרוגים, אזי ה"כלל הקטן" דורש שעינך לא תהיה צרה ברווחיו, כי "כל מה דעלך סאני לחברך לא תעביד", ואילו ה"כלל הגדול" הוא שלא רק שלא תכאב על רווחיו אלא אף תשמח בהם ותרגיש כאילו שלך המה "ואהבת לרעך כמוך" כמו שאתה אוהב את עצמך בפשיטות זה ה"כלל הגדול". ור' אלי סיים "יכולתי להעיד על רבי כי רכש גם את ה"כלל הגדול".

נפל למשכב מחשש שנפגעו ממנו אחד מראשי הישיבות בא אל הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א כדי לדון עמו בענין מסויים, תוך שהוא מובל פנימה נאמר לאורח כי ר' משה נמצא במיטתו מפאת

מחלה, ומאוחר יותר סיפר ר' משה לאורחו על סיבת מחלתו, נאלצתי לומר משהו שגרם עגמת נפש ליהודי אחד, אמר בכאב, למרות הערכתו הגדולה כלפי ר' משה כאיש אמת קשה היה למבקר להאמין בכך, עד שר' משה הסביר את עצמו בשמשו כבורר קבע את עמדתו, אך הצד המפסיד לא היה מוכן לקבל את הדין בהמשיכו להגן בעקשנות על עמדתו, לבסוף נאלץ ר' משה להעיר: חייב אתה להבין שכאשר יש לאדם נגיעה אישית בענין קשה לו לראות דברים באופן אובייקטיבי. לאחר מכן חשש ר' משה שהאדם נפגע מהערתו זו וכתוצאה מחשש זה נגרמה לר' משה עגמת נפש כה רבה עד שנפל למשכב.

חסד עם בני משפחתו

סיפר הרה"ק ר' שלום שבדרון זיע"א: בתקופה שלאחר נישואיו אירע פעם שאחד מילדיו חלה ולקח אותו לרופא ובדרך לרופא נפגש עם הרה"ק רי"א שר זיע"א ראש ישיבת סלבודקה ב"ב, וראש הישיבה שאלהו להיכן הוא הולך? והוא ענה לו שהוא לוקח את הילד לרופא, ראש הישיבה חזר ושאל אם כן לאן אתה הולך? ושוב חזר על אותה תשובה, וכך חזר ושאל כמה פעמים, עד שלבסוף אמר לו ראש הישיבה בטון של תוכחה, אתה צריך לומר שהנך הולך לעשות מצות גמילות חסד עם הילד, וכי מפני שהוא ילד שלך אין בו מצות גמילות חסדים?

הילולא דעדקא

שבת קודש כ"ב אייר
הרה"ק רבי מרדכי שרגא פייביש מהוסיאטיין ב"ר ישראל מרוזין (תרנ"ד)
הרה"ק רבי שלמה אליעזר אליפנדרי ב"ר יעקב (שו"ת הסבא קדישא - תר"צ)
יום ראשון כ"ג אייר
הרה"ק רבי יהושע מדינוב ב"ר אריה לייב (תלמיד הקדושת לוי זיע"א - תקצ"ג)
יום שני כ"ד אייר
הרה"ק רבי יהושע העשיל צורף מקראקא (אבי המקובלים - ת"פ)
הרה"ק רבי יעקב מליסא ב"ר יעקב משה (חיות דעת - תקצ"ב)
הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא ב"ר יצחק אייזיק יהודה יחיאל (תרנ"ח)
יום שלישי כ"ה אייר
הרה"ק רבי ישעי' מדינאוויץ (תלמיד המגיד ממעזריש-תקנ"ד)
הרה"ק רבי חיים מקאסוב ב"ר מנחם מענדל (תר"ד)
יום רביעי כ"ו אייר
רבינו סעדיה גאון ב"ר יוסף (ד"א תש"ב)
רבי משה חיים לוצאטו ב"ר יעקב חי (מסילת ישרים - תק"ז)
הרה"ק רבי שמואל אליה מזוואלין ב"ר יחזקאל מקאזמיר (תרמ"ח)
הרה"ק רבי שלמה מזוויעהל ב"ר מרדכי (תש"ה)
יום חמישי כ"ז אייר
הרה"ק רבי שלמה ולמן מקאפוסט ב"ר יהודה לייב (מגן אבות - תר"ס)
הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד ב"ר מאיר (תש"ד)
יום שישי כ"ח אייר
שמואל הנביא בן אלקנה (ב"א תתפ"ב)
רבינו יצחק מקורביל ב"ר יוסף (הסמ"ק - ה"א י"א)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "ב"א אור"י" רפרס"ס יוסף הדר"ס על המעשרים.

ספירת העומר (ה')

(א) נוהגין להחמיר שלא לאכול משהגיע זמן ספירת העומר, ואין סומכין בזה על שומר, ואם אינו עומד להתפלל עתה ערבית, ורוצה לאכול, יספור קודם ערבית. (שלמי מועד, פסקים מהגרש"ז אויערבאך וצ"ל, עמוד תל"ט)
(ב) אחרי הספירה, יתפלל על בנין בית המקדש בשברון לב מאד, ומקירות לבו, אל הבורא יתברך שמו ויתעלה, שיבנה בית מקדש במהרה בימינו, ונוכל להקריב בה כל הקרבנות, בכדי לתת בזה נחת רוח ליתברך שמו, ויתעלה וזכרו לעד, וזהו עיקר הכוונה של תפילה זו, ותפילה זו היא המשך אל תיקון הספירה, ובאה חובה על האדם תיכף אחרי הספירה, ועושה בה גם כן תיקון גדול בעולמות העליונים, לכן יזהר האדם מאד בכוונתה. (יסוד ושו"ר העבודה, שער ט', פרק ח')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד

ב"ר מאיר זיע"א

נלב"ע כ"ז אייר תנצב"ה

גליון 735
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

איש על דגלו

בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני, ירדו עמו עשרים ושנים אלף רבבות של מלאכים, והיו כולם עשויים דגלים דגלים, וכל דגל ודגל היה לו דגל מיוחד לו. כיון שראו אותם ישראל, התחילו מתאווים לדגלים, אמרו, הלואי כך אנו נעשים דגלים כמותם, מיד מילא הקדוש ברוך הוא משאלותם ואמר למשה, לך עשה אותם דגלים כמו שנתאו. התחיל משה מיצר, אמר עכשיו עתידה המחלוקת להנתן בין השבטים, אם אני אומר לשבטו של יהודה שישרה במזרח, והוא אומר אי אפשרי אלא בדרום, וכן ראובן וכן אפרים וכן כל שבט ושבט, מה אני עושה? אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה מה אכפת לך, אין צריכים לך, מעצמם הם מכירים דירתם חניתם, כי מסורת יש בידם מיעקב אביהם אשר ציום לפני מותו, האיך לשרות חניתם, איני מחדש עליהם דבר על טכסיס שבידם מיעקב, שכבר צוום כמו שטענו את מטתו והקיפו אותו, כך יקיפו את המשכן. ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה, כן חנו לדגליהם, מעצמם היתה בהם דעה האיך לישר דגלים ולא שנו דבר מכל אשר צום יעקב אביהם.

(במד"ב ב' נ"ח)

פרשת השבוע

לבני גד תולדותם למשפחותם וגו'
(א' – כ"ד)

מסופר על הרה"ק ה"מנחת אלעזר" ממונקאטש זיע"א (יומא דהילולא ב' סיון) שהיה גם סופר סת"ם חשוב ומיוחד ביותר, ברשותו היה ספר התורה של הבעש"ט הקדוש זיע"א, והיה מתקן בו אותיות שפרחו והיו צריכות תיקון, עבודה קודש זו עשה בדחילו ורחימו, ופעל ישועות בעת הזאת. ומסופר: פעם חלה אחד הרבנים שהיה קשור אליו, ומצבו התדרדר והרופאים שלחוהו לעיר פעסט לדרוש ברופאים גדולים, ביום רביעי דסליחות, הגיע למונקאטש כדי להתברך מפי הרבי לפני שיצא לפעסט, הרבי עמד אז בשעת הגדת הספר הקדוש של הבעש"ט בפסוק "לבני גד תולדותם", ואמר לו המנחת אלעזר: באת בזמן טוב כשאני אוחז "בבני גד" ואף לך יהיה "גדיא יאה" (מזל טוב). וראשי התיבות של פסוק זה הם בגימטריה שם של רפואה, הרי שתהיה לך רפואה שלימה.

ולא יבאו לראות כבלע את הקודש ומתו וגו' (ד' – כ')

איתא ברמב"ם (במורה נבוכים), אם יבאו לראות את הקודש במערומיו,

יחדל מהם הרגש וההתפעלות, וזהו מין מיתה. כלומר שמת רגש ההתפעלות מנפשם, רוחם ונשמתם.

מסופר: פעם בא אברך אל הרה"ק ר' ישראל מויוזגיץ זיע"א (יומא דהילולא ב' סיון), וביקש ממנו ברכה שיצליח לראות נחת מבניו. אמר אליו הרבי בחיך כדרכו בקודש, יכול אני להעניק לך ברכה, אך בזה לא די, גם עליך לדאוג בחינוך חרדי לבניך, עליך לשמש מופת ודוגמא לבניך במעשיך האישיים ובהתנהגותו לפני אלקים ואדם, (צו גאט אין צו לייט).

אם ההורים מתייחסים בקלות ובזלזול לדברים שבקדושה, אז זה עלול לגרום שהבנים פורקים עול לגמרי ח"ו, ומת אצלם הרגש וההתפעלות לדברים שבקדושה. על ההורים לכבד לומדי תורה, ולתמכם בכל מה שאפשר להם, כדי לאהיב בזה לומדי תורה על הבנים, כמו שאמרו חז"ל, המוקיר רבנן הוין ליה בנין רבנן וחתנין רבנן. ומאידך, אם הבנים רואים שההורים מזלזלים בכבוד תלמידי חכמים, לא ירצו כמוכן ללמוד תורה, כדי שלא יזלזלו בהם עם היותם תלמידי חכמים בעתיד.

זמני השבת

במדבר

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:10 ת"א 8:13 ר"ת: 8:44

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:53 ת"א: 7:08

יהודים יקרים דעו לכם שהקב"ה אוהב אתכם

סיפור זה אירע שנים מספר לפני שהתפרסם הבעל שם טוב הקדוש זיע"א בעולם (יומא דהילולא חג השבועות), הוא היה אז בחור כבן שבע עשרה שנה, בגדיו פשוטים ואפילו בלויים במקצת, על גופו עטה לבוש עליון עשוי פרווה כאחד מבני האיכרים, ורק פניו העדינים ועיניו המפיקות טוהר ועדינות עמדו בניגוד להופעתו הכללית, באותה תקופה נוהג היה לכתת רגליו מכפר לכפר ומעיירה לעיירה, בכל מקום היה מחפש אחר היהודים הפשוטים אנשי העמל שהיו חביבים עליו באופן מיוחד, הוא היה מתעניין בשלומם מעודד את רוחם ומחזק את לבותיהם בדברי אגדה ואמונה הערבים לאוזניהם.

איש לא ידע את זהותו כשם שאיש גם לא ירד לפשר מעשיו ותכליתם, אולם את פשוטי העם שעמם היה נפגש הדבר לא הטריד, כשהיה פותח את פיו היו נאספים אלה סביבו ובולעים את אמרותיו בשקיקה ובעיניים בורקות, איש לא שיער אז כי בוא יבוא היום ושמו יתפרסם בכל העולם כולו.

בתיא הראשונים של העיירה הקרובה כבר נראו באופק אולם ככל שהתקרב אליה יותר ויותר נגלה לעיניו מחזה מוזר, הייתה זו עיירה חקלאית והיום יום חול של אמצע השבוע, אף על פי כן כל תכונה של עבודה חקלאית או אחרת לא נראתה ולא נשמעה בשדות, ובחלקות האדמה שהקיפו את בתי העיירה לא נראתה נפש חיה המחרשות, ויתר כלי העבודה היו מוטלים דוממים, הבקר ובעלי החיים האחרים נחו במעונותיהם, דממה משונה ומסתורית אפפה את העיירה כולה.

הוא צעד עוד כברת דרך, נקש על דלתות כמה מהבתים כדי לעמוד על המתרחש, אך גם משם לא בא קול ולא נשמע עונה, ובעוד רגליו מוליכות אותו בין שבילי העיירה, קלטו לפתע אוזניו קול ממרחק, הוא החל לצעוד בעקבות הקול שככל שנתקרב אליו נעשה חזק וברור יותר, הקול הוליך אותו אל עבר בית הכנסת, בית הכנסת היה מלא מפנה לפנה, הגברים גדשו את עזרת הגברים ואילו הנשים והטף מילאו עד אפס מקום את עזרת הנשים, חידת העיירה הריקה נפתרה אם כן אך לא בשלמות, בקושי רב פילס לו מעבר בין המון האדם שצבא על פתחי בית הכנסת, לבסוף הצליח להידחק פנימה שם נעמד באחת הפינות.

על הבימה שבמרכז בית הכנסת ניצב דרשן מטיף שבקול גדול שילח בקהל את חרצובות לשונו, מתוכן דבריו של המטיף אפשר היה להבין כי הסיבה להתכנסות הדחופה היא, בצורת קשה

וממושכת המאיימת להשחית את כל היבולים החקלאיים אשר מהם התפרנסו יושבי העיירה, "גשם ומטר אתם מבקשים? יכול ופרנסה הנכם שואלים? כלום אתם את חובכם כלפי שמיא כבר מילאתם? הן כבהמות ממש תנהגו וכהדיוטות חסרי כל דעת תנהלו את חייכם" זעק הדרשן, קולות של בכי נשמעו מכיוון עזרת הנשים.

הדרשן הוסיף לייסרם בשוטים, "דעו לכם כי אלקי ישראל שוכן ערבות בז לכם ולאורחות חייכם, הוא ברא את עולמו בשביל התורה הקדושה כדי שבני האדם יהגו בה יומם ולילה וימיתו עצמם באוהלה, והנה אתם באים אליו על עסקי קש ותבן, פניהם של הגברים הפיקו חרדה ועליבות נפש, כל כך בושו בעצמם עד שאף נתקשו להישיר את עיניהם אל הדרשן שהוסיף לירות לעברם אש לזהות ולשפוך על ראשם גפרית רותחת, מתוכן דברי התוכחה ברי היה אפוא, כי עצירת גשמים מתמשכת היא העומדת מאחרי העצרת הכללית. האם תושבי העיירה הם שהזמינו את המגיד כדי ללמדם תשובה? או שמא נקלע הוא כדרכם של מגידים נודדים לעיירה, ובשמעו על מצוקת התושבים החליט לייסרם בשוטים זאת לא היה ברור. כך או כך, סגנון דיבורו הקשה והמשפיל כלפי היהודים התמימים והפשוטים, קוממו את נפשו של הבחור הנודד הבעל שם טוב הקדוש.

"שקט הס" נשמע לפתע קול צעיר ורך מפינת בית הכנסת, הכל הפנו מבטים משתאים לעבר משמיע הקול, גם המגיד שעל הבימה הביט בתדהמה בצעיר עוטה הפרווה שהעז להסות אותו, הוא נתן בו פנים זועפות שסומקן הלך וגבר מרגע לרגע, טרם ידע מה שבכוונת הבחור הצעיר לומר לו, אך נראה היה כי מעולם לא הורגל להפרעות באמצע דרשותיו, על אחת כמה וכמה לא מצד תושבי הכפרים והעיירות הפשוטים, להם לפי עולם מושגיו הרי אין כלל זכות דיבור, עיניו של הצעיר שילחו לעבר המגיד מבע יוקד ובדיוק אליו כוונו גם הדברים הבאים.

"מי שמך לבוא הנה ולהטח דברים קשים כגידים בבניו יקיריו של הקב"ה? מי התיר לך לעמוד כך ולהתעלל שעה ארוכה בנשמותיהם הטהורות של יהודים פשוטים ואמיניים, העובדים את בוראם בתמימות? דע לך כי בעשותך את תורתך קרדום לחפור בו ולהכות על ראשם של יהודים ישרי לב אלה, מגלה אתה קבל עם ועולם, כי אין כל ערך לה, ואילו יהודים יקרים אלה אשר לא זכו לקרוא ולא זכו לשנות מימיהם, ואף על פי כן עובדים את הקב"ה בתום לב ומקיימים את מצוותיו, עד היכן שהבנתם וידיעותיהם מגיעות, יקרים הם לו מאוד מאוד".

משל ונמשל

האם משה שאנו עושים לכבוד שבת הוא לשם שמים?

אם יהודי נותן הוא משלו גם לעניים, ודואג לכך שגם אנשים שאין בידם משגת לעשות את השבת, שגם הם לא יחסר להם כמובן עד היכן שידו משגת, הדבר מוכיח שההוצאות שלו על לבוש ומאכל לכבוד שבת הן לשם שמים, וכדי להבין זאת נביא את המשל הבא:

משל לעשיר אחד בפטרבורג שהיו לו כמה בנים ביניהם רבי געצל ורבי קלמן רבי געצל היה עשיר ולעומתו רבי קלמן עני מרוד. יום אחד אירס העשיר את בנו הצעיר כתב האב מכתב לבנו רבי גצל ויבשר לו את הבשורה הוא ציווה עליו להתכונן לקראת החתונה במלבושים נאים לו ולמשפחתו. ועוד הוסיף האב שלא יקמץ הבן בהוצאות הכספיות שכן הכל יהיה לכבודו של האב והוא יפצה את בנו על ההוצאות שיוציא לכבוד החתונה. ר' געצל קרא את המכתב ובשמחה התחיל להכין את משפחתו לקראת החתונה. הלך אל חנויות היוקרה שבעירו וקנה מלבושים נאים לכל המשפחה. מובן שלא חסך בהוצאות כי ידע שאביו יפצה אותו עבור הכל. הגיע מועד החתונה ורבי געצל הוזמין מרכבה לנסיעה, פתאום נזכר שעליו להביא את אחיו קלמן לחתונה, שלח את המרכבה לקחת את אחיו ובני משפחתו ויחדיו נסעו לחתונה. ר' געצל ומשפחתו התלבשו והתהדרו כראוי בבגדים החדשים שנקנו לכבוד החתונה, ואילו ר' קלמן ובני ביתו לבשו בגדים עלובים כשהגיעו האחים ומשפחותיהם לפטרבורג עיר אביהם, יצאו לקראתם בני המשפחה ועמם המחותנים החדשים כשראה המחזות החדש את ר' געצל פנה אל אביו ושאלו, מיהו האדם העשיר הזה? זה בני בכורי, ענה העשיר. ומי הוא זה? שאל המחזות בהצביעו על רבי קלמן, גם זה בני ענה האב המבוש. באותם רגעים כעס העשיר בלבו על רבי געצל בנו שלא דאג להלביש כראוי את אחיו ר' קלמן. לאחר שעברו ימי שבע הברכות פנה ר' גצל אל אביו בשאלה: אבא, איך היו בעיניך המלבושים שלי? ענה אביו העשיר הבגדים היו יפים מאד, וכעת סע לשלום. התפלא ר' געצל על אביו ושאל אבא לכבוד מי קניתי בגדים יפים אם לא לכבודך, בזה רמו לאביו שהגיע המועד לפצות אותו עבור הוצאות הקניה. והאב לא אחר להשיב לו, אמור לי בני, האם ההוצאות היו באמת לכבודי? אם כן מדוע לא דאגת להלביש כראוי גם את אחיך? וכי לכבודי הבאת אותו לבוש קרעים? מכאן שההוצאות היו רק לכבודך ולכן לא אפצה אותך על הוצאותיך.

הנמשל הקדוש ברוך הוא חפץ שנכבד את השבת ומבטיח לפצות אותנו על ההוצאות, אך אם אנו לא דואגים לאחינו העניים, אות הוא שההוצאות אינם לכבוד ה' אלא לכבודנו. רק אם נדאג לאחינו העניים יחשב לנו שהוצאות השבת היו לשם שמים ונקבל אותן בחזרה.

(המגיד הק' מדובנא זיע"א)

לשונו של המגיד הנדהם כמו נבלעה, בידעו כי עסק לו עם יהודים פשוטים ועובדי אדמה, סבור היה כי יוכל לומר ככל העולה על דעתו, בהכירו את תמימותם בטוח היה שאיש מהם לא יעז להתקומם כנגד דיבוריו המתנשאים, אולם עתה משיצאו הדברים הנוקבים מפיו של הבחור הצעיר נאלם פיו מתדהמה ומבוכה.

זיק של תקווה ניצת לפתע בעיניהם של היהודים הפשוטים בשמעם את הדברים הנלהבים שקלחו בהתרגשות פנימית ובתום כובש מפיו של הצעיר, תקוותם הלכה וגברה עוד יותר בראותם את מבוכת המגיד שהטילה צל על דבריו חוצבי הלהבות ועל מניעיו, הם הפנו את פניהם אל עבר הבחור שהופיע כמלאך מושיע ותלו בו עיניים מייחלות, והוא לא אכזב אותם.

"יהודים יקרים, דעו לכם כי הקב"ה אוהב אתכם ואינו חפץ בהשפלת רוחכם, אדרבה, העצבות והמרה השחורה חמורות הן מכל עברות התורה, שכן בכוחן לדרדר את האדם אל עברי פי פחת, ובאשר לבצורת הקשה המאיימת על פרנסתכם ולחמכם אין זה כי אם ניסיון זמני מאת הבורא יתברך לבחון את חוסן אמונתכם בו. אם מבקשים אתם אפוא לבטל את הגזרה ולפתוח שערי שמים עשו זאת בשמחה רק בשמחה". המגיד הנדהם ירד בצעדים כושלים מהבמה.

"יהודים יקרים" המשיך הצעיר בדבריו "הבה נצא עתה בריקוד שמח ונאמין כי ישועת השם כהרף עין, נוכיח למי שמשיב את הרוח ומוריד את הגשם, כי חרף הבצורת הקשה, לא נפגמה אמונתנו בו כי הוא זה, בואו אם כן נניח יד על כתף ונישא רגלינו בריקוד של שמחה וביטחון".

הדברים סחפו אחריהם את כל בני העיירה לריקוד סוער שעליו ניצח האורח הצעיר, עם כל סיבוב נוסף הלכה האמונה בלבבות הרוקדים וגברה, עד שהכל ללא יוצא מן הכלל רקדו בעוז ובחזווה שנבעו מאמונה יהודית פשוטה ויוקדת, ופתאום התערבבה לחות הזיעה של גופות הרוקדים ברטיבות אחרת שונה שבאה מלמעלה, בתחילה לא חשו בה הרוקדים כלל, אבל כחלוף דקות מעטות גברו הטיפות ועיניהם הנישאות של יהודי העיירה נרטבו אף הן בגשם הנדבות שהתחיל ניתך ארצה.

צין אדם לחברו

כסף כשר שאין בו נידנוד של גזל

מסופר על הרה"ק רבי חיים מוואלווין זיע"א, שכנס אסיפה בביתו לדון בענייני הישיבה, באמצע הדיון נפלה המפה מעל השולחן, וכל הכוסות שהיו מזוככות נפלו על הרצפה בקול רעש גדול. הרב הרגיע את הנאספים ואמר להם שהכוסות לא נשברו, תמחו הנאספים ובדקו וראו שכל הכוסות שלימים. שאלו את הרב איך זה יכול להיות? אמר להם, את הכוסות הללו, קניתי בכסף "כשר" שאין בו נידנוד של גזל, ולכן מה שנקנה בו לא נשבר, ללמדנו כי כל דבר שנקנה ביושר יש לו קיום.

הכרת הטוב של ה"אמרי אמת"

עוד אחת ממידותיו של הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א (יומא דהילולא בחג השבועות), היתה להכיר טובה לכל מי שעשה חסד עמו אי פעם, אפילו בדבר קל שבקלים, גם עשרות שנים שחלפו מאז המקרה לא החלישו את רגשי הכרת הטוב בלבו. כמו המעשה כדלקמן: בילדותו בגור שיחק פעם הצדיק עם חבר ליד שפך ה"וויסיל" ונפצע ברגלו, נשא אותו הילד החבר בורעותיו הביתה. כשחלפו מאז עשרות שנים נכנס אצלו חבר זה והציג את עצמו בשמו, מבלי לזכור כלל את המאורע דלעיל, אולם הרבי שהכיר לו טובה העיר בחיוך, זוכר אתה אצל ה"וויסיל"?

זהירות בענין טירחא דציבורא

בסוף ימיו בעת שהותו בעונות הקיץ בתל אביב היה רגיל הרה"ק רבי נתן צבי פינקל זיע"א לשאת שיחות מוסר בבית מלונו בלילי שבתות בין השמשות לפני אנשי תורה ותלמידיו לשעבר. פעם נמשכה השיחה יותר מן

הרגיל עד שהגיע זמן תפילת מעריב, והנה פתחה אשתו הרבנית שהיתה ספוגה מרוחו של רנ"צ ובקיאא בטירחותיו מקצת הדלת ולחשה: יש להם נשים. רנ"צ הפסיק מיד את שיחתו תוך שיא התלהבותה וציווה להתפלל מעריב. אחד הנוכחים העיז ואמר: הנשים שלנו אינן מקפידות, והשיב לו רנ"צ: ראשית כל אינני מאמין לכם, ואין לכם רשות לוותר על חשבונן, שנית הרי אשתו בוודאי רעבה ואין לי רשות לעכבה, ולא הועילו כל ההפצרות של הנוכחים שהשתוקקו לשמוע את סוף הרעיון והוא האץ להתפלל במהירות. ומיד אחר התפילה מיהר לברך לבל אחד בברכת שבת שלום ושלחם לביתם.

רגישות לזולת

פעם, כאשר שבת הרה"ק ה"אהבת ישראל" מויוניץ זיע"א (יומא דהילולא ב' סיון) בעיר סאטמר לרגל חנוכת הקליוז של חסידי ויוניץ, הוא הוזמן למסיבת שבע ברכות שערך אחד הנגידים, התאסף שם המון רב שהגיע לחזות בפני קדשו של הצדיק, בתום השמחה, קרא הרבי למשמשו ובקש ממנו, למסור לטבחית סכום כסף נכבד, והסביר: היא עבדה היום קשה ביותר בגללי.

ושימח את אשתו

הרה"ק רבי משה אהרן שטרן זיע"א משגיח ישיבת קמניץ, הבחין פעם באברך תוך שנה ראשונה לנישואיו, העומד ומשוחח לאחר סדר הישיבה. העיר ואמר לו: כאשר אינך לומד, מתבטל ומשוחח ולא הולך הביתה, עובר הנך על מצות "ושימח את אשתו". סיימת ללמוד, רוצ לבייתך וקיים את המצוה כדבעי.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ט אייר הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן ב"ר אהרן אריה לייב (תר"י)

יום ראשון א' סיון

הרה"ק רבי מאיר הורוויץ אב"ד טיקטין

ב"ר שמואל (תק"ו)

הרה"ק רבי גרשון מיאמפאלא מחכמי הקליוז

דברודי (תקס"ד)

יום שני ב' סיון

הרה"ק רבי ישראל מויוניץ ב"ר ברוך (אהבת ישראל

- תרצ"ו)

הרה"ק רבי חיים אלעזר ב"ר צבי הירש ממנוקאטש

(מנחת אליעזר (תרצ"ו)

יום שלישי ג' סיון

הרה"ק רבי יעקב שמשון משפטייוקע ב"ר יצחק

(תקס"א)

הרה"ק רבי שרגא יאיר מביאלעבערוינג ב"ר נתן דוד

משידלובצא (תרע"ב)

הרה"ק רבי יצחק מראחוב הי"ד ב"ר מאיר

מקרעטשניף (תש"ד)

יום רביעי ד' סיון

הרה"ק רבי ישעי' נפתלי הירץ מדינוב ב"ר דוד

(תרמ"ה)

יום חמישי ה' סיון

הרה"ק רבי גרשון אשכנזי ב"ר יהודה (עבודת

הגרשון - תרכ"ג)

יום שישי ו' סיון

דוד מלך ישראל חי וקים בן ישי (ב"א תתקכ"ד)

רבי חיים ב"ר בצלאל מוירמייזא (באר מים חיים על

פירש"י - שמ"ח)

מורינו הבעש"ט הקדוש רבי ישראל ב"ר אליעזר

(תק"כ)

הרה"ק רבי אברהם מרדכי מגור ב"ר אריה יהודה

לייב (תש"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטשין שליט"א
חיים "ב"ר אורי" רפרס "ספר הדרש" על המעשים.

הלכות מוקצה (א')

א) אסרו חכמים לטלטל מקצת דברים בשבת כדרך שהוא עושה בחול, שלא יהיה טלטול בשבת כטלטול בחול, ועוד, שאפשר שיתעסק בכלים שמלאכתן לאיסור, ויבוא לידי מלאכה, ועוד, מפני שיהיה ניכר לכל האנשים ששבת היום, וגם אלו שלא עובדים בימות החול, ישבתו בשבת יותר, בזה שאינם מטלטלים כלים שלא לצורך. (רמב"ם הלכות שבת, פכ"ד, הי"ב - י"ג)

ב) עוד טעם לאיסור מוקצה, מפני שהוא גדר שלא יבוא להוצאה מרשות לרשות. (ראב"ד שם)

ג) מוקצה מחמת חסרון כיס, [היינו שמחמת חשש הפסד, הוא מקפיד שלא לטלטלו, ומקצה אותו מדעתו], אסור לטלטלו אפילו לצורך גופו, או מקומו. (שו"ע אורח סימן ש"ח, סעיף א')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכים חודש סיון

המולד מוצש"ק שעה 6:02 15 ח'

ר"ח ביום ראשון

גליון 736
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ואיש את קדשיו לו יהיו" (ה' - י')

מסופר במדרש מעשה באדם אחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי, והיתה לו שדה אחת שעושה אלף מדות, והיה מפריש ממנה מאה מדות עשירית למעשר, ומן הנותר היה מתפרנס הוא ובניו ובני ביתו כל ימיו. כשהגיע שעת מיתתו, קרא לבנו ואמר לו בני תן דעתך בשדה זו כך וכך מדות היא עושה, כך וכך הייתי מוציא ממנה למעשר, וכל פרנסתי היתה ממנה, וכך גם אתה תנהג כפי שאני נהגתי. לאחר שמת אותו אדם, בשנה ראשונה הוציאה אלף מדות והבן הפריש מאה למעשר כפי שצוהו אביו. בשנה שניה נכנסה בו רוח שטות, ובמקום מאה הוציא רק תשעים למעשר, וגם היא פחתה מאה, וכן בשנה השלישית הוא פחת עשרה, והיא פחתה מאה וכן רביעית וחמישית היה הולך ומפחית, עד שעמדה על מעשרותיה דהיינו שהוציאה רק מאה מדות כמו שיעור המעשר. כשקרוביו שמעו דבר זה, לבשו בגדים לבנים ונכנסו אצלו לבקרו ופניהם היו שמחות. אמר להם מדוע אתם שמחים בצרתי? אמרו לו חס ושלום, לא באנו אלא לשמוח עמך כיון שעד עכשיו היית אתה בעל הבית והקב"ה כהן, שהיה לך אלף מדות ונתת מאה. מכאן ואילך נעשית אתה כהן והקב"ה בעל הבית. וזהו שאמר הכתוב "ואיש את קדשיו לו יהיו" כלומר כשאדם אינו מפריש מעשרות כהוגן לא יהיו לו אלא הקדשים כלומר המעשר.

(מדרש תנחומא פר' ראה ובתוס' תענית ט')

פרשת השבוע

כי עבודת הקודש עליהם

בכתף ישאו (ז' - ט')

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מווארקא זיע"א שזמן מה לפני פטירתו, הובא לווארשה בירת פולין בניסיון להציל את חייו, עקב מחלה קשה שפקדה אותו. אולם מאמצי הרופאים לא עלו יפה והמחלה הכריעה את גופו החלוש של הצדיק ונסתלק לבית עולמו בשנתו החמישים.

באותו זמן היה נהוג בוורשה הגדולה, שלא לשאת בידים את הנפטרים אל בית הקברות, אלא להובילם בעגלה מיוחדת עד מקום הקבורה. אולם הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זיע"א תלמידו המובהק של הרה"ק מווארקא, ראה משום פחיתות כבוד לרבו שיובילוהו לקבורה בעגלה רתומה. הוא מיהר אפוא לביתו של הרה"ק רבי דוב בעריש מייזליש זיע"א רבה של ורשה, והפציר בו שיתיר לשאת את

הנפטר הדגול לבית עולמו על הכתפיים.

רבי בעריש הכיר היטב את הצדיק מווארקא ובכל זאת לא נענה בתחילה לבקשת הרבי מאלכסנדר, בטענה שאין לשנות בענייני קבורה ממנהג המקום. והוסיף ואמר: לעניות דעתי לא מצינו בשום מקום בתורה שבנשיאה בכתף אנו מעניקים כבוד ויקר לצדיקי הדור שהלכו לעולמם. מצינו גם מצינו, קרא הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר בהתרגשות, בפרשת נשא נאמר על בני קהת "כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו" פסוק זה מלמדנו בדרך הרמז, שגדולי הדור הנוטלים על עצמם בחיים את העול של עבודת הקודש, יהיו נישאים בכתף אחרי פטירתם. הרב מייזליש התרשם מאוד מן ההברקה הלמדנית של אורחו, והורה לחברה קדישא בוורשה שינהגו בהרה"ק מווארקא באורח יוצא מן הכלל וישאוהו לבית עולמו על הכתפיים.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:16 ת"א 8:18 ר"ת: 8:49

נשא

זמני כניסת החג

ירושלים: 6:58 ת"א: 7:13

בעלי הבתים. פעם נפל הגורל על יעקב, ויהודי שמראהו היה עלוב ביותר התארח אצלו, הוא היה חולה וחלוש, ולשאלת יעקב ענה, כי הוא סיגף את עצמו, צם הרבה ימים וסבל כל מיני עינויים כדי לעלות בדרך זו בסולם התורה והיראה, אחרי שהאורח הלך לדרכו החליט גם יעקב לנסות דרך זו, אסגף את עצמי, אצום כמה ימים, אולי אתקרב קצת ואוכל ללמוד קצת תורה, חשב יעקב בלבו. הוא התפלל שהשם יתברך ישלח לו כל מיני כאבים ומחלות, אולם בראותו כי תפילתו זו אינה מוצאת אוזן קשבת, החל לצום ולהתענות מספר ימים בשבוע, הוא הלך ליערות, שכב ליד קיני נמלים כדי שהנמלים יעלו עליו ויעקצוהו, הוא התפלל ובכה בדמעות שלישי, באומריו את פרקי התהילים המעטים אותם הוא ידע בעל פה, הוא ביקש את השם יתברך לתת לו ראש חדש שיהיה מסוגל ללמוד ולקלוט תורה.

יום אחד ביושבו ביער בוכה ומתפלל, הופיע לפני יעקב יהודי הדור פנים, בידו מקל, על כתפו תרמיל, היהודי נראה כמו מרבית הנוודים העוברים ממקום למקום, אולם בכל זאת היה שונה מהם, יעקב ידע או יותר נכון הרגיש את השינוי, אולם לא יכול היה להסביר לעצמו במה הוא מתבטא. היהודי עמד מלכת ושאל את יעקב על סיבת בכיו. יעקב סיפר לו סיפורו וכן על מאמציו להגיע לידי שינוי במצבו על ידי צומות וסיגופים. יש לי דרך טובה יותר כדי לעזור לך, אמר הזר ליעקב, אם אתה מוכן לתת לי כל מה שיש לך, אני מוכן לעזור לך שתוכל ללמוד תורה, אני יכול לעזור לך. אני מוכן לעשות כדברך בחפץ לב השיב יעקב.

לאט לך ידידי אמר הזר בנועם, הלא יש לך אשה ואתה חייב לשמוע מה דעתה על כך, כמו כן עליך לשמוע מה בפי חותנך, אם כולכם מסכימים תבוא ותפגוש אותי באן בעוד שבוע. בכלותו את דבריו נעלם הזר, בהשאירו את יעקב שקוע במחשבות, אולם הוא התאושש עד מהרה, הלך הביתה וסיפר לאשתו אודות היהודי הדור הפנים שפגש ביער. אמרה לו אשתו, מה תועלת מביא לך כל רכושך, אני הלא יודעת כמה אתה סובל ואינך נהנה משום דבר בעולם, אני יודעת שכל רצונך להיות תלמיד חכם וללמוד תורה יחד עם כל היהודים. לדעתי כדאי איפוא שתוותר על כל רכושך, בתנאי שהיהודי ההוא יקיים את הבטחתו ויעשה אותך לתלמיד חכם כפי שהוא אומר, זה יגרום לך אושר אמיתי, ואני שמחה להתחלק אתך באושר זה, מוטב בעל עני אך מאושר מבעל עשיר שאינו מוצא שלווה נפש. אולם הוסיפה האישה תנאי אחד, אמור לאיש ההוא כי לפני שאנו נותנים לו הכל, ברצוננו שיתארח אצלנו פעם אחת, מי יודע מתי יעלה שוב בידנו את מצוות הכנסת אורחים.

יעקב היה מאושר מאד, הנה אשתו מסכימה לדעתו, והוא הלך אל חותנו כדי לספר לו את הבשורה הטובה, אולם חותנו בשומעו את הסיפור היה נראה מודאג במקצת, נכון מאד אמר שהתורה שווה יותר מכל כסף וזהב, אולם אחרי הכל, הרי יש לך אישה וילדים ויש לך חובות מסויימים כלפיהם, אינני משוכנע שאתה עושה טוב אם אתה מקבל על עצמך מרצונך הטוב חיים של עוני ודחקות, ישנם יהודים רבים שאינם יודעים ללמוד תורה, אולם הם תומכים בתלמידי חכמים עניים, ובצורה כזו יש להם חלק ונחלה בתורה, חשוב לרגע כמה מצוות ומעשים טובים אתה מסוגל לעשות עם כספך. יעקב חזר הביתה אכול ספקות ומרידות הוא סיפר לאשתו את דברי חותנו אולם אשתו לא התרשמה מכך במיוחד, היא אמרה לו כי היא בעד ועתה עליי יהיה להחליט סופית.

היהודי שוויתר על כל רכושו כדי ללמוד ולהבין את התורה הק'
סיפור זה מחזיר אותם לשחר ימי החסידות, כאשר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א טרם נתגלה בכל הדר תפארתו, והוא נדד ממקום למקום, מעיירה לכפר, כדי להביא קורטוב של אור – אורה של תורה ליהודים העניים שנאנחו תחת עולה הכבד של הגלות.

בעיירה קטנה אי שם במרחבי רוסיה חי ילד יהודי קטן שנתייתם מאביו ומאמו והוא רק כבן ארבע, את שמו של הילד אין אנו יודעים בבירור, ועל כן נקרא לו כאן יעקב. אחרי שהוריו של יעקב נפטרו לעולמם הוא נאסף לביתו של אחד הדודים, ששלח אותו לחדר ללמוד אצל המלמד. ליעקב הקטן היה רצון חזק ללמוד, אולם לרוע המזל הוא לא נמנה על התלמידים הטובים, ראשו הקטן פשוט לא תפס את צורת האותיות, ובעוד הילדים אחרים קראו בשטף והתחילו ללמוד חומש, נאבק יעקב עם מסתרי האלף בית, האותיות התבלבלו והתערבו אצלו, ואילו לימוד הנקודות השונות שמתחת לאותיות היה אצלו בבחינת קריעת ים סוף. אחרי נסיון שנמשך זמן רב, נכח דודו לדעת כי אין יעקב הקטן מתקדם בלימודו כלל, בקושי הצליח ללמוד לקרוא עברי, וכן לברך את הברכות השונות, אולם יותר מזה פשוט לא היה מסוגל.

בגיל שלש עשרה מסר אותו דודו לידי פחח מומחה, כדי שילמד לפחות מקצוע המפרנס את בעליו, פחח זה לא היה למדן גדול, אך בכל זאת ידע הרבה יותר מיעקב, הוא רצה לעזור לו והשגיח שלא יערבב את הברכות השונות, ויברך תמיד את הברכה הרצויה, ביעקב המסכן בער הרצון לדעת, והוא חזר על הברכות אפילו תוך כדי עבודה כדי שיהיו שגורות על פיו, אולם כאן הוזכרו הפחח כי אסור לברך ברכה לבטלה, וצריך לברך רק כשאוכלים או שותים משהו, מאז ואילך הפסיק יעקב לחזור על הברכות, והיה חוזר על האלף בית בחרוזים ובמנגינה עממית, אותה למד בשחר ילדותו, בניגוד לאי הצלחתו בלימודי הקודש, הצליח יעקב בלימוד המקצוע והוא נהיה לפחח טוב ואמן במקצועו. לא עבר זמן רב והוא נהיה עצמאי ופתח בעצמו בית מלאכה לפחחות. כשהגיע לפרקו נשא אישה ועבר לגור לעיירה בה גרו הורי אשתו, הוא פתח שם בית מלאכה, עבד בחריצות והפך לאדם אמיד ביחס לשאר תושבי העיירה, שכניו אהבו אותו בהיותו חביב ונכון לעזרה. כך היה יעקב אדם מאושר, כשרק היותו בור ועם הארץ מעיב על שמחתו, הוא רצה בכל לבו להיות מסוגל ללמוד תורה.

בעיירתו של יעקב חיו מספר משפחות יהודיות וביניהן שוחט, מלמד תינוקות ויהודי תלמיד חכם, שהתפללו כולם בבית הכנסת הקטן. יום אחד שפך יעקב את מר לבו בפני התלמיד חכם, בספרו לו את עגמת נפשו על כי לא ניתן לו הכישרון ללמוד תורה כפי שהיה רוצה. ההוא שמע את יעקב בתשומת לב, אחר כך אמר לו, כי כל יהודי יכול להיות תלמיד חכם, אולם מי שלא ניתן לו מבוקשו בשטח זה, יכול למלא את מקום הלימוד על ידי תמיכה במוסדות תורה, גם אתה יעקב יכול לעשות כך, וזה ייחשב לך כאילו למדת בעצמך, אמר לו.

יעקב בלית ברירה הסכים עמו ומעתה הרבה במתן צדקה למוסדות תורה. בעיירה בה גר יעקב, היה מנהג לפיו היו מגרילים את עוברי האורח בין

משל ונמשל

איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה'

אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: לא תהיו סבורים שהותר לכם להשבע בשמי, אפילו באמת אין אתה רשאי להשבע בשמי אלא אם כן יהיה כך כל המדות הללו את ה' אלקיך תירא, שתהא כאותם שנקראו יראי אלקים אברהם, איוב ויוסף (במדבר רבה כ"ב – א')

דברי המדרש יובנו על פי **משל** לשני שכנים עניים, אחד היה חוטב עצים והשני היה גנב, והיה לזה בנות ולזה בנות. והנה החוטב עצים, כאשר אחת מבנותיו הגיעה לפרקה, מיד חיתן אותה, ואילו הגנב לא הצליח להשיא את בנותיו מחמת עניותו ונשארו בביתו. פעם הפציר הגנב בשכנו החוטב עצים, שיסביר לו איך עני כמוהו מצליח להשיא את בנותיו, ולתת להן נדוניא, בשעה שהוא הגנב אינו מצליח. אמר לו החוטב עצים, כי מנהגו הוא שביום שנולד לו ילד, עושה תיבה קטנה סגורה במסגר קופה, ובכל יום נותן לתוכה אגורה אחת, ועד שמגיעה אחת מבנותיו לפרקה, יש לו כבר עבודה כל צרכי הנישואין, והציע גם לגנב לעשות כן. צחק הגנב ואמר לו העצה הזאת היא טובה רק עבורך, כיון שתוכל להיות בטוח שלא תפרוץ את התיבה עד שתצטרך להשיא את הבנות. אבל הרי אני גנב ורגיל לפתוח ולפרוץ מסגרות נעולות שנעלו אחרים, וכל שכן שאפתח את התיבה הקטנה שלי כשאהיה דחוק לכסף.

והנמשל: הצדיק הנוצר תורה ושומר מצוות וכל המסגרות אשר סגרה התורה לפניו, הם שמורים וחתומים אתו, הוא יכול לעשות לעצמו מסגר קטן, לנדור נדר וישמור ולא ישבר את מסגרו, לא כן הרשע, מה לו לנדור או לשבועה? שהרי את המסגרות הגדולות שסגרה התורה הקדושה הוא פורץ והורס, וכל שכן שיפרוץ את המסגר שלו. וזהו שאמרו במדרש אין אתה רשאי להישבע בשמי, אלא אם כן יהיו כך כל המידות הללו, שתהיה ירא אלקים ואז תוכל להישבע ולנדור.

(המגיד הק' מדובנא זיע"א)

בימים שבאו צם יעקב והתענה והתפלל בכוונה גדולה, אולם היום השמיני הגיע והוא עדיין לא החליט, שוב ושוב הוא חוזר באזניו אשתו על דברי חותנו ואמר בנימה של יאוש עמוק, כי אין הוא יודע מה לעשות. אשתו אמרה לו, אם אתה מפקפק עדיין מה עליך לעשות, סימן הוא כי דמעותיך וחשקך העז ללמוד תורה אינם כנים ביותר, אם באמת היית רוצה ללמוד היית כבר יודע מה לעשות. דברים אלה השפיעו עליו, הוא רץ ליער, פגש את היהודי והודיע לו כי הוא החליט לקבל את התנאים. באומרו זאת נמלטה מפיו אנחה כבדה, והיהודי שאלו אם הוא רוצה אולי ברגע האחרון לשנות את דעתו, לא, לא, אמר יעקב, לאחר מכן הוא סיפר ליהודי את דברי חותנו ואת השפעתם עליו, יש הרבה אמת בדברי חותנך אמר לו היהודי, סוף סוף ללמוד זה לא הכל, כבר אמרו חכמינו שמעשה עדיף על התלמוד. אולם אני כבר החלטתי חוזר יעקב ועמד על דעתו, אני מוכן לנוע ולנוד עמך במשך ג' שנים כפי שהצעת, וסיפר יעקב ליהודי את התנאי שהתנתה אשתו, והלה הסכים.

הם הלכו שניהם לביתו של יעקב. כאשר הגיעו מצאו השניים סעודה חגיגית עם כל פרטיה ודקדוקיות, השולחן היה מכוסה במפה צחורה, נרות דלקו בפמוטים גדולים, והשולחן היה מלא מעדנים ומטעמים כיד המלך. מה פירוש החגיגות הזו? שאל האורח, אני בעצמי איני יודע השיב יעקב. הבה ונשאל את אשתו, שני טעמים וטעמים חשובים לדבר ענתה האשה בארשת רצינית. ראשית זוהי מצות הכנסת אורחים, ומה גם שלא כל יום מזדמן לנו אורח כה חשוב. שנית אנו מודים להשם יתברך על חסדיו, הלא כל כך הרבה דרכים לפניו יתברך בהן הוא יכול לקחת את כספו של איש, ואם הוא לוקח מאתנו בדרך נאותה כזו ונותן בתמורה נכס יקר כמו לימוד התורה, אינו דין שנחוג זאת בצורה מתאימה.

אחרי הארוחה אספו יעקב ואשתו את כל הכסף והזהב שהיה מצוי איתם בבית, כל דברי הערך נארוזו בחבילה גדולה, ויעקב התיישב כדי לנסח כתב מסירה בו הוא מוסר את כל רכושו, ביתו, שדותיו וכרמיו, נכסי דניידי ונכסי דלא נייד, הכל, בכל, מכל, כל. שני שכנים נקראו לשמש עדים ולחתום על המסמך. למחרת בבוקר התכונן יעקב לצאת לדרך נדודיו בלוויית הור, לפני צאתם אמר היהודי לאשת יעקב עתה שהבית שייך לי, אני מרשה לך להתגורר בו עם ילדיך בלי לשלם שכר דירה, כמו כן אני מרשה להשתמש בגינה לזרוע בה כל מיני ירקות, כדי שלא תסבלו כל מחסור.

כעבור שלוש שנים חזר יעקב לביתו ולמשפחתו, שלוש שנות נדודיך היו מאחוריו, והוא עתה תלמיד חכם הבקי במכמני תורה. הוא היה מאושר בתכלית אם כי לא הראה זאת כלפי חוץ. מהיהודי אשר בחברתו נדר כל הזמן, למד יעקב דרכים ומנהגים, ומידתו העיקרית נהייתה מידת הענווה. כפי שוודאי ניחשתם היהודי היה לא אחר מאשר הבעש"ט הקדוש וזיע"א. יעקב וכל משפחתו עברו למקום אחר, שם הם חיו שנים רבות באושר ועושר. יעקב הקדיש כל חייו ללימודי הקודש, עשה הרבה מעשי צדקה וחסד, ולא שכח אף לרגע כי הוא חייב את אושרו הרב לאשתו שהסכימה לנדודיו בחברת הבעש"ט.

צ"ן אדם לחברו

להקשיב ולהאזין לכל יהודי
כותב הרה"ק רבי צבי אלימלך בעל הספר הקדוש "בני יששכר".
"כשאדם מקשיב לאנשים אחרים ושומע את כל צרותיהם ומצוקותיהם, הקב"ה שמח כל כך במעשה הזה, עד אשר הוא דואג שלאדם שהקשיב לו, לא יהיו כאלו צרות, בעבור שהקשיב ללבו של אחרים".

להקשיב לשני עם כל הסבלנות
מסופר: ישיבת מועצת גדולי התורה שבה היה אמור הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א להשתתף לראשונה כיושב ראש, נועדה להתקיים מיד בתום שיעורו ותפילת מנחה בתפארת ירושלים. מחוץ לכותלי הישיבה המתינה לו מכונית. עם תום תפילת מנחה הקיפוהו תלמידיו כדי ללוותו החוצה ללא עיכוב, מאחר וחברים אחרים של מועצת גדולי התורה כבר המתינו לו שם. בעמדו להיכנס למכונית פנה אליו עני בבקשת צדקה, רבי משה שלף מארנקו כמה מטבעות ונתנם למבקש, אך הלה טרם סיים ופתח בשיחה עם רבי משה בעוד הנהג הממתין והתלמידים מאבדים את סבלנותם, אחדים מהם ניסו לרמוז לעני שרבי משה ממחר מאד, אך הוא רמוז להם להתרחק. לאחר שיחה בת עשר דקות התנצל רבי משה, לחץ את ידי הקבצן ונכנס סוף סוף למכונית. אחד התלמידים אור עוז בנפשו

ושאל את רבו מדוע לא הסתפק בנתינת הנדבה לעני, ובאמירה שהוא ממחר ואינו יכול להקדיש זמן לשיחה? השיבו רבי משה, עליך להבין שהשיחה היתה חשובה לאדם זה הרבה יותר מאשר הכסף, מצוות הצדקה שלי כללה גם זאת, להראותו שאני מתעניין בדעותיו ושאינני כה עסוק מכדי להאזין לו. מוסיף ואומר בנו ר' דוד, אבי חס על זמנו ומעולם לא בזבז דקה, אולם אם אדם עני או מודאג שפך לפניו שיחו, במשך שעה תמימה יכול היה אבי להקדיש לו את השעה הנחוצה.

צדיק מושל ברוחו

מספרים על הרה"ק רבי ישראל ה"אהבת ישראל" זיע"א, שהיה מושל ברוחו ונוהר שלא לכעוס בכל מצב שהיה, ופעמים והיה מראה כעס מעושה רק מפנים ולחוץ. ומעשה באשה אחת שבאה אל הרבי בתחנונים ובצעקות שיתפלל ויברך את בעלה החולה, הדבר קרה לפני תחילת המנחה שהיה הרבי מקפיד מאד להתפלל לפני שקיעת החמה כהלכה. האשה בהפצרותיה לא הניחה לצדיק ללכת להתפלל, עד שיבטיח לה שתיוושע, הראה רבי ישראל פנים כעוסות והכריז בתקיפות: "בגלל שאת מפריעה לי ומפצירה כל כך", הנוכחים נבהלו מחשש פן יסיים הרבי דבריו במשפט קשה, אך תוך כדי דיבור סיים בנעימות ואמר "שתהיה לו רפואה שלימה".

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' סיון
הגר צדק מוילנא אברהם בן אברהם (תק"ט)
הרה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס
אב"ד ירושלים ת"ו (תשי"ג)
יום ראשון ח' סיון
הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידושוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)
יום שני ט' סיון
רבי משה רבקה ב"ר נפתלי הירש (באר הגולה - תמ"ד)
הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוידושוב ב"ר ישכר בעריש (תרל"ג)
יום שלישי י" סיון
הרה"ק רבי משה מראזוואדא ב"ר אליעזר מדויקוב (תרנ"ד)
הרה"ק רבי יצחק יעקב וייס ב"ר יוסף יהודה (מנחת יצחק - תשמ"ט)
יום רביעי י"א סיון
הרה"ק רבי יהודה (ר' יודלע) מדויקוב ב"ר אלטר יחזקאל אליהו (תשמ"ט)
יום חמישי י"ב סיון
רבי יצחק ב"ר שמשון כ"ץ מפראג (חתן המהר"ל - שפ"ד)
הרה"ק רבי מנחם מענדל מבאר (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)
יום שישי י"ג סיון
רבי אפרים ב"ר יעקב מוילנא (שו"ת שער אפרים - תל"ח)
הרה"ק רבי עזריאל ב"ר צבי מפליצק (עץ הדעת טוב - תלמיד המגיד - תקפ"ה)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטצין שליט"א
מחבר "בני אור" רפרטס יוסף הירש על המעשים.

הלכות מוקצה (ב')

א) כלי שמלאכתו לאיסור, מותר לטלטל לצורך גופו [בגוף פטיש, מותר לטלטל לפתוח בו אגוזים, וכדומה], וכן מותר לטלטלו לצורך מקומו. (שו"ע או"ח סימן ש"ח סעיף ג')
ב) כלי שמלאכתו להיתר, מותר לטלטלו לצורך גופו, או מקומו, וכן מותר לטלטלו שלא יגנב, או ישבר וכדומה, אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלו. (שם סעיף ד')
ג) כוסות וקערות וצלוחיות, וסכין שעל גבי השלחן, מותר לטלטל, אפילו שלא לצורך כלל (משנה ברורה שם ס"ק כ"ג). אולם יש מחמירין שלא לטלטלן אלא לצורך. (שם, וכן פסק בשו"ע הרב שם סעיף י"ז)
ד) ספרים, מותר לטלטל אפילו שלא לצורך כלל. (שו"ע או"ח שם סעיף ד')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי יהודה (ר' יודלע) מדויקוב זיע"א

ב"ר אלטר יחזקאל אליהו

י"א סיון תנצב"ה

גליון 737
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

זה יגע בשתי שעות מה שלא יגעתם
אתם כל היום

מעשה היה כשנפטר ר' בון בקוצר שנים, נכנס ר' זירא והספיד עליו ההספד הזה וכך אמר, נאמר בספר קהלת מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו כרם ושכר פועלים לעבוד בכרם, והיה בין הפועלים אחד שהיה מוכשר במלאכתו יותר מכולם, והספיק בזמן קצר לעשות מה שפועל אחר צריך לעשות כל היום. וכשראה המלך שסיים מלאכתו, נטלו המלך בידו והיה מטייל עמו. לעת ערב באו הפועלים ליטול שכרם, ובא אותו הפועל עמם ונתן לו המלך כל שכרו כאילו עבר כל היום, התחילו הפועלים מצטערים ואמרו למלך, הרי אנו יגענו כל היום וזה יגע רק שתי שעות, למה זכה לשכר שלם? אמר להם המלך למה אתם מצטערים, זה יגע בשתי שעות מה שלא יגעתם אתם כל היום, והנמשל, שר' בון שהיה שוקר על התורה ביגיעה עצומה, למד בכ"ח שנה מה שאין תלמיד ותיק יכול ללמוד במאה שנה.

(קהלת רבה)

פרשת השבוע

הוא יפתח לבנו בתורתו

מסופר על הרה"ק בעל שפת אמת מגור זיע"א שאמר פעם בעת עריכת השולחן הטהור בליל חג השבועות. "הוא יפתח לבנו בתורתו", פירוש, על ידי תורתו – המפתח לפתיחת הלב לתורה גנוז בתורה גופא. והסעירו הדברים אלפי לבבות, באותו לילה נצמדו אל הספרים הקדושים אל הגמרות והשו"ע ללמוד ברתת ובזיע.

טוב לי תורת פיך

מסופר, בשנת תר"פ בדיות הרה"ק הרבי הרש"ב מליובאוויטש זיע"א חולה מאד. שלח בנו הרה"ק הרבי הריי"צ זיע"א פדיונות לשלושה גאונים שיתפללו לרפואת אביו. הרה"ק ר' יוסף רוזין הרגוצ'ובי זיע"א. הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי זיע"א. והרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א. כשזקני החסידים ראו למי הא שולח את הפדיונות, היו כאלה שהתפלאו. אמר להם הרבי הריי"צ, מה אתם מתפללים? "דער אויבערשאער האט ליב א מויל וואס לערנט תורה". (הרי הקב"ה אוהב פה שלומד תורה).

חציו לה' חציו לכם

מסופר על הרה"ק ה"אהבת ישראל"

מוזיוניצא זיע"א, שפעם ביום חג השבועות כשישב לסעודה סיפר, שאצל זקינו הרה"ק בעל צמח צדיק זיע"א התפללו פעם אחת בחג השבועות בהתלהבות גדולה כ"כ, עד כדי התפשטות הגשמיות. ולאחר מכן כשהלך לסעודה, אמר הצמח צדיק: "די חציו לכם האבין מיר שוין מקיים געווען, יעצט וועלין מיר מקיים זיין די חציו לה'" (את החציו לכם כבר קיימנו, עכשיו נקיים את החציו לה') דהיינו סעודת יו"ט.

איך אפשר ללכת לישון לאחר

מתן תורה

סיפר הרה"צ רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, שהרה"ק "החזון איש" זיע"א, לא היה הולך לישון בערב חג השבועות כדי לאגור כח ללימוד הלילה, בערב החג למד כהרגלו, ובלייל החג לא נתן שינה לעיניו, ועסק בתורה התפלל ותיקין כהרגלו, וישב ולמד כל היום בעומק העיון. במוצאי החג, המשיך בלימודו, וכאשר סוף סוף פנה לישון אמר, איך אפשר ללכת לישון לאחר מתן תורה?

זמני השבת

חג השבועות

זמני כניסת החג

ירושלים: 6:58 ת"א: 7:13

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:16 ת"א: 8:18 ר"ת: 8:49

לא יהיה לכם אלהים אחרים – היהודי שניצל מהשמד

בעיירה קטנה לא הרחק מליאונז, מקום מגורו של הרה"ק בעל התניא זיע"א על הדרך המובילה לעיר המחוז וויטעבסק, גרה אלמנה אחת עם שלושת יוצאי חלציה שתי בנות ובן אחד, הבן למד בשיבה באחת הערים הרחק מן הבית, והבנות עזרו לאם בפרנסת הבית. לאם היתה אכסניה, מקום אליו היו התושבים הנכריים באים לשנות י"ש ולהיטיב לבם במאכלים יהודיים, וזה היה מקור הפרנסה לאם ולבני ביתה. כשבגרה הבת הבכירה, השיאה אמה לאברך למדן וירא שמים שישב על שולחנה, האברך ישב בבית האלמנה והגה בתורה. בין באי האכסניה, היה גם כומר העיירה, מפעם לפעם היה הכומר חוטף שיחה עם האברך, ומנהל אתו ויכוחים אודות עניני דת שונים. הכומר ניסה להוכיח כי האמונה שלו היא האמיתית, אולם האברך היה מפריך את הוכחותיו. הכומר הוכרח להודות, כי האברך מנצחו כל פעם, והיה משבח את האברך על למדנותו וידענותו. האברך נהנה מאד מהכבוד הזה שהיה הכומר מכבדו, ועל אף היותו תלמיד חכם וירא שמים, היה מטבעו אוהב כבוד, לפיכך נמשך תמיד לויכוחים עם הכומר, ולאחר כל ניצחון התגאה יותר ויותר.

יום אחד עברו דרך האכסניה מספר תלמידי חכמים, שנשארו מספר ימים באכסניה, ובראותם את דרך הויכוחים שמנהל הכומר עם האברך לא מצא הדבר חן בעיניהם, הם התרו בו לבל ימשיך בדרך זו, אשר מלבד ביטול התורה הכרוך בכך, הרי לא יכולה לצמוח מכך כל טובה, אולם האברך לא שעה אליהם והמשיך לנהל ויכוחים עם הכומר. באחד הויכוחים סיפר הכומר לאברך, כי בהיותו בוויטעבסק אצל הבישוף, שיבח לפניו במאד את האברך היהודי המתמצא ויודע עניני דת רבים, ואף יודע פרק בהלכות ויכוח ומלומד גדול, הבישוף ראש הכמרים ביקש לראותו וגם לשוחח עמו, הכומר הציע לפני האברך כי בנסוע הכומר בפעם הבאה אל הבישוף לוויטעבסק, יצטרף האברך אליו. בתחילה לא אבה האברך לשמוע על ההצעה הזו, אולם לאחר שהכומר הפציר בו רבות וסיפר לפניו את גודל הכבוד שיוכל לנחול שם, כשינצח את הבישוף, נאות האברך לקבל את הצעת הכומר. בבוא האברך לוויטעבסק התקבל בכבוד גדול לפני הבישוף, אשר ניהל אתו שיחה ארוכה מאד בעניני דת. האברך ענה לבישוף על כל שאלותיו ויצא כמנצח בכל השאלות והתשובות לאחר השיחה הסכים האברך להפצרות הכומר להישאר אצל הבישוף מספר ימים. ראש הכמרים מסר לאברך חדר מיוחד, ואוכל כשר היה האברך מביא בעצמו מן השוק, הוא עשה לו היכרות עם עוד כמרים רבים שבאו אליו, ומאד שבחו את האברך הזה וחלקו לו כבוד רב. כעבור מספר ימים חזר האברך אל עיירתו שמח וטוב לב, הוא לא גילה לאף אחד ממסעו אל ראש הכמרים, אולם גאותו העצמית גברה מיום ליום. כעבור כמה שבועות, עברו מספר אורחים

דרך העיירה והתעכבו באכסניה, הם היו תלמידי חכמים מופלגים ושוחחו ביניהם בדברי תורה. האברך התערב בשיחה והביע גם הוא את סברותיו, אולם על אף ידיעתו הגדולה בתורה, טרם הגיע ללמדנות מופלגת כזו של תלמידי החכמים המבוגרים הללו. האורחים הפריכו את סברותיו והעירו לו, כי לא נאה לאברך צעיר להתערב בצורה כזו בין מבוגרים, ומוטב לו להאזין לדברי מבוגרים ממנו בחכמה ובשנים ביראת הכבוד ודרך ארץ. הדברים האלה של האורחים פגעו באברך קשות, הוא נעלב מאד מדבריהם הקשים והחל לנטור שנאה לבני תורה. הגויים להבדיל מעריצים יותר את תורתו מאשר בני תורה, חשב בהתמרמרות, הגאווה התפרצה במלא תקפה.

בכפר הסמוך בנו כנסיה חדשה, בסוף הקיץ הגיע לכפר ראש הכמרים כדי לחנוך את הכנסיה. לאחר טכס חינוך הכנסיה ערך הבישוף מסע על פני הכפרים והעיירות שבסביבה, במסעו הגיע גם לכפר בו גר האברך, בהזדמנות זו נכנס אל האכסניה עם כל בני פמלייתו והתוועד שעה ארוכה עם האברך, גאוותו של האברך גאתה יותר ויותר מן הכבוד הזה שחילק לו הבישוף, אף כל בני הכפרים החלו לחלוק לו כבוד יותר מבתחילה. לאחר חג הסוכות נסע האברך מביתו למשך מספר שבועות. בחזרו היה מאד מפוזר ומבולבל, כעבור מספר ימים נסע שוב, איש מבני הבית לא ידע לאן נסע בתחילה, מה פשר חזרתו המופרזת והנסיעה הבהולה מיד לאחר מכן. תקופה ארוכה עברה, ואין כל ידיעה מהמתרחש אתו, והיכן הוא נמצא. בערב שבת חנוכה הגיע ממנו מכתב בו הוא מודיע, כי הוא נמצא אצל ראש הכמרים בוויטעבסק, וכי יש לו שם דירה פרטית מרווחת, כבוד גדול חולקים לו אנשי הכמורה, והבישוף אף הבטיח לו עתיד מזהיר. אשתו וחמתו לא הבינו את פשר המכתב וכוונתו, אולם הבן שהגיע הביתה לחנוכה מהשיבה, בקראו את המכתב שהגיע מהגיס צעק מרה: "וועלוויל, כך היה שמו, נמצא אצל ראש הכמרים ועומד להשתמד".

לילה גדולה פרצה בבית, בקוצר רוח חיכו כבר לצאת השבת, שבת שחורה היתה זו לכל המשפחה. מיד לאחר ההבדלה על אף הקור החזק וסופת השלגים המשתוללת בחוץ, שמו פעמיהם אל בעל התניא בליאונז, הם התפרצו לביתו של הצדיק ביללת זעקה: רבי, "וועלוויל נמצא אצל ראש הכמרים בוויטעבסק ורוצה להשתמד" הצילו רבי. "בעל התניא" ישב אותה שעה במסיבת מלוה מלכה, קהל גדול הסב מסביב לשולחן, כולם הופתעו ונודעו מדברי האלמנה ובניה שנאמרו בלב שבור, ותוך ככי גודל והולך הם חכו למוצא פי הרבי. הצדיק התעמק במחשבותיו, זרועותיו על השולחן וכפות הידיים על פניו, פניו להטו להט אש קודש. כעבור זמן מה פקח את עיניו ואמר: אין ביכולתי לעזור במאורע זה במאומה יכול אני רק לספר לכם על מקרה דומה שקרה לפני שנים.

משל ונמשל

כל ישראל ערבים זה בזה

משל לכת של כפריים שסקלו חצר המלך באבנים ועפרו בעפר, ויבואו עבדי המלך ונתנום אל בית הכלא אל בור תחתיות, והנה החכמים שבהם אמרו מדוע נתנו אל הבור? ויבואו ויגידו אל המלך דבריהם כי אלו האבנים כולם אבנים טובות המה, נלטשם עד שיוזרו כוזה הרקיע וכעצם השמים לטוהר, ויאמר המלך כדבריכם כן תעשו, ויעשו כן. ויקבעם המלך במלבושיו ובכתרו, ותהי לו לכבוד גדול ולעושר רב, וינשא את האנשים האלו לוטשי האבנים על כל השרים אשר אתו. ויבואו גם האחרים לפני המלך ויאמרו גם אנחנו זרקנו אבנים, ואם אז לא חכמנו ללטשם ולהצהירם, מ"מ הלא חכמינו לטשו הכל גם שלנו גם שלהם, ולא עוד אלא אבנים שזרקנו גדולים היו משלהם, והרי אבנינו קבועים בכתרך ובכיסאך ואיך לא נטול שכר עליהם? וייתבו דבריהם בעיני המלך ויתן להם שכר רב ג"כ, אך לא כמו הראשונים.

והנמשל כי החוטאים המה הפוגמים הזורקים אבנים ועפר לחצר מלכו של עולם ית"ש, וכל ישראל ערבים זה בזה, והיה כי יבואו חסידי בני עמנו וישונו אל ה', המה מהפכים החטאים של כל ישראל לזכיות, עד שיקבעו בכתרו ית"ש ויוחקקו על כסא כבודו ויצויירו על מלבושיו, ומלאכי מעלה יראו ויתמהו, וע"ז כתיב (תהלים ק"ב) "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו" פירוש, שיעשו רצון וזון מן האבנים ועפר אשר סקלו, ועי"ז "וייראו גוים את שם ה' וכל מלכי הארץ את כבודך", והנה חלף זאת יעלה ה' את חסידיו מבור תחתיות ויגביה כיסאם ממלאכי השרת. אך דלת העם אשר לא לטשו ולא הפכו מעשיהם לזכיות ע"י תורה ותשובה כראוי, מ"מ באים הם בטענה הלא אנחנו חטאנו יותר מן החסידים, ונהי שלא הפכנום לזכיות מ"מ חסידינו הפכום לזכיות, ונקבעו בכתרך ונתכבדנו על ידינו ולמה נגרע? וזהו שאמר דוד המלך ע"ה "זכרני ה' ברצון עמך וגו'" לראות לכל הפחות בטובת בחיריך, שהרי עכ"פ חטאנו עם אבותינו כי בענין החטא אנחנו שווים לאבותינו החסידים, ע"ד אבי אבי רכב ישראל, ויותר מהם כי העוינו והרשענו לכן מגיע לנו שכר ג"כ.

(בשם הרה"ק ה"חתם סופר" זיע"א)

היה זה בחורף שנת תקנ"ט, החל הרבי את סיפורו, הייתי אז במעזריטש אצל מורי ורבי המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א. לא הרחק ממעזריטש היתה עיירה של גויים, ומשפחה של יהודים התיישבה במקום. ליהודי זה שהתיישב בעיירה זו היו מספר ילדים, אחד מהם למדן וירא אלקים, ולפתע נכנסה בו רוח שטות להשתמד רחמנא לצלן, לא שהוא כפר ח"ו חס וחלילה בבורא, אלא מחמת גאות נכנסה בו רוח שטות זו, הוא הלך אל הכומר וביקש להשתמד. לא הועילו כל תחנוני האב וזעקותיו, בכי האם ויללותיה, הבחור עמד בשלו. בא האב מוכה יאוש לפני מורנו המגיד ממעזריטש בבכי מר וסיפר על האסון שפקד אותו, הוא הפיל בקשתו לפני רבינו כי יציל את בנו מרדת שחת. רבנו נכנס לדביקות עילאית, ולאחר מכן אמר דבר תורה על הפסוק "נפש כי תחטא ומעלה מעל בה". כאן הפסיק בעל התניא את סיפורו לרגע קט, וחזר אות באות את דבר התורה שאמר אז המגיד ממעזריטש. לכשגמר רבינו את דבר התורה המשיך הרבי את סיפורו, ציוה למנין תלמידים כי יהיו ערים כל הלילה, ויאמרו מזמורי תהלים בכוונה גדולה עד אור היום. אני הייתי בין עשרת התלמידים שאמרו כל הלילה תהלים בכוונה גדולה. למחרת בא הבחור ההוא לרבינו בבית המדרש, אף אחד מאתנו תלמידי המגיד לא שאל אותו מאומה, מיהו, ומאין הוא בא, ומה מעשיו? הוא התעכב מספר ימים במעזריטש, נכנס אל הרבי ושוחח עמו ביחידות, חזר הביתה ונשאר יהודי נאמן. בזאת סיים בעל התניא את סיפורו, הוא בירך את ברכת המזון ונכנס לחדרו הפרטי.

מיד עם צאת הרבי לחדרו, בחרו במנין אברכים מהמצויינים שבתלמידיו, שיהיו ערים כל הלילה ויאמרו תהלים עבור וועלול. לפנות בוקר חזרה האלמנה ומשפ' חזרה אל כפרם. כעבור זמן מה אחרי צאתם הופיע אברך בבית מדרשו של הרבי וחבילה על גבו, בשמעו כיצד אומרים כולם מזמורי תהלים בלב נשבר, לקח האברך אף הוא ספר תהלים, דמעות רבות נשרו מעיניו והוא הצטרף אל אומרי התהלים. כל יושבי בית המדרש הבינו מיד מיהו האברך, אך אף אחד לא העיז לגשת לשאלו, מיהו ומאין הוא? כל שבוע הימים של חג החנוכה ישב האברך בליאזני והאזין לדברי התורה שנאמרו מפי הרבי. לאחר חנוכה נכנס האברך ליחידות אצל הרבי ומיד לאחר מכן שם פעמיו חזרה אל ביתו. כעבור מספר שבועות, עקר האברך יחד עם כל משפחתו מהעיירה והיא אל ישוב אחר, הוא היה בא לעתים תכופות לליאזני אל הרבי ונהיה לאחד ממובחרי האברכים החסידיים.

צ'ין אדם לחברו

חסד עם איש שנראה ואינו רואה

מלמד עיוור היה אצל בנו של רבי הושעיא רבא. בכל יום היה המלמד אוכל על שולחנו של רבי הושעיא יחד איתו. פעם אחת באו אורחים אל רבי הושעיא, כשישבו לסעוד, לא הזמין רבי הושעיא את המלמד לסעוד אתם. בערב עלה לחדרו של המלמד העיוור, והתנצל בפניו שלא אכל עמו בכבל יום, אל ירע בעיניך שלא הזמנתי אותך לסעוד עמנו אמר לו, עשיתי זאת כדי שלא יביישו אותך אורחי שעיוור אתה. אמר לו המלמד, אתה פייסת (דאגת לכבודו) למי שנראה ואינו רואה, לכן זה שרואה ואינו נראה, הקדוש ברוך הוא הכל יכול, הוא יקבל פיוסך ויגמלך כל טוב על המעשה שעשית. שמח רבי הושעיא על הברכה ושאל את העיוור, מהיכן יודע אתה כמה גדול הפיוס לעיוור שאתה מברך אותי בברכה גדולה כל כך? ענה לו המלמד למדתי זאת מרבי אלעזר בן יעקב, פעם נכנס עיוור לעירו, הושיבו מעליו כדי שיאמרו האנשים, אם רבי אלעזר הושיבו מעליו סימן שהוא איש חשוב, וימהרו גם הם לכבדו, ואכן כך היה. כשראו את הכבוד שחולק לו רבי אלעזר בן יעקב, עמדו כולם ועשו עם אותו עיוור צדקה וחסד, התפלא העיוור ושאל, מדוע מכבדים אותי כל כך? אמרו לו מפני שראינו את רבי אלעזר בן יעקב מושיב אותך מעליו, מסתבר אם כן שאיש גדול וחשוב אתה. הלך העיוור אל רבי אלעזר בן יעקב, התפלל עליו ואמר אתה עשית חסד עם איש שנראה ואינו רואה, לכן זה שרואה ואינו נראה יגמול חסד אתך.

הנעלבים ואינם עולבים

פעם נשא הרה"ק רבי ישראל סלנטר זיע"א דרשה עם דברי תוכחה באחד מבתי הכנסת של ווילנא. גבאי בית הכנסת נפגע עמוקות, משום שהיה בטוח

כי אליו מכוונים הדברים. בשצף קצף התנפל על רבי ישראל באמצע דרשתו, אך הרב לא הגיב והמשיך בדרשה. חמתו של הגבאי בערה בו, ואחרי שורה של גידופים יצא מבית הכנסת בטריקת דלת. מיד יצא אחריו רבי ישראל ורץ עד שהשיגו. משהבחין בזיעה שניגרה ממצחו של הגבאי הקוצף, הוציא מכיסו ממחטה וניגב את מצחו, כשהוא אומר לו בנימה רכה: "ניחא שכבודו כועס עלי, אבל הרי אדוני מסכן את בריאותו כשהוא רץ מזיע מול הרוח הקרה". הדאגה שגילה עבורו רבי ישראל, ריגשה אותו עד מאוד. תוך כדי שיחה הבין, כי הרב אינו מכיר אותו כלל, ולכן בוודאי לא כיוון אליו את התוכחות. מאז נקשרה נפשו בנפשו של רבי ישראל.

התחשבות חכמה בכבוד הזולת

היה הדבר בליל ראשון של חג השבועות, שני יהודים טיילו ברחובה של עיר וחיפשו בית המדרש, לפתע נקלעו לבית מדרשו של הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זיע"א בבאר אפארק, שעסק אז באמירת תיקון ליל שבועות. הם הבחינו בדבר מעניין, מדי שעה קם הרבי ממקומו, יצא מבית המדרש וכעבור עשר דקות שב למקומו, כך חזר הדבר ונשנה פעמים רבות, לא הבינו השניים משמעותה של הנהגה מוזרה זו. למחרת עם תום תפילת החג הזמין הרבי את שני היהודים לקידוש, אחד מהאורחים סקרן בטבע חפץ לדעת טעם הנהגתו של הרבי, ושטח בפניו את שאלתו, השיבו הרבי: להיות ניעור כל הלילה זה לא דבר קל, ישנם יהודים חלשים אשר היו מעדיפים לחזור לביתם לנוח על משכבותם. אולם כשיראו אותי הרבי יושב לפנייהם על מקום אחד, יתביישו ומפני כבודי ישארו על מקומם, משום כך בעשר דקות הראשונות של כל שעה יוצא אני החוצה, ובינתיים יכולים האנשים לעזוב את בית המדרש שהרי גם הרבי עוזב.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' סיון

הגר צדק מוילנא אברהם בן אברהם (תק"ט) הרה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס אב"ד ירושלים ת"ז (תשי"ג)

יום ראשון ח' סיון

הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

יום שני ט' סיון

רבי משה רבקה ב"ר נפתלי הירש (באר הגולה - תמ"ד)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוידויטשוב ב"ר ישכר בעריש (תרל"ג)

יום שלישי י" סיון

הרה"ק רבי משה מראזוואדא ב"ר אליעזר מדויקוב (תרנ"ד)

הרה"ק רבי יצחק יעקב וייס ב"ר יוסף יהודה (מנחת יצחק - תשמ"ט)

יום רביעי י"א סיון

הרה"ק רבי יהודה (ר' יודלע) מדויקוב ב"ר אלטר יחזקאל אליהו (תשמ"ט)

יום חמישי י"ב סיון

רבי יצחק ב"ר שמשון כ"ץ מפראג (חתן המהר"ל - שפ"ד)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מבאר (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

יום שישי י"ג סיון

רבי אפרים ב"ר יעקב מוילנא (שו"ת שער אפרים - תל"ח)

הרה"ק רבי עזריאל ב"ר צבי מפליצק (עץ הדעת טוב - תלמיד המגיד - תקפ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מדרש "בם אנ' אורח" רפרשם יוסף הדרש' על המצוות.

הלכות מוקצה (ג')

א) אוכלין ומשקין, מותר לטלטל, אפילו שלא לצורך כלל. (שו"ע או"ח סימן ש"ח סעיף ד')
ב) תפילין, יש שסוברים שמותר לטלטלן שלא יתקלקלו בזמנה, או שלא יגנבו, (רמ"א שם) ויש שסוברים שמותר לטלטלן רק לצורך גופו [היינו כדי שישמרוהו מהמויקין]. או לצורך מקומו. (שו"ע הרב שם סעיף י"ט), ויש שמחמירין שלא לטלטלן כלל. דרינן כמקצה מחמת חסרון כיס. (ברית עולם, בשמל"א אות י"א)
ג) מזוזה או יריעת ספר תורה, יש אומרים שדינם כמקצה מחמת חסרון כיס, ואסור לטלטלן אפילו לצורך גופו או מקומו (מנחת שבת סימן פ"ח ס"ק ל"ח). ויש שסוברים שמותר לטלטלן ואינם מוקצה כלל, ודינם כספרי קודש שהרי יכולים ללמוד בהם כתיבת סת"ם, ולומר פרשת קריאת שמע, וכו'. (שו"ת באר משה ח"ח סימן ע"ב, שלמי יהודה פ"ה ס"ק א')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

נדבת הר"ר פינחס רוזנשטיין
לע"נ מורינו הבעש"ט הקדוש
רבי ישראל ב"ר אליעזר זיע"א
נלב"ע חג השבועות תנצב"ה

גליון 738
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

והבדלת את הלויים מתוך בני ישראל
והיו לי הלויים

אין הקדוש ברוך הוא מעלה את האדם לשררה עד שבוחן ומנסה אותו תחילה, וכיון שהוא עומד בנסיון הוא מעלה אותו לשררה. כך אמר הקדוש ברוך הוא, והיו לי הלויים עד שבחן ובדק אותו שבט, ומצאו ראוי והגון לשררה, שבשעה שהיו ישראל במצרים, מאסו את התורה ועבדו עבודה זרה, והפרו בריתו של אברהם אבינו, אבל שבטו של לוי כולם היו צדיקים, והיו עושים את התורה, ומקיימים ברית המילה. וכשבאו ישראל למדבר ועשו את העגל, לא נשתתפו שם שבטו של לוי, אדרבה, קנאו קנאת ה', כיון שראה הקדוש ברוך הוא שהיו כולם צדיקים, וניסו אותם ועמדו בנסיונם, בחר בהם ובזרעם לעמוד לשרת לפניו בהיכלו, בו ביום הופרשו לעבודת המשכן.

(תנ"כ בהעלתר יג)

פרשת השבוע

לא כן עבדי משה בכל ביתי
נאמן הוא (י' - ז')

מסופר על הרה"ק רבי מנחם נחום משטפינשט זיע"א שאמר פעם על אחיו הצעיר הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, בשעה שאחי דוד משה נוטל בידו את ספר התהלים ושפתיו רוחשות פסוקים של נעים וזמירות ישראל, אומר לו כביכול הקדוש ברוך הוא, דוד משה בני, הריני מוסר בידך את כל העולם ועשה בו כרצונך. ואילו נתנו לי משמים כוח גדול זה הייתי יודע יפה מה לעשות בו, אבל אחי דוד משה חש עצמו כל הימים עבד נאמן של הבורא יתברך, עד שמחזיר לו את העולם בדיוק כפי שקיבל ממנו

האנכי הריתי את כל העם הזה אם
אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי שאהו
בחקיק (י"א י"ב)

הרבה פעמים רמז כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל מגור זצוק"ל לחסידים שדרשו לשכנו, כי בלא התקשרות והתבטלות מלאה, אין הרבי מסוגל לפעול בעד אנשיו לא ברוחניות ולא בגשמיות, הוא תמך יתדותיו בדברי משרע"ה "האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו כי תאמר אלי

שאהו בחיקך" וגו'. כאומר אלמלי הייתי אביהם מולידם יכולני לשאתם אפילו כשיתנתקו ממני, באשר האב לעולם אינו מתנתק מבנו אפילו כשהרע לעשות. אך מכיון שלא הריתי וילדתי אותם, הנה מרגע שהתרחקו והתנתקו לא אוכל לפעול בעדם.

אל נא רפא נא לה (י"ב - י"ג)

מסופר: פעם נודמנו למקום אחד הרה"ק רבי אברהם מרדכי "האמרי אמת" מגור זיע"א, והרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה זיע"א. והתפתחה שיחה ביניהם בדברי תורה וחסידות. במהלך השיחה פנה רבי מאיר יחיאל ל"אמרי אמת" שיתפלל בעדו לרפואה שלמה, והזכיר בהדגשה את שמו ושם אמו. השתומם על כך ה"אמרי אמת" ואמר: חז"ל אמרו (ברכות דף לד) שנינו, כל המבקש רחמים על חבירו אינו צריך להזכיר שמו, שנאמר "אל נא רפא נא לה" ואין משה מזכיר כאן את שמה של מרים. ואם כן מדוע איפוא הזכיר מר את שמו בפני? השיב רבי מאיר יחיאל, באותו פסוק גם נרמז שמה של מרים ושם אימה, שהמלים "רפא נא" הן בגימטריה "מרים יוכבד", נמצינו למדים, שמה שרבינו הזכיר ברמז בתפילתו את שם אחותו החולה ושם אימה.

זמני השבת

בהעלותך

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:21 ת"א 8:23 ר"ת: 8:53

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:03 ת"א: 7:18

הנדיב הצדיק שהסתיר את צדקותו

טיב מעשה זה שלפנינו מסופר בגירסאות שונות, והנני מספרו בזה כפי שקיבלתי ממכבוד אמי מורתי עליה השלום. באחת העיירות התגוררו שני יהודים נגידים מפורסמים, האחד יצא שמו לתהילה ולשבח, ואילו השני בהיפך הגמור לקללה ולא לברכה. הראשון היה אמנם בעל פונדק פשוט ביותר, אבל נדיבות לבו התפרסמה בכל העיר וגלילותיה, בהיותו מכניס אורחים גדול. הוא הקים על יד הפונדק "בית הכנסת אורחים", שהיה מיועד לכל מאן דבעי, כל יהודי שהדפך על דלתותיו קיבל אש"ל מלא חנם אין כסף! הארוחות הוגשו שלוש פעמים ביום כיד המלך, ומשרתים מיוחדים מטעם הנגיד דאגו כל העת לטובתם של האורחים הרבים שגדשו את המקום, ניקו את החדרים ואת אולמות האוכל, החליפו את המצעים ואת המגבות, והכל נעשה במיטב השרות ממש כבבית מלון של חמישה כוכבים, רק בהבדל קטן בענין התשלום. שאם בבית המלון – על כוס מים פשוטה שבלובי יש לשלם מחיר מלא, היה כאן הכל בחינם גמור, לשם מצות הכנסת אורחים בלבד. ואם לא די בזה, הרי כשנפרדו מן המארח הדגול בברכת 'ישר כח' היה משלשל ביד 'נתינה' חשובה והוגנת שיהיה להמשך הדרך.

חברו השני לעומתו, שהתפרסם גם הוא בכל הגלילות סביב, היה זה כאמור מהסיבה ההפוכה בדיוק. בזכות קמצנותו הגדולה – הוא היה יהודי עשיר, גביר אדיר, יעקב שמו, סוחר ותיק בעל עסקים מסועפים במדינות שונות, אבל כמידת עשרו כן גודל קמצנותו, ולא תרם אף פרוטה אחת לצדקה! הכל ידעו שבארמונו של 'יעקל קמצן' לא מומלץ להתנסות בבקשת נדבה, הוא היה מגרש את מתדפקים על דלתותיו בבושת פנים! לא פלא אפוא שהיו יהודי העיר שונאים אותו, ומתרחקים ממנו תמיד. עד כדי כך הגיעה מידת קמצנותו, כאשר לרגל עסקיו היה עובר בדרכים על פני ערים ומדינות שונות בעולם – ובימים ההם בטרם עידן הדואר המפותח כבימינו, היו מעבירים כספים ממקום למקום על ידי הסוחרים הללו שנעו בדרכים, תמורת אחווים מסוימים – הגביר הקמצן דנן היה גובה בשכרו מחיר גבוה ומפולפל ביותר. בכל פעם שחזר מנסיעותיו היה מביא עמו כמה מעטפות תפוחות וגדושות שנשלחו עבור תושבי העיר, וגובה את שכרו הגבוה. במיוחד יצא שמו לשמצה, על כך שגם מאלמנות ומעניים ומאנשים שאין הפרוטה מצויה בכיסם – היה גובה את אותו מחיר גבוה ביותר. רוב המעטפות היו הרי מיועדות דוקא לנצרכים הללו. היה יעקל הסוחר מגיע לבית האלמנה או העני הנמען, מגיש את המעטפה המורשרת, ודורש במפגיע את שכרו בנחת הגון. האלמנות והעניים כעסו מאד על החלק הנכבד שהותיר לעצמו משלהם, "וכי אין בלבך שום רגש של רחמנות?" התריסו כנגדו – אך יעקב הקמצן היה גם עקשן מובהק, ולא ויתר על פרוטה מדמי סרסורו! כל תחנוניהם נפלו על אוזניים ערלות, "אם אין תשלום, אין מעטפה!" פסק, "מחזיר אני תכף את הכסף לשולחן!" בלית ברירה נאלצו לשלם לו כדרישתו.

השנאה נגדו גברה והלכה, עד שמרוב שנאה ובוז שהתרחקו ממנו בני העיר, כינו אותו כולם "יעקל גוי", על שאין בלבו שום רגש יהודי, והתנהגותו כמו של גוי, רחמנא ליצלן. כך יצא שמו של 'יעקל גוי' לשמצה לקללה ולמרמס בפי כל. כך התרגלו להם בני העיר בשגרת חייהם בצל שני הנגידים ההפוכים באופים מקצה לקצה. כשהראשון מחזיק ותומך תמיד בכל קופות העיר, ואילו השני מתנכר, מתקמצן ומתרחק יותר ויותר מחברתם של אנשים.

ויהי היום, והנה הגיע קיצו של 'יעקל גוי' להשיב נשמתו אל צור מחצבתה. בפטירתו לא הויל איש דמעה, הכל נדו לקמצן אכזר זה. מרוב שנאה ומרירות שחשו כנגדו. בלית ברירה נאלצו להקצות לו פינה נידחת בפאתי בית החיים. על מצבתו רשמו ברוב שנאתם עליו: "פה נטמן יעקב גוי". עד מהרה נשכח שמו של 'יעקל קמצן' נאלץ זה מלב אנשי העיר. כולם שמחו להתפטר ממנו, וחסרונם לא כאב לאף אחד – מלבד אולי לאותם אלמנות ועניים שהיה מעביר אליהם את מעטפות הדואר שנשלחו עבורם. אך גם הם לא הצטערו הרבה, עד מהרה ימצא סוחר דוור מחליף, חשבו שלבטח גם יוריד את המחירים הגבוהים והמפורזים שנגס אותו קמצן גוי. חלפה תקופה, והנה התגלו בעיות בתפקוד 'בית הכנסת אורחים' המפורסם, עד שיום בהיר אחד הוא נסגר על מנעול ובריח. כמו כן גם קופות הצדקה הרבות, שעל ידיהן היה מפור ותומך בעניים רבים ובמוסדות תורה וחסד, כולן נסגרו בזו אחר זו. הפונדקאי הכריז על פשיטת רגל, ובבת אחת איבדו בני העיר תומך חשוב ונלהב מעמודי התווך של כל ענייני הצדקה שבעיר. כראות רב העיר את תוצאות פשיטת הרגל של הפונדקאי, חש הוא שמשוהו אינו כשורה כאן, – מה קרה פתאום שהכל נפסק בבת אחת? הרבה הרב, אולי זקוק האיש לעזרה או ליעוץ? הומינו אליו לשיחה.

כשהגיע הנדיב לבית הרב, שאלו בחביבות: "אמור נא לי, יקירי, מה קורה לאחרונה בעסקיך? שמא נפלו המניות שלך? אולי זקוק אתה לעזרה או הלוואה כספית?" "לא!" ענה האיש נחרצות, "ברוך השם אינני זקוק כרגע לשום עזרה או הלוואה! הפונדק שלי ממשיך לתפקד כרגיל ופרנסתי מצויה ממכירת יין שרף לתושבי הסביבה, רק את 'בית הכנסת אורחים' אינני מסוגל יותר להחזיק, לצערי. וכן לאחרונה נאלצתי, לדאבוני, לקצץ בתרומותי ובתמיכותי בקופות העיר השונות, קשה לי לדבר על זה, אבל כבר אמר החכם: 'ההכרח לא יגונה', ולעת עתה מוכרח אני להפסיק את תרומותי השונות לצדקה, וכן 'בית הכנסת אורחים' ישאר סגור!" "אבל מדוע?" נזעק הרב, "הרי יודע אתה היטב כמה חיוני וחשוב הוא בית גדול זה בעירנו. כבר אמר החכם מכל אדם (משלי יב, כה) 'דאגה בלב איש ישיחנה', אולי נמצא עצה להוציאן מן הסכך, ולהעלותך על דרך המלך!" הפציר הרב. אבל האיש לא נענה, "כבר אמרתי, שברוך השם אינני זקוק לשום עזרה, פרנסתי ופרנסת בני ביתי מצויה מבית המזיגה. ואבקש נא מאד לא להכביד עלי בשאלות נוקבות, כי מנוע אני מלדבר בנידון!" חתם האיש, לפליאתו של הרב. משראה הרב שאין הענין פשוט החליט שאין מנוס מחקירת הדברים לאשורם.

"שמע נא" פנה אל האיש בתוקף, "הבעיה שלפנינו איננה פרטית שלך בלבד, היא בעיה ציבורית הנוגעת לכל בני העיר! בתוקף סמכותי כרב העיר עלי לדאוג לשלומם ולטובתם, לפיכך מוכרח אתה לשתף אותי בנסיבות שגרמו לכל הירידה הדרסטית הזו!" מתחילה חתם האיש את פיו, לא אבה לספר כלום, והתעקש לשמור על זכות השתיקה. אך לאחר הפצרות מרובות נשבר האיש, ואמר: "אגלה בפני הרב את האמת, שמעולם לא הייתי לא נגיד ולא עשיר, בכדי שאוכל בכוחות עצמי להחזיק 'בית הכנסת אורחים' ענק שכזה, ובוודאי שלא לתמוך בצדקות הרבות שפזרתי! הפונדק הקטן שברשותי יש בו בקושי כדי פרנסת משפחתי בלבד, אך קיבלתי את כל הסכומים האדירים הללו מאיש אחד, שמכספו החזקתי את כל המפעל הזה, כשקיבלתי על כך גם 'משכורת' נאה, עבור טרחתי הרבה בענייני תמיכותי הרבות ובניהול 'בית הכנסת אורחים', והנה לאחרונה פסקו כל תמיכותי של האיש, ולכן נאלצתי להפסיק הכל!" "ומי הוא אותו נדיב נסתר?" שאל הרב.

משל ונמשל

שנראה מעלת חברנו ולא את חסרוננו

משל לבן שעזב את בית אביו, ונדד במרחקים במדינות אחרות ימים רבים. כשחזר, התפאר לפני אביו כי הוא למד לעשות מנורה תלויה, וביקש מאביו שיאסוף כל בעלי אומנות זו בעירו כדי שיראה להם חכמתו באומנות. עשה אביו את בקשתו ואסף את כל האומנים במלאכת זו, הוציא הבן מנורה מכוערת והראה להם, הלך האב אצל כולם לשאול דעתם על המנורה, והודו לו כי היא נראית בעיניהם מכוערת מאוד, אף על פי כן התפאר הבן לאמר: הראיתי לכם חכמתי באומנות זו. אמר לו האב והרי אין היא נראית יפה בעיני כל בעלי האומנות. השיב לו הבן, דווקא בזה הראיתי גדולתי, כי הראיתי לכולם חסרונותיהם, כי במנורה זו ישנן כל המגרעות של כל אחד מהאומנים, הלא תראה אצל זה חלק פלוני מכוער, אצל השני חלק זה עשוי יפה, אלא שחלק אחר מכוער, וכן אצל כולם, מה שנראה רע בעיני זה, נראה יפה בעיני חברו, ואני עשיתי מנורה זו, כשהיא מורכבת מכל המגרעות של כל אחד ואחד, כדי להראות לכל אחד שאין בו שלימות, ומה שנראה בעיניו טוב ויפה, נראה בעיני חברו רע ומכוער. אבל באמת יכול אני לעשות מנורה משוכללת.

והנמשל אילו ידענו את כל החסרונות והעיכובים של כל דבר, היינו יודעים מהות הדבר, אף שלא ראו את הדבר מעולם. אין אדם דומה לחברו, וכל הצורות היו באדם הראשון היינו בתיבת "אדם" בלבד, כל המאורות היו נכללים בתיבת "אור" בלבד וכן מעשי בראשית. ואפילו העלים של האילן אין עלה אחד דומה לחברו. ויש חכמות בעולמנו שאפשר לחיות עם החכמות בלבד בלי אכילה ושתייה.

(הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

"זאת לא אוכל לגלות בשום פנים ואופן!" ענה האיש, "מאחר שאני מושבע ועומד בשבועה חמורה שלא לגלות שמץ דבר מזהותו של האיש! בקושי גדול הוציא הרב ממני את עצם הסוד שיש כאן תומך נסתר, אבל מעבר לזה לא אוכל להוסיף בשום אופן!" האיש היה נחרץ מאד בסירובו לגלות, אבל הרב לא הסכים לוותר בדבר. הוא ערך לו התרת נדרים ושבועות, וגזר עליו ב'גזירת רב' מרא דאתרא שהוא חייב לגלות את אנו לטובת הציבור, ולהודיע בדיוק את זהותו של האיש! לא נותרה כל ברירה בפני הפונדק, ואמר: "רואה אני שמוכרח אני לגלות את סוד חיי! ואקווה שלא יהיה לאיש תרעומת בדבר, להוי נא ידוע בפני כבוד הרב, שכל מה שתולים בי העשירות וההילה, אין כל הכבוד הזה אלא משל 'יעקל גוי' הקמצן המפורסם, שלא היה אלא 'צדיק נסתר' ביותר, שהסתיר את כל צדקותיו בחכמה מופלאה. הוא אהב והשתוקק מאד לבזיונות והשפלות שספג כנודע מהארי"ז גודל הטובה הבאה לאדם ברוחניות ובגשמיות על ידי קבלת הבזיונות באהבה. כל אותן תמיכות וצדקות הגדולות שתמכתי בבני קהילתנו, ובודאי בענין 'בית הכנסת אורחים' דנן וכל צרכיו, הכל מתרומותיו הנסתרות של 'יעקל קמצן', אשר השביעני בשבועה חמורה שלא לגלות את סודו! וכן כל אותן 'מעטפות' שהביא באמתחתו 'כאילו' מנדיבי עם רחוקים, לא היו אלא מכיסו, וכדי להסתיר את תרומתו תלה אותן במשלוח נדיבים שמרחוק. ברצונו לזכות במנה גדושה של חרפות וקללות, היה 'גובה' בשכרו מתוך כספו. נתח הגון באחוזים גבוהים ביותר." בשמוע הרב כל זאת, נדהם והשתומם עד מאד, שכן התברר עתה שאין אותו קמצן גוי, אלא צדיק נסתר ירא ה' מרבים, שהסתיר את צדקותו במעטה של רשעות וקמצנות.

למחרת קרא הרב עצרת רבתי, והודיע לכל אנשי העיר שהוא יערוך הספד גדול על "הרב הצדיק הנסתר הקדוש והטהור, הנקרא רבי יעקל גוי" כמובן היו הכל מסוקרנים מאד לדעת ולהבין: מה קורה כאן? כיצד נתהפך אותו קמצן רשע אכזרי פתאום לרב צדיק קדוש וטהור? סיפר הרב בפני אנשי הקהילה את כל האמת, והודיעם מי ומי היה מיטיבם הגדול. הוא הרים קולו בבכי ובזעקה, על ש"נודע עתה שזילולנו באדם גדול מאוד, ורדפנו את מיטיבנו הגדול, ועתה שומה עלינו להתחרט בדבר בכל לב, ולבקש מחילה מן האדם הגדול". הלכו כל בני העיר יחדיו בהכנעה וברגשי חרטה עמוקים, לבקשת מחילה ברוב עם. באותו מעמד רצו לתקן את אשר ביזו וביקשו להחליף עבורו מצבה חדשה במקום אותה מצבה שנרשם עליה שהיה "קמצן", אך הרב אמר, שיש להשאיר תיבת 'קמצן' במצבתו, כי הוא היה 'קמצן' מהנאות עולם הזה והבליו, ולא השאיר בשביל עצמו כלום. את הכל פיזר נתן לאביונים. אולם על תיבת 'גוי' הרשומה במצבה הסתפק הרב אם ניתן להשאיר כך מצבת איש יהודי, וביקש להתישב בדבר. באותו לילה התגלה אל הרב, רבי יעקב בעצמו, וביקש ממנו להשאיר תיבת "גוי" על מתכונתה, כי נעשה מזה 'קורת רוח' גדול בשמים, עד שנהנו בפמליא של מעלה בערמת הסתרתו הנפלאה את מעשיו, עד שכבר כינוהו כולם בשם "גוי". ציווה אפוא הרב להוסיף תיבת "קדוש", וכך נשאר חרוט באותה מצבה לדורות עולם: "פה נטמן יעקב גוי קדוש!"

(עפ"י הספר 'טיב המעשיות')

צין אדם לחברו

אהבת ישראל אמיתית

מסופר על הרה"ק רבי יהושע העשיל פרנקל תאומים מקאמרנא זיע"א שכל ימיו היה גומל טוב לנדכאי לב, ואהבת ישראל באמת היה תקוע בלבבו. פעם אחת בעמדו בבית הכנסת שמע בני אדם משוחחים על אנשים הנדרשים לצבא. וסיפרו לתומם איך שבני האמידים והחשובים פדו את עצמם, ורק נער אחד פשוט ועני עומד להישלח לצבא. נתרגש מאד ושאל, אין אפשר לתת לאיש ישראל להיטמע בין הנכרים? ענו לו, ראשית הרי הוא בור. שנית אין כסף לפדותו כי כולם כבר תרמו מעל יכולתם לפדות את הבחורים היושבים באהלה של תורה. ניגש הצדיק אל ארון הקודש והוריד כתר כסף מספר התורה ואמר: תורתנו הקדושה, את פארן של ישראל ואינך צריכה לפאר של כסף, אקח את הכתר ואמשכן אותו בכדי לפדות בחור יהודי מן הגוים, וכשהש"ת שירחיב נחזיר לך הכתר. וכן עשה, את הכתר משכן ואת הצעיר פדה. אח"כ כשנוכח לראות אותו שהוא באמת בור וע"ה גמור, דיבר אל לבו בדברים היוצאים מן הלב: הביטה נא ראה, למענן הסרתי כתר התורה ואיך אשא פנים אם תגדל ללא תורה וללא דרך ארץ? הדברים נכנסו ללבו ופעלו פעולתם, ורבי יהושע העשיל התמסר לחינוכו ויהי לאיש כשר ויקר מאד.

לצום ארבעה ימים למען הזולת

סיפר הרה"ח יהודה לייב גרונר ז"ל, המזכיר של הרה"ק מליובאוויטש זיע"א ערב אחד הגיע למזכירות טלפון בהול ודרמטי, שסיפר על אישה אחת

שמעדה ונפלה על פניה ל"ע וכל עצמות פניה נשברו, בבדיקה מקיפה שעשו מספר רופאים מומחים עלה, כי על האישה לעבור לא פחות מארבעה ניתוחים, כדי לאחות את השברים ולשחזר את פניה. אנחנו מבקשים לקבל את ברכת הרבי לקראת סדרת הניתוחים, התחנן האיש. כאשר סיפרתי לרבי בהודמנות הראשונה את סיפורה של האישה, שאל הרבי האם הרופאים הם אלו שקבעו שעליה לעבור ארבעה ניתוחים? כן, השבתי. אם כן אמר הרבי, אסע מחר לאוהל מורי חמי (הרבי הרי"צ זיע"א), למרות שלא תכננתי בתחילה לנסוע, אעשה את כל ההכנות הדרושות לנסיעה ל'אוהל' (שזה כולל יום ללא אכילה) ואתפלל עבורה. למחרת נסע הרבי לאוהל, וכששב משם, ביקש מהמזכיר להתקשר לבית הרפואה ולשמוע על מצבה של האישה. לפי הבדיקות שערכנו היום מחדש, אמר הרופא למזכיר, יצטרכו רק 3 ניתוחים לשחזר את פני האישה. כאשר עודכן הרבי, אמר שייסע גם מחר ל'אוהל' ויבקש שוב עבור האישה, הרב גרונר שהבין כי לאחר שישב הרבי מה'אוהל' בשנית, הוא ירצה לדעת מה שלום האישה, הודרו עוד בשעות הערב המוקדמות ליצור קשר עם הרופא המומחה המטפל באישה. לפי הבדיקות שערכנו היום מחדש, אמר הרופא למזכיר, יצטרכו רק 2 ניתוחים. כששמע זאת הרבי הוא החליט לנסוע לאוהל בשלישית למען אותה אישה. רק לאחר שנסע הרבי בפעם הרביעית, הודיע הרופא בהתייעצות עם רופאים נוספים מומחים בתחומם, כי ניתן לוותר על כל ארבעת הניתוחים וניתן לאחות את השברים באמצעות מחטים.

תלולא דעדקיא

שבת קודש י"ד סיון

הרה"ק רבי שלום האגער מסטראוויץ (תש"י)

יום ראשון ט"ז סיון

יהודה בן יעקב משבטי קה (ב"א שי"ד)

יום שני ט"ז סיון

הרה"ק רבי מרדכי מנחם מענדל מווארק ב"ר

ישראל יצחק (תרכ"ט)

הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפרט הי"ד ב"ר

חיים מצאנו (תש"ד)

יום שלישי י"ז סיון

הרה"ק רבי אהרן מקארלין ב"ר אשר

(בית אהרן - תרל"ב)

יום רביעי י"ח סיון

הרה"ק רבי ישכר דוב מראדושיץ ב"ר יצחק

(תר"ג)

יום חמישי י"ט סיון

הרה"ק מנחם נחום מטקווירא מאכניווקא

(תש"ו)

יום שישי כ' סיון

רבי יוסף אירגאס ב"ר עמנואל (שומר אמונים

הקדמון - ת"צ)

הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלום זעליג

מנאדבורנא (צמח ה' לצבי - תקס"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
חיים "ב"א אור"ח רפרים יוסף הדר"ח על המצוות.

הלכות מוקצה (ג')

(א) אוכלין ומשקין, מותר לטלטל, אפילו שלא לצורך כלל. (שו"ע או"ח סימן ש"ח סעיף ד')
(ב) תפילין, יש שסוברים שמותר לטלטלן שלא יתקלקלו בזמה, או שלא יגנבו, (רמ"א שם) ויש שסוברים שמותר לטלטלן רק לצורך גופו [היינו כדי שישמרוהו מהמויקין]. או לצורך מקומו, (שו"ע הרב שם סעיף י"ט), ויש שמחמירין שלא לטלטלן כלל. דדינן כמוקצה מחמת חסרון כיש. (ברית עולם, בשמל"א אות י"א)
(ג) מזוזה או יריעת ספר תורה, יש אומרים שדינם כמוקצה מחמת חסרון כיש, ואסור לטלטלן אפילו לצורך גופו או מקומו (מנחת שבת סימן פ"ח ס"ק ל"ח). ויש שסוברים שמותר לטלטלן ואינם מוקצה כלל, ודינם כספרי קודש שהרי יכולים ללמוד בהם כתיבת סת"ם, ולומר פרישת קריאת שמע, וכו'. (שו"ת באר משה ח"ח סימן ע"ב, שלמי יהודה פ"ה ס"ק א')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי שלום אליעזר מראצפרט הי"ד

ב"ר חיים מצאנו זיע"א

נלב"ע ט"ז סיון

גליון 739
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

אותו היום שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה סלחתי כדברך, יום העשור בחודש תשרי היה, ובו ירד משה מן ההר והוריד להם לישראל את הלוחות השניים. גזרו ישראל יום צום ותענית ולנו בתעניתם שלא ישלוט בהם יצר הרע להכשילם עוד לעתיד, והשכימו ועלו לפני הר סיני, ישראל היו בוכים לקראת משה והוא היה בוכה לקראתם, עד שעלתה בכיתם למרום. באותה שעה נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא על ישראל, וקיבל את תשובתם, ואמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בני, נשבע אני בשמי הגדול שלי ובכסא הכבוד שלי, שתהיה לכם בכיה זו בכית שמחה לדורות, ויהיה לכם יום זה יום סליחה וכפרה ומחילה, לכם ולבניכם ולבני בניכם עד סוף כל הדורות.

סא"ז פ"ר

פרשת השבוע

ראשית עריסותיכם חלה

(ט"ו - כ')

מסופר על הרה"ק רבי מאיר נתן בנו של הרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנו זיע"א, שהיה פעם בילדותו אצל הרה"ק רבי אליעזר מדויקוב זיע"א על שבת קודש. באמצע הסעודה פנה אליו הרבי בשאלה: למה מכל המאכלים נוהגים החסידים לחטוף שיריים, ומן החלה אין חוטפים שיריים. השיב לו הילד על אתר, "הלא חלה היא ראשית כמו שנאמר 'ראשית עריסותיכם חלה' ואין ראשית שיריים"

וראיתם אותו וזכרתם וגו' ולא תתורו

(ט"ו - ל"ט)

מסופר: פעם הגיע הרה"ק רבי פינחס מאוסטילא זיע"א חתן הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א לשבות בשבת פרשת שלח ליד עיר "סאנוק", וחסידיו בעלזא מהסביבה נתקבצו ובאו לשבות במחיצתו. בעת עריכת השלחן אמר, שפעם בא הרה"ק בעל התניא זיע"א אל סבו הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זיע"א, אמר לו הרה"ק מקאריץ, ששבע שנים עבד להכיר את השקר, ושבע שנים להרחיק את השקר, ורק אח"כ עבד עוד שבע שנים לקנות לעצמו את מדת האמת. השיב לו בעל התניא, שדרך זו

קשה מאד, והיא שייכת רק למלאכים וליחידי סגולה. אולם אני סבור שצריכים מקודם לקנות את מדת האמת, ורק אח"כ להרחיק את השקר. ואמר הרה"ק מאוסטילא, ששתי הדרכים האלו מרומזים בפרשת השבוע, דכתיב "וראיתם אותו וזכרתם" ורק אח"כ כתיב "ולא תתורו", לרמז על דרכו של הרה"ק בעל התניא לעבוד על 'עשה טוב' לפני 'סור מרע', ואילו דרכו של הרה"ק מקאריץ ג"כ מרומז בפרשה, שאחרי "ולא תתורו" כתיב "למען תזכרו ועשיתם", דהיינו 'עשה טוב' אחר 'סור מרע'. ולכן מתרגם שם היונתן "ותהוון קדישין די כמלאכיא" שדרך זו שייך רק למלאכים ויחידי סגולה.

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם

וגו' (ט"ז - ל"ט)

מסופר על הרה"ק רבי אהרן ראטה בעל "שומר אמונים" זיע"א שאמר: כשאדם הולך ברחוב ומודמנת לו הסתכלות וראיה אסורה, והוא מתגבר על יצרו ועוצם את עיניו מראות ברע, ואינו מסתכל, אותו זמן היא שעת רצון בשמים, וכל מה שהאדם ההוא יתפלל אז יבקש מאת ה' יתברך, סגולה שתפילתו תתקבל ברצון.

זמני השבת

שלח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:07 ת"א: 7:22

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:25 ת"א: 8:27 ר"ת: 8:57

המברק שהיה מיועד להישלח במהירות האפשרית. כל זמן האסיפה ישב הרב הישיש שליו ודומם, כשהוא משפשף בין אצבעותיו את קופסת הטבק הזעירה העשויה כסף, ולא נטל כל חלק בכל הויכוח החריף, שומע מה שאומר עסקן זה ומצמיד את אזניו לדבריו של עסקן אחר, אך כיון שניגשו לכתיבת המברק למעשה כפי הנוסחא אשר נקבעה, קם הרב על רגליו נטל את רשות הדיבור ואמר:

אחיי היקרים, לצערי הנני נאלץ לומר לכם שכולכם שוגים בהערכת ענין המברק שהובהלנו והתכנסנו בגינו בשעה זו, אחרי התבוננות אוכל לקבוע כי אין כל אמת בו, יתכן כי הרב אשר שמו חתום על המברק אפילו אינו יודע על כך, ואולי גם אילצוהו לחתום, ויתר על זאת, יתכן כי גם רב בשם זה אינו קיים כלל, ודוקא אם נשלח לפולין מברק העוסק בהשתייכותם של יהודים לפרשת הרצח נגרום בדבר זה לגל התפרעויות על היהודים בפולין. תדהמה נפלה על הנאספים, באולם בית הכנסת הושלך הס לשמוע מפי הרב דברים מעין אלה כמה מהם אף התלחשו ביניהם כי דברי הרב אינם מחושבים כראוי, והם תלו את הקולר בחולשתו בוקנותו המופלגת, אך כאשר נשאל הרב אם כן מה בכל זאת להשיב, רמו למשמשו שיגיש לו ניר כתיבה ובעצמו ניסח את המברק בשתי שורות בלבד, "כרב ראשי באזור השייך לאימפריה התורכית אינני יכול להתערב בעניינה הפנימיים של מדינה אחרת". לא כל הנאספים הסכימו להצעתו של הרב, הויכוחים התלקחו שוב, ואילו הרב גם הפעם לא התערב, הוא פנה למשמשו רבי שמעון מזרחי ואמר קח עמך את רבי חיים מיכל, שהוא מבאי ביתו של ידידי רבם של האשכנזים הרה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א ולמרות השעה המאוחרת, לכו מיד לעיר העתיקה אל חצר החורבה, העירו את הרב משנתו וספרו לו על כל הענין בלי שתמסרו לו את חוות דעתי, ואת אשר יאמר לכם עשו מיד. בעל ה"ישא ברכה גם מסר בידי השליחים את חותמו והוסיף, הרשות נתונה בידכם לחתום בשמי את המברק אשר ינסח רבי שמואל ולשלחו מיד. להצעה זו הסכימו הנאספים פה אחד.

בן שמונים שנה ויותר היה אז רבי שמואל סלנט רבה של ירושלים, אור עיניו כבר לא היו עמו, ודרכו בקודש, שמיד לאחר תפילת מעריב היה טועם דבר מה, שוכב לישון עד לחצות הלילה, קם לעריכת תיקון חצות, ואחר כך יושב ולומד בחברותא עם אחד הבחורים משיבת "עץ חיים", שהתחלפו בכל שבוע עד אור הבוקר. המרחק בין שכונת אבן ישראל עד לעיר העתיקה היה רב מדי, אפילה שררה בכל והשליחים צעדו לאטם כשמןורת נפט בידם, הם הגיעו לעיר העתיקה, עברו בסמטאותיה העקלקלות, נכנסו לחצר החורבה, עלו במדרגות ביתו של רבי שמואל, נקשו על הדלת וקול חלוש ונמוך ענה מתוך הבית מי שם?

"אני חיים מיכל". חיים מיכל? מה קרה? נדהם רבי שמואל שממש ברגע זה קם מן הקרקע כשהוא מסיים את המזמורים אותם נהוג לומר בחצות. הוא פתח מיד את הדלת וחיטט אחרי הנר כדי להעלות אור, זריו נפלא היה רבה של ירושלים, ולא עברה שעה קלה וכבר ישב ליד שולחנו הכבד לשמוע מה בפי האנשים אשר נועקו לביתו באשמורה השלישית. רבי חיים מיכל סיפר לפני הרב על כל ענין המברק המשונה, וחזר בפניו על דבריו של ה"חכם באשי" שמשום דחיפות הענין צוה עליהם אפילו להעירו משנתו.

כמה גדול כחה של דעת תורה וכמה נאה ששני גדולי ירושלים

התכוונו לדבר אחד

היה זה ביום כ"ג לחודש תמוז שנת תרס"ו לעת ערב, רץ מיוחד של הדואר הרוסי מגיע לביתו של הרב הראשי לקהלת הספרדים בירושלים ה"חכם באשי" הרה"ק רבי יעקב שאול אלישר בעל ה"ישא ברכה" זיע"א ומביא לו מברק ארוך מפולין מהעיר ורשה, המברק הכיל תיאור מאורע שלם בדברים אלה: "בעיר נובימינסק נרצח לפני כחדשיים נכבד נוצרי המקורב למלכות בשם ד"ר ברנס, בין העדים שהעידו כי ראו את מעשה הרצח וזיהו את הרוצח, היו שני אחים בשם הורביץ, שבינתיים הגרו מעירם נובימינסק והנם מתגוררים עתה בירושלים, עתה נתברר בבית המשפט הממשלתי כי אחים אלה העידו לשקר על חמשה נוצרים מסוימים כאילו המה הרוצחים, החמשה נדונו למות והומתו בתליה, עתה מבקשת הממשלה בפולין להסגיר להם את שני האחים, ולעשות בהם כאשר עשו בעדותם עדות שקר, בקשתי מופנית לרבה של ירושלים לקרוא לפניו את האחים הורביץ הללו, לחוקרם ולהוציא מהם הודאה על עדותם הכוזבת, אשר רק היא תוכל אולי להצילם מחבל התליה, ואת היהודים בורשה מהתפרעויות הצפויים להם מתוך צרה זו. הודאתם של האחים הורביץ תימסר לקונסוליה הרוסית בירושלים, והיא תבריק על כך לווארשה, בתודה מראש הרב ישעיהו רבינוביץ".

תוכן המברק וארכו שעלה בהון רב, הפליא ביותר את הרב בעל ה"ישא ברכה", וביחוד תמה כיצד עבר מברק מעין זה את הצנזורה הרוסית החמורה, שהחרימה כל מכתב חשוד שנשלח לירושלים, אף על פי כן צוה הרב לקרוא אליו את אחד העסקנים המוכשרים ורבי חיים מיכל הכהן שמו, ובקשהו שיביא לפניו מיד את שני האחים הנזכרים במברק. רבי חיים מיכל לא הכירם באופן אישי, אך לתדהמתו מצאם מיד לפי כתובתם שהופיעה על המברק, הללו היו אנשים פשוטים וצנועים ביותר, שבאותו שבוע פתחו חנות לסנדלרות ליד שער העיר, הם נקראו אל הרב ונחקרו על מה שהתרחש בארץ מוצאם, ובדיוק כשם שנחרדו הרב ואנשיו לשמוע כי אמנם יש מן האמת בסיפור על עדותם, כן השתאו האחים להיזכר כי יודעים בירושלים על ענין זה. אך יחד עם זה השתוממו ביותר על פסק הדין שבית המשפט בפולין הוציא כנגדם, כי העידו עדות שקר אחדי שראו במו עיניהם את הרצח ברחוב העיר, יחד עם עוד כמה אנשים יהודים ונכרים. האחים נשלחו לביתם, הרב הבין עתה כי אין הדברים פשוטים כל עיקר, וכי באמת עלולה לצמוח כאן פורענות נוראה על יהודי פולין, כי הרי סוף סוף נהרגו חמישה נוצרים בגין עדותם של יהודים, והחליט לפעול.

חמשה ימים בדיוק לפני פטירתו של גאון וצדיק זה בן התשעים ושתים, קרה הדבר, השעה היתה שעת לילה מאוחרת קרובה לחצות, אולם נוכח נחיצות ודחיפות הענין אשר נגע לחייה של קהילה שלמה, שלח לקרוא מיד לנכבדי העיר ולעסקניה כדי לטכס עצה מה לעשות בשעה הרת סכנה זו. תוך שעה התאספו בבית הכנסת שבשכונת "אבן ישראל" בה דר הרב, כשני מנינים. המברק הוקרא לפני הנוכחים וויכוח חריף פרץ על נוסח מוסכם למברק המשונה. נוסחה נמחקה אחרי נוסחה, זה מוסיף וזה גורע, ורק אחרי שעתיים תמימות של דיונים, נקבע הנוסח המתאים של

פתוח תפתח את ידך לו די מחסורו אשר יחסר לו

מסופר על המגיד מדובנא זיע"א, שנודמן פעם לביתו של גביר אחד שהיה גם למדן גדול וקובע עתים לתורה, וביקש ממנו נדבה למטרה חשובה, כדרכו בקודש השמיע המגיד מדובנא כמה דברים על מצות צדקה וגם בעל הבית ענה אחריו בדברי תורה מאלפים על מצוה זו, אך את כיסו לא פתח כלל. ראה המגיד מדובנא שהם מאריכים בדברי תורה ואינם מגיעים ל"תכלית" הביקור, פנה אל הגביר ואמר:

אספר לך סיפור ומשל למה הדבר דומה: מעשה במדינה רחוקה ונידחת שהתושבים לא ידעו כלל על מציאות הבצל, עד שנודמן לשם עני נודד שהביא באמתחתו מעט בצלים לעצמו, כיון שראו אנשי המקום את הירק החדש שמחו בו מאד, ונתנו לנודד ממון רב תמורתו, אחר כך זרעו את הבצלים בגינותיהם ומאז והלאה צמחו שם בצלים בשפע רב, שמע קבצן אחר מה שארע לחברו באותה מדינה רחוקה, שם אפוא בילקוטו חבילת שומים ובא למקום ההוא מתוך תקוה שיוכה כחברו בממון רב תמורת השומים, אנשי המקום שמחו על השומים שבידי האיש והחליטו לשלם לו תמורת השומים בדבר היקר ביותר שהיה להם "בחבילת בצלים".

המגיד מדובנא הפסיק לרגע את שטף דבריו ואחר כך קרא בהתרגשות ואמר: גם אתה הגביר הגדול בעיירה זו מעניק לי "בצלים תמורת שומים", שעה ארוכה הננו מסובים כאן ואתה משמיע לי בלא הפסק חידושי תורה כנגד חידושי תורה שלי, ואילו בתורה נאמר "פתוח תפתח את ידך לו די מחסורו אשר יחסר לו" ולי חסר עתה כסף למטרה החשובה שלשמה באתי אליך.

רבי שמואל הקשיב לדברי המברק פעם ופעמיים ושאל ומה דעתו של החכם באשי על כך? אך רבי חיים מיכל סיפר לו שוב על הויכוחים הרבים שהיו בין העסקנים, ואילו את מסקנתו של הרב הספרדי העלים כפי שנצטווה, וסיפר לרבה של ירושלים כי הרב החליט לשאול את פיו וככל היוצא מפיו יעשה. הוא גם הראה לרבי שמואל את החותם שבידו כהוכחה לדבריו. רבי שמואל נשתתק לשעה קלה, הרכין את ראשו על ידיו ואחר כך קם מכסאו ואמר:

שמעו נא ידידי, לפי דעתי אין כל אמת במברק הארוך המשונה שהגיעו מפולין, הרוצחים הנוצרים הם שכתבוהו והם גם שהוילו כסף כה רב עבור הוצאותיו, ועבוד המברק החוזר המצורף לו, יתכן מאד שרבה של נובימינסק אפילו אינו יודע על כך, ואף יתכן שלא קיים כלל רב בשם זה לגמרי. שני השליחים כמעט רקדו על מקומם מתוך התפעלות, דעתם של שני הגאונים עולה בקנה אחד. רבי מיכל התאפק ולא הגיב ושוב שאל את הרב, אם כן מה נשיב על המברק? יכולים אתם להשיב דברים פשוטים שאינם אומרים כלום, אומר רבי שמואל, כגון "מכיון ש'החכם באשי' הינו רב במדינה תורכית אינני רשאי לפי החוק להתערב בענייניה הפנימיים של ממשלה אחרת". לא היו אז בחדרו של רבי שמואל וולתי שני השליחים רבי חיים מיכל הכהן ורבי שמעון מזורחי, אשר יכלו להשתומם עד כדי עלפון בשעה נפלאה זו. נדמה היה כאילו נדברו ביניהם שני רבניה הישישים של ירושלים והחליטו מה לעשות, שוב לא יכלו שני השליחים להבליג על סודם,

אוי הכריו רבי חיים מיכל, כמה גדול כחה של דעת תורה וכמה נאה ששני גדולי העיר התכוונו לדבר אחד נענה לו רבי שמעון מזורחי. הדרך אצה להם לשיגור המברק, אך רבי חיים מיכל אינו נרגע ואומר, תאר לעצמך רבי שמעון מה ראינו כאן, המדובר ברבנים שהאחד עבר את גיל השמונים והשני למעלה מתשעים שנה, שניהם חלשים וזקנים אשר רק בקושי עדיין מתהלכים, ואילו כשעולה על שולחנם בעיה ציבורית הרי הם מתנשאים כלביאים ודעת תורה ואחריות הכלל מלווה את כל צעדיהם, כמנהיגים הם דנים בכל צדדי השאלה, ומה שלא עלה על דעת איש עלה על דעתם במשך כמה דקות.

כעבור שבועות מספר הגיע לירושלים כתב העת החרדי של יהודי ורשה ובו הובאה ידיעה יבשה כדלהלן, הודות לפקחותם ולעניניהם החדות של רבני ירושלים, לא הצליחו אויבינו ללכוד את יהודי ורשה ברשת אשר טמנו להם, על ידי מברק כוזב ששוגר לירושלים בשם רבה של נובימינסק שלא ידע עליו כלל, וכן נצלנו מפוגרום נורא, אלמלא היו רבני ירושלים נותנים להולכים שולל על ידי מברק זה הרי עתה לא היה גבול לסבלותיהם של יהודי פולין.

צ"ן אדם לחברו

והחזקת בו

מעשה היה ברבינו בעל הט"ז זיע"א, שבא אליו איש אחד וביקש ממנו שילווה לו שקל אחד, לא היה ברשותו של הרב שקל, ולקח את גביע הכסף שהיה מקדש בו על היין, ונתן לו שיעביט אותו ויקח בו שקל בהלוואה, וכשיביאו לרב משכורתו בערב שבת יפדנו. הלך האיש ולוה על הגביע שני שקלים, כשהרב קיבל משכורתו שלח שקל לפדות הגביע, אמר לו: האיש לוה שני שקלים, שמח הט"ז ואמר וודאי היה איש זקוק לשני שקלים, אלא שהיה מתבייש לבקש, ואילו היה לי שקל במוזמן הייתי מלווהו לו והיה איש חסר שקל.

זכות מה ניצל

רבי עקיבא אייגר ממוות

מסופר: בשיעור שהיה משמיע הגה"ק רבי עקיבא אייגר זיע"א בשיבתו, היה משתתף גם בעל בית אחד שהיה תלמיד חכם. פעם אחת הגיע קצת באיחור לשיעור, והנה הוא נכנס לאולם ורואה שהמקום ריק ואין שם איש. התפלל האיש ולא הבין פשר דבר שהרי כרגיל זהו הזמן שבו השיעור נמצא בעיצומו, עד שמצא בחור אחד וממנו נודע לו כי הרב אמנם הגיד שיעור, אך באמצע השיעור שאל בחור קושיא והרב אמר תירוצו, אבל הבחור התעקש פעם ועוד פעם וכל הזמן הרב ענה אותו תירוצו. הבחור לא הבין וכך שאל אותה קושיא שבעים פעם, ורבי עקיבא אייגר ענה אותו תירוצו עד שנחלש והתעלף ולא יכלו להעירו. מיד הועיקו רופא שקבע שמצבו חמור וציווה להחיש אותו מיד לביתו. הבחור ידע לספר לאותו בעל בית, כי

הרב שוכב עתה במיטתו בבית והוא ממש בסכנת נפשות. שאל בעל הבית את הבחור מה היתה הקושיא, ומה היה התירוצו? התפלל הבחור ואמר לו איך יכול אני במצב כזה להתרכז ולומר לך זאת, הלא המצב כה חמור. אבל האיש התעקש עד שהבחור אמר לו את תוכן הקושיא והתירוצו. התפלל בעל הבית ואמר הרי הרב צודק, על מה התעקש אותה מקשה? רץ בעל הבית לביתו של רבי עקיבא אייגר ומצא את כולם שרויים בדאגה עמוקה, בני המשפחה היו מתוחים ומבוהלים, המצב קריטי, כבר הזמינו חברה קדישא והדליקו נרות. אותו בעל בית לא איבד עשתונותו, הוא ניגש למיטתו של הרב והבחין ששפתיו נעות, התכופף אליו ושמע מה הוא לוחש ולאחר מכן נעמד ויצא החוצה באומרו, כבו את הנרות, הרב יבריא. מיד רצו אליו כולם ושאלו אותו זאת מנין לך, איך אתה כל כך בטוח?

נענה האיש ואמר, אספר לכם, התכופתי והייתי אוזן ללחשו של הרב וכה אמר: ריבונו של עולם אני מבקש שתשלח לי רפואה שלימה בגלל שני דברים, דבר ראשון גלוי וידוע לפניך שהתירוצו שלי נכון, כוונתי לאמיתיה של תורה, וממילא בזכות התורה האמיתית שאמרתי אני ראוי לרפואה שלימה. דבר שני, אם אמות עכשיו חלילה, לא יוכל הבחור לחיות במנוחה כל ימי חייו, כי הוא יתייסר על שהיה הגורם למותי, וגם בגלל זה אני מבקש ממך שתשלח לי רפואה שלימה. כאשר שמעתי כך מרבנו הקדוש, סיים בעל הבית בטוח אני כי ה' ישלח לו רפואה, וכך היה שרבי עקיבא אייגר הבריא וחזר לאיתנו.

תלולא דעדקא

שבת קודש כ"א סיון

הרה"ק רבי שלמה שפירא ממונקאטש ב"ר אליעזר מלאנצהוט (תרנ"ג)

יום ראשון כ"ב סיון

רבי יחיאל מיכל אב"ד נעמירוב הי"ד

ב"ר אליעזר (ת"ח)

הרה"ק רבי ישראל מרדכי מרחמיטריוקא

ב"ר יוחנן תש"ד

הרה"ק רבי איתמר מנדבורנא ב"ר מאיר

מקרעטשניף (תשל"ג)

יום שני כ"ג סיון

רבי אהרן מברעזנא ב"ר חיים (תרפ"ו)

יום שלישי כ"ד סיון

הרה"ק רבי יצחק יעקב מבלענדוב ב"ר

חיים מאיר יחיאל ממאגלינצא (תרמ"ב)

יום רביעי כ"ה סיון

רבן שמעון בן גמליאל (ג"א - תתע"ה)

רבי ישמעאל כהן גדול בן אלישע

(ג"א - תתע"ה)

יום חמישי כ"ו סיון

הרה"ק רבי יחיאל מיכל מקורימא ב"ר צבי מנחם

מאניפאלע (תרט"ז)

הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל ב"ר

חיים מאיר יחיאל ממאגלינצא (תרל"ה)

יום שישי כ"ז סיון

רבי חנינא בן תרדיון (ג"א - תת"ל)

הרה"ק רבי מאיר מאיוונשטאט ב"ר יצחק (פנים

מאירות - תק"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מדרש "ב"מ א"ר" רפרש"ס ז"ל הרש"ס על המעשרים.

הלכות מוקצה (ד')

(א) מוקצה מוקמת גופו, כגון מעות, אבנים, וכדומה, אסור לטלטלם, אפילו לצורך גופם, או מקומם. (שו"ע א"ח סימן ש"ח סעיף ז, ובשו"ע הרב שם סעיף ח')

(ב) אם מונחין תפילין או מוזהר על הארץ, צריך להרימן, שלא יהיו מונחים בביון. (עיין משנה ברורה סימן ל"א, ס"ק ה', ובביאור הלכה שם בד"ה אסור להניח)

(ג) כלי שמלאכתו לאיסור, שמותר לטלטלו לצורך גופו, [כגון פטיש לפתוח בו אגוזים וכדומה], היינו רק אם אין לו כלי שמלאכתו להיתר, שיכול להשתמש בוה. (משנה ברורה סימן ש"ח, ס"ק י"ב).

(ד) אם יש לו גם כלי שמלאכתו להיתר, וגם כלי שמלאכתו לאיסור, ואם ישתמש בכלי ההיתר, יצטרך יותר לטרוח, עדיף שישתמש בכלי שמלאכתו לאיסור, דלמעט בטירחא בשבת עדיף. (קצות השולחן סימן ק"ח, ס"ק י"ד)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי איתמר מנדבורנא זיע"א

ב"ר מאיר מקרעטשניף זיע"א

נלב"ע כ"ב סיון תנצב"ה

גליון 740
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מעשה בר' אבא בר זמינא שהיה חייט, והיה פעם אחת תופר בגדים ומתקן אצל גוי אחד בביתו בעיר רומי. יום אחד הביא הגוי לפני ר' אבא זה החייט בשר נבלה, ואמר לו אכול זאת, אמר לו אין אני אוכל מאכל זה. אמר לו הגוי אני אומר לך שתאכל, שבאם אין אתה אוכל אזי אהרגך, אמר לו ר' אבא, אם אתה רוצה להרוג אותי הרשות בידך, ואין אני אוכל זאת כי הוא בשר נבלה, וזה אסור עלינו כי אנכי יהודי. אמר לו הגוי: כעת אני אגלה לך את הכל, כי כוונתי היתה בזה להיפוך, כי אדרבה, אם היית אוכל זאת הייתי הורגך, כי כל אדם צריך להיות חזק ואמץ באמונתו, אם הוא יהודי צריך לאחוז בדת יהודית לגמרי, אפילו אם רוצים להרגו צריך לשמור את דתו. וכמו כן, אם הוא גוי צריך להיות גוי גמור. אמר ר' מנא, אם היה ר' אבא בר זמינא שמע, את מה שהתירו רבנים בשאר המצות לעבור ואל יהרג בצנעא, היה אוכל הבשר הזה, כי זה ג"כ היה בצנעא.

(ספר חסידים סימן רי"ט)

לע"נ הרה"ק רבי מנחם מענדל
ב"ר לוי יצחק מליובאוויטש זצוק"ל
זכותו תגן עלנו ועל כל ישראל
אמן

נלב"ע ג' תמוז ת"צ צ"ב'ה'

פרשת השבוע

לשם שמים ממחלוקת לשם שמים, ואף היה אומר אילו היו כל ישראל עושים שלום ביניהם ומושיטים יד איש לרעהו לשם קשר של אהבה ואחווה ורעות, היו כל הידיים מצטרפות ליד אחת גדולה שהיתה מגעת עד לכסא הכבוד. ומספרים כי בעיר אחת סמוכה לקונויץ פרצה מחלוקת בתוך הקהילה והיו כאלה בתוך הקהילה שהחליטו לייסד להם קהילה מיוחדת.

הדבר נודע להרה"ק מקונויץ והזמין את הראשים ואמר להם, ישנן עבירות חמורות שבחמורות כמו ע"ז ושפיכות דמים וכדומה, ועל כולם אנו מוצאים עונשים חמורים בתורה לעוברי עבירות אלו, אבל אין אנו מוצאים בתורה מפורש כי עלינו להבדל מעוברי עבירה אלו, ורק במקום אחד אנו מוצאים בתורתנו לאמר "הבדלו מתוך העדה הזאת" וזהו דווקא במחלוקת קרח ועדתו שהם רצו להכניס פילוג בתוך מחנה ישראל, וכמ"ש הכתוב "ויקח קרח" ומתרגם אונקלוס "ואתפלג קרח" ומי שרוצה לעשות פילוגים בישראל צריכים ומחוייבים ומוזהרים מן התורה להבדל ממנו.

ויקח קרח בן יצהר (כ"ה – א') וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות זה? עינו התעתו (רש"י פסוק ד') מסופר על הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זיע"א, שכאשר היה ילד בן שבע שנים, למד את דברי רש"י הנ"ל שעיניו הטעתו, פנה הילד אל מלמדו ושאל, מדוע כתוב עינו בלשון יחיד? והלא לאדם יש שתי עיניים. אדרבה, ענה המלמד, אמור אתה. והילד הסביר, מה הסיבה שהאדם נברא בעל שתי עיניים? שבעין אחת יתבונן תמיד בגדלות הבורא יתברך שמו, ואילו בעין השנייה עליו להתבונן בשפלות עצמו. וקרח מנושאי הארון היה ובעל רוח הקודש, ובעינו האחת בוודאי הטיב לראות את גדלותו של הבורא, אך העין השנייה זו שבה צריך היה לראות את שפלותו, עין זו הטעתה אותו, שכן ראה בה שלשלת גדולה יוצאת ממנו וכלל לא ראה בה את שפלות עצמו.

הבדלו מתוך העדה הזאת

(ט"ז – כ"א)

הרה"ק רבי ישראל המגיד מקונויץ זיע"א אהב את השלום ואת האחדות, והיה אומר, יותר טוב שלום שלא

זמני השבת

קרח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:10 ת"א: 7:25

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:28 ת"א: 8:31 ר"ת: 9:00

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי מנחם מענדל

מליובאוויטש זיע"א (ג' תמוז)

הרב פינחס טייץ זצ"ל היה אחד מהבודדים שהרבו לנסוע לרוסיה, גם המשטר הנורא ההוא, וזכו ליחס טוב מהשלטונות. לא כולם הבינו והביטו יפה על מערכת הקשרים הזאת, אולם לי ידוע אישית ממקורות שונים, על עזרתו הרבה ליהודי רוסיה באותם ימים ובמיוחד על כל מיני שליחויות שהרבי נעזר בו וביצע דרכו.

על מקרה אחד מרגש במיוחד סיפר לי הרב טייץ ולא יכול היה להסתיר התרגשותו. יום אחד לפני נסיעה לרוסיה, הגיע אלי משהו בשליחות הרבי, ונתן לי של סידורים וחומשים וכמה זוגות תפילין, עד כאן היה הכל כרגיל, התרגלתי זה זמן רב, שאינני שואל ואינני מתפלל מניין יודע הרבי כל פעם שמתכוון לנסוע לרוסיה, הרבי ידע שלי קל יותר עם השלטונות, והיה מנצל את זה להכניס לרוסיה תשמישי קדושה. אולם הפעם היה משהו שונה קצת מפתיע, בנוסף לתשמישי קדושה נתן לי גם ספר תניא קטן ואמר לי, את זה הרבי אמר שלא תיתן לאף אחד, תיקח עמך את זה בנסיעה לרוסיה. האמת היא שבתחילה התלבטתי, סוף סוף אינני חסיד, ועניין אחד הוא לפעול יחד עם הרבי לספק תשמישי קדושה ליהודי רוסיה, (שזה עשיתי בשמחה ובששון) אך ענין שונה הוא שאשא באמתחתי, דוקא בנסיעה לרוסיה, אך ספר התניא, אולם במחשבה שנייה החלטתי, שאם הרבי מצא לנכון לשלוח לי הספר ולבקש שאשא אותו באמתחתי, סימן שיש דברים בגו.

ביום השלישי לשהותי במוסקווה, לאחר שב"ה הצלחתי גם הפעם להכניס את כל תשמישי הקדושה, ולהעבירם ליעדם. כשיצאתי לאחר תפילת ערבית מבית הכנסת הגדול, ופסעתי כמה רחובות, התנפלו עלי לפתע בסימטה חשוכה שני צעירים, וגררו אותי בכוח לתוך מכונת מבלי שהספקתי לפצות פה. כמובן שבתחילה מאוד נבהלתי, אבל מיד הם הציגו עצמם כשני צעירים חסידי חב"ד, שמעוניינים לשוחח עמי על עניין דחוף, והדרך היחידה להביאני בלי חשד לביתם המחתרתי, היתה החטיפה הזו. מובן מאליו ששלחתי להם. שני הצעירים הללו לא הכבירו במילים, ולא היו מוכנים לספר לי מה בדיוק הם עושים, ומה הן פעולותיהם המחתרתיות, הם רק אמרו לי, שביירו עלי ואפשר לסמוך עלי, ולכן הם רוצים להעביר דרכי לרבי, שתי שאלות מאוד מאוד בוערות, ואין להם פנאי לחכות עד שיבוא שליח חבדי סודי, שדרכו היו מעבירים את השאלות לרבי.

המבוגר יותר ביקש לשאול את הרבי, היות שנודע לו ממישהו שהקגב מחפשים אותו, ולכן מצד אחד כדאי שיברח ממוסקווה

לעיר אחרת, אלא שאז תתבטל כל הפעילות המחתרתית הגדולה שלו (שהרבי יודע עליה) השני הצעיר יותר, ביקש לשאול, היות וכמה יהודים לאחרונה הגישו וקיבלו אשרת יציאה לארץ ישראל, האם להגיש בקשה? שאז הוא מסתכן שיאבד מיד את מקום עבודתו כמהנדס בכיר, כי הם יפטרוהו ברגע שיגיש את הבקשה וייתכן שבכלל לא יאשרו לו, וכך ייצא קירח מכאן ומכאן, או למרות הכל, להסתכן ולהגיש את הבקשה. האמת היא אמר הרב טייץ שלא הייתי מאושר מהשליחות שהטילו עלי, שכן נזהרתי שלא לקלקל את יחסי עם השלטונות לטובת יהודי רוסיה, שלא להיות מעורב בשום עניין מתתרת, יחד עם זאת, הלב יצא לשני היהודים היקרים הללו בעלי מסירות הנפש, ולא יכולתי לסרב לבקשתם, מובן שהייתי צריך לחרוט במחשבתי ובזכרוני, את השמות ושמות האימהות, והשאלות שלהם, כי היה אסור לי להסתכן שיהיה באמתחתי איזשהו פתק.

ואז כשהתארכה השיחה, וזרמו הניגונים והדמעות, סיפרתי להם לפתע על ספר התניא שהרבי נתן לי לפני נסיעתי הנוכחית, תוך בקשה שאשא זאת עמי בעת הביקור. וזה נמצא עכשיו אצלך? שאלו אותי שניהם בהתרגשות. כן, עניתי להם, והוצאתי מכיס מעילי את התניא. אינני יכול לתאר לך את ההתרגשות שאחזה בהם, רק אז הבנתי מה זה חסיד, 'זה תניא שהרבי עצמו נגע בו השבוע בידיו הקדושות', הם חזרו בהתרגשות רבה, תוך שהם ממשימים שוב ושוב את הספר.

לפתע פרץ אחד מהם בצעקה, חשבתי שקרה לו משהו, ואז הוא מצביע לי על אחד העמודים שהיה מקופל בצורה מוזרה, מתברר שתוך כדי משמוש הוא הבחין שיש קפל בדף אחד, כעין סימן שאדם עושה לעצמו, כשהוא אוזח באמצע ספר, והמילים הראשונות של העמוד הזה (קונטרס אחרון קסב) הן, "שהשעה דחוקה לו ביותר, ואי אפשר לו בשום אופן להמתין". הנה תשובה ברורה לשאלה שלי, הוא צועק לי נרגש, הרבי אומר שעלי לברוח מיד ממוסקווה ואינני יכול להמתין.

ואז לאחר דקה ארוכה של הלם, כמו קוראים האחד את מחשבות רעהו, מתחילים לחפש אם יש עוד סימן, וכן, היה בספר הזה עוד עמוד אחד מקופל (עמוד לח בליקוטי אמרים) והמילים הראשונות בעמוד היו, "להיכנס לארץ", הספק אם להגיש בקדה לאשרת יציאה הותר במקום, הם ביקשוני כמובן להשאיר אצלם את התניא, אבל אמרתי להם, שהרבי אמר לי שאשאיר זאת אצלי, ומאז ועד היום כשמזדמן לי לראות וללמוד בספר, אני נזכר בהתרגשות בשליחות השמימית הזאת

וכותב הרב אהרן דב הלפרין בספרו (ורבים השיב מעוון). את הסיפור הזה במלואו כתבתי לרבי ב"ז במנחם אב תשד"ס, ובו ביום זכיתי לתשובה: נת' ות"ח ובוודאי לא יפרסמו (וכי"ב) לעת עתה.

משל ונמשל

הנגינה מעוררת לתשובה

פעם שאל אחד את הרה"ק רבי ישראל בעל ה"דברי ישראל" ממודיוץ זיע"א על ענין הנגינה וכוחה. והשיב הרבי שהיא מעוררת לתשובה, ומעלה את נשמתו של אדם, ומקרבת לבם של ישראל לאביהם שבשמים. ותמה השואל: היתכן, מה שלא משיגים על ידי ספרי מוסר וספרי יראים, תעשה ותפעל הנגינה? ענהו הרה"ק ממודיוץ:

משל למה הדבר דומה, לבן כפר בעל רחיים שבא לכרך, וראה בחלון חנותו של שען בין שאר השעונים השונים, שעון מקיץ המנגן בנעימה ומעורר את האדם משנתו. נכנס אל החנות על מנת לקנות שעון מעורר זה. שאל אותו השען, מאיזה מקום הוא? והשיב: בן כפר פלוני ובעל רחיים אנכי. אמר לו השען: לשם מה לך שעון שיעורר אותך משנתך? והרי כמה גלגלים ואופנים מרעשים בבית הרחיים שלך, ומשמיעים קול רעש גדול. ואם הם אינם מקיצים ומעוררים אותך, מה יועיל לך שעון קטן זה בנעימה הדקה והעדינה? השיב לו בן הכפר: וודאי אינך מבין בטבעי האדם, כי ידוע שדבר שאדם רגיל בו ומצוי אצלו אין הוא מרגיש את מציאותו. אף אני כן שמרוב הרגל רעש הגלגלים וקולם החזק, אינני מרגיש בהם כלל, ואין בכוחם להקיץ אותי משנתי, אבל דווקא הנעימה הדקה של שעון קטן זה, יקיצני משנתי.

והנמשל הוא: זהו הענין של כח הנגינה, דספרי מוסר וספרי יראים, היות ובני האדם מצויים אצלם ורגילים בהם, לפעמים אינם עושים רושם על האדם. אולם הנגינה חידוש יש בה, ובכוחה לעשות רושם חזק ולעורר בבני אדם הרהורי תשובה להחזירם למוטב.

רוח אלקים דיבר בפי רבינו זיע"א.

דרכו של הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זיע"א (יומא דהילולא ל' סיון), היה לאכול רק פעם אחת במעט לעת, וזאת בלילה בשעות המאוחרות, וזוג' הצדקת היתה יושבת ומחכה שתוכל להגיש לבעלה הק' את מאכלו הזעום, לכשיתפנה לאכול. פעם אחת היה כבר שעה שתיים אחר חצות הלילה ורבינו עדיין לא רצה לאכול, נכנסה אליו הרבנית וביקשה אותו שכבר יסעד את לבו בפעם הראשונה באותו היום, אולם רבינו ישב בדביקות נפלא, ובוודאי שטטו מחשבותיו בעליונים, פנה אליה ואמר לה, שתלך בנתיים לנוח, וכשירצה לילך לאכול, יקראנה כבר. לקחה הרבנית את הקדירה עם מאכלו, ונתנה אותם על האש, כדי שבעת שבעלה הק' יתפנה לאכול יהא הכל מוכן לסעודה.

וכשהחליט רבינו לאכול, יצא מחדרו כדי לקרוא את הרבנית שתכין לו את סעודתו, ועבר דרך בית התבשיל, שם שמע קול רישורש יוצא מהקדירה שעל האש, ומיד שאל את הרבנית, אם לא היתה שאלה על הבשר שהוא כעת על האש, (וכידוע שלא אכל במה שהורה בו חכם) ענתה ואמרה שלא היה שום שאלה בידעתה, הרכין רבינו את אזנו אל הקדרה, פנה אל הרבנית ואמר לה בזה"ל: אבל שומע אני קול מהקדירה שצועק טריפה, נשתוממה הרבנית, ותיכף הלכה והקיצה את המשרתת, ושאלה אותה אם לא היה איזה שאלה על הבשר, או אולי נפלה איזה טיפת חלב לתוך הבשר ח"ו, ושלא תפחד כלום ותספר האמת, אבל המשרתת אמרה שהכל כשר וישר הוא, ואין שום שאלה, חזרה הרבנית ואמרה אל בעלה הק' שאין שום שאלה, וביקשה אותו מאוד שילך לאכול, כי ידעה אם לא יאכל עכשיו לא יאכל כבר עד למחר בשעה זו, אבל רבינו באחד, ששומע קול מהקדירה שצועק טריפה, לא נותרה ברירה לרבנית ומודאגת הלכה לנוח.

בבוקר השכם והנה שוחט דמתא דופק על הדלת, וכשפתחו לו, שאל תיכף בזה"ל: האם קנו אתמול בשר אצל קצב פלוני ופלוני, וכשקיבל מענה בחיוב, המשיך ואמר שהקצב טעה ומכר בהמה שנטרפה במקום בהמה כשרה, וכל הכלים שנשתמשו בבשר זה צריך הגעלה, וראו כולם שרוח אלקים דיבר בפי רבינו זיע"א.

גליון 741
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

פעם אמר נכרי אחד לרבן יוחנן בן זכאי, גם אתם מאמינים בכשפים, וראיה לרבני, הנה אתם שורפים פרה וכותשים אותה, ונוטלים את אפרה, וכאשר מי מכם נטמא למת, אתם מזים עליו שתיים או שלוש טיפות, ואומרים לו טהרת. כלום אין זה מעשה כשפים? שאלו רבן יוחנן, האם נכנסה בך רוח תזוית רוח רעה מעודך? ענה לו לא, שאלו, ראית אדם שנכנסה בו רוח תזוית? אמר לו הן, ומה עושים כדי לרפאותו? הוסיף רבן יוחנן בן זכאי לשאלו, ענהו הנכרי, אנו לוקחים שרשי עשבים ומעשנים תחתיו, ושופכים עליו מים, עד שהוא בורחת ויוצאת מן החולה. אמר לו תשמענה אוזניך מה שפיך מדבר, גם אנו מזים מי נידה על הטמא, ורוח הטומאה בורחת ומסתלקת ממנו, ככתוב (זכריה יג ב) "וגם את הנביאים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" בא הנכרי על סיפוקו ויצא מאת רבן יוחנן. אז שאלוהו תלמידיו, רבי, אותו דחית בקנה ומה תאמר לנו? ענה להם, חייכם, לא המת מטמא ולא המים מטהרים, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, חוקה חקקתי, גזירה גזרתי אי אתה רשאי לעבור על גזירתי ככתוב, זאת חוקת התורה.

(מד"ר פרק י"ט ח')

פרשת השבוע

וידבר העם באלקים ובמשה

(כ"א - ה')

בלבו, הרי יתכן שבין כל הקהל הגדול הזה, יש מי שהוא אחר שאליו נתכווין, ולא אלי, שהרי הוא אינו מכיר אותי כלל, והצדיק אמר בשלישית: המהרהר אחר רבו, כלומר, הוא מהרהר שהרבי התכוין לאחר ולא אליו, כמהרהר אחר השכינה. ואז הבין האיש היטב שאליו מתכוונים דברי הצדיק.

וממדבר מתנה (כ"א - י"ח)

מסופר על אחד ששלח ידו במסחר, ועשה הון בדרכים לא כשרות, שנדמן פעם לחצרו של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א. כשנכנס אל הרבי נתן פיתקה בה כתב את בקשותיו, וצירף לזה סכום כסף גדול מאד כפדיון. נטל הצדיק את הפתקה מידי החסיד אך סירב לגעת בכסף. ואמר לו: במדבר חוקת נאמר "וממדבר מתנה". המדבר הוא סמל של ישרות וטוהר, כמאחז"ל בתלמוד (סנהדרין מט) על הכתוב "ויקבר יואב בביתו במדבר" (מלכים א' ב' לד) מה מדבר מנוקה מגול ועריות, אף ביתו של יואב נקי מגול ועריות. אם כן, המלים "וממדבר מתנה" מלמדות אותנו, שרק כסף שבא ביושר ובנקיון כפיים מותר לקבל במתנה.

ובגמרא (סנהדרין ק"ב) כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה שנאמר "וידבר העם באלקים ובמשה". מסופר: הרה"ק רבי משה מקאברין זיע"א היה פעם בעיר אחת ברייסין, ונתאכסן ב"שטיבל" של חסידי רייסין, עשו לכבודו סעודה גדולה, וכל החסידים וראשי הקהילה נתאספו ובאו לכבודו, הצדיק אמר תורה, וכל המסובים ישבו והקשיבו בדרך-ארץ. ובקצה השולחן עמד חסיד אחד ושוחח בחשאי עם חברו, אמר לו חברו: הס! אין זו ממידת דרך-ארץ לשוחח בשעת ה"שולחן", האיש המשוחח שתק ולא השיב כלום, אבל בלבו חשב הלא הוא איננו רבי שלי, פתאום באמצע התורה, אמר הרה"ק מקאברין: המהרהר אחר רבו, כמהרהר אחר השכינה. לא הבינו המסובים למי התכווין הצדיק, ואותו המשוחח חשב בלבו, האומנם התכוון אלי, הלא לי יש רבי אחר. והצדיק אמר שנית: המהרהר אחר רבו, כלומר, הוא מהרהר שרבו הוא אחר, ולא זה, כמהרהר אחר השכינה. הרגיש האיש שכנראה מתכווין אליו, ובכל זאת חשב

זמני השבת

חוקת

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:12 ת"א: 7:27

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:30 ת"א: 8:33 ר"ת: 9:02

לכו הביתה בשלום וחיו באושר

סיפור זה אירע לפני קרוב לשלוש מאות שנים. בעיר סלוצק התגורר אברך ששמו היה ר' שלמה. אביו רבי אורי נתן נטע היה גאון מפורסם שנולד בבריסק, ומאוחר יותר התיישב בעיר סלוצק, בנו שלמה למד אצלו עד אחרי הבר מצוה, לאחר מכן כמנהג בחורי הישיבה באותם ימים, הוא נסע למרתקים כדי לקיים את הכלל של "הווה גולה למקום תורה". קודם הוא נסע לזילנא, לאחר מכן לפורודנה ולאחר מכן לקראקוב, בכל המקומות הוא הצטייד במטען רב של תורה ויראת שמים. בקראקוב פגש ר' שלמה אחד מחסידיו הנסתרים של הבעש"ט הקדוש זיע"א, באותם הימים היו כבר לבעש"ט תלמידים רבים גדולים בתורה ומצטיינים בהתנהגותם החסידית, הללו עשו בשליחותו של רבם בהסתר מבלי להתפרסם ולהתגלות, ולכן הם נקראו חסידים נסתרים. בדרך זו למד ר' שלמה להביר את שיטת החסידות, ועד מהרה נהיה לחסיד נלהב של הבעש"ט, אם כי איש לא ידע על כך, כאשר מלאו לו עשרים ושנים שנה חזר ר' שלמה לבית אביו בסלוצק, הגאון רבי אורי נתן נטע ניהל עם בנו שיחה למדינית, וגילה לשמחתו כי בנו דומה לו בכל הנוגע לכישורים בלימוד התורה, וכי השנים שעשה בשיבות עשו את שלהן והבן נהיה למדן גדול. מיד החל האב לחפש עבור בנו שידוך מתאים, ולא עברו ימים מרובים עד שנמצא שידוך הוגן בדמות בתו של יהודי חשוב, חוכר לפי משלוח ידו, חותנו לעתיד של ר' שלמה היה יהודי אמיד למדי, וקיבל על עצמו לקיים את בני הזוג כדי שר' שלמה יוכל להמשיך וללמוד תורה באין מפריע.

החתונה נערכה בשעה טובה ומוצלחת. והיה נראה שהכל הולך למישרין, אולם כחצי שנה אחרי החתונה, אירע אסון גדול, אשתו הצעירה של ר' שלמה יצאה מדעתה לפתע פתאום רח"ל. היא לא דיברה עם אף אחד מאומה, ישבה לה מאחורי התנור ונשארה כך יושבת יומם ולילה מבלי להשמיע הגה, גם לאכול היא סירבה, עד שנאלצו להאכילה כמו תינוק, בעלה וההורים לא ידעו את נפשם, הם חשבו כי אולי מישוהו נתן בה עין רעה על שהצליחה למצוא שידוך כה מוצלח עם אברך למדן ובעל מידות. הוריה של האשה הצעירה ניסו כל מיני דרכים כדי להבריא את בתם, אולם הדבר לא עלה בידם, שנים נקפו וכבר חלפו כמעט שש שנים מאז שהאשה חלתה ובעלה נשאר כאלמן בחיי אשתו. בימים אלה הגיע לסלוצק לביקור, הבעל שם טוב הקדוש, תלמידי החכמים שבעיר וכן בעלי הבתים החשובים באו להקביל את פניו, ביניהם היה גם אביו של ר' שלמה וכן חותנו. בדמעות הם ספרו לצדיק על האסון שאירע להם, ואבי האשה ששמע רבות על המופתים שעשה הבעש"ט בהודמנויות שונות, ביקש רפואה לבתו החולה, הרבי ביקש משלשתם מר' שלמה ומשני המחוננים לבוא אליו בשעה יעודה, כאשר באו, הוא שאל אותם אם אין בלבם איש על רעהו? הם השיבו בלאו מוחלט ואדרכא כל אחד מהם שיבח את חברו, ושני המחוננים כאחד שיבחו את ר' שלמה, במיוחד הפליג בשבחיו חותנו ואמר, שלפני שר' שלמה בא למקום קרה לעיתים קרובות שיהודים היו רבים ומתקוטטים ביניהם מתוך קנאה בענייני פרנסה, אולם מאז שר' שלמה התיישב ביניהם והחל להפיץ את אור

התורה והמידות הטובות, השתנו היהודים ושורר ביניהם שלום אחווה ורעות. ר' שלמה היה מקרב במיוחד את האנשים הפשוטים, לומד אתם חומש עם רש"י, עין יעקב, מדרש ופרקי אבות, הוא היה מסביר להם כי ה' יתברך הוא בעל הבית של העולם, וכיצד הוא משגיח על כל אחד ואחד בהשגחה פרטית, בצורה שאיש אינו יכול לקחת אצל חברו דבר מבלי שזה מגיע לו. בצורה כזו רכש לו ר' שלמה לאט לאט השפעה מכרעת, והאנשים הפסיקו לריב, והתקרבו איש אל רעהו באחדות ורעות, עתה השתתפו כולם בצערו של ר' שלמה והתפללו כולם שאשתו תוכה לרפואה שלמה במהרה.

לאחר ששמע את דברי המחוננים, השיב להם הבעש"ט באומרו, כי בעזרת ה' האשה תבריא, תחזור לאיתנה ותהיה שוב בריאה ברוחה כפי שהיתה, אולם בתנאי אחד, מיד שהאשה תבריא יתן לה בעלה גט ויתגרש ממנה. השמחה שנגרמה ע"י הבטחת הבעש"ט לרפא את האשה, נמהלה בצער ובתימהון למשמע התנאי המוזר שנתלווה להבטחות, היתכן? שאלו אם אפשר לרפא אותה הרי זה טוב מאד, והזוג הצעיר יוכל להמשיך את חייו המשותפים באושר, ואם כן מדוע להתגרש? אבי האשה הבטיח מצידו תרומה גדולה למטרות צדקה אם רק לא יצטרך חתנו לגרש את אשתו, גם אביו של ר' שלמה הגאון הקשיש השמיע טענות ומענות, וניסה לעמוד על המקח לגבי התנאי הקשה שהתנה הבעש"ט, אולם כל זה היה ללא הועיל, הבעש"ט ענה להם כי אם אין הם מקבלים את התנאי שלו אין הוא יכול לעזור להם.

כעבור ימים אחדים באו שוב המחוננים אל הבעל שם טוב בלוויית ר' שלמה ואמרו לה כי לאחר שיקול ועיון החליטו לקבל את התנאי שלו, אולם הם לא יכולים להבטיח לו שגם האשה הצעירה תסכים להתגרש. הבעש"ט קבל את דבריהם ואמר אל החוכר שישע הביתה ויספר לבתו שהוא הבעש"ט קורא לה לבוא אליו כי הוא רוצה לשוחח עמה, המחוננים היו מוכי תדהמה, קל לאמר זאת לכו תגידו לאשה שהבעש"ט קורא לה, הרי כמה וכמה שנים שהיא בכלל לא תופשת מה שמדברים אליה, אביה ניסה לאמר לבעש"ט כי יהיה זה בלתי אפשרי למסור לה את זה, אולם הבעש"ט לא השיב מאומה והמחוננים נסעו הביתה במצב רוח שהיה רחוק מלהיות משמח, אילו ידע הבעש"ט באיזה מצב נמצאת בתי האומללה היה יועץ לנו ודאי אחרת, אמר לעצמו במרירות אבי האשה, אולם חתנו ר' שלמה הרגיע אותו באומרו כי הבעש"ט ודאי יודע מה שהוא מדבר ויש לעשות מה שהוא ציווה ללא היסוס. כבואו הביתה מצא החוכר את בתו יושבת כדרכה מאחורי התנור, הוא סיפר לאשתו כי הבעש"ט אמר שבעזרת ה' הבת תתרפא, ודרך אגב הוא סיפר על מעשה ניסים ומופתים שונים שהיו מיוחסים לבעש"ט, כאשר שקעו הבעל ואשתו בשיחה על הבעש"ט, לא הבחינו בכך שהבת הגיחה ממקום מחבואה, התקרבה והאזינה בכובד ראש לדברי אביה, כאשר הבחינו בכך ההורים, הם קפצו ממקומם מרוב הפתעה. מיהו אותו צדיק גדול שעליו אתה מדבר אבא? שאלה הנערה בארשת פנים רצינית. אביה לא האמין למראה עיניו ולמשמע אוניו, זה שש שנים שהאשה לא דברה אף מילה, והנה עתה לפתע פתאום היא מדברת כאדם בריא לחלוטין כאילו לא נסתתרה בינתה כלל, הוא סיפר לה איפוא על הבעל שם טוב כל מה שהוא יודע.

לחיות בהתבוננות ובמחשבה

משל למלך שיום אחד קרא לשלושת בניו ואמר: "ראו נא בני, הן ודאי יודעים אתם כי עז רצוני למנותכם למשרות רמות בממלכתי. אולם ידוע תדעו כי חוק בל יעבור הוא, כי לא ימונה איש למשרה כלשהי אם אינו ראוי לה בזכות מעשיו הטובים. לכן, בני היקרים, צאו למדינת הים למשך תקופה והשתדלו לעשות מעשים שיכשירו אתכם לקבל משרה חשובה". נפרדו הבנים ממנעמי השלטון והפליגו בספינה במשך ימים ארוכים. ככלות המסע, ירדו השלושה אל היבשה, ומול עיניהם השתרע גן רחב ידיים, מלבב עין ומשובב נפש. בגן נתקלו האחים בשלושה אנשים אשר העניקו להם מעצתם. פתח הראשון ואמר: "הכנסו נא אל הגן בשמחה, אך זכרו כי לא לאורך ימים תשארו כאן. בבוא הזמן תצטרכו לחזור כלעומת שבאתם". פתח השני ואמר: "הכנסו, אכלו ושתו כאוות נפשכם, אך דעו כי לא תורשו להוציא מכאן מאומה". השלישי עמד והזהירם: "ברצונכם להינות מהגן? בחרו נא רק את הדברים הטובים, אל תתקרבו אל הרעים". נכנסו השלושה אל הגן פנימה. עינם לא ידעה שובע מכל אשר ראו. עצים נאים, מעיינות מפכים, פירות עסיסיים, ציפורים שקולן ערב. חכמה אדירה של מתכנני הגן ניכרה מכל פינה. הראשון, עבר מעץ לעץ ומילא את כרסו בפירות שטעמם ערב. נהנה מכל רגע. השני אסף אבני חן שהתגוללו בפניו נסתרות בגן. עמל יומם וליל בצבירת שכיות החמדה, כשאינו נח לרגע. האח השלישי ביקש להתחקות אחר חכמתו המופלאה של מתכנן הגן, ולכן, לא הניח דבר בלא שיבחן ויבדוק את תכליתו. הוא ידע כי אם ברצונו לשמור על צלילות דעתו, עליו לאכול ולהשיב את נפשו. גם הרשה לעצמו להכניס לכיסו אבני חן בודדות שנשאו חן בעיניו החוקרות. כך חלפו ימים ארוכים, עד ליום שבו הגיעו שליחי המלך והודיעו כי הגיע הזמן לשוב אל הממלכה. יצא הראשון, ששקוע היה במנעמי הגן, אל העולם הרחב. לא יכול היה לסבול את הניתוק מאותם מטעמים, ונפח את נשמתו. ביקש השני לצאת עמוס בשקים מלאים באבני חן, אך השומרים מיהרו לנשלו מכל עמלו ואף הכוהו מכות נמרצות. הגיע השלישי ועיניו מאירות, נוטל עמו חכמה עצומה. בצאתו הראה לשומרים את מעט האבנים שחפן בכיסו, והללו הניחוהו לצאת עימן, בראותם כי לא ביקש לקחת עימו חבילות גדולות ממנעמי הגן. הגיעו השניים אל הארמון. את הראשון שפניו רוו וגופו כחש, לא הכירו השומרים וסרבו להכניסו. ואילו אחיו, שקנה חכמה, נכנס אל המלך, והלה קיבלו באהבה ובחיבה.

הנמשל: מי שעסק כל ימיו בהתבוננות ובמחשבה כדי להבין את מטרת העולם ותכליתו, זוכה לראות את פני השכינה.

(מתוך מאמר)

מפחד עין הרע סגרו ההורים את הדלתות והחלונות, ולא סיפרו לאף אחד על השינוי שחל בבתם, באותו ערב ישבה האשה הצעירה אל השולחן, ואכלה יחד עם כולם כאילו מאומה לא קרה, אולם היא הרגישה את עצמה חלשה, ובלילה היא קיבלה חום גבוה וכל הלילה היא דברה מתוך החום, והיה קשה להבין מה שהיא אומרת, פרט לזאת שבדבריה חזרה והזכירה את הבעש"ט. רק עכשיו נזכר האב שהוא בעצם לא מסר עדיין לבתו את דברי ההזמנה של הבעש"ט, מיד הוא סיפר לה זאת והאשה נשמה לרווחה, ניכר היה בה כי היא שמחה ממה ששמעה ומיד נרדמה וישנה שינה ערבה. למחרת בבוקר יצאו ההורים יחד עם האשה הצעירה אל הבעל שם טוב, הם שלחו להודיע למחותן על הנס הגדול שקרה לבתם, גם המחותן יחד עם בנו ר' שלמה באו מיד אל הבעל שם טוב, הגאון הישיש רבי אורי נתן נטע שבאותם ימים עדיין היה רחוק מחסידות, הרגיש עתה כי יחסו משתנה, סייע לשינוי זה גם בנו ר' שלמה שמצא עתה הזדמנות להרחיב את הדיבור על דרכי החסידות ותורת הבעש"ט. האב ובנו הרבו לשוחח בנושא זה עד שהגאון הקשיש השתכנע ונעשה מקושר לבעל שם טוב הקדוש. עתה כאשר הם עמדו כולם לפני הבעש"ט היו מוכנים לעשות הכל שיאמר להם, האשה הצעירה סיפרה לבעש"ט על מעלותיו של בעלה ר' שלמה איזה בעל טוב הוא היה לה, על מסירותו ומידותיו התרומיות, אך יחד עם זאת הוסיפה כי מן הסתם היא לא זכתה להיות אשתו, ולכן היא מוכנה לקבל ממנו גט, כשאמרה זאת בכתה האשה בדמעות שליש. גם ר' שלמה סיפר לבעש"ט כי אשתו מחוננת בכל המעלות שמנו חכמים באשת חיל, אולם הואיל והבעש"ט גור כי הוא יתגרש ממנה הוא יעשה כדבריו, באומרו זאת פרץ גם הבעל בבכי, כל הנוכחים בכו וכולם היו נבוכים מאוד נוכח המצב שנקלעו לתוכו. הבעש"ט נתן להם שהות של שלשה ימים, ואמר להם לבוא ביום הרביעי ולסדר את הגט.

שלשת הימים שקבע להם הבעש"ט עברו על כולם בצער רב ויגון עמוק, הם צמו, אמרו תהילים והתפללו, ביום הרביעי הם חזרו אל הבעש"ט כמו אבלים בלב שבור ובעיניים דומעות, אצל הבעש"ט כבר חיכה להם סופר סת"ם שיכתוב את הגט, וכן עדים כשרים. הבעש"ט שאל את ר' שלמה ואשתו אם הם מוכנים להתגרש מרצונם הטוב וללא כל כפיה? השניים ענו כי הם מאמינים באמונה שלמה בדברי הצדיק, כי הגירושין יהיו לטובת שניהם ומאחר שהם ידידים טובים ורוצים שהשני יהיה מאושר, הם מסכימים לעשות זאת איש לטובת רעהו. הבעש"ט נכנס לחדרו ולאחר זמן מה יצא ואמר: לפני כשש שנים היתה על האשה תלונה תמורה לפני בית דין של מעלה שגור כי האשה תלקה בטרופ הדעת והבעל יהיה עגון כל ימיו, אולם הואיל וחזרתם עתה בתשובה ומתוך מסירות נפש רבה הסכמתם להתגרש, הוסר הקטרוג מעליכם, לכו הביתה בשלום וחיו באושר ה' יתן לכם בנים ובנות ואריכות ימים ושנים טובות. ברכתו של הבעש"ט אכן נתקיימה ולר' שלמה ואשתו היו בנים ובנות. ר' שלמה נמנה על זקני החסידים שסייעו רבות להפצת אורה של החסידות בקרב ההמונים.

צין אדם לחברו

הכנסת אורחים של הצדיק

הייתה זו שעת לילה מאוחרת ביום חורפי למדי. בין סימטאות העיירה גוסטינין התרוצץ לו יהודי, איש עסקים שנקלע למקום וחיפש מקום לינה. באחד החלונות הוא הבחין באור דולק, ומבלי להסס הוא דפק בחוזקה על הדלת, מבקש מבעל הבית שיאפשר לו להיכנס ולנוח עד שיעלה השחר.

מבלי ידיעתו, האורח נקלע לביתו של הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגוסטינין זיע"א, שהיה ידוע בכינויו "היהודי הטוב מגוסטינין". רבי יחיאל שמח לקיים את מצוות הכנסת אורחים והוא הגיש לו כוס משקה חם ומיני מזונות.

כנראה שניתן היה לראות על פני האורח שהוא רעב למדי, גם אחרי שאכל את העוגה... הצדיק ביקש להכין עבורו ארוחת ערב. הוא מצא סיר ובו דייסה בלתי מבושלת, וסיר נוסף בו היה שומן עוף. ללא כל ידיעה מוקדמת בבישול, עירבב רבי יחיאל מאיר את שני הסירים, הכניס אותם אל התנור ובישל "ארוחת ערב" חגיגית. האורח אכן היה רעב במיוחד וגמע גם את אותו תבשיל משונה. כשנסתיימה הארוחה מיהר המארח להציע לאורחו מיטה לישון בה, כשהוא מסתיר ממנו את העובדה שזוהי מיטתו שלו ושהוא יישאר ער במשך כל הלילה. בבוקר עשו הרבי ואורחו את דרכם לבית הכנסת לתפילת השחרית.

אחרי התפילה פתח איש העסקים בשיחה עם המתפללים, ותוך כדי שיחה הוא נחרד לגלות כי הוא התארח בביתו של הצדיק הגדול, ושהוא אף ישן במיטתו כשלהרבי לא היה היכן לישון! עצוב ומבוויש הוא מיהר לעבר הרבי. "רבי, סלח ומחל לי!" הוא הפציר בו. "לא ידעתי שזה ביתך. לו ידעתי, לא הייתי מטריח את הרבי להכין עבורי ארוחת ערב, ובטח שלא הייתי יושן במיטתו! אנא סלח לי על חוצפתי!" "אינני מוכן לסלוח לך!" השיב הרבי בלי להסס. האורח הרגיש רע מאוד, אבל הרבי המשיך. "יש לי תנאי אחד, שאם תהיה מוכן לקיים אותו אסכים לסלוח לך. התנאי הוא שבכל פעם שתבוא לעיירתנו, תתארח אצלי בבית. "ראה, החסידים כאן מכבדים אותי מאוד, ולא מאפשרים לאיש להתארח אצלי. כך הם מונעים ממני לקיים את המצווה החשובה של הכנסת אורחים. ואילו אתה שזוכית אותי בקיום מצווה זו, לא רק שאין לך על מה להתנצל – אנא המשיך לזכות אותי בכל פעם שתיקלע לאיזור".

מה שאדם עושה הוא עושה לעצמו

רגיל היה הרה"ק רבי ליבר חריף מבארדיטשוב זיע"א להציע בעצמו את המיטות לאורחים, פעם סירב אחד האורחים וטען: רבנו אין זה לפי כבודו, נענה רבי ליבר ואמר לו: הינך טועה, אתה חושב שאני מציע לך מיטה, למעשה אני מציע לעצמי מיטה לעתיד לבוא.

תלולא דצדיקא

שבת קודש ה' תמוז

הרה"ק רבי בצלאל יהושע ב"ר יחיאל מיכל מגלינא (תרע"ה)

יום ראשון ו' תמוז

הרה"ק רבי דוד צבי מנישטאט ב"ר יחזקאל מקאומיר (תרמ"ב)

יום שני ז' תמוז

הרה"ק רבי ברוך פרענקל תאומים ב"ר יהושע יחזקאל פייבל (ברוך טעם – תקפ"ח)
הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי מגור (לב שמחה – תשנ"ב)

יום שלישי ח' תמוז

הרה"ק רבי מאיר מדויקוב ב"ר אליעזר (אמרי נועם – תרל"ז)

(הרה"ק רבי מרדכי מקומיר ב"ר אברהם המגיד מטריסק (תרע"ז)

יום רביעי ט' תמוז

הרה"ק רבי יעקב מטעמילש ב"ר אליעזר ליפמן (ספרא דצניעותא דיעקב – תכ"ז)

יום שישי י"א תמוז

רבנו יעקב יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברא – שמ"ה)
הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ב"ר יצחק אייזיק (עטרת צבי – תקצ"א)
הרה"ק רבי אלחנן וסרמן ה"ד (תש"א)
הרה"ק רבי אהרן טביש ב"ר יעקב (קרני ראם – תרי"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר: "בם אב"א אורח" רפרים יוסף הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (ו)

א) גם באופן שמותר להניח המוקצה באיזה מקום שירצה, ולא צריך להניחו מיד מידו, מכל מקום לא ישהה המוקצה סתם בידו. (פמ"ג סוף סימן של"ט, במשכבות זהב)
ב) כשמותר לו להניח המוקצה באיזה מקום שירצה, מותר לו גם להעביר המוקצה מידו האחת לשניה. (פמ"ג סימן תמ"ו משכבות זהב, ס"ק ב')
ג) אין להעביר המוקצה שהותר לו לטלטל, ולהניחה באיזה מקום שירצה, ליד חברו. (שו"ת שבט הלוי, ח"ג סימן ל', אות א')
ד) כשמותר לו להניח המוקצה באיזה מקום שירצה, אם עמד לנוח, או שהתיישב, שוב אסור להמשיך לטלטלו, כי כשמתחיל ללכת, הרי הוא טלטול חדש. (שו"ע הרב, סימו ש"א, קונטרס אחרון, ס"ק י')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי ברוך פרענקל תאומים ב"ר יהושע

יחזקאל פייבל (ברוך טעם) זיע"א

נלבע ז' תמוז תנצב"ה

גליון 742
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

עתה ילחכו כל סביבותינו

בלק בן צפור קוסם גדול היה, והיה עוסק בכשפנות על ידי צפור. עשה לו דמות צפור אחת, ראשה, גופה ורגליה משל זהב, פיה משל כסף וכנפיה משל נחושת קלל, הניח בפיה לשון של אותה צפור ששמה "ידוע" והעמידה בחלון ביתו, ביום מול אור השמש, ובלילה שיפול עליה אור הירח. ושם היתה עומדת שבעה ימים רצופים, והוא מקטיר לה קטורת ומקריב לה קרבנות, ועושה לה כל מיני השתחויות ועבודות. כיון שעברו שבעה ימים, היתה אותה צפור מתחילה לכשכש לשונה בפיה, וכשהיו נוקדים לשונה במחט של זהב, היתה מדברת גדולות ומגידה עתידות, על ידי צפור זו ראה בלק וידע מה שבני אדם אחרים אינם רואים ולא יודעים. ביום מן הימים פרצה אש ושרפה כנפיה של אותה צפור, כיון שראה כך, אחזתו אימה ופחד, אמר מכוחם של ישראל חורכו כנפי ציפורי, עתה ילחכו כל סביבותינו.

(זוהר ח"ג קפד, ב)

פרשת השבוע

הרה"ק רבי חיים מוואלווין זיע"א, שבשנת תר"ד הוזמן לאספה במיניסטריון לעניני פנים בפטרבורג, ושר הפנים נאם נאום מלא משטמה שטנית נגד היהודים, מתוך כל עדות אורחי המדינה הם מתבדלים, מוצצים את לשדם ואת דתיהם של עמי הארץ אינם עושים, וחידה שתומה ושאלת פליאה, למה יוצר האדם ברא עם רשע ומשחת הנפש כזה? רבי יצחק השיב: ירשני נא הוד מעלתו להעיר לו, כי בשמעי זאת נזכרתי, כי עוד לפני אלפי שנים קם נביא לגוים ושמנו בלעם בן בעור, אשר חזה מחזה שדי, הגיד מראש כי ימים יבואו ויהיו כאלה אשר יחשבו ככה כמחשבת הוד מעלתו שר הפנים, ומעתה בטוח אני כי מצבנו שונה לטובה, כי הלא כן היה דבר בלעם, "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא", כלומר, כשיאמרו וישאלו על יעקב וישראל מה פעל א-ל, למה יצר אותם אלקים בעולם? אז תגיע השעה שיקום העם הזה ויתנשא כארי. תשובה זו הדהימה את שר הפנים שאמר, כמה גדול כוחה של אומה זו אשר הבטחות כאלה לה, ואשר חכמים כאלה בתוכה היודעים כה להשתמש בהן.

קום לך אתם וגו' ויחר אף אלוקים כי הולך הוא וגו' (כ"ב - כ' - כ"ב) הקשה הרה"ק מטשעבין זיע"א, מצד אחד הקדוש ברוך הוא אמר לבלעם "קום לך אתם", ומאידך כתוב "ויחר אף אלוקים כי הולך הוא". ותירץ הגאון ע"ד מעשה בעשיר אחד שהתגורר מחוץ לעיר, וכשהיה בא לתוככי העיר היה עושה זאת ברגליו, ופעם אחת כשהיה לו דין תורה עם יהודי, הגיע לבי"ד כשהוא רכוב על עגלה גדולה ומפוארת, רתומה לארבעה סוסים, כדי להראות את רוב עושרו וגדולתו. הוכיחו הרב: הלא תמיד אתה מגיע לעיר ברגלך, וכאן כדי לקבור יהודי הנך רוכב על כרכרה מפוארת? כן הדבר כאן, שבלעם הרשע בדרך כלל היה הולך ברגל ולא היה משתמש באתונו, ודווקא עכשיו רכב על אסונו. וזה מה שנאמר "ויחר אף ה' כי הולך הוא" כי בדרך כלל הוא הולך. ואילו כאשר בא לקלל את בני ישראל הוא רוכב על אתונו.

כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל וגו' (כ"ג - כ"ג) מסופר על הרה"ק רבי יצחק בנו של

זמני השבת

בלק

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:31 ת"א 8:34 ר"ת: 9:08

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:13 ת"א: 7:28

גם מה שפחות מתיישב במיטב היגיון והוא המשיך להפציר ברבי גרשון לעשות את הצעד הלא שגרתי ולצאת לרחובות. "גם אם כדברך לא ייצא מהמסע הזה כלום, לפחות תדע שניסית ועשית הכל למען בריאותה של הרבנית", אמר.

מִרְן ראש הישיבה סיפר, "השבתי את רבי טוביה דבר כי הנני עומד איתן בדעתי שאני אינני מאמין בדברים הללו. אצלנו חונכנו שעל ידי תורה אפשר להועיל לא פחות מברכה של גדול כזה או אחר. לאחר שהוא לא הניח לי והמשיך להפציר הבעתי את הסכמתי לעשות את הדרך לרחובות אך בתנאי אחד. הבהרתי שאני נוקט בצעד זה אך ורק מפאת הכבוד שאני רוחש לו כקרוב משפחה וכתלמיד חכם, ושידע מראש שאינני יכול לעשות שקר בנפשי. לפיכך אם חפץ הוא שאפקוד את מעונו של הרבי הרי שעליו לבוא יחד איתי ובהיות שאני הנני איש אמת אני מזהירו מראש כי אם הרבי ישאל אותי, אני יגיד לו במפורש שבאתי הנה כי אתה הוא זה שביקשת ולא כי אני זה שרציתי, אני יגיד לו את הכל".

רבי טוביה תלמידו של מִרְן החפץ חיים זי"ע שהכיר מקרוב את עוצם קדושתו ואת כוחו הגדול של הרבי מקרעטשניף לחולל ישועות מעל לדרך הטבע נענה בחיוך 'לאיום' הלא שגרתי והשניים מגיעים אל מעון הקודש.

לאחר המתנה פוסעים השניים אל תוך היכל הקודש פנימה חדר קבלת הקהל. הרבי מקבל במאור פנים את ידידו משכבר הימים רבי טוביה שממחר להציג את האורח שהתלווה אליו כקרוב משפחתו המכהן כר"מ בישיבת פוניבז'. רבי טוביה מספר לרבי שאשתו של הרב אדלשטיין זקוקה לברכה וישועה תוך שהוא מציין כי הלה נאות להגיע הנה הישר מבני ברק לאחר הפצרות רבות ומסע שכנועים כשהוא מתרה בפניו שהסיבה לכך היא שהוא אינו רוצה לעשות שקר בנפשו ושיש לו אמונה בדף גמרא לא פחות מברכה של רבי... אבל אמרתי לו שלא ידאג ושכנס יחד עמו לרבי ושמחתי שהוא נענה לבקשתי.

מכאן ואילך יובאו הדברים כפי שנשמעו מפי

מִרְן ראש הישיבה זצ"ל בעצמו:

הרבי פונה לרבי גרשון ומתעניין לשלומו ומצדו משיב כי הכל ב"ה בסדר, האשה קצת לא מרגישה טוב אבל שהרבי יידע שאני פחות בענין... פשוט רבי טוביה סחב אותי הנה מבני ברק. אני אמרתי לו ואף הוזהרתי אותו מראש שאני איש אמת ואם הרבי ישאל אני גם יגיד לו לא מתוך זלזול או פחיתות ערך ח"ו פשוט אני מאמין שלשבת עם דף גמרא ולצלול בעומק הסוגיה מסוגל להועיל ולעזור לא פחות מ'ברכה' של רבי או 'גודל' ככל שיהיה...

הרבי הביט בו בחיוך רחב ונענה לעומתו, 'אתם צודקים לחלוטין. האמת היא שידוע אני את מיעוט ערכי ואני מרגיש מאוד לא בנוח לשבת על הכיסא הזה. אבל מה לעשות ומִרְן החזון איש הוא שציווה עלי ואף הסמיך אותי לקבל אנשים לעצה ולברכה'.

"אם יש לך טענה", המשיך הרבי, "היא יכולה להיות מופנית אך ורק לחזון איש". כשהוא ממשיך בדבריו החל הרבי לשאת את משלו ויאמר: כשוך המלחמה הנוראה הסתובבו להם שני יהודים יחדיו. האחד היה נצר למשפחת אדמו"רים ורבנים שמשפחתו נכחדה בשואה ואילו השני הצעיר יותר איבד גם הוא את משפחתו ונותר אף הוא בודד בעולמו. הלה שימש כעוזרו למסע של החבר וליווה אותו על כל צעד.

ליומא דהילולא של כ"ק מִרְן אדמו"ר רבי דוד משה מקרעטשניף זי"ע א ט"ו תמוז

"אני מאמין יותר בדף גמרא": כך הגיב מִרְן הגרי"ג אדלשטיין לכ"ק מִרְן אדמו"ר מקרעטשניף זצוק"ל לאחר ש"אולץ" להחיש פעמיו לעבר מעונו שברחובות

הרה"ח זאב אלפרוביץ (סופר המבשר)

אחד ממאפייניו של מִרְן ראש הישיבה זצ"ל היה היותו אדם של אמת, כזה שבנושאים עקרוניים אינו חושש לומר את אשר עם לבבו גם אם הדבר יגרום לצד השני לווע באי נוחות. זה אני וכך קיבלתי מאבותיי. שכן כאשר ניכרים דברי אמת גם אם מדובר בעמדה מנוגדת לבר הפלוגתא, מכל מקום הוא יידע להעריך את העמידה על העקרונות וגם אם לא יסכים הוא לפחות יבין.

את הסיפור הבא שמציג זווית מרתקת על היות נפשו של ראש הישיבה קשורה בלימוד התורה ללא עוררין מחד תוך שזירת אלומת אור על כנותו וישרותו בהיותו איש אמת ללא פשרות מאידך מציג כותב השורות בפרסום ראשון אי פעם.

הסיפור הבא נמסר לראשונה לפני שנים אחדות על ידי הגאון רבי משה שטיינמן שליט"א להרה"ג חיים מרדכי ראזענבוים ראש ישיבת קרעטשניף ובן כ"ק אדמו"ר מקרעטשניף שליט"א כאשר הסיבה לפיה ביקש כותב השורות להיכנס למעונו של מִרְן ראש הישיבה היתה על מנת לאשש ולאמת את הפרטים ולשמוע אותם בעצמם מפי הגבורה. אך טרם נבוא לסיפור עצמו נידרש למספר מילות רקע והקדמה.

ברחובות התגורר יהודי תלמיד חכם שריד לדור דעה מתלמידי מִרְן החפץ חיים בראד"ן רבי טוביה ויין שמו. הוא נמנה על רבני העיר והיה בקשרי משפחה עם רבי גרשון.

רבי טוביה שכאמור היה רחוק מלהימנות על עדת החסידים נהג מעת לעת לעשות את דרכו בימי שבת וחג כשפניו מועדות לעבר בית מדרשו של הרבי מקרעטשניף זצוק"ל כאשר באמצע השבוע אף נהג לפקוד את מעונו מעת לעת.

הסיפור שלפנינו אירע לפני למעלה מששים שנה בשנים בהם עשה רבי גרשון את צעדיו הראשונים בכהונתו כר"מ בישיבת פוניבז' כאשר הרבנית ע"ה נפלה למשכב ומצבה היה לא ברור. הרב ויין שמע על הדאגה האופפת את המשפחה הצעירה והפציר בכך המשפחה לעשות את דרכו לרחובות עיר מגוריו שם יחיש פעמיו למעונו של הרבי מקרעטשניף ששמו הלך לפניו כמי שצדיק גזר והקב"ה מקיים ואשר בוודאי יהא שליח הגון לפני המקום להחיש רפואה לרבנית. אלא שרבי גרשון סירב בנימוס והסביר כי הוא פחות מאמין בברכה של אדם כזה או אחר, "מבחינתי, עם דף גמרא ניתן להועיל לא פחות", הסביר.

"מצבה הרפואי של הרבנית רק הלך והחמיר, היא סבלה מלחץ דם מאוד גבוה והרופאים חששו מדברים גרועים", כלשונו של ראש הישיבה. טובי הרופאים נדרשו לענין אך מזור לרפואתה טרם נמצא. הרב ויין הבין שמדובר במצב שמצדיק את ההגדרה פיקוח נפש בו נדרשים לעשות הכל

משל ונמשל

כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל וגו'

משל לסוחר גדול שנסע לקנות סחורה. בדרכו שמע כי במדינה פלונית נמצא רופא גדול אשר כולם משכימים לפתחו. חכך בדעתו אם לנסוע אליו או לא, כי הוא היה בריא בגופו ושלם באבריו, לאחר ישוב הדעת, החליט בכל זאת לנסוע אליו. בא אצל הרופא, נתיישב מרחוק ושתק, אמר לו הרופא מפני מה אתה שותק? אמר לו הסוחר משום שב"ה אין לי על מה להתלונן ואיני זקוק לתרופות. אמר לו הרופא ליהוי ידוע לך, כי אני נותן תרופות לא רק לחולים שיבריא, אלא גם לבריאים שלא יחלו, ויש לי גם תרופות מיוחדות המצילות את האדם משודדים ולסטים. מצא הדבר חן בעיני הסוחר, ושילם לרופא שכר גדול. משחזר הסוחר ממסעיו לא אירע לו בדרכו כלום, הרבה חרטה בלבו על שנתן לרופא ממון רב והוא אינו זקוק לכך, כי הנה הוא כבר מתקרב לביתו ולא אירע לו כלום. עוד הוא מהרהר, ושודדים התנפלו עליו ובקשו לגזול את כל ממונו, מיד בלע את התרופה שנתן לו הרופא, והשודדים ברחו בחרדה. שמח הסוחר שמחה גדולה על שהגיע לביתו שלם בגופו ובממונו, ושלא נתן לרופא כסף בחינם.

הנמשל: הקדוש ברוך הוא נתן לנו תרופה שקסמים לא יזיקו לנו, כמו שנאמר "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל", אלא שבשעה שישראל נמצאים בגלות, אין הם מכירים בתרופה זו, משום שאין העכו"ם צריכים לרדוף אחריהם כדי להזיקם, שהרי נמצאים תחתם, אולם בתום הגלות אם ירצה ה' והעכו"ם לא יוכלו להזיק את ישראל אלא על ע"י קסמים בלבד, רק אז ירגישו בני ישראל בתרופת הפלא שהעניק להם הקדוש ברוך הוא על ידי ברכתו כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל משום שה' אלוֹקוֹ עִמּוֹ.

(הרה"ק רבי פינחס מדינוביץ זיע"א

תלמיד הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא זיע"א)

החבר המלווה הפציר בשותפו למסע כי יואיל הוא ליטול על עצמו את נור האדמו"רות כפי אשר נהגו אבותיו ולהמשיך את שושלת הוהב אלא שזה מיאן מחמת שחשב כי הוא אינו נכון וראוי לשאת בעול זה. לאחר הפצרות רבות הציע בן האדמו"ר כי יפקדו את מעונו של האדמו"ר מהר"א בעלזא זי"ע וישאלו את עצתו, אלא שהחבר הצעיר לא הסכים. הבעלזער רוב הוא בעצמו רבי, ולכן לא כדאי לשאול את פיו שכן הוא לבטח ישיב בשלילה, שמא כדאי ללכת ולהציע את הסוגיה מפני מרן החזון איש אשר יורנו בדרך יבחר. אלא שכאן היה זה תורו של החבר הנותר לפליטה לחשוש בהטעימו זכי מה אכפת יהיה לחזון איש להשיב 'כן' על השאלה...? ניכר היה שהמבוגר מהשניים חשש מהרגע בו את אשר יגור יבוא.

לאחר דין ודברים נמנו וגמרו השניים כי אכן ילכו להציע את השאלה בפני החזון איש אך יציגו עצמם בהיפוך היוצרות. המלווה הצעיר יציג את עצמו כבן האדמו"ר שמתחבט בשאלה האם להמשיך בדרך ההנהגה כפי שהורוהו אבותיו ואילו המבוגר יותר יציג עצמו כמלווהו של החבר. וזה לנו האות, סיכמו השניים, כי אם מרן החזון איש יורה גם לגדול מבניהם לעטות על עצמו את עול ההנהגה הרי שזה יהיה לאות משמים כי הוא אכן צריך להנהיג עדה בישראל".

הרבי מקרעטשניף ממשיך בדבריו, "איך שהגיעו השניים למעונו של החזון איש והחבר הצעיר סיים להציג את עצמו ולהציע את צדדי השאלה בהתאם למוסכם, הסתובב החזון"א לעבר החבר המבוגר יותר ופנה לעברו, "אבא שלך, לא היה רבי? אתה לא צריך לשאת בעול ההנהגה?"

המשיך מרן הראש ישיבה זצ"ל בתיאור המתרחש בקודש פנימה אצל הרבי מקרעטשניף: "הרבי סיים עם ה'משל' ואז הוא פונה אלי ומתחיל לספר איך שבמהלך מסע הרכבת לאושביץ האציל עליו מברכותיו בקרון המסע לעיני הנוכחים והטיל עליו את עול ההנהגה ובהבטחיו כי אף ישרוד את המלחמה. אני ראוי להנהגה? וכי יש לי ברירה? מה אני יכול לעשות? יש לי הוראה מהחזון איש, גם אני חשבתי שאיני ראוי!

עם סיום הדברים השתנתה האווירה במעונו של הרבי ושיתפתי אותו בעניין הרפואי של הרבנית הוא התעניין ושאל שאלות ואז אמר שזה כלום וציווה שהיא תיקח תרופה "אסיוול" והכל יעבור, ואכן כדבריו היא הבריאה לחלוטין והאריכה ימים ושנים.

במהלך שהותי במעונו של מרן ראש הישיבה הוא אף הוסיף וציין כי לאחר מכן הביקור עם הרב ויין שהותיר בו רושם עז הוא זכה לבקר במעונו של הרבי ברחובות עוד כמה וכמה פעמים כשהוא נועץ בו לצורך עניינים שונים.

"הרבי מקרעטשניף? הוא היה צדיק גדול, צדיק גדול. זכות אבות גדולה". אמר ראש הישיבה ולאחר מכן הפטיר, "הסטייפלר אמר עליו שהוא הרבה יותר מרפואה..." עוד אמר, "אתה יודע מה החזון איש אמר עליו? הוא אחז ממנו. הוא אמר עליו דברים גדולים מאוד".

צ'ין אדם לחברו

מניעת צער מהשכינה הק' ע"י

מחילה ליהודי

מסופר על הרה"ק רבי חיים בן עטר בעל ה"אור החיים" הקדוש זיע"א (יומא דהילולא ט"ו תמוז), שאדם עשיר תקיף וקרוב למלכות, זלזל פעם בכבודו של תלמיד חכם ובר אוריין אחד, לאחד מכן פנה ה"אור החיים" הקדוש לתלמיד חכם הנ"ל וביקש שימחל ויסלח לעשיר, השיבו החכם, רבי: תכף ומיד לאחר המעשה מחלתי לו, לפי שכתוב בוודר הקדוש, שחטאים של ישראל מכבידים על כנפי השכינה, ואם לא אמחל לעשיר הרי כל רגע ורגע יגרם צער לשכינה בגללי, לכן מיהרתי לסלוח לו, ועל ידי זה מנעתי צער מהשכינה הקדושה, כאשר שמע ה"אור החיים" נימוק החכם, קילס את דבריו ואמר: אכן, אסור ליהודי לשמור טינה על חברו, שבכך גורם צער לשכינה.

אבי הקדוש לא היה מרוצה, וביקש להיזכר ולספר עוד על עצמו. התחיל ההוא מחטט בזכרונו, ומנסה לספר עוד ועוד, אך, אבי הקדוש עדיין לא מרוצה. כראות אבי הקדוש שהיהודי לא נזכר, אמר: "נו, הלא אם-כן אהיה אני מוכרח להזכירך... "הזכר הנך, שהיית שובב גדול בילדותך, מעשי משובה רבים עוללת. פעם גם נקלעו לידך 'חבורה' של חמש ציפורים במכה אחת, והתעללת בהם קשות, לא נרגעה רוחך עד שחתכת להם את המקור. הזכר אתה?! - שאל רבינו. הנהן הלה בראשו, מבויש. המשיך רבינו: "משום 'צער בעלי חיים' זה, נגזר עליך, שחמשת ילדיך יהיו אילמים..." נכלם כולו עמד האיש, ובקול לא-לו התחנן וביקש מרבינו דרך תשובה. משראה רבינו את לבבו הנשבר, רשם לו מרשם כל שהוא, ואכן זכה הלה וראה ישועה בצרתו.

ללמוד תורה וגם לעזור בבית

מסופר על אברך בן תורה שנכנס אל הרה"ק רבי יצחק זאב הלוי סולובייצק מבריסק זיע"א, והתאונן כי אשתו דורשת ממנו לעזור בבית בטיפול הילדים, הוא טוען שיש לו פטור כי תלמוד תורה כנגד כולם, עם מי הצדק? השיב לו הגאון: הלא אפשר לקיים שניהם, כשהייתי אברך אב לשלושה ילדים מה עשיתי, הושבתי ילד אחד על ברך אחת, השני על הברך השניה, בידי נענעתי את עריסת התינוק, ובינתיים שקעתי בלימוד.

העונש על צער בעלי חיים

הרה"ק מביטשקוב זיע"א, סיפר פעם סיפור מוזעזע: פעם נכנס יהודי אל אבי הקדוש הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א, (יומא דהילולא ט"ו תמוז) ובלב כבד עד מאד, מספר על חמשת ילדיו, שאילמים המה, רחמנא לשיוזבן. שמע אבי הקדוש את מצוקתו, וברחימאיות ביקשו שיגולל מעט מקורות חייו. התחיל הלה לספר, על קורותיו - על דא ועל הא. אך,

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"ב תמוז
רבי יעקב ב"ר אשר (בעל הטורים-ה"א-ק"ח)

יום ראשון י"ג תמוז
הרה"ק רבי מרדכי מקרעטשניף ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקע"ז)
הרה"ק רבי מרדכי ב"ר פינחס מקאריץ (אב"ד קאריץ - תקע"ז)

יום שני י"ד תמוז
הרה"ק רבי פנחס שפירא מסלאוויטא ב"ר משה (תרל"ב)

יום שלישי ט"ו תמוז
הרה"ק רבי חיים ב"ר משה בן עטר ("אור החיים" הקדוש - תק"ג)
רבי אריה לייבוש הלברשטאם ב"ר שמחה אבי הדי"ח תקצ"א

הרה"ק רבי יעקב משה מקאמארנא ב"ר אליעזר צבי (תרפ"ט)
הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף ב"ר אליעזר זאב הי"ד (תשכ"ט)

יום רביעי ט"ז תמוז
הרה"ק רבי דוד היילפרין אב"ד אוסטראה ב"ר ישראל (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

יום חמישי י"ז תמוז
יהודה בן אשר (בן הרא"ש - ה"א קנ"א)

יום שישי י"ח תמוז
הרה"ק רבי משה דוד אשכנזי מטאלטשאוא ב"ר אשר אנשיל (תולדות אדם - תרט"ו)
הרה"ק רבי יעקב אריה מראומין ב"ר שלמה (תרל"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מאונה הלכות

מאת הרה"ג נטליאל הכהן רביטביץ שליט"א
מח"ס "בם אני אודך" רפרסס יוסף הדרש" על המעשים.

הלכות מוקצה (ז')

א) קדירה שמלאכתה הוא לבישול, ונשאר בה מהתבשיל, מותר לטלטלה כדיון כלי שמלאכתו להיתר, אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלה. (משנה ברורה סימן ש"ח, ס"ק כ')

ב) מצות השבת אבידה, אינו דוחה איסור מוקצה, ולכן אם מצא דבר מוקצה בשבת, אין לטלטלו, כדי להשיבו לבעליו. (שו"ת חתם סופר, ח"א, או"ח סימן פ"ב, ועיין עוד בביאור הלכה סוף סימן רס"ו, שהסתפק בזה)

ג) כלי שמלאכתו לאיסור ולהיתר, מותר לטלטלו אף לצורך הכלי עצמו, [היינו שלא ישבר, או שלא יגנב, וכדומה]. כדיון כלי שמלאכתו להיתר, הואיל והוא מיוחד גם כן למלאכת היתר. (שו"ע הרב סימן ש"ח, סעיף כ"א)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ
הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף
ב"ר אליעזר זאב זיע"א
נלב"ע ט"ו תמוז תנצב"ה

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

גליון 743
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כבדהו וחשדהו

מעשה באדם זר שהתארח בביתו של התנא רבי יהושע. קיבל אותו התנא בשמחה, העניק לו ארוחה מכובדת ופינה עבורו מקום לישון בקומה השניה. מדרגות לא היו באותם ימים, וכדי לעלות ולרדת אל הקומה השניה היו משתמשים בסולם. בטרם הלך לישון, סילק רבי יהושע את הסולם ממקומו. באמצע הלילה קם האורח, התרוצץ בקומה השניה ואסף חפצי ערך, עטף אותם בבגדיו, וביקש לעשות את דרכו החוצה. בשל החושך ששרר, הוא לא הבחין בחסרונו של הסולם, צעד קדימה ונפל ושבר את עצמותיו. בבוקר ראה אותו רבי יהושע מתפתל מכאבים על הרצפה ולידו חפצי הערך שניסה לגנוב. "כך נוהגים אנשים כמוך?" גער בו רבי יהושע. – "לא ידעתי שסילקת את הסולם!" גימגם האורח בבושה. "כבר אתמול בלילה חשדתי כך" הגיב רבי יהושע. כך קיים רבי יהושע את הנאמר: כבדהו וחשדהו. גם כאשר חושדים באדם שיש לו כוונות לא טובות, עדיין יש להעניק לו את הכבוד המקסימלי. (על-פי מסכת כלה פרק ט')

פרשת השבוע

תשמרו להקריב לי במועדו (כ"ח ב') הרה"ק רבי לייבלה אייגר זיע"א שעזב את בית הוריו להסתופף בחצר הרה"ק מקוצק זיע"א, שאל פעם את הרבי, ואם ישאלני הסבא הגה"ק רבי עקיבא אייגר זיע"א, מדוע מתפללים אנו אחרי זמן התפילה מה אומר לו? ענהו הרבי, הסבא הרי יודע רמב"ם, אמור לו שהרמב"ם פוסק כי פועל שנשכר לנסר עצים יום שלם, ורוב היום היה עסוק לחדד את המשור, ורק בסוף היום נסר, הריהו מקבל שכר יום שלם.

תחת אשר קינא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל (כ"ה – י"ג)

נאמר לי משם קדוש ישראל, ה"ה הרה"ק מו"ה רבי שלמה מקארלין זצלה"ה הי"ד, (יומא דהילולא כ"ב תמוז) שאמר בשם המדרש, "בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לאליהו שיצטרך להיות בכל ברית מילה שבישראל, אמר אליהו, אתה ידעת שאני מקנא לשמן יתברך, הנה אם יהיה הבעל ברית בעל עבירה, לא אוכל לסבול להיות שם, והבטיחו

השי"ת שיכפר להבעל ברית, ואז יהיה ריקן מעבירות. והשיב עוד, אפשר שיהיה המוהל בעל עבירה, הבטיחו השי"ת שיכפר גם לו, השיב עוד, אפשר יהיו הקהל העומדים שם בעלי עבירות ולא אוכל לסבול, הבטיחו השי"ת שיכפר לכל הקהל. כן שמעתי שיצאו הדברים מפיו הק' הנ"ל.

ונראה לי שזה שמרומז בפינחס זה אליהו, "תחת אשר קינא לאלקיו ויכפר על בני ישראל", כי הואיל ומדתו קנאה, והוצרך להיות אצל כל ברית ולא יוכל לסבול, ע"י זה גורם הכפרה לישראל, כי הוצרך ה' יתברך להבטיחו כנ"ל.

(אגרא דפרקא)

ליער משפחת היערי לשלם

משפחת השלמי (כ"ו מ"ט)

מסופר על הרה"ק ה"ה חפץ חיים זיע"א שאמר, בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, אם רוצה אדם ללכת אחר יערו ימצא את משפחת היערי, משפחה שלמה אשר הולכים אחר היער, ואם רוצה ללכת בדרך השלמות ימצא את משפחת השלמי רבים ההולכים עמו ומסייעים לו.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:31 ת"א 8:33 ר"ת: 9:08

פינחס

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:13 ת"א: 7:28

יושב בדביקות גדולה, ומתוך דביקותו אמר: "שלום שלום לרחוק ולקרוב", ואמרו חז"ל "מקום שבעלי תשובה עומדין שם, צדיקים (גמורים) אינן עומדין שם" (ברכות לד, ב.), ודקדק את הנוסח "צדיקים", וביאר הבעש"ט הקדוש, שישנן שתי דרכים בעבודת ה', עבודת הצדיקים ועבודת בעלי תשובה, ועבודתם של האנשים הפשוטים היא בדרגה של בעלי תשובה, כי הם נמצאים תמיד בהכנעה ושפלות בעצמם, כעין חרטה על העבר וקבלה על העתיד. כאשר סיים הבעל שם טוב תורתו זו, התחילו לנגן שירים וניגונים שונים. התלמידים מה"חבריא קדישא" שהרהרו קודם על הקירוב הגדול שמורם ורבים מראה לאורחיו האנשים הפשוטים, הבינו היטב שהבעל שם טוב הרגיש במחשבתם והרהורם ולכן אמר תורה זו, בה ביאר מעלת עבודתם של האנשים הפשוטים, שהיא במעלה נפלאה כעין מעלת עבודתם של בעלי תשובה על מעלת עבודת הצדיקים הגמורים.

הבעל שם טוב היה בדביקות וכאשר סיימו לנגן, פתח את עיניו הקדושות, הסתכל בפניהם של תלמידיו בהסתכלות מרובה, ואמר שכל אחד מהם יתן יד ימינו על כתף חברו היושב לידו באופן שכל התלמידים היושבים סביב השולחן יהיו משולבים אלו עם אלו, כמו שישבו משני עברי השולחן הקדוש והטהור. הבעל שם טוב ישב בראש השולחן ואמר לתלמידיו לנגן איזה ניגונים כשהם יושבים משולבים, וככלותם לנגן ציוה להם שיעצמו את עיניהם ולא יפתחון עד אשר יצוה להם. וישם את ידיו הקדושות, יד ימינו על כתף התלמיד שישב מימינו ויד שמאלו על כתף התלמיד שישב משמאלו.

לפתע, שמעו התלמידים שיר וזמרה נעימה וערבה, בלולה בקול תחנונים המחריד את הנפש. זה מזמר ואומר: ריבונו של עולם "אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתים" (תהלים י"ב - ז') וזה מזמר ואומר: איי ריבונו של עולם "בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולב"י" (תהלים כ"ו - ב') זה שר ואומר: אבא רחימאי "חנני אלקים חנני כי בך חסיה נפשי ובצל כנפיך אחסה עד יעבור הוות" (תהלים נ"ז - ב') וזה שר ואומר: איי געוואלד אבי שבשמים "יקום אלקים יפוצו אויביו וינוסו משנאיו מפניו" (תהלים ס"ח - ב') זה צועק בקול מר ואומר: הוי אבא רחימאי "גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך ה צבאות מלכי ואלקי" (תהלים פ"ד - ד') וזה צועק בקול תחנונים ואומר: אבי אהובי רחימאי "שובנו אלקי ישענו והפר כעסך עמנו" (תהלים פ"ה ד').

השיר והזמרה של אנשים פשוטים האומרים תהלים

נהוג היה אצל רבנו רבי ישראל בעל שם טוב הקדוש זיע"א, שהאורחים הבאים אליו, היו סועדים רק שתי סעודות משלושת סעודות השבת, כי סעודה אחת מיועדת רק לתלמידיו הקבועים. היה זה באחת משבתות הקיץ בשנת תק"ג- תקט"ו. אל הבעש"ט הגיעו הרבה אורחים ובהם אנשים פשוטים בעלי מוכסין, עובדי אדמה, בעלי מלאכה, סנדלרים, חייטים, נוטעי כרמים וגנות, מגדלי בהמות ועופות, סוחרי שוק וכדומה. הבעל שם טוב הקדוש הראה להם קירוב גדול בסעודת ליל שבת קודש. לאחד נתן בכוסו מעט מהיין שנשאר בכוסו מהקידוש, לשני נתן את כוסו המיוחד שיקדש עליו, לאחדים נתן פרוסת לחם מהחלות שבירך עליהן ברכת המוציא ולאחדים נתן דגים ובשר מקערתו. ועוד קרובים שונים שהפליאו את תלמידיו ה"חבריא קדישא".

האורחים ביודעם שלסעודה השניה אין להם רשות להיכנס לשולחנו של הבעל שם טוב, משום שמיוחדת היא רק לתלמידיו הקבועים, התקבצו בבית הכנסת אחרי שסיימו לאכול סעודת שבת, ובשל היותם אנשים פשוטים שלא ידעו מאומה, רק אמירה בלשון הקדוש של חומש ותהלים, התחיל כל אחד ואחד מהם לומר תהלים. כשישב הבעל שם טוב לשולחנו בסעודה השניה, סידר את תלמידיו איש איש על מקומו בסדר מסודר כרגיל אצלו שהכל יהיה בסדר מעולה, והחל לומר תורה וה"חבריא קדישא" התענגו בנועם אלקי. הסדר בסעודת השבת היה שהיו מזמרים בשיר ובניגונים שונים, ובראות ה"חבריא קדישא" שמורם ורבים רוחו טובה עליו, היתה שמחתם ועליצות נפשם גדולה בחדווה ובטוב לבב, על כל הטוב והחסד שעשה אתם הקב"ה שזיכם להיות מתלמידיו של הבעש"ט הקדוש.

בעת ישבם כך מסביב לשולחנו של מורם ורבים, הרהרו אחדים מה"חבריא קדישא" שלעת עתה בסעודה השניה המצב הוא טוב מאד, מה שאין כן כשמתקבצים האנשים הפשוטים שאינם מבינים כלל מה שרבים אומר. ולאור מחשבות אלו, החלה שאלה לנקר במוחם, מדוע מורם ורבים מקרב את האנשים הפשוטים האלה בקירובים נעלים ונשגבים כאלה, לתת להם מיינו בכוסותיהם, ומה גם לתת את כוסו המיוחד לאחד מהאנשים הפשוטים? עודם טרודים במחשבותיהם, ראו לפני מורם ורבים נעשו רציניות והוא

משל ונמשל

משל נפלא

קבוצת ציידים כמעט הצליחו לתפוס שועל בלב היער, השועל שראה כי כלתה אליו הרעה, החליט להעמיד פני מת ושכב על הקרקע בלי לזוז וקיווה שהציידים יעזבו אותו לנפשו. אולם לציידים היו חשבון אחר אתו לגמרי, והשועל נחרד לשמוע כי אחד הציידים מתכוון לחתוך את זנבו, ומכיון שהבין כי אם חייו יקרים לו עליו לסבול את היסורים הללו באהבה, ולא לזוז בכלל על אף הכאבים הגדולים שיסבול מהחיתוך. אולם אם סבור היה שבכך תם, הענין טעה מאד כי הוא שומע ציד אחר שאומר, כי כעת הוא עומד לעקור אחד משיניו ושוב סבל השועל את יסוריו בדממה ובלית ברירה הבין כי אם ברצונו להיוותר בחיים ולהציל את נפשו, עליו לשתף פעולה וכן גם עשה לאחר שעקרו ממנו את השן, הוא שומע פתאום על המשך התוכנית כי עכשיו מתכוון צייד אחר להפשיט את עורו, ועכשיו הבין כי כעת מדובר במוות ודאי, ולכן קפץ והתחיל לרוץ, ועד שהציידים רצו לעשות לו משהו כבר היה הרחק משם בתוך היער. אמר השועל לעצמו חבל שנזכרתי לברוח רק אחרי שאיבדתי את הזנב ואת השן, לו הייתי עושה כן לכתחילה היו הללו עדיין בי.

והנמשל כאשר רוצים לעורר את האדם מן השמים, שולחים לו יסורים לסביבת החברים שלו, אם אינו מתעורר מזה, מגיעים היסורים עד אליו תחילה בדברים קטנים, ואם אינו שומע מגיעים אליו היסורים הקשים. לבסוף לא תהיה לו ברירה וישוב בתשובה שלימה, ואם כך כדאי לו לעשות זאת לפני שהוא מאבד את הדברים היקרים לו.

(ילקוט מעם לועז שמות תת"ד)

ה"חבריא קדישא" בשמעם קול השיר והזמרה של אמירת תהלים – וחלו ורעדו. אם כי עיניהם הקדושות היו עצומות, הנה דמעותיהן ניגרות מעצמן ולבם שבור ורצון מקול תחנוני בעלי השיר והזמרה, וכל אחד מהם מתברך בלבבו שיעזרהו השי"ת שיזכה לעבוד את השם יתברך במעין עולם הבא זה. הבעל שם טוב הסיר ידיו הקדושות מעל כתפי שני התלמידים אשר ישבו מימינו ומשמאלו, ובכך הפסיקו אזניהם מלשמוע עוד את קול השירה והזמרה באמירת תהלים בכתחילה. ויצו לתלמידיו לפתוח עיניהם ולנגן ניגונים שונים.

כששמעתי את השיר והזמרה של אמירת מזמורי תהלים – סיפר הרה"ק רבי דובער הרב המגיד ממעזריטש זיע"א לתלמידו הרה"ק בעל התניא" זיע"א – היה לי כעין השתכחות הנפש וגעגועים גדולים באהבה בתענוגים אשר כמוהו לא זכיתי עד אז. ואף נעלי רטובות היו מזיעה ודמעות של תשובה פנימית מעומקא דליבא. כשפסק הבעל שם טוב לנגן נשתתקו כל ה"חבריא קדישא" וכעבור משך זמן שהיה בו בדביקות עצומה פתח עיני קדשו ואמר:

"השיר והזמרה אשר שמעתם, הוא השיר והזמרה של אנשים פשוטים האומרים תהלים בתמימות מקרב לב עמוק באמונה פשוטה. ואתם תלמידי קדושי עליון הביטו וראו – ומה אנחנו שאין אנו אלא שפת אמת, כי הגוף אינו אמת ורק הנשמה היא אמת, בכל זאת הנה גם אנחנו מכירים את האמת, מרגישים אותה ומתרגשים ממנה בהתפעלות עצומה, כל שכן וקל וחומר השם יתברך ויתעלה שהוא אמת לאמיתו, מכיר את האמת של אמירת תהלים של אנשים פשוטים".

ואכן דרך זו של קירוב האנשים הפשוטים, הוריש הבעל שם טוב לתלמידיו ולתלמידי תלמידיו מנהיגי תנועת החסידות לדורותיהם עד דורנו אנו, הנותנת פריה הטוב ברוממותו וחיווקו של העם הפשוט ושעורה רבות ליציבותו של חוט השדרה של המוני העם בהשלמת תעודתם האמיתית עלי ארץ.

צ"ן אדם לחברו

לשון הרע ורכילות כולם שקרים

מסופר על הרה"ק בעל דברי יואל מסאטמר דיע"א, שביקש להמחיש כמה שקר יש בדיבור לשון הרע ורכילות, על פי מעשה בעשרה בריונים שהתחבאו בעומק היער, וחילקו את תפקידם, חמשה מהם ישארו במערה וידאגו להכנת האוכל, והחמשה האחרים יצאו יום יום לצוד ציד ולשדוד. יום אחד החליטו הנשארים במערה שאינו נכון הדבר שאין נותנים להם. לצאת ולשדוד, ולכן שמו רעל בתוך האוכל שהכינו כדי להרוג את חבריהם, אולם באותו עת גם היוצאים לשדוד, החליטו שאינם צריכים את החמשה הנשארים, ומיותר לחלק עמדם את שללם, ונמנו וגמרו להורגם מיד בחוררתם, וכן עשו. אחר שהרגו אותם, ישבו לאכול מהמוכן שם, והיות שהיה רעל באוכל מתו גם הם. והיה הרבי שואל משומעי לקחו, מה לא נכון בסיפור הזה? כשנשטתר שקט, השיב הרבי ואמר, אם כולם מתו איך יתכן שאני יודע מה אירע שם? ואמר כשסיפרתי את הסיפור היתה נשמעת כאמיתית, וכן הוא לגבי לשון הרע למיניהם, דאף שנשמעים כאמיתיים הם שקרים,

דבר מבחיל על ענין חסד

הרה"ק רבי חיים קרייזוויטשה זיע"א סיפר: פעם שמעתי מהגר"ז מבריסק זיע"א אביו של הגר"ח מבריסק זיע"א שאמר, מי שסוגר את הגמרא כדי לעשות חסד, הגמרא פתוחה עבורו, אבל מי שפותח את הגמרא כדי למנוע את עצמו מלעשות חסד, הגמרא סגורה עבורו.

איך יחיה האדם בלי מתן צדקה

מסופר על אדם עשיר, שבא אל הרה"ק רבי יעקב מראדוימין זיע"א וטען, אני עייף מממתן צדקה, אני נותן צדקה וחוזר ונותן ואין לדבר סוף. חיך רבי יעקב ואמר, ולאכול אינך עייף? אתה אוכל חוזר ואוכל ואין לדבר סוף. איך יחיה האדם בלי אוכל? ענה העשיר. ואיך יחיה האדם בלי שיתן צדקה? החזירו הרבי.

לזכות את ישראל

מסופר על הרה"ק בעל ה"חירושי הרי"ם מגור זיע"א, שמרי יום ביומו נהג ללכת לבית הטבילה כרי להיטהר ולהתקשר, ומעולם לא נקט דרך קצרה אדרבה, היה נכנס לשביל זה יוצא משביל השני, ממשיך ברחוב פלוני והולך כברת הרך ער שהגיע למחוז חפצו למקווה טהרה. יום אחר הביע המשמש בהכנעה את תמיהתו ושאל, מרוע מקפיר הרבי ללכת בדרך ארוכה? במקום שיוכל לקצר פי כמה.

השיב לו הרבי. ברך בו אני הולך עוברים ליה תחנת סבלים. מקום בו מטעינים ומורידים את חבילות הנוסעים הבאים מהתם להבא ומהבא לחתם, הללו פשוטי עם הם, אין בהם לא ריח תורה ולא ריח תפילה, כשמבחינים בי מפסיקים כולם מעסקיהם, נעצרים ומכריזים אחר לשני ר' איטשה מאיר בא, ר' איטשה מאיר בא, וכאשר עובר אני לפניהם, מנענעים לי בראשם מתוך הכנעה ואות כבוד, בשכר כבוד התורה שחולקים לי, יזכו המה לעולם הבא, וכי לא כראי לי להאריך בדרכי ובכך לזכותם עם איזה זכות.

תלולא דעדקא

שבת קודש י"ט תמוז

הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר ישראל (תפארת שמואל על הרא"ש (תל"ט)
הרה"ק רבי מאיר תאומים ב"ר יוסף (אבי הפרמ"ג - תקל"ג)

יום ראשון ב' תמוז

הרה"ק רבי נתן נטע האנווער הי"ד ב"ר משה (שערי ציון - תפילות - תמ"ג)

יום שני כ"א תמוז

רבי אליהו ב"ר משה לואנץ (בע"ש מווארמס - שצ"ו)

יום שלישי כ"ב תמוז

הרה"ק רבי שלמה מקארלין ב"ר מאיר הלוי (תקנ"ב)

הרה"ק רבי אורי פייבל מקריסניפולי ב"ר אהרן (אור החכמה - תקע"א)

יום רביעי כ"ג תמוז

רבינו משה קורדיבירו ב"ר יעקב (רמ"ק - ש"ל)

יום חמישי כ"ד תמוז

הרה"ק רבי יצחק יואל ראבינאוויטש מקאנטקוויבא ב"ר גדליה אהרן (תרמ"ה)

יום שישי כ"ה תמוז

רבי אהרן ברכיה ב"ר משה (מעבר יבק - שצ"ט)

הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר אשר (שאגת אריה - תקס"ה)

הרה"ק רבי מאיר מאפטא ב"ר שמואל (אור לשמים - תקצ"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילא הכהן רבינו ש"ס
מדרש "ב"מ א"ר" ר' פרש"י ז"ל הדרש"י על המעשרים.

הלכות מוקצה (ח')

(א) מותר לטלטל דבר מוקצה על ידי גיפוף, דלא הוי טלטול אלא כלאחר יד, ולא מיקרי טלטול. (רמ"א אור"ח סימן ש"ח סעיף ג')
(ב) אם מונח איזה דבר מוקצה על הארץ, מותר לדחפו בגליו, כדי שלא יבוא להפסד. (משנה ברורה שם ס"ק י"ג, ובשו"ע הרב שם סעיף ט"ז, אולם בחזון איש, סימן מ"ז ס"ק י"ג, מחמיר בזה)
(ג) כל מוקצה אינו אסור אלא בטלטולו, אבל בנגיעה בעלמא, שאינו מונדנדו, מותר. (שו"ע אור"ח שם, סעיפים ג', מ"ב)
(ד) כל כלי, אפילו הוא גדול וכבד הרבה, לא נתבטל שם כלי ממנו. (שם סעיף ב')
(ה) כלי שהוא גדול מאד, ומקפיד עליו שלא לטלטלו, כדי שלא תפסד ותתקלקל, דינו כמוקצה מחמת חסרון כיש, ואסור לטלטלו בשבת. (מ"ב שם ס"ק ח')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק
רבי שלמה מקארלין זיע"א
ב"ר מאיר הלוי זיע"א
נלב"ע כ"ב תמוז תנצב"ה

גליון 744
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

בוא תראה מה עשה אוהבך הקב"ה כשהיו גבאי הצדקה רואים את רבי אלעזר איש ברתותא, היו בורחים ממנו, כי כשהיה פוגש אותם היה נותן להם את כל הכסף שברשותו. יום אחד הלך רבי אלעזר לשוק לקנות לביתו נדוניה לחתונה. כשראו אותו גבאי הצדקה כהרגלם ברחו ממנו אבל הוא רדף אחריהם ואמר להם: "אני משביע אתכם שתגידו לי לאיזה מטרה אתם אוספים כסף." אמרו לו: "אנחנו אוספים כסף לנישואי יתום ויתומה" אמר להם: "העבודה! (לשון שבועה) הם קודמים לבת שלי" ונתן להם את כל מה שהיה לו, חוץ מדינר אחד שקנה בו קצת חיטים לצורך חתונת ביתו, והניח אותם במחסן. אשתו של רבי אלעזר אמרה לבת: "מה הביא אביך?" השיבה הבת: "כל מה שהוא הביא הוא הניח במחסן" הלכה למחסן לבדוק מה הביא אביה, וראתה שהמחסן מלא חיטים עד כדי כך שהם היו יוצאים מתחת לדלת. הלכה ואמרה לו: "אבא, בוא תראה מה עשה אוהבך הקב"ה" אמר לה רבי אלעזר: "העבודה! (לשון שבועה) החיטים הם הקדש (לבית המקדש) ואין לך בהם אלא כאחד מעניי ישראל".

(תענית כ"ד ע"א)

פרשת השבוע

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה
(ל' - ג')

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, שכידוע היה מוהל מומחה, ומנהגו היה למול בבוקר מיד לאחר תפלת שחרית, ופעם ילדה בתו של רבי לוי יצחק בן זכר, וביום המילה באו כל החסידים בבוקר להשתתף בברית. והרבי גמר את תפלתו ונכנס לבית של בתו, ואמר לחסידים שימתינו לו, והוא נכנס לחדר מיוחד וסגר עליו מבפנים ונשאר שם ארבע שעות רצופות. אבי הבן וגם היולדת הצטערו מאד כשראו שהקהל הולך ומתפור ולא נשאר שם כי אם מנין מצומצם. ולאחר זמן יצא הצדיק מהחדר בשמחה גדולה, ומל את הילד וקרא שמו בשראל, יהודה לייב. חתנו אבי הבן הצטער באותו רגע, כי רצה לקרוא לבנו שם אחר אבל שתק. לאחר המילה עשו סעודת מצוה, ובאמצע הסעודה שאל חתנו את רבי לוי יצחק שתי שאלות, למה איחר ארבע שעות ולא מל את התינוק בבוקר כדרכו בקודש, ולמה קרא את שמו יהודה לייב? השיב רבי לוי יצחק לחתנו, אספר לך ולכל המסובים את הענין: כשבאתי לכאן ראיתי בדרך ענן שחור ורעש גדול בתוך הענן, רצתי מיד לתוך החדר הזה לשמוע ולראות מה קרה. שמעתי מאחרי הפרגוד כי נפטר צדיק יסוד עולם ושמו ר' יהודה לייב מעיר אפטא, באותו הרגע יצאו כיתות צדיקים מגן

עדן בתופים ובמחולות לקבל את האורח הנכבד. וידוע שצדיקים כאלה כשהולכים לגן עדן צריכים לעבור דרך גיהנם, כשהגיע לאותו המקום עזב פתאום את כל הגדולה והכבוד, וקפץ לתוך הגיהנם. אמרו לו: רבינו מה קרה? אמר להם אני מעיד על עצמי שקיימתי "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה", וגם קיימתי מצוות פדיון שבויים, ואת זה למדתי מהקדוש ברוך הוא שהוא פדה שישים ריבוא נפשות ישראל ממצרים, ואמר השם יתברך שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ועוד הבטיח לנו שצדיק גוור והקדוש ברוך הוא מקיים, לכן אינני זו מכאן עד שאני עושה פדיון שבויים מגיהנם. הלכו הצדיקים לפני הקב"ה ושאלו אותו מה לעשות עם ר' יהודה לייב שנכנס לגיהנם ולא רוצה לצאת בידיים ריקנות? אמר הקב"ה שיפתחו את הפנקס של פדיון שבויים, לראות כמה נפשות הציל בחייו, ומצאו שהציל מאתיים ועשרים. ואז ניתן לו רשות לקחת מאתיים ועשרים נשמות מגיהנם.

מה עשה ר' יהודה לייב, ירד למדור השביעי ששם היו אותם שיורדים ואינם עולים, הוציא משם כפליים ממספר זה, ובכל מדור שהיה עולה היה מוציא גם משם. אמר לו הממונה מה אתה עושה. כבר לקחת יותר מכפליים, אמר לו זה מתנה, והכניסם לגן עדן. וסיים רבי לוי יצחק מבארדיטשוב. כשראיתי כוחו של צדיק, קראתי את נכדי יהודה לייב על שמו שיזכה לעשות חיל בתורה.

זמני השבת

מטות-מסעי

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:12 ת"א: 7:27

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:29 ת"א: 8:32 ר"ת: 9:02

כיצד חזר הפרופסור המלומד בתשובה

מסופר: באחד הימים שיגר הבעש"ט הקדוש זיע"א קבוצה מבין תלמידיו הקרובים אליו לשליחות חשובה בעיר רחוקה. כשהגיעו התלמידים לעיר, נכנסו לפרוס בשלומם של רב העיר, הם אמנם לא הכירו אותו באופן אישי, אך שמעו כי הוא רוחש כבוד רב והערצה עמוקה לבעל שם טוב. תוך כדי שיחה עם התלמידים, השמיע הרב בפניהם דברים נלהבים על ערכה הנעלה של הנשמה היהודית, משום מה דבריו של הרב נשמעו להם מוכרים, אולם ככל שהתאמצו להיזכר מתי והיכן ובאילו נסיבות שמעו אותם, הדבר לא עלה בידם. הרב השלים את דבריו, ובתוך כך סקר את פני התלמידים, נראה היה להם כי הוא מבחין במחשבות החולפות במוחם ובתנועותיהם הרומזות שהחליפו ביניהם. כשכבר עמדו להיפרד מן הרב לשלום, בדרכם חזרה למעוזיבו, פנה אליהם הרב ואמר: שמת לי לב כי הדברים שהשמעתי באוזניכם ערבו לאוזניכם, אמנם כן, השיבו התלמידים, כל מילה בסלע, אך דומנו כי כבר שמענו פעם את המילים הללו בדיוק הוסיפו בהיסוס מה. הרב חיך והנהן בראשו בהסכמה, אכן זכרונכם איננו מטעה אתכם אמר, והוא הזכיר לתלמידים את המעשה שאירע שנים רבות קודם לכן.

היה זה ביום חמישי בערב, בדרך כלל נהג הבעל שם טוב לנצל את הלילה הזה ללימוד תורה ולתפילה, לכן, כשהודיע לקומץ מתלמידיו על כוונתו לצאת עמם באותו לילה לנסיעה ממושכת, עורר הדבר תמיהה רבה בלבם. לא חלפה שעה ארוכה, והבעל שם טוב בלוויית התלמידים ישבו בעגלתם מוכנים ליציאה לדרך. הנח למושכות ותן לסוסים לעשות את דרכם, הורה הבעל שם טוב לעגלון הגוי, כפי שנהג להורות לו בהזדמנויות רבות. הסוסים פתחו בדהירה, והתלמידים נדהמו בפעם המי יודע כמה לראות את היישובים השדות ההרים והבקעות חולפים מול עיניהם במהירות בלתי הגיונית, הסוסים דהרו ודהרו במשך כל אותו הלילה ללא הרף, וברור היה כי המרחק שגמעו רב בהרבה ממהלך רגיל של נסיעה לילית. לאחר הפסקה קלה לתפילת שחרית, המשיכה הנסיעה אל הבלתי נודע.

קרוב לכניסת השבת באה החבורה בתחומם של כפר יהודי קטן ונידח, התלמידים היו בטוחים כי את השבת יעשו בכפר הזה, אולם להפתעתם הורה רבם לעגלון שלא לעצור את הסוסים, הם המשיכו הלאה, יצאו מתחומי הכפר היהודי והגיעו ליישוב חדש, שניכר היה עליו בעליל כי יהודים אינם מתגוררים בו. לפתע עצרו הסוסים ליד בית חרב ומט לנפול, מתוכו הגיח יהודי כפוף קומה בעל פנים מבוהלות, אינכם יודעים לאיזה מקום נקלעתם, אמר לחבורת היהודים האורחת, והחרדה נשמעה היטב בקולו. ביישוב הזה מתגוררים אך ורק הסטודנטים ואנשי הסגל

באקדמיה המחזית, אסור לכף רגל יהודית לדרוך במקום הזה. רק אני ועוד כמה יהודים המשרתים את תושבי המקום, הורשינו להתגורר כאן. מהרו והסתלקו מכאן, פן תאחרו, שאם לא כן ישלחו בכם הסטודנטים את ידם הרעה, כפי שכבר עשו לא אחת ליהודים תמימים שנקלעו למקום בשוגג. אולם הבעל שם טוב הקדוש לא נראה מתרגש יתר על המידה מן הדברים ששמע, בתנועת יד סימן לתלמידים לרדת מן העגלה ולקחת עמם את מעט המיטלטלים שנשא עמם. אל דאגה ר' יהודי, איננו פוחדים מאיש, כאן בביתך נשבות ולא יאונה רע לך ולנו, הרגיע הבעל שם טוב את היהודי ההמום. ממראה האורח ומסגנון דבריו, הבין היהודי כי אין מדובר באדם פשוט כלל ועיקר, בסופו של דבר נרגע קמעה והכניסם לביתו.

הבעל שם טוב הקדוש, תלמידיו, בעל הבית ומעט היהודים הנוספים שהתגוררו בסמוך, היו בדיוק מניין. הבעל שם טוב ניגש להתפלל מנחה בהתלהבות כה רבה, עד שאפילו תלמידיו שהיו רגילים לראותו בתפילה, נבהלו למראה עיניהם. לא עבר זמן רב, ולתוך הבית התפרצה כנופיה גדולה של סטודנטים, בידיהם היו אלות ואבנים, ובעיניהם חמת רצח, הם רצו לכבד את האורחים הבלתי קרואים במכות כדרכם. בעל הבית המסכן שלמראה תפילת אורחו הבין כי איננו אדם רגיל, נחרד כולו, מוחו קדח במחשבה כיצד לגונן על אורחיו, אולם למרבה הפתעתו כאשר שמעו הסטודנטים את קולו של הבעל שם טוב מתפלל, רפו ידיהם ולא היו מסוגלים לזוז ממקומם, אט אט חמקו חרש מתוך הבית. לא עברה שעה ארוכה ובמקום הופיע הפרופסור שלהם, למראהו נחרד בעל הבית עוד יותר, האיש היה שונא ישראל מובהק, וכל היהודים רעדו מפניו. עתה נעמד הפרופסור בפניה, והאזין לתפילתו של הבעל שם טוב. בתום תפילת המנחה, ניגש הפרופסור אל המארח ושאלו מתי יתפלל האורח שוב? המארח השיב כי כפי הנראה יתפלל אורחו שנית בערב. הפרופסור שמע והלך לדרכו.

לקראת תפילת קבלת שבת, הופיע שוב הפרופסור, גם הפעם עבר הבעל שם טוב לפני התיבה, ושוב התפלל בהתלהבות עצומה. לאחר התפילה זימר שלום עליכם בדבקות, וקידש על היין. בשעת הסעודה דיבר באוזני תלמידיו ומארחם על קדושתה של הנשמה היהודית, וכיצד היא יורדת לעולם הזה, מתלבשת בגוף, וחייה בקרב שבעים שמונים שנה, וכל זאת כדי למלא את שליחות הבורא, לעתים קרובות אמר הבעש"ט, מתמצה שליחות זו בעשיית טובה אחת ליהודי, אם בגשמיות או ברוחניות, רק משום כך כדאי היה לה לנשמה לרדת מן העולמות העליונים והרוחניים אל העולם הזה הנמוך והשפל. כל אותה העת הוסיף הפרופסור לעמוד בפנינתו ולהאזין לדבריו של הבעל שם טוב.

מפני שחושב שהכל מגיע לו

בספה"ק "חובת הלבבות" כתוב שמידת "הכרת הטוב" היא אחת המידות הבסיסיות והכרחיות בעבודת השי"ת, והסיבה לכך שהאדם לא מכיר טובה לבוראו, היא מפני שחושב שהכל מגיע לו.

משל לזוג שבמשך שנים רבות גידלו בביתם יתום ודאגו לכל מחסורו. היתום הרגיש בביתם כבתוך שלו, ולא חש שלמעשה עושים אתו חסד במשך שנים כה ארוכות, באחד הימים הגיע עני לבית ונתנו לו נדבה הגונה, ופיו לא פסק מלברך את בעל הבית ולהודות לו על חסדו הגדול. לנוכח ברכות אלו של העני, שאלה בעלת הבית את בעלה: מדוע העני שעשינו לו טובה פעם אחת, מודה לנו כה רבות, ואילו היתום שאנו מגדלים בביתנו ומשפיעים עליו טובה כה גדולה ותמידית, אינו מודה לנו אף פעם? אמר לו בעלה: אם תרצי אוכל לגרום לו ליתום שיתחיל להודות לנו. הוא קרא ליתום ואמר לו: גידלנו אותך במשך שנים הרבה עד עכשיו, ואנו שמחים שהקב"ה זימן לנו מצוה כה חשובה, אולם עכשיו גדלת ויש באפשרותך לעמוד ברשות עצמך, לכן, אני מציע לך שתעזוב את ביתי ותנסה לחיות חיים עצמאיים. הדברים נפלו על לבו של היתום באופן קשה מאד, אך בלית ברירה הוא יצא לרחוב, ניסה להתפרנס ולמצוא אוכל, ניסה למצוא מקום מגורים וכו', לצערו לא עלה הדבר בידו, רעב ונושפל הוא הסתובב ברחובות, כשראה אותו אותו אדם, קרא לו ואמר שהוא רואה שהוא אינו מסתדר לבד ולכן, הוא יקבל אותו שוב בשמחה לביתו כפי שהיה עד כה. מאותה שעה ואילך ידע אותו יתום כיצד להודות למטיבו, העובדה שנישל אותו מכל הטובה שהיתה לו, החדירה לדעתו את הידיעה שעושים עמו חסד תמידי ועליו להכיר טובה ולהודות על כך.

הנמשל: האדם חי בעולמו של הקב"ה, וה' משפיע עליו חסד תמידי ללא הרף, אולם האדם שהורגל לכל זאת אינו חש בטובה הגדולה ואינו יודע להודות לה' על כך, אולם כאשר האדם נקלע ח"ו לצרה או כשפוקדת אותו חלילה מחלה, אזי הוא מבין שכל חייו וכל נשימה שלו הינם חסד שהבורא יתברך מעניק לו באותו רגע, באותה שעה הוא לומד גם כיצד להודות לה' על חסדיו התמידיים, והוא מכיר טובה לה' על כל מה שהוא עושה למענו תמיד.

עפ"י הרה"ק ה"בן איש חי "זיע"א)

התלמידים שהיו בטוחים כי האיש אינו מבין מילה מן הדברים שנאמרו בשפת יידיש, סברו כי הוא ממתיך כל אותו הזמן לשעת כושר, כדי להתנכל להם, הם לא ידעו שהפרופסור הוא מלומד גדול, שהבין כל מילה ומילה שיצאה מפיו של הבעל שם טוב, ככל שהוסיף הבעל שם טוב לדבר על הנשמה היהודית, ערכה וסגולותיה, נעשו פניו רציניות יותר ויותר, ודבריו חוצבים להבות אש.

למחרת בבוקר שב הפרופסור להופיע בביתו של היהודי, הוא עמד בפניו הקבועה לכל אורך התפילה, ואף נותר לעמוד שם גם בעת סעודת השבת. גם הפעם דיבר הבעל שם טוב על ייחודו של העם היהודי, בתבלו את דבריו בסיפורי מופת מן העבר, ובדברי חז"ל בנושא. הפרופסור נראה מרותק. רק בתום הסעודה, נפנה והלך לדרכו. התלמידים, כמו גם המארח לא הבינו מה מניע אותו לעקוב אחריהם. אולם הם לא העזו לשאול אותו לפשר התנהגותו.

הדבר חזר על עצמו בתפילת מנחה ובסעודה השלישית שלאחריה, הפעם נותר הפרופסור בבית עד לאחר תפילת ערבית והבדלה, כל אותן שעות ארוכות לא אמר דבר, אך לא גרע עין מן הבעל שם טוב. לאחר ההבדלה הלך לדרכו, והבעל שם טוב הורה לעגלון לרתום את הסוסים, ושוב הם נסעו שעות ארוכות, והסוסים דהרו בשדה בבקעה ובהר, הבעל שם טוב היה במצב רוח מרומם והתלמידים שהבחינו בכך, החלו חוככים בדעתם אם לשאול את רבם לפשר הנסיעה הבלתי שגרתית הזאת. אולם הבעל שם טוב לא המתין לשאלתם, אתם בוודאי מתפלאים על מטרת נסיעתנו הארוכה, פתח ואמר. ובכן, יום יבוא והיא תיוודע גם לכם. למשמע הדברים סילקו התלמידים מעל עצמם כל מחשבה והרהור בנושא.

ובכן, נתחייך רב העיר ושאל את תלמידי הבעל שם טוב, התואילו לדמיין את פניי ללא הזקן הארוך המעטר את פניי? התלמידים היו אחוזי הלם, כן, אני הוא אותו פרופסור שעקב כל השבת אחר תנועותיו ודבריו של הבעל שם טוב הקדוש, הרב סיפר להם כי בגלל סיבות שונות, נותק בצעירותו מן העם היהודי, אולם בהשפעת הבעל שם טוב, התעוררו בלבו רגשות חרטה ותשובה, והוא החליט לשוב למוטב. הוא חזר בתשובה שלמה, והתמסר ללימוד התורה הקדושה, עד שנתמנה לרב. אז הבינו התלמידים כי את הנסיעה הארוכה ההיא, ערך רבם הקדוש אך ורק כדי להציל נשמה יהודית זו מכליה ח"ו.

צ'ין אדם לחברו

חסד עם ילד קטן

מסופר על הרה"ק מטשיבין זיע"א, שבחן קבוצת נערים צעירים, בסוף הבחינה הבחין בנער בן עשר שאינו יודע להסתדר עם סגירת הדלת, והגאון חשש לילד שמא על ידי כך יתבוה אצל חבריו, לכן לאחר הבחינה קרא לו ביחידות, ולמרות שכבר היה יהודי וקן, גחן על הארץ להראות לו כיצד יש לפתוח ולסגור את הדלת.

פדיון שבויים

מסופר על הרה"ק רבי חיים מבריסק זיע"א, שלבו הרחום התגלה במיוחד כשהדבר היה נוגע לפדיון שבויים. הוא היה מוכן להפקיר את עצמו כדי להציל נפש מישראל. בימי האנדרלמוסיה ברוסיה נתפס בבריסק בחור יהודי, באה אמו לפני ר' חיים ובכתה לפניו שילך אל הרשות להשתדל ולבקש על בנה. ור' חיים הסכים מיד. מקורביו שהיו באותו מעמד ניסו למנוע אותו ללכת, בטענה שהשעה היא שעת חירום ומי יודע אם רבינו לא יגרום בואת רעה לעצמו. השיב ר' חיים, בואו ונחשוב חשבוננו של דבר, מצות פדיון שבויים שלפנינו זה ודאי, ואין חולק על כך. אמא זו ששרויה בצער אין קץ, אף זה ודאי. ואילו גרימת רעה לעצמי אינו אלא ספק, והרי קיימא לן אין ספק מוציא מידי ודאי.

יש להגדיל את סכום התמיכה

פעם שלח הרה"ק רבי שלומ'קה מזווייהעל זיע"א כסף ביד בתו לאלמנה אחת שהיה תומך בה לפרנסת בני ביתה. חזרה הבת

וסיפרה שפגשה את האלמנה בעת ארוחתה, ונוכחה לראות שהרחמנות עליה אינה כל כך גדולה, מאחר שראתה שמרשה לעצמה לקנות מצרכי אוכל יקרים, (כידוע רבנו לעצמו ולמשפחתו צמצם בתכלית הצמצום באופן מדהים). נענה לה הרבי, אדרבה מעתה יש להגדיל את סכום התמיכה, מאחר והיא זקוקה לדברי אוכל יקרים.

נקי כפיים ובר לבב

מסופר על הרה"ק רבי אריה לזין זיע"א, שיום אחד נכנס אדם אחד במשרד ישיבת 'עץ חיים' ועמו ספרו שבעים שנה בירושלים. נכנס ר' אריה לחדר, ראה ספר זה על השלחן והחל לעלעל בו ומצא, כי אחד הפרקים מוקדש לרבה של ירושלים הרה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א שר' אריה העריצו. חפץ ר' אריה לרכשו ושאל למחירו, השיב לו אותו אדם, שלש לירות. הוציא ר' אריה סכום זה מכיסו ושילם לו. לימים כיתת ר' אריה רגליו וחיפש היכן גר אותו אדם, טיפס לקומה הרביעית ובא אליו בטרוניה, מדוע ביקשת ממני שלש לירות בעד ספרך? ואילו באחת מחנויות הספרים מצאתי ספר זה ולידו פתק פי מחירו הנקוב הוא חמש לירות. השיב לו אותו אדם כי הצדק עמו ומחירו של הספר אמנם חמש לירות, אולם לבני ישיבה אנכי מעניק הנחה והמחיר עבורם הוא שלש לירות בלבד. השיב ר' אריה, אין אני בן ישיבה, אנכי עובד רק כמלמד בישיבת 'עץ חיים' ועמד בתוקף על כך שישלם את ההפרש במחיר.

תלולא דעדקא

שבת קודש כ"ו תמוז

הרה"ק רבי שלמה גאנצפריד ב"ר יוסף (קיצור שו"ע - תרמ"ו)

יום ראשון כ"ז תמוז

הרה"ק רבי משה חיים טובי ב"ר יצחק אייזיק מקאלוב (תקצ"א)

יום שני כ"ח תמוז

הרה"ק רבי אלעזר ב"ר אלימלך מליזענסק (תקס"ו)

הרה"ק רבי משה ב"ר צבי הירש (ישמח משה מאוהעל - תר"א)

הרה"ק רבי יוסף שלום אלישיב ב"ר אברהם (תשע"ב)

יום שלישי כ"ט תמוז

רבי שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הקדוש - ד"א תתס"ה)

הרה"ק רבי משה מזאלישין ב"ר גרשון (משפט צדק על תהלים - תקצ"א)

יום רביעי א' מנ"א

אהרן הכהן בן עמרם (ב"א תפ"ז)

אלעזר הכהן בן אהרן הכהן (ב"א תקט"ז)

הרה"ק רבי נתן נטע מאוריטש ב"ר יוסף (נטע שעשועים - חותן הבת עין - תקמ"ה)

הרה"ק רבי שלמה מבאבוב ב"ר בן ציון (תש"ס)

יום שישי ג' מנ"א

הרה"ק רבי שמעון מאוסטראפאליע ב"ר פסח (ת"ח)

הרה"ק רבי מנחם עזריה מפאנו ב"ר יצחק ברכיה (רמ"א מפאנו - שפ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילא הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "ב"א אור"ח" רפרסס יוסף הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (ט')

א) כלי שמלאכתו לאיסור, שהתירו לטלטלו לצורך גופו, מותר לטלטלו, אפילו אם יש לו רק ספק אם כלי זה יועיל לו לצורך גופו. (ספר גם אני אודך, תשובות הגר"ח קניבסקי זצ"ל, חלק ג', סימן צ')

ב) מחסומים מברולים שיש על הכבישים בשבת, שלא יסעו המכוניות, אינם מוקצה, כיון שלפעמים מוכרחים לטלקו מפני פיקוח נפש. (שם, סימן צ"א)

ג) כלי שמלאכתו לאיסור שמונח בכיור, ולא יכול לטול שם ידיו, מפני שלא רוצה שיתקלקל הכלי, מותר לטלטל הכלי, מדין כלי שמלאכתו לאיסור, שמוותר לטלטלו לצורך מקומו, ולא נקרא שמטלטל שלא יפסד הכלי. (שם, סימן צ"ב)

ד) מותר להוריד כינה מהראש בשבת, ולא הוי מוקצה, דהוי כגרף של רעי שמוותר לטלטל. (שם, סימן צ"ג)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק
רבי משה ב"ר צבי הירש
(ישמח משה מאוהעל)
נלב"ע כ"ח תמוז תנצב"ה

גליון 745
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מעשה שהיה ביהודי אחד שעמד וחרש את שדהו ולפתע געתה פרתו. עבר שם ערבי אחד ואמר לו: "יהודי, יהודי! הפסק לחרוש, שכן פרתך געתה ואמרה שברגעים אלו חרב בית המקדש." חלפו כמה רגעים והפרה געתה שוב. "יהודי, יהודי!" שוב קרא אליו עובר האורח. "המשך לחרוש, שכן הפרה בישרה ואמרה שכבר נולד המשיח, מושיען של ישראל." "מה שמו של המשיח?" שאל היהודי. "מנחם" "ומה שם אביו?" המשיך היהודי לשאול. חזקה. "והיכן הוא מתגורר?" "בבירת המלך של בית לחם יהודה" הייתה התשובה. כששמע זאת היהודי, מכר את פרתו ואת מחרשתו והחל למכור צעצועים לתינוקות. הוא נדד מעיר לעיר כשהוא מוכר את מרכולתו, עד שיום אחד הגיע לעיירה אחת בה כל הנשים רכשו צעצועים מלבד אישה אחת, אימו של תינוק בשם מנחם. "ידידתנו, מדוע אינך רוכשת צעצוע לתינוקך מנחם?" שאלו אותה הנשים האחרות, והיא השיבה: "אני רוצה לחנוק את שונאיהם של ישראל (היא השתמשה בביטוי במרכאות כפולות כשמשמעותו שרצונה, חלילה, להרוג את ילדה), שכן התינוק נולד ביום בו חרב בית המקדש!" ושמע זאת היהודי וידע כי זהו התינוק. "הסירי דאגה מליבך" אמר, "שכן אני בטוח שכשהם יהיו בשר על חורבן בית המקדש בלידתו, כך הוא יבשר על בנינו של בית המקדש." חלפו ימים והוא שב לבקר באותה עיירה. כשהתעניין אצל האם לשמוע מה שלום בנה התינוק, השיבה לו: "מהיום שבאת ושאלת עליו, באה רוח סערה וחטפה אותו מידי."

(על פי תלמוד ירושלמי)

פרשת השבוע

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל ('א' - א')

מסופר על אברך אחד שבא אל הרה"ק בעל ה"תפארת שמואל" מאלכסנדר זייע"א בתחילת נשיאותו, לאחר הסתלקות הרה"ק בעל ה"ישמח ישראל" זיע"א, ובעת נטילת שלום, עלה במחשבתו, כי כשבא אל הרה"ק ה"ישמח ישראל" והביט בצורתו הק', זכה להרהר בתשובה, והלואי שיוכה כן גם עתה. בשב"ק פתח ה"תפארת שמואל" לומר תורה בפרשת השבוע ואמר: "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו'", ופרש"י שהן דברי תוכחה. וקשה וכי צריך משה רבינו ע"ה לומר דברי תוכחה? הלא מי לא ישוב לה' אם הביט בצורתו הק' של רבי כזה אור פני משה? אולם מרע"ה הביט עד סוף כל הדורות, ופעל זאת לדורות הבאים, אשר אפילו אם לא ישובו בתשובה בהביטם בפני רבם, מ"מ ידבר אליהם דברי כיבושין ותוכחות, שעכ"פ ישובו ע"י דיבוריו. וזהו "אלה הדברים אשר דיבר משה" כי כל מנהיג הדור נקרא משה על דרך משה שפיר קאמרת, "אל כל ישראל" עד סוף כל הדורות.

מסופר על הרה"ק רבי אלעזר מנדל מלעלוב זיע"א, שלא היה הולך בתשעה באב אצל הכותל המערבי, למרות שהוא נהג ללכת בכל יום למנחה ומעריב, ורק במוצאי ת"ב הי' הולך שמה לקדש את הלבנה עם קהל חסידי, והי' יוצא בריקוד, ואמר שהוא רוצה להיות בין המנחמים.

לא תגורו מפני איש וגו' ('א' - י"ז)

אחרי הסתלקותו מן העולם של הבעש"ט הקדוש זיע"א מצא המגיד הקדוש ממעורטש זיע"א קמצוץ של טבק על המטפחת של רבו הבעש"ט, ומרוב פחד התעלף, כל כך היה ירא מרבו הקדוש. לעומת זאת בחיי הבעש"ט ישב פעם המגיד בדין תורה, אחד מקרובי הבעש"ט תבע את רעהו, ובשעת הברור חלף הבעש"ט ליד חדר בית הדין, היה בכך משום נתינת מקום לחשש צל צילה של הטיית הדיין לטובת אותו קרוב של הבעש"ט, לא היסס המגיד אף לרגע וקרא: אנו גוזרים בכח בית דין, כל מי שאינו צריך להיות עכשיו בחדר יקום ויצא. למרות שהיתה לו יראת כבוד גדולה מהבעש"ט ומורא רבו שרויה עליו, היה פחדו ומורא מהשמים גדול עוד יותר.

זמני השבת

דברים - חזון

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:10 ת"א: 7:25

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:26 ת"א: 8:28 ר"ת: 859

בעל האכסניא הוּו. פעם נסע בעל הבית למסחריו, והרוויח בהם כסף רב, ועם שובו לביתו הכניס את הכסף למגירת השולחן, ולא שם לבו שהשאיר את המפתח תקוע במנעול המגירה. כשראיתי זאת, פחו יצרי עלי, לקחתי את כל הכסף והטמנתי אותו בקרקע ליד ביתי.

מאז עברו כמה שנים, לא נגעתי בכסף הגנוב, ואף התחרטתי על כך מעומק לבבי, והדבר הזה אינו נותן לי מנוחה אפילו לא לרגע אחד, איך עשיתי דבר כזה לגנוב מבעל הבית אשר מפרנס אותי ומכיר אותי כאדם הגון. אבל עדיין לא תקנתי את המעוות, יען הנני ירא ובוש עד מאוד להודות בפניו שאני גנבתי ממנו את המעות. ועתה בראותי אותך זה כמה ימים לשהותך כאן, שאתה אדם ירא שמים, ואיש לא יחשוד בך, מפני שאתה אורח ממקום רחוק ולא היית כאן בזמן הגניבה, נפשי בשאלתי שתקבל ממני את הכסף, ותעשה כחכמתך להשיב את הגולה, להביא את הכסף לידי בעל הבית.

החסיד הסכים לבקשתו, והמלמד מסר לידו את סכום הכסף, והלך לו. ויהי ממחרת, כשנכנס בעל האכסניא אל החסיד האורח לתבוע ממנו את דמי שכירות החדר לימי שהותו במלון, פנה אליו החסיד ושאל אותו: האם אי-פעם נגנב ממך כסף? בעל הבית שכבר הספיק לשכוח את צערו, מפני שכבר עברו כעשר שנים מאותו המעשה, השיב בתחילה בשלילה. אבל החסיד לא הרפה, ודחק בו שיתאמץ להיזכר, אם נגנב ממנו סכום כסף לאחר התבוננות קצרה, נזכר בעל המלון ואמר לחסיד:

אכן נגנב ממני סכום כסף גדול, אבל הדבר אירע לפני שנים רבות. החסיד לא נתן לו להפליא זמן רב, תיכף הוציא את הכסף הצרור אתו, ונתנו לבעל הבית, באמרו הרי שלך לפניך. בעל המלון, אשר מזה שנים רבות נתייאש מאותו סכום כסף גדול, התרגש מאד, וחקר את החסיד: איך הגיעו המעות אליך? אמר לו החסיד: לצערי, אינני יכול לגלות לך את פרטי העניין. חזר בעל האכסניא ושאל: ומה היא מטרת בואך לעירנו? כאן השיב לו החסיד בפרוטרוט: הנני איש עני ואביון, ומוטל עלי להשיא את בנותיי, ורבי הקדוש "החווה" שלח אותי לנסוע לעיר הזאת, באמרו לי שמכאן תבוא לי הישועה!

שאל אותו בעל המלון: לכמה כסף הינך זקוק? הרהר החסיד בלבו, ולאחר חישוב קצר ענה ואמר, כך וכך. הוציא בעל האכסניא מכיסו את מלוא הסכום, ונתן לו. כשחזר החסיד אל רבו "החווה" וסיפר לו את הקורות אתו, אמר לו "החווה": ראיתי את גודל תשובתו וחרטתו של אותו המלמד, לכן הייתי חייב לשלוח אותך לאותה העיר, כדי שיוכל דרכך להשיב את הכסף לבעליו, ומגלגלין זכות ע"י זכאי.

יומא דהילולא של הרה"ק ה"חווה" מלובלין זיע"א ט' מנ"א נולד בשנת ה'תק"ה לאביו הרה"ק אברהם אליעזר הלוי זיע"א (נצר לשל"ה הקדוש) בעיר שברשין שבפולין. למד תורה מפי סבו הרה"ק רבי צבי הירש – אב"ד זולקווא זיע"א, ומפי הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מניקלשבורג זיע"א, שבהשפעתו נהיה לחסיד והחל ללמוד אצל המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א. למרות גילו הצעיר, כבר אז תפס מקום נכבד בין תלמידי 'המגיד' שמיהר לספר לחסידים כי באה אליו "נשמה שלא הייתה בעולם מזמן הנביאים". מנהגו היה שבכל שנה, בכל יום משנים-עשר הימים הראשונים לחודש ניסן, כתב ברוח קודשו מה יקרה בכל חודש משנים-עשר חודשי השנה, אולם באותה שנה כתב רק עד חודש אב. ובהגיע חודש אב מחלתו הלכה וגברה עד שעלתה נשמתו השמימה בתשעה באב ה'תקע"ה. ציונו הקדוש בבית החיים היהודי הישן בעיר לובלין שבפולין.

מסופר: להרה"ק ה"חווה" מלובלין זיע"א היה חסיד בשם ר' אברהם פונציער, שהיו לו בביתו שלש בנות בוגרות שהגיעו לפרק "בתולה נישאת" והוצרך להשיאן, ובאותן הימים היה אב צריך ליתן עבור בתו נדוניה גדולה, ולרש אין כל. אמרה לו אשתו שיכנס אל ה"חווה", לשאול אותו כדת מה לעשות.

עשה כעצתה, נכנס אל ה"חווה" והשיח בפניו את לבו אודות דחקו ומצוקתו. אמר לו ה"חווה", תיסע לעיר קרמטשניק, היתה זו עיר בפולין, ומשם תבוא לך הישועה. וכן עשה. לקח עמו כמה ספרים, ונסע לקרמטשניק. בואו אל העיר, לא ידע מה עליו לעשות, אך בביטחון ואמונתו נכנס לאכסניא אחת, ושאל האם יש כאן מקום לישון. השיבו לו הן, ונתנו לו חדר בבית האכסניא. הואיל ולא היה לו דבר אחר לעשות, ישב בחדרו ועסק בתורה כהרגלו.

מתחלה חשב בעל המלון כי האורח סוחר הוא ובא לצרכי מסחר, אך בראותו שעברו כמה ימים והנה האורח בכלל אינו יוצא מהחדר שנתנו לו, אלא כל היום יושב ולומד שם, והרי גם לא שילם לו מאומה, הבין בעל המלון כי זהו אדם עני מסתמא גם אין לו לשלם, א"כ למה זה יארחנו בחינם. נכנס בעל הבית אל האורח, ואמר לו: אין זו תכלית שתישאר כאן בלי תשלום. אם לא תשלם לי עד מחר, הנני נוטל ממך את כל חפציך במקום תשלום השכירות, ותיסע מכאן לדרכך. יצא בעל המלון מחדרו, והחסיד המשיך בלימודו.

באמצע היום נכנס אל החסיד איש אחד בלתי מוכר, וביקש ממנו להאזין לדבריו. וכה סיפר לו: אני משמש כ"מלמד" לבניו של

משל ונמשל

טבעו בארץ שעריה אבד ושבר בריחיה מלכה ושריה
בגוים אין תורה (איכה ב' ט')

משל למלך שגלה את בניו לארץ אחרת, והגלה עמם את האומן שלהם, ומסר להם מפתח של המבצר שלו, שאם יחזרו הבנים ללכת בדרך טובים, יחזירם אל המבצר כבתחילה, והבנים לא אבו הלך בדרכי ישרים, עד שעי"ז באורך הזמן כעס המלך מאד וקרא לאומן הנ"ל לביתו, ולקח ממנו מפתח המבצר, והיה אז לבנים עת צרה, ונכמרו רחמי אנשי המדינה שגלו לשם והעניקו להם כסף וזהב ועושר, ועשו אותם לשרים, ובני המלך לא אבו לקבל תנחומים, אמרו בני המדינה אליהם, מדוע לא תתנחמו הלא בתחילה הייתם חיים בעוני ומתלטלים כגרים, ועתה עשינו עמכם טובה, להעשירכם ולעשותכם שרים נכבדים, ומדוע לא תקבלו תנחומים? והשיבו בחכמתם, בראשונה היה לנו האומן ומפתח המבצר בידו, והיה לנו פת בסלו לשוב אל בית אבינו מתי שנרצה לחזור, והיה נחשב בעינינו כאילו היינו שם, ולא נחשב לנו כל העוני והדלות לכלום, ועכשיו שאין לנו פת בסל לחזור, מה מעלה וכבוד נשאר לנו אחרי זה?

והנמשל: התורה הקדושה היא האומן אשר שלח עמנו בגולה, והיא בעצמה המפתח לפתוח לנו שערי העזרה, היום אם בקולו תשמעו, לכן כל זמן שאל"ף קיים, אזי לא אכפת לנו ברי"ש ועוני, כי מפתחות העזרה בידינו, אמנם אחר שקצף על עולמו ונסתלק ארון האלקים – הצדיק, ובית מדרשו בטל הרי כאילו ניטל ממנו מפתח ההוא, מה מועיל לנו להיות שרים נכבדים בין אומות העולם ולהיות עשירי עם אחר שסגר בריח בעדנו ואין פותח, אמנם בעו"ה אבד ושבר בריחיה כי יומי מצא הבריה לפתחו, ועל כן אם נהיה נמי וזהו טבעו בארץ שעריה ר"ל, כי פתיחת שעריה טבעו ותלויים בארץ, נלקח אל"ף רי"ש צדי"ק ארון האלקים הת"ח שרים בגוים, מה מועיל לנו להיות שרים בגוים אם אין תורה ח"ו

(בשם הרה"ק ה"חתם סופר" זיע"א)

אל תִּירָאוּ כִּי כָּבֵד נִתְבַּטְּלָה הַגּוֹזֵרָה

מעשה שהיה בזמן רבינו האר"י הקדוש זיע"א (יומא דהילולא ה' מנ"א). בשעה שישב ולמד סתרי תורה עם תלמידיו, ופתאום באמצע הלימוד הפסיק רבינו האר"י, ואמר, ברוך דיין האמת, קול כרוז אני שומע מבית הדין של מעלה, בגזרת עירין פתגמא ובמאמר קדישין שאלתא שיעלה ויבא ארבה, אין מספר לגדודיו, ויחנה בכל גבול צפת, ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ, וכל תבואתה ישרש, ולא תישאר מחיה לכל יושביה, והכל בעוון שהעלימו עיניהם מאת עני תלמיד חכם וצדיק אחד, ושמו ר' יעקב אלטרץ, שיושב בתענית ומתרעם כביכול על הקדוש ברוך הוא, שנשאר בחוסר כל ואין חומל ואין מרחם. והקדוש ברוך הוא לא יוכל להחריש להתאפק על צערו של העני הזה, ויחר אפו על שכניו תושבי צפת שאינם משגיחים ואינם חסים עליו. ע"כ לשון הכרוז. וסיים רבינו האר"י, לכן אחי ורעי, הבה נקבץ מעט כסף מאתנו כל אחד כאשר תשיג ידו, ואחד מן הישיבה יקנה מצרכי מזון לחם ולפתן, לפרוס לרעב לחמנו, והנשאר מן הכסף יתנו לעני הנזכר שיקנה בהם מה שירצה, ויקום אחד מן החבורה רבי יצחק הכהן, ויקח הכסף בידו, וימחר ללכת אל החנות, ויקנה מצרכי מזון, וירץ אל בית העני הנזכר, ויראהו משתטח על הרצפה, ובוכה על רוע מזלו, כי מנהגו היה לשאוב מים בחביות של כלי חרס ולמוכרם בפרוטות להחיות את נפשו, ובאותו יום בבוקר השכם, נפלו מידיו החביות, ונשברו, ונשאר בלי מזון, ומבלי משען ומשענה, וכשמוע זאת ר' יצחק הכהן, החזיק בידו והושיבו על שולחן, ונתן לו מברכת ה' אשר בידו, האכילתו והשקתו, ויתר המעות נתן לו לקנות חביות אחרות להתפרנס על ידם, כאשר היתה באמנה אתו. ויאמר לו, אדוני החכם, למען השם, עמוד והתפלל לפני הקדוש ברוך הוא, שירחם על תושבי צפת ולבטל מעליהם כל גזרות קשות ורעות, כי בגללך נגזר שיעלה ארבה ויבא בכל צפת, ולא יותיר מחיה לכל תושביה, ואנא היוזר מכאן ולהבא מלהתרעם על מדותיו של השם יתברך. והודה לו אותו חכם, וקיבל עליו שלא יוסיף לעשות כדבר הזה, ועמד והתפלל בדמעות לפני השם יתברך שימחול לו, ושיסיר חרון אפו מעל תושבי צפת, ויבטל מעליהם כל גזרות קשות ורעות, וינחם על הרעה לעמו. ואחר כך חזר רבי יצחק הכהן אל הישיבה וסיפר להם כל המאורע, ויאמר להם רבינו האר"י, דעו וראו כי בגלל הצדקה שעשינו עם העני הנזכר נתבטלה הגזירה של הארבה, הודות להשם יתברך על רוב רחמיו וחסדיו. וחזרו ללמוד עם הרב. והנה כעבור שעה אחת עלה הארבה על גבול צפת חיל גדול וכבד מאד, ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ, וכל התלמידים נבהלו ונחרדו, ויאמר להם הרב, אל תיראו כי כבר נתבטלה הגזירה, ורק טרם נמסרה הידיעה לארבה שלא יבא הנה, וכך היה, לאחר זמן קצר הפך ה' רוח ים חזק מאד וישא את הארבה ויתקעהו לתוך הים הגדול, ושם נטבע הארבה וכל המונו. לא נשאר ארבה אחד בכל גבול צפת, ויושע ה' לעמו ולנחלתו, בזכות הצדקה והחסד שגמלו לאותו עני. ומהיום ההוא והלאה נתנו עיניהם תושבי צפת על העני ההוא להשגיח על כל צרכיו.

צין אדם לחברו

כשיהודי בצרה אי אפשר שלא להתייחס

מספרים על הרה"ק רבי מנחם מענדל ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א, שהיה לומד בבית סבו הרה"ק "בעל התניא" זיע"א. כה שקוע היה בלימוד, עד שכאשר פרץ בנו התינוק בבכי גדול, הוא לא שמע אותו כלל, והמשיך בלימודו. אבל הסבא הגדול, שהיה בקומה העליונה, שמע את קול הבכי, ירד, לקח את התינוק בורעותיו והרגיע אותו. לפתע הבחין בכך הנכד, והתנצל בפני סבו באומרו שהיה שקוע בלימוד, ולא שמע את קול הבכי. אמר לו הסבא: ידעתי בני ידעתי, אולם וכי אתה חושב שאני הייתי שקוע בלימוד פחות ממך? אך דע לך כלל: בכל מצב שלא תהיה, כשיהודי בוכה, כשיהודי בצרה, אי אפשר שלא לשמוע, אי אפשר שלא להתייחס.

להפחית מכה מהודי זה גדלות

מסופרים: פעם אחת נפגש הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצה זיע"א עם רבה של וילנא הגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי זיע"א. ביקש רבי חיים עוזר מרבי מאיר יחיאל שיגיד דבר תורה, נענה רבי מאיר יחיאל ואמר דבר תורה חריף ועמוק מאד. נרעש רבי חיים עוזר והכריז: רבי מאיר יחיאל! אתה גברא רבא, אמר רבי מאיר יחיאל: מי שאומר דבר תורה מחודד, עדיין איננו גברא רבא. ומי כן ראוי להיקרא בתואר זה? תמה רבי חיים עוזר. ענה רבי מאיר

יחיאל: אשאל אותך שאלה, הגמרא במסכת מכות אומרת: כמה טיפשים האנשים הקמים לפני ספר תורה ואינם קמים לפני אדם גדול, שבתורה כתוב "ארבעים יכנו" ובאו חכמים בכוחם הגדול ומיעטו ואמרו שחייב מלקות הוא רק שלושים ותשע ולא ארבעים. וקשה, המשיך רבי מאיר יחיאל – למה הגמרא מביאה ראייה מפסוק זה ולא מביאה ראייה מפסוק שנכתב לפני כן, שהרי בפרשת ויקרא (כ"ג–ט"ו) נאמר: "תספרו חמישים יום" וחכמים העמידו את הדבר בארבעים ותשע יום. זו אכן קושיא חזקה מאד, התפעל רבי חיים עוזר – ומה באמת התירוץ? ענה רבי מאיר יחיאל: התשובה היא: לדרוש שיש לספור ארבעים ותשע במקום חמישים זה עדיין לא פועל שום דבר, אבל להפחית מכה אחת מיהודי ובכך להקל את צערו זה גברא רבא.

היהודי בכבוד חברכם

כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו, אמרו לו: רבנו למדנו אורחות חיים ונוכח בהן לעולם הבא. אמר להם היהודי בכבוד חברכם ובשביל כך תזכו לחיי העולם הבא

(ברכות כח)

יהודי, הוא זה שעושה עבור הזולת

הגה"ח ר' אלי' ראטה זיע"א היה אומר תדיר בשם הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א "וויפל איד איז מען, וויפל מען טוט פאר א צוויטן". פירוש איך נמדדת כמות היהדות שבכל יהודי, לפי פועל ידו ומעשיו עבור הזולת.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ד' מנ"א

הרה"ק רבי בן ציון ב"ר שלמה מבאבוב (קדושת ציון – תש"ג)

יום ראשון ד' מנ"א

רבינו יצחק לוריא אשכנזי ב"ר שלמה (האר"י הקדוש – של"ג)

הרה"ק רבי חיים מקראסנא ב"ר צבי הירש (תלמיד הבעש"ט – תקנ"ג)

יום שלישי ד' מנ"א

הרה"ק רבי ישכר דב ב"ר אריה יהודה מולאטשוב (תקנ"ה)

הגה"ק רבי משה גרינוולד ב"ר עמרם (ערוגות הברשם – תרע"ו)

הרה"ק רבי אליעזר רוזנפעלד מאושפיון הי"ד ב"ר יהושע מקאמינקא (תש"ג)

הרה"ק רבי שלום נח ב"ר משה אברהם (ה"נתיבות שלום" מסלונים – תש"ס)

יום רביעי ד' מנ"א

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מיאס

ב"ר אהרן משה בעל ה"קרני ראם" (תרכ"ו)

הרה"ק רבי נחמיה ויסל (הסבא מקעלם)

ב"ר ישראל נחומס (תרנ"ח)

יום חמישי ט' מנ"א

הרה"ק רבי דוד פורקעס (תלמיד הבעש"ט הק' – תקל"ד)

הרה"ק רבי יעקב יצחק ("החווה" מלובלין) ב"ר אברהם אליעזר הלוי (תקע"ה)

יום שישי י' מנ"א

יששכר בן יעקב מבשבי קה (ב"א שיי"ח)

רבי דון יצחק אברבנאל ב"ר יהודה

(אברבנאל עה"ת – רס"ח)

הרה"ק רבי מרדכי בנעט אב"ד ניקלסבורג ב"ר אברהם (תקפ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטיליאל הכהן רביטבין שליט"א
מו"ס "זב"א אורח" רפ"רס יוסף הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (י')

א) כלי זכוכית שנשברו על השלחן, או במקום שהולכין, מותר לטלטל השברים כדי לפנות, שלא יווקו בהם. (רמ"א או"ח סימן ש"ח, סעיף ו')

ב) שכת בליל שבת דגים חיים [שלא בישראל], על השלחן, כיון שעד הבוקר הם ודאי יסריחו, ויהיה מותר לסלקם מדין גרף של רעי, (שו"ע שם סעיף ל"ד), לכן מותר כבר לסלקם מהלילה, ולהכניסם לתוך המקפא. (בטאון מים חיים, להגר"א הלוי דינר שליט"א, גליון 151, עמוד א')

ג) קופסה טאבקי, וכן משקפיים שמשמש בהם לקריאה, מותר לטלטלן אפילו שלא לצורך כלל. (אשל אברהם, מבוטשאטש, מהדו"ת, ריש סימן ש"ח)

ד) מותר לטלטל בשבת ארנק חדש, שעדיין לא השתמש בו. (משנה ברורה סימן ש"י, ס"ק כ"ה)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"צ

ר' פינחס צבי שיינברגר זצ"ל

בהרה"צ ר' מנחם מאניש זצ"ל

נלב"ע ד' מנ"א תשי"ט תנצב"ה

גליון 746
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מעשה במוכס אחד ישראל רשע שמת, ובו ביום מת אדם גדול בעיר, ובאו כל בני העיר ויתעסקו במיטתו, וקרובי אותו מוכס הוציאו גם את מיטת המוכס אחריו, קפצו עליהם אויבים והניחו המיטה וברחו, והיה שם תלמיד אחד שישב לו עם מיטת רבו. לאחר זמן חזרו גדולי העיר לקבור את החכם ונתחלפה להם מיטתו בשל מוכס, והיה התלמיד צועק ולא הואיל, וקרובי המוכס קברו את החכם, ונצטער בה אותו תלמיד מאד, מה חטא גרם שיקבר זה בבזיון כזה, ומה זכה אותו רשע להיקבר בכבוד גדול כזה, נראה לו רבו בחלום ואמר לו: אל תצטער בוא ואראך את כבודי הגדול בגן עדן, ובוא ואראך אותו האיש בגיהנום וציר של פתח גיהנום סובב באזניו, אבל פעם אחת שמעתי בגנות תלמידי חכמים ולא מחיתי, לכן נענשתי, וזה המוכס פעם אחת הכין סעודה לשר העיר ולא בא שר העיר, וחילק את הסעודה לעניים. וזה היה שכרו.

(סנהדרין מ"ד - ב' ברש"י)

פרשת השבוע

וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך
(ו' - ט')

מסופר: פעם קרא המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א לתלמידו הרה"ק בעל התניא זיע"א ואמר לו, "בעולמות העליונים התעורר קטרוג, מפני שאין התאמה בין אותיות הסת"ם של הפוסקים, לאותיות הסת"ם של המקובלים, אני מטיל עליך לעיין בכתבי הפוסקים והמקובלים ולמצוא את הכתב שיתאים לשתי השיטות". זמן רב התייגע בעל התניא עד שהצליח לשרטט אותיות שיתאימו לשתי הדעות גם יחד. לאחר שסיים את עבודתו המורכבת הראה את האותיות לרבו. "ברגע זה הוכרו בפמליא של מעלה שכך צריכות האותיות להיראות" אמר המגיד בקורת רוח, לאחר שעיין במלאכת המחשבת שהוצגה לפניו.

למחרת עזב בעל התניא את מעזריטש, ובדרך לביתו עבר דרך העיר האניפולי, החושך שלט ברחובות, בני העיר כבר נמו את שנתם, בעל התניא הביט סביבו,

תר אחר מקום בו יוכל ללון, והבחין בחלון מואר, באחד הבתים דלק נר. בעל התניא הלך לכיוון האור, נקש על הדלת, וכשנפתחה, ראה לפניו את ר' דוד הסופר. כשראה ר' דוד את האורח שמח מאד וקיבלו בכבוד רב. נכנס בעל התניא ויחד התקברו אל השולחן, לאחר שהכין שתיה חמה לאורחו החשוב, חזר ר' דוד להמשיך כתיבת ספר תורה. כשראה בעל התניא את כתב הסופר, ראה שהוא כותב בדיוק באותו כתב עליו כה התייגע אמש. כיצד למד את הכתב החדש? הרי הוא לא היה במעזריטש, ניקרה השאלה במוחו של בעל התניא. מי לימד אותך לכתוב כך את האותיות? שאל בעל התניא כשהוא לא מסתיר את פליאתו הגדולה. היום אמר לי הרה"ק רבי זושא זיע"א, שהכריזו בפמליא של מעלה על צורת אותיות התואמת הן לשיטת הפוסקים והן לשיטת המקובלים. ושרטט לי במדויק את האותיות הללו. סיפר הסופר בתמימות. בעל התניא התפעל מאד מקדושתו וגדלותו של רבי זושא מהאניפולי זיע"א.

זמני השבת

ואתחנן - נחמו

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:06 ת"א: 7:21

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:22 ת"א: 8:24 ר"ת: 855

ה"מגלה עמוקות" הביט בהם בעיניו הטובות, חיך חיוך אבהי ופתח את פיו: "לא אוכל לספר לכם למה רציתי לעזוב בתחילה, מטעם הכמוס עמדי, אבל למה החלטתי להישאר – אספר לכם: ביום האחרון לשהותי בעיר, שעות ספורות לפני מסיבת הפרידה המתוכננת דפקו אצלי בדלת שני בעלי דין, תובע ונתבע. התובע היה העשיר הגדול ר' יעקב, שתבע את ר' משה התלמיד חכם. מיהרתי אומנם להתארגן כדי לצאת מהעיר, אבל השניים הבהירו לי שמדובר בדיון דחוף מאוד בנושא שאינו סובל דיחוי. הם חייבים שאדון את הדין שלהם לפני שאצא מהעיר, כי מי יודע כמה זמן יעבור עד שימצאו רב חדש שידון ביניהם.

ר' משה הינו אברך תלמיד חכם, בעל משפחה ברוכה שהיה עומד ברחוב מידי יום ומוכר כעכים בעגלתו. בוקר אחד, עבר ברחוב ר' יעקב העשיר בכרכרתו המפוארת, ושמע את קריאותיו הקצובות של ר' משה, המזמינות את הקונים לבוא ולקנות מכעכיו. עצר ר' יעקב את הכרכרה ומיהר לגשת לר' משה: "אמור לי, ר' משה, כמה שעות ביום הנך עומד כך ומוכר במקום ללכת ללמוד תורה?" "שלוש שעות", ענה האברך בצער. "וכמה אתה מרוויח בחודש?" ממשיך העשיר לשאול. ר' משה נקב בסכום המגיע לסכום השווה ל-2,000 שקל, ולפעמים 2,200 שקל לחודש. "אם תסגור את חנותך ותשוב ללמוד – אשלם לך סכום שיגיע לערך של 7,000 שקל בכל חודש", מבטיח העשיר. האברך הדל פוקח זוג עיניים גדולות ותמהות: "תשלם לי? מדוע?" "אני רוצה לעשות איתך עסקת 'יששכר וזבולון', ענה הגביר, "תלמד תורה יום שלם במנוחת הנפש ונתחלק בזכויות".

ר' משה, מסכים לעסקה בחפץ לב, וסוגר את דוכנו אחר כבוד. כל אותו חודש הוא יושב בבית המדרש ולומד במנוחה ובשמחה. הגיע ראש חודש, שליח דופק על דלתו ומושיט לו את המעטפה שמכילה, כמסוכם, סכום השווה 7,000 שקל.

למחרת, שב ר' משה, התלמיד חכם, עם העגלה לקרן הרחובות וממשיך בממכר הכעכים כבימים ימימה. עובר שם ר' יעקב העשיר ומתפלא מה קורה כאן? הרי עשינו הסכם? הוא ממחר לרדת מן העגלה וקורא לידידו: "ר' משה! מה קרה לך? האם לא שלמו לך את ההתחייבות?" "בוודאי שילמו לי", עונה האברך. "אז למה הפסקת את ההסכם?" תוהה העשיר. "כי אני לא מעוניין!" פוסק ר' משה. "אבל היתה לנו עסקה, אי אפשר להפר הסכמים!" צועק ר' יעקב, "בוא נמהר לרב לפני שהוא עוזב!"

מוטב לי לוותר על משכורת שמנה מאשר על קירבת אלוקים מעשה זה אירע לפני קרוב לארבע מאות שנים, העיר קראקוב שבפולין זכתה שכיחן בה אחד הרבנים המפורסמים ביותר בעולם היהודי: הגאון הקדוש רבי נתן נטע שפירא זיע"א. (יומא דהילולא י"ג מנ"א) רבנו היה ידוע כצדיק וקדוש, היה גאון עצום בתורת הנגלה. כן עסק רבות בתורת הקבלה ובחכמת הנסתר, וזכה לרוח הקודש. הוא חיבר את ספרו "מגלה עמוקות", שנלמד עד היום על ידי תלמידי חכמים מופלגים, לא כל אחד מסוגל להבין את הפירושים העמוקים שלו, המתבססים על ידע נרחב בכל חלקי התורה הקדושה.

ביום בהיר אחד זימן הגאון לביתו את 'ראש הקהל', של הקהילה. "אני מודיע בזאת שהחלטתי להתפטר מתפקידי", אומר הרב לראש הקהל שנבהל עד עמקי נשמתו: "מה קרה?", הוא מבקש לדעת, אבל הרב מסרב לענות לו: "בעוד שלושה ימים אני יוצא מכאן, ולא יעזרו ניסיונות שכנוע כאלו ואחרים". ראש הקהל יצא מביתו של הרב בפנים נפולות ומיהר לבשר את הבשורה המרה. אבל כבד ירד על העיר, גדולי תלמידי החכמים ניסו לדבר עם הרב ולשכנע אותו, אבל הרב לא הסכים לשמוע על כך. הוא עוזב את העיר ויהי מה.

בצר להם החלו היהודים תושבי העיר להיערך למסיבת פרידה ראויה. הם כולם אוהבים ומעריכים מאוד את הרב, קשה להם להיפרד ממנו, אבל לפחות הם רוצים להיפרד כראוי, עם מסיבה שתבטא היטב את הכבוד הגדול שהם רוחשים לרבם הנערץ. עברו יומיים, וההכנות למסיבה הפכו קדחתניות. עוד רגע אמור הרב להיכנס ולשבת עם בני עדתו למסיבת הפרידה, שמיד לאחריה הוא יעלה על עגלה הרתומה לסוס, ויצא מהעיר יחד עם בני משפחתו ועם מעט הבגדים והכלים שצברו בתרמיליהם. רגע לפני המסיבה קורא הרב לראש הקהל ומודיע לו: "התחרטתי. אני לא עוזב את העיר". ראש הקהל אפילו לא עצר כדי לשאול מדוע. הוא יצא החוצה בשמחה ובצהלה, והחל לצעוק בקולי קולות: "הרב נשאר איתנו. הרב נשאר איתנו. הוא לא עוזב. איזה יופי!". מסיבת הפרידה הפכה לחגיגה ספונטנית ומתפרצת של תושבי קראקוב, אשר לא ידעו את נפשם מרוב שמחה על הבשורה המשמחת.

רק לאחר שנרגעו הרוחות פנו כמה מנכבדי הקהל, תלמידי החכמים והרבנים של העיר, וביקשו לשמוע מרבים, מה קרה שהחליט לעזוב את העיר, ומה גרם לו לשנות את החלטתו.

משל ונמשל

איך יגיע האדם לידי יראת הרוממות

של שמו יתברך

אי אפשר שיבוא אדם לידי יראת הרוממות של שמו יתברך, אלא אם כן הגיע למדרגה של שלילת ערכו מעיקרו, היינו שיהא בטל ומבוטל אצל עצמו ולא נחשב בעיניו כלום, כי אז יוכל לבוא לפני המלך, כי מי שמרגיש בעצמו איזו מעלה אינו יכול לעמוד לפני המלך, וכל האהבה ויראת ד' אשר ידמה האדם בנפשו כי יש לו וכל הקניינים המדומים, רק בדמיונו הם קיימים מהתעוררות מידותיו הגשמיות ורחוק הוא מהשי"ת, וכל המצוות שהוא מקיים הכל הוא פרי הגדלות להיות לו שם ולקבל פרס.

ועל דרך משל אפשר להסביר זאת, כי מי שחש בקרבו שיש לו מעלה, ודאי רחוק הוא מהמלך, כי מי ששרוי יחד עם המלך, כלום יכול הוא להרגיש במעלתו? הרי אין בית המלך חסר דבר, וכלום יש מקום לדבר על מעלת החכמה שבך בשעה שעומד לפני המלך, אם שם בבית המלך מקור החכמה, או לדבר ולהתגאות על עשירות, אם כל הכסף וכל הזהב של המלך הם, ואם הוא חושב שיש לו איזו מעלה היינו שיש לו חכמה או עשירות, ודאי שהוא רחוק מהמלך ואינו משיג כלום, כי בהתקרבו אל המלך ידע שלא חסר לו כלום ואינו זקוק לשום דבר, כי הכל נמצא בבית המלך שבצלו הוא מסתופף, ולא זו בלבד אלא שסכנה גדולה כרוכה בדבר אם לא יבטל רצונו וימהר לעשות רצון המלך אף יתחייב בנפשו, וצריך הוא לדעת בעצמו בעומק לבבו שהוא שלם ברצון גמור ומסירת הנפש ממש לעשות רצון המלך, ואז יוכל להיות תמיד מצוי אצל המלך, והמלך יגלה לו סודותיו ומתרי לבו.

(בשם הרה"ק רמ"מ מוויטעפסק זיע"א)

"הגיעו אלי שני בעלי הדינים והשמיעו את טענותיהם", ממשיך הגאון הגדול לספר את הסיפור. "שאלתי את ר' משה: "למה הפסקת את ההסכם? אני מכיר אותך, אתה הרי רוצה ללמוד." "זה נכון, רבי", עונה האברך, "אני אכן רוצה ללמוד, אבל העסקה הזאת היתה טעות". "מה? אתה רוצה תוספת?" נזעק ר' יעקב, "למה לא אמרתי לי שאתה רוצה יותר כסף? אשלם לך בשמחה". "לא רוצה תוספות!" פוסק האברך.

"כאשר מכרתי את הכעכים, הייתי קם מידי לילה לאמירת תיקון חצות, ואחר כך ישבתי ללמוד עד התפילה. כאשר חזרתי הביתה מתפילת ותיקין, ניגשו כל בנות המשפחה למלאכה המורכבת של טחינת החיטים לקמח. מאחר והיתה זו מלאכה קשה ומסובכת, היו אשתי והבנות נושאות תפילה, להצלחת הטחינה, זו מתפללת ובוכה, וזו אומרת פרקי תהילים. "סיימו לטחון את הקמח, עכשיו צריך לשאת תפילה על מלאכת הניפוי, שחלילה לא תיפול תקלה תחת ידינו ולא יגיעו תולעים או חרקים קטנים אל תוך הכעכים חלילה וחס, כי הרי אסור לאכול חרקים, ושוב, זו עומדת בפינה זו וזו בפינה אחרת, כולן מתפללות מעומק הלב ומתחננות לאבא שבשמים שהמלאכה תתבצע בצורה טובה, שהאוכל יהיה כשר וטעים.

עכשיו צריך לשאת תפילה שתצליח הלישה, שהבצק יהיה רך וטוב, ולאחר מכן תפילה שהכעכים יצאו טובים, טעימים ומספיק פריכים, וכך על כל פעולה ופעולה תפילות ודמעות, כשגם אני מצטרף לתפילות. "קירות הבית ספגו תפילות, והילדים ספגו את החינוך, שכאן בבית לא מבצעים שום פעולה ללא תפילה! "ועכשיו, חודש שלם עבר עלינו בבית ללא התפילות הלוהטות של אפיית הכעכים, הרגשנו חסר בבית, ועל זה - קשה היה לי לוותר, מוטב לי לוותר על משכורת שמנה מאשר על קירבת אלוקים. אין לי על מי לסמוך, לא על אף עשיר ונדיב, אלא רק על הרבוננו של עולם!"

"לאחר ששמעתי את דבריו של ר' משה", סיים ה"מגלה עמוקות" את דבריו, "התרגשתי מאוד ואמרתי לעצמי: אם בקראקוב מתגוררים כאלו יהודים יקרים - אני נשאר כאן!!"

צ'ין אדם לחברו

זהירותו של צדיק

נוהג היה רבי שמחה זיסל לערוך מפעם לפעם מגבית עבור התלמוד תורה. פעם אחת כאשר שב ממסעותיו ומסר למנהל המוסד דין וחשבון על הכנסותיו והוצאותיו, הניח על השולחן, לצד הכספים שאסף, חצי סיגריה. כשתמהו לפשר מחצית הסיגריה, הסביר להם, שכאשר סיים את שליחותו, הספיק לעשן חצי מן הסיגריה. אך מרגע שהפסיק לשמש בתפקיד של גבאי צדקה, שוב אין הוא יכול ליהנות מחשבון התלמוד תורה והוא מחזיר את הסיגריה לרשות מנהלי המוסד.

בזכות מצות הכנסת כלה

פעם נסעו חסידים ללובלין עם בעל עגלה, שהיה אדם פשוט מאד. בבואם מיהרו החסידים לקבל את פני רבם ה"חווה" הקדוש זיע"א, וכל אחד הכין את הקוויטעל שיגיש בקודש פנימה. ראה עגלון וביקש שיירשמו גם לו קוויטעל ומסר אותו לאחד החסידים, והוא עצמו הלך לבית מרוח. כשנכנסו החסידים לרבי ועמם החסיד שהביא עמו את הקוויטעל של בעל העגלה, התעכב ה"חווה" בקריאת הקוויטעל ואמר כי איש זה מאיר וזורח בכל העולמות, החסידים שמעו ותמהו, כי הכירו את העגלון לאדם פשוט ועם הארץ. הם שמרו דברי רבם והחליטו להתחקות אחרי מעשיו. שמה נמנה הוא עם ל"ו הצדיקים שבדור. הלכו החסידים לחפש את העגלון באכסניה בה שהה, בבואם קידמו

את פניהם קולות צהלה ורינה, הציצו פנימה והבחינו בפניו הזורחים של בעל העגלה שלהם. כשהוא מרקד לפני חתן וכלה. ניגשו אליו החסידים ושחו באוזניו את דברי הרבי, וביקשו את הסברו. סיפר להם בעל העגלה את סיפורו: בבואי לאכסניה שמעתי קולות מריבה, היו כאן חתן וכלה עניים שאמורים היו להיכנס לחופה, אך הכלה לא היה בידה לסלק את הנדונה שהבטיחה, והחתן סירב להיכנס לחופה, כשראיתי את עגמת הנפש של כל הנוכחים, שאלתי באיזה סכום מדובר, הסכום היה גבוה, אך אני החלטתי לשעבד את כל חסכונותיי שחשבתי לעצמי במשך כל השנים, ובלבד שלא יבוטל השידוך. ואכן, המשודכים התפייסו ואני שמח כאן כאילו אני מחתן את בני. ראו החסידים את עיניו הקדושות של רבם ה"חווה" הקדוש צופיות, וכיצד הבחין מיד בשנוי שחל באותו בעל עגלה שקנה עולמו בשעה אחת.

נושא בעול חברו

פעם מצאו את מהרה"ק רבי נתן צבי פינקל זיע"א עומד בתפילה ליד ביתו של אחד מתלמידיו. "מה קרה?", שאלו אחד התלמידים. השיב הגאון: "ידוע לנו כי לתלמיד זה יש צרה בביתו, אנו רואים אותו יום יום בישיבה, ואז קשה להרגיש את צערו האמיתי, לכן באתי ליד מעונו. כאן, ההרגשה עמוקה יותר. ה"נושא בעול עם חברו", מקבל משמעות טובה יותר. וכך אפשר להתפלל מעומקא דליבא.

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"א מנ"א

הרה"ק רבי הלל מפאריטש ב"ר מאיר (תרכ"ד)
הרה"ק רבי יצחק בלאור ב"ר שלמה (תרס"ז)
יום שני י"ג מנ"א
הרה"ק רבי נתן נטע שפירא ב"ר שלמה (ה'מגלה עמוקות" - שצ"ג)

יום שלישי י"ד מנ"א

הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא ב"ר אהרן (אך פרי תבואה - תרל"ד)

יום רביעי ט"ו מנ"א

הרה"ק רבי מאיר נתן ב"ר חיים האלברשטאם מצאנו (תרט"ו)
הרה"ק רבי אשר (השני) מקארלין ב"ר אהרן מסטאלין (תרל"ג)
הרה"ק רבי יעקב מראדזין ב"ר מרדכי יוסף (תרל"ח)

יום חמישי ט"ז מנ"א

הרה"ק רבי מנחם מענדל מטארנא אב"ד סט ריווב (תלמיד ה"חווה" - תקצ"א)

יום שישי י"ז מנ"א

הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפינטשוב ב"ר בנימין זאב יעקב (תקפ"ד)
הרה"ק רבי שמואל מאפטא (תלמיד ה"חווה")
ב"ר נפתלי הירש (ת"ר)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "בם אני אודך" רפרסס יוסף הירש"ל על המצוות.

הלכות מוקצה (י"א)

א) אם יש נמלה על השלחן בשבת, מותר לקחת נייר וכדומה, שהנמלה תעלה על זה, ולזרוק הנייר על הריצפה. (ספר גם אני אודך, תשובות ממרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, חלק ב', סימן קל"א)
ב) סכין שאינו חד, ולא ראוי לחתוך בו, אינו מוקצה, דאפשר להשתמש בו תשימין אחרים. (שם, סימן קל"ד)
ג) אין לטלטל עט שיש עליו שעון. (שם, סימן קל"ה)
ד) אדם שמשמש בטלית של ימות החול גם בשבת, ושכח להוציאו מערב שבת מנתיק התפילין, מותר לו בשבת להוציא הטלית מנתיק התפילין. (שם, סימן קל"ז)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי צבי הירש מליסקא ב"ר אהרן

(אך פרי תבואה) זיע"א

נלב"ע י"ד מנ"א תנצב"ה

גליון 747
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

אמת היא תורתכם וכל מה שאמרת לי
יפה אמרת.

מטרונה (אשה עשירה רומאית) אחת פנתה פעם בשאלה אל רבי יוסי בן חלפתא: "בכמה ימים ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו?" השיב לה רבי יוסי: "בששה ימים". המשיכה המטרונה לשאול: "ומאותה שעה ועד עכשיו, מה הוא עושה?" ענה לה: "יושב הקדוש ברוך הוא ומוזוג זיווגים", בת פלוני תהא אשתו של פלוני, "וזהו מלאכתו?" השתוממה הגבירה הרומאית, "הן גם אני יכולה לעשות זאת, יש לי עבדים ושפחות רבים, ובזמן קצר יכולה אני לזווג ביניהם זיווגים". אמר לה רבי יוסי: "אולי בעיניך מלאכה זו, של זיווג זיווגים – קלה היא, אך בעיני הקדוש ברוך הוא קשה היא כקריעת ים סוף" אמר רבי יוסי, ופנה והלך לו, והאשה ניגשה למלאכה: נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותם שורות שורות, ואמרה: פלוני ישא פלונית, פלונית תנשא לפלוני, וכך זיווגה את כל עבדיה ושפחותיה בשעה קלה. למחרת הגיעו אליה העבדים והשפחות פצועים וחבולים, "מה ארע לכם?" התפלאה המטרונה – השדכנית, ואז החלו להישמע קולות זעקה: "אינני רוצה בזו!" "אינני רוצה בזה!" כך צעקו אלף העבדים ואלף השפחות. מיהרה המטרונה להזעיק את רבי יוסי בן חלפתא ואמרה לו: "רבי, אמת היא תורתכם, וכל מה שאמרת לי, יפה אמרת."

(ע"פ מדרש רבה בראשית)

פרשת השבוע

והסיר ה' ממך כל חולי וגו'
(ד' – ט"ו)

הרה"ק רבי פישל מסטריקוב זיע"א היה נוהג לקחת בכל לילה קודם השינה מעט יי"ש, היה מברך עליו, טועם קצת ואומר: "לחיים ריבונו של עולם מקור וחי החיים, לילה טוב לך ריבונו של עולם". פעם אחת פירש כוונתו, שהוא מכווין בזה שתהיה לכל חולי ישראל המוטלים על ערש דווי רפואה שלמה במהרה, כי על הרוב לפי דרך הטבע, בלילה המחלה מתגברת יותר ויותר וצר להם לחולים, ומכיוון שכתוב "בכל צרתם לו צר" כביכול, לכן כשיהיה לילה טוב לחולי ישראל אז בודאי יהיה מזה תענוג ונחת רוח להשם יתברך.

ומלתם את ערלת לבבכם
(י-ט"ז)

מסופר על הרה"ק רבי שלום שכנא מפראוהביטש זיע"א (אביו של הרה"ק מרוזין זיע"א) שבא למלון דרכים ושהה בו לפוש. בעל האכסניה היה נגוע במידת הקמצנות. ביקש ממנו הרבי צלוחית יי"ש ומגדנות עבור החסידים שנתלוו אליו, הגיש לו האכסנאי כוסית יי"ש

קטנה שהספיקה בקושי עבור הרבי בעצמו. הוציא הרבי מילקוטו בקבוק יי"ש ושתה לחיים, איחל לאכסנאי כל טוב ומיד נסע לדרכו, טרם הספיק הרבי להתרחק, והאכסנאי האיץ בסוסיו והשיגו, וביקש להזמין את הרבי לסעודת ברית מילה שהוא עורך. תמחו החסידים, הן לא נמצאו בביתך לא יולדת ולא תינוק. הסביר להם האכסנאי, אני הוא הרך הנימול, הרבי הוא שמל את ערלת לבבי, אך יצא מן הבית ובלבי התלקחה תשוקה לפור כל הוני לצדקה. בס"ד מהיום והלאה יהיה ביתי פתוח לכל דיכפין.

ועצר את השמים (י"א – י"ז)

פעם בעת עצירת גשמים, הכריזו בבית מדרשו של הבעש"ט הקדוש זיע"א על הצורך להרבות בתפילה ובתחנונים על הגשם. בעת התפילה שמע הבעש"ט יהודי פשוט אחד, שכאשר הגיע לו"עצר את השמים ולא יהיה מטר" הרים את קולו ואמר את המילים בכוונה גדולה. שאלו הבעש"ט אחר התפילה מה כיוונת ב"ועצר את השמים"? השיב, כיוונתי שהש"ת יסחוט את השמים, כמו עוצר זיתים, ולא תישאר בהם אף טיפת מטר אחת. אמר לו הבעש"ט יפה כיוונת.

זמני השבת

עקב

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:16 ת"א 8:18 ר"ת: 850

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:01 ת"א: 7:16

חילכם, אולי תואילו ללמדנו גם אנו, אחת ולתמיד, כיצד מחוללים מופתים שכאלו!...

"מאיר, מוכן לגלות לכם את הרז" השיב הרבי – "אולם, בתחילה, עליכם להשיב למאיר על קושיה שיש לו": הגמ' במסכת ברכות (לד): אומרת: "אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא, שהיה מתפלל על החולים, ואמר: זה חי וזה מת!" וקשה: מילא "זה חי", היה לו לומר, משום מבשר טוב, אולם, "זה מת", מי ביקש ממנו לומר, והלא שנינו בפסחים (ג): דאין לו לאדם לבשר בשורה רעה, משום "ומוציא דיבה הוא כסיל", כל שכן, שלא היה לו להקדים ולבשר על הרעה בטרם קרתה? לא היה בידי הגאון ובנו מענה על הקושיה.

נענה רבינו ואמר: "מאיר יתרץ!", הגמ' אומרת (מועד קטן טז): "מי מושל ב"? צדיק! שאני גוזר גזירה ומבטלה! ולכאורה קשה, האיך יתכן לשנות את גזירת הבורא יתברך שמו? אולם, היתרוץ הוא, על פי הגמ' ברכות (סב): "ואדם אתן תחתיו" (ישעיה מג) – אל תקרי אדם אלא אדום, שנפש הרשע ניתנת לכפרה תחת נפש הצדיק. וא"כ, הוזה אומר, כי באמת הצדיק אינו מבטל את גזירת הבורא, אלא מעבירה מן האדם הכשר על ראש הרשע!

"ומעתה, יובנו היטב דבריו של רבי חנינא בן דוסא, שהיה אומר, "זה חי" – כלומר, החולה שעליו התפלל עתה, יחיה. "וזה מת" – רשע פלוני, ימות תחתיו ויהיה כפרתו!...

ובכן – סיים הרבי ואמר – "אף מאיר אומר כן: פלוני החולה, חי ויחיה! ואילו הכומר הרשע, צורר היהודים, המתגורר ברחוב פלוני, פה בלמברג, ימות תחתיו! ואם עדיין אינכם מאמינים, שילחו את שמשכם גם למעונו של הכומר, וראו, הצדקו דברי מאיר!"

לא חלפה שעה ארוכה, עד ששב השמש גם משם, ואישר, כי הכומר, אכן, מת, זה לא מכבר, במיתה חטופה!...

הגאון ובנו האזינו לדברים בהשתאות עצומה, ולמדו, מתוך כך, להכיר, בעומק חכמתו וצדקתו. ושמזו של הרבי נותר מני אז קדוש ונערץ, בעיני הגאון בעל הישועות יעקב ובעיני בנו,

מי מושל ב"? צדיק! שאני גוזר גזירה ומבטלה!

מסופר: יום אחד נפגש הר"ק רבי מאיר מפרעמישלאן וזע"א (נכד של הר"ק רבי מאיר הגדול) עם הר"ק יעקב משולם אורנשטיין בעל הישועות יעקב וזע"א רבה של לבוב – למברג, ועם בנו, הגאון רבי מרדכי זאב. לעת ביקור שערך הרבי בעיר, ונכנס, תוך כדי כך, לבקר במעונו של המרא דאתרא.

בעודו יושב במחיצת מארחיו, הופיעה בחדר, אחת מן הנכבדות שבתשובות הקהילה, וביקשה רשות לשטוח את בקשתה לפני הרבי. משנתן לה הגאון, מרא דאתרא ובעל הבית, את הרשות, פתחה זו ושפכה את מר לבנה לפני הרבי, על אודות בעלה, אחד מחשובי הקהל, אשר מזה שבועות מספר נפל לחולי כבד, ואף טובי הרופאים הצהירו מפורשות, כי נואשו כבר מחייו...

הרכין הרבי את ראשו על חזהו, נתהרהר קימעה, אחר השיב: "שובי לביתך לשלום, ומצאי את בעלך בריא כאחד האדם!..." הרב ובנו, אשר מודעים היו היטב למצבו האנוש של החולה, הופתעו מאד מתשובתו, והדבר היה ניכר על פניהם.

"למה לכם להרהר אחרי מאיר, בטרם נוכחתם לדעת אם צדקו דבריו אם לאו?" – החזיר להם הרבי על אתר. "והאיך לא נהרהר" – התנצל בן הרב – "כאשר דברים אלו נראים שסותרים בעליל את המציאות?"

השיב להם הרבי: "ועדיין סומכים אתם על השערה בלבד? הואילו נא לשגר את שמשכם אל בית החולה, יראה בעיניו, וישוב ויספר לכם, אם אמת היה בפי מאיר, אם לא!..."

נענו הרבנים להצעה, ושלחו את שמשם אל בית החולה. לא ארכה השעה, עד ששב הלה מלא התפעלות, והעיד, כי במו עיניו ראה זה עתה את החולה, כשהוא מסתובב בביתו על רגליו, בריא ושלם ללא שום דופי!

בעל הישועות יעקב ובנו, הביטו בפני רעהו נדהמים, כשהדיבור נעתק מפיהם. משחזרו אל עשתונותיהם, נענה רבה של למברג ואמר אל הרבי: "אם אכן כה רב ונשגב

משל ונמשל

והיה עקב תשמעון וגו' ושמר ה' אלהיך לך וגו'

אשר נשבע לאבותיך (ח' – י"ב)

יש להבין מדוע צריך השם יתברך לשמור להם חסדי אבות, והרי אם הם בעצמם ישמעו וישמרו את המצוות אינם זקוקים לזכות אבות ויכולים לקבל שכר בכוחות עצמם.

והענין יובן על פי, משל לאדם זקן אחד שהיה לו בן קטן והיה לו בעבורו אלף זהובים. קרא האב לאחד מאוהביו ואמר לו שיהיה אפוטרופוס לבנו, לגדלו ולהשגיח על רכושו, ולהיות מאוכלי שלחנו, וכן היה לאחר שהאב נפטר לבית עולמו, לקח אותו ידיד את בנו, ומינה אותו להיות פקיד בבית מסחרו, ופסק לו שכר קצוב לשנה. לאחר שעברו כמה שנים, שמע הנער כי יש לו אצל בעל הבית שלו אלף זהובים, בירושה שנשאר לו מאביו, ואמר בלבו, למה לי להתייגע ולסמוך על שולחן אחרים, ניגש הנער אצל בעליו ואמר לו, תן לי את כספי ואתפרנס משלי בלי יגיעה, אמר לו בעל הבית, אם רצונך לקחת תוכל לקחת, אבל אם תשמע לעצתי, שמור לך את המעות ולא תקח עתה מאומה, כי המעות יתבזבוזו לך ותשאר ריק מכל וכל, לכן עדיף יותר שתתייגע באיזה עסק, ותאכל ותשבע, וכספך יהיה שמור אצלי כפי שהיה שמור עד היום, ובבוא העת יהיה לך את הכסף להשתמש בו, לצרכי נישואין וקניית דירה וכדומה.

הנמשל: אבותינו הקדושים הפקידו אצל הקדוש ברוך הוא, את זכותם שיהיה שמור בעד בניהם אחריהם, ואם הוא יתברך יתן לנו את הירושה מיד, הלא נאכל אותה פרוטה פרוטה, עד אשר יתמו זכות אבות, לכן אמר והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה, ותתייגעו בעבודה, אז יהיה הריוח שלכם ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך.

(המגיד הק' מדובנא זיע"א)

מידת הביטחון של הרה"ק רבי מאיר הגדול מפרעמישלאן זיע"א

(יומא דהלילא כ"ב מנחם אב)

סיפר מרן הקדוש רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, על זקנו הקדוש רבי מאיר הגדול. זקני רבי מאיר היה איזה זמן רוכל, ובשוק הכירו אותו הערלים וקראו לו מאירקו מפאוועדליווי, וכל מה שהיה להם למכור לא מכרו רק על ידו, בידעם בטח שלא ירמה אותם ח"ו. פעם אחת אמר זקני הקדוש אם אני עוסק ברוכלות זה אות כי אין לי ביטחון אמיתי בהש"ת הון ומפרנס, ולכן עזב עסק הרוכלות, הלך וישב בבית המדרש ועסק בתורה יומם ולילה, כך נהג זמן מרובה ובביתו לא היה פרוסת לחם בשבילו ובשביל משפחתו, והיה דחקות ל"ע אין לשער. עד שריחמו עליו מן השמים, ופעם אחת בא איזה גוי עם כוורת דבש למכור, והיו כמה סוחרים שרצו לקנותה, אבל הגוי לא חפץ למכור כי אם למאירקו מפאוועדליווי, וחפש אחריו כל היום בכל השוק ולא מצא אותו, ולעת ערב נסע לביתו בחזרה עם כוורת הדבש. אשתו שאלה אותו למה לא מכר הכוורת? והשיב לה כי אין ברצונו למכור כי אם למאירקו שבטוח לא ירמה אותו, וכל היום לא מצא אותו. אמרה לו אשתו אולי הוא חולה ולכן לא בא לשוק, מחר תסע ישר עד דירתו של מאירקו, שם תמצאנו ושם תמכור לו.

וכן עשה, ביום השני נסע לפרעמישלאן ובא לבית א"ז הרה"ק רבי מאיר, אבל לא מצא אותו כי זקני לא היה בביתו, והלכה זקנתי ע"ה תיכף לביהמ"ד לבשר לזקני, שמן השמים הומינו לו עסק עד לביתו ושיבוא מהרה לביתו, ויקנה ויהיה לחם לפי הטף. ויאמר לה זקני כאשר אך אגמור השיעור שלי אבוא, וחזרה זקנתי ע"ה לביתה והגוי המתין עד שבא זקני הקדוש מבית המדרש, כשהגיע ציוה להביא לחדרו את כוורת הדבש, ושאל אותו כמה הוא דורש? ענה הגוי: סומך אני על אמונתך שלא תרמה אותי, תן לי כמה הוא שווה בעיניך, אמר זקני בעיני זה שווה עשרים רייניש כי כן היה שווה על צד היותר טוב, אבל אין בידי פרוטה לפורטה. בין כך ובין כך באה שכנה אחת וראתה את זקנתי דואגת שאין לה לשלם בעד הדבש, ותשאל לה העשרים רייניש, ושלמו לגוי ונסע לביתו.

זקני הצדיק שב לתורתו ותפלתו לבית המדרש, וזקנתי התחילה לטפל בכוורת, ויהי בפתחה אותו ראתה שמתחת שכבה אחת של דבש יש שוליים של עץ, וחשכו עיניה כי לא יהיה מה למכור, ולא יהיה בידם להשיב העשרים רייניש שלוותה. ותרץ ותגד לזקני, ויאמר לה: אם כן נצטרך למכור הבית שלנו ולשלם החוב של עשרים רייניש. בערב בא לביתו והתבונן בכוורת ופתח את השוליים, וראה שתחתיו היו סך גדול מאד של מטבעות של זהב. אז אמר זקני זהו מעשה נסים ואין אני רוצה ליהנות מהם לפני שנדע מקור הכסף. אחרי כמה ימים בא הערל עוד הפעם למכור איזה דבר, ושאלה אותו זקנתי מאיזה מקום לקח את כוורת הדבש שמכר? וסיפר שהיה ביער וראה אילן עבה מאוד ובתוכו חור, וראה שדבורים פרחו סביב החור, מיד קטע את האילן והיה בידו כורת של דבש.

וסיים הרה"ק רבי מאיר ואמר: מטבעות הזהב הללו, צברו שרים גדולים בעד זקני הקדוש, וזה שכר מדת הביטחון.

צ'ין אדם לחברו

גמילות חסד בסתר

מסופר: מדי יום ביומו בשעות המוקדמות של שחרית, היה תנור בית המדרש הגדול בבאבוב מוסק ומחומם עבור המתפללים הרבים. אפילו אלו שהשכימו קום בבקרים החורפיים, התפלאו על האדם הטוב והמטיב שקם עוד לפניהם, מחמם ומטיב את התנור, ונעלם כלא היה. תלמידיו וחסידיה של הרה"ק רבי בן ציון הלברשטאם זיע"א מבאבוב בעל "קדושת ציון" הי"ד רצו לעקוב ולהיוודע מי הוא איש מטיבם? אחד הצעירים החליט להתחבא תחת אחד הספסלים ולראות במו עיניו איך יפול דבר. למחרת נדהם הנער ונודעו לראות, כי האיש המנקה את התנור מציתו ומחמם את בית המדרש בסוד סודות, אינו אלא הרבי בכבודו ובעצמו. עודו שרוי בתימהון והנה הספסל ששכב מתחתיו מתהפך, הבין הרבי כי אכן נודע הדבר ומרוב צער, פרץ הרבי בבכי ואמר: מצוה אחת היתה לי שקיימתי בשלמות, הגם את זו תחפוץ לקחת ממני?

ילד קטן גומל חסד גדול

בעיירת מולדתו של ה'חפץ חיים' היה שואב מים שהיו ילדים שנהגו להתעלל בו, בחורף המקפא, לאחר ששואב המים היו מסיים את מלאכתו והיה משאיר את דליו ליד הבאר, באו ילדים שובבים אלה ומילאו את הדליים במים, בלילה היו המים קופאים ובבוקר כשהיה בא שואב המים כדי לטול את דליו, היה עליו לעמול קשות במשך שעה

ארוכה כדי לשבור את הקרח ולרוקן את הדליים. ישראל מאיר הקטן נוכח שתובחתו ודבריו לילדים שיפסיקו מעשים אלו, אינה מועילה, ולכן הוא מצא עצה אחרת. בשעה מאוחרת, לאחר שהילדים עזבו את המקום ושבו לבתיהם, היה ניגש לבאר ושופך את המים מהדליים לפני שהם קפאו. בזכות מעשי חסד אלו, היה שואב המים מוצא בבוקר דליים ריקים, והוא לא העלה בדעתו שילד קטן בעל לב טהור, גומל לו חסד כה גדול.

שלא לבייש

מסופר על הרה"ק רבי זאב ואלף מזבאר' זיע"א, שישב עם חסידיה בסעודה שלישית של שבת ואמר דברי תורה, התיישב אורח בשולי השולחן, הוציא צנן מכיסו קילף אותו ואכל, התרעמו החסידים: עז פנים ומחוצף, כשהרגיש הרבי בדבר, הפסיק את שיחתו ושאל: למי יש כאן חתיכת צנן מאכל טוב לקינוח סעודה?

למען השלום מוכן אני ללכת בעפר

אפילו עשר פעמים

מסופר: פעם התכונן הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זיע"א ללכת לביקור נימוסין אצל רב מפורסם, מתוך תקווה שזה יועיל להרבות שלום, אך מקרוביו ניסו למנוע בעדו ולהניאו ממחשבתו, בטענה שהדרך קשה היא, והרבי יצטרך ללכת הרבה בעפר. השיב להם הצדיק: למען השלום מוכן אני ללכת בעפר אפילו עשר פעמים, ולא ויתר על הביקור, ובסופו אכן ראו שהביקור היה מוצלח ומועיל מאד.

תלולא דעדקא

שבת קודש י"ח מנ"א

הרה"ק רבי שלמה חנוך מראדומסק ב"ר יחזקאל (תש"ב)

יום ראשון י"ט מנ"א

הרה"ק מנחם נחום מבאיאן טשערנוביץ

ב"ר יצחק (תרצ"ו)

יום שני כ' מנ"א

הרה"ק רבי אליעזר ב"ר יהודה צבי מסטרעטין (תרכ"ה)

יום שלישי כ"א מנ"א

הרה"ק רבי אלכסנדר מוידויטשוב

ב"ר יצחק אייזיק (תקע"ח)

הרה"ק רבי צבי ב"ר יעקב יצחק ה"חווה" מלובלין (תקצ"א)

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ב"ר ישכר דוב (תשי"ז)

יום רביעי כ"ב מנ"א

הרה"ק רבי מאיר הגדול מפרעמישלן ב"ר יעקב (תקל"ג)

יום חמישי כ"ג מנ"א

הרה"ק רבי דב בעריש גוטליב ב"ר יעקב (יד הקטנה על הרמב"ם - תקפ"ח)

יום שישי כ"ד מנ"א

הרה"ק רבי אפרים זלמן מרגליות ב"ר מנחם מאניש (מטה אפרים - תקפ"ח)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "ב"ר אורי" רפרס יסודי התורה על המעשים.

טלטול צרור מפתחות בשבת (א)

(א) צרור מפתחות שיש בו מפתח שהוא מוקצה, כגון מפתח של מכונית וכדומה, יוציא מערב שבת את המפתחות שאסורים בטלטול. (שמירת שבת כהלכתה, פרק כ', סעיף פ"ג), אמנם אם יש בוזה טירחה יתירה, או שחושש מאובדן, וכדומה, רשאי להקל ולהשתמש בשבת במפתחות שאינם מוקצה, בלא לסלק המפתחות שהם מוקצה, ובזהירות שלא יתפוס בידו המפתחות שהם מוקצה. (מאור השבת חלק ד' סימן י"ד בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל, ועיין עוד באריכות בספר פסקי תשובות סימן ש"ח אות ו')
(ב) אם שכח להוציא בערב שבת המפתחות שהם מוקצה ממחזיק המפתחות, עדיף לטלטל כל צרור המפתחות, בלא להוציא את מפתח המוקצה, דחשיב טלטול מן הצד, מלהוציא את מפתח המוקצה בידים מהצרור מפתחות, שהוא טלטול גמור. (שמירת שבת כהלכתה פרק כ' הערה ע"ד)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי מאיר הגדול מפרעמישלן זיע"א

ב"ר יעקב זיע"א

נלב"ע כ"ב מנ"א תנצב"ה

גליון 748
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

**העושר האמיתי הוא לימוד
תורה לשם שמים**

מעשה כרבי יוחנן שהיה לו תלמיד אחד שבא אליו ואמר לו רצוני שתלמדני תורה אבל בתנאי שתעשה אותי לעשיר, קיבלו רבי יוחנן ולימד אותו ואמר לתלמידיו שיקראו לו בעל העושר, ולפי שהיה עוסק בתורה בדחוק רב הצליח ונעשה חכם, יום אחד אמר לר' יוחנן כולם מכנים אותי עשיר ואני לא ראיתי עדיין עושר, והרי התנאי שלי עמך היה שתעשני עשיר ממש ולא רק בפרסום, יום אחד הופיע בבית המדרש של ר' יוחנן עשיר גדול אחד שירש שאביו סכום גדול של זהב ופז ואבנים טובות ומרגליות, אבל לא היה יודע תורה, אמר לו לר' יוחנן מאחר שאני יודע ללמוד תורה אין לי כל תועלת בעושר, ואני רוצה ליתן אותו לאחד התלמידים, נטל ר' יוחנן ומסרו לאותו תלמיד, ומאז היו קוראים לו רבי יוסי בן פז שהיה לו הרבה זהב ופז, וכך ישב אותו רבי יוסי ועסק בתורה מתוך שמחה, לאחר זמן כשחן בעומקה של הלכה, אמר בלבו אוי לזה המניח שכרו בעולם הבא בגלל הכסף שהוא מקבל בעולם הזה, וכיצד עשה שטות גדולה כזאת ובא לפני רבי יוחנן והתלונן לפניו ואמר לו, למה עשית לי דבר כזה, כי בוודאי חיוב עסק התורה הוא להכיר את גדולת ה' ולקיים מצותיו ולא לאיסוף כסף וזהב, באותו יום הביא את כל הכסף והזהב וחילקם לעניים כי ידע מעלת התורה וידע באמת שהעושר האמיתי הוא לימוד תורה לשם שמים.

(ילקוט מעם לועז בשם צרור המור-וירא)

פרשת השבוע

**די מחסורו אשר יחסר לו
(ט"ז - ח')**

מעשה ובא איש מתכבד אל הרה"ק מקאצק זיע"א, ציוה הרבי לכבדו בלי גבול, שאלוהו תלמידיו לשם מה? השיב הרבי, שנינו עני בן טובים יש לכבד הרבה, ולתת לו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, ולכאורה יש לשאול, סוס לרכוב, עדיין מובן כי אולי חלש האיש, אבל עבד לרוץ לפניו הלא שטות היא, אלא רואים מכאן שלספק לשוטה את שטותו הרי זה בכלל גמילות חסדים, ואורח זה שלנו הלא חפץ בכבוד.

מהחל חרמש בקמה (ט"ז - ט')

פעם התלוננו חסידים לפני הרה"ק הרבי המהר"ש מליובאוויטש זיע"א, שהמשפיע שלהם נוהג בהם ביד קשה. כשנכנס המשפיע לרבי ליחידות, אמר לו: בתורה נאמר "מהחל חרמש בקמה" צריך לשבור את הקמה - הגאווה והישות על ידי חרמש - תעניות וסיגופים, אך נאמר "וחרמש לא תניף על קמת רעך" (דברים כ"ג-כ"ה) סיגופים הם עבור עצמך אך לא כשמדובר ברעך.

**בפרשת ראה אנו מצפים תמיד
לבשורות טובות**

מסופר: כשהגיע הרה"ק רבי מנדלי מויטבסק זיע"א לארץ ישראל, עמדו בפרשת ראה והיה אומר על כך: כשבאתי אל הבעש"ט הקדוש זיע"א

היה בפרשת ראה, וכן בבואי אל המגיד הקדוש ממעוריטש זיע"א היה זה בפרשת ראה, ועכשיו באתי לארץ ישראל בפרשת ראה. בפרשת ראה אנו מצפים תמיד לבשורות טובות.

**ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך
כי אם ליראה**

שואלת הגמרא אטו יראה מלתא וזוטרותא היא? ומתרצת, אין, לגבי משה מלתא זוטרותא היא ושוב יש להקשות אם לגבי משה יראה מלתא זוטרותא היא, האם יכולים כל ישראל להיות בדרגה כדרגתו? מספרים: יהודי אחד בא פעם אחת אל הרה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א, שהיה מפורסם לגאון בתורה צדיק ביראה וכו', ועל כולם, גאון העניות. ביקש היהודי מהצדיק שיתן בידו כתב המלצה, אשר בוזה יוכל לאסוף כספים, כדי להשיא את בתו. נענה הגאון לבקשתו והכין לו מכתב המלצה, הוא כתב עליו הרב הגאון הצדיק וכו' תארים מופרזים מאד. כשיצא היהודי מביתו והחל לקרוא את המכתב שקיבל מאת הגאון, בראותו את התארים שכתב עליו, התבייש מאד ונכנס אל הצדיק ושאל, היתכן שכבודו כותב עלי שני גאון וצדיק וכו'? ענה הגאון ברוב ענוותנותו, נו הלא רואה אתה שכן כותבים גם עלי, והראה לו מכתב שנשלח אליו. כך הבין גם משה רבינו העניו מכל אדם, אם כותבין עליו שהוא ירא שמים, אין ספק שיש לכתוב כך גם על כל אדם מישראל.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:08 ת"א 8:11 ר"ת: 844

ראה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:56 ת"א: 7:10

עליך לדבר לא יותר מארבע מילים

לפני הרבה מאות שנים בשנת קמ"ט, התרגש אסון כבד על יהודי פראג, בימי הפסחה הנוצרית, שעה שתהלוכה בראשות נושאי צלמים יצאה מבית יראתם והתקדמה לעבר הנהר, פרצה מהומה בקרב ההמון שהשתתף בתהלוכה, אחדים הפיצו שמועות כי ילדים יהודיים זרקו אבנים על התהלוכה וחיללו את הצלמים, השמועה עשתה לה כנפיים והמון מוסת ונרגז התנפל על הגיטו היהודי וערך בו טבח נורא, שלושת אלפים יהודים נפלו אותו היום קרבן להשתוללות הפורעים ובתים רבים הועלו באש, הרב והמקובל רבי אביגדור קארא וזע"א חיבר לזכר הפוגרום קינה הפותחת במלים את כל התלאה, בנוסף לאסון שקרה להם הוטל על יהודי פראג קנס כספי כבד של אלפיים ככר כסף. כעבור שנתיים נערמו שוב עננים שחורים על שמי מדינת בוהמיה, בשנת קנ"א הידועה לשמצה גם מהרדיפות האכזריות על יהודי ספרד, נקרא ראש קהילת פראג אל מושל העיר שם נמסר לו הצו המלכותי לפיו חייבים יהודי פראג להכניס לקופת המדינה עשרים אלף כתרי כסף, אחת יגורשו מהמקום ורכושם יוחרם לטובת האוצר.

ראש קהילת פראג בימים ההם היה יהודי מכובד בשם ר' שמואל, לר' שמואל זה היו קשרים מצויינים בחלונות הגבוהים, ולא פעם סידר כל מיני דברים לטובת אחיו היהודים שקראו לו. בשמעו את הגזירה החדשה לא התייאש ר' שמואל, הוא ידע כי אין כל אפשרות לאסוף סכום כה גדול בקרב היהודים המרודים של פראג, על כן הפעיל את כל קשריו כדי לבטל את רוע הגזירה, אולם הפעם לא הצליח, כל שידוליו לא הועילו והוא יצא ממושל העיר במפח נפש. הוא הלך ישר אל הרב ר' אביגדור קארא וסיפר לו על הגזירה החדשה, הרב כינס את הפרנסים שבעה טובי העיר להתייעצות דחופה, בתום ישיבה ארוכה בה נבחנו כל האפשרויות, הוחלט לשלוח שליח מיוחד אל המלך עצמו שיבטל את הגזירה, דבר זה היה בהכרח כרוך בסכנת נפשות, המלך ונצליאוס היה לעתים קרובות שיכור כלוט ואפילו בהיותו מפוכח היה מסוכן להימצא בקרבתו, ומלבד זאת היה ספק גדול אם בכלל אפשר יהיה לקבוע ראיון, מי משרי הממשלה יהיה מוכן לקבל על עצמו את האחריות לבקש ראיון עבור משלחת יהודית, לפתע קם ר' שמואל והודיע שהוא ילך אל המלך ויבקש ממנו ביטול הגזירה, הכיזר ר' שמואל תקבל את הראיון המלכותי? שאלוהו כל חבריו. אני מוכרח לספר לכם משהו שעד כה לא סיפרתי לאיש, השיב ר' שמואל לרעיו המשתאים. הקב"ה מקדים כידוע רפואה למכה, ואני מקווה כי זה שקרה גם אתנו, והוא סיפר:

זה קרה לפני שנים אחדות, פעם בדרכי אל כפר שליד פראג עברתי דרך יער, תוך כדי נסיעה הגיעה שעת מנחה ואני ירדתי מהמרכבה והתפללתי תפילת מנחה, בתום התפילה נתקלו עיני בארנק עור נאה שהיה מונח על הארץ, הרמתי אותו ופתחתיו, תארו לכם את השתוממותי במוצאי בארנק מסמכים שונים חתומים בחותמת המלכות, סכום כסף גדול וכן דברי ערך אחרים, לא היה כל ספק כי את הארנק איבד פקיד ממשלה גבוה ששמו היה רשום על אחת המעטפות. מיד נסעתי לארמונו של האיש שאיבד את הארנק וביקשתי להודיע לו כי בענין חשוב מאד עלי לראותו תיכף ומיד, כשהכניסני אליו הוצאתי את הארנק ונתתי לו כשאני מספר כי מצאתיו ביער, האיש שהיה משרי המלוכה היה נרגש

מאד, וממש חטף את הארנק מידי לאחר שבדק את תכנו וראה כי לא חסר ממנו דבר, הפליט אנחת רוחה ולחץ את ידי בחמימות לאות תודה. ידעת מה יש בארנק? שאל אותי האיש, הודיתי לו כי נאלצתי לפתוח את הארנק כדי לדעת למי עלי להחזירו, בשמעו זאת אמר לי כי אם מישו משלנו היה מוצא את הארנק לא היה עולה בדעתו להחזירו, את הכסף היה לוקח לעצמו ואת המסמכים היה זורק לאיזה מקום כדי להיפטר מהם, אינני יודע כיצד להודות לך, את הכסף קח לך במתנה וגם כך תמיד אשאר אסיר תודה לך. כמובן שלא לקחתי ממנו את הכסף ממשיך ר' שמואל לספר, הסברתי לו את גודל המצווה שבהשבת אבידה, ואמרתי לו כי האפשרות לקיים מצווה נדירה זו היא עצמה שכרי בעד החזרת הארנק לבעליו, בקיצור השר הודה לי שנית ואמר לי כי אם אצטרך פעם טובה, אבוא אליו ללא היסוס, עד עכשיו לא רציתי לנצל את ההכרות הזאת לצרכי הפרטיים, אולם עכשיו כשכולנו בסכנה וגורל קהילתנו על כף המאזניים, הנני מוכן ללכת אל השר ולבקשו לסדר לי ראיון עם המלך.

בשמעו את סיפור המעשה, לחץ הרב את ידו של ר' שמואל ואמר לו כי הוא קידש שם שמים ביושרו וחסידותו, ואולי כך נגזר כי הישועה תבוא בעזרת השר ההוא, כולם איחלו לר' שמואל הצלחה במשימתו, דבר אחד אני רוצה לבקש מכם אמר ר' שמואל לרב, וזה כי יגזור הרב תענית וכל מבוגר יצום יום שלם, יגיד סליחות ויתפלל כי אצליח בשליחותי למען הקהילה, וודאי, מה השאלה השיב הרב, זה בדיוק הדבר אשר רציתי לעשות, ר' שמואל הגיע אל השר ללא קשיים מיוחדים, אולם כאשר סיפר לו את תכלית בואו, קימט השר את מצחו, חשב קמעה ואמר: לא יהיה זה מן הדברים הקלים לסדר מה שאתה רוצה, המלך נתון בזמן האחרון במצב רוח רע באופן מיוחד, אין אני בטוח שאוכל לשכנעו בקלות שיקבל יהודי לראיון, ואפילו אם יקבלך הרי שאתה מסכן את חיך, כי אין לדעת כיצד יסתיים הדבר ואני לא אוכל לעשות למענך יותר מזה. אולם למה לך כל השתדלנות הזאת? אני אלווה לך את הכסף שאני רואה בזה חוב. ר' שמואל הודה לשר על הצעתו האדיבה אך אמר לו כי אין בדעתו לקחת את הכסף, ולשלם את המס כי זה רק ידחה את הגזירה אך לא יבטלה כליל, כי בעוד שנה או שנתיים עלולים להטיל עלינו מס עוד יותר גדול ומי יעזור לנו אז? לא ידידי, אין זו הדרך עבורנו אני מוכרח להתראות עם המלך ולנסות לבטל את הגזירה פעם אחת ולתמיד.

לשר לא נותרה ברירה הוא ציווה לרתום את הסוסים לכרכרתו ההדורה ונסע יחד עם ר' שמואל לארמון המלוכה, בהגיעם לשם ביקש השר את ר' שמואל לחכות והוא נכנס אל המלך, כעבור זמן קצר יצא אל ר' שמואל כשהבעה עצובה מצטיירת על פניו, ידידי היקר אמר, איני יודע אם העליתי משהו לטובת הענין, המלך נתון במצב רוח רע הוא רצה לעשות לי טובה והסכים לקבל אותך לראיון, אולם התנה תנאי מטורף כי עליך לדבר לא יותר מארבע מילים, אם תוציא מהפה אפילו חצי מלה יותר הרי שחיך אינם שווים יותר, ארבע מילים? חזר ר' שמואל נדהם ומשתאה ולי יש מלים אין ספור לומר ולבקש, ר' שמואל שקע בהרהורים, אח"כ אמר לשר כי אין לו ברירה והוא מוכרח להיכנס ויהי מה, אם אסור לו להגיד יותר מארבע מלים אומר ארבע מילים. אם כן בוא, אמר השר, הדלתות הרחבות של הארמון נפתחו בפניהם, והם פסעו לעבר חדר הקבלה המלכותי, שם חיכה להם המלך בכבודו ובעצמו.

משל ונמשל

כח הדיבור ניתן לאדם כדי למלא את יעודו בעולם

מנהל עסקים גדול קם בבוקרו של יום ולתדהמתו, הוא מגלה כי הפך להיות אילם. כח דיבורו ניטל ממנו, הוא אינו מסוגל להוציא מפיו אפילו הגה קל. הוא חש כמי שעולמו חרב עליו, הוא אינו מסוגל לנהל את עסקיו ולדבר עם חבריו. ידידיו ובני משפחתו ניסו לעזור לו בכל דרך אפשרית. נדדו אל מרכזי הרפואה הגדולים, אל מומחים בעלי שם עולמי, אולם הם לא הצליחו להושיע ולו במעט. התיישב האיש בביתו וסירב לצאת אל העולם, לשוב לעסקיו ולנסות להסתדר בשפת הידיים. אט אט התרחקו ממנו מכריו וידידיו. כך ישב סגור בביתו, פניו נכאות ולבו שבור. החיוך שהיה נסוך על פניו דרך קבע, נמחה כליל ולא נותר ממנו זכר. לאחר חודשים של שברון לב עמוק, שבהם איש אינו מבקר בביתו ואין דורש בשלומו, נשמעה דפיקה על הדלת. בפתח עמד אחד מחבריו הוותיקים, שהגיע לבשר לו, כי זה עתה שמע שלעיר הגיע רופא מומחה, ואולי דרכו תצמח הישועה. האיש שכבר שבע מרופאים ותרופות סירב לשמוע. ורק לאחר שכנועים והפצרות נאות לנסות את מזלו שוב. הגיע האיש אל הרופא מלווה בידידו שהיה לו לפה, והסביר לרופא את שארע לו. הרופא העמיק לבדוק את הגרון ואת קנה הנשימה, וגילה כי מדובר בחיידק נדיר שהתיישב על קנה הנשימה. "אתן לך כדורים. הקפד נא לטול שני כדורים בבוקר ושניים בערב. בעוד שבועיים ניפגש שוב". אסיר תודה על התקווה שנטע בו הרופא, ביקש האיש לשלם, אך הרופא מיאן לקבל מידידו כסף באומרו: "אם רק תשוב ותבשר לי כי שב אליך כח הדיבור, יהיה זה בעבורי התשלום הגדול ביותר". שב האיש לביתו, נטל את הכדורים כדברי הרופא, והנה, ראה זה פלא, כעבור ימים מספר שב קולו כאחד האדם. תחילה דיבר בלחש, אך אט אט גבר הקול, עד ששב להיות כבתחילה. שמחתו לא ידעה גבולות, ובהודיה לבורא עולם על כל הטוב שגמלו אסף את ידידיו ואת בני משפחתו, ויחד עמם ביקש להודות ולהלל על הנס שראה. התאספו הידידים שמחים יחד עמו, ותוך כדי המסיבה ביקשו לשמוע בפרוטרוט את כל פרטי התרחשות הנס. נענה האיש לבקשתם והחל מתאר את כל התהליך הארוך – ההלם הראשוני, ההתרועעויות והנדודים מרופא לרופא, תקופת האכזבה הקשה והמרירות. תוך כדי כך החל לתאר את הרופא שהעלה ארוכה למחלתו. הוא תיאר בלעג את דמותו המגוחכת, את עיניו הקטנות המתרוצצות בחוריהן, את רגליו הארוכות ואת אפו העקום. המשיך ותיאר את אופן דיבורו המצחיק והמגומגם. כל זאת לקול צחוקם של הנאספים שנהנו לשמוע את ידידם, שכשרון דיבורו שב אליו משעשע את הנוכחים בתיאוריו העסיסיים. העומד מן הצד ועיניו פקוחות, משתומם על המראה ותמה. כלום אין זה כפיות טובה וחסר לב ללגלג על איש חסד?

הנמשל: כח הדיבור ניתן לאדם כדי למלא את יעודו בעולם ולהשתמש בו לצורך תורה ותפילה, מעשים טובים ועבודת השם. ויש בני אדם, שנוטלים את הכח הגדול שניתן לו, ומשתמשים בו נגד מי שבראו, בדברי לעג וכפירה רח"ל, ובלשון הרע וברכילות.

הם קדו קידה עמוקה בהכנסם, "זהו איפוא היהודון", אמר המלך בחיוך מרושע, נתחיל איפוא אך וזכור ארבע מלים ותו לא, ר' שמואל נתקרב אל המלך בצעדים מאושרים ואמר לו "ויאמר ה' אל השטן". משסיים קד קידה פסע שלושה צעדים אחורנית וחיכה לסימן מהמלך כי הראיון נגמר, אולם המלך לא נתן כל סימן, הוא הסתכל על ר' שמואל בפליאה, ואחר כך שאלו פירוש המלים שאמר, ר' שמואל שוב קד קידה והראה באצבעו על שפתיו כאומר כי אסור לו לדבר יותר מארבע מלים, מותר לך לדבר, אני מצווה עליך להסביר לי את ארבעת המלים שאמרת, זעק המלך בחוסר סבלנות. ארבעת המלים שאמרתי הוא חלק מפסוק בפרק הראשון שבספר איוב, פירוש המלים הוא כי מתי שריבון העולמים רוצה, הוא יורד כביכול מהכסא ומגובהי מרומיו, ומדבר אפילו עם היצור השפל ביותר שקיים עלי אדמות, עם השטן בכבודו ובעצמו, פעמים אחדות כתוב כי ה' דיבר עם השטן ואף נתן לו אפשרות לומר את אשר בלבבו, אני קיוויתי המשיך ר' שמואל, כי יהיה זה מן הצדק שגם מלך בזהמיה ירשה ליהודי אומלל, מבויש ומעונה לשפון את שיחו ולומר מה שיש לו לומר.

המלך שתק רגע קט ורק עיניו נצנצו בזעם, העותו של היהודי הרגיוה אותו אולם יחד עם זאת עוררה את פליאתו, לאחר מכן אמר בקול ידידותי יותר נו טוב נשמע. עתה הגיע תורו של ר' שמואל הוא שטח לפני המלך את בקשתו לוותר על המס האכזרי ולא לגרש את היהודים שאין באפשרותם לשלם את הסכום הענקי, הוא אמר למלך כי אזרחיו היהודיים נאמנים לו, הם מתפללים לשלומם ושלום הארץ, הוא גם הזכיר כי היהודים היו אלה שהפריחו את הארץ, ופיתחו את חי המסחר. למי תהיה תועלת מכך אם יגרשו את היהודים האומללים שאינם מסוגלים לשלם את המס הכבד? בייחוד אחרי האסון שהתרגש עליהם רק לפני שנתיים. לבסוף ביקש מאת המלך לוותר על המס, לשחרר את היהודים מתשלום מסים לזמן מה, עד שיתאוששו ויוכלו למלא חובתם לאוצר המלוכה.

המלך ונצליאוס שמע את דברי ר' שמואל והדברים עשו עליו רושם רב, לך אל אחיך ואמור להם כי המלך וויתר על המס המיוחד ומשחרר אתכם מתשלום מיסים למשך שנתיים, אולם הוסיף המלך בבת שחוק, אתך יש לי עוד חשבון קטן, לך מגיע עונש על חוצפתך ועל ארבע המלים שאמרת לי, ומאידך מגיע לך פרס על אומץ לבך ועזו רוחך, ובכן שכרך יהיה כי אני ממנה אותך ליהודי החצר שלי, ומעתה תוכל להיכנס אלי בכל עת שתצא, אולם איזה עונש אתן לך? אמור נא לי מה שמך? שמי שמואל, השיב ר' שמואל בהשתוממות, ובכן מהיום ואילך ייקראו לך "שמואלקה שטן", זהו התואר שניתן לך ע"י המלך לך ולורעך אחריו זהו העונש שלך, באמרו זאת התפשט על פני המלך חיוך רחב וקונדסי כך זכה ר' שמואל השתדלן לשמו החדש וכך הביא ישועה לקהילת פראג המעטירה.

צ'ין אדם לחברו

נתון נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו
(ט"ו - י')

בצוק העתים כשהרבה יהודים ירדו מנכסיהם והגיעו עד פת לחם, השכיל הרה"ק רבי מרדכי דב מהורונסטויפל זיע"א אל דלים ותמך בהם בסתר בצורה מחוכמת מאד, לפעמים השקיע מאמצים רבים לשכנע את הנצרך איסטניס, שנרתע מלהודק לעזרת הזולת כי ייטיב ויגמול חסד עמו כשיקח ממנו. ומעשה ביורד ששפר מרי שיחו בקוויטעל שהגיש לפניו, ורבי מרדכי דוב נאנח למקרא הדברים, נאנח והוציא מארנקו סכום נכבד להעניק ליהודי, ושוב חזר לקרוא בקוויטעל ונאנח שנית אנחה השוברת גופו של אדם, נאנח ושלף פעם נוספת מארנקו סכום חשוב לתתו לנצרך. ניסה הלה להשתמט, וכי באתי לשם כך? שאל בעינים דומעות ונכלמות. אולם הרבי תלה בו עינים מתחננות והפציר בו, כתוב בתורה"ק "נתון נתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו" פירוש, תן לו וחזור ותן לו עד שלא יכאב יותר לבך על מצבו, ומה אעשה כי כואב לבי מאד עליך? רק אחרי שהסכים האיש לקחת עזרה מידי הטובה שקטה רוחו של הרבי והוטב לו.

סבלנות לכל אדם

ידוע שהרה"ק רבי משה שמואל שפירא זיע"א היה מכין את שיעורו בישיבה בריכוז ובעיון רב, ושלשה ימים לפני השיעור אסור היה להפריעו. פעם קרה שדקות ספורות לפני תחילת השיעור, ניגש אל ראש הישיבה אדם מסכן שלא ניהן לצערו בבניה יתירה, רבי משה שמואל קיבלו בסבר פנים יפות ובחמימות נפלאה, כאילו יש לו בשבילו את כל הזמן שבעולם. הושיבו לימינו במזרח ושוחח איתו בסבלנות ובחביבות יוצאת מן

הכלל. פנה האיש אל ראש הישיבה ואמר: רבי, "אני רוצה להיות זמר". "למה לא?" השיב לו ראש הישיבה, "תוכל להיות זמר". המשיך האיש ואמר: "אבל אני רוצה להיות זמר כמו זמר פלוני". ענה לו רבי משה שמואל ברוגע: "תוכל להיות כמו זמר פלוני". "אבל, רבי, חסר לי בביטחון העצמי ואני מבקש עצה כיצד להתגבר על זה?" המשיך ושאל. בשלב זה שהשיעור כבר אמור היה להתחיל, ביקשו התלמידים לדחות את אותו אדם מלפניו, אך ראש הישיבה מנע בעדם, והמשיך לענות לו בהארת פנים ובסבלנות מדהימה, "עצתי היא, שתיכנס לחדר ותסגור את כל החלונות והתריסים ותשיר שם כאילו אתה עומד על במה לפני מאות אנשים. קיבל הלה את העצה ועזב את המקום כשהוא שמח שבע רצון, מיד לאחר מכן החל הגאון הגדול במסירת השיעור.

יהודי מה מעשיך?

יהודי אחד, שהיה מתלמידיו של הרה"ק מבריסק זיע"א, בא אחרי שנים לבקר את רבו. שאל אותו הרב: מה מעשיך? השיב לו: ברוך השם אני בריא ושמח בחלקי, עוסק במסחר ומצליח. המשיך הרב בשיחתם ואחרי דקות אחדות שב ושאלו: מה מעשיך? ב"ה אני רואה ברכה במעשי ידי. השיב החסיד, לא חלפה שעה קלה והרב שב ושאל אותו: מה מעשיך? תמה החסיד ואמר: רבי, זאת הפעם השלישית שאתה שואל אותי אותה שאלה, והן כבר השבתי לך עליה. צר לי, אמר לו הרבי, לא השבת לי עליה. אני שואל אותך מה מעשיך? ואתה מספר לי על בריאותך, עיסוקך במסחר והצלחתך. אלה אינם מעשיך אלא פרי מעשיו של בורא עולם למענך, ואילו אני שואל אותך על מעשיך: האם נותן צדקה? האם אתה תומך באלמנות וביתומים? האם ביתך פתוח לעניים ולקשי יום?

תלולא דצדקיא

שבת קודש כ"ה מנ"א
הרה"ק רבי ישכר דב בער מזלזטשוב ב"ר יהודה לייב (בת עיני - תקנ"ה)
הרה"ק רבי אברהם חיים מלינסק ב"ר נפתלי מראפשיץ (תקצ"א)
הרה"ק רבי יעקב משולם אורנשטיין ב"ר מרדכי זאב (ישועות יעקב - תקצ"ט)
יום ראשון כ"ו מנ"א
הרה"ק רבי נח נפתלי מקאברין ב"ר ישראל יעקב (תרמ"ט)
הרה"ק רבי יואל מסאטמר ב"ר חננאי יו"ט ליפא (תשל"ט)
יום שני כ"ז מנ"א
הרה"ק רבי יהושע אב"ד קראקא ב"ר יוסף (מגיני שלמה ת"ח)
הרה"ק רבי צבי הירש (ר' הערשלה) מספינקא ב"ר אברהם אביש (תשנ"ו)
יום רביעי כ"ט מנ"א
הרה"ק רבי שמואל סלנט ב"ר צבי הירש (רבה של ירושלים - תרס"ט)
הרה"ק רבי יוסף מאיר ממחננובא ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תרע"ו)
הרה"ק רבי אברהם דב מראחמיסטריווקא ב"ר מנחם נחום (תש"ה)
הרה"ק רבי אליעזר זוסיא מסקולען ב"ר ישראל אברהם (תשמ"ב)
יום חמישי ל' מנ"א
הרה"ק רבי ישראל מבאיאן-לייפציק ב"ר יצחק (פחד יצחק) (תשי"א)
יום שישי א' אלול
הרה"ק רבי חנוך העניך מאלעסק ב"ר שמואל (תרמ"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מח"ס "ב"מ אור"ח" רפרס"ס יוסף הדרש" על המעשים.

טלטול צרור מפתחות בשבת (ב)

א) יש שסוברים שאפילו שאפשר להפריד המפתחות של האיסור מהמפתחות של ההיתר, אולם דרך שימושן תדיר כשהם אדוקים וצרורים יחד, הרי זה כאילו הוא כלי אחד המיוחד ועומד בשבת לתשמיש היתר, ואין צורך לסלק ולהוציא חלקי האיסור ממנו. (שמירת שבת כהלכתו פרק כ"ח הערה ל' בשם הגרש"ו אויערבאך וצ"ל, וראה עוד בשבת הקהתי ח"ד סימן ק"ה)

ב) עצה טובה, שיהיה לו מחזיק מפתחות מיוחד לשבת, ששם ישים רק המפתחות שאינם מוקצה, ולא יצטרך לטרוח להוציא מערב שבת, המפתחות שהם מוקצה, ולהכניסם שוב אחרי שבת לצרור המפתחות, שמצוי שישבת, או יאבד לו כמה מהמפתחות.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכין חודש אלול
המולד יהיה ביום חמישי
שעה 8:15 ללא חלקים
ר"ח יהיה ביום חמישי ושישי

גליון 749
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

בני, אשריך ואשרי גורלך

מסופר על רבי יהושע בן אלם שגילו לו בחלום: שמח בלבבך, שהרי אתה וננס הקצב, מושבו ומושבך בגן עדן וחלקו וחלקך שוין כאחד. כשהתעורר חשב בלבו ואמר: אוי לי שמיום שנולדתי הייתי תמיד ביראת קוני ולא עמלתי אלא בתורה וכו' ועכשיו שקולים מעשי ותורתי עם הקצב, אמר לתלמידיו, תדעו שלא אכנס לבית המדרש עד שאראה מי הוא האיש ומה מעשיו. הלך עם תלמידיו לעיר בו גר, כשנכנס לעיר שאל איפה גר ננס הקצב? אמרו לו למה אתה מבקש אותו, אתה צדיק וחסיד ולמה תשאל על איש פשוט כמוהו? אמר להם מה מעשיו? ענו לו, אדוננו, אל תשאל מאתנו כלום עד שתראה בעצמך. שלח את תלמידיו לקרוא לו, והקצב אמר להם מי אנוכי ומי אבותי שרבי יהושע קורא לי? וחשב שהם משקרים אותו ולא הלך. חזרו אל רבי יהושע וסיפרו לו, אמר אלך אני אליו, כנשכנס רבי יהושע אל ביתו נפל הקצב על פניו ואמר: מה יום מיומיים שעטרת ישראל בא לפני עבדו, אמר לו, דבר יש לי לדבר עמך, אמר לו, דבר, שאל אותו מה מעשיך ומה מלאכתך? ענה הקצב: קצב אני ויש לי אב ואם זקנים ואינם יכולים לעמוד על רגליהם, ובכל יום אני מלבישם ומאכילם ורוחץ אותם, מיד עמד רבי יהושע ונשקו על ראשו ואמר לו: בני, אשריך ואשרי גורלך, מה טוב ומה נעים, ואשרי חלקי שזכיתי להיות חברך בגן עדן.

(סדר הדורות)

פרשת השבוע

ושמרת לעשות ככל אשר יורוך

(י"ז - י')

מסופר על הרה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א, שפעם בא לפניו אחד המשכילים ואמר לו, הייתי במקומות רבים, והייתי מצוי אצל הרבה רבנים, וראיתי שהם גדולים בתורה וחשובים, אבל חסרה להם פקחות בעניני העולם, שמא יטרח מר לתקן הדבר, ללמד את הרבנים גם חכמה בעניני העולם. אמר לו רבי ישראל, עכשיו הגעתי לימי הזקנה, וטורח גדול לי לחזור על כל המדינות וללמד לרבנים פקחות, אבל יש לי עצה, בעודך יושב כאן אתה יכול לתקן את כולם. תמה המשכיל ואמר, הכיצד? פשוט מאוד, השיב הרב, אם תשב רגע קטן ותהרהר בתשובה, תמצא שכל הרבנים פקחים הם.

ועמדו שני האנשים (י"ט - י"ז)

מסופר על הרה"ק רבי יעקב יצחק ה"חווה" מלובלין זיע"א ששאל פעם את הרה"ק רבי יצחק מוורקי זיע"א, איזו סוגיא הוא לומד עתה? והשיב לו, בהלכות עדות. ואיזה חידוש חידשת? שאל ה"חווה", השיב רבי יצחק כי קשה היה לו הדין, מדוע אדם שהוא קרוב, פסול הוא להעיד, בין לזכות ובין לחובה, בשלמא לזכות, משום שהוא חשוד להעיד שקר לטובת קרובו, אבל לחוב, מפני מה הוא פסול? שאלו

זמני השבת

שופטים

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:48 ת"א: 7:03

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:02 ת"א: 8:04 ר"ת: 837

שערי תשובה לא ננעלו בפני כל אדם

מסופר: המגיד מקלם היה נוהג לשבות מנסיעה בכל ערב שבת בחצות היום. פעם אחת ביום ששי, בנסעו לאחת הערים, התארכה הדרך ובהגיע חצות היום עדיין היה רחוק ממחוז חפצו. מיד פקד על בעל העגלה שיעצור כי אין בדעתו לנסוע יותר והוא ירד מהעגלה. העגלון אמר לו, כי אם ילך ישר ואח"כ יסתובב, הרי לאחר כשעה יגיע לעיירה יהודית. בהגיעו למבואות העיירה, פגש המגיד ביהודי, הושיט לו שלום ושאלו אודות המצב הרוחני במקום, היש על מה לעורר ולתקן? השיב הלה כאן המצב טוב, חברות תורה וחסד לרוב וכו', בכל זאת, הרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ממשיך המגיד לדובבו.

אימץ היהודי זכרונו ואמר, אינני מוצא כעת להצביע על דבר, מלבד צרה צרורה שממנה סובלת העיירה בשם יענקל'ה מוסר, הוא אדם מלשין שפל ומושחת, אשר יש לו קשרים הדוקים עם אנשי הרשות, ומוסר ממנום וגופם של ישראל בדיהם. אדם זה מטיל חיתתו על הסביבה, והכל חלים וזעים מפניו, אבל אין מה לעשות בענין זה. בכל זאת איזו מעלה טובה נמצאת בו? ממשיך המגיד ושואל, הפטיר הלה כן, הוא שומר דיבור, אם הוא מבטיח לקבור יהודי לא יפול מדבריו צרור ארצה. והיכן אפשר לפגוש אותו? רבי, כבר אמרתי לך שאין מה לנסות להשפיע עליו, תוך כדי שיחה מרים הלה ראשו, ומודיע בפתע, רבי, הנה יענקל'ה יורד עתה מההר שלפנינו, אני בורח מיד שלא ירגיש שדיברתי עמך.

המתין המגיד והלך לקראת יענקל'ה, הושיט לו יד בהארת פנים, שלום עליכם ר' יעקב, נדהם הלה מקבלת פנים זו, והמגיד ממשיך, יש לי בקשה קטנה ממך שתעשה לי טובה, אין אני עושה טובות, רטן יענקל'ה, מפציר המגיד בכל זאת ר' יעקב, נו תגיד כבר מה אתה רוצה, מסביר המגיד, ידוע לך שהמגידים אומרים דרשה בבית הכנסת ואחר כך הציבור משליך עבורם לתוך קערה מטבעות לצורך מחייתם, והנה אנכי עני ואביון, והיה אם אישיות כמוך תבוא לדרשתי הרי יבואו המוונים לדרשה. אינני עושה טובות, וזעם יענקל'ה, אולם המגיד בכושר השפעתו אינו מרפה וממשיך להתרפס לפניו, עד שיענקל'ה מפליט מהפה טוב, בסדר, ועוקר כבר רגליו. כאן המגיד תופס אותו ואומר, שמעתי עליך כי שומר דיבור ומקיים הבטחה אתה, הלה ניסה להשתמש, עד שסוף כל סוף הבטיח ברורות, שיופיע לדרשה.

ביום ראשון בשעה הקבועה בית הכנסת כבר מלא על גדותיו, לאו מילתא זוטרותא היא לשמוע את הדרשן הגדול שבדור,

המגיד כבר הופיע והקהל מצפה בחוסר סבלנות, המגיד יושב וממתין כחצי שעה ועיניו משוטטות לעבר הפתח עד שהושלך הס, תדהמה בקרב הציבור כאשר יענקל'ה מוסר נכנס לבית הכנסת, הלה מפלס לו בנקל דרך בין ההמונים הנסוגים מפניו. המגיד מקבל פניו בלבביות ומושיבו במזרח, הציבור המום אינו תופס מה למגיד הצדיק ולמלשין נבזה, זהו, עתה מזדרז המגיד ועולה על הבימה ופותח בקולו הצלול, כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, הוא מרחיב את הדיבור בנושא זה ומביא ראיות מן התורה נביאים וכתובים כי שערי תשובה לא ננעלו בפני כל אדם, וכל אשר בשם ישראל יכונה, יש לו סיכוי להיות נוחל עולם הבא.

לאחר כמה שעות שהלהיב את ההמונים, פנה ואמר, ואתה ר' יעקב, אל תחשוב כי לך אין חלק לעולם הבא, גם אתה מסוגל לכך, בידך הדבר, ואם אתה חושב כי הוזה אני בהקיץ, הנני מודיעך בפני עם ועדה, כי מוכן אני לתת לך במתנה גמורה את כל שכר מצוותי וחלקי בעולם הבא שיצרתי לי מעודי ועד היום הזה, בתנאי שתטיב דרכך, הוא סקר את תמצית פעולותיו הנשגבות ממה שפעל עד היום, יענקל'ה נתן את הבטחתו. מיד קרא המגיד לדייני העיר, כתבו שטר מכירה וחתמו במעמד כולם, כי יענקל'ה קונה בקנין גמור את כל חלק עולם הבא של המגיד מקלם. המגיד מסר לו השטר ופני יענקל'ה קרנו מאושר, עסק נפלא עשה הערב, כל עולם הבא של המגיד המהולל עתה בכיסו.

עתה ממשיך המגיד בדרשתו בהסבירו את הצד השלילי של הדבר, בקול חוצב להבות אש הוא משמיע את דברי הגמרא (ראש השנה י"ז ב') אשר נפסקו ברמב"ם בהלכות תשובה, ואלו שאין להם חלק לעולם הבא אלא נכרתים ואובדים ונידונים על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים, המינין והאפיקורסין והמוסרים. כאן מסתלסל המגיד בניגונו הכובש לבבות, זכור ר' יעקב, זכור את העולם הבא שלך אל נא תאבד, חדל לך מעיסוקיך עם חברת פריצים, תתחיל בחיים חדשים ומאושרים, חיי תורה ויראת שמים, אל תאבד במו ידיך את האוצר היקר שרכשת.

למחרת עזב המגיד את העיירה ונסע לדרכו. לאחר שבע עשרה שנה נודמן המגיד לאותה עיירה שנית, בבואו שאל את האדם הראשון שפגש מה נשמע עם יענקל'ה מוסר? אך הלה לא ידע למי הוא מתכוון, שאל ושאל עד שנזכר קשיש אחד, שהכוונה לר' יעקב הצדיק הפרוש הגדול של העיירה. הוא סיפר לו כי מאותו יום שהמגיד מקלם ביקר בעיירה, חזר יענקל'ה בתשובה שלימה, וכי מאז ועד היום אינו יוצא מפתח בית הכנסת, שם הוא אוכל וישן ועוסק בתורה ובתפילה. תחילה עזרו לו להתפלל בסידור וללמוד חומש, ואילו היום נעשה ללמדן מופלג וצדיק נשגב. נשים צדקניות דואגות לו לאוכל ושם ביתו.

משל ונמשל

משל לחודש אלול

משל לשועל רעב, שהגזח מן השדות ומצא את שערי העיר פתוחים לרווחה, חמק השועל פנימה וחסף מאכלים כאוות נפשו, השגהו בו האנשים, והתחילו לרדוף אחריו, ברח השועל מסמטה לסמטה, והרודפים – אחריו. הוא הצליח להתחמק מהם ולהגיע אל שער העיר שם מצא שהשערים ננעלו, כמנהג מידי ערב. עמד ותהה: מה יעשה עתה, קול הרודפים כבר נשמע, הם יעלו מיד על עקבותיו, הוא לכוד כאן בעיר, האם יברח כאן בין הסמטאות, עד שיותש כוחו והוא ילכד? החליט להשתרע ארצה ולהתחזות כמת, כך, קיוה, יניחוהו לנפשו. קרבו האנשים ומצאו את נבלת השועל, אמר אחד "אני רוצה את זנבו השעיר, לעשות ממנו מטאטא". שמע השועל את הדברים, ולא נע ולא זע, אמר לנפשו: "אקריב את זנבי ובלבד שתינצל נפשי". קצץ הלא את זנב השועל והלך לו. אמר אחר: שמעתי ששיני השועל הן סגולה כנגד עין הרע, ברצוני לעשות לבני מחרוזת משיניו. אמר השועל לעצמו: אתן להוציא את שיני, ובלבד שאציל את נפשי והניח לאותו אדם לעקור את שיניו בלי לגלות סימני חיים, בא אדם שלישי ואמר: ואני אפשיט את עורו של השועל, כדי לתפור לי פרווה נאה, אמר השועל: עכשיו אין זה דבר של מה בכך, אלא חיי תלויים בזאת, התנער והמשיך בבריחתו.

והנמשל: האדם בכל ימות השנה, מעלים עין מהנהגתו ומתמהמה מלשוב בתשובה, אבל בהגיע חודש אלול, אינו יכול להרשות לעצמו להתמיד בהתעלמותו, כי חיי תלויים בכך, עת עליו להתנער ולהתאמץ בכל כוחו לשוב בתשובה לפני בוא יום הדין הגדול והנורא.

(ילקוט מעם לועז שמות)

פני המגיד נהרו מאושר, מיד שלח להודיע לפרנסי הקהילה שיכריזו כי בשעה פלונית ידרוש בבית הכנסת. בשעה הקבועה היתה כל העיירה נוכחת במקום, גם יענקל'ה שישב כל היממה בבית הכנסת נמצא כאן, אך הפעם לא במזרח כי אם הצטנף לו בפינתו במערב והאזין בדביקות לדברי המגיד. פתח המגיד בדברי המשנה (יומא פ"ה ב) עבירות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חברו. הוא הרחיב את הדיבור כי על עבירות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר, לא יסורים ממרקים ולא יום המיתה מכפרת, עד שירצה את חברו. כאן שאג המגיד: ואתה יענקל'ה מוסר קוראים לך כבר צדיק, זכור כמה אנשים גולת ועשקת, כמה בני אדם הרסת והורדת בהלשנותיך לבאר שחת, כמה אלמנות ויתומים אימללת, איזה חורבן עשית, הרי שערי תשובה לכאורה נעולים בפניך, מה נורא גורלך, מה איום עונשך, הרי כל מיני גהנום וכל יסורים שבעולם לא מועילים לגולן ומלשין. למותר לתאר באלו בכיות נוראות התמוגג יענקל'ה וכל הקהל עמו, ויהי המקום לחרדת אלקים. לאחר דממה, ממשיך המגיד אם כן הבה ונחפש עצה, הנה נפסק בשולחן ערוך אם פגע אדם בחברו ולא הספיק לפייסו עד שמת, יקח עשרה אנשים ילך לקברו ויאמר חטאתי לאלקי ישראל ולפלוני זה שחטאתי לך, אולם אתה יענקל'ה שאין אתה יודע וזוכר ממי גולת, למי הזקת ואת מי אימללת, מה תקנה יש לך, ממי תבקש מחילה, למי תשיב הגזילה? אף על פי כן עצה מצאתי לך, הרי כאן במעמד קדוש זה נמצאת כל העיירה, ימחלו הם על עצמם ויהיו באי כוחם של הוריהם ובני משפחתם הנפטרים שסבלו ממך, ועתה בקש מחילה מכל הקהל הקדוש הזה, ומכל הנפטרים תושבי המקום כפי הנוסח שקבעו חז"ל, והם ישיבו לך, מחול לך שלש פעמים כדין. מרוב בכיות התמוטט יענקל'ה והתעלף, בקושי העירו אותו, אך כוחותיו לא עמדו לו לפסוע עד לבימה, הושיבוהו בכסא ונשאווהו, המגיד פתח את ארון הקודש ופקד על יענקל'ה שיאמר אחריו מילה במילה, חטאתי לאלקי ישראל ולתושבי העיר הזאת, מיד פצחו כל הקהל: מחול לך, מחול לך, מחול לך, ותבקע הארץ לקולם. מיד עמד המגיד ונשקו על ראשו ואמר: בני כמוך ירבו בעלי תשובה בישראל, מעתה יכולים לקרוא לך ר' יעקב הצדיק.

צ'ין אדם לחברו

לחם של צאן קדשים

מידת הסתפקותו במועט של הרה"ק רבי שלמה מזווייהעל זיע"א ידועה והיתה מדהימה. נוהג היה לארח בביתו ילדי עניים שבביתם לא היה מזון ומשקה אותם היה מאביל עד ששבעו. בעצמו היה אוכל את שיירי הלחם שהותירו ילדים אלה. פעם אחת ביקר באחד ממודות החינוך שהחזיק תחת חסותו, היתה זו שעת צהרים ומנהלי המוסד השמינו את הרבי לאכול, נענה הרבי לבקשתם והסכים. חרדו ראשי המוסד להכין לרבי ארוחה כיד המלך, אולם הרבי ניגש אל השולחנות בהם סיימו זה עתה הילדים את ארוחתם, ליקט לעצמו מעט שיירי לחם יבש, נטל את ידיו בירך המוציא בכוונה והחל לאכול. רבי! נבהלו ראשי המוסד היתכן? והרי זה לחם יבש? לחם יבש אתם אומרים? – השיב הרבי – ואני אומר שזהו לחם של צאן קדשים.

התחשבות בעובד ובמשרת

הרה"ק רבי חיים פלאגי רבה של איזמיר מספר בספרו "תוכחת מוסר": אחד מעשירי עירו נפטר לבית עולמו, וכעבור חודש ימים ראה אותו בחלמו והוא לבוש בגדים נאים ופניו מאירות בשמחה וקורנות בחדודה. שאל אותו במה זכה לכבוד זה? והשיב שזכה לגן עדן בעולם האמת, הואיל ולא הכביד עולו על עובדיו ומשרתיו, ונהג בהם ברחמים ובחמלה. בבוקר שלח רבי חיים וחקר אחר מנהגו בחיים של אותו עשיר,

והתברר נאמנה שזו היתה דרכו, שלא להכביד על עובדיו, ולהקל עליהם ככל האפשר. אשריו ואשרי חלקו.

כשצריך לעשות חסד, רואים

כל ימיו של הרה"ק המהרי"ל דיסקין זיע"א היו קודש לה, לא הסיח דעתו מעיון בתורה ומדבקתו בבוראו אף לא לרגע קט, בעת הארוחות הסבו אורחים רבים לשולחנו, אך הוא עצמו לא נטל ידיו. אכל אכילת ארעי וישב בראש השולחן כשהוא שקוע בתלמודו, יום אחד בשעת הארוחה, ננער לפתע וקם ממקומו, פסע לירכסי השולחן והתיישב שם, הכל הפנו אליו מבטם. התברר שהבחין בקשיש חסר שיניים שהתקשה בלעיסת הלחם, בצע לו הצדיק את הפרוסה, הסר את הקרום הקשה, והגיש את החלק הרך במאור פנים.

שאל אותו אחד ממקורביו: הרי היה שקוע בלימודו וכיצד הבחין בכל שהשיש מתקשה באכילה? השיב הגאון הקדוש: הרי מסופר בתורה שהקב"ה התגלה לאברהם אבינו, היש לנו מושג בנועם הגבוה וברוממותה, היש לנו מושג בדבקות אברהם אבינו בבורא בעת הנבואה, עד ביטול כל חושיו, והנה בעיצומה של ההתגלות, ראה שלושה אנשים עוברי אורח, ורץ להכניסם בצל קורתו, למה שם לא נשאלת השאלה כיצד הבחין וכיצד ראה? אלא מאי המשיך הגאון: שם וכאן התשובה אחת: כשצריך לעשות חסד, רואים.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ב' אלול

הרה"ק רבי אליעזר ("דמשק אליעזר") ב"ר ישראל מזוויניץ (תש"ו)

יום ראשון ג' אלול

הרה"ק ישכר בער מנדבורנא ב"ר יצחק מקאליש (תר"ח)

הרה"ק רבי משולם זושא מזינקוב

ב"ר יצחק מאיר (תרכ"ד)

הרה"ק רבי יצחק ישעי' מטשחוב הי"ד

ב"ר חיים מצאנז (תש"ב)

יום שני ד' אלול

הרה"ק רבי ישעי' מפשעדרבורו ב"ר מאיר (תק"צ)

יום שלישי ה' אלול

הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב ב"ר אלעזר

מנחם מענדל (תרע"ח)

יום רביעי ו' אלול

רבי יו"ט לפמן העליר ב"ר נתן (תוי"ט – תי"ד)

הרה"ק רבי יקותיאל יהודה ב"ר אלעזר ניסן

(ייטב לב – תרמ"ג)

הרה"ק רבי יחזקאל סרנא ב"ר יעקב חיים (תשכ"ט)

יום חמישי ז' אלול

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר יוסף מאוסטילא (תרל"ז)

יום שישי ח' אלול

הרה"ק רבי אברהם שמשון מראשקוב

ב"ר יעקב יוסף מפולנאה (תקנ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ק נטילא הכהן רבינו של ישיבת
מנחם "בן אבי אור" רפרנס יוסף הדרש" על המצוות.

דין מי שהיה נייעור כל הלילה (א)

(א) ההולך לישון אחרי עלות השחר, אינו מברך ברכת המפיל. (ביאור הלכה סימן רל"ט סעיף א', בד"ה סמוך)
(ב) אם הוא קודם עמוד השחר בעת ברכת המפיל, אך הוא משער שעד שיישן יעלה עמוד השחר, יש להסתפק אם יברך ברכת המפיל, דאם הולכים אחרי עת הברכה, שהוא עדיין לילה, יכול לברך, אבל אם הולכים אחרי השינה שזה ביום, אינו יכול לברך. (שם)
(ג) מי שהיה נייעור כל הלילה, ורוצה להתפלל בבוקר קודם שישן, לא יברך ברכת התורה, אלא צריך לשמוע ברכת התורה מאחר, ויאמר לו שיכווין להוציא בהברכות, והוא יכווין לצאת, ויענה אמן, ויאמר אחר כך איהו פסוקים, כדי שיהא נחשב לו במקום לימוד, או יכווין לצאת בברכת אהבה רבה, וילמוד תיכף מעט אחרי שסיים תפלתו, ויעלה לו כאילו בירך ברכת התורה. (משנה ברורה סימן מ"ז ס"ק כ"ח)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לזכות

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לבריות גופא ונהורא מעליא
לאורך ימים ושנים טובות

גליון 750
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ר' אבא בר זמינא היה חייט, פעם תפר ותיקן בגדים בביתו של גוי אחד בעיר רומי, הגיש הגוי לר' אבא בשר נבלה ופקד עליו לאכלה, סירב היהודיגם אחרי שאיים עליו הגוי שיהרגהו אם לא יאכל, לא נכנע ר' אבא, ואמר: אם רוצה אתה להרגני הרשות בידך, אני לא אוכל זאת כי יהודי אני ובשר נבלה אסור לנו לאכול.

התנהגותו של היהודי מצאה חן בעיני הגוי, מיד הרפה ממנו ואמר בלשון רכה, כעת אגלה לך שכוונתי הפוכה היתה, לו היית אוכל מהבשר הייתי הורג אותך, לדעתי חייב כל אדם להיות חזק באמונתו, אם יהודי הוא עליו לדבוק בדתו ואף אם חייו בסכנה עקב כך. אמר ר' מנא אם היה ר' אבא יודע שרבנים התירו בשאר המצוות לעבור ולא ליהרג, היה אוכל את הבשר, כי בתוך הבית היו באותה שעה בצנעה, ואז היה מת בידי אותו גוי ח"ו.

(ירושלמי שבועות ד' ב')

פרשת השבוע

הצייד היא לא עוזבת את האפרוחים, וכך היא נופלת לידיה של הצייד, נמצא שאדם עומד לנצל את המסירות נפש האמהית של הציפור לאפרוחים שלה, לפיכך אמרה תורתנו הקדושה "שלח תשלח את האם" כלומר אין לך רשות לנצל את הרחמנות שלה כדי ללכוד אותה.

לא תטה משפט (כ"ד - ז')

מסופר על אשה אחת שבאה אל הרה"ק רבי הירש מרימנוב זיע"א, והתאוננה לפניו שעשו לה עוול בדין תורה. ציוה הצדיק לקרוא לדיינים ואמר להם, הראו נא לי את המקור על מה שסמכתם עליו בפסק דינכם. כמדומה לי שטעיתם. כשחקרו את הסעיף בחושן משפט שעל פיו פסקו את הדין, נתברר להם שבאמת טעו בפשט הסעיף. והסביר הצדיק מנין ידע מראש שהדיינים טעו. כתוב "תורת ה' תמימה משיבת נפש" לא ייתכן איפוא, שאשה אומללה תבכה כל כך, אילו לא טעיתם בפסק דינכם.

מחזה תמחה את זכר עמלק וגו'

(כ"ה - מ"ט)

הרה"ק רבי העשיל מקראקא זיע"א היה נוהג כשהיה רוצה לנסות את הקולמוס, היה כותב שם עמלק, או שם המן וזרש, ואח"כ היה מוחק את שמם, כדי לקיים המצוות עשה של מחזה תמחה את זכר עמלק, כי אנחנו מחוייבים להתפלל על מחיית עמלק כדי שיהיה השם והכסא שלם.

לא תוכל להתעלם (כ"ב ג')

מסופר, כשביקר הרה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א (יומא דהילולא ט"ו אלול) בפולניה, ביקר בעיר אחת שהיה לו שם קרוב שארי בשר, ולא היתה דעת האנשים שעמו, נוחה מהביקור הזה בהיות אדם זה איש פשוט, וחשבו שאין זה לפי כבודו של הרב. אמר להם רבי עקיבא איגר, פעמיים מצינו בתורה ענין העלמה, האחד בהשבת אבירה, שאמרה תורה לא תוכל להתעלם, והשני בקרובים שכתוב ומבשרך לא תתעלם (ישעיה נח ד). והנה בהשבת אבדה מצינו שאמרו חז"ל פעמים שאתה מתעלם, בזקן ואינו לפי כבודו, אבל על האזהרה של ומבשרך לא תתעלם, לא מצינו שום היתר להתעלם, אפילו כשאינו לפי כבודו.

שלח תשלח את האם וגו' (כ"ב - ז')

בעיה"ק ירושלים חי יהודי חסיד וגדול בתורה, שבנו יצא לתרבות רעה ל"ע, והיו אנשים שהתחילו לרדוף את היהודי הזה על שמתייחס באהבה לבנו זה. על זה הגיב הרה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א, "לכאורה קשה להבין את מצוות שילוח הקן, וכי יכול אדם לתפוס ציפור שהיא זריזה ממנו לעוף ולהימלט, אלא שבשעה שהאם יושבת בקן שלה והיא מגינה על האפרוחים שלה, אפילו אם היא מבחינה בבואו של

זמני השבת

כי תצא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:41 ת"א: 6:56

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:53 ת"א: 7:55 ר"ת: 830

בזכותה של שבת קודש

מעשה זה סיפר הרה"ק רבי זלמן סורוצקין זיע"א אב"ד לוצק, יהודי צעיר אחד ממשפחה הגונה בעיר אשר בה כיהנתי בתור רב ואב"ד, רצה לעלות לארץ הקודש, ולתכלית זו החליט ללמוד את מקצוע הנהגות, זה היה לפני כארבעים וחמש שנה, ובעירי לא היה אז רבב ממונע. אחרי שלמד את המקצוע הזה, רכש לו אותו צעיר מונית (אלא שבינתיים לא השיג את הסרטיפיקט, הרשיון, לעליה), והחל להפעיל את המקצוע בעירנו, דהיינו להיות מוביל נוסעים אל הרכבת וממנה. לאט לאט נכשל בחילול שבת, שהחליף את הסדר האמור בזמירות: "מאחר לבוא אל השבת וממהר לצאת" שהיה מאחר בערב שבת עם הנסיעות והובלת נוסעים עד שעת החשיכה בלילי שבתות, ומאידך היה מזדרז להתחיל לקבץ נוסעים בשבתות, מבעוד היום גדול והשעה טרם הגיעה ל"שלוש סעודות". שלחתי אחריו והוא הבטיח לחדול מזה, אך לא קיים הבטחתו. כה עשיתי כמה פעמים ללא הועיל. אביו, שהיה בעל בית נכבד, חלה בשיתוק חלקי ושכב זמן רב בבתי חולים, סכנה היתה לדבר עמו מזה ולגרוע לו עגמת נפש בשעת מחלתו הקשה, פן יקראנו אסון, והפירצה של חילול שבת על ידי בנו עמדה להתרחב בעירי חס ושלום, ולגרוף עוד פורצי גדר, שילמדו ממנו.

יום אחד התקיים בוילנה כינוס רבתי של רבני ליטא, שבאו אליו כשלוש מאות רבנים, ראשי ישיבות ועסקני חינוך. הכנס התקיים תחת נשיאותם של הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א והרה"ק רבי חיים עוזר זיע"א, כשעל סדר היום: עניני חינוך בכלל ועניני "ועד הישיבות" בפרט. אחרי ישיבות רבות במשך כמה ימים, נתפורנו איש לעירו. הרכבת, שבה נסע ה"חפץ חיים" ורבני הסביבה ואני בתוכם, עמדה משעה שבע בבוקר עד יציאת הרכבת בשעה 8:00. הקרון, שנכנסו אליו, נתמלא תיכף יהודים עד אפס מקום, שנתאספו כדי לראות ולשמוע את ה"חפץ חיים" ולהיות במחיצתו. ה"חפץ חיים" התחיל לעשות הכנות לתפילת השחר. אך אני (שהקדמתי והתפללתי במלון, טרם צאתי אל הרכב), עזבתי את הקרון והלכתי לראות מישוהו בחוץ, ברחבה שלפני התחנה.

פתאום נפגשתי עם אביו החולה של אותו צעיר, בעל הטקסי, המחלל את השבת. החולה התהלך נשען על מקלו ותחבושת על פניו, ומתקרב אל הרכבת. דרשתי לשלומי ושאלתי, האם הרופאים כבר הרשו לו לעזוב את בתי החולים ולנסוע הביתה? ויענני האיש: אינני נוסע הביתה כי אם לראדין, אל ה"חפץ חיים". והוא פתח לספר לי את סיפורו, את מעשה החלום שחלם בלילה זה, והנה הסבתא שלו שנפטרה זה כמה שנים, עומדת לפניו ולוחשת לו עצה: "אך לשוא אתה מחפש תרופה למכתך אצל הרופאים, רב לך לשכב בבתי חולים, סע אל ה"חפץ חיים" ותקבל ממנו ברכה ותתרפא ממחלתך!" ויקץ משנתו והנה חלום ותפעם רוחו, ויחליט תיכף לעזוב את בית

החולים ולנסוע אל החפץ חיים, על מנת להתברך מברכות פיו. לתכלית זו הנה הוא בא עתה אל הרכבת. השתוממתי לשמוע את החלום הזה ואמרתי לו אינך צריך אפילו לנסוע לראדין, כי ה"חפץ חיים" נוסע עתה ברכבת זו ונמצא בקרון זה העומד לפנינו.

התרגש האיש מאוד, כי ראה בזה אות מן השמים, שהחלום אמת הוא. הוא מיהר אל הקרון, בו ישב ה"חפץ חיים". מצאנו אותו עומד בתפילתו הזכה והברורה, מילה במילה, "כאילו מונה מעות", וכל הקהל הקשיב ברב קשב לכל מילה שיצאה מפיו הקדוש. פתאום נצנץ רעיון במוחי: לגלות ל"חפץ חיים" מן הפרצה שבנו של בעל בית זה עושה בעירי לחלל את השבת, כדי שבהודמנות זו ישפיע עליו שיצווה על בנו לשמור את השבת. לתכלית זו קראתי את בעל נכדתו של ה"חפץ חיים", הגאון רבי הלל גינזבורג זצ"ל, שליזה אותו בדרכו. ביקשתיו לצאת עמי החוצה וסיפרתי לו את כל העניין. אמרתי לו, כי תיכף נשוב אל הקרון ואני אקרא את החולה החוצה, שם אדבר עמו ארוכות, כדי שיספיק רבי הלל למסור ל"חפץ חיים" את מבוקשי להשפיע עליו בענין שבת, ובטרם תזוז הרכבת נשוב אל הקרון, וה"חפץ חיים" בודאי ידע איך להשפיע עליו. הסכים רבי הלל לעשות כחפצי. אולם עד שובנו אל הקרון נוכחנו לראות, כי איחרנו את המועד. ה"חפץ חיים" סיים כבר את תפילתו והאיש החולה הקדים אותנו וניגש אל ה"חפץ חיים" לבקש ממנו ברכה. היטב חרה לנו הדבר, אבל את הנעשה אין להשיב, התחלנו, איפוא לשמוע את הדו שיח שהתקיים בין הגאון והצדיק לבין החולה המבקש את ברכתו.

הוא ניגש אל הסבא קדישא באימה ורתת, באמר: רבי! הנני חולה אנוש זה יותר משנה, הייתי בבתי חולים בוורשה ובוילנא, אין תרופה למכתי ובשכבי לילה זה בבית החולים בוילנא, באה אלי אמי זקנתי מעולם האמת ואמרה לי: עזוב את הרופאים והרפואות וסע אל ה"חפץ חיים", הוא יעניק לך ברכה ותתרפא! כשמוע ה"חפץ חיים" שמחזיקים אותו לבעל מופת (וכל מקורביו ובאי ביתו ידעו היטב – עד כמה שגא לשמע דבר כזה) קפץ ממקומו וקרא בקול: מי יתן לך ברכה? ישראל מאיר? (שמו הפרטי של החפץ חיים) ותועיל לך? חס ושלום! הברכות אינן מסורות בידיו! וכדרכו בקודש היה חוזר על כל מאמר ומאמר 3 פעמים, והמשיך הלאה לשוחח כאילו אל עצמו:

הנך יודע למי מסורות הברכות? לשבת קודש! וכמו שנאמר בפירוש בפסוק של פרשת "בראשית": "ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו..." וכן אנו אומרים בקבלת שבת: "לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה", ולמה, איפוא, אתה מבקש ברכה אצל ישראל מאיר? ה"חפץ חיים" המשיך לדבר אל האיש והוסיף: "אם תשמור שבת כהלכתה ותקבל את ברכת השבת, ותרצה לקבל ברכה מישראל מאיר, יתן לך גם ישראל מאיר ברכה, אלא מאי? אין אתה רוצה לשמור שבת כראוי ולקבל את הברכה ממקורה, ותאמר בלבבך שדי לך לקבל ברכה רק מישראל מאיר?

משל ונמשל

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים
בביתך כי יפול הנופל ממנו כ"ב ח'

הרה"ק ה"בן איש חי" זיע"א (יומא דהילולא י"ג אלול)
מפרש את הפסוק, על פי משל לאדם אחד שהיה רגיל
לצאת לרגל מסחרו אל הערבים לקנות מהם בצים
ותרנגולים, והיה מביאם לעיר ומוכרם בשוק בריוח מועט
ומזה היה מפרנס את בני ביתו בכל שבוע ושבוע. אך
פרנסתו היתה מצומצמת ולא הרויח סכום רב מעסק זה.
והנה ביום אחד כשהיה נושא על ראשו סל שיש בו יותר
מאלף ביצים, וגם היה נושא שתי אגודות של תרנגולים
משולשים על כתפיו, והולך בדרך ממקום הערבים לבא
לעיר כדרכו בכל שבוע. חשב מחשבות בלבו, עד מתי
יהיה עוסק בעסק שיגיעתו מרובה והרווחתו מועטת?
והרי יש לי בסל אלף ביצים ושתי אגודות של תרנגולים
על כתפי, וכשאבוא לעיר, לא אלך לשוק למכורם אלא
אוליך הכל לביתי, ואניח התרנגולות על הבצים, ואז
יהיה לי מכל ביצה אפרוח אחד, ואחר עשרה ימים יהיה
בידי אלף אפרוחים, והאפרוחים יגדלו ויטילו אלף ביצים,
והביצים יצא מהם מכל אחד אפרוח נקבה וכו' וכו', ואחר
כך אמכור כל תרנגולת בדינר כסף, ויהיו לי מאתיים אלף
דינרי כסף, ואקנה צמר ואשלח ללונדון למכור וכו' וכו'.
עד שאהיה עשיר מופלג כמו רוטשילד. וכשיגיע יום
הולדת של המלך, אלך אליו ואשתחוה לפניו, וכשרצה
לנסות איך להשתחוות נפל הסל שהיה מלא ביצים לתוך
בור עמוק ונשברו כולם. ואז הקיץ מתרדמת מחשבותיו
וראה שלא נשאר בידו כלום, לא ביצים ולא אפרוחים
ולא דינרים.

והנמשל: זהו שאמר הכתוב כי תבנה בית חדש בא הכתוב
לתת עצה לאדם ולומר כי תבנה בית חדש כלומר רעיון
חדש אשר בו תבנה ותתכונן בעולם הזה להתעשר
זעשית מעקה לגגך' כלומר המחשבה מכונה בשם גג
מפני שהיא עליונה ושוכנת בראש האדם שהוא גג הבית
צריך ליוזרה לעשות מעקה וגדר וגבול לגג שהיא
המחשבה שלא יחשוב יותר מדי להתעשר ולהתרחב,
ולא תשים דמים בביתך' כלומר, לא תשים דמיונות
לדמיון לעצמך את העושר והטובה וכו' מדוע, כי יפול
הנופל ממנו, כי בריבוי המחשבה והדמיון והציור יפול
הנופל, היינו אושר העולם הזה שדרכו ליפול שאין לו
קיום ועמידה.

דבר זה אי אפשר! אין בכוחי לברך בלא ברכת השבת!". וכדרכו
בקודש שוב חזר על כל מאמר ומאמר ג' פעמים, בהדגשה
ובהטעמה מיוחדת. כל הקרון שהיה מלא יהודים הקשיב לדבריו
באימה וביראה, ויותר מכולם: "האיש החולה", אשר כנראה ידע
את האמת המרה, בחינת "לב יודע מרת נפשו". הגאון ר' הלל
ואני הבטנו איש בפני אחיו בתמהון ובפליאה גדולה, וחשבנו: איך
הגיעו מחשבותינו והרהורי ליבנו אל הסבא קדישא? עד שאנו
עומדין בפליאה ובתדהמה, והנה הצדיק הזקן, אחרי דומיה קלה,
פותח שוב בדברים אל האיש: ושמא תאמר, הלא אני שומר את
השבת, וראוי לברכה? אבל ראה מה כתוב בשבת: "זכור את יום
השבת לקדשו... שבת לה' אלוך לא תעשה כל מלאכה אתה
ובנך ובתך..." הלא אין דוגמת אזהרה זו בשאר המצוות: לא נאמר
"לא תאכל חזיר אתה ובנך ובתך", או לא תלבש שעטנו אתה
ובנך ובתך", כי כל אחד אחראי בעד עצמו בלבד, ואילו בשבת
האב אחראי גם בעד הבנים הנמצאים ברשותו, ואפילו הם
גדולים, ואפילו אם אתה משמר את השבת, ובנך... באם בנך נוסע
בשבת, ובתך מסרקה את שערך בשבת, אי אפשר לך לקבל ברכה
ממקור הברכות, משבת קודש וגם ברכת ישראל מאיר לא תשיג
ולא תועיל לך! רק יצאו מפיו של הסבא קדישא המילים "אתה
ובנך ובתך... אתה משמר את השבת ובנך נוסע בשבת" – ואותה
שעה היו נוכחים ברכבת רק שלושה אנשים אשר ידעו אל נכון
שאין זה סתם משל ודוגמא, אלא דברים שנתגלו לו ברוח הקודש,
והם: רבי הלל, אני ואביו של המחלל שבת... והנה, יהודי חולה
זה לא יכול עוד להתאפק וצעק: – רבי, הנני מקבל עלי, שלא
תהא כזאת עוד בביתי, כפי שהיה עד כה! אעשה כמיטב יכולתי,
אתחנן בפני בני, אתן לו ממיטב כספי ורכושי, רק בתנאי אחד,
שלא יחלל יותר את השבת קודש! ואז נענה לו סבא קדישא
ה"חפץ חיים" והרעיק על היהודי הנרעד והנפעם ברכות נאמנות,
והבטיח לו רפואה שלמה במהרה, בזכותה של שבת קודש.

הסיפור כולו נסתיים בכי טוב. חזר האיש לעירנו, לאחר מאמץ
רב השיג את מבוקשו אצל בנו ונתקיימה ההבטחה שניתנה
ל"חפץ חיים". המכונית הפסיקה לחלל את השבת בנסיעותיה,
הנהג הקפיד על כך, לשמחתו של אביו שהלך והבריא מחוליו.
והיתה למעשה פלא זה עוד תוצאה טובה ומופלאת, כי לא ארך
הזמן והנהג שהפסיק להימנות על מחללי השבת בעירנו, פנה עוד
פעם לשלטונות הבריטיים בבקשה לקבל רישיון עליה
(סרטיפיקט) לארץ ישראל. ועלתה לו משאת נפשו זו – הוא השיג
את הרשיון, וזה לעלות לארץ ישראל ונשאר חי וקיים בתוכה
שומר תורה ומצוות.

צ'ין אדם לחברו

ויהיו עניים בני ביתך

יחס מיוחד גילה הרה"ק רבי נתן צבי פינקל הסבא מסלבודקה זיע"א לעניים החוזרים על הפתחים, ובפרט לבעלי מומים ונחותי דרגה, כי הם נדכאים ומרי נפש, היה מקדים פניהם בשמחה, עוזר להם, מעודד אותם ומלווה אותם בדרכם. וסיפר רבי נח פליי, שפעם כשנפרד ממנו בעת צאתו לביתו, שאל אותו ר' נתן צבי מה תעשה אם מיד בהיכנסך לביתך כשאתה שמח להיפגש עם בני משפחתך, יופיע לפניך עני מדוכה צנום ומכוער, ויפנה אליך לעזרה, הרי בודאי תתרעם שדוקא בשעה זו הוא בא להפריע לך, וברוב נדיבותך תעניק לו משהו כדי להיפטר ממנו. אולם לא כך דורשת ההלכה, הלא כתוב ועניים מרודים תביא בית, וכן אמרו חז"ל "ויהיו עניים בני ביתך", ואף בשעה זו שאתה שמח עם בני משפחתך, עליך לראות גם את העניים המרודים כבני ביתך, ולקדם את פניהם בשמחה, ולא עוד אלא שדוקא אליהם עליך לפנות יותר ולטפל בהם בכל האהבה והידידות, כי עם בני משפחתך אתה עתיד להתראות בכל שעה שאתה חוזר לביתך, אבל אותם אביונים מי יודע אם תהיה לך הודמנות עוד פעם בחיך להיפגש עמם.

ומוחל על עלבונו

מסופר על הרה"ק בעל "ויואל משה" מסאטמר זיע"א, שפעם בא לפניו רב חשוב של קהילה ידועה בארה"ב, והתאונן לפניו במרירות לבו, שבבית הכנסת שלו נמצאים כמה עזי פנים אנשים ריקים ופוחזים יושבי קרנות ועמי הארצות, אשר התארגנו נגדו ושופכים את דמו, מבזים אותו ומלבינים פניו ברבים, ויש לו מזה עלבון גדול. השיאו הרבי לפרק ששי במסכת אבות ושם נאמר, "רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה

לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו וכו', ונהנין ממנו עצה ותושיה ונותנת לו מלכות וממשלה ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק" והמשיך הצדיק ואמר לרב, התבונן נא בדברי רבי מאיר עד היכן זוכה האיש הלומד תורה לשמה, עד שכל העולם נהנין ממנו עצה ותושיה, זאת אומרת שנהנין ממנו בדברי תורה ובתפילה ובברכה, וכל העולם ממנו הוא ניזון, וגם מלכות וגם ממשלה יש לו וכו'. אבל מה נאמר בסוף דברי רבי מאיר, מה המעלה הכי עליונה והכי גבוהה שזוכה אותו אדם הלומד תורה לשמה, ומה השכר הסופי שרבי מאיר מבטיח ללומדי תורה לשמה, אחרי שכבר השיג מלכות וכבר הגיע לממשלה, הנקודה האחרונה מה היא? "ומוחל על עלבונו" זהו השיג ההישגים של כל אדם הלומד תורה לשמה, זהו השיא, במלים אלה מסיים התנא רבי מאיר את הברייתא שלו "ומוחל על עלבונו", זאת אומרת מסיים הרבי, כי אחרי ככלות הכל אחרי שכבר הגיע האדם להישגים נפלאים כאלה להיות מעין המתגבר, זכות למלכות וממשלה ושכל העולם הולכים לאורו, ומקבלים ממנו עצה ותושיה, הוראה והנהגה, ובכל זאת הרי אדם מאושר כזה צריך להיות מוכן לקבל בזיונות ועלבונות, הוא רק מבטיח לכל אדם הלומד תורה לשמה ושכבר זכה למלכות, שיהיה מוחל על עלבונו.

מלבוש מיוחד לכעס

מסופר על הרה"ק רבי יצחק מווארקי זיע"א, שהיה לו מעיל מיוחד הנקרא "מעיל הרוגז" וכל אימת שחש כי הרוגז והכעס עומדים להשתלט עליו, היה נכנס לחדרו ללבוש את המעיל המיוחד לעת שכזו. ועד אשר לבש את המעיל פג הכעס ונעלם כלא היה.

תלולא דצדיקא

שבת קודש ט' אלול

דן בן יעקב משבטי י-ה (ב"א - שי"ח)
הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ב"ר יעקב (פרי צדיק - תר"ס)

יום ראשון י' אלול

הרה"ק רבי פינחס מקארין ב"ר אברהם אבא (תק"נ)
הרה"ק רבי יצחק מבוהוש ב"ר שלום יוסף מרוזין (תרנ"ו)

יום שני י"א אלול

הרה"ק רבי שלום יוסף מרוזין (תרי"א)
הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ב"ר ישראל מרוזין (תרמ"ג)

הרה"ק רבי זאב וואלף מסטריקוב ב"ר אברהם מטשעכנינוב (תרנ"א)

יום שלישי י"ב אלול

הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא ב"ר צבי הירש (תקפ"ו)

הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ ב"ר ישראל (באר משה - תקפ"ח)

יום רביעי י"ג אלול

הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס ב"ר מרדכי מטשערנובל (תרל"ו)

הרה"ק רבי יוסף (חיים) מבאגדאד ב"ר משה (בן איש חי - תרס"ט)

הרה"ק רבי יוסף אשכנזי ב"ר ישראל (מח"ס "אהלי יוסף" - תרכ"ו)

יום שישי ט"ז אלול

הגה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר שמחה בונים (תקי"ט)
הרה"ק רבי שלמה משה אלשקר ב"ר יצחק (שו"ת מהר"ם אלשקר - תקנ"ט)

הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד (תלמיד הבעש"ט)
ב"ר נחמיה פייבל (תקמ"ו)

הרה"ק רבי מאיר הורוויץ מלברטוב (תר"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מאונה הלכות

מאת הרה"ג נטילא הכהן רביטשין שליט"א
מח"ס "בם אני אודך" רש"ת יוסף הירש"ל על המעשר.

דין מי שהיה ניעור כל הלילה (ב')

א) אם היה ישן ביום שינת קבע על משתו, ובלילה שלאחריו היה ניעור כל הלילה, לכולי עלמא צריך לברך בבוקר ברכת התורה, ואין ברכת אהבת עולם של ערבית פוטרת, אלא אם למד מיד אחרי התפילה. (משנה ברורה סימן מ"ז ס"ק כ"ח)

ב) אם כוון בברכת התורה ביום שלפניו, שמתכוון שלא לפטור בברכת התורה רק עד יום המחרת, אז גם אם היה ער כל הלילה, יוכל לברך למחרת ברכת התורה. (שו"ת קרן לדוד, סימן נ"ט)

ג) הניעור כל הלילה, והלך לישון שינת קבע אחרי עלות השחר, כשקם משנתו, יוכל לברך לכולי עלמא ברכת התורה, (והיינו כשלא בירך ברכת התורה לפני שהלך לישון). (פסקי תשובות, סימן תצ"ד, סוף אות ו')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ הרה"ק
רבי יעקב ישראל מטשערקאס זיע"א
ב"ר מרדכי מטשערנובל זיע"א
נלב"ע י"ג אלול תנצב"ה

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

גליון 751
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מתוך שלא לשמה בא לשמה

ר' אבא היה מכריז מי שרוצה עושר ואורך ימים יבוא ויתעסק בתורה. היו נאספים אליו ועוסקים בתורה. ריוק אחד שמע ובא אל ר' אבא, אמר לר' אבא אני רוצה לעסוק בתורה ולזכות בעושר. שאל אותו ר' אבא מה שמך, אמר לו, יוסי. ישב ולמד עם בני החבורה. לאחר כמה ימים עמד יוסי זה לפני ר' אבא ואמר, רבי היכן העושר שהבטחת? אמר לו ר' אבא המשך לשבת ואני מבטיחך שהעושר יבוא לך. פעם בא איש אחד וכלי פז בידו, מיד האיר הבית. אמר האיש, רבי רצוני לזכות בתורה, דמפני שאני לא זכיתי רוצה אני לזכות תלמיד חכם בעושר שהוריש לי אבי. אמר ר' אבא ליוסי השתדל בלימוד התורה והלה נותן לך עושר. נתן האיש את כוס הפז ליוסי, קרא עליו ר' אבא לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז. ישב יוסי ועסק בתורה. לימים חשקה נפשו של יוסי בתורה ישב ובכה. מצאו ר' אבא בוכה ושאל אותו, על מה אתה בוכה? ענה יוסי אני מניח חיי נצח בשביל חיי שעה, אני רוצה בעושר, כי מצאתי עושר רוחני גדול ועצום יותר מהעושר הגשמי. נטל יוסי את העושר וחילק אותו בין חבריו. מאז נקרא שמו ר' יוסי בן פז.

(עפ"י הזוה"ק פרשת לך לך)

פרשת השבוע

ושמחת בכל הטוב

מסופר על יהודי עשיר שלא היה מהחסידים, שפעם אחת בא אל הרה"ק רבי פינחס הורוביץ בעל "ההפלאה" ויע"א ותלמידו של המגיד הקדוש ממעורטש זיע"א, והתאונן בפניו ואמר, עשיר גדול אני ובני גם עשירים, אך לצערי הגדול אינני נהנה מעושרי הרב, כי אני סובל מעצבות ל"ע, ושום דבר אינו מסוגל להשביע רצוני ולחלצני ממועקת העצבות, ותמיד שרוי אני בכעס ואין לי מנוחה. שמע הרבי את דבריו, ואמר לו, נראה מזה כי אין עשרו בא אליך מסיטרא דקדושה, כלומר שאין רווחך באים על ידי מסחר כשר והגון, ואין אתה נוהג לפי התורה, כי חזקה על האחד העוסק במשא ומתן באמונה, שאין הוא סובל מדיכאון כל שהוא, אלא תמיד שמח וטוב לב, תנסה נא להורות דרך תשובה לאובד העצות, להתחיל ולעסוק במשא ומתן רק באמונה וביושר, את כספך שהרווחת שלא בדרך כשרה, הוצא נא מרשותך על ידי מתן צדקה ביד פתוחה, ותראה שתבריא מהרה מהדיכאון והעצב. העשיר קיבל על עצמו את דברי הצדיק, הוא תרם סכום גדול מאוד לצרכי צדקה, למוסדות ידועים ולעניים שהשעה דחוקה להם, ונתרפא מיד מעצבותו ונשאר שלם בגופו ושלם בממונו, שהחזיר לו הקב"ה בכפל כפלים. יהודי זה הפך לחסיד מובהק, והשמחה היתד שרויה עליו תמיד, ורק אז הרגיש לשמחה מה זאת עושה.

והיה כי תבא וגו'

מסופר: בתחילת שנות התייסדות ישיבת באבוב באמריקה, הכיר פעם הרה"ק מבאבוב זיע"א על פני אחד הבחורים שהוא קצת נבון בדעתו. שאל אותו רבינו מה זה ועל מה זה? והשיב שכידו אותו לומר דרשה בסעודת שבע ברכות של אחד מבני משפחתו, ואינו יודע מה לומר. והיה אז פרשת כי תצא, פתה לו רבינו ואמר, דרוש לקשר סוף פרשת כי תצא ותחילת פרשת כי תבוא. דהנה כתיב (תהלים קלו-ו) אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני וגו' אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי, והיינו, שהחיוב מוטל על האדם לזכור בלבו בכל עת ועונה, שהשכינה הק' נמצאת בגלות ומצפה לפורקנא דישאל, וביותר צריך האדם להיזהר בזמן שמחתו, שלא יסיח דעתו מזה. וידוע מאמרם ז"ל (תנחומא תצא) אין שמו של הקב"ה שלם ואין כסאו שלם, עד שימחה זרעו של עמלק, ובוה יבואר על נכון סמיכות הפרשיות, תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח, והיינו שלא תשכח צער השכינה, שאין השם והכסא בשלימות, וממשיך הפסוק "והיה כי תבוא" פי', כשתבואו לזמן של שמחה המכונה והיה, כדברי חז"ל (ויקרא רבה י"א ו) אין והיה אלא לשון שמחה, או צריכים להזהר ביותר שלא יסיח דעתו מגלות השכינה.

זמני השבת

כי תבא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:32 ת"א: 647

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:45 ת"א 747 ר"ת: 821

זיווגו של המהר"ל מפראג

(יומא דהילולא יום רביעי ח"י אלול)

לפני כארבע מאות שנה חי בעיר הגרמנית וורמס וורמזא, יהודי עשיר ומיוחס ששמו היה ר' שמואל בר' יעקב הקצין. לאיש הזה היתה בת ושמה פעריל והיא היתה מיוחדת במידותיה הטובות ובחן יהודי. כאשר הגיעה פעריל לגיל שבו נהגו בנות ישראל להשתדך באותם הימים היה זה לרוב גיל של 13-14 שנה, החלו להציע לה שידוכים לרוב, מכל ההצעות מצא חן בעיני אביה תלמיד ישיבה צעיר מעיר פוזנא שיצא לו שם של עילוי, ואף מוצאו היה ממשפחה מיוחסת אף היא מוורמס, המשפחה עברה לפני שנים רבות לפוזנא, שם הבחור היה יהודה לייב, שמאוחר יותר התפרסם בכל העולם כהגה"ק ה"מהר"ל מפראג" וזע"א. ר' שמואל קצין לא התעכב, קם ונסע לפוזנא כדי לעמוד מקרוב על טיב החתן המיועד, ולסיים את השידוך בכי טוב. הבחור מצא חן בעיניו מאד וגם בעיני הוריו נראה השידוך המוצע, מיד ישבו וכתבו תנאים בהם התחייב אבי הכלה כי במשך שלוש שנים הוא יקיים בכבוד את החתן המיועד, כאשר הוא ילמד בישיבתו של הגאון המפורסם רבי שלמה לוריא המהרש"ל בבריסק אשר בליטא, אחר כך כאשר ימלאו לחתן שמונה עשרה שנה תיערך החתונה בשעה טובה ומוצלחת, והמחותן מתחייב לקיים את הזוג הצעיר כל עוד ירצה החתן לשבת וללמוד. ר' שמואל חזר לביתו שמח וטוב לב, זמן קצר לאחר מכן נסע החתן המיועד אריה לייב לבריסק והחל ללמוד בהתמדה ושקידה בישיבת המהרש"ל.

הכל היה טוב ויפה והכל היה אמור להתבצע בדיוק לפי התכנית, אולם אז בהשגחה הפרטית שמפעם בפעם מסובכת את גלגל החיים כך שעשירים נעשים לפתע עניים מרודים ולהיפך, גם ר' שמואל הקצין החל לפתע לרדת מנכסיו הרבים, עד שתוך זמן קצר איבד את כל הונו ואף שקע בחובות. הוא נאלץ למכור את כל חפצי הערך שבביתו לכיסוי חובותיו, וכל מה שנותר לו בחיים היתה בתו היחידה שישבה עתה בבית וציפתה לישועה. כאשר הגיע הזמן המיועד של החתונה, ובידי המחותן לא היו האמצעים שיאפשרו לו את קיום התנאים שעליהם הוא חתם, שיגר ר' שמואל איגרת אל החתן המיועד בה תיאר במדויק את מצבו העגום, שיחרר את החתן מהתחייבותו ואמר לו כי רשאי הוא להשתדך כרצונו, ואף ביקש ממנו מחילה באותה הודמנות. הידיעה העצובה שנפלה עליו כמו רעם ביום בהיר כאבה לאריה לייב מאד, הוא השיב למחותנו במכתב נוגע ללב בו ניסה לנחמו ולעודדו כדי שלא יפול ברוחו, כי הרי ישועת ה' כהרף עין, יחד עם זאת הוא הבטיח למחותן נאמנה כי אין לו אליו כל טענות, גם הוא מצידו משחרר את הכלה שתוכל להשתדך עם מי שתמצא, מה שנוגע לי, סיים אריה לייב את מכתבו, אני נשאר איתן באמונותי בבורא עולם ואצפה לישועתו.

אחר הדברים האלה שיקע אריה לייב את עצמו בלימודים ביתר שאת, כאשר הגיעה שעת החתונה והחתן נשאר ללמוד בישיבה, הבינו כולם שהשידוך התבטל, מיד החלו לבוא שדכנים אל העילוי הצעיר עם הצעות מהצעות שונות וקוסמות, אך הוא הודיע לכולם כי נפשו חשקה בתורה, ובשלב זה אין הוא מעוניין להשתדך, הוא שקע בלימודים יומם ולילה, חבריו בישיבה התחתנו אחד אחד ועזבו את הישיבה, אחרים באו במקומם ואריה לייב התמיד בלימודיו, כשהוא חוזר על הש"ס פעם אחר פעם. "לייב הרווק" כך היו מכנים אותו בעיר עורר התפעלות גדולה בהתנהגותו אצל כל מי שהכיר אותו, כולם שיבחו אותו כחריף ובקי קדוש וטהור, והוא המשיך ללכת בדרכו שקט וצנוע, כשהוא נועל את עצמו בין כתלי הישיבה.

מכתבו של חתנו לשעבר יהודה לייב עשה על ר' שמואל רושם עמוק, עתה קל היה לו יותר להשלים עם הרעיון שאיבד את כל הונו, "ה' נתן וה' לקח" וה' יכול לחזור ולתת שוב, בכל זאת גדול היה צערו שהוא הפסיד חתן כה יקר, וגם נשאלה השאלה הכאובה מה יעלה עתה בגורלה של בתו. דווקא בתו לא היתה מיואשת כלל, מכתבו של החתן לשעבר אמנם נגע ללבה עד דמעות, אולם עד מהרה היא מחתה את דמעותיה וכמו חתנה לשעבר גם היא היתה מלאה בטחון בה', מלבד זאת לא היה לה זמן כדי לקונן על מר גורלה כי עתה היתה זו היא שהפכה למפרנסת של הוריה כאשר אביה נשאר בחוסר כל.

פתחה פעריל חנות קטנה ובה מכרה דברי מאפה מעשי ידיה, בין שאר מעלותיה הרבות היא היתה גם מוכשרת מאד ונודעה כשערים כמי שאופה עוגות ועוגיות מצוינות גם קודם לכן ניצלה כשרונותיה אלה לצרכים ביתיים ורבים מאורחי הבית שהיו צובאים עליו בימים הטובים היו נהנים מהחלות המתקוות העוגיות והדובשניות שלה, עתה הפך התחביב לפרנסה והחנות הקטנה הבטיחה פרנסה מצומצמת למשפחתה שירדה מנכסיה, אם כי לא היתה אפשרות לחשוב על חסכוניות וודאי שלא על נדוניה, ומה שנוגע לשידוך היה אביה שואל את בתו, גם שדכנים היו באים בזה אחר זה כדי להציע לנערה המיוחדת והמוכשרת שידוכים טובים, ומשפחות טובות רבות היו רוצות אותה בתור כלל, אולם היא דחתה באדיבות אך בתקיפות את כל ההצעות, בליבה חיה האמונה כי חתנה לשעבר הוא בכל זאת מי שנועד לה על ידי ההשגחה העליונה, כמו חתנה גם היא היתה חדורת בטחון בה' וציפתה וקיוותה לישועה.

כך עברו כמעט עשר שנים, באותם ימים פרצו מהומות רבות במדינה, נסיכי גרמניה נלחמו בינם לבין עצמם הקתולים נגד הפרוטסטנטים ולהיפך, האיכרים ניסו להתמרד נגד אדוניהם ששיעבדו אותם, העיר וורמס היתה נתונה במוקד המהומות, גדודי חיילים נכנסו ויצאו ורחובות העיר היו מלאים אנשים מזוינים מכל הסוגים שבאו מכל הכיוונים יוצאים ונכנסים רגליים ופרשים מכל המינים,

משל ונמשל

הדרך להתעורר מול הקשיים

משל המתאר וממחיש כיצד ניתן להתעורר ולהתחזק מול כל הקשיים. עשיר גדול סוחר באבנים טובות נסע למדינה רחוקה כדי לסחור באבנים טובות. לפני צאתו לדרך הצטייד בשלושת אלפים רובל לצורך המסחר ובעוד ארבע מאות רובל להוצאות הדרך. כאשר הגיע למחוז חפצו, רכש סחורה בכל, כאשר ביקש לצאת לדרכו בחזרה הביתה, בא אליו אחד הסוחרים והציע לו אבנים יקרות מאוד במחיר זול במיוחד, הסוחר השיב לו שכבר הוציא את כל כספו ואין באפשרותו להיענות להצעה המפתה. הפציר בו המוכר מאוד ובקשו, שלכל הפחות יאות לראות את האבנים, ואז יבין שאין כמותן בכל העולם. כאשר הראה לו את הסחורה, נוכח הסוחר לדעת כי לפניו הודמנות יוצאת מן הכלל, שווי האבנים הללו הגיע לסך של כמה אלפי רובל, ועקב עלילות שקר שהוציאו עליו, נאלץ המוכר להיפטר במהירות מהסחורה שלו לפני שיחרימו את כל רכושו ונתרצה למוכרן בויל הזול. הסוחר העשיר היה נבוך, מצד אחד הבין שתהא זו שטות מצידו להחמיץ הודמנות נדירה זו, מאידך גיסא אם יתן לו את שארית כספו, לא יהיה לו כסף להוצאות הדרך, לאחר עיון מדוקדק הגיע למסקנה, שאין לוותר על ההודמנות הנפלאה שניתנה לו להתעשר, כאשר להוצאות הדרך, אמר העשיר בלאו הכי השחיה בדרך הינה דבר זמני, קיבל על עצמו להתנהג בתקופה קצרה זו בצמצום גדול, וכאשר חשב כן עשה, נתן למוכר את רוב כספו, השאיר לעצמו עשרים רובל להוצאות הדרך ההכרחיות ביותר, ובתמורה נתן לו המוכר תיבה קטנה ובה האבנים היקרות. הסוחר העשיר יצא לדרכו הביתה, כאשר היה בא למלון לחניית ביניים, לא ביקש אוכל טוב כדרך העשירים, גם לא ביקש חדר מיוחד עבורו כדרכו תמיד, הוא לן ואכל עם העגלונים העניים באולם גדול ומשותף לכולם. באחת האכסניות פגש אותו עשיר אחד ששאל אותו, האם אין כבודו פלוני בן פלוני? ויען לו כן אני הוא, ויאמר לו א"כ איך זה יתכן שהנך נמצא בין העניים, הלא דרכך להימצא במקום מגורי העשירים, ענה לו הסוחר הלא ידעת היטב כמה עמל ועגמת נפש אדם מוכן להוציא על רוחו של מאה רובל, דע לך שאני מרויח ע"י הויתור על חיי רווחה בדרך, אלף רובלים ואז סיפר לו את אשר הודמן לו, ולבסוף הראה לו את האבנים היקרות שקנה. כשראה העשיר את האבנים אמר, אמנם כן השכל האמיתי מסכים עם מה שעשית, אבל עדיין אני מתפלל איך יכולת לקבל על עצמך תנאי חיים גרועים כאלה, הלא ידעתי את טבעך הרך והענוג? ענה הסוחר, באמת מפעם לפעם תוקף אותי דיכאון גדול, אבל כאשר זה קורה לי אני פותח את התיבה ומתבונן באבנים המאירות, ומיד אני מתעורר ושמש.

כך גם לומדי התורה הקדושה, כאשר הם מתבוננים ביקרותה של התורה, ובשכר הטוב הצפון ללומדיה, הם מתעוררים ויש בכוחם להתגבר על כל הקשיים.

(בשם החפץ חיים הקדוש זיע"א)

יום אחד קרה שברחוב בו היתה חנותה הקטנה של פעריל עברה קבוצה של פרשים, קצין צעיר התעכב לרגע ליד החנות שעל השולחן שניצב לפניו היו מוצגים דברי המאפה הריחניים, ריח החלות הטריות נכנס לאפו של הקצין הרעב והוא חיכה עד שחבריו חלפו על פניו, אחר כך הוא לקח את החנית הארוכה שבידו, תקע אותה לתוך חלה טריה חבט בסוסו ופתח בדהרה כדי להשיג את חבריו הפרשים, פעריל שראתה את המעשה, יצאה מהחנות בריצה פתחה בצעקות, "גיוואלד" וקראה אחרי הקצין: "אתה לא שילמת, זה לא יפה, כך לא מתנהג קצין".

הקצין נעצר לרגע הפנה את ראשו לעבר הנערה משך בכתפיו ועושה בידו תנועת יאוש, כמי שאומר מה לעשות? אין לי כסף והבטן ריקה. הוא המשיך לעמוד רגע במבוכה ניכרת, אחר כך חזר על עקבותיו ניצב לפניו על סוסו ואמר בצורה מנומסת, אני מתנצל ומבקש סליחה אלף פעם, שלושה ימים לא אכלתי מאומה אין לי במה לשלם, הנה קחי את זה במקום כסף, ובאומרו זאת הוא לוקח מאחוריו כיסוי אוכף ישן ומקופל וזורק אותו לנערה המשתאה. הקצין התרחק בדהרה ופעריל הכניסה את הכיסוי לחנות, והחלה לפתוח אותו תוך שהיא חושבת מה לעשות אתו, מה שווה לי סמרטוט ישן זה? הרהרה בלבה, וסחבה את הכיסוי הכבד לפני החנות, כדי לשים אותו באחת הפינות. כאשר היא סחבה אותו בקושי רב החלו להתגלגל מהשמיכה הרקובה למחצה מטבעות זהב לרוב, פעריל כמעט שהתעלפה מרוב התרגשות, היא נעלה את החנות, רצה הביתה וסיפרה את הידיעה המרעישת לאביה. אמר ר' שמואל: ניקח את השמיכה הביתה ונחכה שלושה ימים, אם תוך שלושה ימים יחזור הקצין הפרש וידרוש בחזרה את הכיסוי, נחזיר לו כמובן כי זה שלו, אם הוא לא יחזור, נדע כי ה' יתברך שלח לנו ישועה מן השמים.

כאשר עברו שלושת הימים והפרש לא חזר, כתב ר' שמואל הקצין מכתב לחתנו לשעבר ובו הבשורה הטובה כי השם הצליח דרכו ושוב מסוגל הוא לעמוד בתנאים אותם הם כתבו לפני כעשר שנים. ובכן אם החתן מסכים ואין מצידו שום מניעה, אפשר להוביל את פעריל לחופה בשעה טובה ומוצלחת. יהודה לייב שהמתין גם הוא מתוך ביטחון בהשי"ת כמו פעריל ליום בו הזיווג האמיתי ייצא לפועל, הסכים כמובן להשתדך שוב עם ר' שמואל הקצין. גדולה היתה שמחתם של החתן והכלה והחתונה נערכה במזל טוב ובשעה טובה, קהילת וורמס שבעה רוב נחת וגם מן השמים איחלו מזל טוב שהזיווג יהיה לבנין עדי עד.

צ'ין אדם לחברו

בזכות שמחת חתן וכלה

פעם נסעו חסידים ללובלין עם בעל עגלה, שהיה אדם פשוט מאד. בבואם מיהרו החסידים לקבל את פני רבם ה"חווה" הקדוש זיע"א, וכל אחד הכין את הקוויטעל שיגיש בקודש פנימה. ראה העגלון וביקש שיירשמו גם לו קוויטעל ומסר אותו לאחד החסידים, והוא עצמו הלך לבית מרוח. כשנכנסו החסידים לרבי ועמם החסיד שהביא עמו את הקוויטעל של בעל העגלה, התעכב ה"חווה" בקריאת הקוויטעל ואמר כי איש זה מאיר וזורח בכל העולמות, החסידים שמעו ותמחו, כי הכירו את העגלון לאדם פשוט ועם הארץ. הם שמרו דברי רבם והחליטו להתחקות אחרי מעשיו. שמה נמנה הוא עם ל"ו הצדיקים שבדור.

הלכו החסידים לחפש את העגלון באכסניה בה שהה, בבואם קידמו את פניהם קולות צהלה ורינה, הציצו פנימה והבחינו בפניו הזורחים של בעל העגלה שלהם כשהוא מרקד לפני חתן וכלה. ניגשו אליו החסידים ושחו באווניו את דברי הרבי, וביקשו את הסברו. סיפר להם בעל העגלה את סיפורו: בבואי לאכסניה שמעתי קולות מריבה, היו כאן חתן וכלה עניים שאמורים היו להיכנס לחופה, אך הכלה לא היה בידה לסלק את הנדוניה שהבטיחה, והחתן סירב להיכנס לחופה, כשראיתי את עגמת הנפש של כל הנוכחים, שאלתי באיזה סכום מדובר, הסכום היה גבוה, אך אני החלטתי לשעבד את כל חסכונותי שחסכתי לעצמי במשך כל השנים, ובלבד שלא יבוטל השידוך. ואכן, המחותנים המשורכים התפייסו, ואני

שמח כאן כאילו אני מחתן את בני. ראו החסידים את עיניו הקדושות של רבם ה"חווה" הקדוש צופיות, וכיצד הבחין מיד בשני שחל באותו בעל עגלה שקנה עולמו בשעה אחת.

סגולה לשלום בית

מסופר על חתן שבא קודם נשואיו אל הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זיע"א אמר לו הרבי: אלמדרך סגולה לשלום בית. לקחו למטבח ואמר לו: כשהנך קם בבוקר ואתה שותה כוס קפה לפני התפילה, אל תחזיר את הכוס והכפית לכיור, אלא רחוצ' ושטוף אותם, ואם אף אחד לא שם לב, קח את המגבת ונגב אותם והחזירם לארון, נקי כמו שהיה, וזהו סגולה לשלום בית.

עונש המצער את הזולת

מעשה שהיה בעיה"ק ירושלים ת"ו, בבית חינוך לבנות, שהיתה קבוצה שלימה של בנות שכולן נישאו, אולם אף אחת מהן לא זכתה להיפקד בורע של קיימא. פעם נפגשו כולן יחד, והתבוננו על מה עשה ה' ככה. ונוכרו במקרה שהיה בבית הספר, שהבנות הלשינו על אחת המורות בפני המנהלת שאינה רצויה, ויש לפטר אותה, ולהביא אחרת במקומה. ואכן פיטרו אותה מבית הספר. והחליטו ביניהן, שבשל כך הסבל שלהם. ועליהן ללכת לבקש את מחילתה, שהרי כולן היה להן יד בדבר. ובאו אצלה ובקשו את סליחתה. ואכן אמרה שנפגעה קשות מכך שאיבדה את פרנסתה בכך, וגם ירד ערכה בעיני בעלה שהחשיבה כבלתי מוצלחת. והיה לה הקפדה גדולה עליהן. לאחר שפייסו אותה מאד וביקשו את מחילתה כדין, וכן נתנו לה סכום הגון, מחלה להן בלב שלם. ולאחר זמן נפקדו בורע של קיימא.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ט"ז אלול

רבי אברהם נפתלי צבי מוורמיוזא ב"ר משה הלוי (תע"ב)

יום שני י"ח אלול

רבינו המהר"ל מפראג רבי יהודה ליואי ב"ר בצלאל (שס"ט)

רבי יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבי - (שע"ג) הרה"ק רבי יוסף מאוסטילא ב"ר מרדכי מנעשחזי (תק"צ)

הרה"ק רבי עבדאלה סומך (בעל זבחי צדק - וחזון למועד - תרמ"ט)

יום שלישי י"ט אלול

רבי חיים בנבנשתי ב"ר ישראל (תל"ג) הרה"ק רבי זאב נחום בורנשטיין מביאלא

יום רביעי כ' אלול

הרה"ק רבי משה אריה פריינד ב"ר ישראל (תשנ"ו)

יום חמישי כ"א אלול

רבינו יעקב סג"ל מולין ב"ר משה (מהרי"ל - ה"א קפ"ז)

הרה"ק רבי יהונתן אייבשיץ ב"ר נתן נטע (אורים ותומים - תקכ"ד)

הרה"ק רבי דב בעריש מאלעסק ב"ר שלמה לוצקער (תר"י)

יום שישי כ"ב אלול

הרה"ק רבי מרדכי דוב מהורונסטייפלע ב"ר משולם זושא (תרס"ג)

הרה"ק רבי פינחס מקינצק ב"ר נתן דוד משידלאווצא (תרס"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטוביץ שליט"א
מח"ס "בם אני אודך" רפ"רס יוסף הדרש" על המצוות.

דין מי שהיה ניעור כל הלילה (ג)

(א) כשעלה עמוד השחר, לא ימשיך ללמוד עד שיטול ידיו ג' פעמים, בלי ברכה. (עיין שו"ע א"ח סימן ד' סעיף י"ד).

(ב) מן הנכון שקודם התפילה יעשה צרכיו, או יטיל מים, ואז לכולי עלמא יברך על נטילת ידים ואשר יצר. (משנה ברורה שם ס"ק ל').

(ג) על טלית קטן לא יברך, אלא יכוין לפטור אותה בברכה שמברך על טלית גדול, (משנה ברורה סימן תצ"ד ס"ק א') או שישמע ברכת הציצית מאחר.

(ד) ברכת אלוקי נשמה, והמעביר שינה, יראה לשמוע מאחר, ויכוין לצאת, ויענה אמן. (משנה ברורה סימן מ"ו ס"ק כ"ד).

(ה) אם ישן בלילה ששים נשמיין, יכול לברך אלוקי נשמה, והמעביר שינה. (שם).

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי עבדאללה סומך זיע"א

בן חכם אברהם יוסף יחזקאל זיע"א

נלב"ע י"ח אלול תנצב"ה

גליון 752
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כל ימי לא עשה לי בן אדם רע בעולם
שלא התפייסתי עמו ומחלתי לו

מסופר: רבי אבא היה יושב בשער הפתח של לוד, ראה בן אדם אחד שהיה בא ויושב באיצטבא עשויה מן תל עפר, והיה עייף מהדרך ויושב ונמם שם. פתאום ראה רבי אבא נחש אחד שהיה בא אצלו להזיקו, ויצא שרץ מן אפעה מין נחש ארסי והרג את הנחש. כאשר נעור האיש ההוא, ראה את הנחש ההוא מולו שהיה מת, נעמד האיש ההוא ונפלה האיצטבא ההיא לעומק שמתחתיו והוא ניצל. בא רבי אבא אצלו אמר לו אמור לי מה מעשיך? שהרי הקדוש ברוך הוא עשה לך שני נסים אלו, אין הם לחינם. אמר לו אותו אדם, כל ימי לא עשה לי בן אדם רע בעולם שלא התפייסתי עמו ומחלתי לו, ועוד, אם לא יכולתי להתפייס עמו, לא עליתי למיטתי עד שמחלתי לו ולכל אלו שציערו אותי, ולא נטרתי לו שנאה כל היום על הרע ההוא שעשה לי, ולא די לי זה אלא שמהיום ההוא והלאה השתדלתי לעשות עימהם טוב.

(זוהר הקדוש פר' מקץ)

פרשת השבוע

ושבת עד ה' אלקיך וגו' (ל' - ב')

מסופר על אחד מיהודי העיר בילגורייא שהיה כהן, ועל אף איסור התורה, נשא גרושה לאשה. הרה"ק מהר"מ מבילגורייא זיע"א הזהירו כמה פעמים שיתגרש, אך הוא בשלו. וכאשר הגיע החג, אשר לפי מנהג בני חוץ לארץ הכהנים נושאים כפיהם בתפילת מוסף, צעד אף כהן זה בין העולים אל הדוכן. כמובן שקמה מהומה בבית המדרש, וכולם צעקו, היתכן הלא הוא עבר על איסור פסולי חיתון. אך כהן זה שהיה עז פנים, לא התרגש, ובאילו לא מתכוונים אליו, פסע לעבר מדרגות ארון הקודש. משראה הרבי כך, הכריז שהשנה לא יעלו הכהנים לדוכן, סבור היה שיהודי זה כשיראה שבגללו לא יברכו הכהנים את העם, ירד מן הדוכן ויוכלו הכהנים לישא כפיהם. אולם הדבר לא נגע ללבו כלל, וכך סיימו את התפילה מבלי שישאו את כפיהם. כך חלפו להם כמה ימים טובים, והכהנים בבית הכנסת לא נשאו את כפיהם. עד שבאחד החגים התעורר הלה לעשות חשבון הנפש, על שבגללו לא נשאו

הכהנים כפיהם זה כמה רגלים, והתחרט על אשר עשה. ועזב את אשתו הגרושה וחזר בתשובה שלימה. כאשר התקרב שוב החג, הכריז הרבי, כי בחג זה שוב לא יעלו הכהנים לדוכן כי אם כהן זה לבדו. כאשר הגיע שמע סיפור זה אל אחיו הרה"ק מהר"א מבילגורייא זיע"א, הפליא מאוד כיצד פעל אחיו בחכמה להחזיר את הלה בתשובה. ויותר מכך שרק כהן זה יעלה לדוכן.

ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו
(ל' - ב')

מסופר על יהודי שעבר על כל העבירות החמורות שבתורה, שבא לפני הרה"ק ה"אודה ישראל" מאפטא זיע"א וביקש להורות לו דרך תשובה. התרגש הצדיק ואמר במרירות: יהודי שהתנהג כ"כ לא יפה כלפי אביו שבשמים, כלום יש לו עוד תקוה? הויכל לחזור בתשובה? אך מיד חזר בו ושאל בקול אדיר: כן, הוא יבקש מהשם יתברך 'השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם'. קד"ם נוטריקון ק"ן ד"וד מ'נשה שעשו תשובה. כן, הוא יכול עדיין לשוב, הוא עוד ישוב כי לא ידח ממנו נדח. וכך היה. היהודי זכה לתשובה שלימה.

זמני השבת

נצבים וילך

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:24 ת"א: 6:39

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:35 ת"א 7:37 ר"ת: 8:12

כגוי גמור, שותה כמו שכור, אינו מתפלל ואינו שומר מצוות. ר' אלימלך אינו מבין מה רוצה הרבי בביתו של החייט הזה? לפתע אומר הצדיק לר' אלימלך: "ראינו מספיק בוא נחזור לבית המדרש".

יום ראשון של סליחות, בית המדרש מלא אנשים וכולם מצפים לרבי שיגש אל העמוד לאמירת הסליחות. והנה מבחין הגבאי ר' אלימלך שהחייט נכנס לבית המדרש בפנים בוערות, ונעמד לו באחת הפינות. ברגע זה נפתחת הדלת והרבי הקדוש נכנס לבית המדרש, ובהתלהבות נגש אל העמוד ונותן קולו בצעקה "אשרי יושבי ביתך". הקירות רועדים, וחיל ורעדה אוחזים במתפללים המרגישים ממש את אוירת הימים הנוראים. הגבאי ר' אלימלך אינו מסב את עיניו מהחייט שאומר את הסליחות בכוונה עצומה ובדמעות שליש. ר' אלימלך מחליט בלבו שבגמר התפלה יגש אליו ולא יניח לו ללכת עד שיספר לו מה עשה לפני הסליחות, ומדוע שתה את היי"ש?

בגמר התפילה נגש ר' אלימלך אל החייט ושאל אותו: מדוע זה כמה שנים אין רואים אותך בבית המדרש, ומה ארע פתאום הלילה שהרבי הלך במיוחד לראות אותך? עונה לו החייט בתמימות: מה שהרבי בא כדי לעמוד מתחת לחלוני, אינני יודע ואיני מבין, אך אספר לך את כל המעשה שארע לי בשנים האחרונות. וכך מספר החייט: נוהג הייתי לבוא כל בוקר לבית המדרש להתעטף בטלית, להניח תפילין ולהתפלל, ואחר התפילה הייתי אומר תהלים ומעמדות, ואמנמ פרנסתי היתה בשפע, הרבה לקוחות התדפקו על דלתות חנותי להזמין להם חליפות בגדים, ובפרט אצילי הגויים, והנה לפתע נפל ריב ביני לבין אחד הפריצים שהזמין אצילי את מדיו, והלה הפסיק לפקוד את חנותי, ועל ידי כך נצטמצמה במקצת פרנסתי, אך במקום לבקש מהשם יתברך הון ומפרנס כל חי, לתת פרנסתי ברווח, החלטתי לעשות "ברוגז" עם הריבונו של עולם, ואמרתי קפיטל תהלים פחות ממה שהייתי רגיל לומר עד לאותו יום. כעבור מספר ימים הפסיק פריץ נוסף לקנות אצילי, ואני צמצמתי עוד יותר באמירת תהלים ומעמדות, ולא למדתי לקח שזה בא לי כעונש מן השמים, ושעלי לחזור בתשובה, ולבקש מחילה מהקדוש ברוך הוא על מה שעשיתי. כך במשך זמן קצר עזבוני כל לקוחותי, ואלו אני מצידי הפסקתי להתפלל ולהניח תפילין, המצב הלך והורע יותר ויותר, ילדי מתו בזה אחר זה, ואני לא למדתי לקח, ועדיין נשארתי עומד בטיפשותי, והפסקתי אפילו לשמור שבת קודש. לפני ימים מספר סגרתי לגמרי את החנות, שהרי אם אין לקוחות בשביל מה החנות? ונסתגרתי בביתי אשר ממש פת לחם לא היתה בו, וזה שלשה ימים לא בא אוכל אל פי.

אם כל הפמליה של מעלה ירדה לראות איך יהודי מתפייס עם ריבונו של עולם, אני לא אלך לראות?

היה זה במוצאי שבת קודש בו מתחילים לומר סליחות בקהילות האשכנזיות. (בקהילות הספרדיות מתחילים לומר סליחות בר"ח אלול) מכל המקומות הקרובים והרחוקים נהרו אלפים לעיריה בעלזא בגאליציה, אל הרה"ק רבי שר שלום רוקח מבעלזא זיע"א, (יומא דהילולא כ"ז אלול) לשמוע את הסליחות הנאמרות מפי קדשו, כנהוג היה אומר הרבי בעצמו סליחות לפני התיבה בלילה הראשון. והנה כשעה אחת לפני זמן אמירת הסליחות, אומר הרבי למשמש בקודש ר' אלימלך, להכין את העגלה והסוסים לנסיעה דחופה. כל מי ששמע את זה, עמד משתומם ולא ידע מה תכליתה של הנסיעה הזאת. גם הגבאי לא ידע ולא הבין, אך עשה מיד את פקודת הרבי.

העגלה יצאה לדרך בדממת הלילה ונסעה עד שהגיעה לאחד הבתים האחרונים שבעיר, שם ציוה הרבי לעצור את העגלה, הוא ירד מעליה והחל ללכת ואלימלך פוסע אחריו חרישית, עד שהגיעו שניהם לביתו של החייט, שהיה יהודי פשוט ותמים וכמעט לא יודע ספר. שם עצר הרבי ועמד והביט בעד החלון, גם אלימלך עשה כן והוא תמה ומתפלא מה לצדיק ולחייט הזה, שהרי כבר כמה שנים אין רואים אותו בבית המדרש, ויש אומרים שסר מן הדרך הטובה רח"ל, ואף יש שאומרים שגם את השבת כבר אינו שומר יותר. מבעד לחלון נשקף אליהם חדר קטן ועלוב שהעניות הגדולה ניכרת בו מכל פינה, שולחן וכסאות שבורים, ארון ישן נושן שעלול להתפרק בכל רגע. על אחד הכיסאות יושב החייט, פניו המעוננות שחרושות קמטים עמוקים ויגון קודר ניבט מהן.

לפתע קם החייט ממקומו, נגש אל הארון, מוציא בקבוק משקה ושתי כוסיות, מניח אותם על גבי השולחן, מוזג מן היי"ש לכוסיות, כוסית אחת הניח על ידו, והשניה מולו כאילו יושב שם מישדו נוסף. החייט שתה את הכוסית שלו, וכשגמר חשב כמה שניות, ואז שתה גם את הכוסית השניה אשר מולו, ובשפתיו הוא ממלמל דבר מה, אשר אינו נשמע להם בחוץ מה הוא, וכך הוא חוזר ומוזג כמה וכמה פעמים, שותה וממלמל, שותה וממלמל. ר' אלימלך נזכר שחייט זה היה פעם יהודי ירא שמים, מדקדק במצוות ומתהלך בתמימות. אף שהיה עם הארץ שאינו יודע ספר היה משכים לבית המדרש, ולאחר התפלה היה גומר את כל ספר התהילים עם המעמדות, ורק לאחר מכן היה חוזר לביתו, אוכל פת שחרית ויוצא לכיון בית מלאכתו. אך כעת הרי מתנהג הוא

משל ונמשל

תשובה של הצדיק

בשעה שאדם מישראל יוצא לתרבות רעה רח"ל ופורק מעליו עול תורה ומצוות. מוכרח הצדיק לעשות תשובה בשבילו.

משל למה הדבר דומה: לשני בני אדם שנסעו בעגלה רתומה לסוס משוגע, והיה הסוס רץ בבהלה ומשליכם מן העגלה. עמד אחד מהם והתחיל להכות את הסוס באגרופו, עד שידו כאבה לו. לעג עליו האדם השני ואמר: הרי אתה מכאיב לידך ולא לסוס, מוטב שתיקח שוט ותלמד את הסוס הלכות נסיעה. לקח הלה שוט והתחיל להכות את הסוס מכות נמרצות, נבהל הסוס עוד יותר והיה כמטורף והשליך את הנוסעים לבור. יעצו להם אנשים חכמים שיקשרו את הסוס אל עץ, וילקו אותו מכות נאמנות כדי שלא יוכל לברוח ולהזיק להם, עשו גם זאת והיכו את הסוס זמן רב עד שנתייגע המלקה והסוס לא חזר למוטב. אמרו להם הואיל וכל העצות הנ"ל לא הועילו, אין עצה אחרת אלא להמית את הסוס הסורר והבלתי ממושמע, אולם דבר זה לא רצו לעשות כי צר היה להם על הסוס שלהם.

הנמשל: כן הוא הדבר בשעה שאדם מישראל יוצא לתרבות רעה רח"ל, ורוצים להענישו בכל מיני עונשים, אלא שכל העונשים האלה מכאיבים לצדיק עצמו, כמו שמצינו גם אצל הקב"ה, שנאמר "כי בכל צרתם לו צר" (ישעיהו ס"ג - ט'). נמצא שבכל הדרכים שמבקשים להעניש את העבריין סובל מזה הצדיק, לכן הוא מוכרח בעצמו לעשות תשובה בשביל כל ישראל, כדי שלא יהיו הם סובלים וגם הוא לא יסבול בגללם.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

והנה בשבתי כך מצפה למותי, נזכרתי בימים הטובים ההם כשהייתי הולך לבית המדרש, מתפלל ואומר תהלים ומעמדות. וגעגועים עזים מנשוא אחוזני, פתאום נדלק בי זיק חיים, ונתגבר בטחוני בה' יתברך שלא יעזבני, ואז קלטתי והבנתי שלא התנהגתי יפה כלפי ריבונו של עולם, היה עלי להתחזק בביטחון עד אשר יעברו הימים הקשים, ולא לעשות "ברוגז" עם הקדוש ברוך הוא.

כך שח החייט בתמימותו, אז החלטתי להתפייס עם ריבונו של עולם, אך כיצד מתפייסים? נזכרתי שפעם היה לי ריב עם שכני, והתפייסנו על ידי ששתינו כוסית יי"ש ואיחלנו זה לזה לחיים, והבטחנו זה לזה לעשות אך טוב איש עם אחיו, ולסלוח אחד לשני על העבר. החלטתי לעשות כן גם עתה, הרעיון הזה נתן בי כח, קמתי ממקומי והוצאתי בקבוק משקה והנחתיו על השולחן, הנחתי כוסית אחת בשבילי וכוסית אחת בשביל ריבונו של עולם שהוא הרי "מלוא כל הארץ כבודו", והוא נמצא כאן איתי, שתיני ואמרת "לחיים ריבונו של עולם, אני מוחל לך ואתה תמחל לי, מהיום והלאה כבר אתעטף בטלית ואניח תפילין, אומר תהלים ומעמדות, ואתה ריבונו של עולם תן לי פרנסה ובריאות".

גמרתי להגיד זאת ושתיני גם את הכוסית השניה במקום ה"ריבונו של עולם", ושוב אמרתי לחיים, וכך עשיתי כמה פעמים, עד שגמרתי את כל הבקבוק. כעת מבין אתה ר' אלימלך מדוע היו פני סמוקות היום כשבאתי לסליחות, מסיים החייט את סיפורו המלא תמימות ורצינות. אבל מדוע עמד הרבי מתחת לחלוני? באמת איני מבין סיים החייט את סיפורו.

נגש ר' אלימלך לרבי וסיפר לו מה שקרה לחייט היום לפני הסליחות, מדוע הוא בא לבית המדרש לסליחות אני כבר מבין, ומספר לרבו את כל המעשה כפי ששמע מפי החייט. אמר לו הרבי הקדוש: "כן, כן מיילך, אם כל הפמליה של מעלה ירדה לראות איך יהודי מתפייס עם ריבונו של עולם, אני לא אלך לראות?"

צין אדם לחברו

לשמח חתן וכלה

הרה"ק רבי יצחק בלור זיע"א היה מהדרר מאד במצות שמחת התן וכלה לשמחם בכל כחותיו. בתקופה אחת היה בעירו בחור צעיר שהיה עובד והחליט לעזוב את עבודתו על מנת ללמוד תורה, במשך הזמן השתדך הבחור הנ"ל והזמין את הרב להשתתף בחתונה, רבי יצחק למרות שלא היה לו כל כך קשר עם הבחור, עשה מאמץ ובא לחתונה, וכדרכו בקודש שימח את החתן בכל כוחו, לאחר שחזר הביתה נודע לו כי בשעה זו שהשתתף בחתונה בלע בנו הקטן איזה חפץ והרופא שהובהל לביתו לא הצליח בשום אופן להוציאו מגופו, כך שהילד היה נתון בסכנה גדולה, והנה פתאום באורח פלא השתעל הילד שיעול עמוק עד שפלט את החפץ, הרופא השתומם למראה זה ואמר שאין זה בצורה טבעית רק בגדר נס, כששמע רבי יצחק את הסיפור ענה ואמר שברור אצלו שהילד ניצל בזכות מצות שמחת חתן וכלה שקיים באותה שעה.

בעל מידות טובות

פעם בא יהודי אל הרה"ק ה"אמרי חיים" מוויז'ניץ זיע"א להתעניין אודות בחור שהוצע למען בתו השיבו הרבי: "הוא בעל מידות טובות" וזה יותר מאשר פראווען (לפעול) מופתים, והראיה היא, שבבוא אליעזר עבד אברהם אל הבאר וראה את המים עולים

לקראת רבקה, אף על פי כן עדיין לא התרגש מהמופת הזה, אלא רצה לדעת האם היא בעלת מידות טובות וחפץ למצוא אצלה מעשים טובים ועשיית חסד, וכשראה שהיא גמלה חסדים איתו ואף לגמלים נתנה לשותות, הבין שהיא מתאימה לביתו של אברהם אבינו.

זה ספר תולדות אדם

מסופר על הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי זיע"א שבא פעם לבקר את רבה של לודז' הרה"ק רבי אליהו חיים מייזל זיע"א, ומסר לו את ספרו 'אחייעזר' במתנה. שמח רבי אליהו בספר והביע את הערכתו שהוא נפלא מאד. שאל אותו רבי חיים עוזר, אימתי נזכה שגם כבודו יחבר ספר? ענהו רבי אליהו חיים, יש לי ספר. תמה רבי חיים עוזר אם יש לו ספר האם יכולים לראות את ספרו? השיב לו רבי אליהו חיים, בא עמי, והראה לו בארון שטרי חוב שהתחייב לפרנס תלמידי חכמים, אלמנות ויתומים בלודז'. והוסיף שזה הספר שלו, והיינו ספר תולדות אדם, מעשיו הטובים, והוא כל כך טרוד בספר זה עד שאין לו פנאי לחבר ספר כמו רבי חיים עוזר. רבי חיים עוזר לא ענה דבר. ואולם בהיותו על ערש דווי סמוך לפטירתו, אמר רבי חיים עוזר להרה"ק רבי יוסף מישקובסקי זיע"א, שעכשיו רואה ומבין כי רבי אליהו חיים צדק בדבריו. ועיקר ספר האדם שמביא איתו לחיי נצח הם המעשים טובים שעשה.

תולדות דעדיקא

שבת קודש כ"ג אלול

הרה"ק רבי יוסף משה משאלויץ ב"ר אלקנה (ברית אברם - תקע"ה)
הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ב"ר פינחס (תקפ"ו)
יום ראשון כ"ד אלול
הגה"ק רבי יוסף באב"ד ב"ר משה (מנחת חינוך - תרל"ד)
הרה"ק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ב"ר אריה יהודה לייבוש (חפץ חיים - תרצ"ג)
יום שני כ"ה אלול
הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר יצחק מולאטשוב (תקמ"א)
הרה"ק רבי דוד הלברשטאם מקשאנוב ב"ר חיים מצאנז (תרנ"ג)
יום שלישי כ"ז אלול
הרה"ק רבי שמואל אבא מויכלין ב"ר זעליג (תרל"ט)
יום רביעי כ"ז אלול
הרה"ק רבי נתן אדלר ב"ר יעקב שמעון (רבו של החתם סופר - ק"ס)
הרה"ק רבי יעקב אריה לייב קאוולער ב"ר מרדכי מנעשחיו (תקצ"ז)
הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא ב"ר אלעזר (תרט"ו)
יום שישי כ"ט אלול
הרה"ק רבי משה ב"ר ישראל פערלוב מסטאלין (תש"א)
הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר יצחק מרדכי מגוואדיץ - סטאלין (תש"ב)
הרה"ק רבי נחום שלמה ב"ר משה מקאזניץ (תש"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטביץ שליט"א
חיים "ב"ר אורי" רפרס "ספר חרש" על המעשים.

דין מי שהיה ניעור כל הלילה (ד')

א) אם אין לו ממי לשמוע, יכול לברך את אלוקי נשמה, והמעביר שינה, בעצמו. (ספר קיצור הלכות מועדים, שבועות, להגר"ש דבליצקי וצ"ל, עמוד כ"ד, אות ב')
ב) הניעור כל הלילה, וישן שינת קבע לאחר עלות השחר, מברך אחר קימתו, אלוקי נשמה, והמעביר שינה, בעצמו. (פסקי תשובות, סימן תצ"ד, אות ד')
ג) הברכות, הנותן לשכני בינה, וכו', יכול לברך גם בהיה ניעור כל הלילה. (עיין רמ"א אורח סימן מ"ז סעיף ח')
ד) מי שניעור כל הלילה, יזהר שלא יאמר שום פסוק אחרי עלות השחר, עד שיברך ברכת התורה. (כף החיים סימן תצ"ד ס"ק י"ב), ויש אומרים שרשאי להמשיך בלימודו, עד שגומר הענין, [מייירי כשבדעתו בגמר לימודו לשכב לישון, דעדיף טפי שימתין בברכת התורה עד אחר שניתן]. (שו"ת מהרש"ג ח"א סימן ס"ב)

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ב"ר אריה יהודה לייבוש (חפץ חיים) זיע"א
נלב"ע כ"ד אלול תנצב"ה